

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ : ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ

ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2008-2009

ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
INTERNATIONAL Α. ΡΕΜΠΕΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.
Α.Φ.Μ. 082601164 Δ.Ο.Υ. 1^η ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ Τ.Κ. 546 35
Κ.Μελνίκου 5 Τηλ. 219804 - 214007 - Fax 248886 - e-mail intercop@otenet.gr
Υποκατάστημα: Πρ. Νικολάου - Επισκόπου 1 Τηλ. 245753

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ

ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

*ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΚΑΙ Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*

Το περιεχόμενο του άρθρου 16 του Συντάγματος

- A. Οι ατομικές ελευθερίες του άρθρου 16 παρ.1
- B. Η συνταγματική αποστολή του κράτους
- Γ. Το κοινωνικό δικαίωμα στην παιδεία
- Δ. Το καθεστώς της ανώτατης εκπαίδευσης
 - 1 Η ελευθερία της επιστήμης
 - 2 Η ακαδημαϊκή ελευθερία
 - Η ελευθερία της έρευνας
 - Η ελευθερία της διδασκαλίας
 - Περιορισμοί
- E. Η οργάνωση της ανώτατης παιδείας
 - 1. Ο δημόσιος χαρακτήρας των α.ε.ι.
 - 2. Η αυτοδιοίκηση των α.ε.ι.
 - Διοικητική αυτοτέλεια
 - Οικονομική αυτοτέλεια
 - Κρατική εποπτεία
 - 3. Η ανωτατοποίηση των Τ.Ε.Ι.
 - 4. Τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (Π.Σ.Ε.)

*ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ- ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*

- A. Το σχολείο ως δημόσια υπηρεσία
- B. Διακρίσεις των σχολείων

- Νηπιαγωγεία
 - Δημοτικά
 - Γυμνάσια
 - Λύκεια
 - Τεχνικές Επαγγελματικές σχολές
- Γ. Το εκπαιδευτικό προσωπικό
- Τρόποι επιλογής του προσωπικού
- Δ. Συντονισμός και εποπτεία της εκπαίδευσης
- Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
 - Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- Ε. Τα ιδιωτικά σχολεία
- Ίδρυση και λειτουργία
 - Παραβάσεις και κυρώσεις
 - Εκπαιδευτικό προσωπικό
 - Φροντιστήρια

*ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ*

- A. Η κατάσταση της εκπαίδευσης στην ΕΕ
- B. Τα κοινοτικά προγράμματα
- Γ. Η επαγγελματική εκπαίδευση κατά το ΔΕΚ
- Δ. Η αναγνώριση των διπλωμάτων
- Ακαδημαϊκή αναγνώριση μέσω του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
 - Επαγγελματική αναγνώριση και δικαιώματα πτυχιούχων

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Β. Σκουρή- Ε.Κουτούπα Ρεγκάκου, Δίκαιο της Παιδείας, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2009.
2. Α. Μιχόπουλου, Εκπαιδευτικό Δίκαιο, Αθήνα 2002.
3. Π.Πουλή, Δίκαιο της Εκπαίδευσης, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 1999.
4. Αρ. Μάνεση, Η συνταγματική προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, στο έργο: Συνταγματική θεωρία και Πράξη, Σάκκουλας Θεσσαλονίκη 1980
5. Αρ. Μάνεση, Η ελευθερία της διδασκαλίας στα πανεπιστήμια, στο έργο: Δίκαιο-Σύνταγμα-Πολιτική, εκδ. Παρατηρητής.
6. Π. Μαντζούφας, Η ακαδημαϊκή ελευθερία, Σάκκουλας 1997

ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. Η μελέτη στα αντικείμενα του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου και του δικαίου της παιδείας που αποτελούν ειδικούς κλάδους του διοικητικού δικαίου πρέπει να γίνεται συνδυασμένα και να μην περιορίζεται στην ανάγνωση των εγχειριδίων. Ειδικότερα, για την ορθή κατανόηση των εννοιών και της εν γένει προβληματικής των αντικειμένων επιβάλλεται όπως ο φοιτητής όταν μελετά τις έννοιες που περιέχουν τα εγχειρίδια, ανατρέχει ταυτόχρονα στο κείμενο του Συντάγματος καθώς και στα κείμενα των νομοθετημάτων προκειμένου να αποκτήσει σαφή εικόνα της διατύπωσης των σχετικών διατάξεων. Στη συνέχεια απαιτείται η προσεκτική ανάγνωση των κυριότερων σημείων των δικαστικών αποφάσεων που θα διανέμονται, ώστε ο φοιτητής να εξοικειωθεί με τον τρόπο προσέγγισης των ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων τόσο του Υπαλληλικού Κώδικα όσο και των νομοθετημάτων που διέπουν την παιδεία της χώρας.
2. Η προτεινόμενη συνδυασμένη μελέτη εγχειριδίου-Συντάγματος-νομοθετημάτων και δικαστικών αποφάσεων επιβάλλεται από τη φύση της νομικής επιστήμης, και ιδίως του διοικητικού δικαίου. Ο νομικός καλείται συχνά να επιλύσει σύνθετα προβλήματα ερμηνείας συνταγματικών και νομοθετικών διατάξεων και γι' αυτό πρέπει να είναι εξοικειωμένος με ταυτόχρονη έρευνα στη θεωρία και στη νομολογία. Είναι σαφές ότι ο φοιτητής της νομικής πρέπει να προετοιμάζεται κατάλληλα για να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις ήδη από το στάδιο της μελέτης των μαθημάτων στο πλαίσιο των σπουδών του.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΔΗΜΟΣΙΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ- ΔΙΚΑΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Οι φοιτητές που επιθυμούν να αναλάβουν εργασία σ' ένα από τα θέματα που αναφέρονται παρακάτω, η οποία δεν θα υπερβαίνει τις δέκα σελίδες, να το δηλώσουν στον διδάσκοντα έως το τέλος Οκτωβρίου. Θα δοθούν οδηγίες για τη συλλογή του υλικού και τη σύνταξη της εργασίας.

1. Μετακλητοί και επί θητεία δημόσιοι υπάλληλοι: έννοια και διακρίσεις
2. Η επιλογή προϊσταμένων οργανικών μονάδων στη δημόσια διοίκηση
3. Η πρόσληψη δημοσίων υπαλλήλων μέσα από τη διαδικασία του Α.Σ.Ε.Π.
4. Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος και η επίδρασή της στη σχέση πειθαρχικής – ποινικής δίκης κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα
5. Πειθαρχική δίκη και ποινική δίκη: ομοιότητες και διαφορές-εφαρμογή αρχών του ποινικού δικαίου στην πειθαρχική δίκη
6. Το νομοθετικό καθεστώς για την ίδρυση και λειτουργία κολλεγίων
7. Η ακαδημαϊκή αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (πρώην ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.)
8. Τα επαγγελματικά δικαιώματα των κατόχων τίτλων σπουδών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιτομή

ΔΡ. 50 ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ

Αριθμ. 576/1934

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΕΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΣΥΓΚΕΙΜένον' εκ τῶν Κ.Δ. Φακτιβὰν Προέδρου, Σ. Παπαντωνά-
κη, Δ. Πολίτη, Ν. Κολυβά, Α. Γαζή, Μ. Τσαράδοϋ, Ε. Μελισσειδῆ, Γ. Καλογήρου,
καὶ Κλ. Μηλαρέση Παρέδρων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.
- Συνεδρίασαν δημόσια ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τῆς 24ης Ἀπριλίου 1934
καθὼς καὶ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου Δ. Κομπογιάννη ἰνα ἀπο-
φασίσῃ ἐπὶ τῆς ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου 1934 αἰτήσεως ἀκυρώσεως τοῦ Ἀλεξάν-
δρου Δελροῦζου, κατοικοῦ Θεσσαλονίκης, παραπᾶντος διὰ τῶν πληρεξου-
σίων του δικηγόρων Θ. Τσάτσου καὶ Ἀλ. Σβάλου κατὰ τῆς ἀπὸ 14 Νοεμβρί-
ου 1933 καὶ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 63781 πράξεως τοῦ Ἐκπουργοῦ τῆς Παιδείας
καὶ τῶν ἐφησκέυματων ἀντιπροσωπευόμενου διὰ τοῦ ἠερικοῦ Συμβούλου
Κ. Αναγνωστοπούλου. -

Ἐκοῦσαν τοῦ Εἰσηγητοῦ Συμβούλου Ν. Κολυβά, ἀναγνόντος τὴν ἐκθεσιν
αὐτοῦ καθ' ἣν τὸ ἱστορικόν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἔχει ὡς ἔπεται. -
Ὁ καθηγητῆς τῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ πανεπιστημίου
Α. Δελροῦζος πρὸς βάλλει διὰ τῆς ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου 1934 αἰτήσεως ἀ-
κυρώσεως τῆς πράξεως τοῦ Ἐκπουργοῦ τῆς Παιδείας διὰ τῆς ὁποίας ἐπέβα-
λεν οὗτος εἰς τὸν ἐν λόγω καθηγητὴν τὴν κειθαρχικὴν ποινὴν τοῦ
προστίμου ἴσου πρὸς τὴν μεθεδοσίαν ἐνός μηνός διὰ παράβασι γ. κα-
θήκοντος καὶ ἀρροστοῦ ὑπερβιφορίας. Ὁ ἐν λόγω Καθηγητῆς ἐδηρο-
σέυσε τὴν 15ην καὶ 14ην Σεπτεμβρίου 1933 εἰς τὴν ἐφημερίδα "Ε-
λεύθερον Βῆμα" δύο ἄρθρα ὑπὸ τοῦς τίτλους, τὸ πρῶτον "Ἡ νέα ἐκ-
παιδευτικὴ ἀποκείρα" τὸ δὲ δευτέρον "Ἡ νέα ἐκπαιδευτικὴ ἀποκείρα
ἀνεφάρμοστος καὶ βλαβερὰ". Διὰ τῶν ἀρθρῶν τούτων ἐκρίνοντο τρία
ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια, ἧσιν 1) τὸ νομοσχέδιον περὶ διδασκτικῶν
βιβλίων 2) τὸ νομοσχέδιον περὶ παιδαγωγικῶν ἀκαδημιῶν καὶ τὸ 3) τὸ
νομοσχέδιον περὶ ἱστικῶν σχολείων. Τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐδηροσιεύθησαν
ρετὰ τὴν ὑπὸ τῆς βουλῆς ψήφισιν τῶν νομοσχεδίων τούτων καὶ ἐκίρει-

μένης της συζητήσεως αἰτῶν ἐν τῇ Γερουσίᾳ. Τὰ νομοσχέδια ταῦτα ἀπο-
 τελοῦν σήμερον νόμους τοῦ Κράτους. Τὸ περιεχόμενον τῶν ἄρθρων τοῦ-
 των θεωρήσας ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὡς ἀποτελοῦν κατὰ βάσιν κα-
 θήκοντος ἐπέβαλεν εἰς τὸν προσαφῶντα καθηγητὴν πρόστιμον ἴσον
 μὲ τὸν μισθὸν ἐνθὺς μηνὸς. ¹ ~~μὲ~~ τὰς ἐξῆς αἰτιολογίας: 1) ὅτι ὁ καθηγη-
 τὴς οὗτος ὑπέπεσεν εἰς παράβασιν καθήκοντος ὡς δημοσιογραφῆσας ἑ-
 νου προηγούμενης ἡδέας τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς, 2) ὅτι ἐξαπατήρη-
 σεν ὡς ἐροδωλικὴν τὴν καθαρῶς γλωσσῶν, ἐπιδείξας διὰ τῆς
 χρησιμοποιήσεως τῆς λέξεως ταύτης ἀνάρμοστον σὺν περιφορίαν, 3) ὅτι
 ἐξαπατήρησεν τὴν ἐν τοῖς Γυμνασίοις μόρφωσιν τῶν μαθητῶν ὡς ψευ-
 τοκλασικίστην, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ παράβασιν καθήκοντος, 4) ὅτι υἱο-
 θέτησεν τὸ ἐξυβριστικὸν περιεχόμενον δύο ἄρθρων δημοσιευθέντων ὑ-
 πό αὐτοῦ ἀπολυθέντος διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἰς τὴν ἐφη-
 μερίδα "Πατρίς". - 5) ὅτι διὰ τῶν ἄρθρων τούτων δημοσιευθέντων σκολι-
 μως εἰς ἀντιπολιτευομένην ἐφημερίδα, καὶ διὰ τοῦ ἐν ὑποσημασθέντι τῆ
 - τκου "Ἡ νῆα" ἐκπαιδευτικῆ ἀπόκριμα ἀνεφάρμοστο καὶ βλαβερὸν ἐπέ-
 ζήτησε νὰ ἀντιδράσῃ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψήφισιν τῶν νομο-
 σχεδίων τούτων. - Τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ Ὑπουργοῦ προσβάλλει ὁ τιμω-
 ρηθεὶς καθηγητὴς αἰτούμενος τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς διὰ τούτους ἐξῆς λό-
 γους. - 1) ὅτι αἱ ἀναγκαζόμενα ἐν τῇ προσβαλλομένῃ πρᾶξιν αἰτιολο-
 γφαὶ εἶναι ἀνακριβεῖς καὶ ἀντιπαραίτητοι. - 2) ὅτι ἡ προσβαλλομένη πρᾶ-
 - ξις ἐγένετο κατὰ κατάχρησιν ἐξουσίας, οὐχὶ διότι συνέτρεχον κει-
 - θαρτικὰ παρακτώματα, δικαιολογῶν τὴν ἐπιβολὴν κειθαρτικῆς προ-
 - νῆς, ἀλλ' ἵνα μισθῶν κατὰ τῆ κοινῆ γνώμῃ αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας
 - πρεσβεύει ὁ προσηφῶν, καὶ 3) ὅτι συντρέχει κακὴ χρῆσις, τῆς ἐνδία-
 κριτικῆς ἐξουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ. -

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης γίνονται τὰ ἐξῆς ζητήματα. -

- 1) Ἄν αἱ αἰτιολογίαι αὗται εἶναι οὐράνιοι πρὸς τὸν νόμον καὶ τὸ σύνταγμα καὶ δικαιολογῶν τὴν ἐπιβολὴν κειθαρτικῆς προνῆς.
- 2) Ἄν συντρέχῃ κατάχρησις ἐξουσίας. -

Ἐφ' ὧν ὁ Εἰσηγητὴς ἀνέκωξε τὰς γνώμας αὐτοῦ. γ :

Ἀκούσας τῶν κληρονομοῦν τοῦ προσφύγοντος ἀγαπητοῦ ἀγγέλων τούτων :
λόγους τῆς προσφυγῆς καὶ αἰτησάμενών τὴν παραδοχὴν αὐτῆς, τοῦ ἀντι-
προσώπου τοῦ δημοσίου ζητήσαντος τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς. :

Ἰ δ δ ν τὰ σ χ ε τ ι κ ἄ

Σχ. ε φ θ' εν κατά τ. δ. ν η δ ρ. ο ν .

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀσκηθείσης αἰτήσεως ἀκυρώσως προσβάλλεται ἡ πρῶ-
ξις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, διὰ τῆς ὁποίας ἐπέβληθη εἰς τὸν προσ-
φύγοντα, καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ κειθαρχικὴ ποινὴ τοῦ προτί-
μου, ἔσου πρὸς τὸν μισθὸν ἑνὸς μηνός, διὰ παράβασιν καθήκοντος: προ-
κύπτουσα ἐκ τῶν δημοσιευθέντων παρὰ τοῦ προσφύγοντος ἀρθρῶν. :

Ἐπειδὴ ὡς παράβασις καθήκοντος θεωρεῖται, κατὰ τὴν ἰκτασίαν ἡ
ἐν τῇ ἐπιστήρῃ τοῦ διοικητικοῦ δικαίου ἔννοια, τοῦ ὅρου τούτου, ἡ
παράβασις τῶν γενικῶν ἢ ἰδιαιτέρων καθήκοντων τοῦ δημοσίου ὑπαλλή-
λου, τῶν ἐπιβαλλομένων ἐκ νόμου ἢ διοικητικῆς πράξεως ἢ ἀπορριθέντων
ἐκ τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου. :

Ἐπειδὴ τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας δικαιούται νὰ ἐξετάσῃ κατὰ
πόσον τὰ συντρέχοντα πραγματικὰ περιστατικὰ θεμελιούσι τὴν νομικὴν
διάταξιν περὶ παραβάσεως καθήκοντος πρὸς διὰ γνώσιν τῆς κατ' οὐσθων
παραβάσεως τοῦ νόμου καὶ ἐν τῇ συγκεκριμένῃ περιπτώσει νὰ ἐξετάσῃ
κατὰ πόσον αἱ ἀπιδεδόσμεναι παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς παιδείας αἰτιολο-
σεις ἐκ τῆς παρ' αὐτοῦ δημοσιεύσεως δύο ἀρθρῶν εἰς τὴν ἐφημέριδαν

Ἐλεύθερον Βῆμα ἐμπικτούν εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν διατάξεων περὶ πα-
ραβάσεως καθήκοντος, ἐξ ἧς δικαιολογεῖται ἡ ἐπιβολὴ κειθαρχικῆς
ποινῆς. -

Ἐπειδὴ ἡ ἀποδιδόμενη εἰς τὸν προσφύγοντα αἰτίας παραβάσεως
καθήκοντος ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐδημοσιώθησεν ἄνευ ἀδείας τῆς προϊ-
σταμένης αὐτοῦ ἀρχῆς στερεῖται νομίμου βάσεως, διότι οὐδεὶς ἐκ
τοῦ νόμου ἀκατεῖται προηγουμένη ἀδεία, ἵνα ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπι-
στημίου ἐκθέσῃ διὰ τοῦ τύπου τὰς ἀπόψεις αὐτοῦ ἐπὶ ἐπιστημονικῶν

ζητημάτων τῆς ειδικότητος αὐτοῦ. Ὁ δὲ δύναται ἄλλως τε ἢ νομοθετικῶς
ἐξουσία καὶ ἡ διοικήσεις νὰ ἐξαρτήσῃ ἐκ προηγουμένης ἀδείας αὐτῆς,
τὴν δὲ διὰ τοῦ τύπου ἢ ἄλλως ἀνάπτυξιν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου
τῶν ἐπιστημονικῶν κώδικων, διότι τοῦτο θὰ ἦτο ἀντίθετον
πρὸς τὸ ἄρθρον 21 τοῦ Συντάγματος, ὃ κερ προσατελεῖ τὴν ἐλευθερίαν
τῆς ἐπιστήμης. Ἡ διάταξις δὲ αὕτη ἀποτελοῦσα κανόνα δικαίου, ἀνα-
γνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας ἐσχέσεως τῆς ἐπιστήμης, ἣτις πρό-
σῆκε ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες δι-
καιοῦνται νὰ ἐκθέτουν τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῶν πεποιθήσεις, προφορικῶς
καὶ ἐγγράφως, ἄνευ οὐδενὸς ἐτέρου περιορισμοῦ κλῆν τοῦ ἐπιβαλλο-
μένου ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτῶν ὡς δημοσίων ὑπαλλήλων πρὸς τὴν δημο-
σίαν ὑπηρεσίαν. Κατ' ἀκλουθίαν τούτων δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ
ἡ ἐπιβολὴ κειθαρχικῆς ποινῆς διὰ παραβάσιν καθήκοντος ἐπὶ τῷ λό-
γῳ ὅτι ὁ προσφεύγων ἐξέθεσε τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ ἀντιλήψεις.
διὰ τοῦ τύπου χωρὶς προηγουμένως νὰ τύχῃ τῆς πρὸς τοῦτο ἀδείας
κατὰ τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ἀποδιδόμενη εἰς τὸν προσφεύγοντα αἰτίασις, ὅτι ἔχαρα-
κτήρισε τὴν μαθητεύσαν, γλώσσαν ὡς ἱερογλυφικὴν στερεῖται πραγ-
ματικῆς ὑποστάσεως, διότι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἄρθρων τούτων προκί-
πτεται ὅτι ὁ προσφεύγων δὲν ἐχαρακτήρισε τὴν μαθητεύσαν γλώσσαν
ὡς ἱερογλυφικὴν, ἀλλ' ὑπεστήριξεν ὅτι οἱ ἐξερχόμενοι ἐκ τοῦ τετραπέ-
ζου, ἑξαταξίου καὶ τοῦ ἀστικού, ἐπιτομίου μαθηταὶ δὲν δύναται
νὰ ἐννοοῦν τὰ κείμενα τῶν νόμων, ἅτινα θὰ εἶναι δι' αὐτοὺς ἱερογλυ-
φικὰ. Κατ' ἀκλουθίαν τούτων ἡ αἰτιολογία αὕτη τοῦ ἔκτου, ἢ ἀν-
τακοκρινομένη εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι πεπλανημένη καὶ δὲν
δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως περὶ παραβά-
σεως καθήκοντος καὶ ἐιδικότερον τῆς ἀναξιοπρεποῦς συμπεριφορᾶς
πρὸς ἐπιβολὴν κειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ἀποδιδόμενη εἰς τὸν προσφεύγοντα αἰτίασις παραβάσεως
καθήκοντος ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προσφεύγων ἐχαρακτήρισε διὰ τοῦ ἄρ-

Αριθμ. 576 / 1954

- 2 -

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΚΑΡΤΑ
ΑΡ. 50
ΠΕΝΤΗΚΩΝΤΑ
ΣΤΑΔΙΟΝ

...ου αυτού την εν τοῖς γυμνασίοις μόρφωσιν ὡς
 "γυμνοκλασσικισμόν" ἔξεν δὲ δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπιβόλην πειθαρχικῆς ποινῆς λόγῳ παραβάσεως καθήκοντος, τοῦτο μὲν διότι ἡ χρησιμο-
 πόησις τοῦ ὄρου "γυμνοκλασσικισμός" δέν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ῥῆ
 προσήκουσα καί ἀκρίβους πρὸς τὸν ὑφειλόμενον ἰσοαρχικόν σεβασμόν,
 τοῦτο δὲ διότι, ἀσχετῶς τῆς ὁρθότητος ἢ μὴ τῆς τοιαύτης γνώμης τοῦ
 προσφεύγοντος, ἀποτελεῖ κρίσιν ἐπιστημονικὴν περὶ τῆς συντελουρέ-
 νης ἐν τοῖς γυμνασίοις μόρφωσης καὶ συνεπῶς δέν δύναται ἡ χρῆσις
 μορφώσεως τῆς λέξεως ταύτης νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιπτώσις εἰς τὴν ἐν-
 νοίαν τῆς διατάξεως περὶ παραβάσεως καθήκοντος.

Ἐπειδὴ ἡ ἀποδομένη διὰ τῆς πρόσβαλλομένης πρᾶξεως αἰτίας εἰς
 τὸν προσφεύγοντα ὁτι εἰς τῆς γενομένης παρ' αὐτοῦ παραπομπῆς εἰς
 ἄρθρον δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ ἀπολυθέντος (λόγῳ καταργήσεως λέξεως)
 διευθύντου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ παιδείας εἰς τὴν Ἐφημερίδα "Πατρίς" ὑψι-
 σθητήθη ὑπὸ τοῦ προσφεύγοντος πρὸς ἐξυβριστικὸν περιεχόμενον, πῶν ἄρ-
 θρων τοῦ πᾶν στερεῖται πραγματικῆς ὑποστάσεως, διότι, ἐκ τῆς ἀναγκά-
 σεως πῶν ἄρθρων τοῦ προσφεύγοντος σαφῶς κατάφαίνεται ὅτι ἡ παραπομ-
 πὴ ἐγένετο εἰς τὴν ἐπιχειρηματολογίαν τῶν δημοσιευθέντων εἰς τὴν
 Ἐφημερίδα "Πατρίς" ἄρθρων, πραγματευομένων ὁμοίον θέμα, διὰ τὸν ἄ-
 λόγον νὰ κατανόησιν πληρέστερον τὸ θέμα τοῦτο. Συνεπῶς δέν δύναται
 νὰ ἔχη ἐφαρμογὴν ἡ διάταξις περὶ παραβάσεως καθήκοντος λόγῳ ἀνεκέρ-
 ξιας πῶν πραγματικῶν προϋποθέσεων, καθιστώσης πεπλανημένην τὴν ἀνα-
 γραφομένην ἐν τῇ πρόσβαλλομένη πρᾶξει αἰτιολογίαν, ἐφ' ἧς εὐτηρήθη
 ἡ ἐπιβόλη πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ἀποδομένη αἰτία παραβάσεως καθήκοντος ἐπὶ τῶν λόγων
 τῶν δημοσιευθέντων ἄρθρων εἰς τὴν ἀντιπολιτευομένην τὴν κυ-
 βέρνησιν Ἐφημερίδα "Ἐλευθέροφ" ἔβη ὑπὸ τοῦ ἐντυπωσιακοῦ τίτλου
 "Ἡ ἔκπαιδευτικὴ ἀπόπειρα, ἀνεφάρμοστος καὶ βλαβερὰ ἐπέζητησεν ὁ

προσφεύγων ν' αντιδράση κατά τῆς ψηφίσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς
Παιδείας κατατεθέντων ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων ἐκχρεοῦντων τότε
ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ὅπου ἡ ἀντιπολίτευσις διατηρεῖ κομματικὴν κλειοψη-
φίαν, δὲν δύναται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, νὰ
δικαιολογήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως περὶ παραβάσεως καθηκόντος
πρὸς ἐπιβολὴν ποινῆς, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀρθροῦ τοῦ
τοῦ σαφῶς καταφαίνεται, ὅτι ὁ προσφεύγων καθηγητὴς ἐπεξήτησε διὰ τοῦ
ἀρθροῦ αὐτοῦ, τὸν διαφωτισμὸν τῆς κοινῆς γνώμης, ἀναμφιβόλως δὲ καὶ
τῆς Γερουσίας, ἐκ τῆς γνώμης τῆς ὁπίσθεν ἐξηγήσατο ἢ ἀποδοκῆ ἢ ἢ ἀπόρ-
ρισίς τῶν ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποτελεῖ ἀντίδρα-
σιν, ἀλλὰ καθήκον τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ὀφειλοντός νὰ ἐκ-
θέτῃ δηροῦς τὰ κορίσματα τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ἐρεῦνης, ἐν τῷ
κύκλῳ τῆς εἰδικότητος αὐτοῦ, ἰδίως μάλιστα ὅταν φρονῇ ὅτι πρόκειται
νὰ ψηφισθῶν νομοσχέδια ἀντιθέτα πρὸς τὰ κορίσματα τῆς ἐπιστήμης,
καὶ τῆς κρατῆσας ἐπιστημονικῆς ἀντιλήψεως. Ἐκ τούτου δὲ ἀβριῶς
τοῦ λόγου ὁ συνταγματικὸς κόροθέτης παρέσχεν τὸ πρὸνόμιον τῆς ἐκ-
λογῆς, τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὡς γερουσιαστῶν, διατηρούν-
των συγχρόνως καὶ τὴν ἰδιότητα αὐτῶν ὡς δηροῦν ὑπαλλήλων. Συνεπῶς
δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ αἰτιολογία αὐτῆ ὡς ἐπιπίπτουσα εἰς τὴν
ἐννοίαν τῆς παραβάσεως καθήκοντος. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι οἱ τίτ-
λοι τῶν ἀρθρῶν καὶ ἰδίως ὁ ὅρος "ἐκπαιδευτικὴ ἀπόκρισις" δὲν ἦσαν φρα-
στικῶς αἰ προσήκοντες, δεδομένου μάλιστα ὅτι ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπι-
στημίου δέον νὰ ἐκθέτῃ τὰ κορίσματα τῆς ἐπιστήμης οὐχὶ ἐπὶ σκοπῷ
προσώδυνδας, ἀλλὰ πρὸς ἐπιστημονικὸν διαφωτισμὸν, διὰ σταλλήλου φρο-
σεολογίας, μὲ ἡρεσίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν, ὑπορρέουσας ἐκ τῆς ἰδιότητος
αὐτοῦ ὡς δηροῦ ὑπαλλήλου καὶ εἰδικότερον ὡς καθηγητοῦ τοῦ Πανε-
πιστημίου καὶ ἐν τῶν ὀρίων τοῦ προσήκοντος ἀεβασμοῦ πρὸς τὴν
πρῶταρχὴν ἀρχὴν. Ὁπωσδήποτε ὅπως ἡ χρησιμότησις τῆς φράσεως
γίγασται δὲν εἶνε ἐπαρκής, ἵνα, πρὸς αὐτὴν δικαίως ἀποδοκῆ τὴν ἐκ-
πολλὰ κλῶν αἰτιολογιῶν, κριθεισῶν ὡς ἀβαρίτων, ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν

διά παράβασιν καθήκοντος.-

Επειδή κατά τ' άνωτέρω ουχι νομίμως επεβλήθη εις τόν προσφεύγοντα ή πειθαρχική ποινή του προστίμου διά παράβασιν καθήκοντος.-

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δέχεται τήν από 12 Ιανουαρίου ε.ε. αίτησιν άκυρώσεως.-

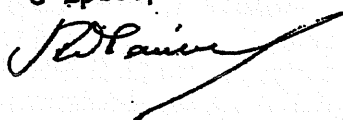
Άκυροί τήν υπ' αριθ. 63781 τής 14 Νοεμβρίου 1932 πράξιν του Υπουργού τής Παιδείας.-

Διατάσσει τήν επιστροφήν του καταβληθέντος παραβόλου και

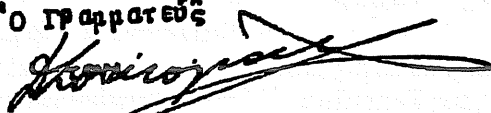
επιβάλλει εις τέ(δικαστικά διαγράφεται μία λέξις) Δηροσίου τήν δικαστικήν δαπάνην του αίτούντος εκ δρχ. 1500 και τά τέλη.-

Εκρέθη και απασίσθη εν Αθήναις τή 25η Απριλίου 1934 και εδηροσιεύθη η 4η Μαΐου ίδιου έτους.-

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

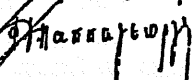

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

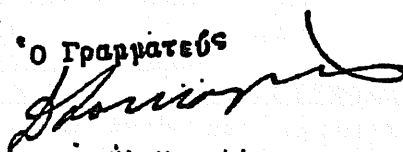
Εντέλλεται προς πάντα μέν κλητήρα να εκτελέση ζητηθείς τήν καθήκοντα απόφασιν προς πάντας δε τους Εισαγγελείς να ενεργήσωσι τό καθ' έαυτούς και προς πάντας τους Διοικητάς και άλλους Αξιωματικούς τής Δηροσίω δυνάμει να δώσωσι χείρα βοήθειας όταν νομίμως ζητηθώσι. Προς βεβαίωσιν δε τούτου ή παρούσα διαγράφεται νομίμως ως έπεται.-

Εν Αθήναις τή 22α Μαΐου 1934

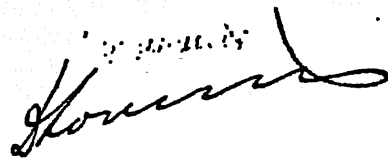
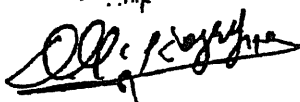
Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Θ. Τσαίλω

Αρχειοποιήθηκε
αρχή αποδοκιμασίας ο.ε.ι.

Αριθμός 2786/1984
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΕΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του στις 13 Απριλίου 1984 με την εξής σύνθεση: Θ. Κουρουσόπουλος, Πρόεδρος, Αθ. Τσούτσος, Γ. Σκουρτσής, Κ. Λασσαδός, Β. Ράτης, Αντιπρόεδροι, Ηλ. Ντόκας, Ηρ. Τουλιητήρας, Π. Μακρόπουλος, Βεν. Λεονταρίτης, Τ. Δημητρακάκης, Μ. Μουζουράκης, Δ. Παϊζης, Θ. Παπαδάκης, Μιχ. Δεκλερής, Σπ. Νικολάου, Κ.Μ. Χαλαζωνίτης, Χρ. Φατούρος, Β. Μπουτόπουλος, Φ. Κατζούρος, Δ. Μαργαρίτης, Σ. Γιάγκας, Π. Αθανασοπούλου, Σ. Σπηλιωτόπουλος, Αν. Μαρίνος, Τ. Κούνδουρος, Ιω. Τζεβελεκάκης, Γ. Γραίγος, Ιω. Δελλής, Αδ. Φαρμάκης, Χρ. Μακρίδης, Κ.Γ. Χαλαζωνίτης, Χρ. Γεραρής, Γ. Κοσμάς, Α. Οικονόμου, Σ. Σαρηβαλάσης, Γ. Δεληγιάννης, Αθ. Τσαμπάση, Σύμβουλοι, Ν. Παπαδημητρίου και Ηλ. Παπαγεωργίου, Πάρεδροι, Γραμματέας Αντ. Τζωρτζιάκης, Γραμματέας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Γ ι α να δικάσει την από 16 Νοεμβρίου 1982 αίτηση, η οποία παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου κατόπιν της 399/1984 αποφάσεως του Γ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω μείζονος σπουδαιότητας:

τ ο ν : 1) Παύλου Σ. Γεωργίου, καθηγητή Πανεπιστημίου, κατοίκου Αθηνών (Πατριάρχου Ιωακείμ αρ. 19) και 2) Λεωνίδα Κ. Ρεσβάνη, καθηγητή Πανεπιστημίου, κατοίκου Αθηνών (Δορυλαίου αρ. 22), οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από το δικηγόρο Φ. Βεγλερή (Α.Τ. 747/84), που τον διόρισαν με πληρεξούσιο,

κ α τ ά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από το Σύμβουλο της Διοικήσεως Α. Βουδούρη, και

τ ο ν παρεμβαίνόντων: 1) Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ν.Π.Δ.Δ.), το οποίο εκπροσωπήθηκε από το δικηγόρο Αλ. Σακελλαρόπουλο (Α.Τ. 601/84), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, 2) Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Ν.Π.Δ.Δ.), που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, το οποίο εκπροσωπήθηκε από το δικηγόρο Δημ. Τσάτσο (Α.Τ. 2458/84), δυνάμει αποφάσεως της Συγκλήτου, 3) Πανεπιστημίου Πατρών (Ν.Π.Δ.Δ.), που εδρεύει στην Πάτρα (Πανεπιστημιούπολη Πατρών, 4) Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (Ν.Π.Δ.Δ.), που εδρεύει στην Κομοτηνή (Μ. Μπότσαρη αρ. 1) και 5) Πολυτεχνείου Κρήτης (Ν.Π.Δ.Δ.), που εδρεύει στα Χανιά, τα οποία εκπροσωπήθηκαν από το δικηγόρο Β. Κωστόπουλο (Α.Τ. 706/84), δυνάμει αποφάσεως της Συγκλήτου.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η Β2/4409/25.8.1982 απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Συμβούλου Σπ. Νικολάου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και πληροφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξούσιους των παρεμβαίνόντων Πανεπιστημίων και Πολυτεχνείου και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, που ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το νόμο

Επειδή, με την υπό κρίση από 16.11.1982 αίτηση, η οποία ασκείται κατά χωρισμό δικογράφου από προηγούμενη αίτηση, στρεφόμενη κατά περισσότερων διοικητικών πράξεων και κατατεθείσα από κοινού από τους ίδιους αιτούντες, και για την οποία καταβλήθηκαν τα νόμιμα τέλη και το παράβολο (αριθ. γραμματίων 78727, 78728, 298968, 354023), ζητείται να ακυρωθεί η υπ' αριθ. Β2/4409/25.8.1982 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας (ΦΕΚ 187/26.8.1982, τ. Ν.Π.Δ.Δ.), με την οποία διαπιστώθηκε η κατά το άρθρο 31 του Ν. 1268/1982 αυτοδίκαιη σε Θέσεις της βαθμίδας του λέκτορα της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών ένταξη των επιμελητών, βοηθών και επιστημονικών συνεργατών, κατόχων διδακτορικού διπλώματος, που υπηρετούσαν στην ίδια Σχολή και αναφέρονται ονομαστικά στην απόφαση αυτή, και δη αναδρομικά από την έναρξη της ισχύος (16.7.1982) του πιο πάνω νόμου.

Επειδή η προκείμενη υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση στην Ολομέλεια του δικαστηρίου μετά από παραπομπή της με την υπ' αριθ. 399/1984 απόφαση του Γ' Τμήματος, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 στοιχ. β' του Ν.Δ. 170/1973, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 του Ν.

702/1977, για να κριθεί η συνταγματικότητα η μη των διατάξεων του Ν. 1268/1982 που καθορίζουν την υπηρεσιακή θέση και κατάσταση των λεκτόρων, και δη σε σχέση με τις λουπές κατηγορίες του διδακτικού προσωπικού των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και τον τρόπο της εντάξεως στις θέσεις της βαθμίδας αυτής των επιμελητών, βοηθών και επιστημονικών συνεργατών κατόχων διδακτορικού διπλώματος που υπηρετούσαν κατά την έναρξη της ισχύος του πιο πάνω νόμου στα ιδρύματα αυτά.

Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνουν υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης και με αίτημα την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως: α) το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, β) Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, γ) Το πανεπιστήμιο Πατρών, δ) Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και ε) Το Πολυτεχνείο Κρήτης, τα οποία κατέθεσαν και κοινοποίησαν εμπρόθεσμα στους κυρίους διαδίκους ιδιαίτερα το καθένα δικόγραφο. Από τις παρεμβάσεις αυτές, οι τέσσερες τελευταίες είναι απορριπτικές ως ασκούμενες χωρίς έννομο συμφέρον, εφόσον η προσβαλλόμενη πράξη ούτε σε αυτά τα ίδια τα τέσσερα τελευταία ιδρύματα, ούτε στο διδακτικό προσωπικό τους, αφορά και επομένως δεν έχει καμία άμεση συνέπεια στην οργάνωση η στη λειτουργία τους. Και επικαλούνται μιν τα τρία παραπάνω πανεπιστήμια καθώς και το Πολυτεχνείο Κρήτης το γενικό ενδιαφέρον τους για τήρηση του Συντάγματος και την εφαρμογή του Ν. 1268/1982 όπως έχει, δηλαδή το ενδιαφέρον τους να κριθεί από το δικαστήριο ότι ο τελευταίος αυτός νόμος δεν πάσχει από καμία αντισυνταγματικότητα και δη ως προς τις διατάξεις που σχετίζονται με την προσβαλλόμενη πράξη, το συμφέρον όμως αυτό δεν είναι άμεσο και προσωπικό, διακεκριμένο απότο γενικό ενδιαφέρον παντός φυσικού η νομικού προσώπου, για την τήρηση η την καθ' ορισμένο τρόπο ερμηνεία των νόμων, ώστε να νομιμοποιεί τα πιο πάνω ιδρύματα στην άσκηση παρεμβάσεως στη συγκεκριμένη δίκη. Αντίθετα, η παρέμβαση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ασκείται παραδεκτά και από την άποψη αυτή, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη επιφέρει μεταβολές στη νομική κατάσταση του διδακτικού προσωπικού και έχει άμεσες συνέπειες στη λειτουργία του εκπαιδευτικού αυτού ιδρύματος.

Επειδή η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη, με την οποία διαπιστώνεται ένταξη των σ' αυτήν ονομαστικά αναφερομένων επιμελητών, βοηθών και επιστημονικών συνεργατών κατόχων διδακτορικού διπλώματος σε θέσεις της βαθμίδας του λέκτορα, που ορίζεται από το άρθρο 13 του Ν. 1268/1982, έχει εκτελεστό χαρακτήρα και παραδεκτά προσβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως, αφού η έκδοση της προβλέπεται ρητά από το νόμο (άρθρο 31) και είναι αναγκαία τόσο για τον καθορισμό των συγκεκριμένων προσώπων που ανήκουν στην πιο πάνω βαθμίδα όσο και για την περαιτέρω εφαρμογή άλλων διατάξεων του νόμου (μονιμοποίηση, βαθμολογική εξέλιξη, συμμετοχή σε συλλογικά όργανα διοικήσεως κ.λπ.) στα πρόσωπα αυτά.

Επειδή οι αιτούντες, ως τακτικοί καθηγητές της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, έχουν ηθικό έννομο συμφέρον για τη νόμιμη επιλογή, το διορισμό και γενικά τη συγκρότηση του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού στη Σχολή αυτή και επομένως νομιμοποιούνται να ζητήσουν την ακύρωση των εντάξεων των επιμελητών, βοηθών και επιστημονικών συνεργατών, που αναφέρονται στην προσβαλλόμενη πράξη και οι οποίοι με την ένταξη αυτή περιβλήθηκαν με νέα δικαιώματα και υποχρεώσεις και ειδικότερα εξομοιώθηκαν προς το καθηγητικό δικαστικό προσωπικό. Επομένως η υπό κρίση αίτηση παραδεκτά ασκείται και από την άποψη αυτή.

Επειδή, η υπό κρίση αίτηση κατατέθηκε μιν στις 16.11.1982, το εμπρόθεσμο όμως της ασκήσεως αυτής πρέπει να κριθεί από τη χρονολογία καταθέσεως της αρχικής κοινής αιτήσεως των ιδίων αιτούντων, από την οποία έγινε χωρισμός δικογράφου, ήτοι από την 22.10.1982. Συνεπώς η υπό κρίση αίτηση πρέπει να θεωρηθεί εμπρόθεσμη.

Επειδή το Σύνταγμα στο άρθρο 16 αναφέρει τα εξής: "1. - Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθεροι, η δε ανάπτυξη και η προαγωγή αυτών αποτελεί υποχρέωση του κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από τον καθήκοντος υπακοής εις το Σύνταγμα. 2. - Η παιδεία αποτελεί βασικήν αποστολήν του κράτους, έχει δε ως σκοπόν την ηθικόν, πνευματικόν, επαγγελματικόν και φυσικόν αγωγήν των Ελλήνων, την ανάπτυξιν της εθνικής και θρησκευτικής συνειδήσεως και την διάπλασιν αυτών ως ελευθέρων και υπευθύνων πολιτών. 3 4 5. - Η ανωτάτη εκπαίδευσις παρέχεται αποκλειστικώς υπό ιδρυμάτων αποτελούντων νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλήρως αυτοδιοικουμένων. Τα ιδρύματα τούτα τελούν υπό την εποπτείαν του κράτους και δικαιούνται της οικονομικής ενισχύσεως αυτού, νόμων. Συγχώνευσις η κατάτμησις ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δύναται να χωρήση

και κατά παρέκκλισιν πάσης αντιθέτου διατάξεως, ως ορίζει. Ειδικός νόμος ορίζει τα αφοράντα εις τους φοιτητικούς συλλόγους και την εις τούτους συμμετοχήν των σπουδαστών. 6. - Οι καθηγηταί των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί. Το λοιπόν διδακτικόν προσωπικόν αυτών επιτελεί οσαύτως δημόσιον λειτούργημα, υφ' ας προϋποθέσεις νόμος ορίζει. Τα της καταστάσεως πάντων τούτων καθορίζονται υπό των οργανισμών των οικείων ιδρυμάτων. Οι καθηγηταί των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν δύνανται να παυθούν προ της κατά νόμου λήξεως του χρόνου υπηρεσίας των, ει μη μόνον υπό τας εν άρθρω 88 παράγρ. 4 ουσιαστικάς προϋποθέσεις και κατόπιν αποφάσεως συμβουλίου αποτελουμένου κατά πλειοψηφίαν εξ ανωτάτων δικαστικών λειτουργών, ως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει το όριον ηλικίας των καθηγητών των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μέχρι δε της εκδόσεως τούτου οι υπηρετούντες καθηγηταί αποχωρούν αυτοδικαίως επί τη λήξει του ακαδημαϊκού έτους κατά το οποίον συμπληρούν το εξηκοστόν έβδομον έτος της ηλικίας των".

Επειδή, με τις πιο πάνω παρατεθείσες συνταγματικές διατάξεις, κατοχυρώνεται η ελεύθερη ανάπτυξη της επιστήμης ως θεμελιώδης σκοπός του κράτους και καθορίζονται οι βασικές προϋποθέσεις και οι αρχές που πρέπει να διέπουν την παροχή της ανώτατης εκπαίδευσως, για την οποία θεσπίζονται συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά πλαίσια, που οριοθετούν τη δράση όχι μόνο της διοικήσεως αλλά και του κοινού νομοθέτη κατά την από αυτόν ρύθμιση των σχετικών θεμάτων. Κατά την έννοια των συνταγματικών αυτών διατάξεων, η ανώτατη εκπαίδευση, σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσεως με την έρευνα και τη διδασκαλία, παρέχεται από ίδια και αυτοτελή ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σύμφωνα αφενός μεν με την αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και αφετέρου την αρχή της πλήρους αυτοδιοικήσεως των ιδρυμάτων αυτών. Από τις αρχές αυτές, η πρώτη, ήτοι η αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας, εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική σκέψη, έρευνα και διδασκαλία και νοείται όχι μόνο ως ατομικό δικαίωμα του πανεπιστημιακού ερευνητή ή διδασκάλου, αλλά και ως οργανωμένη δραστηριότητα, αναπτυσσόμενη, σύμφωνα με κανόνες που θεσπίζει και με οικονομικά μέσα που παρέχει το κράτος, μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η ελευθερία αυτή είναι, ως προς το περιεχόμενο και τη μέθοδο της διδασκαλίας και της έρευνας, απόλυτη και ισχύει έναντι πάντων, μη επιδεχόμενη άλλους περιορισμούς από εκείνους που απορρέουν από την υποχρέωση σεβασμού εκ μέρους του πανεπιστημιακού διδασκάλου η ερευνητή των άλλων διατάξεων του Συντάγματος. Ο κοινός νομοθέτης έχει βέβαια την ευχέρεια να ορίσει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και της έρευνας, δεν επιτρέπεται όμως να θεσπίσει τέτοιους οργανωτικούς η λειτουργικούς κανόνες, οι οποίοι, έστω και έμμεσα, συνεπάγονται περιορισμούς στην ακαδημαϊκή ελευθερία, όπως αυτή αναλύθηκε παραπάνω. Εξάλλου, η αρχή της πλήρους αυτοδιοικήσεως των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνίσταται στην εξουσία των ιδρυμάτων αυτών να αποφασίζουν για τις υποθέσεις τους με δικά τους αποκλειστικά όργανα (ατομικά η συλλογικά) οριζόμενα μεν από τον κοινό νομοθέτη, απαρτιζόμενα όμως, οπωσδήποτε, από πρόσωπα, τα οποία είναι επιφορτισμένα η μετέχουν, κατά τις προαναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις, στην πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αποστολής τους, της κρατικής εποπτείας περιοριζομένης μόνο σε έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργάνων αυτών. Για την πραγματοποίηση της επιστημονικής έρευνας και διδασκαλίας μέσα στα πλαίσια των παραπάνω αρχών, ο συνταγματικός νομοθέτης προέβλεψε την ύπαρξη δύο διακεκριμένων μη δυναμένων να συγχωνευθούν κατηγοριών προσωπικού, και δη αφενός μεν το κύριο (καθηγητικό) διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό, τα μέλη του οποίου ως καταξιωμένοι επιστήμονες με ηυξημένα προσόντα και κύρος εγγυώνται την με ακαδημαϊκά κριτήρια εκπλήρωση της αποστολής των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στα οποία υπηρετούν και οι οποίοι, ανεξάρτητα από την ειδικότερη ονομασία τους από τον κοινό νομοθέτη και την επί μέρους διαβάθμιση τους, αναγνωρίζονται ως δημόσιοι λειτουργοί, τελούντες κάτω από ένα ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς εγγυώμενο την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία, αφετέρου δε το βοηθητικό (μη καθηγητικό) διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό, το οποίο δεν έχει τα ίδια τυπικά και ουσιαστικά προσόντα με το προηγούμενο, επιτελεί όμως και αυτό, κάτω από τις συνθήκες εκπαίδευσως και έρευνας που επικρατούν στα σύγχρονα πανεπιστήμια και επιβάλλουν την ύπαρξή του ως αναγκαίου παράγοντος της διδασκαλίας και της έρευνας, δημόσιο λειτούργημα, σύμφωνα με τους όρους του νόμου που καθορίζει τη θέση και τα καθήκοντά του. Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, ο κοινός νομοθέτης δεν είναι δεσμευμένος απ' συνταγματικές διατάξεις να ακολουθήσει κατά τον αριθμητικό προσδιορισμό και την κατανομή των οργανωτικών θέσεων των καθηγητών των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

και γενικότερα, ρύθμιση της υπηρεσιακής τους καταστάσεως, ορισμένο πρότυπο και δη εκείνο που προβλεπόταν από την κατά την κατάρτιση και θέση σε ισχύ του νέου Συντάγματος νομοθεσία και σύμφωνα με το οποίο οι καθηγητές των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων διακρίνονταν σε πληθώρα επί μέρους κατηγοριών (τακτικοί, μόνιμοι τακτικών η εκτάκτων αυτοτελών εδρών, έκτακτοι μόνιμοι, έκτακτοι επί θητεία κ.λπ.), ασκούσαν δε τα καθήκοντά τους και ειδικότερα τα έργα της έρευνας και της διδασκαλίας, καθένας χωριστά, κατέχοντας ορισμένη έδρα με συγκεκριμένο περιεχόμενο, για την οποία ειδικά εκλεγόταν και αποκλειστικά δική τους ευθύνη. Επίσης, δεν είναι υποχρεωμένος να ρυθμίζει κατά ένα ορισμένο τρόπο την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του μη καθηγητικού (βοηθητικού) διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού. Αντίθετα, ο κοινός νομοθέτης είναι ελεύθερος κατά τη θέσπιση των οργανωτικών και λειτουργικών κανόνων που αφορούν στα παραπάνω ιδρύματα να καταργήσει την έδρα, ως λειτουργική μονάδα, και να κατανείμει τις οργανικές θέσεις των καθηγητών σε νέα οργανωτικά σχήματα, καθώς και να προβλέψει κατά την άσκηση του έργου τους μορφές συνεργασίας είτε μεταξύ τους είτε και προς το λοιπό διδακτικό (βοηθητικό) προσωπικό, λαμβάνοντας υπόψη οπωσδήποτε επιστημονικά και ακαδημαϊκά κριτήρια, και προσαρμόζοντας τις σχετικές ρυθμίσεις προς τις νέες συνθήκες λειτουργίας, την ανάγκη της μεγαλύτερης λειτουργικής ικανότητας και τους ευρυνόμενους σκοπούς των ιδρυμάτων αυτών ως κέντρων οργανωμένης επιστημονικής έρευνας και διδασκαλίας. Είναι όμως υποχρεωμένος ο κοινός νομοθέτης, ρυθμίζοντας τον τρόπο επιλογής και διορισμού καθώς και τα θέματα της υπηρεσιακής καταστάσεως του διδακτικού προσωπικού (κύριου και βοηθητικού) των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να σεβαστεί την από το σύνταγμα απορρέουσα ιδιαίτερη οργανική και λειτουργική θέση των καθηγητών, ως δημοσίων λειτουργών που απολαύουν συγκεκριμένων εγγυήσεων προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Η διασφάλιση αυτή της οργανικής και λειτουργικής αυτοτέλειας των καθηγητών, που καθ' εαυτή δεν εμποδίζει τη συμμετοχή των λοιπών παραγόντων του επιτελούμενου διδακτικού και ερευνητικού έργου, ήτοι του μη καθηγητικού επιστημονικού προσωπικού και των φοιτητών στη διοίκηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, παρά μόνο στο μέτρο που η συμμετοχή αυτή θα περιόριζε την ακαδημαϊκή ελευθερία των καθηγητών των πανεπιστημίων και άλλων ανωτάτων σχολών και θα αλλοίωνε το χαρακτήρα των τελευταίων ως πλήρως αυτοδιοικούμενων ιδρυμάτων, υπαγορεύεται και επιβάλλεται ακόμα αφενός μεν από τη δημοκρατική αρχή της αναπτύξεως της προσωπικότητας, και της σταδιοδρομίας του κάθε Έλληνα πολίτη κατά λόγο της προσωπικής του αξίας και ικανότητας, και αφετέρου από την αρχή της ισότητας η οποία απαγορεύει όχι μόνον την άνιση μεταχείριση υπό τη μορφή της διαφορετικής μεταχείρισεως η της εισαγωγής προνομίου η εξαιρέσεως από υφιστάμενο η συγχρόνως τιθέμενο κανόνα δικαίου, με βάση κριτήρια αυθαίρετα, η άσχετα προς το ουσιαστικό περιεχόμενό της ρυθμίσεως για την οποία εκάστοτε πρόκειται, αλλά και την ισοπέδωση, δηλαδή την αυθαίρετη εξομοίωση διαφορετικών καταστάσεως η την ενιαία μεταχείριση προσώπων που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές πραγματικές η νομικές συνθήκες με βάση όλως τυπικά η συμπτωματικά στοιχεία (Σ.Ε. 3912/1980, 2925/1983). Αν και κατά τη γνώμη ενός μέλους του δικαστηρίου κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 6 του Συντάγματος η αυτοδιοίκηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ανατίθεται αποκλειστικά στους καθηγητές της ανωτάτης βαθμίδας, ως εκ των εγγυήσεων ανεξαρτησίας με τις οποίες περιβάλλονται.

Επειδή, ο Ν. 1268/1982 "για τη δομή και λειτουργία των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων" (ΦΕΚ 87) καθόρισε, κατά ενιαίο τρόπο για όλα τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Χώρας, νέους κανόνες οργανώσεως και λειτουργίας τους και ερμήνευσε πάνω σε νέες βάσεις τα θέματα επιλογής και διορισμού, περιεχομένου και τρόπου ασκήσεως των καθηκόντων καθώς και της υπηρεσιακής γενικά καταστάσεως του διδακτικού προσωπικού τους, προέβλεψε δε και την ένταξη του ήδη υπηρετούντος προσωπικού στο νέο οργανωτικό σχήμα και τις νέες βαθμίδες και θέσεις. Ειδικότερα, στο άρθρο 13, προβλέπεται η διαβάθμιση του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού σε ένα ενιαίο σώμα που διακρίνεται σε τέσσερες βαθμίδες, ήτοι σε καθηγητές, αναπληρωτές καθηγητές, επίκουρους καθηγητές και λέκτορες. Οι οργανικές θέσεις των μελών του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού είναι, κατά την παράγραφο 10 του άρθρου αυτού, ενιαίες, ανήκουν στο τμήμα και κατανέμονται στους τομείς. Οι καθηγητές των δύο πρώτων βαθμίδων εκλέγονται ως μόνιμοι, όλοι όμως όσοι ανήκουν στο πιο πάνω προσωπικό προβλέπεται ότι είναι δημόσιοι λειτουργοί, ότι κάνουν χρήση της ελευθερίας της διδασκαλίας και της έρευνας μέσα στα πλαίσια του προγραμματισμού και των σχετικών αποφάσεων του τμήματος, ότι σε όλους επεκτείνονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπονται από των προϊσχύουσα νομοθεσία για τους

καθηγητές και ότι όπου κατά το Σύνταγμα προβλέπεται συμμετοχή τακτικών καθηγητών μετέχουν οι κατά το νόμο αυτό καθηγητές. Περαιτέρω, στο άρθρο 34 ορίζονται οι τυπικές προϋποθέσεις για την εκλογή ή την περαιτέρω εξέλιξη στις θέσεις των παραπάνω τεσσάρων βαθμίδων. Κοινή προϋπόθεση για την εκλογή και στις τέσσερες βαθμίδες είναι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος σχετικού με το γνωστικό αντικείμενο του τομέα στον οποίο υπάγεται η θέση. Ειδικότερα, όμως, για τη βαθμίδα του λέκτορα απαιτείται τουλάχιστον διετής εκπαιδευτική πείρα σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή διετής εργασία σε ερευνητικό κέντρο ή συνδυασμός των παραπάνω, καθώς και μία τουλάχιστον δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό, ενώ για τις ανώτερες βαθμίδες απαιτούνται δύο και περισσότερα χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος, η ανεγνωρισμένο έργο κ.λπ., καθώς και η συγγραφή πρωτότυπων εργασιών ή μονογραφιών. Στο άρθρο 15 ρυθμίζεται η διαδικασία εκλογής και εξέλιξης του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού η γενική συνέλευση του τμήματος που κάνει την προκήρυξη καθορίζει και τη βαθμίδα στο επίπεδο της οποίας θα πληρωθεί η κενή, ενιαία και για τις τέσσερες βαθμίδες, θέση. Για την εκτίμηση του έργου και των λοιπών προσόντων των υποψηφίων συγκροτείται με απόφαση της γενικής συνελεύσεως του Τμήματος τριμελής εισηγητική επιτροπή από μέλη του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού του ίδιου ή συγγενέστερου γνωστικού πεδίου. Η εκλογή, ή η απόφαση για εξέλιξη από βαθμίδα σε βαθμίδα γίνεται από σώμα εκλεκτόρων που απαρτίζεται από πέντε έως τριάντα μέλη του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού του τμήματος και της βαθμίδας, για την οποία γίνεται η κρίση και των ανωτέρων από αυτήν, σε κοινή συνεδρίαση με τη γενική συνέλευση του τμήματος κατά την έναρξη της οποίας εκπρόσωπος των φοιτητών αναλύει τα πορίσματα της αξιολογήσεως της διδακτικής ικανότητας των υποψηφίων από τους φοιτητές. Ο υποψήφιος που συγκέντρωσε υπέρ αυτού τα δύο τρίτα του συνόλου των εκλεκτόρων θεωρείται ότι έχει εκλεγεί. Αν συγκέντρωσε πλειοψηφία απόλυτη αλλά μικρότερη των δύο τρίτων είναι δυνατή η εκλογή από τη γενική συνέλευση του τμήματος, η οποία αποφασίζει τελικά για την αποδοχή ή απόρριψη του σώματος των εκλεκτόρων. Τέλος, κατά το άρθρο 31, όσοι κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού υπηρετούν στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα ως επιμελητές, βοηθοί και επιστημονικοί συνεργάτες κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος εντάσσονται αυτοδίκαια σε θέσεις λεκτόρων, στις οποίες μετατρέπονται οι ήδη από αυτές κατεχόμενες θέσεις. Οι εντάξεις αυτές γίνονται, σύμφωνα με το άρθρο 50 παρ. 2 του νόμου, με απόφαση του Υπουργού.

Επειδή, από τις παραπάνω διατάξεις του Ν. 1268/1982, που αναφέρονται στο διδακτικό ερευνητικό προσωπικό των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, προκύπτει ότι το προσωπικό αυτό κατατάσσεται μεν σε τέσσερες βαθμίδες, ενοποιείται όμως σε ένα οργανικά ενιαίο σώμα διδασκόντων - ερευνητών με κατ' αρχή ταυτότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τόσο ως προς το επιτελούμενο έργο όσο και ως προς την υπηρεσιακή τους θέση και κατάσταση. Από τις εκτεθείσες δε ρυθμίσεις που το αφορούν, η μεν κατάρτιση της έδρας και η συγχώνευση των προϋφισταμένων κατηγοριών καθηγητών και υφηγητών σε τρεις ιεραρχικά διατεταγμένες βαθμίδες με ενιαίες οργανικά θέσεις κατανεμόμενες τα τμήματα και τους τομείς, ανήκουν στην ευχέρεια που έχει ο κοινός νομοθέτης να επιλέγει τον τρόπο οργανώσεως και λειτουργίας των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και δεν προσκρούν σε καμία συνταγματική διάταξη. Για τους ανήκοντες όμως στην τέταρτη βαθμίδα του παραπάνω προσωπικού, ο νομοθέτης προέβλεψε στο άρθρο 14 σαφώς μειωμένα προσόντα σε σχέση προς τους καθηγητές των τριών ανωτάτων βαθμίδων, για τους οποίους, πέρα από το διδακτορικό δίπλωμα, το οποίο εγγυάται απλώς την επιστημονική ειδίκευση και τη γνώση της επιστημονικής μεθόδου για την επεξεργασία ενός συγκεκριμένου θέματος, απήτησε ιδιαίτερα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα και δη αυτοδύναμη διδασκαλία ή ανεγνωρισμένο ερευνητικό κ.λπ. έργο καθώς και πρωτότυπες δημοσιεύσεις, που διασφαλίζουν την προαγωγή της επιστήμης και την με ακαδημαϊκά κριτήρια άσκηση του έργου τους. Και βέβαια, ο νομοθέτης δεν ήταν υποχρεωμένος, προβλέποντας το αναγκαίο για τη λειτουργία των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων καθηγητικό προσωπικό να περιλάβει στο ίδιο νομοθέτημα διατάξεις αναφερόμενες στην ύπαρξη και την κατάσταση του μη καθηγητικού (βοηθητικού) προσωπικού, τα θέματα του οποίου μπορούσαν να ρυθμιστούν και με ξεχωριστό νομοθέτημα. Η κατάταξη όμως στο ενιαίο καθηγητικό προσωπικό των λεκτόρων, οι θέσεις των οποίων δημιουργούνται με μετατροπή των θέσεων και συνεπώς μεταφορά των αρμοδιοτήτων των τέως επιμελητών, βοηθών και επιστημονικών συνεργατών που εντάσσονται στο προσωπικό αυτό, και για τους οποίους προβλέπονται τα παραπάνω μειωμένα προσόντα, θίγει την ακαδημαϊκή ελευθερία και την κατά το

Σύνταγμα διακεκριμένη θέση των καθηγητών και παραβιάζει την αρχή της ισότητας. Συγκεκριμένα, είναι μεν συνταγματικά επιτρεπτή η συμμετοχή των λεκτόρων στο διδακτικό και ερευνητικό έργο καθώς και σ' αυτούς ανάθεση αυτοδύναμης διδασκαλίας μέσα στα πλαίσια του γενικότερου προγραμματισμού του διδακτικού και ερευνητικού έργου κάθε ιδρύματος, είναι όμως συνταγματικά ανεπίτρεπτη, ως αντιτιθέμενη προς τις παραπάνω αρχές, η κατά το άρθρο 24 παρ. 1 και 6 συμμετοχή των λεκτόρων, ως ισότιμων μελών του ενιαίου διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού, στη γενική συνέλευση του τμήματος για τη σύνταξη του προγράμματος σπουδών, η κατά το άρθρο 15 παρ. 3 συμμετοχή τους στην ίδια γενική συνέλευση για τον καθορισμό των μελών της εισηγητικής επιτροπής για την κρίση του νέου καθηγητικού προσωπικού, καθώς και η συμμετοχή τους κατά το άρθρο 15 παρ. 4 στοιχ. Η στη γενική συνέλευση για την εκλογή καθηγητού ανώτερης από αυτούς βαθμίδας. Ως προς την εκλογή προσωπικού της ίδιας με αυτούς βαθμίδας η συμμετοχή τους θα ήταν συνταγματικά επιτρεπτή αν γινόταν όχι ισότιμα με τους καθηγητές, αλλά με εκπροσώπους των λεκτόρων, ως ξεχωριστής ομάδας του μη κυρίου (καθηγητικού) προσωπικού, πλην όμως, από το άρθρο 15 παρ. 4 στοιχ. α' και β' προβλέπεται η ισότιμη προς τους καθηγητές συμμετοχή τους στα εκλεκτορικά σώματα και για τη βαθμίδα αυτή, και συνεπώς και η ρύθμιση αυτή προσβάλλει τις εκτεθείσες συνταγματικές αρχές. Υπό τα δεδομένα αυτά, η κατάταξη των λεκτόρων στο ίδιο ενιαίο σώμα διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού και σε ενιαίες με τους ανήκοντες στις τρεις ανώτερες βαθμίδες οργανικές θέσεις είναι αντισυνταγματική και δημιουργεί ακυρότητα των επιδόκων εντάξεων στη βαθμίδα αυτή, ανεξάρτητα από τη συνταγματικότητα η μη των μεταβατικών διατάξεων που ρυθμίζουν τον τρόπο διενέργειας των εντάξεων των ήδη υπηρετούντων επιμελητών, βοηθών και επιστημονικών συνεργατών στην παραπάνω βαθμίδα. Αν και κατά τη γνώμη της μειοψηφίας των μελών του δικαστηρίου οι παραπάνω ρυθμίσεις που αφορούν στους λέκτορες δεν πάσχουν από αντισυνταγματικότητα, αφού και η βαθμίδα αυτή του ενιαίου διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού έχει τα ελάχιστα τυπικά προσόντα τα οποία απαιτούσε και η ισχύουσα νομοθεσία για την εκλογή καθηγητού, ο δε Ν. 1268/1982 αφενός επεξέτεινε και σ' αυτούς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία για τους καθηγητές (άρθρ. 13 παρ. 4) και αφετέρου τους έδωσε, κατά το ίδιο μέτρο που έδωσε και στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Ε.Π. των ανωτέρων βαθμίδων "δικαίωμα για έρευνα και διδασκαλία, ανεξαρτησία και ελευθερία στην εκτέλεση του έργου τους" (άρθρ. 13 παρ. 3), αναθέτοντας τους έτσι όπως και στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Ε.Π. την ανεξάρτητη εκπροσώπηση του οικείου επιστημονικού τομέα, κατά το μέρος που τους έχει ανατεθεί η έρευνα και διδασκαλία. Τους θέλησε δηλαδή ο νόμος ως καθηγητές, η δε θέλησή του αυτή σε καμιά συνταγματική διάταξη δεν προσκρούει, γιατί ούτε το άρθρο 16 ούτε το άρθρο 4 αποκλείουν την απονομή της καθηγητικής ιδιότητας υπό τις εκτεθείσες προϋποθέσεις. Ο ίδιος δε ο νόμος προέβη σε διαφοροποιήσεις, δικαιολογούμενες από τις διαφορές των βαθμίδων (θέσεις με θητεία, μη εκλογή σε θέσεις πρυτάνεως, κοσμήτορα κ.λπ.), μη ικανές όμως από το είδος και τη φύση τους να αποχωρίσουν τους λέκτορες από το σώμα των καθηγητών. Συγκεκριμένα, δώδεκα μέλη του δικαστηρίου έχουν τη γνώμη ότι οι λέκτορες μπορούν να μετέχουν στον κατάρτισμό του προγράμματος σπουδών, πέντε μέλη θεωρούν ότι οι λέκτορες μπορούν να μετέχουν ως ισότιμοι προς τα άλλα μέλη του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού στην εκλογή η κρίση για εξέλιξη και του δικαστηρίου έχουν την άποψη ότι οι λέκτορες μπορούν να μετέχουν στο διορισμό της εισηγητικής επιτροπής προς κρίση των υποψηφίων όλων των βαθμίδων και δέκα τρία μέλη θεωρούν ότι οι λέκτορες μπορούν να μετέχουν ισότιμα προς τους καθηγητές και των τριών πρώτων βαθμίδων στην εκλογή νέων λεκτόρων. Τέλος, δέκα τέσσαρα μέλη του δικαστηρίου έχουν τη γνώμη ότι ενόψει των ανωτέρω ρυθμίσεων των παγίων διατάξεων του ν. 1268/1982 η κατάταξη των λεκτόρων στο ενιαίο διδακτικό-ερευνητικό προσωπικό δεν προσκρούει στο Σύνταγμα, το οποίο άλλωστε στο άρθρο 16 παρ. 6 χαρακτηρίζει τους τότε βοηθούς και επιμελητές ως διδακτικό προσωπικό, η οποία διακρίνει μεταξύ καθηγητών που είναι δημόσιοι λειτουργοί και του λοιπού διδακτικού προσωπικού που άσκει δημόσιο λειτουργήμα, οφείλεται, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ήδη ισχύοντος Συντάγματος, στο γεγονός ότι οι ανήκοντες στο παραπάνω βοηθητικό προσωπικό δεν ήταν νόμιμοι. Εξάλλου, κατά τη γνώμη πέντε άλλων μελών του δικαστηρίου, οι λέκτορες δεν μπορούν να ενεργούν αυτοδύναμη διδασκαλία, εφόσον δεν έχουν τα κατά το Σύνταγμα ουσιαστικά προσόντα του καθηγητή. Επίσης κατά τη γνώμη δώδεκα μελών του δικαστηρίου οι λέκτορες δεν μπορούν να μετέχουν, ούτε με εκπροσώπους τους, στην εκλογή νέων λεκτόρων για τον ίδιο παραπάνω λόγο.

Επειδή, σύμφωνα με τα παραπάνω εκτεθέντα, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση για το

λόγο που αναφέρθηκε, παρεκπόσης της ερεύνης των λόγων που προβάλλονται με την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως, να συμφηφιστεί δε η δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων ενόψει των συνθηκών της προκείμενης δίκης.

Διά ταύτα

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως.

Ακυροί την υπ' αριθ. Β2/4409/25.8.1982, απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας (ΦΕΚ 187/26.8.1982, τ. Ν.Π.Δ.Δ.).

Απορρίπτει τις ασκηθείσες παρεμβάσεις.

Διατάσσει την απόδοση του κατατεθέντος παραβόλου.

Συμφηφίζει τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 4, 5, 7 και 30 Μαΐου 1984, 1, 4, 7, 8, 13, 14, και 15 Ιουνίου 1984 και η απόφαση δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 28 Ιουνίου 1984.

Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας

??

??

??

??

1

-16-

Αριθμός 2786/1984

./

./

B.K.

-1-

Αριθμός 32/2009

Αριθμός 32/2009
 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
 ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 8 Μαΐου 2008, με την εξής σύνθεση: Σωτ. Ρίζος, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος που είχε κώλυμα, Ν. Σακελλαρίου, Α. Γκότσης, Γ. Τσιμέκας, Π. Καρλή, Σύμβουλοι, Μ. Παπαδοπούλου, Κ. Πισπιρίγκος, Πάρεδροι, Γραμματέας η Δ. Τετράδη-Χαρλαύτη.

Για να δικάσει την από 21 Ιουνίου 2007 αίτηση:

των : 1) Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π.Α.Ε.Ι.) που εδρεύει στην Αθήνα, η οποία παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Β. Κωστόπουλο (Α.Μ. 3840) και 2) Δ. Μπελαντή (Α.Μ. 13652) που τους διόρισε ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Δ. Απέκης και οι οποίοι συμπαραρίστανται, 2) Συλλόγου Διδακτικού Προσωπικού της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Σόλωνος αρ. 57 και 3) Νικολάου – Αλκη Ρήγου του Κωνσταντίνου, κατοίκου Πεύκης Αττικής, οδός Δημοκρατίας αρ. 59, οι οποίοι παρέστησαν με τους ίδιους ως άνω δικηγόρους : 1) Β. Κωστόπουλο (Α.Μ. 3840) και 2) Δ. Μπελαντή (Α.Μ. 13652) που τους διόρισαν με πληρεξούσιο και οι οποίοι συμπαραρίστανται,

κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τον Θ.

Θεοφανόπουλο, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 38913/Β1/23.4.2007

απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Γ. Τσιμέκα.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους των αιτούντων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

1
 Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ειδικά έντυπα υπ' αριθμ. 1630813, 1341479, σειράς Α', έτους 2007).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία εισάγεται στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος με πράξη του Προέδρου του λόγω σπουδαιότητας κατ' άρθρο 14 παρ. 5 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8), ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. 38913/Β1/23.4.2007 απόφασης της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 3549/2007 (Α' 69), κατά το μέρος που με αυτήν ορίστηκε: (α) ότι τα εκλεκτορικά σώματα για την εκλογή, την εξέλιξη και τη μονιμοποίηση των μελών Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) συγκροτούνται κατά τα δύο τρίτα από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος και κατά το ένα τρίτο από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., και (β) ότι στην περίπτωση που τα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος είναι λιγότερα των έντεκα, το εκλεκτορικό σώμα συμπληρώνεται από μέλη Δ.Ε.Π. της βαθμίδας του καθηγητή ή του αναπληρωτή καθηγητή ομοειδούς Τμήματος άλλου Α.Ε.Ι.

3. Επειδή, η υπό κρίση αίτηση ασκείται μετ' εννόμου συμφέροντος από την αιτούσα Ομοσπονδία

και τον Σύλλογο διδακτικού προσωπικού της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, δεδομένου ότι στους σκοπούς των εν λόγω νομικών προσώπων περιλαμβάνονται, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα καταστατικά τους (βλ. άρθρο 2 αυτών), μεταξύ άλλων, η επίλυση των προβλημάτων της Ανώτατης Παιδείας και όλων των θεμάτων που σχετίζονται με την επιστημονική και ακαδημαϊκή εξέλιξη των μελών τους, η οποία επηρεάζεται από το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, καθώς και η πρόωπη της αυτοτέλειας των Α.Ε.Ι., έκφραση της οποίας είναι και η αυτοδιοίκηση αυτών, η οποία, κατά τους ισχυρισμούς των αιτούντων, θίγεται με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση. Εννομο συμφέρον προς άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει και ο τρίτος των αιτούντων, λόγω της ιδιότητάς του ως αναπληρωτή καθηγητή που έχει υποβάλει αίτηση για την εξέλιξή του στην επόμενη βαθμίδα του καθηγητή (Τμήματος του Παντείου Πανεπιστημίου), την οποία επικαλείται και αποδεικνύει με την προσκομιδή σχετικών στοιχείων, και του ευλόγου εξ αυτής ενδιαφέροντός του να κριθεί η σχετική αίτησή του από εκλεκτορικό σώμα το οποίο να αποτελείται στο σύνολό του από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, σύμφωνα με τη ρύθμιση που ίσχυε πριν από την θέση σε ισχύ της προσβαλλόμενης απόφασης. Παραδεικτός δε ομοδικούν όλοι οι πιο πάνω αιτούντες, προβάλλοντας με το ίδιο δικόγραφο κοινούς λόγους ακυρώσεως που στηρίζονται στην αυτή νομική και πραγματική βάση.

4. Επειδή, με τις διατάξεις του κεφ. Δ' του άρθρου 6 ν. 2083/1992 «Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης» (Α' 159 - όπως αυτές ίσχυαν μετά την αντικατάσταση της παρ. 1 αυτού με το άρθρο 3 παρ. 12 του ν. 3027/2002, Α' 152 και πριν την αντικατάσταση της παρ. 3 με το άρθρο 24 παρ. 3 περ. δ' του ν. 3549/2007), οι οποίες αφορούν τον τρόπο συγκρότησης του εκλεκτορικού σώματος για εκλογή ή εξέλιξη μελών ΔΕΠ, ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «1. Δικαίωμα ψήφου για εκλογή ή εξέλιξη, όπου αυτή προβλέπεται στο νόμο αυτόν, έχουν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος της βαθμίδας για την οποία γίνεται η κρίση και των ανώτερων από αυτήν, εφόσον ο αριθμός τους δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30) . . . 2. Αν τα μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι λιγότερα από 11, το εκλεκτορικό σώμα συμπληρώνεται με κλήρωση από διπλάσιο τουλάχιστον αριθμό μελών Δ.Ε.Π. των βαθμίδων του καθηγητή και αναπληρωτή καθηγητή του ίδιου γνωστικού αντικείμενου με την υπό πλήρωση θέση. Τα μέλη αυτά προτείνονται από ομοειδή τμήματα άλλων Α.Ε.Ι., από την Γ.Σ. του τμήματος. Αν δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν τέτοια μέλη προτείνονται μέλη Δ.Ε.Π. των βαθμίδων αυτών του συγγενέστερου γνωστικού αντικείμενου του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. 3. Αν τα μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι περισσότερα από τριάντα (30), το σώμα των εκλεκτόρων απαρτίζεται από τριάντα (30) μέλη, από τα οποία τα δεκαπέντε (15) ανήκουν, εφόσον υπάρχουν, στον αντίστοιχο τομέα. Προηγούνται τα μέλη που ανήκουν στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο και έπονται τα υπόλοιπα μέλη του τομέα. Αν σε οποιοδήποτε στάδιο ο αριθμός των δικαιουμένων ψήφου υπερβαίνει τους δεκαπέντε (15) τότε διενεργείται κλήρωση μεταξύ τους με την ευθύνη του διευθυντή του τομέα. Τα υπόλοιπα μέλη Δ.Ε.Π. και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός τριάντα (30) ορίζονται, ανάλογα με τη βαθμίδα της υπό πλήρωση θέσης, διαδοχικά από τη βαθμίδα του καθηγητή σε ποσοστό 50% του ελλείποντος, στη συνέχεια από τη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή σε ποσοστό 30% του ελλείποντος και τέλος από τη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή σε ποσοστό 20%. Σε περίπτωση που δεν καλύπτονται τα ανωτέρω ποσοστά από τα υπάρχοντα μέλη Δ.Ε.Π. μιας βαθμίδας το υπόλοιπο μεταφέρεται στην επομένη βαθμίδα. Αν σε οποιοδήποτε στάδιο ο αριθμός των υπάρχοντων μελών Δ.Ε.Π. υπερβαίνει τον αριθμό εκείνων που δικαιούνται να μετασχουν στο εκλεκτορικό σώμα διενεργείται κλήρωση με ευθύνη του προέδρου του τμήματος». Η ανωτέρω παρ. 3 αντικαταστάθηκε στη συνέχεια, με το άρθρο 24 παρ. 3 περ. δ' του ν. 3549/2007 με τίτλο «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (ΦΕΚ Α' 69), ως εξής: «3. Αν τα μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι περισσότερα από τριάντα (30), το σώμα των εκλεκτόρων απαρτίζεται από τριάντα (30) μέλη, από τα οποία τα δέκα (10) ανήκουν, εφόσον υπάρχουν, στον αντίστοιχο τομέα. Προηγούνται τα μέλη που ανήκουν στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο και έπονται τα υπόλοιπα μέλη του τομέα. Αν σε οποιοδήποτε στάδιο ο αριθμός των δικαιουμένων ψήφου υπερβαίνει τους δέκα (10), τότε διενεργείται κλήρωση μεταξύ τους με την ευθύνη του διευθυντή του τομέα. Τα υπόλοιπα μέλη Δ.Ε.Π. και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός είκοσι (20) ορίζονται, ανάλογα με τη βαθμίδα της υπό πλήρωση θέσης, διαδοχικά από τη βαθμίδα του καθηγητή σε ποσοστό 50% του ελλείποντος, στη συνέχεια από τη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή σε ποσοστό 30% του ελλείποντος και τέλος από τη βαθμίδα του επίκουρου

κατηγορητή σε ποσοστό 20%. Σε περίπτωση που δεν καλύπτονται τα ανωτέρω ποσοστά από τα υπάρχοντα μέλη Δ.Ε.Π. μιας βαθμίδας, το υπόλοιπο μεταφέρεται στην επόμενη βαθμίδα. Αν σε οποιοδήποτε στάδιο ο αριθμός των υπάρχοντων μελών Δ.Ε.Π. υπερβαίνει τον αριθμό εκείνων που δικαιούνται να μετάσχουν στο εκλεκτορικό σώμα, διενεργείται κλήρωση με ευθύνη του προέδρου του τμήματος». Με την παράγραφο 1 του ίδιου ως άνω άρθρου 24 του ν. 3549/2007 ορίστηκε, εξάλλου, ότι: «1. Σε κάθε περίπτωση εκλογής, εξέλιξης ή μονιμοποίησης, το εκλεκτορικό σώμα απαρτίζεται κατά τα δύο τρίτα από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, και κατά το ένα τρίτο από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. Το σύνολο των μελών του εκλεκτορικού σώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έντεκα και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τριάντα. Στο εκλεκτορικό σώμα μετέχουν μέλη Δ.Ε.Π. της βαθμίδας για την οποία γίνεται η κρίση και των ανώτερων από αυτή. Τα μέλη Δ.Ε.Π. που προέρχονται από άλλα Τμήματα του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. πρέπει να είναι του ίδιου γνωστικού ή συναφούς αντικείμενου με την υπό πλήρωση θέση. Εάν υπάρχουν περισσότερα από τα απαιτούμενα μέλη Δ.Ε.Π. με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο, ο ορισμός τους γίνεται με κλήρωση μεταξύ μελών Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. που πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις και ανέρχονται σε αριθμό τουλάχιστον ίσο με το διπλάσιο των θέσεων των εξωτερικών εκλεκτόρων. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται ο τρόπος ορισμού, οι βαθμίδες και η τυχόν αποζημίωση των μελών Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής». Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 3549/2007 εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 38913/Β1/16.3.2007 απόφαση της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τίτλο «Συγκρότηση εκλεκτορικών σωμάτων από μέλη ΔΕΠ ή ΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων ΑΕΙ και άλλα συναφή ή λεπτομερειακά θέματα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 24 του ν. 3549/2007» (ΦΕΚ Β' 68), στο άρθρο 1 της οποίας ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «1. α) Κάθε εκλεκτορικό σώμα για την εκλογή, εξέλιξη ή μονιμοποίηση μέλους ΔΕΠ συγκροτείται υποχρεωτικά κατά τα δύο τρίτα (2/3) από μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος και κατά το ένα τρίτο (1/3) από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Πανεπιστημίων που κατέχουν θέση του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με την υπό πλήρωση θέση ή τη θέση του προς μονιμοποίηση μέλους και ανήκουν στην ίδια ή ανώτερη βαθμίδα από αυτή για την οποία γίνεται η κρίση (εξωτερικοί εκλέκτορες). Το εκλεκτορικό σώμα εκλέγεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και το σύνολο των μελών του δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έντεκα (11) και να υπερβαίνει τα τριάντα (30) μέλη, από τα οποία σε κάθε περίπτωση, οι εξωτερικοί εκλέκτορες δεν μπορεί να είναι λιγότεροι από τρεις (3) και περισσότεροι από (10), ανάλογα με το συνολικό αριθμό των μελών του εκλεκτορικού σώματος. Σε περίπτωση που από το ένα τρίτο (1/3) των εξωτερικών εκλεκτόρων προκύπτει δεκαδικό ψηφίο, τούτο δεν προσμετράται στους εξωτερικούς εκλέκτορες, αλλά αθροίζεται πάντοτε υπέρ του ποσοστού των δύο τρίτων (2/3) των δικαιούμενων ψήφου μελών του Τμήματος. Η κατεχόμενη βαθμίδα των μελών ΔΕΠ και το γνωστικό τους αντικείμενο πρέπει να προκύπτουν από την πράξη διορισμού που έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να αναφέρονται στην απόφαση της Γενικής Συνέλευσης πλήρως τεκμηριωμένα. Ειδικά για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο θα πρέπει να υπάρχει ειδική αιτιολόγηση για τα μέλη ΔΕΠ που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των εξωτερικών εκλεκτόρων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο του άρθρου αυτού. β) Εάν τα μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι λιγότερα από έντεκα (11), εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του Κεφαλαίου Δ' του άρθρου 6 του ν. 2083/1992 για τη συμπλήρωση του εκλεκτορικού σώματος από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων μέχρι τον απαιτούμενο συνολικό ελάχιστο αριθμό των έντεκα (11) εκλεκτόρων, από τους οποίους τουλάχιστον τρεις (3) πρέπει να είναι εξωτερικοί εκλέκτορες. Σε περίπτωση που τα δικαιούμενα ψήφου μέλη του Τμήματος είναι περισσότερα από οκτώ (8), προηγούνται τα μέλη που ανήκουν στο ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο και έπονται τα υπόλοιπα. Τα υπόλοιπα μέλη και μέχρι τη συμπλήρωση των δύο τρίτων (2/3) των μελών του εκλεκτορικού σώματος ορίζονται με κλήρωση που διενεργείται μεταξύ τους με ευθύνη του Προέδρου ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. γ) Εάν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι περισσότερα από δέκα (10) και λιγότερα από τριάντα ένα (31), το σώμα των εκλεκτόρων αποτελείται από τόσα μέλη όσα είναι τα δικαιούμενα ψήφου μέλη του οικείου Τμήματος, ώστε το σύνολο των μελών του εκλεκτορικού σώματος να μην είναι μικρότερο από έντεκα (11) και να μην υπερβαίνει τα τριάντα (30) μέλη. Στις περιπτώσεις αυτές το

εκλεκτορικό σώμα απαρτίζεται κατά τα δύο τρίτα (2/3) από δικαιούμενα ψήφου μέλη του Τμήματος και κατά το ένα τρίτο (1/3) από εξωτερικούς εκλέκτορες. Από τα δικαιούμενα ψήφου μέλη του Τμήματος προηγούνται τα μέλη που ανήκουν στον αντίστοιχο Τομέα και έπονται εκείνα που ανήκουν σε άλλους Τομείς. Όπου δεν υπάρχουν Τομείς, προηγούνται τα μέλη που κατέχουν θέση του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με την υπό πλήρωση θέση και έπονται τα υπόλοιπα. Τα υπόλοιπα μέλη και μέχρι τη συμπλήρωση των δύο τρίτων (2/3) των μελών του εκλεκτορικού σώματος ορίζονται με κλήρωση που διενεργείται με ευθύνη του Προέδρου ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος μεταξύ των δικαιούμενων ψήφου μελών ΔΕΠ άλλων Τομέων ή γνωστικών αντικείμενων του οικείου Τμήματος. δ) . . . 2. Εάν ο αριθμός των εξωτερικών εκλεκτόρων είναι μεγαλύτερος του αριθμού των θέσεων που απαιτείται για τη συγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος, ο ορισμός τους γίνεται με κλήρωση από κατάλογο μελών υποψήφιων εκλεκτόρων που καταρτίζει η Γενική Συνέλευση του οικείου Τμήματος και περιλαμβάνει αριθμό τουλάχιστον ίσο με το διπλάσιο των θέσεων των απαιτούμενων εξωτερικών εκλεκτόρων, είτε προέρχονται από το ίδιο είτε από άλλο Πανεπιστήμιο. . . . 3 . . . ». Εξάλλου, στις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 3 της ίδιας απόφασης ορίζεται ότι στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή μητρώα μελών ΔΕΠ των Πανεπιστημίων, στα οποία καταχωρούνται υποχρεωτικά τα πλήρη στοιχεία των μελών, η βαθμίδα που υπηρετούν και το γνωστικό αντικείμενο της θέσης που κατέχουν, όπως ορίζονται στη σχετική διοικητική πράξη που έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ, τέλος, αρμόδια για τη συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος για την κρίση ενός μέλους Δ.Ε.Π. είναι, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 3549/2007, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος ειδικής σύνθεσης (βλ. και παρ. 6 άρθρου 1 της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης που προστέθηκε με την υπ' αριθμ. 138390/Β1/3.12.2007 απόφαση του ΥΠΕΠΘ - Β' 2360).

5. Επειδή, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι η συγκρότηση των εκλεκτορικών σωμάτων των Α.Ε.Ι. γίνεται βάσει των άρθρων 6 κεφ. Δ' παρ. 1 - 3 του ν. 2083/1992 (Α' 159), 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007 και των διατάξεων της προσβαλλόμενης κανονιστικής απόφασης που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου αυτού άρθρου. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, τα εκλεκτορικά σώματα, τα μέλη των οποίων δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα από έντεκα και περισσότερα από τριάντα, συγκροτούνται υποχρεωτικά κατά τα δύο τρίτα από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος και κατά το ένα τρίτο από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. (εξωτερικούς εκλέκτορες). Κατά τις ίδιες διατάξεις, οι εξωτερικοί εκλέκτορες δεν επιτρέπεται να είναι λιγότεροι από τρεις και περισσότεροι από δέκα, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των μελών του εκλεκτορικού σώματος, δικαίωμα δε ψήφου για την εκλογή, μονιμοποίηση και εξέλιξη μέλους Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. έχουν, κατ' αρχήν, τα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, που ανήκουν στη βαθμίδα για την οποία γίνεται η κρίση και στις ανώτερες από αυτήν βαθμίδες, καθώς και οι εξωτερικοί εκλέκτορες, οι οποίοι κατέχουν θέση του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με εκείνο της υπό πλήρωση θέσης. Κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, η συγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος διενεργείται σε τρία στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, στο οποίο εφαρμόζονται κατά βάση οι διατάξεις που ισχύουν πριν από το ν. 3549/2007 (οι διατάξεις του ν. 2083/1992) καθορίζεται ο αριθμός όλων των μελών του οικείου εκλεκτορικού σώματος, όλων των μελών ΔΕΠ δηλ. του οικείου Τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου για την επίμαχη κάθε φορά εκλογή, εξέλιξη ή μονιμοποίηση ανάλογα με τη βαθμίδα του κρινόμενου μέλους ή υποψηφίου μέλους ΔΕΠ. Κατά το δεύτερο στάδιο, το οποίο εξελίσσεται βάσει του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007 και των διατάξεων της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, καθορίζονται τα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, από τα οποία θα συγκροτηθεί το εκλεκτορικό σώμα: κατά το στάδιο αυτό ορίζονται δηλ. ποιά από τα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, που υπό το προϋχόν του ν. 3549/2007 καθεστώς θα μετείχαν στη συγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος, είναι εκείνα που, τελικώς, θα αποκλειστούν (σε αναλογία ενός τρίτου -1/3- του συνόλου των μελών του), ενώ, κατά το τρίτο στάδιο, επιλέγονται οι εξωτερικοί εκλέκτορες, η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των οποίων προβλέπονται από τις προεκτεθείσες διατάξεις του ν. 3549/2007 και της προσβαλλόμενης κανονιστικής απόφασης. Περαιτέρω, κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, και ιδίως των διατάξεων του άρθρου 1 της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, στην περίπτωση που ο αριθμός των εξωτερικών εκλεκτόρων είναι μεγαλύτερος από το ένα τρίτο (1/3) των μελών του εκλεκτορικού σώματος, διενεργείται κλήρωση από κατάλογο, ο οποίος καταρτίζεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος ειδικής σύνθεσης, και ο οποίος περιλαμβάνει αριθμό τουλάχιστον ίσο με

το διπλάσιο των θέσεων που αναλογούν στην κατηγορία των εξωτερικών εκλεκτόρων.

6. Επειδή, προβάλλεται ότι η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 α' εδ. α' της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με την οποία: «Κάθε εκλεκτορικό σώμα για την εκλογή, εξέλιξη ή μονιμοποίηση μέλους ΔΕΠ συγκροτείται υποχρεωτικά κατά τα δύο τρίτα (2/3) από μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος και κατά το ένα τρίτο (1/3) από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Πανεπιστημίων που κατέχουν θέση του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με την υπό πλήρωση θέση ή τη θέση του προς μονιμοποίηση μέλους και ανήκουν στην ίδια ή ανώτερη βαθμίδα από αυτή για την οποία γίνεται η κρίση (εξωτερικοί εκλέκτορες)» πρέπει να ακυρωθεί, γιατί βρίσκεται εκτός των ορίων της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007, η οποία, ορίζοντας κατά τα ανωτέρω ότι: «Σε κάθε περίπτωση εκλογής, εξέλιξης ή μονιμοποίησης, το εκλεκτορικό σώμα απαρτίζεται κατά τα δύο τρίτα από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, και κατά το ένα τρίτο από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι.», εκφράζει απλώς την έντονη προς τούτο υπόδειξη του νομοθέτη, χωρίς να επιβάλλει νόμιμη υποχρέωση για τη συμμερφωση του κανονιστικού νομοθέτη προς τη σχέση δύο τρίτα (2/3) εσωτερικοί - ένα τρίτο (1/3) εξωτερικοί εκλέκτορες. Από τη προεκτεθείσα όμως διατύπωση της πιο πάνω εξουσιοδοτικής διάταξης του ν. 3549/2007 και την εισηγητική έκθεση του νόμου αυτού (βλ. σελ. 6 αυτής), συνάγεται, όπως εκτέθηκε ήδη, ότι η διατήρηση της πιο πάνω αναλογίας κατά τη συγκρότηση των εκλεκτορικών σωμάτων (2/3 εσωτερικοί και 1/3 εξωτερικοί εκλέκτορες) θεσπίζεται από το νομοθέτη ως υποχρεωτική («σε κάθε περίπτωση»), χωρίς να καταλείπεται ευχέρεια επιλογής. Επομένως, η προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 περ. α' εδ. α' της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, με την οποία ορίζεται ρητώς ότι τα εκλεκτορικά σώματα των Α.Ε.Ι. συγκροτούνται «υποχρεωτικά» κατά τα δύο τρίτα (2/3) από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος και κατά το ένα τρίτο (1/3) από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., βρίσκεται εντός της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007 και ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλονται τα αντίθετα είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

7. Επειδή, προβάλλεται, περαιτέρω, ότι η διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007 και οι ανωτέρω κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες διατάξεις της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, με τις οποίες προβλέπεται η συμμετοχή στο εκλεκτορικό σώμα εξωτερικών εκλεκτόρων κατ' αποκλεισμό αντίστοιχου αριθμού δικαιουμένων ψήφου μελών του οικείου Τμήματος, αντίκεινται στο άρθρο 16 παρ. 5 (εδ. α' και β') του Συντάγματος, που κατοχυρώνει την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ.

8. Επειδή, στο άρθρο 16 παρ. 5 εδ. α και β του Συντάγματος ορίζεται ότι: «Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους». Με την διάταξη αυτή παραστέθηκε στα Α.Ε.Ι. πλήρης αυτοδιοίκηση, η οποία συνίσταται στην εξουσία των ιδρυμάτων αυτών να αποφασίζουν για τις δικές τους υποθέσεις με δικά τους όργανα, τα οποία καθορίζονται μεν από τον κοινό νομοθέτη, απαρτίζονται όμως από πρόσωπα που μετέχουν στην εκπαιδευτική και ερευνητική αποστολή τους, της κρατικής εποπτείας περιοριζόμενης μόνον στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των οργάνων αυτών. Η αυτοδιοίκηση περιλαμβάνει προεχόντως το δικαίωμα των Α.Ε.Ι να επιλέγουν με δικά τους όργανα το διδακτικό τους προσωπικό, μέσα όμως στα πλαίσια των γενικών κανόνων οι οποίοι διέπουν την οργάνωση και λειτουργία των ιδρυμάτων αυτών. Η θέσπιση, εξάλλου, των εν λόγω κανόνων ανήκει στην περιοχή του νόμου ή της κατ' εξουσιοδότηση αυτού νομοθετούσης Διοικήσεως, όπως σ' αυτήν ανήκει και η οργάνωση οποιασδήποτε δημόσιας υπηρεσίας, είτε κρατικής, είτε αυτοδιοικούμενης. Δεν καθιερώνεται δε με τη διάταξη αυτή του Συντάγματος δικαίωμα των Α.Ε.Ι. προς αποκλειστική ρύθμιση των κατά τ' ανωτέρω νομοθετικού περιεχομένου θεμάτων (οργάνωσης και λειτουργίας αυτών), στα οποία περιλαμβάνεται και ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας των συλλογικών τους οργάνων (βλ. ΣτΕ Ολομ. 195/1984), διότι η αναγνώριση τέτοιου δικαιώματος προϋποθέτει όχι αυτοδιοίκηση αλλά αυτονομία, ήτοι ικανότητα θέσπισης κανόνων χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση, την οποία δεν παρέχει το Σύνταγμα στα ιδρύματα αυτά (βλ. ΣτΕ 1817/1983 Ολομ., 2786/1984, 4076/1990). Εξάλλου, όσον αφορά, ειδικότερα, την επιλογή του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού των Α.Ε.Ι., αυτή ανήκει μεν στα πανεπιστημιακά όργανα, ως ζήτημα συνδεδεμένο αρρήκτως με την επιστημονική έρευνα και την πανεπιστημιακή διδασκαλία, οι κανόνες όμως συγκρότησης και λειτουργίας των οργάνων στα οποία ανατίθεται η επιλογή και η εν γένει

εξέλιξη του προσωπικού αυτού, τίθενται από τον κοινό νομοθέτη και, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση. Κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του αυτής, ο νομοθέτης δεν δεσμεύεται από τις σχετικές απόψεις των ενδιαφερομένων ιδρυμάτων ούτε υποχρεούται να ακολουθήσει ορισμένο πρότυπο συγκρότησης και λειτουργίας των εκλεκτορικών σωμάτων, πρέπει όμως να ρυθμίσει τα θέματα αυτά και, γενικότερα, τη διαδικασία επιλογής και εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π. κατά τις απαιτήσεις της εξελισσόμενης επιστήμης και ενόψει των εκάστοτε κρατουσών στην πανεπιστημιακή κοινότητα συνθηκών, διασφαλίζοντας, παράλληλα, την εφαρμογή των ειδικότερων όρων που απορρέουν από το συνταγματικό περιεχόμενο της αρχής της πλήρους αυτοδιοίκησης που κατοχυρώνεται με το προαναφερόμενο άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος (βλ. 32/1990). Στα πλαίσια αυτά, κρίσιμο παρίσταται για τον νομοθέτη το ζήτημα της ρυθμίσεως των διαδικασιών βάσει των οποίων επιλέγονται τα μέλη του Διδακτικού – Ερευνητικού Προσωπικού, των αρμοδίων δηλαδή προσώπων για την επιτέλεση της αποστολής των Α.Ε.Ι., συνισταμένης κατά το Σύνταγμα (άρθρ. 16 παρ. 1) στην ανάπτυξη και προαγωγή της επιστήμης, της έρευνας και της διδασκαλίας. Οφείλει επομένως ο νομοθέτης να μεριμνήσει ώστε τα όργανα στα οποία ανατίθεται η επιλογή του Δ.Ε.Π. και οι διαδικασίες οι οποίες θα ακολουθούνται να παρέχουν εγγυήσεις για την επιλογή και την εξέλιξη, υπό καθεστώς διαφάνειας και αντικειμενικότητας, των πιο άξιων και ικανών προσώπων για την άσκηση του λειτουργήματος του πανεπιστημιακού διδασκάλου.

9. Επειδή, εξάλλου, όπως προκύπτει από την εισηγητική έκθεση και τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ν. 3549/2007 (βλ. Πρακτ. Συζητ. Βουλής, Συνεδρ. Δ' της 8.3.2007, σελ. 6422), με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του νόμου αυτού που εισάγουν τις επίμαχες ρυθμίσεις, με τις οποίες τίθεται ο κανόνας ότι τα εκλεκτορικά σώματα συγκροτούνται κατά τα δύο τρίτα (2/3) από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος και κατά το ένα τρίτο (1/3) από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι., επιδιώκεται, με τη συμμετοχή και εξωτερικών εκλεκτόρων, η διασφάλιση μειζόνων εγγυήσεων αντικειμενικότητας και αμεροληψίας κατά την επιλογή και εξέλιξη των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, οι εξωτερικοί εκλέκτορες, πρέπει να κατέχουν θέση του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με εκείνο της υπό πλήρωση θέσεως, με αποτέλεσμα η κρίση για την επιλογή ή την εξέλιξη μέλους Δ.Ε.Π. να γίνεται από όργανο που αποτελείται κατά πλειοψηφία από επιστήμονες που παρέχουν μείζονες εγγυήσεις για τη διατύπωση εμπειριστατωμένης και δίκαιης κρίσης των υποψηφίων ή κρινομένων μελών ΔΕΠ και, κατά συνέπεια, αυξημένα εχέγγυα αξιοκρατικής επιλογής. Η συγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος και, ειδικότερα, η επιλογή των εξωτερικών εκλεκτόρων γίνεται εξάλλου με απόφαση η οποία λαμβάνεται από όργανο του οικείου Τμήματος, την Γενική Συνέλευση ειδικής σύνθεσης, χωρίς τη μεσολάβηση οργάνων της κρατικής διοίκησης ή οργάνων άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., το δε εκλεκτορικό σώμα που συγκροτείται βάσει της απόφασης αυτής παραμένει όργανο ενταγμένο στην οργανωτική δομή του εν λόγω Τμήματος, δεδομένου ότι οι εξωτερικοί εκλέκτορες σε ότι αφορά το σκοπό για τον οποίο επελέγησαν, καθίστανται, μετά την επιλογή τους, όργανα του Τμήματος αυτού (πρβλ. 4076/1990). Η επιλογή των εξωτερικών εκλεκτόρων, οι οποίοι αποτελούν τη μειοψηφία του εκλεκτορικού σώματος γίνεται, τέλος, με αντικειμενικό σύστημα (κλήρωση) και βάσει γενικών και απρόσωπων κριτηρίων που προβλέπονται στο νόμο, η δε συμμετοχή τους στα εκλεκτορικά σώματα, η οποία καθ' εαυτήν δεν αποκλείεται από την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ (άρθρ. 6 Κεφ. Δ' παρ. 2 του ν. 2083/1992, ΣτΕ 4076/1990), ενισχύει την συνεργασία και την επιστημονική επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων Α.Ε.Ι. της χώρας (πρβλ. άρθρο 1 ν. 3549/2007) και τον διάλογο του διδακτικού και ερευνητικού τους προσωπικού, ο οποίος προάγει την επιστήμη. Με τα δεδομένα αυτά, οι διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3459/2007 και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες διατάξεις της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης που προβλέπουν, κατά τα εκτεθέντα, τη συμμετοχή στο εκλεκτορικό σώμα εξωτερικών εκλεκτόρων κατ' αποκλεισμό αντίστοιχου αριθμού δικαιουμένων ψήφου μελών ΔΕΠ του οικείου Τμήματος, κινούνται εντός των πλαισίων της αρχής της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ, δεδομένου ότι, υπό τις εκτεθείσες ανωτέρω προϋποθέσεις, ο αποκλεισμός αυτός και, αντιστοίχως, η επιλογή των εξωτερικών εκλεκτόρων, οι οποίοι αποτελούν τη μειοψηφία του εκλεκτορικού σώματος, γίνεται κατ' εφαρμογή αντικειμενικών κριτηρίων, με σκοπό τη διασφάλιση αυξημένων εγγυήσεων αμεροληψίας και αξιοκρατικής επιλογής και με απόφαση που λαμβάνεται από όργανο του οικείου τμήματος, κατά τρόπο ώστε να μη θίγεται το δικαίωμα των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων να αποφασίζουν επί των υποθέσεών τους με δικά τους όργανα. Ενόψει αυτών, ο εξεταζόμενος λόγος

ακυρώσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

10. Επειδή, προβάλλεται, τέλος, ότι η διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 β' εδ. α' της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με την οποία : «Εάν τα μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι λιγότερα από έντεκα (11), εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του Κεφαλαίου Δ' του άρθρου 6 του ν. 2083/1992 για τη συμπλήρωση του εκλεκτορικού σώματος από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων μέχρι τον απαιτούμενο συνολικό ελάχιστο αριθμό των έντεκα (11) εκλεκτόρων, από τους οποίους τουλάχιστον τρεις (3) πρέπει να είναι εξωτερικοί εκλέκτορες», πρέπει να ακυρωθεί, γιατί βρίσκεται εκτός των ορίων της εξουσιοδότησης που παρασχέθηκε με τη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007. Και τούτο διότι, σύμφωνα με τον ίδιο λόγο ακυρώσεως, ενώ, κατά τα οριζόμενα στην εξουσιοδοτική αυτή διάταξη: «Στο εκλεκτορικό σώμα μετέχουν μέλη ΔΕΠ της βαθμίδας για την οποία γίνεται η κρίση και των ανώτερων από αυτή» (εδ. γ' αυτής) και, επομένως, οι εξωτερικοί εκλέκτορες πρέπει και αυτοί να ανήκουν στην ίδια ή ανώτερη βαθμίδα από αυτήν για την οποία γίνεται η κρίση, ανθετικώς, κατά τη ρητή διατύπωση της παρ. 2 του κεφ. Δ' του άρθρου 6 του Ν. 2083/1992 (βλ. ανωτ. σκ. 4), στην οποία παραπέμπει η προαναφερόμενη διάταξη της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, το εκλεκτορικό σώμα, στην περίπτωση που τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι λιγότερα από έντεκα (11), συμπληρώνεται από μέλη ΔΕΠ (εξωτερικούς εκλέκτορες) που ανήκουν αποκλειστικά στη βαθμίδα του καθηγητή και αναπληρωτή καθηγητή. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτικός ως αβάσιμος, διότι η διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3549/2007, ορίζοντας ότι με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται, μεταξύ άλλων, «οι βαθμίδες ... των μελών Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.» (εδ. ε' αυτής), χορηγεί εξουσιοδότηση να καθορισθούν με την προσβαλλόμενη απόφαση οι βαθμίδες των εξωτερικών εκλεκτόρων, τούτο δε γίνεται στην προκειμένη περίπτωση με την επίμαχη ρύθμιση του άρθρου 1 παρ. 1 β' εδ. α' της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης δια παραπομπής σε ισχύουσα διάταξη νόμου, το άρθρο 6 κεφ. Δ' παρ. 2 του Ν. 2083/1992, σύμφωνα με το οποίο η συμπλήρωση του εκλεκτορικού σώματος, στην περίπτωση που τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι λιγότερα από έντεκα (11), γίνεται, κατά την προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή διαδικασία, από μέλη ΔΕΠ που ανήκουν αποκλειστικά στη βαθμίδα του καθηγητή και αναπληρωτή καθηγητή.

11. Επειδή, κατόπιν αυτών και εφόσον δεν προβάλλεται άλλος λόγος ακυρώσεως, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου και

Επβάλλει εις βάρος των αιτούντων, συμμετρως, την δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα την 27 Μαΐου 2008 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 7ης Ιανουαρίου 2009.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας

Σωτ. Ρίζος Δ. Τετράδη - Χαρλαύτη

./

./

B.K.

-1-
Αριθμός 411/2008

- Αρχή αναδιοργάνωσης γεωψυχίας
- Ένωση Μ. Π. Σ. απε Γενικά Τμήματα

Αριθμός 411/2008
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Μαρτίου 2007, με την εξής σύνθεση: Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Ν. Μαρκουλάκης, Α. Καραμιχαλέλης, Γ. Τσιμέκας, Π. Καρλή, Σύμβουλοι, Μ. Πικραμένος, Μ. Σταματοπούλου, Πάρεδροι, Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει :

Α. την από 4 Οκτωβρίου 2005 αίτηση του Ιωάννη Σ. Στράγγα, κατοίκου Αθηνών, οδός Νικήτα αρ. 7, ο οποίος παρέστη αυτοπροσώπως ως δικηγόρος (Α.Μ. 4926),

κατά του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το οποίο παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Χρ. Πολίτη (Α.Μ. 2740) και 2) Θεόδωρο Τζάνο (Α.Μ. 19862) που τους διόρισε με εξουσιοδότησή του ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου, και κατά των παρεμβαίνοντων : 1) Πανεπιστημίου Πατρών και 2) Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, τα οποία παρέστησαν με το δικηγόρο Βασίλειο Κωστόπουλο (Α.Μ. 8840) που τον διόρισαν με εξουσιοδοτήσεις τους οι Πρυτάνεις.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν : 1) η από 20.4.2005 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου και 2) η από 8.7.2005 πράξη του Προέδρου του πιο πάνω Τμήματος.

Στη δίκη παρέστη ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με τον Θ. Ψυχογιό, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους.

Β. την από 12 Νοεμβρίου 2005 αίτηση του Ιωάννη Σ. Στράγγα, κατοίκου Αθηνών, οδός Νικήτα αρ. 7, ο οποίος παρέστη αυτοπροσώπως ως δικηγόρος (Α.Μ. 4926),

κατά του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το οποίο παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Χρ. Πολίτη (Α.Μ. 2740) και 2) Θεόδωρο Τζάνο (Α.Μ. 19862) που τους διόρισε με εξουσιοδότησή του ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου, και κατά των παρεμβαίνοντων : 1) Πανεπιστημίου Πατρών και 2) Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, τα οποία παρέστησαν με το δικηγόρο Βασίλειο Κωστόπουλο (Α.Μ. 8840) που τον διόρισαν με εξουσιοδοτήσεις τους οι Πρυτάνεις.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν : 1) η από 25.5.2005 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και 2) η υπ' αριθμ. 1/25.7.2005 πράξη του Προέδρου του πιο πάνω Τμήματος.

Στη δίκη παρέστη ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με τον Θ. Ψυχογιό, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους.

Γ. την από 12 Νοεμβρίου 2005 αίτηση του Ιωάννη Σ. Στράγγα, κατοίκου Αθηνών, οδός Νικήτα αρ. 7, ο οποίος παρέστη αυτοπροσώπως ως δικηγόρος (Α.Μ. 4926),

κατά του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το οποίο παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Χρ. Πολίτη (Α.Μ. 2740) και 2) Θεόδωρο Τζάνο (Α.Μ. 19862) που τους διόρισε με εξουσιοδότησή του ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου, και κατά των παρεμβαίνοντων : 1) Πανεπιστημίου Πατρών και 2) Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, τα οποία παρέστησαν με το δικηγόρο Βασίλειο Κωστόπουλο (Α.Μ. 8840) που τον

διόρισαν με εξουσιοδοτήσεις τους οι Πρυτάνεις.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν : 1) η από 29.6.2005 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου και 2) η υπ' αριθμ. 13/4.7.2005 πράξη του Προέδρου του πιο πάνω Τμήματος.

Στη δίκη παρέστη ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με τον Θ. Ψυχογιό, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Μ. Πικραμένου. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον αιτούντα ως δικηγόρο, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξουσίους του Παντείου Πανεπιστημίου, τον πληρεξούσιο των παρεμβαίνόντων Πανεπιστημίων και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της από 4.10.2005 αιτήσεως ακυρώσεως (Ε 6322/5-10-2005) καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (2588101, 1879001/2005 ειδικά έντυπα παραβόλου). Περαιτέρω, για την άσκηση της από 12.11.2005 αιτήσεως ακυρώσεως (Ε 7236/14-11-2005) καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (2588298, 1795898/2005 ειδικά έντυπα παραβόλου). Τέλος και για την άσκηση της από 12.11.2005 αιτήσεως ακυρώσεως (Ε 7237/14-11-2005) καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (1795899, 2588299/2005 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την πρώτη αίτηση ζητείται η ακύρωση της παράλειψης οργάνων του Παντείου Πανεπιστημίου να αναθέσουν στον αιτούντα, καθηγητή αυτού του Πανεπιστημίου, διδακτικό έργο εμπύπτον στο γνωστικό του αντικείμενο. Η παράλειψη αυτή συντελέστηκε, κατά τον αιτούντα, α) με την από 20.4.2005 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, με την οποία καταρτίστηκε το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την από 8.7.2005 πράξη του Προέδρου του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την από 8.7.2005 πράξη του Προέδρου του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την από 8.7.2005 πράξη του Προέδρου του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την από 8.7.2005 πράξη του Προέδρου του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την 1/25.7.2005 πράξη του Προέδρου του Τμήματος τούτου, η οποία διαλαμβάνει το εν λόγω πρόγραμμα σπουδών. Τέλος, με την τρίτη αίτηση ζητείται, ομοίως, η ακύρωση της παράλειψης οργάνων του Παντείου Πανεπιστημίου να αναθέσουν στον αιτούντα διδακτικό έργο εμπύπτον στο γνωστικό του αντικείμενο. Η παράλειψη αυτή συντελέστηκε, κατά τον αιτούντα, α) με την από 25.5.2005 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, με την οποία καταρτίστηκε το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την 1/25.7.2005 πράξη του Προέδρου του Τμήματος τούτου, η οποία διαλαμβάνει το εν λόγω πρόγραμμα σπουδών. Τέλος, με την τρίτη αίτηση ζητείται, ομοίως, η ακύρωση της παράλειψης οργάνων του Παντείου Πανεπιστημίου να αναθέσουν στον αιτούντα διδακτικό έργο εμπύπτον στο γνωστικό του αντικείμενο. Η παράλειψη αυτή συντελέστηκε, κατά τον αιτούντα, α) με την από 29.6.2005 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, με την οποία καταρτίστηκε το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος τούτου για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και β) με την 13/4.7.2005 πράξη του Προέδρου του αυτού Τμήματος, η οποία διαλαμβάνει το εν λόγω πρόγραμμα σπουδών.

3. Επειδή, η υπόθεση παραπέμφθηκε στην επταμελή σύνθεση με την 81/2007 απόφαση του Τμήματος, υπό πενταμελή σύνθεση, λόγω σπουδαιότητας του ζητήματος που ανέκυψε στην παρούσα υπόθεση σχετικά με την εκ του νόμου δυνατότητα των Γενικών Τμημάτων των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να προβαίνουν στην οργάνωση και λειτουργία Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών.

4. Επειδή, καθ' ερμηνείαν των δικογράφων των υπό κρίση αιτήσεων, που είναι συνεκδικαστές ως μία αίτηση, ζητείται η ακύρωση μιας παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, ήτοι της παράλειψης του Παντείου Πανεπιστημίου να αναθέσει στον αιτούντα, καθηγητή Φιλοσοφίας του Δικαίου του Γενικού Τμήματος Δικαίου του Πανεπιστημίου αυτού, διδακτικό έργο εμπύπτον στο γνωστικό αντικείμενό του για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 (ΣτΕ 246/2006).

5. Επειδή, ενόψει του γεγονότος ότι η πρώτη συζήτηση των συνεκδικαζομένων αιτήσεων ακυρώσεως, μετά την οποία εκδόθηκαν οι 423-425/2006 προδικαστικές αποφάσεις του Τμήματος, με τις οποίες ζητήθηκε από το Πάντειο Πανεπιστήμιο η αποστολή του σχετικού φακέλου, εχώρησε κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2005-2006, η παρούσα δίκη διατηρεί το αντικείμενό της,

παρά τη λήξη εκείνου του ακαδημαϊκού αυτού έτους (ΣτΕ 246/2006).

6. Επειδή, ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων παρενέβη στην παρούσα δίκη με προφορική δήλωση στο ακροατήριο χωρίς την κατάθεση δικογράφου, προβάλλοντας ότι νομίμως το Γενικό Τμήμα του Παντείου Πανεπιστημίου οργανώνει και λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Με τα δεδομένα αυτά παραδεκτός ο ως άνω Υπουργός ασκεί παρέμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ.2 περίπτ. β' εδάφ. β' του π.δ. 18/1989 (ΕτΚ Α', φ.8), η οποία πρέπει να θεωρηθεί ότι ασκείται υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης παράλειψης.

7. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνουν, με χωριστά δικόγραφα, προς διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης παράλειψης, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τα παρεμβαίνοντα πανεπιστήμια επικαλούνται προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος αυτών ότι η ερμηνεία των διατάξεων του νόμου από το Δικαστήριο ως προς τη δυνατότητα των Γενικών Τμημάτων να οργανώνουν και να λειτουργούν Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών θα επηρεάσει τη νομιμότητα των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών που έχουν οργανωθεί και λειτουργούν στα Γενικά Τμήματα των εν λόγω Πανεπιστημίων. Αυτές όμως οι ασκηθείσες παρεμβάσεις είναι απορριπτέες ως απαράδεκτες διότι για τη θεμελίωση εννόμου συμφέροντος για παρέμβαση σε ακυρωτική δίκη απαιτείται να προκύπτει βλάβη από την τυχόν ακύρωση της διοικητικής πράξης ή παράλειψης που έχει προσβληθεί, μη αρκούντος του ενδιαφέροντος προς αποτροπή δυσμενούς ερμηνείας του νόμου, με αφορμή την εκδίκαση αιτήσεως ακυρώσεως (πρβλ. ΣτΕ 1928/1986).

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος : «1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες, η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από το καθήκον της υπακοής στο Σύνταγμα. 2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες, 3 ... 4 ... 5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. Συγχώνευση ή κατάτμηση τμημάτων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει ... 6. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό τους επιτελεί επίσης δημόσιο λειτουργήμα, με τις προϋποθέσεις που νόμος ορίζει. Τα σχετικά με την κατάσταση όλων αυτών των προσώπων καθορίζονται από τους οργανισμούς των οικείων ιδρυμάτων. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν μπορούν να παυσούν προτού λήξει σύμφωνα με το νόμο ο χρόνος υπηρεσίας τους παρά μόνο με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 88 παρ. 4 και ύστερα από απόφαση συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει το όριο ηλικίας των καθηγητών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εωσότου εκδοθεί ο νόμος αυτός οι καθηγητές που υπηρετούν αποχωρούν αυτοδικαίως μόλις λήξει το ακαδημαϊκό έτος μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους».

9. Επειδή, με τις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις κατοχυρώνεται η ελεύθερη ανάπτυξη της επιστήμης, ως θεμελιώδης σκοπός του κράτους, και καθορίζονται οι βασικές προϋποθέσεις και οι αρχές που πρέπει να διέπουν την παροχή της ανώτατης εκπαίδευσης, για την οποία θεσπίζονται συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά πλαίσια που οριοθετούν τη δράση όχι μόνο της διοίκησης αλλά και του κοινού νομοθέτη, κατά τη ρύθμιση από αυτόν των σχετικών θεμάτων. Κατά την έννοια των συνταγματικών αυτών διατάξεων, η ανώτατη εκπαίδευση, σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και τη διδασκαλία, παρέχεται από αυτοτελή ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σύμφωνα αφενός με την αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και αφετέρου την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων αυτών (ΣτΕ 2786/1984 Ολομ.). Ειδικότερα, η αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική σκέψη, έρευνα και διδασκαλία, αποτελεί δε ατομικό δικαίωμα του πανεπιστημιακού ερευνητή ή διδασκάλου, ασκούμενο ως οργανωμένη δραστηριότητα, στο πλαίσιο λειτουργίας των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Για την πραγματοποίηση της επιστημονικής έρευνας και διδασκαλίας μέσα στο πλαίσιο των αρχών της

ακαδημαϊκής ελευθερίας και της αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι., ο συνταγματικός νομοθέτης προέβλεψε την ύπαρξη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού, τα μέλη του οποίου αναγνωρίζονται ως δημόσιοι λειτουργοί, τελούντες υπό ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς εγγυώμενο την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία (ΣτΕ 2786/1984 Ολομ., 246/2006). Εκ τούτου έπεται ότι, κατά την οργάνωση των καθηκόντων των ανωτάτων αυτών εκπαιδευτικών λειτουργών, πρέπει να εξασφαλίζεται η άσκηση του ερευνητικού και διδακτικού τους έργου. Συνεπώς, η κατάρτιση των προγραμμάτων της πανεπιστημιακής διδασκαλίας πρέπει να παρέχει συγκεκριμένες δυνατότητες άσκησης του ατομικού αυτού δικαιώματος προς έρευνα και διδασκαλία (βλ. ΣτΕ 246/2006, 56/2005, 3478, 3479/2001 κ.α.).

10. Επειδή, στις παραγράφους 1 έως και 4 του άρθρου 6 του ν. 1268/1982 (ΕτΚ Α', φ. 87) ορίζονται τα εξής: «1. Τα Α.Ε.Ι. αποτελούνται από Σχολές. Οι Σχολές καλύπτουν ένα σύνολο συγγενών επιστημών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία τους συντονισμός» (Με την περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 48 του ν. 1404/1983 ορίσθηκε ότι η αληθινή έννοια του πρώτου εδαφίου είναι ότι τα Α.Ε.Ι. αποτελούνται από σχολές και τμήματα ή από ανεξάρτητα τμήματα). 2. Οι Σχολές διαιρούνται σε Τμήματα. Το Τμήμα αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα και καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος οδηγεί σ' ένα ενιαίο πτυχίο... 3 α. Είναι δυνατή η ίδρυση ξεχωριστών Γενικών Τμημάτων σε σχολές που τα προγράμματα σπουδών των τμημάτων τους έχουν μεγάλο αριθμό κοινών μαθημάτων, προκειμένου να επιτευχθεί ο καλύτερος συντονισμός τους. Τα τμήματα αυτά δεν χορηγούν ιδιαίτερο πτυχίο. β. Τα Γενικά Τμήματα έχουν δικό τους ΔΕΠ... 4 α. Τα Τμήματα διαιρούνται σε Τομείς. β. Ο Τομέας συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. β... γ... δ... ε. Η σύσταση... των Τομέων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά από γνώμη της Γ.Σ. του αντιστοιχού τμήματος...». Εξάλλου, στις παραγράφους 1, 8 και 10 του άρθρου 24 του ν. 1268/1982 ορίζονται τα εξής: «1. Το Πρόγραμμα Σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών και των κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων» (όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 2188/1994, ΕτΚ Α', φ. 18), «8. Στα προγράμματα σπουδών ενός Τμήματος μπορούν να περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο Τομέα άλλων Τμημάτων της ίδιας ή άλλης Σχολής. Στην περίπτωση αυτή η ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη του Δ.Ε.Π. του Τομέα αυτού γίνεται με απόφαση της κοσμητείας ή του Πρυτανικού Συμβουλίου αντίστοιχα μετά από πρόταση των αντιστοιχών Τμημάτων ή Σχολών. 9... 10. Για όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών καθορίζεται ο Τομέας που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία τους. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να διδάσκονται από όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. του Τμήματος».

11. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 1268/1982 η ίδρυση σε ορισμένη Σχολή ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος Γενικού Τμήματος, η οποία γίνεται όταν υπάρχει «μεγάλος αριθμός κοινών μαθημάτων» στα προγράμματα των σπουδών των Τμημάτων της Σχολής, έχει ως σκοπό την ανάθεση της διδασκαλίας των κοινών μαθημάτων στο Γενικό Τμήμα για τον «καλύτερο συντονισμό» της διδασκαλίας των μαθημάτων αυτών καθώς και την καλύτερη αξιοποίηση των διδασκόντων και της υλικοτεχνικής υποδομής των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Ολομ. ΣτΕ 2211/1993). Επομένως, από το συνδυασμό των προπαρατεθεισών διατάξεων συνάγεται ότι Γενικό Τμήμα ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος δεν μπορεί, κατά νόμο, να καταρτίξει ιδιαίτερο πρόγραμμα σπουδών. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος τούτου, ως προς το διδακτικό τους έργο, εξαρτώνται από τα προγράμματα σπουδών των (μη γενικών) Τμημάτων ΑΕΙ. Περαιτέρω, από τις αυτές διατάξεις συνάγεται ότι, ενόσω εξακολουθεί υφιστάμενο συσταθέν Γενικό Τμήμα Α.Ε.Ι., μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος τούτου δεν επιτρέπεται να στερηθεί της δυνατότητας να ασκεί το συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμά του προς έρευνα και διδασκαλία ακόμη και κατά την περίπτωση που στα προγράμματα σπουδών των λοιπών μη γενικών Τμημάτων δεν υφίστανται καθόλου μαθήματα ή δεν υφίστανται αρκετά «κοινά μαθήματα» εμπíπτοντα στο γνωστικό αντικείμενο του εν λόγω μέλους Δ.Ε.Π. Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να καταστεί δυνατή, για το μέλος Δ.Ε.Π. του Γενικού Τμήματος, η άσκηση του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος προς έρευνα και διδασκαλία, επιβάλλεται όπως Τμήμα ή Τμήματα, εκ των μη Γενικών,

περιλάβουν στο πρόγραμμα σπουδών τους επαρκή αριθμό ωρών διδασκαλίας μαθήματος ή μαθημάτων που εμπίπτουν στο γνωστικό αντικείμενο του μέλους Δ.Ε.Π. του Γενικού Τμήματος (ΣτΕ 246/2006).

12. Επειδή, στο άρθρο 10 του ν. 2083/1992 (ΕτΚ Α', φ. 159) ορίζεται ότι : «1. Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα έχουν την κύρια ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.), τα οποία έχουν επιστημονική ενότητα και πληρούν προϋποθέσεις που εγγυώνται υψηλό επίπεδο σπουδών. 2. Τα Π.Μ.Σ. βρίσκονται μέσα στο πλαίσιο των σκοπών και των στόχων των Α.Ε.Ι. αναφέρονται σε συγγενείς ειδικότητες και αποσκοπούν στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας. 3 ... ». Στο άρθρο 11 του ίδιου νόμου προβλέπεται : «1. α) Τα Π.Μ.Σ. αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και στην ανάπτυξη της έρευνας και οδηγούν στην απονομή διδακτορικού διπλώματος. Η χρονική διάρκεια, η οποία διαφοροποιείται από κλάδο σε κλάδο, ορίζεται στο οικείο πρόγραμμα και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έξι (6) διδακτικά εξάμηνα. Τα Π.Μ.Σ. προβλέπουν υποχρεωτικώς πριν από την απονομή του διδακτορικού διπλώματος τη δυνατότητα απονομής μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης ... β) Την ευθύνη για την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία Π.Μ.Σ. την έχει το τμήμα εκείνο του Α.Ε.Ι., το οποίο καλύπτει το αντίστοιχο επιστημονικό θέμα του μεταπτυχιακού προγράμματος, και το οποίο ορίζει και τον αντίστοιχο αρμόδιο ή τους συναρμόδιους τομείς. Το τμήμα έχει τη δυνατότητα να συνεργάζεται με άλλα τμήματα κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του προηγούμενου άρθρου ... 2. Προτάσεις για λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μόνο οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 2454/1997, ΕτΚ Α', φ. 7). Τα Π.Μ.Σ. καταρτίζονται από τη γενική συνέλευση ειδικής σύνθεσης του οικείου τμήματος και εγκρίνονται από τη Σύγκλητο του οικείου Α.Ε.Ι. ... Σε κάθε εισήγηση για δημιουργία Π.Μ.Σ. περιλαμβάνονται απαραίτητως τα ακόλουθα στοιχεία, τα οποία εξετάζονται επισταμένως και με αυστηρά κριτήρια από τη Σύγκλητο : α) το αντικείμενο και ο σκοπός του προγράμματος. β) Το είδος των μεταπτυχιακών τίτλων που απονέμονται. γ) Οι κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές. δ) Η χρονική διάρκεια του προγράμματος. ε) Τα μαθήματα, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση των μεταπτυχιακών φοιτητών, οι πρακτικές ασκήσεις, και κάθε άλλου είδους δραστηριότητα. στ) ... ζ) ... 3. Η τελική έγκριση του Π.Μ.Σ. δίδεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος εκδίδει απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως...». Στο άρθρο 12 του ως άνω ν. 1268/1982 ορίζεται : «1. Για την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία των Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα είναι τα εξής : α) ... β) ... 2. α) Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής ... 3. α) Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις μπορούν να αναλαμβάνουν : - Μέλη του Δ.Ε.Π. του οικείου τμήματος ή άλλων τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., ομότιμοι καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, εντεταλμένοι επίκουροι καθηγητές ή ειδικοί επιστήμονες ... β) Δεν επιτρέπεται στα μέλη Δ.Ε.Π. να απασχολούνται αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής ορίζονται στον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών». Επί τη βάση των ανωτέρω διατάξεων εκδόθηκε η Υ 472/2004 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΕτΚ Β', φ. 926) με την οποία εγκρίθηκε η λειτουργία Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στο πλαίσιο του Γενικού Τμήματος Δικαίου του καθ' ου η αίτηση Πανεπιστημίου από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 (άρθρο 1). Στο άρθρο 2 της ίδιας υπουργικής απόφασης ορίζεται ότι : «1. Το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. προσδιορίζεται από το περιεχόμενο των κατευθύνσεών του και καλύπτεται υπό τη γενική θεματική «Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση». 2. Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι να προσφέρει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, τις ειδικές γνώσεις που απαιτούνται για την εξοικειώσή τους με τις σύγχρονες μεθόδους έρευνας και εφαρμογής των δικαιοϋκτών ρυθμίσεων στα πλαίσια της ενοποιούμενης Ευρώπης ... », στο δε άρθρο 3 ορίζεται ότι το Π.Μ.Σ. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στο «Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση» σε μια από τις κάτωθι κατευθύνσεις : α. Κατεύθυνση Ιδιωτικού Δικαίου, β. Κατεύθυνση Δημοσίου Δικαίου και γ. Κατεύθυνση Ποινικού Δικαίου και Θεωρίας του Δικαίου». Στο άρθρο 4 της ως άνω υπουργικής απόφασης προβλέπεται : «Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων Νομικής ... Δημόσιας Διοίκησης, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισοτίμων προς αυτά Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής ... » και στο άρθρο 5 ότι : «Η χρονική διάρκεια για την απονομή των κατά το άρθρο 3 τίτλων ορίζεται για το

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης σε τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα. Μέρος του χρόνου αυτού διατίθεται για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας».

13. Επειδή, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι ο νομοθέτης θέλησε την ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών να αναλάβουν τα Τμήματα εκείνα των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που καλύπτουν, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 1268/1982, το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγούν πτυχίο μετά την επιτυχή περάτωση προπτυχιακών σπουδών στο αντικείμενο που θεραπεύουν. Τα Τμήματα αυτά έχουν τη δυνατότητα να οργανώνουν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης τους, με σκοπό την προαγωγή της γνώσης και την ανάπτυξη της έρευνας στα ειδικότερα πεδία της επιστήμης που θεραπεύουν, η επιτυχής δε περάτωση των μεταπτυχιακών σπουδών οδηγεί στην απονομή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης και διδακτορικού διπλώματος. Αντιθέτως, τα Γενικά Τμήματα των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνιστώνται, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 11, μόνον στην περίπτωση που υπάρχει μεγάλος αριθμός κοινών μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών των τμημάτων ενός ΑΕΙ με σκοπό την ανάθεση της διδασκαλίας των κοινών μαθημάτων στα μέλη τους για τον καλύτερο συντονισμό της διδασκαλίας των μαθημάτων αυτών καθώς και την καλύτερη αξιοποίηση των διδασκόντων και της υλικοτεχνικής υποδομής των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Επομένως στα Γενικά Τμήματα, τα οποία δεν καταρτίζουν ιδιαίτερο πρόγραμμα σπουδών και δεν χορηγούν πτυχίο μετά το πέρας προπτυχιακών σπουδών, δεν παρέχεται εκ του νόμου η δυνατότητα να οργανώνουν και να λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

14. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών είναι καθηγητής Φιλοσοφίας του Δικαίου του Γενικού Τμήματος Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου, κανένα δε Τμήμα του Παντείου Πανεπιστημίου δεν περιέλαβε στο πρόγραμμα σπουδών του, για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006, μαθήματα εμπόνητα στο γνωστικό πεδίο του αιτούντος. Και ναι μεν το Πάντειο Πανεπιστήμιο προβάλλει, με το 1497/3.4.2006 έγγραφο του προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, στο οποίο περιέχονται οι απόψεις του, ότι ο αιτών διδάσκει ήδη στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, το οποίο έχει οργανωθεί και λειτουργεί στο πλαίσιο του Γενικού Τμήματος του Παντείου Πανεπιστημίου, έχουν δε ανατεθεί σ' αυτόν από τη Γενική Συνέλευση του Γενικού Τμήματος συγκεκριμένα μαθήματα, που εμπόνητα στο γνωστικό αντικείμενό του, συνολικής διάρκειας δεκαπέντε ωρών διδασκαλίας για το χειμερινό εξάμηνο και έξι ωρών για το εαρινό εξάμηνο στην κατεύθυνση Ποινικού Δικαίου και Θεωρίας του Δικαίου, πλην, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, τα Γενικά Τμήματα των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν έχουν εκ του νόμου τη δυνατότητα να οργανώνουν και να λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών και, επομένως, μη νομίμως έχει ιδρυθεί, με την ανωτέρω 472/2004 κανονιστική απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στα πλαίσια του Γενικού Τμήματος του Παντείου Πανεπιστημίου. Ως εκ τούτου, οι ώρες διδασκαλίας του αιτούντος στο εν λόγω Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για να θεωρηθεί ότι το Πάντειο Πανεπιστήμιο έχει αναθέσει σ' αυτόν επαρκή αριθμό ωρών διδασκαλίας μαθήματος ή μαθημάτων που εμπόνητα στο γνωστικό αντικείμενο του, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η άσκηση του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος αυτού προς έρευνα και διδασκαλία. Για το λόγο αυτό, ο οποίος εξετάζεται αυτεπαγγέλτως ως αναγόμενος τελικώς στη νομιμότητα της προσβαλλόμενης παράλειψης, η οποία, ενόψει του ανωτέρω ισχυρισμού του Παντείου Πανεπιστημίου, προϋποθέτει την κρίση του Δικαστηρίου περί της νομιμότητας της ως άνω κανονιστικής πράξης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με την οποία ιδρύθηκε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Γενικό Τμήμα του Παντείου Πανεπιστημίου, οι συνεκδικαζόμενες αιτήσεις πρέπει να γίνουν δεκτές και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη παράλειψη του Παντείου Πανεπιστημίου όπως αναθέσει στον αιτούντα προς διδασκαλία διδακτικό έργο εμπόνητο στο γνωστικό του αντικείμενο για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006, πρέπει δε να απορριφθεί η παρέμβαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

15. Επειδή, οι διατάξεις των άρθρων 116 και 205 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι οποίες εφαρμόζονται και στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά το άρθρο 40 του π.δ. 18/1989, και προβλέπουν ότι το Δικαστήριο δύναται να επιβάλει χρηματική ποινή σε περίπτωση κατά την οποία διάδικος παραβαίνει μεταξύ των άλλων το καθήκον αληθείας, αποβλέπουν να αποκλείσουν την προβολή ενώπιον των Δικαστηρίων ψευδών πραγματικών ισχυρισμών αλλά και προφανώς αβασίμων νομικών ισχυρισμών (ΣτΕ 6471/1995). Ο αιτών με τα από 7.3.2007 και

21.3.2007 υπομνήματά του ισχυρίζεται ότι το Πάντειο Πανεπιστήμιο παρέβη το καθήκον αληθείας και πρέπει να του επιβληθεί, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, χρηματική ποινή, εφόσον στο από 19.4.2006 υπόμνημά του ισχυρίζεται αναληθώς αφενός ότι ο αιτών έχει εισπράξει κατά τα έτη 2005 και 2006 επιπρόσθετη αμοιβή για διδασκαλία που του ανατέθηκε στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Γενικού Τμήματος και αφετέρου ότι η διάρκεια της εν λόγω διδασκαλίας ήταν δεκαπέντε ώρες εβδομαδιαίως για το χειμερινό εξάμηνο και έξι ώρες εβδομαδιαίως για το εαρινό εξάμηνο, ενώ στην πραγματικότητα ουδέποτε έλαβε αμοιβή για τη διδασκαλία αυτή, η οποία είχε διάρκεια, κατά τον αιτούντα, 5 ¼ ώρες εβδομαδιαίως για το χειμερινό εξάμηνο και 2 ½ εβδομαδιαίως για το εαρινό εξάμηνο, δεδομένου ότι οι ώρες διδασκαλίας επιμερίστηκαν μεταξύ των πλειόνων διδασκόντων τα σχετικά αντικείμενα. Από τα αναφερόμενα όμως στο ως άνω υπόμνημα του Παντείου Πανεπιστημίου δεν προκύπτει ότι συντρέχει παράβαση του καθήκοντος αληθείας, διότι αυτό το πανεπιστήμιο και μεν επισημαίνει ότι τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών συχνά επιδοτούνται και οι διδάσκοντες αμείβονται επιπρόσθετα, πλην η αναφορά αυτή γίνεται προκειμένου να αναδειχθεί ο σκοπός του νομοθέτη με τη θέσπιση της διάταξης του άρθρου 12 παρ.3 εδάφιο β' του ν. 1268/1982, που απαγορεύει την αποκλειστική απασχόληση των μελών ΔΕΠ στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, και δεν αναφέρεται ειδικώς στην περίπτωση του αιτούντος, η περαιτέρω δε αναφορά του Παντείου Πανεπιστημίου ως προς τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας του αιτούντος στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Γενικού Τμήματος έγινε επί τη βάση των γνωστικών αντικειμένων στα οποία αυτός συμμετέχει. Επομένως οι ισχυρισμοί του αιτούντος περί παραβάσεως του καθήκοντος αληθείας εκ μέρους του καθ' ου Παντείου Πανεπιστημίου είναι απορριπτέοι.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Συγκεκριμάζει τις αιτήσεις ακυρώσεως.

Δέχεται τις αιτήσεις αυτές ως μια παραδεκτώσ ασκούμενη αίτηση.

Ακυρώνει την παράλειψη του Παντείου Πανεπιστημίου να αναθέσει στον αιτούντα διδακτικό έργο, εμπύπτον στο γνωστικό του αντικείμενο για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006, κατά τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό.

Απορρίπτει την παρέμβαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθώς και τις παρεμβάσεις του Πανεπιστημίου Πατρών και του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου κάθε μιας από τις αιτήσεις. Και

Επιβάλλει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Ελληνικό Δημόσιο συμμετρως τη δικαστική δαπάνη του αιτούντος η οποία ανέρχεται σε πέντε χιλιάδες πεντακόσια είκοσι (5.520) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 24 Οκτωβρίου 2007

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Μουζάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 1ης Φεβρουαρίου 2008.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Παπαμεντζελόπουλος Δ. Μουζάκη

./

./

Μ.Δ.

Υπερσυναινή κατοίκισση
Μέλος ΔΕΠ

-1-

Αριθμός 1409/2007

Αριθμός 1409/2007
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Φεβρουαρίου 2006, με την εξής σύνθεση: Π.Ζ. Φλώρος, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος που είχε κώλυμα, Ν. Μαρικουλάκης, Γ. Ποταμιάς, Σύμβουλοι, Π. Τσούκας, Ι. Μιχαλακόπουλος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 21 Οκτωβρίου 2000 αίτηση:

του Στέφανου Παϊπέτη του Αλκιβιάδη, κατοίκου Ακταίου Πατρών, οδός Εγνατίας αρ. 106 Α, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Δημήτριο Τεντολούρη (Α.Μ. 6937) που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Πανεπιστημίου Πατρών, το οποίο παρέστη με το δικηγόρο Βασίλειο Κωστόπουλο (Α.Μ. 3840) που τον διόρισε με εξουσιοδότησή του ο Πρύτανης.

Στη δίκη παρέστη ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με την Ελένη Πασαμυχάλη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 18/2000 απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου των Μελών Δ.Ε.Π. των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Γ. Ποταμιά.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τον πληρεξούσιο του Πανεπιστημίου και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχουν καταβληθεί τα νόμιμα τέλη και το παράβολο (υπ' αριθμ. 1047652/00 διπλότυπο εισπράξεως της ΔΟΥ δικαστικών εισπράξεων Αθηνών και υπ' αριθμ. 2356402/00 ειδικό έντυπο παραβόλου).

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. 18/2000 αποφάσεως του Πειθαρχικού Συμβουλίου των μελών ΔΕΠ των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με την οποία επιβλήθηκε στον αιτούντα, καθηγητή πλήρους απασχόλησης του Τμήματος Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών του Πανεπιστημίου Πατρών, πρόστιμο καθαρών αποδοχών ενός μηνιαίου μισθού.

3. Επειδή, παραδεκτώς παρεμβαίνει στο ακροατήριο υπέρ του κύρους της προσβαλλομένης αποφάσεως ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως ασκών εποπτεία επί των Α.Ε.Ι.

4. Επειδή, στο άρθρο 8 του ν. 2083/1992 «Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης» (Α', 159) ορίζονται τα εξής: «Άρθρο 8, Ένταξη μελών Δ.Ε.Π. σε κατηγορίες. 1. Τα μέλη Δ.Ε.Π. όλων των Α.Ε.Ι. εκλέγονται ως πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και εντάσσονται ανάλογα με το ιδιαίτερο καθεστώς απασχόλησής τους σε τρεις κατηγορίες: α) πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. β) πλήρους απασχόλησης, και γ) μερικής απασχόλησης, η οποία αφορά μόνον τα Α.Ε.Ι. και τα παραρτήματα Α.Ε.Ι., που έχουν την έδρα τους εκτός των Νόμων Αττικής και Θεσσαλονίκης. 2. Τα μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης έχουν πλήρη τα δικαιώματα και υπέχουν όλες τις υποχρεώσεις, που ορίζονται για τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. από τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότερα, τα μέλη αυτά είναι υποχρεωμένα να τηρούν τις διατάξεις του νόμου για τον τόπο μόνιμης διανομής και εγκατάστασής τους εκεί όπου εδρεύει το τμήμα ή το Α.Ε.Ι. στο

οποίο ανήκουν και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Α.Ε.Ι. με πλήρη απασχόληση, όπως αυτή ορίζεται κατ' ελάχιστο όριο από τις διατάξεις του νόμου και του εσωτερικού κανονισμού. Η ιδιότητά τους αυτή είναι ασυμβίβαστη με κάθε άλλη επαγγελματική απασχόληση. Οι πάσης φύσεως αποδοχές τους (βασικός μισθός, Α.Τ.Α. και δραγματικά επιδόματα) είναι αυξημένες κατά 35% έναντι των αντίστοιχων πάσης φύσεως αποδοχών των μελών Δ.Ε.Π. με πλήρη απασχόληση. 3. Τα μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης έχουν τη δυνατότητα εξωπανεπιστημιακής επαγγελματικής απασχόλησης και κατοχής έμμισθης θέσης στο Δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα. Παράλληλα έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που έχουν τα ανωτέρω μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και διατηρούν τις πάσης φύσεως αποδοχές τους, όπως αυτές θα έχουν διαμορφωθεί κατά την εφαρμογή του θεσμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 εδάφιο δ' του άρθρου αυτού. Δεν έχουν όμως το δικαίωμα να ασκούν καθήκοντα πρωτόνως, αντιπρωτόνων και κοσμήτορα εκτός αν πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους δηλώνουν αναστολή άσκησης του παράλληλου επαγγελματικού έργου ή παραίτηση από την κατεχόμενη τυχόν δεύτερη θέση. Ειδικότερα, με προεδρικό διάταγμα, το οποίο θα εκδοθεί μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων θα καθοριστούν οι προϋποθέσεις για την εξωπανεπιστημιακή επαγγελματική απασχόληση των μελών Δ.Ε.Π., που η συμμετοχή τους σε εφαρμογές του επιστημονικού τους κλάδου είναι αναγκαία για την εκπαιδευτική τους λειτουργία ή την προαγωγή της επιστήμης στην πράξη ή τη συμβολή και προέκταση της επιστημονικής και ερευνητικής τους δραστηριότητας. Με το ίδιο διάταγμα θα καθοριστούν και οι συμβατές με την ιδιότητα του μέλους Δ.Ε.Π. έμμισθες θέσεις του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. Στους περιορισμούς αυτούς δεν υπάγονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες με ειδική διάταξη νόμου σε ορισμένη θέση του δημοσίου τομέα πρέπει να διορισθεί μέλος Δ.Ε.Π. 4. Τα μέλη ΔΕΠ μερικής απασχόλησης, δεν μπορεί να ανήκουν στη βαθμίδα του λέκτορος, είναι επί θητεία και μπορεί να υπηρετούν μόνο σε Α.Ε.Ι., που η έδρα τους βρίσκεται εκτός των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης... 5. α) Τα νεοειλεγόμενα μόνιμα μέλη Δ.Ε.Π. έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν σε ποια από τις κατηγορίες της πλήρους και αποκλειστικής ή πλήρους απασχόλησης θα υπάγονται. Τα νεοειλεγόμενα επί θητεία μέλη ΔΕΠ, παραμένουν στην κατηγορία της πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης μέχρι την ανανέωση της θητείας τους. Μετά τη χρονική αυτήν περίοδο είναι δυνατό να υπαχθούν με δήλωσή τους στην κατηγορία της πλήρους απασχόλησης, στην οποία συνεχίζουν και εφόσον εξελιχθούν σε ανώτερη βαθμίδα. β) Τα κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού υπηρετούντα μέλη Δ.Ε.Π. σε όλα τα Α.Ε.Ι. έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν σε ποια από τις κατηγορίες της πλήρους και αποκλειστικής ή πλήρους απασχόλησης θα υπάγονται. Στην κατηγορία που θα επιλέξουν οφείλουν να παραμείνουν τουλάχιστον για μία τριετία, έστω και εάν κατά τη διάρκειά της εξελιχθούν σε επόμενη βαθμίδα ή καταλάβουν νέα θέση ανώτερης βαθμίδας ύστερα από προκήρυξη στο τμήμα τους. γ)... δ) Τα υπηρετούντα κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μέλη ΔΕΠ σε όλα τα Α.Ε.Ι. οφείλουν να δηλώσουν υπευθύνως κατά τις διατάξεις του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75, Α) μέχρι τέλος Οκτωβρίου 1993 σε ποια από τις ανωτέρω κατηγορίες επιθυμούν να ανήκουν από 1 Ιανουαρίου 1994, οπότε και διαφοροποιούνται αναλόγως και οι αποδοχές τους. ε) Σε περίπτωση οποιασδήποτε αλλαγής κατηγορίας εκδίδεται σχετική πράξη του οικείου πρύτανη ύστερα από σχετική πρόταση του προέδρου του τμήματος. 6... 7. Ο έλεγχος για την τήρηση του νόμου ωραρίου και γενικά των όρων που χαρακτηρίζουν κάθε κατηγορία των μελών Δ.Ε.Π. ανήκει στην αρμοδιότητα και ευθύνη του διευθυντή τομέα και του προέδρου τμήματος, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να αναφέρουν αμελλητί κάθε παράβαση τους στον οικείο πρύτανη. Οι υπαίτιοι της παραβίασης των όρων τούτων, καθώς και τα συγκαλύπτοντα την παράβαση αρμόδια ως άνω όργανα, διαπράττουν σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα, χωρίς να αποκλείεται και η στοιχειοθέτηση της αντικειμενικής υπόστασης του ποινικού αδικήματος της παράβασης καθήκοντος κατά τους όρους του άρθρου 259 Ποινικού Κώδικα. Παράλληλα είναι δυνατή και η περικοπή των αποδοχών μέχρι τριών (3) μηνών και σε περίπτωση υποτροπής μέχρι έξι (6) μηνών των παραβατών μελών Δ.Ε.Π. με πράξη του αρμόδιου πρύτανη και ύστερα από σχετική ακρόαση των υπαίτιων. 8. Οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 13 του ν. 1268/1982 καταργούνται, η δε αναφορά στην παρ. 9 της ίδιας διάταξης της καταργούμενης παρ. 7 εννοείται ότι γίνεται στην παρ. 3 του άρθρου αυτού». Εν συνεχεία τέθηκε σε ισχύ ο ν. 2530/1997 (Α' 218) με τον οποίο καθορίστηκαν οι υποχρεώσεις των μελών ΔΕΠ των Α.Ε.Ι. να παρέχουν διδακτικό, ερευνητικό, επιστημονικό και διοικητικό έργο (άρθρο 1). Με το άρθρο 2 του νόμου αυτού εισάγεται διάκριση των μελών ΔΕΠ σε κατηγορίες πλήρους και μερικής απασχόλησης

και καθορίζονται τα κριτήρια υπαγωγής σε κάθε κατηγορία. Ειδικότερα, στο άρθρο 2 παρ. 1 και 2 ορίζονται τα εξής: «Άρθρο 2 Μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους και μερικής απασχόλησης. 1. Τα μέλη Δ.Ε.Π. εντάσσονται σε μία από τις εξής δύο κατηγορίες: α. της πλήρους απασχόλησης β. της μερικής απασχόλησης. Η ένταξη σε μία από τις δύο κατηγορίες γίνεται μετά από αίτηση του μέλους Δ.Ε.Π. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος. Στην περίπτωση που μέλος Δ.Ε.Π. δεν υποβάλλει εμπρόθεσμα αίτηση, τεκμαίρεται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ασυμβίβαστου. 2. Τα μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης υποχρεούνται. α. να διαμένουν και να εγκαθίστανται στο νομό όπου εδρεύει το Τμήμα του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν, β. να παραδίδουν προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα, καθώς και να διδάσκουν σε φροντιστήρια ή σεμινάρια, σε εργαστήρια ή κλινικές, ενταγμένα στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, στο οποίο ανήκουν ή σε άλλο Τμήμα ή σε Προγράμματα Σπουδών του οικείου Α.Ε.Ι. κατ' ελάχιστο όριο έξι (6) ώρες εβδομαδιαίως μετά από σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων. γ. να παρευρίσκονται στους πανεπιστημιακούς χώρους δεκατέσσερις (14) ώρες εβδομαδιαίως, κατ' ελάχιστο όριο, πέραν των έξι (6) ωρών διδασκαλίας και να παρέχουν κάθε μορφής διδακτικό, ερευνητικό – επιστημονικό και διοικητικό έργο. Δύνανται μόνον: δ) να αμείβονται από χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα ή από Ερευνητικά Ινστιτούτα ή Κέντρα υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας ή υπό την εποπτεία άλλων Υπουργείων ή από Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα υπό την εποπτεία ή τη συνεποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. ε. να αμείβονται από κάθε είδους έργο. στ. να ασκούν εξωπανεπιστημιακή υπερωριακή απασχόληση, εφόσον δεν αμείβονται από τη θέση για την οποία παρέχουν την υπερωριακή τους απασχόληση. ζ. να ασκούν ελευθέριο επάγγελμα. η. να αμείβονται από συγγραφικά δικαιώματα. θ. να διδάσκουν στο Ε.Α.Π., σε δημόσιες σχολές, σε δημόσια Ι.Ε.Κ. και Κ.Ε.Κ. ή να παρέχουν διδακτικό ή διευθυντικό έργο στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και στο Π.Ε.Κ., ι. να συμμετέχουν ως έμμισθα μέλη σε δύο κατ' ανώτατο όριο επιτροπές και Δ.Σ. του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, στις οποίες προβλέπεται υποχρεωτικώς εκ του νόμου η συμμετοχή τους, καθώς και σε Διοικούσες Επιτροπές Α.Ε.Ι. και ως μέλη της Ακαδημίας Αθηνών του Επιστημονικού Συμβουλίου και των Επιτροπών της Βουλής, καθώς και ως μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, εξαιρουμένων των Προέδρων τους. ια. να ασκούν χωρίς αμοιβή, συμπεριλαμβανομένης και της κατ' αποκοπήν αποζημίωσης, κάθε είδους έργο ή δραστηριότητα. Οι ώρες διδασκαλίας και παρουσίας στους πανεπιστημιακούς χώρους των μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης δεν μπορεί να πραγματοποιούνται σε λιγότερο από τρεις (3) ημέρες εβδομαδιαίως. Ο έλεγχος γίνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Οι ως άνω αμοιβές των μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης υπό στοιχεία δ', ε', στ', και ζ', εισπράττονται υποχρεωτικώς μέσω του Ειδικού Λογαριασμού για την Αξιοποίηση Κονδυλίων του Ιδρύματος. Η εξωπανεπιστημιακή δραστηριότητα των μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης κατά τα εδάφια ε', στ', και ζ', της παρούσας παραγράφου δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τις οκτώ (8) ώρες εβδομαδιαίως, κατανεμόμενες σε δύο (2) ημέρες κατά ανώτατο όριο». Περαιτέρω με το άρθρο 3 του ίδιου νόμου ορίζεται η διαδικασία εντάξεως των μελών ΔΕΠ σε μία από τις δύο κατηγορίες, στο άρθρο 4 παρ. 1 του νόμου ορίζεται ότι: «η παράβαση των ανωτέρω υποχρεώσεων συνιστά πειθαρχικό αδίκημα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα». Εξάλλου, στο άρθρο 6 του ίδιου νόμου αναφέρονται οι δραστηριότητες εκείνες, οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ και απαγορεύονται. Ειδικότερα, στο άρθρο 6 παρ. 1 και 2 του νόμου αυτού ορίζονται τα εξής: «Άρθρο 6 Ασυμβίβαστα 1. Στα μέλη Δ.Ε.Π. απαγορεύεται: α. Να απασχολούνται ως σύμβουλοι ή με διοικητικό ή διδακτικό έργο ή να συμμετέχουν με οποιαδήποτε σχέση και χρονική διάρκεια, σε ιδιωτικό φορέα μη υπαγόμενο στο δημόσιο τομέα παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών. β. Να ιδρύουν ή να συμμετέχουν με οποιαδήποτε σχέση ή ιδιότητα σε επιχειρήσεις ή εταιρείες ή κοινοπραξίες ή κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα, στα οποία ανατίθεται η εκπόνηση μελετών ή προγραμμάτων ή η εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή η προμήθεια υλικού ή η παροχή υπηρεσιών από το οικείο ή άλλο Α.Ε.Ι. ή από τα εποπτευόμενα από το ίδιο ή άλλο Α.Ε.Ι. Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα. γ. Να κατέχουν αμειβόμενη θέση ως μέλη σε περισσότερες από δύο επιτροπές ή Δ.Σ. του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα. δ. Να κατέχουν άλλη πλην του Α.Ε.Ι. μόνιμη οργανική θέση στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Οι κατέχοντες τέτοια θέση υποχρεούνται εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού να επιλέξουν αν θα διατηρήσουν την πανεπιστημιακή θέση ή τη θέση του Δημοσίου. 2. Σε περίπτωση που συντρέχουν ενδείξεις, η Σύγκλητος του Α.Ε.Ι., είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν σχετικής καταγγελίας, υποχρεούται με αιτιολογημένη απόφασή της εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από

την υποβολή της σχετικής καταγγελίας, να παραπέμψει την υπόθεση στο Πειθαρχικό Συμβούλιο του άρθρου 2 του ν. 249/1976, όπως ισχύει. Η απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου για την ύπαρξη ασυμβίβαστου συνεπάγεται την πειθαρχική ποινή της οριστικής πάσης και λαμβάνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την παραπομπή της υπόθεσης σε αυτό».

5. Επειδή, με το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 θεσπίζεται για τα μέλη ΔΕΠ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης απόλυτη απαγόρευση κάθε άλλης επαγγελματικής απασχόλησης. Επομένως, απαγορεύεται και η ίδρυση ή ενεργός συμμετοχή στη διοίκηση και διαχείριση εταιρειών που επιδιώκουν εμπορικούς σκοπούς και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η απαγόρευση αυτή διατηρήθηκε και με τη θέση σε ισχύ του μεταγενέστερου ν. 2530/1997 (άρθρα 2 παρ. 2 και 6) για τα μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης.

6. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών, διορίστηκε τακτικός καθηγητής της τακτικής έδρας Τεχνικής Μηχανικής και Ταλαντώσεων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών. Με την υπ' αριθμ. Β2/4421/25-8-1982 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας (ΦΕΚ 185/26-8-1982, τ.ΝΠΟΟ) εντάχθηκε σε μόνιμη θέση της βαθμίδας του καθηγητή της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών. Με την υπ' αριθμ. 2158/5-7-1994 Πρυτανική Πράξη του χορηγήθηκε αναδρομικά από 1-1-1994 η από το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 προβλεπόμενη αύξηση των αποδοχών του κατά 35%, δηλαδή εντάχθηκε στην κατηγορία μελών ΔΕΠ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Εν συνεχεία, με την υπ' αριθμ. 152/15-1-1998 πράξη του Προέδρου του Τμήματος Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών, εντάχθηκε κατόπιν σχετικής δηλώσεώς του, στην κατηγορία μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης κατά το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998 και με την υπ' αριθμ. 1261/1-6-1998 πράξη του ίδιου οργάνου εντάχθηκε στην κατηγορία μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο των μελών ΔΕΠ των Α.Ε.Ι. αφού έλαβε υπ' όψη: α) το υπ' αριθμ. 1951/26-4-1999 παραπεμπτήριο έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών, β) τα δύο πορίσματα των μελών της επιτροπής που συγκροτήθηκε από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Πατρών και διεξήγαγε Β.Δ.Ε., γ) τα υπομνήματα των εργαλουμένων που κατατέθηκαν στον εισηγητή στο Πειθαρχικό Συμβούλιο και δ) την όλη διαδικασία, μετά από αυτοτελή αξιολόγηση του αποδεδεικτικού υλικού δέχθηκε ότι: «1) Χωρίς άδεια, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 4 παρ. 4 του Ν. 4401/1964, 1 παρ. 1 και 2, 2 παρ. 1 και 3 του Ν.Δ. 408/1970 (14 Α') και 8 παρ. 2 του Ν. 2083/1992 (159 Α'), διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της συσταθείσας υπ' αυτού, την 23 Ιουνίου 1989, μετά των Γ. Παπανικολάου, καθηγητή και Α. Κουτσαμπέση, Ανώνυμης Εταιρείας υπό την επωνυμία ΚΕΤΕΠΥ (Κέντρο Τεχνολογίας Προηγμένων Υλικών), με έδρα την Πάτρα και τουλάχιστον από 13.4.1995 (δηλαδή σε χρόνο εντός της πενταετίας αναδρομικά από την επίδοσή της κλήτευσής του στο παρόν Πειθαρχικό Συμβούλιο, που έγινε στις 12.4.2000), μέχρι και της 30ης Ιουνίου 1996, η εταιρεία αυτή δραστηριοποιήθηκε στην πώληση των συγγραμμάτων του, τα οποία διενέμοντο με πρότασή του στους φοιτητές του Τμήματος Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών αλλά και σε άλλα Τμήματα. 2) Κατά την εξέταση του υπό της Επιτροπής η οποία διενεργούσε την Ένορκον Διοικητική Εξέταση, ανέφερε ανακριβώς ότι η σχέση του με την ως άνω Α.Ε. Εταιρεία ΚΕΤΕΠΥ είναι σχέση μετόχου προς Α.Ε.Ι., ενώ ήταν συνιδρυτής της διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο ίδιος ανέφερε επίσης ότι η εν λόγω Εταιρεία ουδεμία σχέση έχει με το Πανεπιστήμιο και τις λειτουργίες του, ενώ το Πανεπιστήμιο προμηθεύετο από την Εταιρεία αυτή τα διδακτικά συγγράμματά του, τα οποία διετίθεντο στους φοιτητές του Τμήματος Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών». Το Πειθαρχικό Συμβούλιο θεώρησε ότι οι ως άνω πράξεις συνιστούν παράβαση καθήκοντος και συμπεριφορά που απάδει στην ιδιότητα του πανεπιστημιακού λειτουργού και του υπέβαλε την πειθαρχική ποινή του προστίμου (καθαρών) αποδοχών ενός (1) μηνιαίου μισθού.

7. Επειδή, κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό η προσβαλλομένη απόφαση έκρινε ότι η ίδρυση ή ενεργός συμμετοχή μέλους ΔΕΠ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης κατ' άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 ή πλήρους απασχόλησης κατά τα άρθρα 2 παρ. 2 και 6 παρ. 1 του ν. 2530/1997 είναι δραστηριότητες ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ των ως άνω κατηγοριών. Ορθώς δε το Πειθαρχικό Συμβούλιο στήριξε την κρίση του περί παραβάσεως από τον αιτούντα του καθήκοντός του ως πανεπιστημιακού λειτουργού στις προαναφερόμενες διατάξεις (των άρθρων 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 και 2 παρ. 2 και 6 παρ. 1 του ν. 2530/1997) αλλά και στη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 6 του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία, οι καθηγητές των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί και κατ' αρχήν πρέπει να είναι αποκλειστικά

αφροσιωμένοι στο διδακτικό και ερευνητικό τους έργο και μόνο από τις ανάγκες της επιστήμης και της τεχνολογίας ο νομοθέτης μπορεί να επιτρέψει κατ' εξαίρεση εξωπανεπιστημιακή απασχόληση στο μέτρο που η συμμετοχή τους σ' αυτή είναι αναγκαία και δεν ματαιώνει την εξυπηρέτηση του δημοσίου σκοπού της παροχής ανώτατης εκπαίδευσης από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Κατόπιν αυτού, οι προβαλλόμενοι λόγοι, σύμφωνα με τους οποίους δεν υπάρχει διάταξη στο νόμο που να θεμελιώνει το καταλογισθέν στον αιτούντα πειθαρχικό αδίκημα, ότι από το νόμο 2083/1992 δεν μπορεί να συναχθεί γενική απαγόρευση ιδρύσεως ή συμμετοχής μέλους ΔΕΠ σε ανώνυμη εταιρεία, ότι κατ' εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό το Πειθαρχικό Συμβούλιο θεώρησε τη συμμετοχή του αιτούντος στη διοίκηση της ανώνυμης εταιρείας υπό την επωνυμία ΚΕΤΕΠΥ (Κέντρο Τεχνολογίας Προηγμένων Υλικών) ως επαγγελματική απασχόληση και επιχειρηματική δραστηριότητα είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

8. Επειδή, η κατά τα ανωτέρω καταλογισθείσα στον αιτούντα ασυμβίβαστη δραστηριότητα, ως εκ του χρόνου που έλαβε αυτή χώρα (από 13-4-1995 έως 30-6-1995), στηρίζεται εν πρώτοις στη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 που θέσπισε την απαγόρευση και εν συνεχεία στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 και 6 παρ. 1 του ν. 2530/1997 με τις οποίες διατηρήθηκε για τα μέλη ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης, η απαγόρευση ιδρύσεως ή ενεργού συμμετοχής στη διοίκηση και διαχείριση εταιρειών που επιδιώκουν εμπορικούς σκοπούς και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως στηριζόμενοι επί εσφαλμένης προϋποθέσεως οι ισχυρισμοί του αιτούντος σύμφωνα με τους οποίους το Πειθαρχικό Συμβούλιο εσφαλμένα εφάρμοσε τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 4 του ν. 4401/1964 και των άρθρων 1 παρ. 1 και 2, 2 παρ. 1 και 3 του ν.δ. 408/1970 οι οποίες είχαν καταργηθεί με το άρθρο 50 παρ. 8 του ν. 1268/1982 και επιπλέον εσφαλμένα ερμήνευσε τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 7 τελευταίου νόμου, στην οποία ρητά ορίζεται ότι η απαγόρευση επαγγελματικής απασχόλησεως μελών ΔΕΠ εκτός Πανεπιστημίου ισχύει από της εκδόσεως του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο ίδιο άρθρο, το οποίο ποτέ δεν εκδόθηκε και ότι, κατά τον αιτούντα, από τις προαναφερόμενες διατάξεις ουδεμία απαγόρευση τίθεται ως προς την εξωπανεπιστημιακή επαγγελματική απασχόληση για τα μέλη ΔΕΠ. Περαιτέρω πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος και ο ισχυρισμός του αιτούντος, σύμφωνα με τον οποίο οι πράξεις οι οποίες του καταλογίσθηκαν ως πειθαρχικό παράπτωμα έπρεπε να κριθούν επί τη βάση των άρθρων 2 παρ. 2 και 6 παρ. 1 του ν. 2530/1997 που ήταν ευμενέστερες και όχι επί τη βάση του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 που ήταν δυσμενέστερες. Τούτο δε διότι η ίδρυση ή ενεργός συμμετοχή στη διοίκηση και διαχείριση εταιρειών που επιδιώκουν εμπορικούς σκοπούς και επιχειρηματικές δραστηριότητες για μέλη ΔΕΠ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και πλήρους απασχόλησης αντίστοιχα απαγορεύονται τόσο από τη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 2083/1992 όσο και από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 και 6 παρ. 1 του ν. 2530/1997. Και ενώ η ανεπίτρεπτη αυτή δραστηριότητα κατά το άρθρο 8 παρ. 7 του ν. 2083/1992 θεωρείται ως σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα, κατά το άρθρο 6 παρ. 1 περ. β του ν. 2530/1997 η συγκεκριμένη εξωπανεπιστημιακή δραστηριότητα για μέλος ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης, δηλαδή η ίδρυση ή συμμετοχή στη διοίκηση και διαχείριση εταιρείας από την οποία το Τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών, του οποίου μέλος ΔΕΠ είναι ο αιτών, επρομηθεύετο τα συγγράμματά του, συνιστά ασυμβίβαστη δραστηριότητα για την οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το Πειθαρχικό Συμβούλιο η ποινή της οριστικής παύσης. Δηλαδή, εν προκειμένω, αν το Πειθαρχικό Συμβούλιο εφήρμοξε τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 του ν. 2530/1997 ήταν υποχρεωμένο να επιβάλει στον αιτούντα την ποινή της οριστικής παύσης και επομένως από απόψεως πειθαρχικής κυρώσεως, για την περίπτωση του αιτούντος, οι διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 και 6 παρ. 1 και 2 του ν. 2530/1997 δεν ήταν ευμενέστερες έναντι των διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 2 και 7 του ν. 2083/1992.

9. Επειδή, προβάλλεται, ότι κατ' εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό και χωρίς νόμιμη αιτιολογία θεωρήθηκε η δεύτερη πράξη (υπό II) ως πειθαρχικό παράπτωμα και ότι το συγκεκριμένο περιστατικό ήταν αποτέλεσμα λεκτικής του παγίδευσης. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αξιολόγησε πειθαρχικά ως παράβαση καθήκοντος και ως συμπεριφορά απάδουσα στην ιδιότητα του πανεπιστημιακού λειτουργού το εξής περιστατικό: Κατά την εξέταση του αιτούντος από την επιτροπή η οποία διενεργούσε την ένορκη διοικητική εξέταση κατέθεσε ότι η σχέση του με την Α.Ε. ΚΕΤΕΠΥ είναι σχέση μετόχου προς Α.Ε., ενώ υπήρξε συνιδρυτής της και διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού της Συμβουλίου από 23-6-1989 μέχρι της 30-6-1996. Ο ίδιος στα πλαίσια της διενεργηθείσης ΕΔΕ κατέθεσε ότι η εν λόγω εταιρεία ουδεμία σχέση έχει με το Πανεπιστήμιο και

τις λειτουργίες του, ενώ το Πανεπιστήμιο επρομηθεύετο από την εταιρεία αυτή τα συγγράμματά του, τα οποία διετίθεντο στους φοιτητές του Τμήματος Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών. Τα προαναφερόμενα πραγματικά περιστατικά δεν παρίστανται πεπλανημένα κατά την πραγματική τους βάση ευρίσκουν δε έρεισμα στα στοιχεία του φακέλου (βλ. σελ. 21 παρ. 90 και 25 παρ. 99 και 100 πορίσματος Φωτεινού – Παπαϊωάννου και σελ. 12 παρ. 31 Πορίσματος Μπουγάκη – Χριστοδουλάκη). Με τα δεδομένα αυτά κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό το Πειθαρχικό Συμβούλιο θεώρησε ότι η ως άνω συμπεριφορά συνιστά παράβαση καθήκοντος και ότι απάδει στην ιδιότητα του πανεπιστημιακού λειτουργού. Επομένως, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

10. Επειδή, προβάλλεται, ότι έπρεπε το Πειθαρχικό Συμβούλιο να μην καταλογίσει στον αιτούντα το συγκεκριμένο πειθαρχικό παράπτωμα διότι συνέτρεχε στο πρόσωπό του νομική πλάνη στηριζόμενη στην υπ' αριθμ. 1903/1989 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με την οποία «ουδεμία απαγόρευση τίθεται από το νόμο στην άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος από το διδακτικό προσωπικό Α.Ε.Ι. ... δε νοείται έκδοση διοικητικής άδειας άσκησης του επαγγέλματος αυτού». Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Εν πρώτοις διότι η προαναφερόμενη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας εκδόθηκε επί τη βάσει του ν. 1268/1982 και όχι υπό την ισχύ του ν. 2083/1992. Σύμφωνα με τον τελευταίο νόμο προβλέφθηκαν τρεις διαφορετικές κατηγορίες μελών ΔΕΠ, τα μέλη δε κάθε κατηγορίας έχουν διαφορετικές αποδοχές και διαφορετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις. Κατά τη ήδη εκτεθέντα, για τα μέλη ΔΕΠ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, όπου εντάχθηκε ο αιτών, απαγορεύεται ρητώς ως ασυμβίβαστη κάθε άλλη επαγγελματική απασχόληση και για το λόγο αυτό οι πάσης φύσεως αποδοχές τους είναι αυξημένες κατά 35% έναντι των αντιστοίχων πάσης φύσεως αποδοχών των μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης. Όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση με την υπ' αριθμ. 2158/5-7-1994 Πρυτανική Πράξη χορηγήθηκε στον αιτούντα αναδρομικώς από 1-1-1994 η προβλεπόμενη από το άρθρο 8 παρ. 2 του ν.2083/1992 αύξηση των αποδοχών του κατά 35% κατόπιν της από 17-6-1994 υπευθύνου δηλώσεως του. Εφόσον όμως ο ίδιος ο αιτών κατά το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα είχε ενταχθεί στην κατηγορία μελών ΔΕΠ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και του χορηγήθηκαν αυξημένες αποδοχές κατά 35% έναντι των αντιστοίχων αποδοχών των μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης του ν. 2083/1992 ενέπιπτε στην απαγόρευση κάθε άλλης επαγγελματικής απασχόλησης. Επομένως, δεν μπορούσε να είναι όργανο διοίκησης ανωνύμου εταιρείας, η οποία εκ του νόμου, από τη συντέλεση των διατυπώσεων ιδρύσεώς της αποκτά την εμπορική ιδιότητα (άρθρ. 1 ν. 2190/1920) και οι πράξεις της είναι πάντοτε εμπορικές πράξεις. Επομένως, δεν συνέτρεχε στο πρόσωπο του αιτούντος περίπτωση αποκλεισμού του καταλογισμού του επιδικου πειθαρχικού παραπτώματος όπως ορθώς έκρινε το Πειθαρχικό Συμβούλιο, μη συντρέχουσες στο πρόσωπό του περιπτώσεως νομικής πλάνης.

11. Επειδή, τέλος, προβάλλεται, ότι το σκεπτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι γενικό, αόριστο και νομικά αυθαίρετο και το Πειθαρχικό Συμβούλιο δεν προέβη σε αυτοτελή αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος διότι όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως σ' αυτή διαλαμβάνονται αναλυτικά και προσδιορίζονται επακριβώς ο τόπος, ο χρόνος και οι συνθήκες τελέσεως των πραγματικών περιστατικών, τα οποία θεμελιώνουν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος της ασυμβίβαστης για πανεπιστημιακό λειτουργό δραστηριότητας με την ίδρυση ή ενεργό συμμετοχή σε εταιρείες που επιδιώκουν εμπορικούς σκοπούς και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η κρίση αυτή του Πειθαρχικού Συμβουλίου εξηγήθηκε κατόπιν επισταμένης μελέτης, εκτιμήσεως και αυτοτελούς αξιολογήσεως όλων των στοιχείων της πειθαρχικής διαδικασίας, μεταξύ αυτών, α) του υπ' αριθμ. 1951/26-4-1999 παραπεμπτηρίου εγγράφου του Πανεπιστημίου Πατρών, β) των δύο πορισμάτων της διεξαχθείσης Ε.Δ.Ε., γ) του υπομνήματος του αιτούντος και δ) της όλης πειθαρχικής διαδικασίας. Η ως άνω κρίση του Πειθαρχικού Συμβουλίου ευρίσκουσα έρεισμα στα στοιχεία του φακέλου και με παρισταμένη ως πεπλανημένη ως προς την πραγματική της βάση είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη.

12. Επειδή, μη προβαλλομένου άλλου λόγου η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Δέχεται την παρέμβαση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου, και

Επιβάλλει στον αιτούντα τη δικαστική δαπάνη α) του Πανεπιστημίου Πατρών, η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ και β) του Δημοσίου, επίσης, ποσό τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 13 Φεβρουαρίου 2006

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Π.Ζ. Φλώρος Δ. Μουζάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 9ης Μαΐου 2007.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Μουζάκη

./

./

Προγράμματα Σπουδών Ενημέρωσης

Αριθμός 2967/1999

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Ε'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του την 2α Ιουνίου 1999, με την εξής σύνθεση : Σ. Σαρηβαλάσης, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος, που είχε κάλυμμα, Κ. Μενουδάκος, Σ. Ρίζος, Ν. Ρόζος, Αθ. Ράντος, Σύμβουλοι, Μ. Καραμανάφ, Μ. Κωνσταντινίδου, Πάρεδροι Γραμματέας ο Β. Μαντζουράνης.

Διά να δικάσει την από 7 Απριλίου 1999 αίτηση:

των : 1) Ιωακείμ Νικολάου Γρυσπολάκη, κατοίκου Χανίων, οδός Δρομονέρου αριθμός 22, 2) Γεωργίου Κωνσταντίνου Λιοδάκη, κατοίκου Χανίων, οδός Ερωφίλης αριθμός 33, 3) Αναστασίου Ανδρέου Κατσάνου,

4) Ελένης Φιλίππου Παπαδοπούλου, κατοίκων Κουνουπιδιανών Κυδωνίας Χανίων, 5) Νικολάου Στεφάνου Βαρότση, κατοίκου Κουνουπιδιανών Κυδωνίας Χανίων, οδός Κονδυλάκη αριθμός 3, 6) Ιωάννη Γερασίμου Σαριδάκη, 7) Σταύρου Χρήστου Χριστοδουλάκη, κατοίκων Κουνουπιδιανών Κυδωνίας Χανίων, 8) Κωνσταντίνου Παναγιώτη Προβιάκη, κατοίκου Χανίων, οδός Αλιφιέρηδων αριθμός 8, 9) Νικολάου Γεωργίου Καλλίθρακα - Κόντου, κατοίκου Χανίων, οδός Τσαγκαράκη αριθμός 1, 10) Νικολάου Εμμανουήλ Καλογεράκη, κατοίκου Αγίου Ονουφρίου Κυδωνίας Χανίων, 11) Μιχαήλ Ελευθερίου Πατεράκη, κατοίκου Χανίων, 6η πάροδος Σελίνου αριθμός 3, 12) Βασιλείου Βασιλείου Διγαλάκη, κατοίκου Καλαμακίου Νέας Κυδωνίας Χανίων, 13) Ζαχαρία Γεωργίου Αγιουτάντη, κατοίκου Κουνουπιδιανών Κυδωνίας Χανίων, 14) Αναστασίου Διονυσίου Πουλιέζου, κατοίκου Γερανίου Κυδωνίας Χανίων, 15) Αποστόλου Αγγέλου Δόλλα, κατοίκου Κουνουπιδιανών Κυδωνίας Χανίων, 16) Δέσποινας Δημητρίου Βάμβουκα, κατοίκου Κορακιών Χανίων, 17) Βασιλείου Χρήστου Γκέκα, κατοίκου Κουνουπιδιανών Κυδωνίας Χανίων, 18) Αγτωνίου Παντελεήμονος Βαφειδή, κατοίκου Χανίων, 3η πάροδος Κ. Μάνου, 19) Παναγιώτη Τριανταφύλλου, κατοίκου Χανίων, οδός Αγίου Ονουφρίου, 20) Ανδρέα Μιχαήλ Μάρα, κατοίκου Χανίων, οδός Αγίου Μάρκου, οι οποίοι δεν παρέστησαν, αλλά ο δικηγόρος που υπογράφει την αίτηση νομιμοποιήθηκε με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, 21) Γεωργίου Ιωάννου Αβδελά, κατοίκου Κουνουπιδιανών Ακρωτηρίου Χανίων και 22) Αλεξάνδρου Παναγιώτη Οικονομοπούλου, κατοίκου Χανίων, οι οποίοι δεν παρέστησαν,

κατά των : 1) Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τους : α) Χρ. Θωμόπουλο, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και β) Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 2) Πολυτεχνείου Κρήτης, το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Νικόλαο Κοτσιφάκη (Α.Μ. 115 Χανίων), που τον διόρισε με εξουσιοδότησή του ο Πρύτανης, και κατά του παρεμβαίνοντος Συλλόγου με την επωνυμία "Σύλλογος Φοιτητών του Προγράμματος Σπουδών Επιλογής Τεχνολογιών Υλικών και Κατασκευών του Πολυτεχνείου Κρήτης", που εδρεύει στο Πολυτεχνείο Κρήτης στα Χανιά, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Κωνσταντίνο Φυλιππόπουλο (Α.Μ. 12264), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες ζητούν να ακυρωθούν : 1) η υπ' αριθμ. Β1/140/27-2-1998 (ΦΕΚ 197/3-3-1998 τ.Β') απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "περί εγκρίσεως Προγράμματος Σπουδών Επιλογής στις Τεχνολογίες Υλικών και Κατασκευών στο Πολυτεχνείο Κρήτης", 2) η προκήρυξη για την επιλογή φοιτητών στο Πρόγραμμα Σπουδών Επιλογής "Τεχνολογίες Υλικών και Κατασκευών" του Πολυτεχνείου Κρήτης, που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Εξουσία" στις 27-2-1998 και 3) η ανακοίνωση των ονομάτων των εισακτέων στο Πρόγραμμα Σπουδών Επιλογής "Τεχνολογίες Υλικών και Κατασκευών" του Πολυτεχνείου Κρήτης, που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Χανιώτικα Νέα" την 22-3-1998.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητού, Συμβούλου Ν. Ρόζου. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του Πολυτεχνείου Κρήτης, τον πληρεξούσιο του παρεμβαίνοντος Συλλόγου και τους αντιπροσώπους του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου, Είδε τα σχετικά έγγραφα και εσκέφθη κατά το νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχουν καταβληθή τα νόμιμα τέλη (διπλότυπα εισπράξεως 1936416 και 1936417/ 1999 Δ.Ο.Υ. Ενσήμων και Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών)

και το παράβολο (ειδικό έντυπο γραμμάτιο 1532775/1999).

2. Επειδή με την αίτηση αυτή οι αιτούντες, καθηγητές διαφόρων βαθμίδων του Πολυτεχνείου Κρήτης, κατά χωρισμό δικογράφου από αίτησή τους ασκηθείσα με αριθμό πρωτοκόλλου 2988 την 30.4.1998 και στρεφόμενη, μεταξύ άλλων, και κατά της Β1/140/27.2-3.3.1998 αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 197 Β'), με την οποία εγκρίθηκε Πρόγραμμα Σπουδών Επιλογής στις Τεχνολογίες Υλικών και Κατασκευών στο Πολυτεχνείο Κρήτης, ζητούν την ακύρωση όχι μόνο της αποφάσεως αυτής αλλά και των εξής πράξεων, που εφ' όσον δεν είχαν προσβληθεί με την 2988/30.4.1998 αίτησή τους, προσβάλλονται για πρώτη φορά με την κρινομένη απαραδέκτως : α) της προκηρύξεως για την επιλογή φοιτητών στο ανωτέρω Πρόγραμμα και β) της ανακοινώσεως των ονομάτων των εισακτέων στο αυτό πρόγραμμα φοιτητών.

3. Επειδή το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως υπογράφεται μόνο από δικηγόρο ως πληρεξούσιο των αιτούντων. Κατά τη συζήτηση όμως της υποθέσεως οι Γεώργιος Αβδελάς και Αλέξανδρος Οικονομόπουλος, εικοστός πρώτος και εικοστός δεύτερος από τους αιτούντες αντιστοίχως, δεν παρέστησαν με πληρεξούσιο δικηγόρο ούτε εμφανίστηκαν για να δηλώσουν ότι εγκρίνουν την άσκηση του ενώ εξ άλλου δεν προσκομίστηκε από αυτούς συμβολαιογραφική πράξη παροχής πληρεξουσιότητας στον υπογράφοντα δικηγόρο. Συνεπώς ως προς αυτούς η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη κατ' άρθρο 27 παρ. 1 και 2 του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 2α του άρθρου 4 του Ν. 2479/1997 (ΦΕΚ 67 Α').

4. Επειδή με τις υποπαρ. α) και γ) της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997 (ΦΕΚ 188 Α'), θεσμοθετήθηκαν στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (Π.Σ.Ε.), τα οποία λειτουργούν παράλληλα με τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 6 και του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982 (ΦΕΚ 87 Α') για τα Α.Ε.Ι. προγράμματα σπουδών και οδηγούν σε πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσεως ή σε βεβαίωση σπουδών. Με την δε απόφαση 6495/3-4.11.1997 του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 975 Β') ορίστηκαν μεταξύ άλλων, ότι την ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας των Π.Σ.Ε. έχουν τα Α.Ε.Ι. και τα Τ.Ε.Ι. (άρθρο 1 παρ. 1), οι σχετικές προτάσεις των οποίων εγκρίνονται από τον προαναφερόμενο Υπουργό (άρθρο 1 παρ. 2), ότι οι προτάσεις μπορεί να προέρχονται από τμήμα ή τμήματα ίδιου ή διαφορετικού ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ΑΕΙ σε συνεργασία με τμήμα ή τμήματα ΤΕΙ (άρθρο 1 παρ. 3), ότι στα Π.Σ.Ε. επιτρέπεται η συνδιδασκαλία με μαθήματα που διδάσκονται ήδη στα προγράμματα σπουδών (άρθρο 3 παρ. 1), ότι τα μαθήματα του Π.Σ.Ε. διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ και Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και από έκτακτο διδακτικό προσωπικό (άρθρο 3 παρ. 4) και ότι οι ώρες διδασκαλίας στα Π.Σ.Ε. υπολογίζονται για τη συμπλήρωση του ελάχιστου νόμιμου όριου διδασκαλίας για την ένταξη των μελών Δ.Ε.Π. και Ε.Π. στις κατηγορίες πλήρους ή μερικής απασχολήσεως (άρθρο 3 παρ. 5). Κατ' επίκληση δε της ανωτέρω εξουσιοδοτικής διατάξεως (άρθρο 1 παρ. 2) εκδόθηκε η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση. Οι αιτούντες επομένως, ως καθηγητές του Πολυτεχνείου Κρήτης, δηλαδή Α.Ε.Ι. στο οποίο λειτουργεί το Π.Σ.Ε. που εγκρίθηκε με την ανωτέρω απόφαση και το οποίο, ως εκ τούτου, τροποποιεί την οργάνωση και τη λειτουργία του Α.Ε.Ι., έχουν προφανές έννομο συμφέρον να αμφισβητήσουν τη νομιμότητα των κανόνων που προβλέπουν την ύπαρξη, την οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Σ.Ε. αυτού (πρβλ. ΣτΕ 32/1990).

5. Επειδή, περαιτέρω, οι αιτούντες παραδεκτώς ομοδικούν, εφ' όσον προβάλλουν κοινούς λόγους ακυρώσεως που στηρίζονται στην αυτή πραγματική και νομική βάση.

6. Επειδή, τέλος, η κρινόμενη αίτηση έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, εφ' όσον κατατέθηκε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας την 30.4.1998, δηλαδή την πεντηκοστή όγδοη ημέρα από τη δημοσίευση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

7. Επειδή, υπέρ του κύρους α) της προσβαλλομένης αποφάσεως και β) της αναφερομένης στην τέταρτη σκέψη 6495/3-4.11.1997 αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων παρεμβαίνει ο Σύλλογος με την επωνυμία "Σύλλογος Φοιτητών του Προγράμματος Σπουδών Επιλογής Τεχνολογιών Υλικών και Κατασκευών του Πολυτεχνείου Κρήτης".

8. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 49 του π.δ/τος 18/1989, προκειμένου να ασκήση παρέμβαση ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου απαιτείται απόφαση του κατά το νόμο και το καταστατικό του νομίμου εκπροσώπου του περί ασκήσεως ή εγκρίσεως της παρεμβάσεως, η οποία πρέπει να προσκομισθεί μαζί με το καταστατικό στο Δικαστήριο. Την έλλειψη δε των στοιχείων αυτών δεν καλύπτει ειδική εντολή προς τον υπογράφοντα το δικόγραφο της παρεμβάσεως δικηγόρο, η οποία δόθηκε συμβολαιογραφικώς από την Πρόεδρο του παρεμβαίνοντος συλλόγου πριν από την άσκηση της παρεμβάσεως, προκειμένου να ζητήσει την αναβολή της εκδικάσεως της

υποθέσεως σε προηγούμενη δικάσιμο για να ασκηθεί παρέμβαση, και τούτο, διότι και εάν ακόμα υποτεθή ότι η ανωτέρω εντολή παρέχεται και για την άσκηση της παρεμβάσεως, πάντως δεν προκύπτει αν ο εντολέας ήταν η νόμιμος εκπρόσωπος του συλλόγου εφ' όσον ούτε η αναφερομένη στην ανωτέρω ειδική εντολή από 21.4.1999 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του παρεμβαίνοντος Συλλόγου έχει προσκομισθεί, ούτε το καταστατικό του (πρβλ. ΣτΕ 2444/1983).

9. Επειδή, εξ άλλου, κατά την έννοια της ίδιας διατάξεως (άρθρο 49 π.δ/τος 18/1989), το έννομο συμφέρον για την άσκηση παρεμβάσεως υπέρ του κύρους της προσβαλλομένης διοικητικής πράξεως πρέπει να υφίσταται σωρευτικώς κατά τη δημοσίευσή της πράξεως την άσκηση της παρεμβάσεως και τη συζήτηση της υποθέσεως (ΣτΕ Ολομ. 2907/1993). Και υπό την εκδοχή επομένως, ότι ο παρεμβαίνων σύλλογος δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο αλλά ένωση προσώπων, ανακρίνεται να είχε έννομο συμφέρον κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως εφ' όσον η ανακοίνωση των ονομάτων των εισακτέων στο Π.Σ.Ε. αυτό, η οποία προηγείται της εγγραφής τους και, συνεπώς, της αποκτήσεως φοιτητικής ιδιότητας, έγινε την 22.3.1998 στην Εφημερίδα "Χανιώτικα Νέα", δηλαδή μετά τη δημοσίευση (3.3.1998) της προσβαλλομένης πράξεως. Συνεπώς η παρέμβαση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη.

10. Επειδή, με τις διατάξεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 43 του Συντάγματος, παρέχεται στον κοινό νομοθέτη το δικαίωμα να μεταβιβάσει την αρμοδιότητά του προς θέσπιση κανόνων δικαίου στην εκτελεστική εξουσία. Τίθεται δε ο κανόνας ότι η σχετική νομοθετική εξουσιοδότηση παρέχεται προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ως αρχηγό της εκτελεστικής εξουσίας, που ασκεί τη μεταβιβαζόμενη αρμοδιότητα με προεδρικά διατάγματα. Με αυτά ρυθμίζονται είτε θέματα καθοριζόμενα σε γενικό πλαίσιο υπό ορισμένους όρους με νόμους που ψηφίζονται από την Ολομέλεια της Βουλής (νόμους - πλαίσια) (παρ. 4), είτε ειδικά θέματα που προσδιορίζονται συγκεκριμένα από την εξουσιοδοτική διάταξη (παρ. 2 εδ. πρώτο). Η εξουσιοδοτική επομένως διάταξη πρέπει να προσδιορίζει καθ' ύλην το αντικείμενό της και να μην είναι γενική και αόριστη, ασχέτως αν είναι ευρεία ή στενή, αν περιλαμβάνει δηλαδή μεγάλο ή μικρό αριθμό περιπτώσεων τις οποίες η Διοίκηση μπορεί να ρυθμίσει κανονιστικώς βάσει της συγκεκριμένης νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως. Η ευρύτητα της εξουσιοδοτήσεως, εφ' όσον το περιεχόμενό της είναι ορισμένο, δεν επηρεάζει το κύρος της (ΣτΕ 699/1990, 2701/1996, Ολομ. 1466/1995). Περαιτέρω, με τη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παρ. 4 του αυτού άρθρου 43, προβλέπεται ότι στην περίπτωση που παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση προς ρύθμιση ειδικών θεμάτων, στην περίπτωση δηλαδή του πρώτου εδαφίου της παρ. 4, φορέας της εξουσιοδοτήσεως μπορεί να είναι και άλλα, εκτός του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως, εφ' όσον όμως πρόκειται, μεταξύ άλλων, περί "ειδικώτερον", "λεπτομερειακών" ή "τεχνικών θεμάτων". Ως ειδικώτερα θέματα νοούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση με την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρυθμίσεως (ΣτΕ 2764/1981, 699/1990, 1419/1991, 2701/1996, 2072/1997, 4025/1998). Απαιτείται επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδοτήσεως, αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμιση αυτού, έστω και σε γενικό ορισμένο όμως πλαίσιο, εντός της οποίας και σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα. Αντιδιαστέλλεται επομένως η περίπτωση αυτή τόσο του λεπτομερειακού θέματος, το οποίο αφορά τη θέσπιση όλως δευτερευόντων και επουσιωδών ρυθμίσεων όσο και του τεχνικού, το οποίο αφορά στη θέσπιση ρυθμίσεων για τα οποία απαιτείται η παρέμβαση τεχνικών οργάνων.

11. Επειδή, εξ άλλου, με τις διατάξεις των παρ. 1, 2, 5 και 6 του άρθρου 16 του Συντάγματος, η ανώτατη εκπαίδευση, σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσεως με την έρευνα και τη διδασκαλία, παρέχεται από ίδια και αυτοτελή ιδρύματα, που αποτελούν ν.π.δ.δ., σύμφωνα αφ' ενός μεν με την αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και αφ' ετέρου την αρχή της πλήρους αυτοδιοικήσεως των ιδρυμάτων αυτών. Η αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική σκέψη, έρευνα και διδασκαλία και νοείται όχι μόνο ως ατομικό δικαίωμα του πανεπιστημιακού ερευνητή ή διδασκάλου, αλλά και ως οργανωμένη δραστηριότητα αναπτυσσόμενη, σύμφωνα με κανόνες που θεσπίζει και με οικονομικά μέσα που παρέχει το κράτος, μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας των Α.Ε.Ι. Η ελευθερία αυτή είναι, ως προς το περιεχόμενο και τη μέθοδο της διδασκαλίας και της έρευνας, απόλυτη και ισχύει έναντι πάντων, μη επιδεχόμενη άλλους περιορισμούς από εκείνους που απορρέουν από την υποχρέωση σεβασμού

εκ μέρους του πανεπιστημιακού διδασκάλου ή ερευνητή των άλλων διατάξεων του Συντάγματος. Ο κοινός νομοθέτης έχει βέβαια την ευχέρεια να ορίση το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και της έρευνας, δεν επιτρέπεται όμως να θεσπίση τέτοιους οργανωτικούς ή λειτουργικούς κανόνες, οι οποίοι, εστώ και εμμέσως, συνεπάγονται περιορισμούς στην ακαδημαϊκή ελευθερία (ΣτΕ Ολ. 2786/1984). Γούτου επεται, ότι βασικό στοιχείο της ουσιαστικής ρυθμίσεως που πρέπει να περιέχεται σε νομοθετικό κείμενο το οποίο περιλαμβάνει εξουσιοδοτική διάταξη για τη ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων της ανωτάτης εκπαίδευσης, όπως η θέσπιση νέας, παράλληλης προς την υφισταμένη, διαδικασίας αποκτήσεως πτυχίου, είναι η θέσπιση της διαρθρωτικής της δομής, ώστε να δύναται να κριθεί το συνταγματικό κύρος της διατάξεως εν όψει των επιταγών του άρθρου 16 του Συν/τος, καθώς και η πρόβλεψη της σχέσεως που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των διαδικασιών αυτών στο πλαίσιο της δραστηριότητας του Α.Ε.Ι.

12. Επειδή, τέλος, η αρχή της ισότητας, την οποία καθιερώνει το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος αποτελεί νομικό κανόνα, ο οποίος επιβάλλει την ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες και ο οποίος δεσμεύει τόσο τον κοινό νομοθέτη όσο και τη Διοίκηση, όταν δρα ατομικώς ή κανονιστικώς. Η τήρηση δε της αρχής αυτής ελέγχεται από τα δικαστήρια μέσα στον κύκλο της δικαιοδοσίας τους, ώστε να διασφαλίζεται, η πραγμάτωση του κράτους δικαίου και η με ίσους όρους, διασφάλιση της αρχής της ελεύθερης αναπτύξεως της προσωπικότητας του ατόμου, (άρθρο 5 του Συν/τος) σε συνδυασμό με την απορρέουσα από την ίδια διάταξη δημοκρατική αρχή της αναπτύξεως της προσωπικότητας και της επιστημονικής ή επαγγελματικής σταδιοδρομίας κάθε πολίτη με βάση την προσωπική του αξία και ικανότητα. Κατά τον έλεγχο αυτό, που είναι έλεγχος ορίων και όχι των κατ' αρχήν επιλογών ή του ουσιαστικού περιεχομένου των νομικών κανόνων, ο κοινός νομοθέτης ή η κατ' εξουσιοδότηση θεσμοθετούσα διοίκηση, μπορεί να ρυθμίση με ενιαίο ή με διαφορετικό τρόπο τις ποικίλες πραγματικές ή προσωπικές καταστάσεις και σχέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες κοινωνικές οικονομικές και επαγγελματικές συνθήκες που συνδέονται με τις σχέσεις αυτές και στηριζόμενες σε γενικά και αντικειμενικά κριτήρια συναφή με το αντικείμενο κάθε ρυθμίσεως. Κατά την επιλογή όμως των εκάστοτε ρυθμίσεων οφείλει ο νομοθέτης να κινείται μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας και τα οποία αποκλείουν τόσο την εκδήλως άνιση μεταχείριση, είτε με τη μορφή της εισαγωγής ενός χαριστικού μέτρου ή ενός προνομίου που δεν συνδέεται με αξιολογικά κριτήρια είτε με τη μορφή της επιβολής μιας αδικαιολόγητης επιβαρύνσεως ή της αφαιρέσεως δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται ή παρέχονται από προϋφιστάμενο ή συγχρόνως τιθέμενο γενικότερο κανόνα, όσο και την αυθαίρετη εξομοίωση διαφορετικών καταστάσεων ή την ενιαία μεταχείριση προσώπων που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες, με τυπικά ή συμπτωματικά κριτήρια (ΣτΕ 2717/1998, Ολομ. 2799/1984, 1426/1989).

13. Επειδή, ο Ν. 1268/1982 ορίζει ότι τα Α.Ε.Ι. αποτελούνται από Σχολές διαιρούμενες σε Τμήματα, κάθε ένα από τα οποία καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης, ότι το πρόγραμμα σπουδών (Π.Σ.) του Τμήματος οδηγεί σε ενιαίο πτυχίο και ότι είναι δυνατόν να καθορίζονται κατευθύνσεις ή ειδικοότητες του ενιαίου αυτού πτυχίου (άρθρο 6 παρ. 1 και 2, όπως τροπ. με την περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 48 του Ν. 1404/1983 ΦΕΚ 173 Α'). Ορίζει επίσης ότι το Π.Σ. περιέχει τους τίτλους των μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους (άρθρο 24 παρ. 1, όπως τροποπ. με την παρ. 5 του άρθρου 1 του Ν. 2188/1994, ΦΕΚ 18 Α'), ότι προσαρμόζεται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος των οκτώ (άρθρο 24 παρ. 2), ότι αρμόδια για την κατάρτισή του είναι η Γενική Συνέλευση του Τμήματος (άρθρο 24 παρ. 6) καθώς και ότι με απόφαση της Συγκλήτου είναι δυνατή η οργάνωση διασχολικών προγραμμάτων που οδηγούν σε ξεχωριστό πτυχίο (άρθρο 24 παρ. 12, όπως η παρ. αυτή ίσχυε κατά τη δημοσίευση της προσβαλλομένης αποφάσεως), ως διασχολικών εννοουμένων και των διατμηματικών (παρ. 9 άρθρου 48 Ν. 1404/1983). Με τη δε παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997, ορίζεται ότι "α. Θεσμοθετούνται στα Α.Ε.Ι. και στα Τ.Ε.Ι. Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (Π.Σ.Ε.). Τα Π.Σ.Ε. διευρύνουν τις εκπαιδευτικές επιλογές και παράλληλα εισάγουν τη διά βίου κατάρτιση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, με έμφαση σε νέα γνωστικά αντικείμενα και στις διατμηματικές συνεργασίες. β) Αρμόδια για τη λειτουργία του Π.Σ.Ε. είναι η Συνέλευση, ο Πρόεδρος και ο Διευθυντής του Π.Σ.Ε. γ) Τα Π.Σ.Ε. λειτουργούν παράλληλα με τα Π.Σ. στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., αποτελούνται από συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων, λειτουργούν με απαιτήσεις ανάλογες εκείνων των Π.Σ. και οδηγούν σε πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή σε βεβαίωση σπουδών για όσους

παρακολουθούν μεμονωμένα μαθήματα, με την οποία πιστοποιείται συγκεκριμένος αριθμός διδακτικών μονάδων. δ) ε) στ) ζ) Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των Π.Σ.Ε., ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας της διοίκησής τους, οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτής η οργάνωση και λειτουργία των Π.Σ.Ε., οι προϋποθέσεις, η διαδικασία φοίτησης των υποψηφίων στα Π.Σ.Ε., η οργανωτική και διοικητική υποστήριξη των Π.Σ.Ε. και κάθε άλλο σχετικό θέμα". Κατ' επίκληση της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδόθηκε η 6495/3-4.11.1997 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 975 Β') με την οποία ρυθμίστηκαν ορισμένα από τα ανωτέρω θέματα, ορίστηκε δε, μεταξύ άλλων, ότι "οι προτάσεις για την κατάρτιση των Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής διαβιβάζονται προς έγκριση στο ΥΠΕΠΘ από τον Πρύτανη του ΑΕΙ ή τον Πρόεδρο του ΤΕΙ μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός από την περιέλευσή τους σε αυτόν" (άρθρο 1 παρ. 2). Κατ' επίκληση δε του συνόλου των ανωτέρω διατάξεων εκδόθηκε η προσβαλλομένη υπουργική απόφαση.

14. Επειδή, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του Ν. 2525/1997 τα Π.Σ.Ε. χορηγούν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ταυτιζόμενα με το προβλεπόμενο από το Ν. 1268/1982 και επίσης αποκαλούμενο πτυχίο. Ως προς τη δυνατότητα όμως αυτή οι σχετικές διατάξεις των εδαφ. α) έως γ) της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997 περιέχουν γενική εξαγγελία για τα Π.Σ.Ε. και δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένη ρύθμιση του αντικειμένου της εξουσιοδοτικής διατάξεως του εδαφίου ζ) της παρ. 6 του άρθρου 2 του ανωτέρω Ν., η οποία θα οφείλει : α) να αντιδιαστέλλει το αντικείμενο και το περιεχόμενο των Π.Σ.Ε. από το αντίστοιχο των Π.Σ. και β) να καθορίζει την προσαρμοσμένη προς την ιδιομορφία των Π.Σ.Ε. μορφή των οργάνων που τα διοικούν και γ) να παρέχει οργανωτικές και λειτουργικές εγγυήσεις ως προς τη σχέση μεταξύ των ΠΣΕ και των ΠΣ. Συνεπώς, η εξουσιοδοτική διάταξη της υποπαρ. ζ) της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997, που παρέχει την δυνατότητα στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων να καθορίσει τη διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των Π.Σ.Ε., τον τρόπο συγκροτήσεως και λειτουργίας της διοικήσεώς τους, τις αρμοδιότητες των οργάνων της, την οργάνωση και τη λειτουργία των Π.Σ.Ε., την οργανωτική και διοικητική υποστήριξή τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα, είναι ανίσχυρη. Τούτου παρέπεται ότι είναι ανίσχυρη και η 6495/3-4.11.1997 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδόθηκε κατ' επίκληση της προαναφερόμενης, ανίσχυρης εξουσιοδοτικής διατάξεως, καθ' όσον με αυτήν ρυθμίζονται θέματα διαδικασίας κατάρτισης και έγκρισης Π.Σ.Ε. (άρθρο 1), συγκροτήσεως και αρμοδιοτήτων οργάνων διοικήσεώς τους (άρθρο 2), λειτουργίας τους (άρθρο 3) και οργανώσεώς τους (άρθρο 5). Συνεπώς η προσβαλλομένη υπουργική απόφαση, η οποία έχει εκδοθή κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω ανισχύρων διατάξεων είναι για το λόγο αυτό μη νόμιμη και ακυρωτέα κατά τα άρθρα 1 (έγκριση του Π.Σ.Ε.), 2 παρ. 1 έως 8 (στοιχεία προγράμματος) και 3 (τελικές διατάξεις) αυτής, όπως βασίμως προβάλλεται από τους αιτούντες.

15. Επειδή, ο ολικός αριθμός των θέσεων των σπουδαστών που εισάγονται σε κάθε Ανώτατη Σχολή ή Τμήμα αυτής καθορίζεται μία φορά το χρόνο με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 1 παρ. 5 Ν. 1351/1983, ΦΕΚ 56 Α'). Περαιτέρω, ο Ν. 1771/1988 (ΦΕΚ 71 Α') ορίζει ότι η εισαγωγή σπουδαστών στο Α' έτος σπουδών των Α.Ε.Ι. γίνεται ύστερα από συμμετοχή σε γενικές εξετάσεις των υποψηφίων που έχουν απολυτήριο λυκείου κάθε τύπου και ότι οι γενικές εξετάσεις περιλαμβάνουν εξέταση σε μαθήματα γενικής αξιολογήσεως ή ειδικά μαθήματα ή άλλες δοκιμασίες και διενεργείται μία φορά κάθε χρόνο (άρθρο 2 παρ. 1). Τα μαθήματα, τα ειδικά μαθήματα και οι δοκιμασίες καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία διεξαγωγής των γενικών εξετάσεων σε αυτά και η βαθμολόγηση καθορίζονται με π.δ. που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 3 παρ. 1). Ορίζει επίσης ο Ν. 1771/1988 ότι η εισαγωγή των υποψηφίων στις σχολές και στα τμήματα προτιμήσεώς τους μέχρι να καλυφθή ο αριθμός εισακτέων γίνεται με βάση τη συνολική βαθμολογία τους, κατά φθίνουσα σειρά και τη δήλωση προτιμήσεως σχολών ή τμημάτων σχολών στο μηχανογραφικό δελτίο τους (αυτό άρθρο 2 παρ. 2), ότι για να αποκτησθή ο υποψήφιος δικαίωμα επιλογής σε σχολή ή τμήμα σχολής, για την οποία έχει οριστεί ως ειδικό μάθημα ένα ή περισσότερα μαθήματα, πρέπει να συγκεντρώνη στο κάθε ειδικό μάθημα χωριστά τη βαθμολογική βάση που ορίζεται στο μισό του ανώτατου βαθμού αξιολογήσεως (αυτό άρθρο 2 παρ. 3, όπως αυτή αντικατ. με το εδ. β' της παρ. 1 του άρθρου 46 του Ν. 1946/1991 (ΦΕΚ 69 Α') και ότι για τον καθορισμό της σειράς επιτυχίας μεταξύ των εισαγομένων, λαμβάνονται υπόψη κατά σειρά ι) η συνολική βαθμολογία, ιι) η βαθμολογία στο βασικό μάθημα και ιιι) η σειρά προτιμήσεως σχολών ή τμημάτων στο μηχανογραφικό τους δελτίο

(αυτό άρθρο 2 παρ. 4α, όπως αυτή αντικατ. με το εδ. β της παρ. 1 του άρθρου 46 του Ν. 1946/1991). Τέλος, οι μεν μετεγγραφές φοιτητών από ισότιμες και ομοταγείς Σχολές ή Τμήματα Α.Ε.Ι. του εξωτερικού σε αντίστοιχα τμήματα Α.Ε.Ι. του εσωτερικού επιτρέπεται να γίνουν μόνο μετά από εξετάσεις στο 3ο εξάμηνο σπουδών σε ποσοστό 3% ή στο 5ο εξάμηνο σπουδών και σε ποσοστό 7% επί του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων κατά τμήμα υποδοχής (άρθρο 1 παρ. 1α Ν. 1966/1991, ΦΕΚ 147 Α'), οι δε πτυχιούχοι των μεν Α.Ε.Ι. μπορούν να καταταγούν σε τμήματα Α.Ε.Ι. βάσει είτε του βαθμού του πτυχίου τους είτε με κατατακτήριες εξετάσεις - διαγωνισμό σε τρία μαθήματα, κατά την κρίση της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος υποδοχής (άρθρο 4 παρ. 1 και 4 Ν. 1865/1989, ΦΕΚ 210 Α') και εντός ποσοστού του αριθμού εισακτέων στο τμήμα αυτό (άρθρο 9 αυτού Ν.) των δε Τ.Ε.Ι. βάσει του βαθμού του πτυχίου ή εξετάσεων και εντός ποσοστού ως άνω (άρθρο 9 παρ. 1 και 2 της Β3/2274/30.6.1987 αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ΦΕΚ 346 Β', η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 1865/1989).

16. Επειδή, από το σύνολο των διατάξεων αυτών, προκύπτει ότι για την εισαγωγή σε ελληνικό Α.Ε.Ι. απαιτείται όχι μόνο να έχει αποκτήσει ο υποψήφιος απολυτήριο δευτεροβάθμιου εκπαιδεύσεως, αλλά και να υποβληθεί σε εξετάσεις προκειμένου να επιτύχει ορισμένη βαθμολογία δηλαδή να αξιολογηθεί περαιτέρω. Η αξιολόγηση δε αυτή γίνεται με κριτήρια αμιγώς ακαδημαϊκά, εφ' όσον εξετάζεται μόνο η ικανότητά του σε μαθήματα και δοκιμασίες συναφείς προς το γνωστικό αντικείμενο του τμήματος στο οποίο θέλει να εισαχθεί και δεν λαμβάνονται υπόψη άλλης φύσεως κριτήρια. Όμοια δε αξιολόγηση απαιτείται ακόμα και στις περιπτώσεις όπου ο υποψήφιος αποδεικνύει είτε ότι είναι κατ' αρχήν ικανός να αποκτήσει πτυχίο Α.Ε.Ι. (μετεγγραφή φοιτητών εξωτερικού) είτε ότι έχει ήδη αποκτήσει τέτοιο πτυχίο (κατάταξη). Έτσι, ο τρόπος αυτός προσβάσεως στα Α.Ε.Ι. είναι σύμφωνος προς τις αναφερόμενες στη δωδέκατη σκέψη αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας.

17. Επειδή, με την παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997 ορίζονται τα εξής : "δ) Στα Π.Σ.Ε. γίνονται κάτοχοι τίτλου Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή άλλου ισότιμου ή αντίστοιχου τίτλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του εσωτερικού ή εξωτερικού που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες : ι) οι κάτοχοι Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή οι συμμετέχοντες στις Γενικές Εξετάσεις, ιι) οι φοιτητές σε Πανεπιστήμια ή αντίστοιχα αναγνωρισμένα Ιδρύματα του εξωτερικού, ιιι) οι φοιτητές ελληνικών Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., ιιιι) οι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., ιιιιι) λοιποί υποψήφιοι. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι υπερβαίνουν τον αριθμό των θέσεων, γίνονται δεκτοί κατά προτεραιότητα, με απόφαση της Συνέλευσης του Π.Σ.Ε. υποψήφιοι από τις κατηγορίες αυτές κατά τα ποσοστά που ορίζονται στην περίπτωση ζ. ε) Η επιλογή για κάθε κατηγορία υποψηφίων γίνεται με βάση τα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια και ανάλογα με το συντελεστή βαρύτητας αυτών : ι. Για τους κατόχους Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή για τους συμμετέχοντες στις Γενικές Εξετάσεις και τα έτη εκτός αγοράς εργασίας, τα έτη επαγγελματικής προϋπηρεσίας και τα έτη μεταλυκειακής εκπαίδευσης. ιι. Για τους φοιτητές εξωτερικού λαμβάνονται υπόψη ο βαθμός Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή άλλο ισότιμου ή αντίστοιχου τίτλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του εσωτερικού ή του εξωτερικού, ο βαθμός των Γενικών Εξετάσεων και ο αριθμός μαθημάτων επιτυχούς φοίτησης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. ιιι. Για τους φοιτητές ελληνικών Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. λαμβάνονται υπόψη ο βαθμός Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή άλλου ισότιμου ή αντίστοιχου τίτλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του εσωτερικού ή εξωτερικού, ο βαθμός των Γενικών Εξετάσεων, ο μέσος όρος βαθμολογίας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και ο αριθμός μαθημάτων επιτυχούς φοίτησης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. ιιιι. Για τους πτυχιούχους Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. λαμβάνονται υπόψη η ηλικία (26 μέχρι 40 ετών), ο βαθμός πτυχίου, τα έτη εκτός αγοράς εργασίας και τα έτη επαγγελματικής προϋπηρεσίας. ιιιιι. Για τους λοιπούς υποψηφίους που δεν ανήκουν στις παραπάνω κατηγορίες λαμβάνονται υπόψη η ηλικία (26 μέχρι 40 ετών), ο βαθμός τίτλου απόλυσης από Λύκειο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή άλλου ισότιμου ή αντίστοιχου τίτλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του εσωτερικού ή εξωτερικού, τα έτη εκτός αγοράς εργασίας τα έτη επαγγελματικής προϋπηρεσίας και τα επιμεταλυκειακής εκπαίδευσης". στ) ζ) Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα ποσοστά των κατηγοριών υποψηφίων που γίνονται κατά προτεραιότητα δεκτοί στα Π.Σ.Ε., ο τρόπος καθορισμού των συντελεστών βαρύτητας των κριτηρίων εισαγωγής στα Π.Σ.Ε., οι προϋποθέσεις, η διαδικασία εγγραφής των υποψηφίων στα

Π.Σ.Ε.". Κατ' επίκληση της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδόθηκε η 6495/3-4.11.1997 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με την οποία ρυθμίστηκαν ορισμένα από τα ανωτέρω θέματα (άρθρο 1 παρ. 4 περ. στ' άρθρο 4 παρ. 1, 4, 5, 6, 7 και 8 και άρθρο 6). Περαιτέρω δε η προσβαλλομένη υπουργική απόφαση, με την παρ. 2 του άρθρου 1 της οποίας ορίστηκαν οι συντελεστές βαρύτητας των αναφερομένων στην υποπαρ. ε) της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997 κριτήριο για την εισαγωγή φοιτητών στο επίδικο Π.Σ.Ε.

18. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του Ν. 2525/1997 επιτρέπεται η πρόσβαση σε ελληνικά Α.Ε.Ι. : α) κατόχων απολυτηρίου Β' βαθμίου εκπαίδευσης (Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου και απολυτηρίου λυκείου ή ισοδυνάμου αυτού) οι οποίοι είτε δεν έχουν υποβληθή καθόλου σε εξετάσεις, είτε έχουν υποβληθή ανεπιτυχώς ή επιτυχώς μεν αλλά χωρίς να εγγραφούν, όλων δε βάσει κριτηρίων μη ακαδημαϊκών, όπως η ηλικία (18 έως 25 ετών για κατόχους Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή λυκείου και 26 έως 40 ετών και τους λοιπούς υποψηφίους), τα έτη εκτός αγοράς ηλικίας, τα έτη επαγγελματικής προϋπηρεσίας και τα έτη μεταλυκειακής εκπαίδευσης, β) κατόχων απολυτηρίου Β'θμίου Εκπαίδευσης που είναι ήδη φοιτητές εξωτερικού σε οποδήποτε εξάμηνο, χωρίς περιορισμό ποσοστού και χωρίς να υποβληθούν σε εξετάσεις και γ) πτυχιούχων Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. χωρίς περιορισμό ποσοστού και πρόβλεψη δυνατότητας υποβολής τους σε εξετάσεις, όλων δε βάσει κριτηρίων όχι μόνο ακαδημαϊκών αλλά και μη ακαδημαϊκών, όπως η ηλικία (26 έως 40 ετών), τα έτη εκτός αγοράς εργασίας και τα έτη επαγγελματικής προϋπηρεσίας.

19. Επειδή με τις ρυθμίσεις αυτές του Ν. 2525/1997 επιτρέπεται η πρόσβαση, με τη μορφή της εισαγωγής, της μετεγγραφής ή της κατατάξεως, σε ελληνικά Α.Ε.Ι. και, συνεπώς, παρέχεται η δυνατότητα αποκτήσεως πτυχίου τριτοβαθμίου εκπαίδευσης, όχι μόνο χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση ή παροχή δυνατότητας τέτοιας αξιολόγησής των υποψηφίων, και μάλιστα σε ειδικές δοκιμασίες, όπου αυτό μπορεί να απαιτηθή, αλλά και βάσει κριτηρίων τόσο ακαδημαϊκών όσο και μη ακαδημαϊκών, δηλαδή άσχετων προς την εξακρίβωση της ικανότητας του υποψηφίου στα μαθήματα και δοκιμασίες συναφείς προς το γνωστικό αντικείμενο του τμήματος στο οποίο επιθυμεί να εισαχθή. Οι ρυθμίσεις όμως αυτές εισάγουν άνιση μεταχείριση υπέρ των εγγεγραφομένων στα Π.Σ.Ε. και εις βάρος των εισαγομένων ύστερα από περαιτέρω αξιολόγηση στα Π.Σ., η οποία δεν στηρίζεται σε γενικά και αντικειμενικά κριτήρια, εφ' όσον, κατά τα αναφερόμενα στη δέκατη τέταρτη σκέψη, δεν αντιδιαστέλλεται το αντικείμενο και το περιεχόμενο των Π.Σ.Ε. εκείνων των Π.Σ. ώστε να δικαιολογηθή ο τυχόν διαφορετικός τρόπος προσβάσεως στα Α.Ε.Ι. που, πάντως, δεν επιτρέπεται να στηρίζεται, κατά παράβαση της αρχής της αξιοκρατίας, σε μη ακαδημαϊκά κριτήρια. Συνεπώς η εξουσιοδοτική διάταξη της υποπαρ. ζ) της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2525/1997, καθ' όσο με αυτή δίνεται αρμοδιότητα στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων να καθορίζει τα ποσοστά των κατηγοριών υποψηφίων που γίνονται κατά προτεραιότητα δεκτοί στα Π.Σ.Ε., ο τρόπος καθορισμού των συντελεστών βαρύτητας των κριτηρίων εισαγωγής στα Π.Σ.Ε., οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εγγραφής των υποψηφίων στα Π.Σ.Ε., είναι ανίσχυρη γιατί αντίκειται στις κατοχυρωμένες από το Σύνταγμα αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας. Τούτου παρέχεται ότι είναι ανίσχυρη και η 6495/3-4.11.1997 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδόθηκε κατ' επίκληση της εξουσιοδοτικής αυτής διατάξεως, καθ' όσον με αυτήν ρυθμίζονται τα ανωτέρω θέματα (άρθρο 1 παρ. 4 περ. στ' για τους συντελεστές βαρύτητας των αντικειμενικών κριτηρίων για την προτεραιότητα εγγραφής άρθρο 4 παρ. 1, 4, 5, 6, 7 και 8 για τις προϋποθέσεις και διαδικασία εγγραφής και άρθρο 6 για την ανακοίνωση του μέγιστου αριθμού φοιτητών και σπουδαστών). Συνεπώς η προσβαλλομένη υπουργική απόφαση, η οποία έχει εκδοθή κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω ανίσχυρων διατάξεων είναι για το λόγο αυτό μη νόμιμη και ακυρωτέα και κατά την παρ. 9 του άρθρου 1 αυτής (καθορισμός συντελεστών βαρύτητας), όπως βασίμως προβάλλεται από τους αιτούντες.

20. Επειδή, επομένως, πρέπει να γίνη δεκτή η αίτηση και να απορριφθή η παρέμβαση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση ως προς τον εικοστό πρώτο (Γεώργιο Αβδελά) και τον εικοστό δεύτερο (Αλέξανδρο Οικονομόπουλο) από τους αιτούντες.

Δέχεται η αίτηση ως προς τους λοιπούς.

Ακυρώνει την Β1/140/27.2 - 3.3.1998 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 197 Β').

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Επιβάλλει στο Δημόσιο και τους παρεμβαίνοντες ισομέτρως την πληρωμή της δικαστικής δαπάνης των αιτούντων, η οποία ανέρχεται σε είκοσι οκτώ χιλιάδες (28.000) δραχμές.

Επιβάλλει στον εικοστό πρώτο και στον εικοστό δεύτερο από τους αιτούντες ισομέτρως την πληρωμή της δικαστικής δαπάνης του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται σε δέκα τέσσερις χιλιάδες (14.000) δραχμές και του παρεμβαίνοντος, η οποία ανέρχεται σε δέκα εννέα χιλιάδες εξακόσιες (19.600) δραχμές.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 30 Ιουνίου 1999 και στις 20 Σεπτεμβρίου 1999

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Ο Γραμματέας

Σ. Σαρηβαλάσης Β. Μαντζουράνης

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 29ης Σεπτεμβρίου 1999.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας του Ε' Τμήματος

Σ. Σαρηβαλάσης Γ. Σακελλαρίου

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος του Ε' Τμήματος Η Γραμματέας του Ε' Τμήματος

1

-18-

Αριθμός 2967/1999

./.

Ε.Ο.

./.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (intracom IT services)

3356/1995 ΣΤΕ (119150)

ΑΡΜ/1995 (955), ΑΡΧΝ/1995 (349), Δ/ΝΗ/1995 (1173), ΔΔΙΚΗ/1996 (126), ΝΟΒ/1995 (925), ΤΟΣ/
 Προστασία θρησκευτικής ελευθερίας και παιδείας κατά το Σύνταγμα. Η
θρησκευτική αγωγή των παιδιών καθορίζεται από τους γονείς, οι οποίοι
μπορούν να δηλώσουν στον Διευθυντή του σχολείου ότι είναι ετερόδοξοι,
ετερόθρησκοι ή άθεοι. Ο Διευθυντής έχει υπηρεσιακό καθήκον να απαλλάξει
τους μαθητές αυτούς από τη συμμετοχή τους στις θρησκευτικές εκδηλώσεις
και την παρακολούθηση της διδασκαλίας του μαθήματος των θρησκευτικών.
 Σκοπός της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
 Δικαιολογημένη η άρνηση του μαθητή να απαγγείλει δημόσια την προσευχή.
 Στοιχεία χαρακτηρισμού της διαγωγής του μαθητή. Ο χαρακτηρισμός της
 διαγωγής ελέγχεται από την άποψη της απολογίας μόνο. Αρρασιμη έγκληση
κατά καθηγητών που υπέβαλαν οι γονείς και ότι ο μαθητής δεν μπορεί να
επιδράσει στη διαγωγή αυτού. Επί ασυμμετρικής άρνησης του μαθητή να
απαγγείλει την προσευχή, ο Διευθυντής του σχολείου υποχρεούται να
ερευνήσει τους λόγους της άρνησης αυτής. Δεκτή η αίτηση ακυρώσεως κατά
της αποφάσεως του συλλόγου καθηγητών που χαρακτήρισε επίμεμπτη τη
διαγωγή μαθητού για πλημμελή απολογία.
 Παρατήρηση: Σημειώσεις ΝΑΜ και Χρήστου Νικολαΐδη. ΣΦ

ΣΤ.Ε. 3356/1995

Προεδρεύων: Αν. Μαρίνος, Αντ/ρος
 Εισηγητής: Εμμ. Δαρζέντας, Σύμβουλος
 Δικηγόρος: Κρ. Μανωλής (παρ. Ν.Σ.Κ.)

Επειδή με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. 28/
 27-5-1994 πράξεως του Συλλόγου Καθηγητών του 3ου Γυμνασίου Πατρών, με
 την οποία η διαγωγή του υιού των απούντων μαθητού της Γ' τάξεως του
 ως άνω Γυμνασίου εχαρακτήρισθη ως επίμεμπτος.

Επειδή, το άρθρο 13 του Συντάγματος ορίζει τα εξής: "1. Η ελευθερία
 της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση της
 θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραίτητη. Η απόλαυση των ατομικών και
 πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις
 κανενός. 2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με την
 λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νομών...." Εξ
 άλλου το άρθρο 16 του Συντάγματος ορίζει στην παράγραφο 2 ότι: " Η
 παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική,
 πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων την ανάπτυξη
 της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε
 ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες". Τέλος, η Διεθνής Σύμβαση της
 Ρώμης της 4ης Νοεμβρίου 1950 "περί προστασίας των δικαιωμάτων του
 ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών", που κυρώθηκε το πρώτον με τον
 νόμο 2329/1953 (φ. 68, Α) και ως εκ νέου με το Ν.Δ. 53/1974(φ. 256,
 Α), και έχει, ως εκ τούτου σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του
 Συντάγματος αυξημένη τυπική ισχύ με τον μεν άρθρο κατοχυρώνει το
 ατομικό δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας, με το άρθρο δε 2 του Α
 προσθέτου πρωτοκόλλου ορίζει ειδικότερα τα εξής: "Ουδείς δύναται να
 στερηθεί του δικαιώματος όπως εκπαίδευθεί. Παν Κράτος εν τη ασκήσει
 των αναλαμβανόμενων υπ' αυτού καθηκόντων επί του πεδίου της μορφώσεως
 και της εκπαίδευσως θα σέβεται το δικαίωμα των γονέων όπως
 εξεσφαλίζωσιν την μόρφωσιν και εκπαιδευσιν ταύτην συμφώνως προς τα
 ίδιας αυτών θρησκευτικά και φιλοσοφικά πεποιθήσεις".

Επειδή από τις πιο πάνω διατάξεις ερμηνευόμενες σε συνδυασμό μεταξύ τους εν όψει του γνωστού τοις πάσι γεγονότος, ότι η συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού πρεσβεύει την Ορθόδοξη Χριστιανική Θρησκεία, (Σ.Τ.Ε. 3533/1986) ως τούτο άλλωστε μαρτυρείται και από την γενόμενη στην κεφαλίδα του Συντάγματος, επίκληση της Αγίας Τριάδος, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 του Συναγματος, με τον οποίον το Ορθόδοξο Χριστιανικό Δόγμα χαρακτηρίζεται ως: "Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα", συνάγεται ότι σκοπός της παρεχομένης στα σχολεία παιδείας είναι, μεταξύ των άλλων, και η "ανάπτυξη" της θρησκευτικής συνείδησης των ελληνοπαίδων σύμφωνα με τις αρχές της ορθόδοξης χριστιανικής διδασκαλίας, στην οποίαν, κατά τεκμήριο, εν όψει των εκτεθέντων, αποβλέπουν οι γονείς των αντλώντας από το πιο πάνω άρθρο 13 του Συντάγματος το δικαίωμα που είναι, ως αναφέρθηκε και διεθνώς κατοχυρωμένο, με τις άνω διατάξεις της Συμβάσεως της Ρώμης να καθορίζουν οι ίδιοι ην θρησκευτική αγωγή των τέκνων τους, σύμφωνα με τις δικές τους θρησκευτικές πεποιθήσεις. Υπό την έννοια αυτή και προκειμένου να τύχει εφαρμογής η διαταξη του άρθρου 16 παρ. 2 του Συντάγματος, προκειμένου δηλαδή να "αναπτυχθεί" η θρησκευτική συνείδηση των μαθητών, σύμφωνα με τη διδασκαλία της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης, οι μαθητικές εκδηλώσεις όπως είναι η καθημερινή προσευχή και ο εκκλησιασμός και να παρακολουθούν το μάθημα των θρησκευτικών το οποίον όπως είναι αυτόνομο εν όψει των εκτεθέντων πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία σύμφωνα με τις αρχές της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας (βλ. Σ.Τ.Ε. 3533/86) και επί ικανόν αριθμόν ωρών διδασκαλίας εβδομαδιαίως. Και να μεν η δημόσια συμμετοχή των μαθητών στις ως άνω θρησκευτικές εκδηλώσεις και η παρακολούθηση υπ' αυτών του μαθήματος των θρησκευτικών αποτελούν εμπρακτική δήλωση περί των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων δεν έρχονται όμως, εκ τούτου και μόνον, σε αντίθεση με το άρθρο 13 Συντάγματος. Οσθέντος ότι δεν είναι δυνατή η επιβαλλόμενη από το άρθρο 16 παρ. 2 αυτού "ανάπτυξη" της θρησκευτικής τους συνείδησης χωρίς την ως άνω δήλωση περί θρησκευτικών τους πεποιθήσεων.

Είναι όμως πρόδηλον ότι εάν ένας ή περισσότεροι μαθητές άλλως οι γονείς τους, ασκώντας το κατοχυρωμένο με το άρθρο 13 του Συντάγματος και τις ως άνω διατάξεις της Συμβάσεως της Ρώμης δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας δηλώσουν καθ' οιονδήποτε τρόπον, προς τον Διευθυντήν του Σχολείου, οι για λόγους θρησκευτικής συνείδησης, ήτοι διότι είναι ετερόδοξοι ετερόθρησκοι ή άθεοι, δεν επιθυμούν να παρακολουθήσουν (οι ως άνω μαθητές) την διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών ή να μετέσχουν στις άλλες θρησκευτικές εκδηλώσεις που προβλέπονται από το σχολικό πρόγραμμα ο Διευθυντής έχει υπηρεσιακό καθήκον, που απορρέει από τις πιο πάνω διατάξεις να προβεί άμεσα σε όλες τις αναγκαίες κατά το νόμο ενέργειες ούτως ώστε οι μαθητές αυτοί να μη μετέχουν στις πιο πάνω θρησκευτικές εκδηλώσεις και να μην παρακολουθούν την διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών χωρίς βέβαια η αποχή αυτή να συνεπάγεται για τους ίδιους οποιασδήποτε μορφής σχολική κύρωση π.χ. καταλογισμό απουσιών μείωση διαγωγής πειθαρχικές κυρώσεις κ.λ.π. Ακόμα δε και εάν μια τέτοια άρνηση του μαθητή άλλως τε γονέων του, δεν συνοδεύεται από επίκληση λόγων θρησκευτικής συνείδησης ο Διευθυντής έχει και πάλιν την υποχρέωση που απορρέει από τις αυτές πιο πάνω διατάξεις, να διερευνήσει μήπως τυχόν η άρνηση αυτή οφείλεται σε τέτοιου είδους λόγους, ούτως ώστε να συμπεριφερθεί αναλόγως, σύμφωνα με όσα εκτίθενται πιο πάνω. Η έρευνα δε αυτή ως συνέπεια της αντίστοιχης δήλωσης του μαθητού άλλως των γονέων του, περί μη συμμετοχής αυτού στο μάθημα των θρησκευτικών και στις λοιπές θρησκευτικές εκδηλώσεις ως και η ίδια η δήλωση δεβ' απαγορεύονται από το άρθρο 13 του Συντάγματος διότι δεν αποτελούν μέσον προς δίωξη του μαθητή λόγω των διαφόρων ενδεχομένως θρησκευτικών του πεποιθήσεων οι οποίες πρέπει πάντω' να είναι σεβαστές, αλλά όλως αντιθέτως αποβλέπουν εις το να διευκολύνουν τον μαθητή να απολαύσει "ανεμπόδιστα" την ελευθερία της θρησκευτικής του συνείδησης. Με τέτοια ακριβώς περιεχόμενο αντελήφθη, εξ άλλου την έννοια των ανωτέρω διατάξεων και ο κοινός νομοθέτης που γι' αυτό όρισε με την διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 1533/1985 υπό τον τίτλο: "Δομή και λειτουργία τη πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης" (ΦΕΚ 167 Α) ότι: "1. Σκοπός τη πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι να συμβάλει στην

ολόπλευρη αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών ώστε ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά. Ειδικότερα υποβοηθεί τους μαθητές: α) Να γίνονται ελεύθεροι, υπεύθυνοι δημοκρατικοί πολίτες να υπερασπίζονται την εθνική ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα της χώρας και τη δημοκρατία να εμπνέονται από αγάπη προς τον άνθρωπο τη ζωή και τη φύση και να διακτέχονται από πίστη προς την πατρίδα και τα γνήσια στοιχεία της ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης.

Η ελευθερία τη ζρησκευτικής τους συνείδησης είναι απαραβίαστη, β)... "και με το άρθρο 6 παρ. 2 όρισε ότι η εκπαίδευση στο Λύκειο "Ιδιαίτερα βοηθεί τους μαθητές: α).... β) Να συναδητοποιούν την βαθύτερη σημασία του ορθόδοξου χριστιανικού ήθους....".

Επειδή ανεξαρτήτως προς τ άνω ζητήματα θρησκευτικής συνείδησης, ο μαθητής, μπορεί επίσης, στο πλαίσιο των κειμένων διατάξεων και ιδίως του Ν. 1566/85 και του παραρτημένου στη συνέχεια Π.Δ/τος 104/79, να αρνηθεί την δημόσια απαγγελία τη σπρωσευχής και όταν έχει άλλους προσωπικούς λόγους, οι οποίοι δικαιολογούν κατά τους κανόνες της παιδαγωγικής επιστήμης την άρνηση του αυτή όπως π.χ. όταν παρουσιάζει δυσσαρθρία, του ελλείπει το θέρρος έχει σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα κ.λ.π. Και στην περίπτωση αυτή, ο Διευθυντής του Σχολείου εάν του αντιπαθεί τέτοια άρνηση του μαθητή οφείλει και πάλι ν αρροβεί στην σχετική έρευνα ώστε να διαγνώσει τους πραγματικούς λόγους της άρνησης και να ενεργήσει αναλόγως.

Επειδή στο Κεφάλαιο ΣΤ του Π.Δ/τος 104/1979 "Περί σχολικού και διδακτικού έτους, υπηρεσιακών βιβλίων, εγγραφών μετεγγραφών, φοιτήσεως διαγωγής και τιμητικών διακρίσεων των μαθητών των σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης "(ΦΕΚΑ, 23) του εκδοθέντος με βάση την εξουσιοδότηση της παρ. 6 του άρθρου 28 και της παρ. 4 του άρθρου 31 του Ν. 309/1976 ορίζονται ως εξής: "ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ Διαγωγή μαθητών. Άρθρον 26. Γενικά διατάξεις. 1. Η συμπεριφορά μαθητών, η καθ' οιονδήποτε τρόπον εκδηλουμένη εντός και εκτός του σχολείου δια πράξεων ή παραλείψεων συνιστά την διαγωγήν αυτών. 2. Η διαγωγή περιλαμβάνει μεταξύ των στοιχείων της σχολικής καταστάσεως των καθ' έκαστον σχολικόν έτος εις το Γυμνάσιο ή Λύκειον φοιτούντων μαθητών και ελέγχεται χαρακτηρίζεται και καταχωρίζεται εις τα οικεία βιβλία και τας διατάξεις του παρόντος Π.Δ/τος. 3. Η προσήκουσα διαγωγή των μαθητών νοουμένη ως έμπρακτος συμμόρφωσις προς τους διέποντας την σχολικήν ζωήν κανόνες και προς τας ηθικάς αρχάς του κοινωνικού περιβάλλοντος, εντός του οποίου διαβιούν, αποτελεί υποχρέωσιν αυτών, πάσα δε παρέκκλισις εκ ταύτης εκδηλουμένη δι' υπατίου πράξεως ή παραλείψεως αποτελεί αντικείμενον παιδαγωγικού ελέγχου και εν ανάγκη αντιμετωπίζεται δια σχολικών κυρώσεων κατά τας διατάξεις του παρόντος Π.Δ/τος. 4. Η διαγωγή εκάστου μαθητού χαρακτηρίζεται "κοσμιωτάτη", "κοσμία", "επίμεμπτη" αναλόγως των συνιστώντων αυτήν χαρακτηριστικών στοιχείων κατά τας κατωτέρω διακρίσεις: α) "κοσμιωτάτη" χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητού πινός όταν ούτος τηρεί απολύτως την και την έννοιαν της παρ. 3 του παρόντος άρθρου προσήκουσα διαγωγήν, β) "κοσμία" χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητού πινός όταν ούτος τηρεί μεν κατά κανόνα την κατά την έννοιαν τη παρ. 3 του παρόντος άρθρου προσήκουσαν διαγωγήν, ουχί όμως άνευ παρεκκλίσεων γ) "επίμεμπτη" χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητού πινός, όταν ούτος παρεκκλίνει από την προσήκουσαν κατά την έννοιαν τη παρ. 3 του παρόντος άρθρου διαγωγήν εις βαθμόν ανεπιτρεπτον, άλλ' η παρέκκλισις αυτή κρίνεται επιδεικτική παιδαγωγικής επανορθώσεως εντός του αυτού σχολικού περιβάλλοντος. Όταν, ο μαθητής παρεκκλίνει από την προσήκουσαν κατά την έννοιαν τη παρ. 3 του παρόντος άρθρου, διαγωγήν εις βαθμόν ώστε η παρέκκλισις αυτή να δημιουργεί παιδαγωγικόν πρόβλημα υπερβαίνον τα επανορθωτικά δυνατώτητας του εις ο φοιτά σχολείον, ο μαθητής ούτος υποχρεούται εις αλλαγην σχολικού περιβάλλοντος ίνα εν τω πλαισίω νέων σχολικών συνθηκών να παρσχεθεί η ευχέρεια βελρίωσης της διαγωγής του. 5. Ο ετήσιος χαρακτηρισμός της διαγωγής εκάστου Λυκείου ενεργείται κατά την λήξιν του διδακτικού έτους δι;ειδικής πράξεως του Συλλόγου των Διδασκόντων αποφανομένου κατά πλειοψηφίαν επί τη βασι της εν γένει

συμπεριφοράς τούτων και των τυχόν εις τα οικεία βιβλία κατακεχωρισμένων στοιχείων κυρώσεων ή ηθικών αμοιβών προσηκόντως συνεκτιμωμένων κατά την κρίσιν του Συλλόγου των Διδασκόντων. Προκειμένου περί χαρακτηρισμού της διαγωγής μαθητού τινός ως κοσμίας ή επίμεμπτης ή κατά τα ανωτέρω πράξης του Συλλόγου Διδασκόντων δέον να είναι ηπολογημένη. 6).....7)....."

Εν όψει των διατάξεων αυτών εκρίθει ήδη (ΣτΕ 2326/1995, 2758/92, 2399/89, 99/1987, 1861/1986, 323/82 κ.α.) ότι, ο χαρακτηρισμός της διαγωγής των μαθητών ως "κοσμιαστής", "κοσμίας" ή "επίμεμπτης" εξαρτάται από τη συμπεριφορά τους κατά τη διάρκεια ολοκλήρου του έτους, όπως η συμπεριφορά αυτή προσδιορίζεται από το νόμο (άρθρο 26 παρ. 3) και ειδικότερα εξαρτάται από το είδος και τον αριθμό των περκεκλίσεων από τη συμπεριφορά αυτή. Εξ άλλου, οδυσημένης χαρακτηρισμός της διαγωγής μαθητή ως "κοσμίας" ή "επίμεμπτης" ελέγχεται μόνο από την άποψη της απολογίας και δεν υπόκειται σε περαιτέρω έλεγχο, διότι είναι προϊόν ουσιαστικής εκμίσσεως και αξιολογήσεως της συμπεριφοράς που επέδειξε ο μαθητής κατά τη διάρκεια του έτους.

Επειδή, ο υιός των απούτων, μαθητής της τρίτης τάξεως του 3ου Γυμνασίου Πτρών τιμωρήθηκε με την 1/24-11-1993 πράξη του Διευθυντού του σχολείου αυτού με διήμερη αποβολή από τα μαθήματα διότι: "1. Παρεμποδίζει την ομαλή διεξαγωγή του μαθήματος στην αίθουσα (μάθημα Αγγλικών - Καθηγήτρια κ. ΔΑΣΙΟΥ Αλεξ.). 2. Δισκωμωδει την ορθόδοξη θεία λατρεία εν ώρα μαθήματος: Ανοιξε την Καινή Διαθήκη και σαν λειτουργός ιερέας, μουρμούριζε, ακουόμενος από τους συμμαθητές. 3. Αρνήθηκε επιμόνως και χωρίς δικαιολογία, να απαγγείλει την προσευχή του Σχολείου αν και ήταν η σειρά του. Ηπροσευχή απαγγέλεται ανά εβδομάδα μετά από συναπόφαση τους με το Διευθυντή του Σχολείου, από όλους τους οριστεύσαντες μαθητές της ΓΓυμνασίου. Στη προσπάθεια για να μεταπεισθεί, παρενέβη μεα από έγκριση του Διευθυντή και ο Πρόεδρος της Μαθηματικής Κοινότητας (15 μελούς) πλην όμως χωρίς αποτέλεσμα. 4. Με την ως άνω συμπεριφορά του ο μαθητής περιφρονεί αναπίως το θεσμό του Σχολείου, προσβάλλει τα νομοθετικά όργανα αυτού (Διευθυντής, Μ.Σ., τάξη), διατάρασσει την πειθαρχία και υπακοή των λοιπών μαθητών και ανυπακουός ων, δυστροπεί στην ομαλή ένταξη του στην μαθητική κοινότητα". Στη συνέχεια, ο Σύλλογος των Διδασκόντων στο ως άνω Σχολείο με την προσβαλλομένη πράξη του εχαρακτήρισε την διαγωγή του υιού των απούτων ως επιμεμπτη, διότι: "τιμωρηθεί για πράξεις και παραλείψεις του αντι μεταμελείας, κακω κάκιστα πράττων και επιμέμπτως συμπεριφερόμενος, εμύνησε μαθητής ων, τον Γυμνασιάρχη του και την καθηγήτρια του των Αγγλικών στα ποινικά δικαστήρια με ψευδή στοιχεία. Συνετέλεσε με την πρωτοφανή αυτή πράξη του στον κλονισμό της παιδαγωγικής αυτοτέλειας του Σχολείου διέσυρε στα ανακριτικά Γραφεία όλους τους εκπροσώπους του σχολικού θεσμού (Προϊστάμενο Εκπαίδευσης, Διευθυντή Σχολείου Υποδιεύθυντρια Σχολείου Πρόεδρο Μαθητικής Κοινότητας και συμμαθητές του) και αποδυνάμωσε το κύρος του Σχολείου στη συνείδηση των συμμαθητών του. Όλα τα ανωτέρω εξ απίας απύθμενου εγωισμού και αντισχολικής συμπεριφοράς, αφού, εκτός της αιτουμένης από τη μύνησή του καταδίκης των μηνυθέντων απαπει και οικονομική αποζημίωση από το Δημόσιο δύο εκατομμυρίων (2.000.000) δραχμών με αποτέλεσμα ή μύνηση του αυτή να φθάσει και στα ιδιαίτερα Γραφεία των Υπουργών: α) Εθνικής Οικονομίας, σειμνήστου Γ.Γεννηματά και β) Εθνικής Παιδείας, κ. Φατούρου, με αποτέλεσμα να μειωθεί και να κλονισθεί βαρύτατα η προς τα έξω καλή φήμη του Σχολείου του. Η διαγωγή του ως άνω μαθητή μειώθηκε σε επίμεμπτη κατα μέγιστη πλειοψηφία των μελών του Συλλόγου. Ειδικότερα, η κ. Αντωνίου Ευθυμία και Παναγοπούλου Αικατερίνη μειοψήφισαν υπερ της κοσμίας. Η κ. Φωτίου Στυλιανή δήλωσε ότι δεν έχει γνώμη".

Επειδή, όπως προκύπτει από την ως άνω απολογία, δύο είναι οι λόγοι για τους οποίους εχαρακτήρισθη η διαγωγή του υιού των απούτων ως επίμεμπτος: α) διότι "επιμωρήθη" για πολλές και διάφορες πράξεις και παραλείψεις του, όπως αυτές αναφέρθηκαν παραπάνω και β) διότι "εμύνησε" τον Γυμνασιάρχη και την Καθηγήτρια Αγγλικών. Η απολογία αυτή κατά το δεύτερο σκέλος της είναι απόρροια πλάνης περί τα πράγματα στην οποία υπεπεσε ο Σύλλογος των Διδασκόντων, διότι, όπως προκύπτει

απότ ο αντίγραφο της εγκλήσεως (για εξύβριση και συκοφαντική δυσφήμιση) το οποίον υπαρχει στην δικογραφία, την έγκληση αυτήν υπέβαλαν οι γονείς του μαθητού ως ασκούντες την γονική μέριμνα και όχι ο ίδιος ο μαθητής καίτοι θα μπορούσε και ο ίδιος να την υποβάλει κατ' άρθρο 118παρ. 2 του ποινικού Κώδικος και συνεπώς φεν είναι επιτρεπτό να καταλογισθεί στο μαθητή σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις, η ενέργεια αυτή των γονέων του, οι οποίοι άλλωστε και πρωτοστάτησαν στην υποβολή σωρείας αναφορών και καταγγελιών κατά του Διευθυντού του Σχολείου, εγκρίνοντας και αυτοί την άρνηση του υιού τους να απαγγέλει την προσευχή (βλ. τα σχετικά έγγραφα στο φάκελλο της υποθέσεως). Συνεπώς, το σκέλος τούτο της απολογίας είναι πεπλανημένο και δεν μπορεί να στηρίζει την προσβαλλομένη πράξη. Εξ άλλου, το πρώτο σκελος της απολογίας αναφέρεται στην δια της μνημονευθείσης πράξεως του Διευθυντού του Σχολείου τιμωρία του υιού των απούντων με διήμερη αποβολή για περισσότερες της πράξεως και παραλείψεως. Η πράξη αυτή του Διευθυντού, αν και αποτελεί εσωτερικό μέτρο που αποβλέπει στην διατήρηση της πειθαρχίας στην μαθητική κοινότητα, στερουμένη, αυτή καθ' εαυτήν, κατά τα ήδη κριθέντα (ΣτΕ 1821/1989 κ.α.), εκτελεστού χαρακτήρα, συνιστά πάντως το ένα από τα δύο ερείσματα της προσβαλλομένης πράξεως, παραδικτώς ελεγχόμενη συνεπώς ως προς την νομιμότητα της απολογίας της, για να μην παραμείνει, στην αντίθετη περίπτωση, απροσώτετος ο μαθητής. Οπως δεν αναφέρεται στην πράξη αυτή, ο υιός των απούντων τιμωρήθηκε για διάφορες πράξεις αλλά και διότι: "αρνήθηκε επιμόνως και χωρίς δικαιολογία να παγγείλει την προσευχή". Εν όψει τούτων, ο Διευθυντής του Σχολείου, ώφειλε, σύμφωνα με όσα ήδη εξετέθησαν να ερευνήσει οίκοθεν τους λόγους, θρησκευτικούς ή άλλους, για τους οποίους ο υιός των απούντων αρνήθηκε να απαγγείλει την προσευχή, ώστε να ενεργήσει αναλόγως, σύμφωνα επίσης με όσα έχουν εκτεθεί. Τετοια όμως έρευνα δεν προκύπτει ότι έλαβε χώρα εν προκειμένω και, συνεπώς, υπό τις συνθήκες αυτές, η άρνηση του υιού των απούντων για την δημόσια απαγγελία της προσευχής, δεν μπορούσε, αυτή και μόνη, να αποτελέσει νόμιμο απολογικό έρεισμα για την διήμερο αποβολή του και άρα, περατέρω έρεισμα της προσβαλλομένης πράξεως, η οποία ως μη νομίμως απολογημένη, πρέπει να ακυρωθεί, κατά τα βάσιμως προσβαλλόμενα, διότι δεν είναι γνωστό ποίον περιεχόμενο θα είχε η απόφαση του Συλλόγου των Διδασκόντων εάν οι διδάσκοντες ε γνώριζαν ότι το απολογικό έρεισμα το οποίο επικαλέσθησαν για να μειώσουν την διαγωγή του υιού των απούντων, έπασχεν, υπό τας εκτεθείσας συνθήκας, κατά τα δύο ως άνω σημεία.

Επειδή, ακυρουμένης της προσβαλλομένης πράξεως για τον ήδη εκτεθέντα λόγο, παρέλκει πλέον, ως αλυσπελής η έρευνα των λοιπών προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως και η υπόθεση πρέπει να ναπεμφθεί στην Διοίκηση για νέα νόμιμη κρίση.

Αποφύγετε
ιδρυση ιδιωσ εκπαιδευση

Αριθμός 1684/1974
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΕΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συγκείμενον εκ των μελών αυτού Ηλ. Γλυκοφρύδη, Αντιπροέδρου, καλουμένου του Προέδρου, Γ. Κοντογιάννη, Π. Μαρκοπούλου, Δ. Τσιροπινά, Ηλ. Ντόκι, Π. Μακροπούλου, Δ. Καλλιβακά, Γ. Δημητρακάκη, Μ. Μουζουράκη, Συμβούλων της Επικρατείας, Γ. Γραίγου και Χ. Μακρίδη, Παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Συνεδριάσαν δημοσία εν τω ακροατηρίω του τη 21η Μαΐου 1974, παρόντος και του Γραμματέως Αντ. Τζωρτζάκη, ίνα δικάσει την κατωτέρω εκτιθεμένην υπόθεσιν επί τη από 4ης Μαΐου 1974 αιτήσεσι:

του εν Αθήναις (Καραγεώργη Σερβίας 3) εδρύντος Νομικού Προσώπου υπό την επωνυμίαν "Σύνδεσμος Ιδρυτών Ελληνικών Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων", νομίμως εκπροσωπούμενου, παραστάντος δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου Β. Μεντζελοπούλου, ον διόρισεν επ' ακροατηρίου ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου,

κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, παραστάντος δια του Α. Χρυσανθακοπούλου, Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου,

περί ακυρώσεως 1) της υπ' αριθμ. 289/1974 Προεδρικού Διατάγματος (Α 106) και 2) πάσης συναφούς πράξεως.

Ακούσαν του Εισηγητού, Συμβούλου της Επικρατείας, Δ. Καλλιβακά, αναγνόντος και αναπτύξαντος την έκθεσιν αυτού, καθ' ην το ιστορικόν της προκειμένης υποθέσεως έχει ως έπεται:

Δια της υπό κρίσιν αιτήσεως διώκεται η ακύρωσις του Π. Δ/τος 289/74 "περί απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών ιδιωτικών γυμνασίων" (106).

Τα επί της προκειμένης υποθέσεως γεννώμενα ζητήματα ανάγονται εις το παραδεκτόν και βάσιμον των προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως.

Εφ' αν ο Εισηγητής ανέπτυξε την γνώμην αυτού.

Ακούσαν του πληρεξουσίου του αιτούντος, αναπτύξαντος και προφορικώς τους λόγους της υπ'είδ κρίσιν αιτήσεως και αιτησαμένου την παραδοχήν αυτής και του αντιπροσώπου του Υπουργού αιτησαμένου την απόρριψιν ταύτης.

Ιδόν τα σχετικά έγγραφα

Σκεφθέν κατά τον Νόμον

Επειδή δια της υπό κρίσιν νομοτύπως και εμπροθέσμως ασκηθείσης αιτήσεως, δι' ην κατεβλήθησαν τα κατά νόμον τέλη και το παράβολον, εκδοθέντων των υπ' αριθμούς 90829, 90829 και 90830 έτους 1974 τριπλοτύπων εισπράξεως του Ταμείου Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών, διώκεται μετ' εννόμου συμφέροντος υπό του Συνδέσμου Ιδρυτών Ελληνικών Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων η ακύρωσις του προεδρικού διατάγματος υπ' αριθμ. 289/1974 "περί απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών ιδιωτικών γυμνασίων" (106), κατά τας διατάξεις των άρθρων 1 § 1, 5 § 2 και 5, 6 § 5 και 11 αυτού, δι' αν ρυθμίζονται τα των γραπτών απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων ενώπιον ειδικών προς τούτο συνιστωμένων εξεταστικών επιτροπών.

Επειδή το άρθρον 17 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζει ότι: "1. Η παιδεία τελεί υπό την ανωτάτην εποπτείαν του Κράτους, παρέχεται δαπάναις αυτού, σκοπεί δε και εις την ηθικήν και πνευματικήν αγωγήν και την ανάπτυξιν της εθνικής συνειδήσεως των νέων επί τη βάσει των αξιών του ελληνικού και του χριστιανικού πολιτισμού. 2. Ο προσδιορισμός των γενικών γραμμών της εθνικής πολιτικής επί της παιδείας ενεργείται, καθ' α νόμος ορίζει, μετά γνώμην Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. 3. Η στοιχειώδης Εκπαίδευσις είναι δι' όλους υποχρεωτικής ... 4. ... 5. Επιτρέπεται, κατόπιν αδείας της αρχής, εις ιδιώτας μη εστερημένους των πολιτικών δικαιωμάτων και εις νομικά πρόσωπα η ιδρυσις Εκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους. Οι ιδρύοντες ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και οι διδάσκοντες εις ταύτα δέον να κέκτηνται τα δια τους δημοσίους υπαλλήλους απαιτούμενα ηθικά και λοιπά προσόντα, ως νόμος ορίζει".

Επειδή δια των ως άνω διατάξεων ανάγεται εις βασικόν σκοπόν της Πολιτείας η συνεχής μέριμνα δια την ανάπτυξιν της παιδείας. Προς επίτευξιν του σκοπού τούτου καθιερούται ρητώς η

υποχρέωσης της Πολιτείας προς παροχήν των μέσων, πνευματικών τε και υλικών, αναπτύξεως της παιδείας, πθενται αι γενικαί κατευθύνσεις αυτής, αι οποιαί πρέπει να αποβλέπουν και εις την ηθικήν και πνευματικήν αγωγήν και ανάπτυξιν της εθνικής συνειδήσεως των νέων επί τη βάσει των αξιών του ελληνικού και χριστιανικού πολιτισμού και εκδηλούνται το έντονον ενδιαφέρον της Πολιτείας δια την αρτίαν εκπλήρωσιν του εκτεθέντος βασικού σκοπού αυτής, δι' ασκήσεως εποπτείας εις όλας τας βαθμίδας της εκπαίδευσως. Παράλληλως αναγνωρίζεται ατομικόν δικαίωμα εις ιδιώτας, μη εστερημένους των πολιτικών δικαιωμάτων, και εις νομικά πρόσωπα προς ίδρυσιν ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων προς εκπλήρωσιν του αυτού σκοπού της αναπτύξεως της παιδείας, λειτουργούντων δε κατόπιν αδείας της αρχής κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους. Ρητός, εξ άλλου, καθιερούται η υποχρέωσις των ιδρύντων ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και των διδασκόντων εις ταύτα, όπως κέκτηνται τα δια τους δημοσίους υπαλλήλους απαιτούμενα ηθικά και λοιπά προσόντα, κατά τα ειδικώτερον δια νόμον ορισθησόμενα. Και ναι μεν δύναται ο κοινός νομοθέτης, ρυθμίζων τα της ασκήσεως κρατικής εποπτείας και ελέγχου επί της λειτουργίας των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, να θεσπίζει εξ αντικειμένου όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς συναφείς προς την λειτουργίαν των εν λόγω εκπαιδευτηρίων, αποβλέποντας δε εις την εξασφάλισιν της και δια των εκπαιδευτηρίων τούτων πραγματοποιήσεως της αναπτύξεως της παιδείας, ως φερ' ειπείν να καθορίζει την βασικήν διδακτέαν ύλην, το βασικόν πρόγραμμα διδασκαλίας, την αξίαν των χορηγουμένων τίτλων σπουδών κλπ., πλην όμως οι περιορισμοί ούτοι, συνιστώντες κατά βάσιν ρυθμισιν της ελευθερίας ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, δεν πρέπει να απολήγουν εις αδικαιολογήτους διακρίσεις εις βάρος των ιδρυτών των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων ή των εις ταύτα διδασκόντων εκπαιδευτικών ή των εν αυτοίς φοιτώντων μαθητών, εν σχέσει προς την καθόλου λειτουργίαν των αντιστοιχών δημοσίων εκπαιδευτηρίων και των εις ταύτα διδασκόντων δημοσίων εκπαιδευτικών λειτουργών ή των εν αυτοίς φοιτώντων μαθητών, θιγούσας ούτως εμμέσως, πλην καιρίως, αυτό τούτο το συνταγματικώς κατοχυρούμενον ατομικόν δικαίωμα.

Επειδή εν όψει των ανωτέρω, εις τον κοινόν νομοθέτην απόκειται κατ' αρχήν να ορίσει, εντός των πλαισίων της κρατικής εποπτείας επί της παιδείας, τα των όρων και προϋποθέσεων υφ' ους αναγνωρίζεται η ισοτιμία ιδιωτικών σχολείων, αντιστοιχών προς τα δημοσία τοιαύτα. Κατ' ακολουθίαν, δεν καλύπτεται ο κοινός νομοθέτης όπως, ειδικώτερον, προς διαπίστωσιν των αποτελεσμάτων της υπό των ιδιωτικών γυμνασίων παρεχομένης εκπαίδευσως, αναγνώρισιν της ισοτιμίας αυτών ή προς αναγνώρισιν των υπ' αυτών παρεχομένων απολυτηρίων, ως ισοτιμίων, προβαίνει, ως εκ του εντόνου σχετικού ενδιαφέροντος της Πολιτείας, εις συγκρότησιν εξεταστικών επιτροπών συντιθεμένων κατά βάσιν εκ δημοσίων εκπαιδευτικών λειτουργών. Δεδομένου όμως, ότι τα ιδιωτικά γυμνάσια ιδρύονται κατόπιν αδείας της αρχής και λειτουργούν κατά το σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους, υποκείμενα εις την εποπτείαν και τον έλεγχον αυτού, οι δε καθηγηταία αυτών δέον να κέκτηνται τα δια τους δημοσίους υπαλλήλους απαιτούμενα ηθικά και λοιπά προσόντα, ο υπό του νομοθέτου ολοσχερής αποκλεισμός των καθηγητών των ιδιωτικών γυμνασίων από της συμμετοχής αυτών εις τας γραπτάς απολυτηρίου εξετάσεις των μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων συνιστά αδικαιολόγητον δυσμενή μεταχείρισιν αφ' ενός μεν των καθηγητών των ιδιωτικών γυμνασίων έναντι των συναδέλφων των των δημοσίων γυμνασίων, αφ' ετέρου δε των, ως εκ της ηλικίας των, υπό ειδικάς συνθήκας τελούντων μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων έναντι των μαθητών των γυμνασίων του δημοσίου, εφ' όσον ούτοι εξετάζονται κατά νόμον μόνον υπό των οικείων καθηγητών αυτών.

Επειδή δια του άρθρου 51 του αν. νόμου 2545/1940 "περί ιδιωτικών σχολείων, φροντιστηρίων και οικοτροφείων" (287) ορίσθη ότι "αι απολυτήριοι εξετάσεις μαθητών ιδιωτικών σχολείων μέσης εκπαίδευσως ... δεν διεξάγονται ενώπιον των καθηγητών του οικείου ιδιωτικού σχολείου, αλλά ενώπιον επιτροπών απαρτιζομένων εκ δημοσίων εκπαιδευτικών λειτουργών και γενικών επιθεωρητών" (§ 3) και ότι ο τρόπος της ενεργείας των ως άνω εξετάσεων κανονισθήσεται δια β. δ/τος (§ 4). Αι διατάξεις αύται κατηρηγήθησαν υπό του επακολουθήσαντος αν. νόμου 206/1945 "περί ρυθμίσεως ζητημάτων της αρμοδιότητος του Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας" (63), δι' ου, ρυθμισθέντος του ζητήματος επί νέας βάσεως, εξουσιοδοτήθη ο Υπουργός Παιδείας, όπως καθορίζει δι' αποφάσεών του τα των απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών των δημοσίων και ιδιωτικών γυμνασίων δια τα μέχρι και του 1945-46 σχολικά έτη, της προθεσμίας ταύτης παρατεθείσης δια του άρθρου 6 του νομοθ. δ/τος 670/1948 (118) μέχρι του σχολικού έτους 1948-49. Εν συνεχεία τα των απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών των δημοσίων και των ιδιωτικών γυμνασίων ερρυθμίζοντο δια β. δ/των, εκδιδομένων επί τη βάσει των εξουσιοδοτικών διατάξεων

του άρθρου 24 του αν. νόμου 1849/1939 (300) και του άρθρου 12 § 1 του νομοθ. δ/τος 4379/1964 (182). Κατά την ήδη ισχύουσαν εξουσιοδοτικήν διάταξιν του άρθρου 12 § 1 του αν. νόμου 129/1967 "περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως και άλλων τινών διατάξεων" (163), διέπουνται, ως εκ της γενικότητος και του αδιαστίκτου αυτής, την δημοσίαν και την ιδιωτικήν εκπαιδευσιν, "τα αφορόντα εις την οργανώσιν και λειτουργίαν των σχολείων Δημοτικής και Μέσης Εκπαιδεύσεως, ... τας πάσης φύσεως εξετάσεις, τους τίτλους σπουδών, την βαθμολογίαν των μαθητών, τον χαρακτηρισμόν της επιδόσεως και της διαγωγής αυτών, ... ως και εις πάσαν εν γένει συναφή λεπτομέρειαν καθορίζονται δια Β. Διαταγμάτων, εκδιδομένων προτάσει του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά γνώμην του Α.Γ.Σ.Ε.", νυν δε του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (άρθρα 3 § 1 και 69 § § 1 και 2 του νομοθ. δ/τος 651/1970, φ. 179). Επί τη βάσει της εξουσιοδοτήσεως ταύτης εξεδόθη το βασ. διάταγμα 490/1968 "περί προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων εις τα σχολεία μέσης εκπαιδεύσεως" (161), ούτινος αι διατάξεις επαναλαμβάνουσαι κατά βάσιν το υπό των ανωτέρω υπουργικών αποφάσεων και βασιλικών διαταγμάτων καθιερωθέν σύστημα απολυτηρίων εξετάσεων, ορίζουν ότι οι μεν μαθηταί των δημοσίων γυμνασίων βαθμολογούνται κατά τας γραπτάς απολυτηρίους εξετάσεις υπό του οικείου καθηγητού των (άρθρον 8), ενώ αι απολυτήριοι εξετάσεις των μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων διεξάγονται κατά ιδιωτικών γυμνασίων υπό επιτροπής, αποτελουμένης εκ καθηγητών διδασκόντων εις αυτό και εκ καθηγητών γυμνασίων (άρθρον 22 § 1 και 2, ως αντικατεστάθη δια του άρθρου 2 του β. δ/τος 543/1971, φ. 160), τα γραπτά δε δοκίμια των μαθητών "βαθμολογούνται ενώπιον και παρουσία των λοιπών μελών της επιτροπής, πρώτον υπό του οικείου καθηγητού του ιδιωτικού σχολείου και είτα υπό των δημοσίων καθηγητών του αυτού ή συγγενούς μαθήματος" (άρθρον 22 § 6).

Επειδή δια του προσβαλλομένου π. δ/τος, στηριζομένου εις την αυτήν ως άνω εξουσιοδότησιν, μετεβλήθη το ανωτέρω σύστημα των απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων, ωρίσθη δε υπ' αυτού ότι αυτά "διεξάγονται υπό ιδίας κατά διοικητικήν επιθεώρησιν Μ.Ε. επιτροπής, αποτελουμένης εκ δημοσίων εν ενεργεία εκπαιδευτικών λειτουργών μη διδασκόντων κατά το σχολικόν έτος των διενεργουμένων εξετάσεων εις ιδιωτικά γυμνάσια" (άρθρον 1 § 1) και ότι "τα γραπτά δοκίμια βαθμολογούνται υπό δύο κατά μάθημα καθηγητών - βαθμολογητών της αυτής ή συγγενούς ειδικότητος, οριζομένων υπό της εξεταστικής επιτροπής και επιτηρηταί δεν δύνανται να ορισθούν βαθμολογηταί. Ωσαύτως δεν δύναται να ορισθούν βαθμολογηταί οι διδάξαντες εις ιδιωτικά γυμνάσια κατά το σχολικόν έτος της διενεργείας των εξετάσεων" (άρθρον 5 § 2). Η ρύθμισις όμως αυτή, αποκλείουσα παντελώς της συμμετοχής εις τας εν λόγω εξετάσεις τους καθηγητάς των ιδιωτικών γυμνασίων, εισάγει αδικαιολόγητον εις βάρος τούτων και των μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων διάκρισιν, κατά τα προεκτεθέντα, διο και αι σχετικαί διατάξεις των άρθρων 1 § 1 και 5 § 2 του προσβαλλομένου π. δ/τος, μη ευρίσκουσαι έρεισμα εις την επ' ης ερείδονται ως άνω εξουσιοδότησιν, η οποία δεν επιτρέπει, κατά την ορθήν αυτής έννοιαν, τοιαύτας διακρίσεις, τυγχάνουν ακυρωτέαι, κατά τον βάσιμον σχετικόν λόγον ακυρώσεως.

Επειδή αι προσβαλλόμεναι διατάξεις του ανωτέρω π. δ/τος, δι' αν ορίζεται ο τρόπος του συνυπολογισμού της καθ' όλον το διδακτικόν έτος βαθμολογίας των μαθητών της τελευταίας τάξεως εις τα ιδιωτικά γυμνάσια κατά την εξαγωγήν του γενικού κατά μάθημα αποτελέσματος της απολυτηρίου εξετάσεως (άρθρον 5 § 5) και απαγορεύεται η αναβαθμολόγησις των γραπτών δοκιμίων αυτών (άρθρον 6 § 5), αμέσως συνδεδεμεναι προς τας κατά τα προεκτεθέντα ακυρωτέας διατάξεις του αυτού π. δ/τος, δι' αν αποκλείονται οι καθηγηταί των ιδιωτικών γυμνασίων της καθόλου διαδικασίας των απολυτηρίων γραπτών εξετάσεων, τυγχάνουν τω λόγω τούτω ωσαύτως ακυρωτέαι.

Επειδή κατά την έννοιαν της επ' ης ερείδεται το προσβαλλόμενον π. διάταγμα ως άνω εξουσιοδοτικής διατάξεως, η δια διαταγμάτων κανονιστική ρύθμισις των αναφερομένων εις την διεξαγωγήν των απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών θεμάτων δέον όπως κατ' αρχήν ενεργείται προ της ενάρξεως του διδακτικού έτους και τούτο το συμφέρον της εν γένει ομαλής και ευρύθμου λειτουργίας της εκπαιδεύσεως. Εν προκειμένω δια του προσβαλλομένου π. δ/τος τροποποιείται εις καιρία αυτού σημεία το ισχύον ήδη σύστημα των απολυτηρίων εξετάσεων των μαθητών των ιδιωτικών γυμνασίων, ορίζεται δ' εν άρθρω 11 αυτού, ότι η ισχύς του άρχεται από της δημοσιεύσεώς του εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από της 22ας Απριλίου 1974. Υπό το δεδομένον τούτο, η διάταξις αυτή, δι' ης λήγοντος του τρέχοντος διδακτικού έτους τροποποιούνται

τα της διεξαγωγής των ως άνω εξετάσεων, τυγχάνει ακυρωτέα, ως εκδοθείσα καθ' υπέρβασην εξουσιοδοτήσεως, κατά τον βάσιμον σχετικόν λόγον ακυρώσεως.

Δια ταύτα

Δέχεται την υπό κρίσιν αίτησιν.

Ακυροί το προσβαλλόμενον προεδρικόν διάταγμα υπ' αριθμόν 289/1974 κατά τας διατάξεις των άρθρων 1 § 1, 5 § 2 και 5, 6 § 5 και 11 αυτού, κατά τα εν τω αιτιολογικώ.

Διατάσσει την απόδοσιν του κατατεθέντος παραβόλου.

Επιβάλλει εις το Δημόσιον την δικαστικήν δαπάνην του αιτούντος συνδέσμου εκ δραχμών χιλίων εξακοσίων (1.600).

Εκρίθη και απεφασίσθη εν Αθήναις τη 23η και 24η Μαΐου 1974, εδημοσιεύθη δ' αυτόθι τη 27η ιδίου μηνός και έτους.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Ο Γραμματεύς

??

??

??

??

1

-8-

Αριθμός 1684/1974

J.

J.

Ιδρυση ιδιωτικων
επιτησεων

Αριθμός 2376/1988
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 29 Απριλίου 1988 με την εξής σύνθεση: Θ. Κουρουσόπουλος, Πρόεδρος, Μ. Δεκλερής, Κ. Μ. Χαλαζανίτης, Χ. Φατούρος, Φ. Κατζούρος, Τ. Κούνδουρος, Γ. Κουβελάκης, Χ. Μακρίδης, Κ. Γ. Χαλαζανίτης, Τ. Κοσμάς, Σ. Σαρηβαλάσης, Π. Ζ. Φλώρος, Π. Χριστόφορος, Σύμβουλοι, Κ. Μενουδάκος, Ειρ. Σαρπ, Πάρεδροι, Γραμματέας η Σοφία Κεχαγιά, Γραμματέας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Γ ι α να δικάσει την από 11ης Ιουλίου 1986 αίτηση: η οποία παρατέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου κατόπιν της 4966/1987 αποφάσεως του Γ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας για να επιλύσει το εις την απόφαση αυτή αναφερόμενο ζήτημα:

Τ ο υ Νικολάου Δελατόλα, κατοίκου Αθηνών (οδός Νεϊγύ αρ. 17), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Χρ. Πολίτη (Α.Τ. 2740/88), που τον διόρισε στο ακροατήριο, κ α τ ά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τον Πάρεδρο της Διοικήσεως Γ. Κατράνη.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η 19/11.6.1986 πράξη της Εξεταστικής Επιτροπής προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων της ιδιωτικής σχολής "Λεόντειο Λύκειο Πατησίων", καθώς και κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Σ. Σαρηβαλάση. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού που ζήτησε την απόρριψή της.

Μετα τη δημόσια συνεδρίαση, το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και, Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α Σκέφθηκε κατά το νόμο

Επειδή με την υπό κρίση αίτηση, για την οποία καταβλήθηκαν τα νόμιμα τέλη και το παράβολο (γραμμάτια τελών 4250816, 4250817/1986 και παραβόλου 1226551, 91986/1986), ζητείται η ακύρωση της 19/11.6.1986 πράξεως της Τριμελούς Επιτροπής Προαγωγικών και Απολυτηρίων εξετάσεων του Ιδιωτικού Λυκείου "Λεόντειον Λύκειον Πατησίων".

Επειδή η υπόθεση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου με την 4966/1987 απόφαση του Γ' Τμήματος του, λόγω μείζονος σπουδαιότητας θέματος γενικότερης σημασίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 παρ. 2 εδ. β' του ν.δ. 170/1973, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 του ν. 702/1977.

Επειδή ο αιτών, καθηγητής του ως άνω ιδιωτικού Λυκείου και μέλος της εξεταστικής επιτροπής, έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως, εφόσον, ως προβάλλει, υφίσταται ηθική βλάβη από την προσβαλλόμενη πράξη, δεδομένου ότι οι διατάξεις της Γ2/640/6.3.1984 αποφάσεως Υπ. Εθνικής Παιδείας, στις οποίες ερείδεται, παρέχουν μείζονα βαρύτητα στη βαθμολογία των μελών της επιτροπής που είναι εκπαιδευτικοί του δημοσίου, έναντι της βαθμολογίας των μελών της Επιτροπής που είναι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί.

Επειδή στη Γ2/640/6.3.1984 απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας (ΦΕΚ 156 τ.Β') που κυρώθηκε με το άρθρο 22 του ν. 1476/1984 (ΦΕΚ 136) και στην οποία ερείδεται η προσβαλλόμενη πράξη ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: "1. Οι γραπτές προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα, εκτός των εξεταζομένων στις Γενικές εξετάσεις, κατά την περίοδο του Ιουνίου, στα Ιδιωτικά Λύκεια Γενικής Εκπαίδευσης διεξάγονται από Επιτροπή που αποτελείται από καθηγητές που διδάσκουν στο ιδιωτικό Λύκειο και από καθηγητές Δημοσίων Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, που δεν δίδαξαν στο ιδιωτικό αυτό Λύκειο κατά το σχολικό έτος που διενεργούνται οι εξετάσεις ... 8. Τα γραπτά δοκίμια των μαθητών σε κάθε μάθημα διορθώνονται και βαθμολογούνται από δύο καθηγητές της επιτροπής που πρόέρχονται από τη Δημόσια Εκπαίδευση και ένα καθηγητή του Ιδιωτικού Λυκείου, της ίδιας ή συγγενούς προς το εξεταζόμενο μάθημα ειδικότητας. 9. Οι ίδιες εξεταστικές επιτροπές, που συγκροτούνται σύμφωνα με αυτή την απόφαση εξετάζουν προφορικά τους μαθητές των ιδιωτικών Λυκείων στις περιπτώσεις εκείνες που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις προφορική εξέταση αντί γραπτής (Κεφ. Α παρ. 1, 8 και 9)". Περαιτέρω στο Κεφ. Β' της αυτής απόφασης με τίτλο "Βαθμολόγηση γραπτών δοκιμίων" ορίζεται ότι "1. Τα γραπτά δοκίμια των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων των ιδιωτικών Λυκείων

φυλάσσονται με ευθύνη του προέδρου της Επιτροπής διορθώνονται και βαθμολογούνται ενώπιον των μελών της Επιτροπής, που συνεξετάζουν το συγκεκριμένο μάθημα πρώτα από τον καθηγητή του ιδιωτικού σχολείου και έπειτα από τους δύο καθηγητές του Δημοσίου της ίδιας ή συγγενούς προς το εξεταζόμενο μάθημα ειδικότητας. Σε περίπτωση που ο βαθμός του καθηγητή του Ιδιωτικού Λυκείου διαφέρει από το μέσο όρο των βαθμών των δύο καθηγητών του Δημοσίου περισσότερο από δύο μονάδες δε λαμβάνονται υπόψη οι πέραν των δύο βαθμολογικές μονάδες. Ο μέσος όρος των τριών αυτών βαθμών είναι ο βαθμός του γραπτού δοκιμίου. Εάν προκύπτει μικτός βαθμός, το κλάσμα λογίζεται ως ακεραία μονάδα, εφόσον είναι ίσο ή μεγαλύτερο του μισού της ακεραίας μονάδας, άλλως παραλείπεται. 2. Ο βαθμός του γραπτού δοκιμίου της προαγωγικής ή απολυτήριας εξέτασης κάθε μαθήματος διπλασιάζεται. Το διπλάσιο αυτό προστίθεται στο τριπλάσιο του μέσου όρου της προφορικής βαθμολογίας των τριών τριμήνων του μαθήματος και το άθροισμα που προκύπτει διαιρείται με το πέντε. Το πηλίκο της διαίρεσης, κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου, αποτελεί τον τελικό βαθμό της ετήσιας επίδοσης του μαθητή. 3. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο μέσος όρος της προφορικής βαθμολογίας των τριών τριμήνων ενός μαθήματος είναι μεγαλύτερος από το βαθμό της γραπτής προαγωγικής ή απολυτήριας δοκιμασίας του μαθήματος αυτού περισσότερο από τέσσερες (4) μονάδες, για τον υπολογισμό του βαθμού της ετήσιας επίδοσης του μαθητή στο μάθημα αυτό δε λαμβάνονται υπόψη οι πάνω από τις τέσσερες (4) αυτές μονάδες.

Επειδή εξάλλου στο άρθρο 16 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται ότι: "1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες, η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από το καθήκον της υπακοής στο Σύνταγμα. 2. Η παιδεία αποτελεί βασική του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλυσή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες. 3. Τα έτη της υποχρεωτικής φοίτησης δεν μπορεί να είναι λιγότερα από εννέα.... 8. Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης αδειάς για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων, που δεν ανήκουν στο Κράτος, τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται πάνω σ' αυτά, καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους. Η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται". Και στο άρθρο 4 παρ. 1 αυτού "Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου". Περαιτέρω κατά το άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που επικυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και απέκτησε την επαυξημένη ισχύ που προβλέπει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος "Ουδείς δύναται να στερηθεί του δικαιώματος όπως εκπαιδευθεί. Παν κράτος εν τη ασκήσει των αναλαμβανόμενων υπ' αυτού καθηκόντων επί του πεδίου της μορφώσεως και της εκπαίδευσως θα σέβεται το δικαίωμα των γονέων όπως εξασφαλίσωσι την μόρφωσιν και εκπαίδευσιν τούτων συμφώνως προς τας ιδίας αντών θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις". Τέλος κατά την αρχή της αναλογικότητας, που απορρέει από την έννοια του κράτους δικαίου (πρβλ. Σ.Ε. 2112/1984) επιβάλλεται να υπάρξει μεταξύ του συγκεκριμένου μέτρου και του επιδιωκόμενου σκοπού εύλογη σχέση.

Επειδή, κατά την κρατήσασα γνώμη του Δικαστηρίου, με τις προαναφερόμενες διατάξεις των παρ. 1 και 8 του άρθρου 16 του Συντάγματος αναγνωρίζεται ατομικό δικαίωμα ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, διασφαλιζόμενης ούτω της από το άρθρο 2 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου πολυφωνίας στην εκπαίδευση, για την πληρέστερη ανάπτυξη της παιδείας, που αποτελεί κατά την παρ. 2 του αυτού άρθρου του Συντάγματος βασική αποστολή του Κράτους. Κατά την ρητή όμως συνταγματική επιταγή της ως άνω παρ. 8 ο νόμος που ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης της αδειάς για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων, που δεν ανήκουν στο κράτος, καθορίζει τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται σε αυτά καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού τους προσωπικού. Συνεπώς με την συνταγματική αυτή πρόβλεψη δεν παρέχεται απλάς η δυνατότητα ασκήσεως ιδιωτικής επιχειρήσεως στα πλαίσια του άρθρου 5 του Συντάγματος, αλλά δημοσίου λειτουργήματος από ιδιωτικών φορέα υποκείμενον σε κρατικών έλεγχο και εποπτεία. Ως εκ τούτου ο κοινός νομοθέτης, καθορίζοντας τους ρυθμιστικούς της ελευθερίας ιδρύσεως και λειτουργίας των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων περιορισμούς, δύναται, όχι μόνο να καθορίζει την βασική διδακτέα ύλη, το πρόγραμμα σπουδών, την αξίαν των χορηγουμένων τίτλων και την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού, τους, αλλά δικαιούται προς διαπίστωση των

αποτελεσμάτων της παρεχομένης εκπαίδευσης και προς αναγνώριση της ισοτιμίας των χορηγουμένων απολυτηρίων, να προβαίνει περαιτέρω στη συγκρότηση εξεταστικών επιτροπών, συντιθεμένων είτε αποκλειστικώς με δημόσιους εκπαιδευτικούς λειτουργούς (πρβλ. Ολ. 1684/1974) είτε με συμμετοχή και ιδιωτικών εκπαιδευτικών του Λυκείου στο οποίο διεξάγονται οι απολυτήριες εξετάσεις, καθορίζοντας αντικειμενικόν σύστημα αξιολογήσεως της παρεχομένης από αυτούς βαθμολογίας. Μέσα στα παραπάνω συνταγματικά πλαίσια κρατικού ελέγχου και εποπτείας ευρίσκεται και η επέκταση του ανωτέρω συστήματος εξετάσεων και στις προαγωγικές εξετάσεις του Λυκείου ιδία όταν η ισχύουσα νομοθεσία για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προβλέπει, όπως ο εφαρμοσθε εν προκειμένω ν. 1351/1986 υπολογισμόν στην συνολική βαθμολογία του υποψηφίου και των γενικών βαθμών προαγωγής του στις τάξεις του Λυκείου (άρθρο 2 παρ. 3 και 5). Κατά συνέπεια δεν είναι αντισυνταγματικές οι εφαρμοσθείσες στην προκειμένη υπόθεση προαναφερόμενες διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 του Κεφ. Β της Γ2/640/6.3.1984 αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Κατά την γνώμη όμως τριών μελών του Δικαστηρίου η κατά την παρ. 8 του άρθρου 16 κρατική εποπτεία στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια πρέπει να ασκείται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην δημιουργούνται, ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού της ισοτιμίας της παρεχομένης εκπαίδευσης αδικαιολόγητες διακρίσεις σε βάρος των διδασκόντων και διδασκόμενων των ιδιωτικών λυκείων (πρβλ. Ολ. 1684/1974) διασφαλιζομένης της με το άρθρο 2 του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου, επιδιωκόμενης πολυφωνίας στην εκπαίδευση και τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, υπό την έννοια της υπάρξεως ευλόγου σχέσεως μεταξύ κρατικού ελέγχου και επιδιωκόμενου σκοπού (πρβλ. Σ.Ε. 2112/1984). Κατά την άποψη αυτή οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 του Κεφαλαίου Β της ανωτέρω υπουργικής αποφάσεως εισάγουν, αδικαιολογήτους διακρίσεις σε βάρος των διδασκόντων και των μαθητών των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, προσβάλλοντας έτσι την συνταγματική αρχή της ισότητας, το δικαίωμα ιδρύσεως και λειτουργίας των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και την, κατά τα ανωτέρω, αρχήν της πολυφωνίας, διότι οι θεσπιζόμενες με τις διατάξεις αυτές αποκλίσεις από τα ισχύοντα στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις στα Δημόσια Λύκεια (άρθρο 5 Π.Δ. 420/1978 (ΦΕΚ 86 Α') και ειδικότερα η περικοπή της εκ μέρους των ιδιωτικών εκπαιδευτικών βαθμολογίας των γραπτών δοκιμίων των μαθητών, αν η βαθμολογία αυτή αποκλίνει κατά 2 ή περισσότερους βαθμούς του μέσου όρου της βαθμολογίας που έθεσαν οι καθηγητές του Δημοσίου, και η περικοπή της βαθμολογίας της προφορικής επιδόσεως των μαθητών κατά τα προσδιοριζόμενα στις διατάξεις αυτές, δεν τελούν σε εύλογη σχέση με τον σκοπόν της επιτεύξεως υψηλού επιπέδου σπουδών στα δημόσια και ιδιωτικά λύκεια και της διασφαλίσεως ισοτιμίας στα χορηγούμενα απολυτήρια. Η ούτω δημιουργουμένη αδικαιολόγητη διάκριση σε βάρος των μαθητών των ιδιωτικών λυκείων καθίσταται έτι εντονότερη ενόψει του, με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του ισχύοντος εν προκειμένω ν. 1351/1986, συνυπολογισμού στη βαθμολογία των υποψηφίων για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και των προαγωγικών βαθμών των τάξεων του Λυκείου.

Επειδή επιλυομένου, κατά τα ανωτέρω, του παραπεμφθέντος στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου ζητήματος και απορριπτομένων ως αβασίμων των λόγων της παραβάσεως της αρχής της ισότητος και του δικαιώματος ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων (άρθρα 16 παρ. 8 Συν. και 2 παρ. 2 Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ) για τους εκτιθεμένους στην κρατήσασα άποψη του Δικαστηρίου λόγους η υπό κρίση αίτηση είναι απορριπτέα στο σύνολό της ως αβάσιμη.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την υπό κρίση αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου, και

Επιβάλλει στον αιτούντα την δικαστική δαπάνη του Δημοσίου ανερχόμενη σε είκοσι μία χιλιάδες εξακόσιες (21.600) δραχμές.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 6 Μαΐου 1988 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 1988.

Ο Πρόεδρος Η Γραμματέας

??

??

Αποδίδεται έδρα
αδειας φροντιστηρίου

Αριθμός 3415/2001
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Νοεμβρίου 2000 με την εξής σύνθεση : Χρ. Γεραρής, Πρόεδρος, Π.Ζ. Φλώρος, Π. Χριστόφορος, Γ. Παναγιωτόπουλος, Σ. Καραλής, Κ. Μενουδάκος, Γ. Ανεμογιάννης, Σ. Ρίζος, Φ. Αρναούτογλου, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Π. Πικραμμένος, Ν. Σκλιάς, Ν. Σακελλαρίου, Θ. Παπαεωαγγέλου, Ε. Δαρζέντας, Α. Συγγούνα, Ν. Ρόζος, Α. Γκότσης, Α. Ράντος, Ε. Δανδουλάκη, Ε. Σάρπ, Χ. Ράμμος, Ν. Μαρκουλάκης, Δ. Μαρινάκης, Μ. Καραμανώφ, Ι. Μαντζουράνης, Α. Σακελλαροπούλου, Σύμβουλοι, Ν. Στάθης, Σ. Χρυσικοπούλου, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Μ. Καλαντζής.

Για να δικάσει την από 24 Νοεμβρίου 1995 αίτηση :

του Ioanna-Andrea Quarg, συζύγου Μιχαήλ Βέλλα, κατοίκου Ιωαννίνων, οδός Βλαχλειδή αρ. 9, η οποία δεν παρέστη,

κατά της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων, η οποία δεν παρέστη.

Η πιο πάνω αίτηση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθμ. 1000/2000 παραπεμπτικής αποφάσεως του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να επιλύσει η Ολομέλεια το ζήτημα που αναφέρεται στην απόφαση.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 5819/11-10-1995 απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η Εισηγήτρια, Σύμβουλος Ε. Δανδουλάκη, άρχισε τη συζήτηση της υποθέσεως με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία αποτελεί και την εισήγηση του Τμήματος.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

α 1
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, η οποία εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου μετά την 1000/2000 παραπεμπτική απόφαση του Δ' Τμήματος, ζητείται η ακύρωση της πράξης 5819/1995 του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων, με την οποία επεστράφησαν στην αιτούσα τα δικαιολογητικά που είχε υποβάλει, για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης φροντιστηρίου γερμανικής γλώσσας στα Ιωάννινα. Το ζήτημα που παραπέμπεται προς επίλυση στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου αφορά το αν εγκύρως, κατά το Σύνταγμα, μεταβιβάσθηκε με τις διατάξεις του ν. 2218/94, στην δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση η αρμοδιότητα έκδοσης άδειας ίδρυσης φροντιστηρίου κατά τα άρθρα 65 και 68 του αν.ν. 2545/40 "περί ιδιωτικών σχολείων, φροντιστηρίων και οικοτροφείων".

2. Επειδή, στα άρθρα 101 και 102 του Συντάγματος, τα οποία είναι συνταγμένα στο Κεφάλαιο Πρώτο ("Οργάνωση της Διοικήσεως") του Τμήματος Στ αυτού ("Διοίκηση") ορίζονται τα εξής: ("Άρθρο 101). 1. Η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. 2. Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες. 3. Τα περιφερειακά κρατικά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους οι κεντρικές υπηρεσίες, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος ορίζει. ("Άρθρο 102). 1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Οι λοιπές βαθμίδες ορίζονται με νόμο. 2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία. 3. (. . .) 4. Με νόμο μπορεί να προβλεφθεί η συμμετοχή στη διοίκηση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερης βαθμίδας (. . .)". Τέλος, στην παρ. 3 του άρθρου 118 του Συντάγματος ορίζεται ότι : "Όσπου να εκδοθεί ο κατά το άρθρο 101 παράγραφος 3 νόμος εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών. Οι διατάξεις αυτές μπορεί να τροποποιούνται με τη μεταφορά ειδικών αρμοδιοτήτων από τις κεντρικές στις περιφερειακές υπηρεσίες".

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τις μνημονευμένες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις του Συντάγματος, που αναφέρονται στην οργάνωση της Διοικήσεως, οι κεντρικές υπηρεσίες έχουν, κατά

κανόνα (εκτός από "ειδικές αρμοδιότητες") "τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο των περιφερειακών οργάνων", "όπως νόμος ορίζει" (παρ. 3 του άρθρου 101). Έχει δοθεί όμως από την παρ. 3 του άρθρου 118 του Συντάγματος η δυνατότητα μεταβίβασης στα περιφερειακά όργανα αρμοδιοτήτων που ασκούσαν οι κεντρικές υπηρεσίες και αφορούσαν υποθέσεις της περιφέρειας. Εξάλλου, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ανήκει, κατά την παρ. 1 του άρθρου 102 του Συντάγματος "η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων". Περαιτέρω, κατά την έννοια των ίδιων συνταγματικών διατάξεων, στον νομοθέτη, κατ' αρχήν, απόκειται να καθορίσει ότι ορισμένη κατηγορία υποθέσεων εντάσσεται σε ενιαίο σύστημα διαχείρισης ορισμένου διοικητικού, οικονομικού, κοινωνικού ή άλλου τομέα για την εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού πέραν ή υπέρτερου των τοπικών αναγκών, να αναγάγει την κατηγορία αυτή των υποθέσεων σε κρατικό μέλημα και να αναθέσει την άσκηση των συναφών αρμοδιοτήτων στις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες ή σε ενιαίο και κοινό για όλη την Επικράτεια κρατικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου είτε τέλος να παραχωρήσει τις αρμοδιότητες αυτές σε περισσότερους φορείς κατά περιφέρειες και να ορίσει ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δεν έχουν ανάμειξη στην κατηγορία αυτή υποθέσεων. Κατά τον ίδιο λόγο, δεν αποκλείεται στο νομοθέτη να ορίσει ότι ορισμένη κατηγορία υποθέσεων, που ανήκουν στο Κράτος ή κρατικά νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, μεταφέρονται στην αρμοδιότητα οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και καθίστανται εφεξής υποθέσεις αρμοδιότητας και ενδιαφέροντος των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης, δεύτερης ή άλλης βαθμίδας. Κατά την κατανομή αυτή των υποθέσεων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κριτήριο είναι προδήλως και η ίδια η φύση της κατηγορίας αυτής των υποθέσεων αν δηλαδή από την ίδια τη φύση τους ως τοπικών υποθέσεων πρέπει ν' ανατεθούν σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης με ευρύτερη ή στενότερη εδαφική αρμοδιότητα, γιατί, κατά περίπτωση, αφορούν υποθέσεις που η διαχείρισή τους έχει επίπτωση σε μικρότερη (δήμοι, κοινότητες) ή ευρύτερη περιφέρεια. Περαιτέρω, δεν αποκλείεται επίσης στον νομοθέτη να μεταβάλει άποψη, συνεπώς και πολιτική, και υποθέσεις που ο ίδιος ο νόμος στο παρελθόν έκρινε ότι έπρεπε να ανατεθούν σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ορισμένης βαθμίδας να κρίνει ότι αποτελούν εφεξής υποθέσεις κρατικού και όχι τοπικού ενδιαφέροντος και το αντίθετο. Όριο στην ευχέρεια αυτή του νομοθέτη ως προς το να μεταβιβάσει κατηγορία υποθέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση και να τις καταστήσει τοπικές είναι το ίδιο το Σύνταγμα, στο βαθμό που από αυτό συνάγεται ότι ορισμένες, κατά περίπτωση, κατηγορίες υποθέσεων δε επιτρέπεται να είναι παρά μόνο της κεντρικής ή της περιφερειακής κρατικής αρμοδιότητας, ενόψει της σημασίας των αρμοδιοτήτων αυτών ή και της ίδιας της μορφής της κατά το Σύνταγμα οργάνωσης του Κράτους ως αδιαίρετου και ενιαίου και της συνακόλουθης θέσης που έχουν κατά το Σύνταγμα, στην οργάνωση της Πολιτείας, οι περιφερειακές κρατικές υπηρεσίες. Εξάλλου το κράτος ως αδιαίρετη ενότητα και η ακεραιότητα (μη ομοσπονδιακός χαρακτήρας) της ελληνικής επικράτειας είναι εγγυημένα από το Σύνταγμα, το αδιάσπαστο δε και αδιαίρετο της κρατικής ενότητας μόνο μέσω της αρμοδιότητας του νομοθέτη ως προς την κατανομή κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών υποθέσεων μπορεί να εξασφαλισθεί. Συστοίχως και υποθέσεις που ανήκαν στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί ο νομοθέτης να αναγάγει ήδη σε υποθέσεις κρατικού ενδιαφέροντος και να μεταβιβάσει σε κρατικά όργανα (κεντρικά ή περιφερειακά) τις σχετικές αρμοδιότητες, υπό τον όρο της τηρήσεως των μνημονευμένων συνταγματικών διατάξεων. Οι σχετικές δε ρυθμίσεις του νόμου υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Δικαστηρίου που είναι εν προκειμένω (ως προς τον χαρακτηρισμό των υποθέσεων ως κεντρικών, περιφερειακών ή τοπικών) έλεγχος οριακός (Σ.Β. 3440-3444/98 Ολομ.).

4. Επειδή στο άρθρο 16 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζονται τα εξής: "1. . . . 2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους . . . 4. Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας . . . στα κρατικά εκπαιδευτήρια. 5. . . . 8. Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορηγήσεως άδειας προς ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων που δεν ανήκουν στο Κράτος, τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται πάνω σ' αυτά καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους".

5. Επειδή, εξ άλλου, ο Α.Ν. 2545/1940 "περί ιδιωτικών σχολείων, φροντιστηρίων και οικοτροφείων" (ΦΕΚ 287 Α) ορίζει στο άρθρο 63 ότι "ως φροντιστήριο υπό την έννοια του παρόντος νόμου λογίζεται η εν τω αυτώ χώρω διδασκαλία μαθημάτων εις ομάδα προσώπων . . . προς συμπλήρωση και εμπέδωσιν γνώσεων αναγομένων εις τον κύκλον των μαθημάτων της στοιχειώδους, μέσης, ανωτέρας και ανωτάτης εκπαίδευσως ή προς εκμάθησιν ξένων γλωσσών . . . (παρ. 1) και ότι "τα φροντιστήρια διακρίνονται εις α) στοιχειώδους εκπαίδευσως . . . β) μέσης

εκπαιδύσεως . . . γ) ανωτάτης εκπαιδύσεως . . . δ) ξένων γλωσσών, εις α διδάσκονται μόνο ακραιφνώς γλωσσικά μαθήματα μιάς ή περισσότερων ξένων, ως καθορίζεται εν τη αδεία, γλωσσών, δι' αν σκοπείται η χρήσις γλώσσης ως οργάνου εκφράσεως, απαγορευομένης της επεκτάσεως τούτων εις συστηματικήν διδασκαλίαν ειδικών μαθημάτων ως τα θρησκευτικά, η ιστορία, η γεωγραφία, τα μαθηματικά κ.λπ. εν τη γλώσση ταύτη, ε) . . ." (παρ. 2). Περαιτέρω, για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των φροντιστηρίων και την εκπλήρωση της μορφωτικής και εκπαιδευτικής αποστολής τους (βλ. Σ.Ε. 2185/91), ο ίδιος νόμος καθιερώνει σύστημα διοικητικού ελέγχου ασκουμένου από τον Υπουργό Παιδείας και προβλέπει ειδική άδεια για την ίδρυση και λειτουργία φροντιστηρίου (άρθρα 65, 66, 68), ειδικά προσόντα για τον ιδιοκτήτη, τον διευθυντή και τους διδάσκοντες, όρους καταλληλότητας των αιθουσών διδασκαλίας και, τέλος, ποινικές κυρώσεις καθώς και διοικητικές ποινές στους παραβάτες των διατάξεων που διέπουν την ίδρυση και λειτουργία των φροντιστηρίων (άρθρο 77). Ειδικώς, στο άρθρο 68 παρ. 1 ο νόμος αυτός ορίζει ότι "άδεια ίδρύσεως φροντιστηρίων χορηγείται εις φυσικά πρόσωπα κεκτημένα διά την κατάλληλην θέσεως εκπαιδευτικού λειτουργού στοιχειώδους ή μέσης εκπαιδύσεως απαιτούμενα αντίστοιχα προς το είδος του φροντιστηρίου προσόντα, παρέχοντα το δικαίωμα διδασκαλίας εν αυτοίς, ή αντιστοιχούς τίτλους σπουδών". Εξ άλλου, κατά την απόφαση 158379 (Α. 1025/4-11-1967) του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "περί χαρακτηρισμού των Σχολών Ξένων Γλωσσών ως Φροντιστηρίων", κυρωθείσα με το άρθρο 1 του Α.Ν. 284/1968 (ΦΕΚ 32 Α) : "1. . . . 2. Αι . . . υπαχθείσαι εις το Υπουργείον Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Σχολαί ξένων γλωσσών μετά των παραρτημάτων και λειτουργούσαι έκτοτε μέχρι σήμερα, βάσει της κοινής ταύτης αποφάσεως και των κατά καιρούς εκδοθεισών αποφάσεων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατ' ουσίαν ως Σχολεία εκμαθήσεως ξένων γλωσσών, χαρακτηρίζονται ως Φροντιστήρια ξένων γλωσσών και υπάγονται από της δημοσιεύσεως της παρούσης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως εις την αρμοδιότητα της Διευθύνσεως Ιδιωτικής Εκπαιδύσεως (Γενικής Εκπαιδύσεως) του Υπουργείου".

6. Επειδή τέλος στη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 3200/1955 "Περί διοικητικής αποκεντρώσεως" ορίζεται ότι "ο Νομάρχης ασκεί αποκλειστικώς τας αρμοδιότητας των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Συντονισμού, Εθνικής Αμύνης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Εμπορικής Ναυτιλίας, αίτινες ήθελον καθορισθή διά Β. Διαταγμάτων, εκδιδομένων προτάσει του αρμοδίου Υπουργού και του Υπουργού των Εσωτερικών". Στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι "1. Διά Β. Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει του αρμοδίου Υπουργού και των Υπουργών Συντονισμού και Εσωτερικών, δύναται να παρέχονται εις Νομάρχας εξαιρεθείσαι κατά το άρθρον 1 παρ. 2 του παρόντος νόμου αρμοδιότητες". Ακολούθησε το από 23-11-1956 Β.Δ/γμα "Περί επεκτάσεως των αρμοδιοτήτων των Νομαρχών επί θεμάτων αρμοδιότητος του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων" (ΦΕΚ 286/Α), με το οποίο μεταβιβάσθηκε στους Νομάρχες η αρμοδιότητα της Διευθύνσεως Ιδιωτικής Εκπαιδύσεως να χορηγεί άδειες ίδρυσης, λειτουργίας και μεταφοράς φροντιστηρίων μετά γνώμη των οικείων Συμβουλίων (άρθρα 65 και 67 Α.Ν. 2545/1940) καθώς και η αρμοδιότητα της άρσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας φροντιστηρίων (άρθρα 69 σε συνδυασμό προς τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 20 του Α.Ν. 2545/1940) (βλ. Σ.Ε. 502/80). Συνεπώς η σχετική αρμοδιότητα της Διευθύνσεως Ιδιωτικής Εκπαιδύσεως είχε περιέλθει στον Νομάρχη ως κρατική αποκεντρωμένη υπηρεσία, και στη συνέχεια διά του νόμου 2218/1994 (άρθρο 3 παρ. 1) περιήλθε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκησης Β βαθμίδας.

7. Επειδή, είναι μεν αληθές ότι το άρθρο 16 παρ. 2 του Συντάγματος ανάγει την παιδεία σε βασική αποστολή του κράτους, δεν εμπίπτει όμως στη βασική αυτή αποστολή και η δραστηριότητα της διδασκαλίας μαθημάτων σε φροντιστήρια για την εκμάθηση ξένων γλωσσών ή τη συμπλήρωση ή εμπέδωση γνώσεων που παρέχονται στις τρεις βαθμίδες εκπαιδύσεως. Συνακόλουθα η διοικητική αρμοδιότητα, κατά τα άρθρα 65 και 68 παρ. 1 του Α.Ν. 2545/1940 για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας φροντιστηρίων δεν είναι τέτοιας σημασίας ώστε να επιβάλλεται από το Σύνταγμα η ανάθεση αυτής αποστολήποτε σε κεντρική κρατική ή σε περιφερειακές κρατικές υπηρεσίες. Εξάλλου, η αρμοδιότητα αυτή είναι δεσμία, εφόσον το αρμόδιο όργανο περιορίζεται στη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων που τάσσει ο νόμος για τη χορήγηση της άδειας. Συνεπώς, η φύση και η σπουδαιότητα της ως άνω διοικητικής αρμοδιότητας, εκτιμώμενης στο πλαίσιο της νομοθετικής ρύθμισης για τη λειτουργία φροντιστηρίων, επιτρέπουν, κατά το Σύνταγμα, την μεταβίβαση αυτής από τα περιφερειακά κρατικά όργανα στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερης βαθμίδας. Μειωγήθησαν οι Σύμβουλοι Επικρατείας Ν. Σακελλαρίου και Ε. Δανδουλάκη,

οι οποίοι έχουν τη γνώμη ότι η παροχή από ιδιώτες υπηρεσιών εκπαίδευσης προς τους νέους πρέπει, κατά το Σύνταγμα, να τελεί υπό τον έλεγχο κρατικών οργάνων, ώστε να εξασφαλίζεται με κάθε πρόσφορο μέτρο, προληπτικό ή κατασταλακτικό ότι η άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας εναρμονίζεται προς τους σκοπούς της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής, για τη χάραξη και την εφαρμογή της οποίας υπεύθυνο είναι, αποκλειστικά και μόνον το κράτος. Κινούμενος εντός των συνταγματικών αυτών ορίων, ο κοινός νομοθέτης είχε, πριν από την εισαγωγή του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης β' βαθμίδας, αναθέσει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που συνάπτονται προς την άσκηση εποπτείας επί των φροντιστηρίων σε νομαρχιακού επιπέδου όργανα, που αποτελούσαν τότε περιφερειακά όργανα του κράτους. Οι διατάξεις, αντίθετα, του Ν. 2218/94, με τις οποίες οι αρμοδιότητες αυτές ανατέθηκαν σε όργανα των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, σε όργανα δηλαδή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, διακεκρωμένων από το νομικό πρόσωπο του κράτους, προσκρούουν κατά τούτο στο άρθρο 16 του Συντάγματος και είναι, κατά το μέρος αυτό, ανίσχυρες.

8. Επειδή κατόπιν της επλύσεως του παραπεμφθέντος ζητήματος η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στο Δ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Επilύει το ζήτημα που παραπέμφθηκε.

Αναπέμπει την υπόθεση στο Δ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 24 Νοεμβρίου 2000 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 5 Οκτωβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας
Χρ. Γεραρής Μ. Καλαντζής

1

-9-

Αριθμός 3415/2001

./

Π.Ν.

./

Α.Θ. (Δ)

-1-

Αριθμός 3607/2006

Ανεκχώρηση άδειας
γυμνασίου
ιδιωτικού νηπιαγωγείου

Αριθμός 3607/2006

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 13 Ιουνίου 2006, με την εξής σύνθεση: Μ. Βροντάκης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ' Τμήματος, Ε. Σαρπ, Ε. Νίκα, Σύμβουλοι, Ο. Ζύγουρα, Χ. Μπυλούρη, Πάρεδροι. Γραμματέας η Α. Ρίτη.

Για να δικάσει την από 14 Απριλίου 2006 αίτηση:

της Ευαγγελίας Γκιών-Σταυράκη, κατοίκου Βουλιαγμένης Αττικής (Φαέθοντος 24), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Α. Βυόντζα (Α.Μ. 4403), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με την Ε.

Πασαμυχάλη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 3284/20-12-2005 απόφαση της Προϊσταμένης του 3ου Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Δ' Διεύθυνσης Π.Ε. Αθηνών για την ανανέωση της άδειας λειτουργίας του ιδιωτικού δημοτικού «Β. Σταυράκη», καθώς και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Χ. Μπυλούρη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, που ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

Α φ ο υ μ ε λ έ τ η σ ε ι α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση, για την άσκηση της οποίας κατεβλήθη το νόμιμο παράβολο (2053647, 2869256/2006 ειδικά γραμμάτια), ζητείται η ακύρωση της 3284/20.12.2005 απόφασης της Προϊσταμένης του 3ου Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Δ' Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθηνών, με την οποία ανανεώθηκε η άδεια λειτουργίας του ιδιωτικού νηπιαγωγείου «Σταυράκη» στο όνομα της Άννας Σταυράκη - Στεφάτου, για το σχολικό έτος 2005-2006.

2. Επειδή, η αιτούσα, η οποία, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, είναι συγκόρια του ακινήτου στο οποίο στεγάζεται το σχολείο, με έννομο συμφέρον ασκεί την παρούσα αίτηση.

3. Επειδή, ο ν. 682/1977 «Περί ιδιωτικών σχολείων Γενικής Εκπαιδεύσεως και σχολικών οικοτροφείων» (Α' 244) ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Ιδρυσις Άρθρον 5 - 1. Η ίδρυσις ιδιωτικού σχολείου γίνεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκδιδομένης μετά πρότασιν του αρμοδίου περιφερειακού συμβουλίου δημοτικής ή μέσης εκπαιδεύσεως εις την περιφέρειαν του οποίου θα λειτουργήσει το σχολειόν. 2. ... 3. Η άδεια ιδρύσεως εκδίδεται δια πλήρεις αυτοτελές σχολειόν, του ιδρυτού ιδιοκτήτου υποχρεουμένου να θέση αμέσως εις λειτουργίαν όλας μεν τας τάξεις προκειμένου περί δημοτικού σχολείου και γυμνασίου, την πρώτην δε τάξιν προκειμένου περί λυκείου. 4. ... 7. Μεταβίβασις αδειας ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικού σχολείου επιτρέπεται κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, εφόσον τα πρόσωπα εις τα οποία μεταβιβάζεται το σχολειόν κέκτηνται τα δια τους ιδρυτάς απαιτούμενα προσόντα. Η μεταβίβασις της αδειας ιδρύσεως εγκρίνεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και

Θρησκευμάτων. 8. ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 6 (Προσόντα Ιδρυτών) του αυτού νόμου ορίζεται ότι η άδεια ιδρύσεως ιδιωτικού σχολείου χορηγείται στους ενδιαφερόμενους εφόσον, μεταξύ άλλων, έχουν τίτλο σπουδών παρέχοντα δικαίωμα διορισμού στην εκπαίδευση (παρ. 1 περ. γ) καθώς και ότι επιτρέπεται η ίδρυση ιδιωτικών σχολείων από νομικά πρόσωπα εφόσον, μεταξύ άλλων, ο νόμιμος εκπρόσωπος έχει τα προσόντα της προηγούμενης παραγράφου (παρ. 2 περ. γ). Εξάλλου, στο άρθρο 7 (Διαδικασία ιδρύσεως) ορίζεται ότι: «1. Δια την ίδρυσιν ιδιωτικού σχολείου υποβάλλεται προς τον αρμόδιον Επιθεωρητήν αίτησιν εις την οποίαν αναφέρεται και η θέσις εις την οποίαν πρόκειται να λειτουργήσῃ, ως και τα ακόλουθα δικαιολογητικά: ... 2. ... 5. ...». Τέλος, στο άρθρο 8 (άδεια λειτουργίας) ορίζεται ότι: «1. Ιδιωτικόν σχολείον δεν δύναται να λειτουργήσῃ πριν ἢ χορηγηθῆ ὑπὸ του οικείου Επιθεωρητοῦ άδεια λειτουργίας μετά σύμφωνον γνώμην της Επιτροπῆς καταλληλότητος διδασκηρίων εις την οποίαν δέον να αναφέρεται και η επάρκειά εποπτικῶν μέσων και σχολικῆς βιβλιοθήκης. 2. Η άδεια λειτουργίας χορηγείται τη αιτήσῃ του ιδιοκτήτου του σχολείου, υποβαλλομένη εντός του μηνός Μαΐου και ισχύει από του νέου σχολικού έτους. ... 3. ... 6. Η άδεια λειτουργίας ανανεούται κατ' έτος κατόπιν αιτήσεως του ιδιοκτήτου, υποβαλλομένης μέχρι 31 Ιουλίου εκάστου έτους και συνοδευομένης υπό γραμματίου καταθέσεως του οικείου παραβόλου. 7. Άδεια ιδρύσεως της οποίας δεν εγένετο χρήσις δια χορηγήσεως της άδειας λειτουργίας κατά τα επόμενα δύο από της χορηγήσεώς της σχολικά έτη, θεωρείται ως αυτοδικαίως αρθείσα. 8. ...». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ν. 682/1977, η κατ' έτος ανανέωση της άδειας λειτουργίας ιδιωτικού σχολείου μπορεί να χορηγηθῆ μόνο στον ιδιοκτήτη αυτού, δηλαδή στον κάτοχο της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας του ιδιωτικού σχολείου, και υπό την προϋπόθεση ότι ο τελευταίος είναι και ο φορέας της οικονομικής εκμετάλλευσής του.

4. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως προκύπτουν τα εξής: Με την 52590/14.8.1950 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων χορηγήθηκε στην Βασιλική Κρεατσούλη - Σταυράκη άδεια ιδρύσεως ιδιωτικού δημοτικού σχολείου. Σύμφωνα με την ανωτέρω άδεια καθώς και τη σχετική άδεια λειτουργίας το σχολείο λειτούργησε σε ακίνητο επί της οδού Τατάκη 15 στη Γλυφάδα, το οποίο ανήκει εξ αδιαίρετου και κατ' ισομοιρία στην αιτούσα, τον Ιωάννη Σταυράκη και την Άννα Σταυράκη. Στη συνέχεια, με την Δ5/3829/26.8.1986 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ενεκρίθη η μεταβίβαση, κατ' άρθρο 5 παρ. 7 του ν. 682/77, των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας του σχολείου από την ανωτέρω Βασιλική Κρεατσούλη - Σταυράκη στην κόρη της Άννα Σταυράκη. Της εν λόγω μεταβιβάσεως είχε στο μεταξύ προηγηθεί, την 2.1.1986, η σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας μεταξύ της αιτούσας και των Βασιλικῆς Σταυράκη, Αικατερίνης Σταυράκη, Άννας Σταυράκη και Ιωάννη Σταυράκη, με την επωνυμία «ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΤΑΥΡΑΚΗ ΚΑΙ ΣΙΑ» και σκοπό την εκμετάλλευσή του εν λόγω κτίσματος ως ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου. Το καταστατικό της εταιρίας τροποποιήθηκε με την αποχώρηση της Αικατερίνης Σταυράκη και την μετατροπή της επωνυμίας της εταιρίας σε «ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.» (βλ. τις υπ' αριθμ. πρωτ. 2039 και 2271/29.1.1996 σχετικές καταχωρήσεις στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου Αθηνών). Το έτος 2004, κατόπιν καταγγελίας της αιτούσας, η διοίκηση διαπίστωσε ότι, μολονότι κάτοχος της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας του σχολείου είναι η Άννα Σταυράκη, εντούτοις στη διεύθυνση (Τατάκη 15 Γλυφάδα) που δηλώνει το σχολείο της, λειτουργεί, χωρίς άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας, ιδιωτικό σχολείο της ανωτέρω εταιρίας «ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.», όπως προκύπτει από τη δήλωση Φόρου Εισοδήματος της εταιρίας, την οποία προσκόμισε η καταγγελλασα ενόπιον της διοικήσεως. Κατόπιν τούτου, η διοίκηση δεν προχώρησε στην ανανέωση της άδειας λειτουργίας του σχολείου για το σχολικό έτος 2004-2005, την οποία (ανανέωση) είχε ζητήσει η Άννα Σταυράκη με την 1495/23-6-2004 αίτησή της. Παράλληλα, με το 1639/20-7-2004 έγγραφό του το 3ο Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης υπέδειξε στην Άννα Σταυράκη να μεταβιβάσει, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 5 του ν.682/77 διαδικασία, την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του σχολείου στην ανωτέρω εταιρία, προκειμένου να λειτουργήσει νομότυπα το σχολείο. Στη συνέχεια, όμως, η Άννα Σταυράκη, με το 2387/5-10-2005 έγγραφό της πληροφόρησε τη διοίκηση ότι, αφού έλαβε υπόψη τη σχετική 271/2005 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σύμφωνα με την οποία δεν είναι επιτρεπτή η ανανέωση άδειας λειτουργίας ιδιωτικού σχολείου στο όνομα προσώπου που κατέχει μεν την άδεια λειτουργίας αλλά δεν έχει την οικονομική εκμετάλλευσή του, προέβη στην από 29.8.2005, νομίμως δημοσιευθείσα στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου Αθηνών, εξώδικη καταγγελία της εταιρίας, η οποία επέφερε την αυτοδίκαιη λύση της και ότι, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται πλέον κανένα ζήτημα για την ανανέωση της άδειας λειτουργίας του σχολείου

στο όνομά της για το σχολικό έτος 2005-2006. Τέλος, κατόπιν της σχετικής υποδείξεως από τη διοίκηση (βλ. το 107698/Δ5/10-11-2005 έγγραφο της Διευθύντριας της Διευθύνσεως Ιδιωτικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων), η Άννα Σταυράκη υπέβαλε υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαίωνε ότι αυτή θα είναι η ιδιοκτήτρια του σχολείου κατά την έννοια του νόμου για το σχολικό έτος 2005-2006. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, εξεδόθη η προσβαλλόμενη 3284/20.12.2005 άδεια ανανέωσης της λειτουργίας του νηπιαγωγείου στο όνομα της Άννας Σταυράκη.

5. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι μη νόμιμη διότι, εφόσον η διοίκηση είχε διαπιστώσει ότι κατά το προηγούμενο της αιτήσεως περί ανανέωσης της άδειας λειτουργίας σχολικό έτος (2004-2005) φορέας της οικονομικής εκμετάλλευσης του σχολείου δεν ήταν η Άννα Σταυράκη αλλά η εταιρία «ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε», η καταγγελία της εταιρίας στην οποία προέβη η Άννα Σταυράκη δεν αποτελούσε νόμιμο λόγο ανανέωσης της άδειας στο όνομα αυτής για το σχολικό έτος 2005-2006. Ο λόγος όμως αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η άσκηση από την Άννα Σταυράκη της από 29.8.2005 εξώδικης καταγγελίας, της οποίας άλλωστε η νομιμότητα δεν προβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση ότι αμφισβητήθηκε, επέφερε, σύμφωνα με τα άρθρα 766 και 767 ΑΚ, την αυτοδίκαιη λύση της εταιρίας και τη θέση της σε εκκαθάριση (άρθρο 777ΑΚ, βλ. και ΑΠ 407/1990), δηλαδή τη συνέχιση της λειτουργίας της εταιρίας όχι για την πραγμάτωση του καταστατικού της σκοπού, ο οποίος συνίστατο στην εκμετάλλευση του σχολείου, αλλά για το διακανονισμό των εκκρεμούντων εταιρικών δεσοληψιών. Συνεπώς, νομίμως η διοίκηση ανανέωσε, με την προσβαλλόμενη πράξη την άδεια λειτουργίας του νηπιαγωγείου στο όνομα της Άννας Σταυράκη για το σχολικό έτος 2005-2006, δεδομένου ότι, κατόπιν της κατά τα ανωτέρω από 29.8.2005 αυτοδίκαιης λύσης της εταιρίας «Ι. ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ», εξέλιπε ο λόγος ο οποίος εκώλυε την επίδικη ανανέωση, δηλαδή η άσκηση της οικονομικής εκμετάλλευσης του νηπιαγωγείου από πρόσωπο διάφορο του κατόχου της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας αυτού. Εξάλλου, ο περαιτέρω προβαλλόμενος ισχυρισμός ότι σε περίπτωση λύσης του φορέα οικονομικής εκμετάλλευσης του σχολείου δεν είναι επιτρεπτή η ανανέωση της άδειας λειτουργίας του στο όνομα άλλου προσώπου αλλά η εξ' υπαρχής έκδοση νέας άδειας λειτουργίας, είναι απορριπτέος προεχόντως ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως, καθόσον, όπως προεκτέθηκε, η εταιρία «ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε» ασκούσε την οικονομική εκμετάλλευση του νηπιαγωγείου χωρίς να είναι κάτοχος της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας αυτού, αφού, κατά τα εκτεθέντα στο ιστορικό, η Άννα Σταυράκη ουδέποτε μεταβίβασε στην εν λόγω εταιρία τις άδειες αυτές.

6. Επειδή, προβάλλεται περαιτέρω, ότι μη νομίμως η διοίκηση έλαβε υπόψη την από 30.11.2005 υπεύθυνη δήλωση της Άννας Σταυράκη ότι θα είναι η ίδια φορέας της οικονομικής εκμετάλλευσης του νηπιαγωγείου κατά το σχολικό έτος 2005-2006, διότι η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης δεν μπορεί να αναπληρώσει την επαλλόμενη διαπίστωση από τη διοίκηση της ιδιότητας του αιτούμενου άδεια ανανέωσης λειτουργίας του σχολείου ως φορέα της οικονομικής εκμετάλλευσής του. Όπως, όμως, προκύπτει από το από 12.10.2005 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης επαγγελματικής στέγης, το οποίο συνήφθη από τα 2/3 της κοινωσίας των συνιδιοκτητών του ακινήτου όπου ευρίσκεται το σχολείο, δηλαδή μεταξύ του Ιωάννη Σταυράκη και της Άννας Σταυράκη (απουσιάζουσας της αιτούσας, καίτοι νομίμως και εμπροθέσμως κληθείσας δυνάμει της από 30.9.2005 εξώδικης πρόσκλησης), το εν λόγω ακίνητο εκμισθώθηκε στην Άννα Σταυράκη με σκοπό, σύμφωνα με το άρθρο 5 αυτού, τη στέγαση ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου όλων των βαθμίδων καθώς και για κάθε άλλη χρήση που καλύπτεται από το σκοπό της επιχείρησης της μισθώτριας. Προκύπτει, δηλαδή, από το ανωτέρω μισθωτήριο ότι κατά το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα η εκμετάλλευση του κοινού αντικειμένου (ακινήτου) ανατέθηκε στην Άννα Σταυράκη (βλ. και άρθρα 785 επόμενα ΑΚ περί κοινωσίας, ιδίως άρθρο 789). Υπό τα δεδομένα αυτά, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ανωτέρω προβαλλόμενος λόγος, οποιαδήποτε δε περαιτέρω αμφισβήτηση σχετικά με την εξουσία διοικήσεως του κοινού πράγματος δεν δύναται να επιλυθεί από το παρόν Δικαστήριο, αλλά ανήκει στην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων.

7. Επειδή, τέλος, ο λόγος ακυρώσεως ότι είναι μη νόμιμη η προσβαλλόμενη, καθόσον η αίτηση για ανανέωση της άδειας λειτουργίας του νηπιαγωγείου υπεβλήθη εκπροθέσμως την 5-10-2005, κατά παράβαση του άρθρου 8 παρ.6 του ν. 682/1977, κατά το οποίο η άδεια λειτουργίας ανανεώνεται κατόπιν αιτήσεως υποβαλλόμενης μέχρι την 31η Ιουλίου εκάστου έτους, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος διότι προβάλλεται το πρώτον με το από 19.6.2006 κατατεθέν υπόμνημα.

8. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Δ ι α τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στην αιτούσα τη δικαστική δαπάνη του δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) Ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 20 Ιουνίου 2006

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος Η Γραμματέας

Μ. Βροντάκης Α. Ρίτη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 4 Δεκεμβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος

Μ. Βροντάκης Α. Τριάδη

./.

./.

P.K.

Πειθαρχική ποινή προστίτου
σε ιδιοκτητή (β. εισήγηση)

-1-
Αριθμός 779/2007

Αριθμός 779/2007
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Δεκεμβρίου 2002, με την εξής σύνθεση: Μ. Βροντάκης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ' Τμήματος, Δ. Πετρούλιας, Ν. Μαρκουλάκης, Γ. Παπαγεωργίου, Α. Χριστοφορίδου, Σύμβουλοι, Κ. Ευστρατίου, Ο. Ζύγουρα, Πάρεδροι Γραμματέας η Α Ζυγουρίτσα.

Για να δικάσει την από 17 Φεβρουαρίου 1998 αίτηση του Ιωάννη Φ. Δούκα, Γενικού Διευθυντή και προέδρου του ΔΣ της Α.Ε. Εκπαιδευτήρια ΔΟΥΚΑ «Παλλάδιον Λύκειον», που εδρεύει στον Παράδεισο Αμαρουσίου Αττικής (Μεσογείων 151), ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Λεων. Θεοδώρου (Α.Μ. 12353), που τον διόρισε στο ακροατήριο,

κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τη Μ. Ανδροβιτσανάα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 35/10-12-97 πράξη του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβαθμίου Εκπαιδευσεως (ΚΥΣΠΕ).

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Ο. Ζύγουρα.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

1
Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή δια της υπό κρίσιν αιτήσεως, δια την οποίαν κατεβλήθησαν τα κατά νόμον τέλη (διπλότυπον εισπράξεως Δ.Ο.Υ. Ενσήμων και Δικ. Εισπράξεων Αθηνών υπ' αριθμ. 0876791 έτους 1998) και παράβολον (ειδικόν δελτίον υπ' αριθμ. 055969 έτους 1998), ζητείται η ακύρωσις της 35/10-12-97 πράξεως του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβαθμίου Εκπαιδευσεως (ΚΥΣΠΕ), απορριψάσης εν μέρει, κατά την ορθήν έννοιαν της, ένστασιν του αιτούντος, φερομένου ως Γενικού Διευθυντού και Προέδρου του Δ.Σ. της ΑΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΔΟΥΚΑ «Παλλάδιον Λύκειον», κατά της 22α/29-09-95 αποφάσεως του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβαθμίου Εκπαιδευσεως (ΠΥΣΠΕ) Αθηνών περί επιβολής εις βάρος του πειθαρχικής ποινής προστίμου 200.000 δια το πειθαρχικόν παράπτωμα «της μη καταβολής του παραβόλου 1% επί των διδάκτρων σχολ. Έτους 1993-94» και περιορισάσης εις το ποσόν των 100.000 δρχ. το επιβληθέν εις τον αιτούντα πρόστιμον.
2. Επειδή η υπόθεσις φέρεται προς συζήτησιν ενώπιον του Δικαστηρίου κατόπιν παραπομπής της εις αυτό δια της 1232/99 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ενώπιον του οποίου αυτή είχαν αρχικώς ασκηθή.
3. Επειδή εις το άρθρον 41 του ν. 682/77 «Περί ιδιωτικών σχολείων Γενικής Εκπαιδευσεως και Σχολικών Οικοτροφείων» (φ. 244 τ. Α') ορίζεται: «1. Πάσα δι' υπαιτίου πράξεως ή παραλείψεως παράβασις των κειμένων διατάξεων περί ιδιωτικής εκπαιδευσεως εκ μέρους των ιδιοκτητών σχολείων, των διευθυντών και του διδακτικού προσωπικού τούτων, εκάστου εις τον τομέα αρμοδιότητός του, αποτελεί πειθαρχικόν αδίκημα, τιμωρούμενον δια των εν τω επομένω άρθρω

- προβλεπομένων ποινών. 2. Μεταξύ των παραβάσεων καταλέγονται ιδία: α)... η) Παράβασες εκπαιδευτικών διατάξεων υπό του διδακτικού προσωπικού και των διευθυντών. θ)... ιστ) Παράβασες διατάξεων περί διδάκτρων. Ιζ)...». Εις το άρθρον 42 του ίδιου νόμου προβλέπονται αι δυνάμει να επιβληθούν πειθαρχικά κυρώσεις: 1. Πειθαρχικά κυρώσεις: Α) Δια τους ιδιοκτήτας των σχολείων: α)... β) Πρόστιμον μέχρι ποσού 200.000 δραχ., γ) Προσωρινή δι' εν έτος άρσις αδείας ιδρύσεως και λειτουργίας του ιδιωτικού σχολείου. δ) Οριστική άρσις αδείας ιδρύσεως και λειτουργίας του ιδιωτικού σχολείου. 3. Επί παραβάσεων τελεσθεισών υπό νομικών προσώπων ευθύνονται οι νομίμως εκπροσωπούντες ταύτα». Εις το άρθρον 43 δε αυτού προβλέπεται, ότι: «Αι υπό του προηγουμένου άρθρου προβλεπόμεναι ποινάί επιβάλλονται υπό τας κάτωθι διακρίσεις: α) Υπό του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Υφυπουργού και του Γενικού Γραμματέως του Υπουργείου τούτου, αι ποινάί του προστίμου μέχρι των 100.000 δραχμ. ή των αποδοχών μέχρις ενός μηνός. β) Υπό του Επόπτου Εκπαιδεύσεως αι ποινάί προστίμου μέχρι 50.000 δραχ. ή του ημίσεος των αποδοχών ενός μηνός. γ) Υπό του Γενικού Επιθεωρητού Μ.Ε. ή του Επιθεωρητού Δ.Ε. αι ποινάί προστίμου μέχρις 20.000 δραχ. ή του 1/3 των αποδοχών ενός μηνός. δ) Υπό του αρμοδίου πειθαρχικού συμβουλίου πάσαι αι υπό του παρόντος νόμου προβλεπόμεναι πειθαρχικάί ποινάί». Τέλος εις το άρθρον 44 του ίδιου νόμου προβλέπεται: «1. Αι πειθαρχικάί αποφάσεις περί επιβολής των κατά το προηγούμενον άρθρον ποινών, πλην των εκδιδομένων υπό του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υφυπουργού και Γενικού Γραμματέως, υπόκεινται εις ένστασιν ως ακολούθως: α) ... β) των Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων ενόπιον των αντιστοιχών ανωτέρων Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων. 2. Η ένστασις υποβάλλεται εντός δεκαήμερου από της κοινοποιήσεως των πειθαρχικών αποφάσεων, επιδομένη εις τον επιβαλόντα την ποινήν πειθαρχικώς προϊστάμενον ή τον γραμματέα του επιβαλόντος την ποινήν Πειθαρχικού Συμβουλίου». Εξ άλλου, αρμόδια δια την εκδίκασιν των σχετικών πειθαρχικών υποθέσεων και την επιβολήν των ανωτέρω πειθαρχικών ποινών υπηρεσιακά συμβούλια, προκειμένου περί δημοτικών σχολείων, είναι ήδη τό οικείον Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβούλιον Πρωτοβαθμίου Εκπαιδεύσεως και το Κεντρικόν Υπηρεσιακόν Συμβούλιον Πρωτοβαθμίου Εκπαιδεύσεως [άρθρ. 43 ν. 682/77, άρθρ. 44 ν. 682/77, άρθρ. 21 ν. 1566/85 και 1, 6 παρ. 20, 9 παρ. 1 του κατ' εξουσιοδότησιν του άρθρ. 21 παρ. 3 ν. 1566/85 εκδοθέντος πδ 75/86 με τίτλον «Σύστασις, σύνθεσις και αρμοδιότητες των υπηρεσιακών και πειθαρχικών συμβουλίων του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (φ. 28 τ. Α)].
4. Επειδή η υπό κρίσιν αίτησις υπάγεται εις την ακυρωτικήν δικαιοδοσίαν του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεδομένου ότι κατά τας ανωτέρω διατάξεις προβλέπεται εντός του πλαισίου της κατά το Σύνταγμα (άρθρ. 16) ασκήσεως εποπτείας επί των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων πλήρες σύστημα πειθαρχικής ευθύνης των ιδιοκτητών και του διδακτικού προσωπικού των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων εν γένει με σκοπόν την χάριν του δημοσίου συμφέροντος εξασφάλισιν της κανονικής και εντός των ορίων του νόμου λειτουργίας των τοιούτων εκπαιδευτηρίων δια της καθιερώσεως ιδίας εις δύο βαθμούς διοικητικής διαδικασίας προς διαπίστωσιν των παραβάσεων και επιβολήν των υπό του νόμου απειλουμένων ποινών, αι οποίαι εξικνούνται από της επιπλήξεως μέχρι και αυτής της άρσεως της αδείας λειτουργίας του εκπαιδευτηρίου. Ούτως εκ του σκοπού, εις τον οποίον αποβλέπει το ανωτέρω πειθαρχικόν δίκαιον και της προβλεπομένης διοικητικής διαδικασίας δια την επιβολήν των υπό του νόμου προβλεπομένων πειθαρχικών ποινών, αι κατά την διαδικασίαν αυτήν εκδιδόμεναι υπό των αρμοδίων πειθαρχικών οργάνων αποφάσεις, ακόμη και όσαι επιβάλλουν πειθαρχικήν ποινήν προστίμου, αποτελούν εκτελεστάς διοικητικάς πράξεις παραδεκτάς προσβαλλομένας επί ακυρώσει ενόπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβλ. ΣτΕ 1608/95, 3105, 81/73). Εξ άλλου, αι κατά τα ανωτέρω πειθαρχικάί ποινάί ενέχουν εκ της φύσεως των αποδοκιμασίαν του υποπεσόντος εις πειθαρχικόν παράπτωμα ιδιοκτήτου, συνεκτιμώνται δε εις περίπτωσιν υποτροπής δια την επαύξησιν της διοικητικής ποινής, δεδομένου ότι προβλέπεται διαβάθμισις πειθαρχικών κυρώσεων κατά τας ανωτέρω διατάξεις, ήτοι καταλείπουν διοικητικής φύσεως συνεπειάς και, συνεπώς, η υπό το προ της ενάρξεως ισχύος του Κώδικος Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999) νομικόν καθεστώς προβλεπομένη ανακοπή κατ' άρθρ. 73 νδ 356/74 κατά της πράξεως περί επιβολής πειθαρχικής ποινής προστίμου δεν παρέχει ισοδύναμον προς την αίτησιν ακυρώσεως προστασίαν, και δεν συνιστά, ούτω, παράλληλον προσφυγήν, κωλύουσαν την άσκησιν αιτήσεως ακυρώσεως.
5. Επειδή περαιτέρω η αίτησις, στρεφομένη κατά πράξεως επιβολής πειθαρχικής κυρώσεως εις ιδιοκτήτην ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου αρμοδίως εισάγεται ενόπιον του Συμβουλίου της

- Επικρατείας, μη υπαγομένη εις την αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου, κατ' άρθρ. 1 παρ. 1 περ. δ, ε του ν. 702/77, ως αντικατεστάθη δι' άρθρ. 1 παρ. 1 ν. 2944/01.
6. Επειδή, εξ άλλου, δια του άρθρου 47 του ν. 682/77 συνεστήθη ειδικός Λογαριασμός: «Λογαριασμός Ιδιωτικής Εκπαιδύσεως», τηρούμενος παρά τη Τραπέζη της Ελλάδος (47 παρ. 2), εις το οποίον περιέρχονται τα υπό του νόμου προβλεπόμενα υπέρ αυτού ποσά και ο οποίος δύναται να επιχορηγείται και εκ του κρατικού προϋπολογισμού (47 παρ. 1). Περαιτέρω προβλέπεται (άρθρον 47 παρ. 3), ότι τα του τρόπου διαχειρίσεως και τα των πληρωμών εις βάρος του λογαριασμού αυτού ρυθμίζονται δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, ως και ότι: «Δια της αυτής αποφάσεως ορίζονται και οι σκοποί δια τους οποίους διατίθενται τα έσοδα του λογαριασμού τούτου, εν οίς και η χορήγησις εκπαιδευτικής αδειας μετ' αποδοχών εις ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς δια μετεκπαιδύσειν εις την ημεδαπήν ή αλλοδαπήν». Εξ άλλου, εις το άρθρον 46 παρ. 1 του ιδίου νόμου προβλέπεται, ότι δια την φοίτησιν και τας εξετάσεις των μαθητών εις τα ιδιωτικά σχολεία καταβάλλονται και παράβολα, καθοριζόμενα δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, τα οποία κατά την παρ. 2 του ιδίου άρθρου «κατατίθενται εις το Δημόσιον Ταμείον υπέρ του "Λογαριασμού Ιδιωτικής Γενικής Εκπαιδύσεως"». Εις το άρθρον δε 33 παρ. 3α του ν. 2009/92 (φ. 18 τ.Α') προεβλέφθη, ότι το ανωτέρω παράβολον «που καταβάλλεται στο λογαριασμό ιδιωτικής γενικής εκπαιδύσεως, ορίζεται από την έναρξη του σχολικού έτους 1991-92 σε ένα τοις εκατό (1%) των ετησίων διδάκτρων που καταβάλλονται σε κάθε σχολείο». Δια δε της IB/8415/31-08/09-09-1993 κοινής αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Οικονομικών με τίτλον: «Διαδικασία είσπραξης του παραβόλου της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του Ν. 2009/92 και καθορισμός σκοπών του Ειδικού Λογαριασμού Ιδιωτικής Γενικής Εκπαιδύσεως» (φ. 695 τ. Β'), εκδοθείσης κατ' επίκλησιν των διατάξεων του ν. 682/77 και του άρθρου 33 παρ. 3α του ν. 2009/92 ωρίσθησαν τα ακόλουθα: «1. Οι μαθητές των ιδιωτικών Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως, καταβάλλουν κατ' έτος παράβολο εγγραφής το ένα τοις εκατό (1%) επί των ετησίων διδάκτρων, που καταβάλλονται στο σχολείο που φοιτούν, όπως αυτά καθορίζονται κατ' έτος. 2. Η αξία του παραβόλου εισπράττεται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες από τον εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμό «τρεχούμενοι Λογαριασμοί Νομικών Προσώπων και Ειδικών Υπηρεσιών» (ΑΚ 555) αποδίδονται από τις Δημόσιες Υπηρεσίες κάθε μήνα, με εντολές μεταφοράς σε πίστωση του Ειδικού Λογαριασμού Ιδιωτικής Γενικής Εκπαιδύσεως (Ε.Λ.Ι.Γ.Ε.), που τηρείται στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας Ελλάδος με Κ.Α. 26282/4. Οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες κατά την είσπραξη θα εκδίδουν και θα παραδίδουν στους καταβάλλοντες τη σχετική τριπλότυπη απόδειξη, στην οποία θα αναγράφονται η αξία του παραβόλου, το ονοματεπώνυμο του μαθητή, η αιτιολογία καταβολής και το σχολείο που θα φοιτήσει ο μαθητής. 3. Η τριπλότυπη απόδειξη είσπραξης των Δ.Ο.Υ., θα προσκομίζεται στο Διευθυντή του σχολείου, στο οποίο θα εγγραφεί και θα φοιτήσει ο μαθητής, η οποία απόδειξη αποτελεί απαραίτητο και υποχρεωτικό δικαιολογητικό για την εγγραφή του. 4. Με ευθύνη του Διευθυντή και του ιδιοκτήτη κάθε σχολικής μονάδας, αμέσως μετά την λήξη των εγγραφών και όχι πέραν της 30ης Σεπτεμβρίου εκάστου σχολικού έτους, συντάσσεται ονομαστική κατάσταση των εγγραφέντων μαθητών κατά τάξη, συνοδευόμενη από φωτοαντίγραφα όλων των τριπλοτύπων αποδείξεων είσπραξης του παραβόλου της Δ.Ο.Υ. και υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 του ιδιοκτήτη για το ύψος των ετησίων διδάκτρων κατά τάξη, όπως αυτά καθορίζονται κατ' έτος, η οποία υποβάλλεται στον οικείο Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εκπαιδύσεως. 5. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εκπαιδύσεως θα προβαίνει σε συστηματικό έλεγχο της κατάστασης και των τριπλοτύπων αποδείξεων είσπραξης του παραβόλου, για την διατύπωση της καταβολής από μέρος του μαθητή του παραβόλου αυτού. 6. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράλειψη των αναφερομένων στοιχείων ή ότι έχει καταβληθεί στη Δ.Ο.Υ. παράβολο μικρότερο του προβλεπόμενου, ο αρμόδιος Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εκπαιδύσεως αιτείται από τον Διευθυντή του σχολείου την συμπλήρωση των στοιχείων αυτών. 7. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εκπαιδύσεως εντός μηνός από την υποβολή των καταστάσεων και λοιπών στοιχείων, πραγματοποιεί τον τελικό έλεγχο και υποβάλλει το αργότερο μέχρι 15ης Νοεμβρίου κάθε σχολικού έτους με αναφορά του στο ΥΠ.Π.Ε.Θ. - Δ/ση Οικονομικών Υποθέσεων - Μητροπόλεως 15 Τ.Κ. 101 85 : Α. Συγκεντρωτική κατάσταση, στην οποία θα εμφανίζονται: 1. Όλα τα ιδιωτικά σχολεία της περιφέρειάς του. 2. Ο αριθμός των εγγραφέντων μαθητών κατά τάξη και σχολική μονάδα. 3. Το συνολικό ποσό των κατατεθέντων παραβόλων κατά

τάξη και σχολική μονάδα. Β. Φωτοαντίγραφο της ανωτέρω υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/86 του ιδιοκτήτη για το ύψος των ετήσιων διδάκτρων κατά τάξη. 8. Κάθε παράλειψη ή παράβαση υπό υπαιτιότητα του ιδιοκτήτη και του Διευθυντή του σχολείου σε θέματα που ρυθμίζονται με την παρούσα, αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα και τιμωρείται σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 41, 42 και 43 του Ν. 682/77».

7. Επειδή, δια των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 46 του ν. 682/77 και 33 παρ. 3α του ν. 2009/92 δημιουργείται υποχρέωσις καταβολής εκ μέρους των μαθητών, που φοιτούν εις ιδιωτικά σχολεία παραβόλου 1% επί των καταβαλλομένων διδάκτρων υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ιδιωτικής Γενικής Εκπαιδευσεως. Σχετικώς όμως προς τον τρόπον εκπληρώσεως της υποχρεώσεως αυτής, αι ανωτέρω διατάξεις ουδεμίαν ρύθμισιν περιέχουν και ειδικότερον ουδόλως συναρτούν την εκπλήρωσιν της υποχρεώσεως αυτής προς την εγγραφὴν μαθητῶν εις ιδιωτικά σχολεία, καθιστώντας αυτήν νόμιμον υποχρέωσιν προς τούτο, με ανάθεσιν, συνακολούθως εις τον διευθυντὴν του ιδιωτικῶν σχολείων του καθήκοντος και της ευθύνης προς διασφάλισιν της τηρήσεως αυτής της νομίμου υποχρεώσεως. Εξ ἄλλου, ελλειπούσης ρυθμίσεως καθιστώσης την καταβολὴν του εν λόγω παραβόλου νόμιμον προϋπόθεσιν δια την εγγραφὴν μαθητῶν εις ιδιωτικὸν σχολεῖον, ο διευθυντὴς τούτου ουδέν μέσον διαθέτει πρακτικῶς προς διασφάλισιν της εκπληρώσεως εκ μέρους του μαθητῶν της βαρυνούσης αὐτὸν ως ἄνω υποχρεώσεως ἐναντι του Κράτους, δι' ἐξαναγκασμοῦ του προς τούτο οὔτε και την γνωστοποίησιν εις αὐτὸν της εκ μέρους του μαθητῶν εκπληρώσεως της ως ἄνω ἐναντι του Κράτους υποχρεώσεως θα ἠδύνατο να αξιώσῃ χωρίς σχετικὴν πρόβλεψιν διατάξεως νόμου, παρεχούσης εις αὐτὸν τέτοιο δικαίωμα. Εκείνο, μόνον το οποίον, κατ' ἀρχὴν, θα ἠδύνατο να απαιτηθῆ ἀπὸ τον διευθυντὴν του ιδιωτικῶν σχολείων θα ἦτο η γνωστοποίησις στους γονεῖς των μαθητῶν της ανωτέρω βαρυνούσης αὐτοῦς νομίμου υποχρεώσεως και η παροχὴ εις την εποπτεύουσαν διουικητικὴν ἀρχὴν πληροφοριῶν περὶ των φοιτῶντων εις το ιδιωτικὸν σχολεῖον μαθητῶν και περὶ των εισπραττομένων δια την φοίτησιν διδάκτρων, ὥστε να κινηθῆ ἀπὸ εκείνην η διαδικασία καταλογισμοῦ και αναγκαστικῆς εισπράξεως βάσει του Κ.Β.Δ.Ε. του μη καταβληθέντος εκ μέρους των μαθητῶν παραβόλου. Εφ' ὅσον πάντως αι ανωτέρω διατάξεις του νόμου δεν περιέχουν ρύθμισιν περὶ του τρόπου εκπληρώσεως εκ μέρους των μαθητῶν της βαρυνούσης αὐτοῦς υποχρεώσεως δοθέντος ὅτι δεν παρέχεται νομοθετικὴ ἐξουσιοδότησις προς σχετικὴν ρύθμισιν, η περὶ τούτου ρύθμισις, ἀναγκαία δια την ἐκτέλεσιν του νόμου, θα ἠδύνατο, να θεσπισθῆ ἀπὸ την διοίκησιν με ἐκδοσιν διατάγματος βάσει του άρθρου 43 παρ. 1 του Συντάγματος. Εξ ἄλλου, καθ' ὅσον ἀφορᾶ την 18/8415/31-08/09-09-1993 κοινὴ ἀπόφασιν των Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐργασιασμάτων και Ὑπουργῶν Οικονομικῶν, αὐτὴ δεν δύναται να τύχῃ εν προκειμένῳ εφαρμογῆς, ως ἀνίσχυρος, καθ' ὅτι ἐξεδόθη χωρίς την ὑπαρξιν νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, παρεχούσης ἐξουσίαν προς θέσπισιν κανονιστικῆς ρυθμίσεως, ἐξαρτώσης ἀπὸ την εκπλήρωσιν εκ μέρους των μαθητῶν της βαρυνούσης αὐτοῦς υποχρεώσεως προς καταβολὴν παραβόλου ὄρον ἐπιτρεπτοῦ της φοιτήσεως τούτων εις ιδιωτικὸν σχολεῖον και καθιστώσης αὐτὴν νόμιμον προϋπόθεσιν, τηρητέαν εκ μέρους των διευθυντῶν ιδιωτικῶν σχολείων, δια την εγγραφὴν τούτων εις ιδιωτικὸν σχολεῖον. Ὑπὸ τα δεδομένα αὐτά, ελλειπούσης νομοθετικῆς ρυθμίσεως και μη ἐχούσης θεσπισθῆ κανονιστικῆς ρυθμίσεως με την ἐκδοσιν πρ. διατάγματος ἐκτελεστικοῦ του νόμου βάσει του άρθρου 43 παρ. 1 Συντ., καθιστώσης την εκπλήρωσιν της προαναφερθείσης υποχρεώσεως των μαθητῶν νόμιμον προϋπόθεσιν δια την εγγραφὴν των εις ιδιωτικὸν σχολεῖον, ο διευθυντὴς ιδιωτικῶν σχολείων, καθ' ὅσον ἀφορᾶ το σχολικὸν ἔτος 1993-94, ουδόλως υπερχεοῦτο, οὔτε ἄλλως τε ἠδύνατο, να αξιώσῃ την εκ μέρους μαθητῶν εκπλήρωσιν της προαναφερθείσης υποχρεώσεως των ἐναντι του Κράτους και, μη στοιχειοθετουμένης σχετικῶς διαπράξεως εκ μέρους του παραβάσεως των κειμένων διατάξεων, αν δεν πράξῃ τούτο, ουδεμία πειθαρχικὴ ευθὴνη τούτου θεμελιούται. Αν και κατὰ την γνώμην των Συμβούλων Δ. Πετρούλια και Ν. Μαρκουλάκη και των Παρέδρων Κ. Ευστρατίου και Ο. Ζύγουρα, κατὰ την ἐννοιαν των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 47 ν. 682/77 εν συνδυασμῶ προς αὐτάς του άρθρου 33 παρ. 3 αν. 2009/92, ως ἰσχυρον κατὰ τον κρίσιμον εν προκειμένῳ χρόνον, προκύπτει ὅτι δια την φοίτησιν μαθητῶν εις τα ιδιωτικὰ σχολεία καταβάλλεται και παράβολον 1% ἐπὶ των καταβαλλομένων διδάκτρων υπέρ του ως ἄνω λογαριασμοῦ Ιδιωτικῆς Γενικῆς Εκπαιδευσεως. Το σχετικὸν ποσὸν δε καταβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι εις το Δημόσιον Ταμεῖον. Ειδικότερον δε εκ των ανωτέρω διατάξεων του ν. 682/77 και του άρθρου 33 παρ. 3α του ν. 2009/92 συνάγεται υποχρέωσις του Διευθυντοῦ και του ιδιοκτήτου εκάστου σχολεῖου να μεριμνοῦν δια την εκ μέρους των μαθητῶν καταβολὴν του ανωτέρω παραβόλου, λαμβάνοντες τα κατάλληλα μέτρα, ὥστε να

- διασφαλίζεται πράγματι η καταβολή του ανωτέρω παραβόλου εις το Δημόσιον Ταμείον, όπως άλλως τε προβλέπεται και από την ανωτέρω ΙΒ/8415/31-08/09-09-1993 κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Οικονομικών. Εν όψει δε της εννοίας αυτής του νόμου η ανωτέρω ΙΒ/8415/31-08/09-09-1993 κοινή απόφασις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Οικονομικών ευρίσκει νόμιμον έρεισμα εις τας διατάξεις αυτάς, ρυθμίζουσα ειδικότερον θέμα. Παράβασις δε της ανωτέρω υποχρέωσης συνιστά, κατά τας ανωτέρω διατάξεις, ερμηνευομένης εν συνδυασμό και προς τας προπαρατεθείσας διατάξεις του άρθρου 41 παρ. 1 και 2 περ. στ του ν. 682/77, πειθαρχικόν παράπτωμα, τιμωρούμενον κατά τας ανωτέρω διατάξεις.

8. Επειδή εν προκειμένω, ως προκύπτει εκ του φακέλου της υποθέσεως, δι' εγγράφου (Φ.17.4/1605/23-5-94) του Προϊσταμένου της Διευθύνσεως Πρωτοβαθμίου Εκπαιδεύσεως της Νομαρχίας Ανατ. Αττικής εκοινοποιήθη προς τους διευθυντάς και ιδιοκτήτας ιδιωτικών δημοτικών σχολείων νηπαγωγείων Ν. Αττικής το Φ1/274/Δ5/3596/15-5-94 έγγραφον του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Οδηγίες για την είσπραξη του παραβόλου που προβλέπεται από τας διατάξεις του άρθρου 33 παρ. 3 του ν. 2009/92», καθώς και η ανωτέρω ΙΕ/8415/31-8-93 (φ. 695 τ.Β') κοινή απόφασις των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «στην οποία και περιγράφεται η διαδικασία είσπραξης του παραβόλου υπέρ του ΕΔΠΕ που πρέπει να εφαρμόσετε από το ερχόμενο σχολικό έτος και εφεξής». Επεσημαίνετο δε δια του ως άνω από 23-5-94 εγγράφου, ότι ουδεμία παρέκκλισις ή παρέλκυσις (προφανώς ως προς τα εις το από 15-5-94 έγγραφον οδηγιών εκπεθέμενα) θα εγίνετο δεκτή. Εις απάντησιν του ανωτέρω Φ.17.4/1605/23-5-94 εγγράφου ο αιτών απέστειλεν επιστολήν από 27-5-94, επισυνάπτων συγκεντρωτικήν κατάστασιν των κατά το σχολικόν έτος 1993-94 εγγραφέντων κατά τάξιν μαθητών εις το Νηπαγωγείον και το Δημοτικόν Σχολείον των Εκπαιδευτηρίων ΔΟΥΚΑ, των οποίων φέρεται ως ιδιοκτήτης, ως και υπεύθυνον δήλωσιν περί του ύψους των ετησίων, κατά τάξιν, διδάκτρων. Ανέφερε δε περαιτέρω εις την επιστολήν αυτήν τα εξής: «Ως προς την υποβολή απόδειξης είσπραξης παραβόλου δεν είναι δυνατό να υποβάλουμε διότι δεν έχει καταβάλει κανένας γονέας και κατά συνέπεια δεν αποδώσαμε στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. κανένα ποσό». Επηκολούθησε το Φ.13/969/22-6-94 έγγραφον του Προϊσταμένου της Διευθύνσεως Πρωτοβαθμίου Εκπαιδεύσεως της Νομαρχίας Ανατ. Αττικής περί παραπομπής του αιτούντος εις το Π.Υ.Σ.Π.Ε. Νομαρχίας Ανατ. Αττικής, διενέργεια ενόρκου διοικητικής εξετάσεως (Ε.Δ.Ε.) από τον Προϊστάμενον της Διευθύνσεως Πρωτοβαθμίου Εκπαιδεύσεως Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, κατά το από 07-11-94 πόρισμα της οποίας ο αιτών «υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα μη εκτελώντας τις διατάξεις της παρ. 3α του άρθρου 33 του Ν. 2009/92, όπως το θέμα αυτό ρυθμίστηκε με την αριθ. ΙΒ/8415/31-08-1993 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργείων Παιδείας και Οικονομικών και την αριθ. Φ.1/274/Δ5/3596/15-05-1994 εγκύκλιον του Υπουργείου Παιδείας», έκθεσις των απόψεων του αιτούντος δια του από 07-11-94 εγγράφου του, έγγραφος απολογία του αιτούντος δια του 47/05-04-95 εγγράφου του και, ακολούθως, δια της 22α /29-09-1995 αποφάσεως του Π.Υ.Σ.Π.Ε. επεβλήθη εις τον αιτούντα πειθαρχική ποινή προστίμου 200.000 δρχ, δια το ανωτέρω παράπτωμα της μη καταβολής παραβόλου 1% επί των διδάκτρων σχολικού έτους 1993-94. Κατά της αποφάσεως αυτής ο αιτών ήσκησεν ένστασιν ενώπιον του Κ.Υ.Σ.Π.Ε. Δια της ενστάσεως αυτής προέβαλεν ότι η ανωτέρω πράξις του Π.Υ.Σ.Π.Ε., δεν ησχολήθη με το δίετον την είσπραξιν και καταβολήν του παραβόλου νομικόν καθεστώς και δεν απεφάνθη αν οι μαθηταί είχαν την υποχρέωσιν και τα εκπαιδευτήρια την δυνατότητα να επαβάλουν την είσπραξιν τούτου, ότι εκ του ν. 682/77 δεν προεβλέπετο υποχρέωσις του ιδιοκτήτου του σχολείου να εισπράξη το παράβολον, σχετική δε υποχρέωσις προεβλέπετο δι' εγκυκλίου του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, την οποίαν ο αιτών δεν εθεώρει ως δεσμευτικήν, ότι κακώς εκρίθη ότι ο αιτών υπέπεσε εις πειθαρχικόν παράπτωμα και ότι η απόφασις του Π.Υ.Σ.Π.Ε. ήτο ανατιολόγητος. Επί της ενστάσεως αυτής εξεδόθη η ήδη προσβαλλομένη 35/10-12-1997 απόφασις του Κ.Υ.Σ.Π.Ε., κρίνασα νόμω αβάσιμον την ένστασιν, και περιορίσασα το επιβληθέν εις τον αιτούντα πρόστιμον εις το ποσόν των 100.000 δρχ, Ως δε προκύπτει εκ της πράξεως αυτής, η ανωτέρω κύρωσις επεβλήθη εις τον αιτούντα, ληφθέντος υπ' όψιν ότι, ως προέκυπτεν εκ των στοιχείων του φακέλου, οι μαθηταί του εκπαιδευτηρίου του αιτούντος δεν κατέβαλον δια το σχολικόν έτος 1993-94 το ανωτέρω παράβολον, ούτε ο αιτών το εισέπραξεν, ούτε εξήγησε τα σχετικά αποδεικτικά δια την εγγραφήν των μαθητών. Επί πλέον ελήφθη υπ' όψιν, ότι δι' εγγράφου του από 14-01-93 προς τους γονείς των μαθητών ο αιτών είχεν ενημερώσει τους γονείς περί της δια του άρθρου 33 παρ. 3 ν. 2009/92

- αυξήσεως του ύψους του ανωτέρω παράβολου, τους εκάλει να καταβάλουν το σχετικό ποσόν έως τέλος Φεβρουαρίου 1993 και εξέθετε ότι η καταβολή του «μπορεί να γίνει: (α) είτε απευθείας στα αρμόδια Δημόσια Ταμεία για το «Λογαριασμό της Γενικής Ιδιωτικής Εκπαίδευσης», (παράβολο για φοίτηση μαθητού σε Ιδιωτικό Σχολείο), προσκομίζοντας μας τη σχετική τριπλότυπη απόδειξη, (β) είτε μέσω του Λογιστηρίου των Εκπαιδευτηρίων μας, το οποίο για το λογαριασμό σας θα καταβάλει το ποσό αυτό αρμοδίως και θα σας χορηγήσει σχετική απόδειξη», περαιτέρω δε ανέφερε εις το έγγραφο αυτό, ότι «η αύξηση αυτή, που βαρύνει του Γονείς, είναι υπέρογκη» και ότι είχαν γίνει «παραστάσεις προς την Κυβέρνηση για τη μείωση του παραβόλου» και κατέληγε ως εξής: «Πραγματικά λυπούμεθα για την ταλαιπωρία σας αυτή αλλά και για το ύψος της αύξησης. Σημειώστε ότι μέχρι τη δημοσίευση του Νόμου το παράβολο ήταν δρχ. εξακόσιες πενήντα (650) το χρόνο. Το θέμα όμως αυτό είναι έξω από τις αρμοδιότητές μας». Κατά την εισήγησιν δε του προέδρου του Κ.Υ.Σ.Π.Ε., δια του εγγράφου αυτού, ο αιτών «αποθάρρυνε εμμέσως τους γονείς να μην καταβάλουν το παράβολο αυτό» και «υπέπεσε στο πειθαρχικό παράπτωμα της υπαίτιας παράλειψης στην εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας».

9. Επειδή δια της προσβαλλομένης πράξεως, κατά την ορθήν έννοιαν της, επεβλήθη εις τον αιτούντα η ως άνω πειθαρχική ποινή του προστίμου, επί τω λόγω, ότι «δεν κατέβαλε» το ανωτέρω παράβολο, δια το σχολικόν έτος 1993-94. Τοιαύτη υποχρέωσις του αιτούντος όμως δεν προέκυπτε, ως εξετέθη, εκ του νόμου, ούτε επίθετο νομίμως, δια της ως άνω ΠΒ/8415/31-08/09-09-1993 κοινής υπουργικής αποφάσεως, αι διατάξεις των παρ. 1-8 της οποίας κείνται εκτός εξουσιοδοτήσεως και, συνεπώς, δεν δύνανται να παράσχουν έρεισμα εις την προσβαλλομένην πράξιν, η οποία είναι δια τον λόγον αυτόν μη νόμιμος και ακυρωτέα. Εξ άλλου, δεν θεμελιούται εν προκειμένω πειθαρχική ευθύνη του αιτούντος δι' έμμεσον αποθάρρυνσιν των γονέων των μαθητών ως προς την καταβολήν του παραβόλου. Και τούτο, πέραν του ότι δεν έχει ασκηθή και δια τοιαύτην συμπεριφοράν του αιτούντος πειθαρχική δίωξις, διότι τα εκπιθέμενα συναφώς πραγματικά περιστατικά αφ' ενός περί γνωστοποίησεως εις τους γονείς των μαθητών της δυνατότητος να προβούν εις την καταβολήν του παραβόλου και μέσω του λογιστηρίου του εκπαιδευτηρίου και αφ' ετέρου περί ενημερώσεως τούτων, ότι, κατόπιν της χαρακτηριζομένης ως υπερόγκου αυξήσεως του ύψους του παραβόλου, δια την οποίαν εκφράζεται λύπη, είχαν πραγματοποιηθή παραστάσεις προς την Κυβέρνησιν δια την μείωσιν τούτου, ουδόλως δύναται κατά κοινήν αντίληψιν να εκληφθούν ως ενέχοντα έμμεσον αποθάρρυνσιν των γονέων των μαθητών ως προς την καταβολήν του παραβόλου. Επομένως και υπό την εκδοχήν ότι τέτοια συμπεριφορά θα στοιχειοθετούσε παράβασιν των κειμένων διατάξεων περί ιδιωτικής εκπαίδευσεως, πάντως, εν προκειμένω δεν μπορεί να θεμελιωθή συναφώς πειθαρχική ευθύνη του αιτούντος. Συνεπώς, μη νομίμως επεβλήθη το ανωτέρω πρόστιμον εις τον αιτούντα και δια τον λόγον αυτόν, βασίμως προβαλλόμενον, η υπό κρίσιν αίτησις πρέπει να γίνη δεκτική και να ακυρωθή η προσβαλλομένη πράξις. Αν και κατά την γνώμην των Συμβούλων Δ. Πετρούλια και Ν. Μαρκουλάκη και των Παρέδρων Κ. Ευστρατίου και Ο. Ζύγουρα, εκ της προσβαλλομένης πράξεως προκύπτει, ότι δι' αυτής απερρίφθη εν μέρει η ένστασις του αιτούντος και του επεβλήθη η ανωτέρω πειθαρχική κύρωσις, δια τον λόγον ότι ούτος δεν εμερίμνησεν, ως υπεχρεούτο εκ του νόμου, κατά την υπ' αυτών κατά τα ανωτέρω διατυπωθείσαν γνώμην, δια την διασφάλισιν της καταβολής υπό των μαθητών του σχολείου του ως άνω παραβόλου, ληφθέντος μάλιστα υπ' όψιν και ότι δια της ανωτέρω επιστολής του προς τους γονείς των μαθητών απέτρεψε τούτους από την καταβολήν τούτου. Εκ τούτου δε στοιχειοθετείται πειθαρχικόν παράπτωμα κατά τας ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 41 παρ. 1, 2στ, 46 και 47 του ν. 682/77 και 33 παρ. 3 ν. 2009/92 και είναι, κατά την γνώμην αυτήν, απορριπτέα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα δια της υπό κρίσιν αιτήσεως, δεδομένου ότι και δια της υπό κρίσιν αιτήσεως δεν αμφισβητεί ο αιτών ότι απέτρεψε τους γονείς από της καταβολής του ανωτέρω παραβόλου, περαιτέρω δε αλυσιτελώς προβάλλονται λόγοι περί αδυναμίας του αιτούντος να εισπράξη τα ανωτέρω ποσά παραβόλου.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτησιν.

Ακυρώνει την 35/10-12-97 πράξιν του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβαθμίου Εκπαίδευσεως (ΚΥΣΠΕ), κατά τα εν τω αιτιολογικώ.

Διατάσσει την απόδοσιν του παραβόλου.

Επιβάλλει εις βάρος του Δημοσίου την δικαστικήν δαπάνην του αιτούντος εξ 760 ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 Μαρτίου 2003 και στις 25 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος Η Γραμματέας

Διορισμός εκπαιδευτικών
Γενικού ΑΣΕΠ

Αριθμός 7/1997
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 26 Νοεμβρίου 1998 με την εξής σύνθεση: Γ. Δεληγιάννης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ. Τμήματος, Γ. Σταυρόπουλος, Π.Ν. Φλώρος, Π. Πικραμμένος, Αν. Γκότσης, Σύμβουλοι, Αικ. Σακελλαροπούλου, Κ. Πισπιρίγκος, Πάρεδροι Αντ. Γαϊτάνης, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Γ ι α να δικάσει την από 9 Μαρτίου 1998 αίτηση:

τ ω ν : 1) Πανελληνίας Ένωσης Αδιορίστων Εκπαιδευτικών, που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Κορνάρου, αρ. 2, η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Θ. Παπαστρατή (Α.Μ. 11098), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, 2) Βαρβούνη Μαρία, κατοίκου Ν. Φιλαδέλφειας, οδός Ανακούς, αρ. 151, η οποία δεν παρέστη, 3) Ευθυμιάδου Μαρία κατοίκου Ζεφυρίου, οδός Καζαντζάκη, αρ. 37, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, που τον διόρισε με πληρεξούσιο, 4) Ξύδη Γεωργίου, κατοίκου Αργυρούπολης, οδός Κυπρίων Αγωνιστών, αρ. 11-13, ο οποίος δεν παρέστη, 5) Γαλάνη Γεωργίου κατοίκου Εξαρχείων, οδός Ανδρέα Μεταξά, αρ. 10, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, ο οποίος δήλωσε ότι η αιτούσα παραιτείται από την άσκηση του ενδίκου μέσου, 6) Μαχά Μαρίας κατοίκου Αθηνών, οδός Σάθα, αρ. 4, 7) Κοντού Κωνσταντίνου του Γεωργίου, κατοίκου Χαϊδαρίου, οδός Θερμοπυλών, αρ. 26, 8) Μανέτα Γεωργίου, κατοίκου Κηφισιάς, οδός Λ. Κηφισίας, αρ. 369, οι οποίοι δεν παρέστησαν, 9) Παπαμάρκου Αγγελικής, κατοίκου Περιστερίου, οδός Ασκληπιού, αρ. 76, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, ο οποίος δήλωσε ότι η αιτούσα παραιτείται από την άσκηση του ενδίκου μέσου, 10) Κάπου Σταματίας, κατοίκου Γαλατσίου, οδός Ορφέως, αρ. 22, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, που τον διόρισε με πληρεξούσιο, ο οποίος δήλωσε στο ακροατήριο ότι διορθώνει το όνομα της αιτούσας σε Κάπου, 11) Φανοπούλου Αριάνδης, κατοίκου Μεγάρων, οδός Σιφνίδων, αρ. 68, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως αν δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, που τον διόρισε με πληρεξούσιο, ο οποίος δήλωσε στο ακροατήριο ότι διορθώνει το όνομα της αιτούσας σε Θανοπούλου, 12) Βαμβακά Κωνσταντίνου, κατοίκου Ελευσίνας, οδός Πετράκη, αρ. 47, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, ο οποίος δήλωσε στο ακροατήριο ότι η αιτούσα παραιτείται από την άσκηση του ενδίκου μέσου, 13) Λυγίζου Κατερίνα, κατοίκου Αυλώνας Αττικής, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο που τον διόρισε με πληρεξούσιο, 14) Παπαμάρκου Μάρκου, κατοίκου Π. Φαλήρου, οδός Παντελή Λίνου, αρ. 43, ο οποίος δεν παρέστη, 15) Καφούση Αναστασία του Ιωάννη, κατοίκου Αθήνας, οδός Μαυρικίου, αρ. 4, η οποία παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Θ. Παπαστρατή, που τον διόρισε με πληρεξούσιο 16) Μέρκου Ανδριάννας, κατοίκου Ζωγράφου, οδός Περιάνδρου, αρ. 9, η οποία δεν παρέστη.

κ α τ ά των Υπουργών 1) Εθνικής Παιδείας, 2) Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, οι οποίοι παρέστησαν με τους 1) Μ. Ανδροβιτσάνεα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 2) Χρ. Θωμόπουλο, Σύμβουλο, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Δ2/1420/11.2.1998 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Ε.τ.Κ. 117/12.2.98, τευχ. Β') και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Γ. Σταυρόπουλου. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους αντιπροσώπους των Υπουργών οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψη της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι,

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχουν καταβληθεί τα νόμιμα τέλη και το παράβολο (9214271-2/1998 διπλότυπα της Δ.Ο.Υ. Ενσήμων και Δικαστικών Εισπραξέων Αθηνών, 1392988 ειδικό έντυπο παραβόλου).

2. Επειδή με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της Δ2/1420/12.2.1998 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "Καθορισμός γνωστικού αντικείμενου εξεταστέας ύλης για τις εξετάσεις

κατάρτισης πινάκων υποψηφίων εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης" (Φ. 117/12.2.1998 τ. Β').

3. Επειδή, παραδεκτός, εν γένει, ασκούν την κρινόμενη αίτηση το πρώτο από τους αιτούντες σωματείο, του οποίου μέλη, κατά το άρθρο 3 του Καταστατικού του, είναι "όλοι οι πτυχιούχοι που προορίζονται για τη πρόσχολική εκπαίδευση, τη δημοτική εκπαίδευση, τα γυμνάσια, τα λύκεια και την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση", η τρίτη από τους αιτούντες, προβάλλοντας την ιδιότητα της αδιόριστης νηπιαγωγού, χωρίς προϋπηρεσία σε δημοτικό σχολείο ως προσωρινή αναπληρώτρια ή ωρομίσθια, η δέκατη από τους αιτούντες (που προέβη, με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της στο ακροατήριο, σε διόρθωση του επιθέτου της από Κάππου σε Κάπτου), προβάλλοντας την ιδιότητα της αδιόριστης φιλολόγου, με προϋπηρεσία τεσσάρων ετών σε δημοτικό σχολείο ως προσωρινή αναπληρώτρια, η ενδέκατη από τους αιτούντες (που προέβη, με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της στο ακροατήριο, σε διόρθωση του επιθέτου της από Φανοπούλου σε Θανοπούλου), προβάλλοντας την ιδιότητα της αδιόριστης καθηγήτριας γαλλικής φιλολογίας, με προϋπηρεσία δύο ετών σε δημόσιο σχολείο ως προσωρινή αναπληρώτρια, η δέκατη τρίτη από τους αιτούντες, προβάλλοντας την ιδιότητα της αδιόριστης καθηγήτριας αγγλικής φιλολογίας, με προϋπηρεσία ενός έτους σε δημόσιο σχολείο ως προσωρινή αναπληρώτρια και η δέκατη πέμπτη από τους αιτούντες, προβάλλοντας την ιδιότητα της αδιόριστης φιλολόγου, χωρίς προϋπηρεσία σε δημόσιο σχολείο ως προσωρινή αναπληρώτρια ή ωρομίσθια. Από τους λουπούς αιτούντες ο πέμπτος, η ένατη και ο δωδέκατος παραιτήθηκαν του δικηγόρου της κρινόμενης αίτησης με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου τους στο ακροατήριο, ενώ η δεύτερη, ο τέταρτος, η έκτη, η έβδομη, ο όγδοος, ο δέκατος τέταρτος και η δέκατη έκτη από τους αιτούντες δεν νομιμοποίησαν τον υπογράφο να το δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης δικηγόρο.

4. Επειδή, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του ν. 1566/1985 "Πρωτοβάθμια - Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και λουπές διατάξεις" (Φ. 167) "1. Το Εκπαιδευτικό προσωπικό των νηπιαγωγών ανήκει στον κλάδο των νηπιαγωγών ΑΤ Κατηγορίας... 2. Για το διορισμό σε θέση νηπιαγωγού με τον εισαγωγικό βαθμό απαιτείται α) πτυχίο παιδαγωγικού τμήματος Α.Ε.Ι. κατεύθυνσης νηπιαγωγών, ή β) ... (άρθρο 12), "1. Το εκπαιδευτικό προσωπικό των δημοτικών σχολείων ανήκει στον κλάδο δασκάλων ΑΤ κατηγορίας... 2. Για το διορισμό σε θέση δασκάλου με τον εισαγωγικό βαθμό απαιτείται πτυχίο παιδαγωγικού τμήματος Α.Ε.Ι., κατεύθυνσης δασκάλων ή παιδαγωγικής ακαδημίας ή..." (άρθρο 13), "1. Το εκπαιδευτικό προσωπικό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανήκει στους εξής κλάδους κατά κατηγορίες: ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΤ: κλάδος ΑΤ1 Θεολόγων, κλάδος ΑΤ2 Φιλολόγων, κλάδος ΑΤ3 Μαθηματικών, κλάδος ΑΤ4 Φυσικών... ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡ... ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕ... 2... 8. Τα προσόντα διορισμού του εκπαιδευτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ορίζονται κατά κλάδους ως εξής: α) Κλάδος ΑΤ1 Θεολόγων: πτυχίο θεολογικού ή ποιμαντικού τμήματος Α.Ε.Ι... β) κλάδος ΑΤ2 Φιλολόγων: πτυχίο οποιουδήποτε τμήματος... φιλοσοφικής σχολής Α.Ε.Ι. της ημεδαπής. γ) κλάδος ΑΤ3 Μαθηματικών: πτυχίο μαθηματικού τμήματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής δ) Κλάδος ΑΤ Φυσικών... ε)... (κ.λπ.)..." (άρθρο 14), "Διορισμοί εκπαιδευτικού προσωπικού: Α' Δασκάλων - Νηπιαγωγών. 1. Οι διορισμοί των δασκάλων και νηπιαγωγών στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης γίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από ετήσιους πίνακες διοριστέων που συντάσσονται στο τέλος κάθε έτους. Στους πίνακες αυτούς περιλαμβάνονται όλοι όσοι υπέβαλαν αιτήσεις διορισμού μέσα στο ίδιο έτος και με σειρά που καθορίζεται από το βαθμό του πτυχίου τους... 2... 3. Κατά τη σύνταξη του ετήσιου πίνακα διοριστέων προτάσσονται υποχρεωτικά και ανεξάρτητα από το βαθμό του πτυχίου τους, κατά σειρά όσοι έχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, τα θύματα πολέμου ή εθνικής αντίστασης ή ειρηνικής περιόδου, οι ανάπηροι πολέμου ή εθνικής αντίστασης ή ειρηνικής περιόδου και τα τέκνα τους και ακολουθούν οι πολύτεκνοι και τα τέκνα πολύτεκνων... Β' Εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. 1. Οι διορισμοί σε θέσεις των κλάδων εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, από ετήσιους πίνακες διοριστέων που συντάσσονται κατά κλάδους στα τέλη του έτους... Στους παραπάνω πίνακες περιλαμβάνονται όλοι όσοι υπέβαλαν αιτήσεις διορισμού μέσα στο ίδιο έτος και με σειρά που καθορίζεται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. 2... 3. Κατά τη σύνταξη του πίνακα διοριστέων προτάσσονται υποχρεωτικά και ανεξάρτητα από το βαθμό του πτυχίου τους κατά σειρά όσοι έχουν διδακτορικό δίπλωμα, τα θύματα πολέμου ή εθνικής αντίστασης ή ειρηνικής περιόδου, οι ανάπηροι πολέμου ή εθνικής αντίστασης ή ειρηνικής περιόδου και τα τέκνα τους και ακολουθούν οι πολύτεκνοι και τα

τέκνα πολυτέκνων.. 6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καταρτίζεται πίνακας διοριστέων και πριν από το τέλος του έτους, στις περιπτώσεις που έχουν εξαντληθεί οι πίνακες διοριστέων του προηγούμενου έτους..." (άρθρο 15). Εξάλλου, κατά το άρθρο 17 του ίδιου ν. 1566/1985 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 12 του ν. 2158/1993 (φ. 109) "1. Αν για οποιαδήποτε αιτία απουσιάζουν από τα σχολεία εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και αν υπάρχουν έκτακτες ανάγκες λειτουργίας των σχολείων, οι οποίες δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, προσλαμβάνονται, με αίτηση τους, προσωρινοί αναπληρωτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου από αυτούς που υπέβαλαν αίτηση διορισμού σε θέσεις μόνιμων εκπαιδευτικών... Η απόλυση των προσωρινών αναπληρωτών γίνεται αυτοδικαίως με τη λήξη του διδακτικού έτους και χωρίς καμία αποζημίωση. Αν δεν υπάρχουν ή δεν προσφέρονται για πρόσληψη σε θέσεις προσωρινών αναπληρωτών υποψήφιοι για διορισμό εκπαιδευτικοί, μπορούν να προσληφθούν ως προσωρινοί αναπληρωτές ιδιώτες που έχουν τα προσόντα διορισμού... Κάθε έτος μπορούν να καταρτίζονται χωριστές, κατά δυσπρόσιτες ή νησιωτικές περιοχές καταστάσεις υποψηφίων για πρόσληψη αναπληρωτών εκπαιδευτικών... 4. Στους προσωρινούς αναπληρωτές καταβάλλονται οι αποδοχές στο κατώτερο μισθολογικό κλιμάκιο του εισαγωγικού βαθμού του κλάδου τους, καθώς και επιδόματα εορτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις..", κατά, δε, το άρθρο 14 του ίδιου νόμου "17. Αν στο ίδιο σχολείο ή στα σχολεία της ίδιας ή γειτονικής πόλης ή κομόπολης οι προβλεπόμενες από το πρόγραμμα ώρες διδασκαλίας και ασκήσεων δεν δικαιολογούν το διορισμό μόνιμου εκπαιδευτικού ή αν οι ώρες αυτές δεν καλύπτονται από μόνιμους εκπαιδευτικούς, μπορεί να ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων ή η διεξαγωγή πρακτικών ασκήσεων με ωριαία αντιμισθία σε εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, άλλους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή σε ιδιώτες που έχουν τα προσόντα των κλάδων αυτών... 18. Ανάθεση υπερωριακής διδασκαλίας, προαιρετικής ή υποχρεωτικής, καθώς και ανάθεση διδασκαλίας με ωριαία αντιμισθία, επιτρέπεται μόνο αν οι καθηγητές της ίδιας ειδικότητας έχουν καλύψει το υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας τους. 19. Η ωριαία αντιμισθία ορίζεται στο 1/90 των κάθε είδους μηνιαίων αποδοχών του εισαγωγικού βαθμού του αντιστοίχου κλάδου, χωρίς το επίδομα οικογενειακών βαρών. 20... 21. Οι διατάξεις των άρθρων 12 και 13 και των παρ. 13 έως 20 αυτού του άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και για τους προσωρινούς αναπληρωτές και τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στη δημόσια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου". Με την παράγραφο 3 του άρθρου 46 του ν. 2413/1996 (φ. 124) προστέθηκε εδάφιο στην παράγρ. 3 του άρθρου 17 του ν. 1566/1985 ως εξής: "Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διαδικασία πρόσληψης προσωρινών αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών". Με βάση την τελευταία αυτή διάταξη εκδόθηκε η Δ2/12616/26.6.1996 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "Ρύθμιση προϋποθέσεων και διαδικασίας πρόσληψης προσωρινών αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών" (φ. 533/4.7.1996, τ. Β').

5. Επειδή με το άρθρο 6 του νεότερου ν. 2525/1997 "Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις" (φ. 188/23.9.1997) ορίσθηκαν τα εξής: 1. Την 31η Δεκεμβρίου 1997 κλείνουν οι πίνακες των διοριστέων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι υποψήφιοι, που έχουν υποβάλει ή θα υποβάλλουν μέχρι την ημερομηνία αυτή αιτήσεις διορισμού, εγγράφονται στους πίνακες διοριστέων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α'). 2. Κατά τα έτη 1998 μέχρι και 2002 οι διορισμοί εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση γίνονται κατά ένα ποσοστό των πληρούμενων οργανικών θέσεων από τους εγγεγραμμένους στους πίνακες διοριστέων και κατά σειρά εγγραφής τους σε αυτούς και κατά το υπόλοιπο από τους μετέχοντες επιτυχώς σε διαγωνισμό, που διεξάγεται κατά τις επόμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου και κατά την αξιολογική κατάταξη αυτών στους πίνακες επιτυχίας. Τα ποσοστά διορισμού από κάθε κατηγορία ορίζονται για το έτος 1998 σε 80% και 20%, για το έτος 1999 σε 60% και 40%, για το έτος 2000 σε 40% και 60%, για το έτος 2001 σε 20% και 80% για το έτος 2002 σε 10% και 90% αντίστοιχα, και από το έτος 2003 οι διορισμοί εκπαιδευτικών γίνονται αποκλειστικά από πίνακες που καταρτίζονται ύστερα από διαγωνισμό. 3. Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού προκηρύσσει και διενεργεί, ανά διετία, με αφετηρία το έτος 1998, διαγωνισμό για την κατάρτιση πίνακα διοριστέων εκπαιδευτικών στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κατά κλάδους και ειδικότητες που ισχύει για μια

διετία. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται τα γνωστικά αντικείμενα που εξετάζονται κατά το διαγωνισμό, καθώς και η ύλη αυτών κατά ειδικότητες. 4. Δεκτοί στο διαγωνισμό είναι οι έχοντες τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, κατά τις διατάξεις των άρθρων 12, 13 και 14 του ν. 1566/1985, καθώς και Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, που χορηγείται από τα Α.Ε.Ι. ανεξάρτητα εάν είναι εγγεγραμμένοι στους πίνακες διοριστέων του ν. 1566/1985. Στο διαγωνισμό γίνονται δεκτοί, χωρίς Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, οι έχοντες πτυχίο Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών και των Τμημάτων Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ή Φιλοσοφίας και Κοινωνικών Σπουδών των Α.Ε.Ι. ή πτυχίο της Παιδαγωγικής Τεχνικής Σχολής της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής Τεχνικής Εκπαίδευσης και της Ανωτέρας Σχολής Εκπαιδευτικών Τεχνολόγων Μηχανικών (Π.Α.Τ.Ε.Σ. και Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.), καθώς και οι εγγεγραμμένοι στους πίνακες διοριστέων του ν. 1566/1985 και έχοντες διδακτορικό δίπλωμα στις επιστήμες της Αγωγής ή τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών στις επιστήμες της Αγωγής. 5. Οι επιτυχόντες στο διαγωνισμό κατατάσσονται κατά τη σειρά της βαθμολογίας τους σε πίνακες επιτυχίας, οι οποίοι δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από τους πίνακες αυτούς γίνονται οι διορισμοί στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατά την απόλυτη σειρά των υποψηφίων και με βάση τις δηλούμενες προτιμήσεις τους. Επιτυχόντες θεωρούνται εκείνοι των οποίων ο βαθμός σε κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε ποσοστό τουλάχιστον 70% της προβλεπόμενης ανώτατης βαθμολογίας. Στους διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν κατά τη διάρκεια της πενταετίας 1998-2002, η συνολική βαθμολογία των επιτυχόντων στο διαγωνισμό που υπηρέτησαν ως προσωρινοί αναπληρωτές και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί στα δημόσια σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν συμπληρώσει προϋπηρεσία δύο (2) τουλάχιστον διδακτικών ετών με πλήρες διδακτικό ωράριο, προσυζητάται με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) για κάθε διδακτικό έτος. Στις περιπτώσεις διδακτικής προϋπηρεσίας με μειωμένο ωράριο γίνεται αναγωγή στο υποχρεωτικό εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας. Η διαμορφούμενη συνολική βαθμολογία προσδιορίζει τη σειρά εγγραφής των υποψηφίων στους πίνακες επιτυχίας. 6. Με απόφαση των οικείων Α.Ε.Ι., που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καταρτίζονται στα Α.Ε.Ι. προγράμματα θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης, διάρκειας δύο ακαδημαϊκών εξαμήνων, τα οποία παρακολουθούν οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί είτε κατά τη διάρκεια των βασικών σπουδών τους είτε μετά τη λήξη αυτών. Σε όσους παρακολουθούν επιτυχώς τα προγράμματα χορηγείται Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας το οποίο παρέχει τη δυνατότητα συμμετοχής στους διαγωνισμούς για την κατάρτιση πίνακα διοριστέων εκπαιδευτικών. 7. Από το σχολικό έτος 1998-1999, προσωρινοί αναπληρωτές και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί προσλαμβάνονται, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, από τους πίνακες διοριστέων του ν. 1566/1985 και από τους εγγεγραμμένους στους πίνακες των επιτυχόντων στο διαγωνισμό και μη διοριζόμενους σε οργανικές θέσεις. Από το έτος 2003, οι προσλήψεις προσωρινών αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών γίνονται αποκλειστικά από τους πίνακες των επιτυχόντων στο διαγωνισμό υποψηφίων εκπαιδευτικών. 8. Επί μια πενταετία από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, γίνονται δεκτοί στο διαγωνισμό οι έχοντες τα τυπικά προσόντα διορισμού και χωρίς πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας. Από τη συμπλήρωση της πενταετίας ο σκοπός και ο τρόπος λειτουργίας της Π.Α.Τ.Ε.Σ. της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. επανακαθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. 9. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για τη λειτουργία του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού". Με βάση την πιο πάνω εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 6 παρ. 3 εδαφ. β' του ν. 2525/1997 εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση.

6. Επειδή ναι μεν ο καθορισμός των γνωστικών αντικείμενων και της εξεταστέας ύλης στον οποίο προβαίνει η προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση αφορά το διαγωνισμό που προκηρύχθηκε το έτος 1998 (βλ. την 2/1998 Προκήρυξη του Α.Σ.Ε.Π.) και ο διαγωνισμός αυτός διενεργήθηκε ήδη τον μήνα Ιούνιο του τρέχοντος έτους, εκ τούτου, όμως, δεν συνάγεται, όπως προβάλλει αβασίμως η Διοίκηση (βλ. το Α.Π. 27929/23.9.1998 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προς το Συμβούλιο της Επικρατείας), ότι έληξε η ισχύς της εν λόγω υπουργικής απόφασης. Τούτο, δε γιατί δεν δημοσιεύθηκαν ακόμη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα

με άρθρο 6 παρ. 5 του ν. 2525/1997, οι πίνακες επιτυχίας του διαγωνισμού αυτού (βλ. το Δ2 12325 (α)/24.11.1998 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προς το Συμβούλιο της Επικρατείας) και ούτε άρχισαν, πολύ δε περισσότερο δεν ολοκληρώθηκαν κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου 6 του ν. 2525/1997, οι βάσει αυτών των πινάκων επιτυχίας διετούς ισχύος διορισμοί των εκπαιδευτικών.

7. Επειδή, όπως συνάγεται από τις πιο πάνω διατάξεις του ν. 2525/1997, βούληση του νομοθέτη υπήρξε η κατάργηση του συστήματος κατάρτισης πινάκων διοριστέων μονίμων εκπαιδευτικών βάσει της σειράς εγγραφής στην οικεία επετηρίδα και η αντικατάστασή του με το σύστημα κατάρτισης πινάκων διοριστέων εκπαιδευτικών βάσει της επιτυχίας τους σε διαγωνισμό κατά κλάδο και ειδικότητα. Τη νομοθετική αυτή επιλογή επέβαλε, όπως σημειώνεται στην εισηγητική έκθεση του νόμου, το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, λόγω της μεγάλης αύξησης των εκπαιδευτικών που εγγράφονται στην επετηρίδα, το χρονικό διάστημα, μεταξύ της εγγραφής σ' αυτή και του διορισμού των εκπαιδευτικών είναι αρκετά μεγάλο. Με τη διατήρηση του συστήματος της επετηρίδας (βλ. και τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή κατά τη ψήφιση του νέου αυτού νομοθετήματος ιδίως στις συνεδριάσεις ΑΒ' και ΑΔ' του 1997) θα εμφανιζόταν το φαινόμενο, ενόψει και της μελλοντικής κατάρτισης του κλειστού αριθμού εισακτέων στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να συμπληρώνουν οι υποψήφιοι δημόσιοι εκπαιδευτικοί το όριο ηλικίας που προβλέπει για το διορισμό τους ο Υπαλληλικός Κώδικας πριν προλάβουν να διορισθούν. Εξάλλου, όπως, ακόμη, σημειώνεται στην Εισηγητική Έκθεση, η μακρά αδιοριστία έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα του διδακτικού προσωπικού, με το οποίο στελεχώνονται τα σχολεία, γιατί αυτό αποκόπτεται από τις αρχικές του σπουδές, χάνει το ζήλο και τον ενθουσιασμό που οφείλουν να διακρίνουν τον παιδαγωγό και κοινωνικοποιείται επαγγελματικά σε χώρους που δε σχετίζονται με το σχολείο, αφού οι περισσότεροι αδιοριστοί εκπαιδευτικοί ασκούν άλλα επαγγέλματα πριν διορισθούν. Στα παραπάνω προστίθεται η διαπίστωση ότι οι διορισμοί με βάση την επετηρίδα δεν επιτρέπουν τον έλεγχο των ουσιαστικών προσόντων όσων γίνονται δημόσιοι εκπαιδευτικοί, με αποτέλεσμα, όπως ρητά περαιτέρω, σημειώνεται στην Εισηγητική Έκθεση, να διορίζονται σε μερικές περιπτώσεις πρόσωπα ακατάλληλα να ασκήσουν το λειτουργήμα του εκπαιδευτικού. Για τους λόγους αυτούς ο νομοθέτης θεώρησε ότι έπρεπε οι διορισμοί των εκπαιδευτικών, να στηρίζονται, στο εξής, σε περισσότερο αξιοκρατικό σύστημα επιλογής, μέσω διαγωνισμού, όπως τούτο, καταρχήν, συμβαίνει με τους λοιπούς δημοσίου υπαλλήλους. Ανέθεσε, δε, τη διενέργεια του διαγωνισμού αυτού στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), που αποτελεί, σύμφωνα με τον περί αυτού νόμο, ανεξάρτητη αρχή μη υποκείμενη σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλη διοικητική αρχή (άρθρ. 2 ν. 2190/1994). Σκοπός του νομοθέτη που κινήθηκε στα πλαίσια των ορισμών των άρθρων 4, 5, 16 και 103 παρ. 1 του Συντάγματος, είναι να διορίζονται στη δημόσια εκπαίδευση με τη χρήση αντικειμενικών κριτηρίων οι περισσότεροι καταρτισμένοι και ικανοί εκπαιδευτικοί, μετά από διάγνωση των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων. Για την ομαλή, μάλιστα, μετάβαση στο νέο σύστημα διορισμού, βάσει διαγωνισμού, προβλέφθηκε μεταβατική περίοδο πέντε ετών παράλληλης λειτουργίας των δύο συστημάτων με, διαδοχικά, μειούμενο το ποσοστό των διοριζομένων με βάση την επετηρίδα. Είναι, συνεπώς, απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι λόγοι ακυρώσεως με τους οποίους προβάλλονται οι λόγοι παράβασης του άρθρου 4 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και της απορреούσας από το πνεύμα του Συντάγματος δημοκρατικής αρχής της σταδιοδρομίας εκάστου κατά το λόγο της προσωπικής του αξίας, προκειμένου περί της καταλήψεως δημοσίων θέσεων.

8. Επειδή, ο ν. 2525/1997 περιέλαβε σύμφωνα με την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 6 παρ. 5 αυτού, κατά την μεταβατική περίοδο της πενταετίας 1998-2002, κατά την οποία θα λειτουργούν παράλληλα τα δύο συστήματα διορισμού των μονίμων εκπαιδευτικών, ειδική ρύθμιση για τους εκπαιδευτικούς που υπηρέτησαν ως προσωρινοί αναπληρωτές και ορισμένοι εκπαιδευτικοί στα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, όρισε, ότι όσοι εκπαιδευτικοί είχαν συμπληρώσει, με αυτές τις ιδιότητες, προϋπηρεσία δύο (2) τουλάχιστον διδακτικών ετών με πλήρες διδακτικό ωράριο, αν λάβουν μέρος επιτυχώς στους διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν κατά τη διάρκεια αυτής πενταετίας, θα δικαιούνται προσαύξησης της βαθμολογίας τους κατά ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) για κάθε διδακτικό έτος, χωρίς περιορισμό ως προς το ανώτατο συνολικό ποσοστό της προσαύξησης. Ορίστηκε, επίσης, ότι στις περιπτώσεις διδακτικής προϋπηρεσίας με μειωμένο ωράριο γίνεται αναγωγή στο υποχρεωτικό εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας. Η ρύθμιση αυτή και, ειδικότερα, η πρωμοδότηση της βαθμολογίας μόνο των εκπαιδευτικών που έχουν διανύσει δύο τουλάχιστον χρόνια υπηρεσίας ως προσωρινοί

αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι με πλήρες διδακτικό ωράριο ή με μειωμένο μεν ωράριο που ανάγεται, όμως, σε πλήρες, λόγω της μείζονος προϋπηρεσίας τους με αυτές τις ιδιότητες, συνιστά αντικειμενικό κριτήριο για την ενίσχυση της βαθμολογίας τους, η χρήση του οποίου δεν επιφέρει παράβαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας σε σχέση με τους προσωρινούς αναπληρωτές ή ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς οι οποίοι διήνυσαν ολιγότερο της διετίας χρόνο με πλήρες διδακτικό ωράριο. Είναι, συνεπώς, απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, που προβάλλεται παραδεκτώς μόνο από το πρώτο από τους αιτούντες σωματείο, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα. Οι λοιποί αιτούντες στερούνται εννόμου συμφέροντος για την προβολή του λόγου, δεδομένου ότι δεν ισχυρίζονται ότι συνέτρεξε στο πρόσωπό τους προϋπηρεσία με την ιδιότητα των προσωρινών αναπληρωτών ή ωρομισθίων, μικρότερη των δύο ετών με πλήρες διδακτικό ωράριο. Είναι, επίσης, απορριπτέος ως απαράδεκτος ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση της αρχής της ισότητας σχετικά με τη μη πρωμοδότηση από το ν. 2525/1997 των εκπαιδευτικών που είχαν αντίστοιχη προϋπηρεσία στα ΤΕΙ, τις στρατιωτικές σχολές, τα δημόσια Κ.Ε.Κ. και τα ιδιωτικά σχολεία, δεδομένου ότι δεν προκύπτει ότι κάποιο από τα μέλη του αιτούντος σωματείου ή ότι κάποιος από τους λοιπούς αιτούντες έχει μια τέτοια προϋπηρεσία.

9. Επειδή προβάλλεται ότι το καθιερούμενο από το ν. 2525/1997 νέο σύστημα διορισμού βάσει διαγωνισμού επιτείνει τις ανισότητες μεταξύ δασκάλων που αποφοίτησαν από τις παιδαγωγικές ακαδημίες και δασκάλων που αποφοίτησαν από τα παιδαγωγικά τμήματα των Α.Ε.Ι., οι οποίες, κατά τους αιτούντες, οφείλονται στο καθιερούμενο με το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2233/1994 σύστημα διορισμού των αποφοίτων κάθε κατηγορίας, με ποσόστωση, βάσει ειδικής επιτηρίδας ανά κατηγορία αποφοίτων. Ο λόγος αυτός, που προβάλλεται παραδεκτώς μόνο από το πρώτο από τους αιτούντες σωματείο, γιατί οι λοιποί από τους παραδεκτώς ασκούντες την κρινόμενη αίτηση αιτούντες -φυσικά πρόσωπα δεν προβάλλουν την ιδιότητα του δασκάλου, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι με το καθιερούμενο νέο σύστημα του διαγωνισμού ο διορισμός των δασκάλων εξαρτάται πλέον μόνο από την επιτυχία τους στον διαγωνισμό και όχι από τη κατηγορία των πτυχίων τους.

10. Επειδή η μακρόχρονη διατήρηση της ισχύος ενός ευνοϊκού για ορισμένη κατηγορία προσώπων νομοθετικού καθεστώτος δεν αποτελεί, κατά το Σύνταγμα, πρόσκομμα για τη μεταβολή του. Ο συνταγματικός νομοθέτης, όπου θέλησε να θεσπίσει περιορισμούς στο περιεχόμενο της ρυθμιστικής δράσης του κοινού νομοθέτη εκφράστηκε ρητά και ειδικά (άρθρο 78 παρ. 2 του Συντάγματος). Ένας γενικός περιορισμός της νομοθετικής λειτουργίας που θα στηριζόταν σε μόνο το επισφαλές κριτήριο του ευνοϊκού για ορισμένη κατηγορία προσώπων χαρακτήρα μιας υφιστάμενης ρύθμισης θα κατέληγε, ενόψει της ευρύτητάς του, στη διαιώνισή της. Ο περιορισμός αυτός θα οδηγούσε στην παράλυση της δράσης του νομοθέτη και τη ματαίωση της, κατά το Σύνταγμα, αποστολής του να ρυθμίζει τις έννομες σχέσεις σύμφωνα με τις επιταγές του δημόσιου συμφέροντος, όπως διαμορφώνονται από τις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Έτσι, αυτή και μόνη η απλή προσδοκία διορισμού των υποψήφιων εκπαιδευτικών που είχαν εγγραφεί στην οικεία επιτηρίδα βάσει του ν. 1566/1985 δεν προστατεύεται από καμία συνταγματική διάταξη ή αρχή. Πολύ περισσότερο όταν η πραγματοποίηση της προσδοκίας αυτής δεν μπορούσε με βεβαιότητα να προσδιορισθεί χρονικά, απαιτώντας μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις την πάροδο δεκαετιών, με συνέπεια να καθίσταται προβληματική η λειτουργία του συστήματος αυτού και να κλονίζεται η αξιοπιστία του. Ούτε η προσδοκία διορισμού των υποψήφιων εκπαιδευτικών, που είχαν διατελέσει προσωρινοί αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14 και 17 του ν. 1566/1986 περιβάλλεται με συνταγματική προστασία. Πράγματι από καμία διάταξη της προϊσχύουσας νομοθεσίας δεν επιφυλάχθηκε στους πιο πάνω υποψήφιους ευνοϊκότερη μεταχείριση ως προς το διορισμό τους, που ήταν άσχετος από την παροχή των υπηρεσιών τους ως προσωρινών αναπληρωτών ή ωρομισθίων και συνδεόταν αποκλειστικά με τη θέση τους στην οικεία επιτηρίδα και τον αριθμό των ετήσιων διορισμών. Εξάλλου, τη θέσπιση του νέου συστήματος που στηρίζεται, αποκλειστικά, σε αξιοκρατικά κριτήρια επιλογής των περισσότερο καταρτισμένων και ικανών εκπαιδευτικών, επέβαλε, κατά την κρίση του νομοθέτη, η επιτακτική ανάγκη της αναβάθμισης της παρεχόμενης παιδείας, σύμφωνα με τις ανάγκες της σύγχρονης ανταγωνιστικής κοινωνίας, που μπορεί να επιτευχθεί μόνο με αξιοκρατικά επιλεγμένους εκπαιδευτικούς, όπως αξιώνουν τα άρθρα 4, 5, 16 § 2 και 103 παρ. 1 του Συντάγματος. Εν πάσει, όμως περιπτώσει, με τις μεταβατικές φύσης ειδικότερες ρυθμίσεις των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 6 του ν. 2525/1997, επιδιώχθηκε η απορρόφηση του συνόλου, σχεδόν, των προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων, μέσα στην

πενταετία 1998-2002, απ' ενός με την πριμοδότηση της βαθμολογίας εκείνων από αυτούς που θα λάβουν μέρος επιτυχώς στους διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν κατά την πενταετία αυτή, απ' ετέρου δε, με τη σταδιακή και όχι άμεση κατάργηση της επετηρίδας, από την οποία θα γίνονται διορισμοί αδιόριστων εκπαιδευτικών, μεταξύ των οποίων και οι αναπληρωτές και ωρομίσθιοι, μέχρι και το έτος 2002, παράλληλα με τους διορισμούς που θα γίνονται με βάση τους πίνακες επιτυχίας των διαγωνιζόμενων υποψηφίων εκπαιδευτικών, την ίδια περίοδο. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι οι ρυθμίσεις του ως άνω νεότερου νόμου είναι αντίθετες με τις αρχές της προστατευόμενης εμπιστοσύνης σε συνδυασμό με το άρθρο 5 του Συντάγματος, ως προς τους εκπαιδευτικούς που είχαν παράσχει τις υπηρεσίες τους ως προσωρινοί αναπληρωτές και ωρομίσθιοι είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

11. Επειδή προβάλλεται ότι, μολονότι και κατά το νέο ν. 2525/1997, απαιτείται για το διορισμό σε θέση νηπιαγωγού, δασκάλου και καθηγητή μέσης εκπαίδευσης η κατοχή πτυχίου αντίστοιχου Τμήματος Α.Ε.Ι., οι υποψήφιοι δημόσιοι εκπαιδευτικοί θα πρέπει, πλέον, να λαμβάνουν μέρος σε πανελλήνιο διαγωνισμό, κατά τον οποίο, θα εξετάζονται, καταρχήν, στο αντίστοιχο γνωστικό αντικείμενο, τούδε, δε, υποβαθμίζει την αξία του πτυχίου τους, κατά παράβαση του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος. Εφόσον, υποστηρίζουν περαιτέρω οι αιτούντες, τα πτυχία Α.Ε.Ι. παρέχουν τεκμήρια γνώσης του σχετικού αντικειμένου, μόνο τα Α.Ε.Ι. μπορούν να ελέγχουν τη γνώση των φοιτούντων σε αυτά μέσω εξετάσεων. Η πληττόμενη όμως κανονιστική ρύθμιση δεν υποβαθμίζει την αξία των εν λόγω πτυχίων Α.Ε.Ι. τα οποία αποτελούν, πάντοτε, τυπικό προσόν, διορισμού στις αντίστοιχες θέσεις. Με το νεότερο αυτό νόμο, όπως συνάγεται από την εισηγητική του έκθεση και τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή, καθιερώθηκε ενόψει κυρίως του μεγάλου αριθμού πτυχιούχων Α.Ε.Ι. που προορίζονται για τη δημόσια εκπαίδευση και του χαμηλού ρυθμού της απορρόφησής τους, ο έλεγχος των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων δημοσίων εκπαιδευτικών μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας, προκειμένου να επιλεγούν από τους πτυχιούχους οι ικανότεροι προς διορισμό στη δημόσια εκπαίδευση. Επιλέχθηκε δε, σχετικά, όπως προαναφέρθηκε, μια γνωστή και καθιερωμένη διαδικασία, ο διαγωνισμός, που ισχύει πάγια, ως ο κανόνας διορισμού των δημοσίων υπαλλήλων και ανατέθηκε στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), που αποτελεί ανεξάρτητη αρχή, η διενέργεια του διαγωνισμού αυτού. Συνεπώς, οι πιο πάνω ρυθμίσεις δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος, αφού με αυτές δεν αμφισβητείται η παροχή ανώτατης εκπαίδευσης από τα Α.Ε.Ι. ούτε υποβαθμίζεται η αξία των τίτλων σπουδών που παρέχουν, αλλά θεσπίζεται πιο αξιολογικό σύστημα διορισμού των εκπαιδευτικών, προκειμένου να επιλεγούν οι ικανότεροι για να περιβληθούν την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 103 παρ. 1 εδαφ. β' του Συντάγματος σε συνδυασμό με εκείνους των άρθρων 4, 5 αλλά και του ίδιου του άρθρου 16 του Συντάγματος. Συνεπώς ο πιο πάνω λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

12. Επειδή προβάλλεται ότι το άρθρο 6 του ν. 2525/1997 είναι αντίθετο με το άρθρο 22 παρ. 1 του Συντάγματος. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτός γιατί η ως άνω συνταγματική διάταξη αφορά την εργασία με σχέση ιδιωτικού δικαίου και όχι τη σχέση δημοσίου δικαίου μεταξύ των εκπαιδευτικών - δημοσίων υπαλλήλων και του Κράτους.

13. Επειδή προβάλλεται ότι οι εμπειρικοί κανόνες της δεύτερης θεματικής ενότητας της προσβαλλόμενης κανονιστικής υπουργικής απόφασης στους οποίους, μεταξύ άλλων, εξετάζονται οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί δεν εντάσσονται σε γνωστικό αντικείμενο που να μπορεί αντικειμενικά να διερευνηθεί, με αποτέλεσμα την παραβίαση της αρχής της ισότητας των ευκαιριών και την υπέρβαση της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 6 παρ. 3 του ν. 2525/1997. Σύμφωνα με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση οι υποψήφιοι εξετάζονται στην πρώτη και στη δεύτερη θεματική ενότητα. Στη δεύτερη θεματική ενότητα εντάσσεται η διδακτική μεθοδολογία και τα παιδαγωγικά θέματα και ορίζεται ότι αυτή αποτελείται από δύο σκέλη: α) Διδακτική μεθοδολογία και ειδική διδακτική του γνωστικού αντικείμενου και β) Γενικά ψυχοπαιδαγωγικά θέματα. Περαιτέρω ορίζεται ότι "Σκοπός της εξέτασης στα παραπάνω αντικείμενα είναι η αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο οι υποψήφιοι κατέχουν βασικές παιδαγωγικές γνώσεις για να μπορούν: α) να οργανώνουν σωστά το διδακτικό τους έργο, β) να αντιμετωπίζουν στην πράξη και σύμφωνα με το ενδεδειγμένο παιδαγωγικό τρόπο τα προβλήματα της καθημερινής σχολικής ζωής, γ) να βοηθούν το μαθητή στην προσαρμογή του στο σχολείο και να συμβάλλουν θετικά στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, δ) να κατανοούν το ρόλο του σχολικού θεσμού μέσα στην κοινωνία και την επίδραση που η τελευταία ασκεί σ' αυτόν και ε) να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κριτικά τη

γνώση. 1.5 Τα θέματα που θα δοθούν στους υποψηφίους δεν θα απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις (παιδαγωγικές ή ψυχολογικές θεωρίες, παιδαγωγικά συστήματα, Ιστορία της Αγωγής και της Εκπαίδευσης κ.λπ.), αλλά μια γενική παιδαγωγική αντίληψη ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης των σχετικών με την αγωγή και μάθηση ζητημάτων καθώς και βασικά γνωστικά στοιχεία, τα οποία υπάρχουν σε όλα τα αντίστοιχα ψυχοπαιδαγωγικά βιβλία. 1.6 Η εξέταση αυτή να γίνεται ως εξής:

α) Το πρώτο σκέλος επιδιώκει να ελέγξει αν οι υποψήφιοι κατέχουν βασικές γνώσεις γύρω από τη μεθοδολογία της διδασκαλίας και αν είναι σε θέση να τις εφαρμόσουν στο σχεδιασμό μιας διδασκαλίας "επί χάρτου". Θα αναφέρεται ειδικότερα σε ζητήματα Ειδικής Διδακτικής των αντίστοιχων προς της ειδικότητα των υποψηφίων μαθημάτων (γενικοί σκοποί και ειδικοί στόχοι του μαθήματος, μέθοδοι και πορεία διδασκαλίας, διδακτικές ενέργειες, χρήση εποπτικών και άλλων διδακτικών μέσων, τρόποι και τεχνικές αξιολόγησης των μαθητών). Στους υποψηφίους μπορεί να δοθεί μια διδακτική ενότητα σχετική με το μάθημα (ή τα μαθήματα) της ειδικότητάς τους και να τους ζητηθεί: α) να παρουσιάσουν ένα αναλυτικό σχέδιο στο οποίο θα εκθέτουν τον τρόπο διδασκαλίας και αξιολόγησής της και β) να αιτιολογήσουν με βάση τις παιδαγωγικές τους γνώσεις την άποψή τους. Μπορεί ακόμη να τους δοθεί ένα συγκεκριμένο σχέδιο μαθήματος ή κάτι συναφές και να τους ζητηθεί να το σχολιάσουν ή να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αναφέρονται σ' αυτό. β) Το δεύτερο σκέλος θα αναφέρεται: (1) Στην πρακτική αντιμετώπιση πουκίων ζητημάτων της καθημερινής σχολικής ζωής (π.χ. προβλήματα προσαρμογής και συμπεριφοράς στο σχολείο, προβλήματα μετάβασης από τη μία βαθμίδα στην άλλη, αμοιβές - ποινές μαθητών, κίνητρα, διαπροσωπικές σχέσεις και επικοινωνία στο σχολικό περιβάλλον, σχέσεις μεταξύ μαθητών - εκπαιδευτικών - γονέων, προβλήματα σχετικά με την παιδική ή την εφηβική ηλικία (ανάλογα με τη βαθμίδα), απλά μαθησιακά προβλήματα, κρούσματα νεανικής παραβατικότητας στο πλαίσιο του σχολείου, οικογενειακά ή προσωπικά προβλήματα των μαθητών, η αντιμετώπιση των οποίων δεν απαιτεί ειδικές γνώσεις). (2) Σε γενικά παιδαγωγικά θέματα, που μπορεί να αφορούν: α) τη σχέση σχολείου και κοινωνίας, β) το ρόλο του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο, γ) τις επιδράσεις του σχολείου στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου, δ) τους εξωσχολικούς παράγοντες αγωγής και ε) βασικά στοιχεία της δομής και λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος". Από τα παραπάνω συνάγεται ότι στην δεύτερη θεματική ενότητα της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης δεν γίνεται αναφορά σε άδριστους εμπειρικούς κανόνες ή σε ιδεολογικά στοιχεία στάσεων και συμπεριφορών του κάθε εκπαιδευτικού εξεταστή, όπως, περαιτέρω, ισχυρίζονται οι αιτούντες, αλλά στις πρακτικές όψεις του γνωστικού αντικείμενου της ψυχοπαιδαγωγικής επιστήμης που είναι αναγκαίες για τη διαπίστωση της ικανότητας των υποψηφίων να ανταποκριθούν στο εκπαιδευτικό έργο για το οποίο προορίζονται και μπορούν, αντικειμενικά, να διερευνηθούν από τους εξεταστές, σύμφωνα με την αναλυτική καταγραφή τους στην εν λόγω υπουργική απόφαση. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση θεσπίζει αντικειμενικά κριτήρια διαπίστωσης των σχετικών γνώσεων των υποψηφίων και γι' αυτό δεν αντιστρατεύεται την αρχή της ισότητας των ευκαιριών αν υποψηφίων ούτε υπερβαίνει τη νομοθετική εξουσιοδότηση του άρθρου 6 παρ. 3 του ν. 2525/1997. Έτσι, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα.

14. Επειδή, τέλος, προβάλλεται παράβαση της αρχής της ισότητας σε σχέση με διατάξεις της περί του Α.Σ.Ε.Π. νομοθεσίας που υποχρεώνουν τους υποψηφίους να υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής στο διαγωνισμό σε μια μόνο Νομαρχία και που αδικαιολογήτως προμοδοτούν τους εκ των υποψηφίων μονίμους κατοίκους Θράκης, ορισμένων νησιών, μικρών δήμων και των κοινοτήτων, κατά την τελική βαθμολόγηση. Επισημαίνεται, επίσης, από τους αιτούντες, σύμφωνα με την νομοθεσία εκείνη, το ενδεχόμενο να είναι εξεταστές σε διαγωνισμό εκπαιδευτικών όχι μόνο καθηγητές Α.Ε.Ι., αλλά και υπηρετούντες στη δημόσια εκπαίδευση καθηγητές της Α/θμιας και της Β/θμιας εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα την παράβαση της αρχής της ισότητας λόγω της διαφοροποίησης των γνώσεων των εξεταστών. Οι λόγοι, όμως ακυρώσεως αυτοί δεν στρέφονται ούτε εμμέσως κατά της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, η οποία αναφέρεται μόνο στον καθορισμό του γνωστικού αντικείμενου και της εξεταστέας ύλης του διαγωνισμού του 1998, αλλά αφορούν ενδεχόμενες πλημμέλειες πράξεων που θα επακολουθήσουν για την ολοκλήρωση του διαγωνισμού του έτους 1998. Για το λόγο αυτό είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι.

15. Επειδή, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί. Διά ταύτα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου και
Επιβάλλει στους αιτούντες δεκατέσσερις χιλιάδες (14.000) δραχμές για τη δικαστική δαπάνη του
Δημοσίου.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 15 Δεκεμβρίου 1998 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια
συνεδρίαση στις 7 Ιανουαρίου 1999.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ο Γραμματέας του Γ' Τμήματος
Γ. Δεληγιάννης Αντ. Γαϊτάνης

4

-2-

Αριθμός 7/1999

J.

A.S.

J.

Επιτροπή αιτητών
για διορισμό

Αριθμός 1667/2005
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Μαΐου 2004, με την εξής σύνθεση : Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Α. Γκότσης, Ν. Μαρικουλάκης, Μ. Κωνσταντινίδου, Σύμβουλοι, Γ. Ποταμιάς, Μ. Πικραμένος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 10 Νοεμβρίου 1999 έφεση :

του Σωτηρίου Αθανασίου του Αθανασίου, κατοίκου Ιωαννίνων, οδός Ζυγομάλλη αρ. 24, ο οποίος παρέστη αυτοπροσώπως ως δικηγόρος (Α.Μ. 106 Δ.Σ. Ιωαννίνων) και ο οποίος διόρισε στο ακροατήριο το δικηγόρο Παντελή Μήτση (Α.Μ. 8802) με τον οποίο συμπαρίσταται, κατά των : 1) Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τη Μ. Ανδροβιτσανά, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 2) Χρυσούλας (Χρυσής) συζ. Χρήστου Καπλάνη, το γένος Απόστολου Λάππα, κατοίκου Ελεούσας Ιωαννίνων, η οποία παρέστη με το δικηγόρο Θεόδ. Γιωτόπουλο (Α.Μ. 1243) που τον διόρισε με πληρεξούσιο, και κατά της υπ' αριθμ. 2225/1998 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Μ. Πικραμένου. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον εκκαλούντα ως δικηγόρο και τον πληρεξούσιο με τον οποίο συμπαρίσταται, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους εφέσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η έφεση, τον πληρεξούσιο της εφεσίβλητης και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

1
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης έφεσης έχουν καταβληθεί τα νόμιμα τέλη (9735005/1999 διπλότυπο εισπραξής Δ.Ο.Υ. Ενσήμων και Δικαστικών Εισπραξών Αθηνών) και το παράβολο (180996/1999 ειδικό έντυπο παραβόλου).
2. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση ζητείται η εξαφάνιση της 2225/1998 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών με την οποία απρρίφθηκε αίτηση ακυρώσεως του εκκαλούντος, πτυχιούχου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θράκης και του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, κατά της Δ2/19057/23.8.1996 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΕτΚ Γ', φ. 166/23.8.1996), κατά το μέρος που η εφεσίβλητη Χρυσούλα Λάππα διορίστηκε ως μόνιμη καθηγήτρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του κλάδου ΠΕ Νομικών-Πολιτικών Επιστημών στην εκπαιδευτική περιφέρεια Ιωαννίνων, κατά παράλειψη του εκκαλούντος.
3. Επειδή, στο άρθρο 14 του ν.1566/1985 (ΕτΚ Α', φ. 167), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 2 παρ. 5 εδαφ. α' του ν. 1894/1990 (ΕτΚ Α', φ. 110), προβλέπεται ότι : "1 ... 8. Τα προσόντα διορισμού του εκπαιδευτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ορίζονται κατά κλάδους ως εξής : α) ... γ) Κλάδος Πτυχιούχων Νομικών και Πολιτικών Επιστημών : πτυχίο νομικού ή πολιτικού τμήματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και πτυχίο παιδαγωγικών σπουδών της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. ή πτυχίου Παιδαγωγικής Ακαδημίας ή Σχολής Νηπιαγωγών ή Καθηγητικής Σχολής Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή και αλλοδαπής". Περαιτέρω στο άρθρο 2 παρ. 5 εδαφ. γ' του ν. 1894/1990 ορίζεται ότι : "α ... β ... γ. Ειδικά οι πτυχιούχοι παιδαγωγικών σπουδών της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. μέχρι 31 Ιουλίου 1990, προτάσσονται στους διορισμούς των πτυχιούχων Παιδαγωγικής Ακαδημίας ή Σχολής Νηπιαγωγών ή καθηγητικής σχολής Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή και αλλοδαπής". Στο άρθρο 68 του ν. 2413/1996 (ΕτΚ Α', φ. 124) ορίζεται ότι : "Κατά τους διορισμούς του εκπαιδευτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε θέσεις των κλάδων ΠΕ 9 Οικονομολόγων και ΠΕ 13 πτυχιούχων Νομικών και Πολιτικών Επιστημών, από τις υπάρχουσες επιτηρίδες, τα ποσοστά των νεοδιοριζομένων έχουν ως εξής : 1) ... 2) Κλάδος ΠΕ 13 πτυχιούχων Νομικών και Πολιτικών Επιστημών. Με πτυχίο νομικού ή πολιτικού τμήματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και πτυχίο παιδαγωγικών σπουδών της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. κατά ποσοστό 50% και με πτυχίο νομικού ή πολιτικού τμήματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και πτυχίο Παιδαγωγικής Ακαδημίας ή Σχολής Νηπιαγωγών ή καθηγητικής σχολής Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή και αλλοδαπής κατά ποσοστό

50%". Στο άρθρο 15 του ν. 1566/1985 με τίτλο "Διορισμοί εκπαιδευτικού προσωπικού" προβλέπεται ότι : "Α' Δασκάλων-Νηπιαγωγών ... Β' Εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

1. Οι διορισμοί σε θέσεις κλάδων εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, από ετήσιους πίνακες διοριστέων που συντάσσονται κατά κλάδους στο τέλος κάθε έτους... Στους παραπάνω πίνακες περιλαμβάνονται όλοι όσοι υπέβαλαν αιτήσεις διορισμού μέσα στο ίδιο έτος και με σειρά που καθορίζεται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. 2. Οι αιτήσεις για διορισμό υποβάλλονται, μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στις κατά τόπους αρμόδιες διευθύνσεις ή γραφεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι προϊστάμενοι των οποίων ελέγχουν τη νομιμότητα και πληρότητα των δικαιολογητικών .. 3. Κατά τη σύνταξη του πίνακα διοριστέων προτάσσονται υποχρεωτικά και ανεξάρτητα από το βαθμό του πτυχίου τους κατά σειρά όσοι έχουν διδακτορικό δίπλωμα, τα θύματα πολέμου ή εθνικής αντίστασης ή ειρηνικής περιόδου και τα τέκνα τους και ακολουθούν οι πολύτεκνοι και τα τέκνα πολυτέκνων. 4. Η κατάταξη όσων ανήκουν σε καθεμία από τις κατηγορίες της προηγούμενης παραγράφου γίνεται με βάση την ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων στις διευθύνσεις και τα γραφεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. 5. Σε περίπτωση ταυτόχρονης υποβολής, η σειρά διορισμού καθορίζεται από τον αριθμό πρωτοκόλλου της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων". Περαιτέρω στο άρθρο 1 του π.δ. 154/1996 «Διορισμός και τοποθέτηση εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (ΕτΚ Α', φ. 115/14.6.1996) ορίζεται ότι : «1. Μέχρι τις 30 Μαρτίου κάθε έτους οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συντάσσουν πίνακες διοριστέων εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά κλάδους...2. Στους κατά την προηγούμενη παράγραφο πίνακες εντάσσονται όλοι οι υποψήφιοι που υπέβαλαν αίτηση για διορισμό από 1 Ιανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου της σύνταξης αυτών έτους ... 3. Οι πίνακες διοριστέων επικυρώνονται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία σύνταξής τους και ισχύουν μέχρι να διορισθούν όσοι περιλαμβάνονται σ' αυτούς». Στο άρθρο 2 του ίδιου π.δ. 154/1996 ορίζεται: «1. Ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με σχετική ανακοίνωσή του στον ημερήσιο τύπο και στα λοιπά μέσα μαζικής ενημέρωσης γνωστοποιεί μέχρι 15 Μαΐου κάθε έτους τις διευθύνσεις εκπαίδευσης στις οποίες θα γίνουν διορισμοί εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά κλάδο και ειδικότητα...Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να δηλώσουν όσες διευθύνσεις εκπαίδευσης επιθυμούν για να διορισθούν κατά σειρά προτίμησης...3. Οι εκπαιδευτικοί διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και τίθενται στη διάθεση των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη δήλωση προτίμησης και τη σειρά εγγραφής στους οικείους πίνακες διοριστέων...».

4. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου και την εκκαλουμένη απόφαση προκύπτουν τα εξής : Ο εκκαλόν, πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θράκης, από το 1982, και του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, από το 1984, υπέβαλε την από 10.7.1995 αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, προκειμένου να διορισθεί καθηγητής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του κλάδου ΠΕ Νομικών και Πολιτικών Επιστημών και ενεγράφη στη σχετική επετηρίδα διοριστέων με αύξοντα αριθμό 1061. Με την Δ2/19057/23.8.1996 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων διορίσθηκαν 34 καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον κλάδο ΠΕ Νομικών και Πολιτικών Επιστημών, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται ο εκκαλόν, ο οποίος είχε δηλώσει ως τόπο που επιθυμούσε να διορισθεί την Α' Περιφέρεια Ιωαννίνων. Στη θέση, για την οποία ο εκκαλόν είχε εκδηλώσει προτίμηση, διορίσθηκε η εφεσίβλητη, πτυχιούχος της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών και της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, η οποία είχε εγγραφεί στην επετηρίδα διοριστέων από 22.9.1989 και είχε αύξοντα αριθμό 94 στην εν λόγω επετηρίδα. Ο εκκαλόν άσκησε αίτηση ακυρώσεως κατά της ως άνω υπουργικής απόφασης, κατά το μέρος που διορίσθηκε η εφεσίβλητη κατά παράλειψη αυτού σε θέση μόνιμου εκπαιδευτικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον κλάδο ΠΕ 13 Νομικών και Πολιτικών Επιστημών, η οποία απορρίφθηκε με την εκκαλουμένη απόφαση.

5. Επειδή, προβάλλεται ότι οι προπαρατεθείσες διατάξεις που προβλέπουν τον τρόπο διορισμού των μόνιμων εκπαιδευτικών με βάση τη σειρά εγγραφής στην οικεία επετηρίδα αντίκεινται στις συνταγματικές αρχές της ισότητας (και συνακόλουθα στο αναφερόμενο επίσης στην ισότητα άρθρο 26 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα που έχει κυρωθεί με το ν.

2462/1997, ΕτΚ Α' φ. 25) και της αξιοκρατίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 126 (ήδη άρθρο 149) της Συνθήκης της Ε.Ο.Κ. που επιβάλλουν το διορισμό των υποψηφίων εκείνων που διαθέτουν τα περισσότερα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα έτσι ώστε να διασφαλίζεται παιδεία υψηλού επιπέδου. Ο λόγος αυτός εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος διότι το σύστημα επιλογής των εκπαιδευτικών με βάση την επετηρίδα δεν παραβιάζει τις εν λόγω συνταγματικές αρχές ούτε τις διατάξεις των διεθνών συμβάσεων των οποίων γίνεται επίκληση, γιατί λειτουργεί απροσώπως και χωρίς διακρίσεις, επί τη βάσει γενικών και αντικειμενικών κριτηρίων που διασφαλίζουν αδιάβλητη διαδικασία διορισμού των μόνιμων εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μολονότι το εν λόγω σύστημα δεν στηρίζεται αποκλειστικά σε αξιοκρατικά κριτήρια (βλ. άρθρο 15 Β παρ.3 του ν. 1566/1985) (πρβλ. Ολομ. ΣτΕ 1252/2003), όπως συμβαίνει με το σύστημα του διαγωνισμού που καθιερώνει ο νεότερος ν. 2525/1997 (πρβλ. ΣτΕ 7/1999 7μ. συνθ.). Ενόψει, άλλωστε, των ανωτέρω δεν καταργήθηκε με τον τελευταίο αυτό νόμο, αμέσως, το σύστημα της επετηρίδας αλλά διατηρήθηκε για μεταβατικό διάστημα πέντε ετών παράλληλα προς το σύστημα του διαγωνισμού (πρβλ. ΣτΕ 7/1999 7μελούς συνθ.) Η περαιτέρω δε αξιολόγηση της ουσιαστικής ορθότητας του νόμου όσον αφορά την επιλογή των κριτηρίων κατάταξης των υποψηφίων εκφεύγει των ορίων του ακυρωτικού ελέγχου (πρβλ. Ολομ. ΣτΕ 1252/2003). Εξάλλου, οι μνημονεύμενες από τον εκκαλούντα διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που έχει κυρωθεί με το ν.δ. 53/1974 (ΕτΚ Α', φ. 256), του άρθρου 14, που ορίζει μεταξύ άλλων ότι η χρήση των αναγνωριζομένων στη Σύμβαση δικαιωμάτων και ελευθεριών πρέπει να εξασφαλίζεται ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης ή άλλης κατάστασης, και του άρθρου 17 που ορίζει μεταξύ άλλων ότι "ουδεμία διάταξις της παρούσης Συμβάσεως δύναται να ερμηνευθή ως επαγομένη δι' έν κράτος, μίαν ομάδα ή έν άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα όπως επιδοθή εις δραστηριότητα ή εκτέλεση πράξεως σκοπούσας εις την καταστροφή των δικαιωμάτων ή ελευθεριών των αναγνωρισθέντων εν τη παρούση Συμβάσει" δεν έχουν εφαρμογή στην επίδικη υπόθεση, διότι το άρθρο 14 εφαρμόζεται μόνον σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις της Ε.Σ.Δ.Α. που καθιερώνουν συγκεκριμένα δικαιώματα (βλ. αποφάσεις Ε.Δ.Δ.Α. Κ. Schmidt κατά Γερμανίας της 16ης Ιουλίου 1994, Inze κατά Αυστρίας της 28ης Οκτωβρίου 1987) και το άρθρο 17 παραπέμπει στις λοιπές διατάξεις της Ε.Σ.Δ.Α., ο δε εκκαλούν δεν επικαλείται την παραβίαση διατάξεων της Ε.Σ.Δ.Α. που κατοχυρώνουν συγκεκριμένα δικαιώματα. Περαιτέρω, ο εκκαλών αορίστως επικαλείται παραβίαση του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, το οποίο ορίζει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του και ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Επομένως είναι απορριπτέος ο λόγος εφέσεως, κατά το μέρος που με αυτόν προβάλλεται αντίθεση των προπαρατεθεισών διατάξεων του ν.1566/1985 προς εκείνες της Ε.Σ.Δ.Α.

6. Επειδή, περαιτέρω προβάλλεται ότι η δυνατότητα που παρέχεται με τις προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 1566/1985, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν με το ν. 1892/1990, να εντάσσονται στην επετηρίδα ως υποψήφιοι για διορισμό σε θέσεις του κλάδου ΠΒ 13 Νομικών και Πολιτικών Επιστημών μαζί με τους πτυχιούχους που διαθέτουν-πέραν των οικείων πτυχίων- πτυχίο τμήματος Α.Ε.Ι. με παιδαγωγικό χαρακτήρα και αυτοί που διαθέτουν πτυχίο της ΠΑΤΕΣ ΣΕΛΕΤΕ ή της παιδαγωγικής ακαδημίας ή των σχολών νηπιαγωγών αντίκειται στο άρθρο 16 του Συντάγματος και στις συνταγματικές αρχές της ισότητας, της αξιοκρατίας και της αναλογικότητας καθώς και στο άρθρο 126 της Συνθήκης ΕΟΚ. Και τούτο γιατί, όπως προβάλλεται από τον εκκαλούντα, με τον τρόπο αυτό εξομοιώνονται ανεπιτρέπτως οι πτυχιούχοι τμημάτων Α.Ε.Ι. με παιδαγωγικό χαρακτήρα με πτυχιούχους κατώτερης βαθμίδας, όπως οι παιδαγωγικές ακαδημίες ή οι σχολές νηπιαγωγών, και με πτυχιούχους αδιαβάθμητης σχολής όπως η ΠΑΤΕΣ ΣΕΛΕΤΕ, με συνέπεια να υποβιβάζονται τα πτυχία τους και τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, ενώ οι ρυθμίσεις αυτές είναι προδήλως απρόσφορες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το Σύνταγμα και το νομοθέτη σκοπού που είναι η βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Οι λόγοι αυτοί πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελείς κατά το μέρος που αναφέρονται σε πτυχιούχους νομικών και πολιτικών επιστημών που διαθέτουν πτυχίο σχολής νηπιαγωγών ή της ΠΑΤΕΣ ΣΕΛΕΤΕ γιατί η εφεσίβλητη που κατέλαβε, κατά παράλειψη του εκκαλούντος, την επίδικη θέση στην περιφέρεια Ιωαννίνων δεν διαθέτει, εκτός του πτυχίου της Παντείου Α.Σ.Π.Ε, πτυχίο της ΠΑΤΕΣ ΣΕΛΕΤΕ ή της σχολής νηπιαγωγών αλλά διαθέτει πτυχίο παιδαγωγικής ακαδημίας ως πρόσθετο προσόν. Κατά το μέρος που οι ως άνω λόγοι εφέσεως αφορούν τους έχοντες πτυχίο παιδαγωγικής ακαδημίας,

όπως η εφεσίβλητη, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, όπως ορθώς έκρινε η εκκαλουμένη απόφαση, διότι ο νομοθέτης, κινούμενος εντός των ορίων που διαγράφει το άρθρο 16 του Συντάγματος, απαιτεί ως τυπικό προσόν για τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ 13 Νομικών και Πολιτικών Επιστημών πτυχίο νομικής ή πολιτικών επιστημών και αρκείται, περαιτέρω, στην κατοχή από τους υποψήφιους του εν λόγω κλάδου των αναγκαίων παιδαγωγικών γνώσεων, η ύπαρξη των οποίων διαπιστώνεται με τα πτυχία που ορίζουν οι ως άνω διατάξεις. Επομένως με τις επίδικες ρυθμίσεις δεν υποβαθμίζεται η παρεχόμενη παιδεία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ούτε «υποβαθμίζονται» ή «εξομοιώνονται» τα πτυχία εκείνων των τμημάτων Α.Ε.Ι. που έχουν παιδαγωγικό χαρακτήρα με τα πτυχία κατώτερου επιπέδου σχολών, κατά παράβαση των ως άνω συνταγματικών διατάξεων και αρχών, όπως αβασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη έφεση. Είναι δε περαιτέρω ανέλεγκτη η ουσιαστική ορθότητα των επιλογών του νομοθέτη ως προς τα προβλεπόμενα προσόντα διορισμού των εκπαιδευτικών από την άποψη, ειδικότερα, του απαιτούμενου επιπέδου ψυχοπαιδαγωγικών γνώσεων (πρβλ. ΣτΕ 11/1999 7μ συνθ).

7. Επειδή, προβάλλεται παραβίαση των διατάξεων της 89/48 της 21.12.1988 Οδηγίας του Συμβουλίου της Ε.Ο.Κ. ως εκ του ότι με τις προαναφερόμενες ρυθμίσεις παρέχονται τα αυτά επαγγελματικά δικαιώματα σε πτυχιούχους σχολών διαφορετικού επιπέδου, όπως εν προκειμένω στον εκκαλούντα που διαθέτει ως πρόσθετο προσόν πτυχίο του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και στην εφεσίβλητη η οποία διαθέτει ως πρόσθετο προσόν πτυχίο παιδαγωγικής ακαδημίας. Ο λόγος αυτός εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, προεχόντως, διότι σύμφωνα με το άρθρο 2 της εν λόγω Οδηγίας, αυτή εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους - μέλους οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος - μέλος υποδοχής, δηλαδή σε κράτος άλλο από εκείνο στο οποίο έχουν αποκτήσει το οικείο δίπλωμα και συνεπώς η εν λόγω οδηγία δεν έχει πεδίο εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση (ΣτΕ 11/1999 7μ συνθ).

8. Επειδή, ο λόγος εφέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η εφεσίβλητη ενεγράφη παρανόμως στον πίνακα διοριστέων της 23.8.1990 και εξαιτίας αυτής της παράνομης αρχικής εγγραφής της προηγείται του εκκαλούντος στην επετηρίδα είναι απορριπτέος διότι αφορά τη νομιμότητα ατομικής διοικητικής πράξης που δεν μπορεί να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως στην παρούσα δίκη.

9. Επειδή, ο λόγος εφέσεως με τον οποίο προβάλλεται αντισυνταγματικότητα των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 1894/1990 και του άρθρου 68 του ν. 2413/1996 κατά το μέρος που ορίζουν ότι τις θέσεις του κλάδου ΠΕ 13 Νομικών και Πολιτικών Επιστημών καταλαμβάνουν σε ποσοστό 50% πτυχιούχοι της ΣΕΛΕΤΕ είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής διότι στην προκειμένη περίπτωση η εφεσίβλητη που προτάχθηκε του εκκαλούντος δεν έχει ως πρόσθετο προσόν πτυχίο της ΣΕΛΕΤΕ αλλά πτυχίο της παιδαγωγικής ακαδημίας.

10. Επειδή, τέλος, ο εκκαλών προβάλλει ότι το δικάσαν διοικητικό εφετείο κατά παράβαση ουσιαστικού τύπου της διαδικασίας δεν αποδέχθηκε το υποβληθέν από αυτόν αίτημα περί εκδόσεως προδικαστικής απόφασης προκειμένου η Διοίκηση : α) να διατυπώσει τις απόψεις της για όλους τους λόγους ακυρώσεως τους οποίους ο εκκαλών είχε προβάλει με την αίτηση ακυρώσεως, β) να προσκομίσει τα προγράμματα σπουδών των Τμημάτων Θεολογίας, Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας, Γαλλικής και Αγγλικής Φιλολογίας για να αποδειχθεί ότι ουδεμία σχέση έχουν τα Τμήματα αυτά με τα παιδαγωγικά μαθήματα και επομένως κακώς θεωρούνται "καθηγητικές σχολές", γ) να προσκομίσει επετηρίδες των κλάδων ΠΕ 13 και ΠΕ 9 του έτους 1990 για να διαπιστωθεί ποιοι ήσαν εγγεγραμμένοι σε αυτές, δ) να προσκομίσει αφενός την Δ2/12985/9.7.1997 απόφαση του Προϊσταμένου Β/βάθμιας Εκπαίδευσης της Νομαρχίας Ιωαννίνων με την οποία απορρίφθηκαν δικαιολογητικά του εκκαλούντος και αφετέρου τις αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τις οποίες προκηρύχθηκαν οι κενές οργανικές θέσεις των ετών 1997 και 1998 και ε) να προσκομίσει τις δηλώσεις προτίμησης των υποψηφίων για διορισμό που προηγούνταν του εκκαλούντος στην επετηρίδα. Ο λόγος αυτός εφέσεως πρέπει να απορριφθεί διότι ο εκκαλών δεν επικαλείται ποια συγκεκριμένη βλάβη υπέστη από το γεγονός ότι η Διοίκηση δεν διατύπωσε τις απόψεις της για καθένα από τους προβληθέντες λόγους με την αίτηση ακυρώσεως, ενώ τα μη προσκομισθέντα ως άνω στοιχεία δεν ήσαν απαραίτητα για τη διαμόρφωση της κρίσης του δικαστηρίου εκείνου, όπως ορθώς έκρινε η εκκαλουμένη απόφαση.

11. Επειδή, καθώς δεν προβάλλεται άλλος λόγος εφέσεως η κρινόμενη έφεση πρέπει να απορριφθεί.

Διὰ τὰ ὑτά

Απορρίπτει την έφεση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου. Και

Επιβάλλει στον εκκαλούντα τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου που ανέρχεται σε τριακόσια ογδόντα (380) ευρώ και της εφεσίβλητης Χρυσούλας Λάππα που ανέρχεται σε τριακόσια ογδόντα (380) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα την 1η Ιουνίου 2004

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Μουζάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 2ας Ιουνίου 2005.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας

Π.Ζ. Φλώρος Δ. Τετράδη

Κ.Ι.

Αριθμός 3457/1998

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Μαρτίου 1998, με την εξής σύνθεση :
 Β. Μποτόπουλος, Πρόεδρος, Α. Οικονόμου, Αθ. Τσαμπάση, Ν. Παπαδημητρίου, Η. Παπαγεωργίου, Π. Ζ. Φλώρος, Ι. Στεργιόπουλος, Ν. Ντούβας, Γ. Σταυρόπουλος, Σ. Καραλής, Κ. Μενουδάκος, Ι. Ανεμογιάννης, Π. Ν. Φλώρος, Φ. Αρναούτογλου, Γ. Παπαμεντζελόπουλος Αγ. θεοφιλοπούλου, Ν. Σακελλαρίου, Εμ. Δαρζέντας, Δ. Πετρούλιας, Αικ. Συγγούνα, Ν. Ρόζος, Α. Γκότσης, Α. Ράντος, Δ. Μπριόλας, Ε. Σαρπ, Χ. Ράμμος, Ν. Μαρκουλάκης, Σύμβουλοι, Μαντζουράνης, Κ. Κουσσούλης, Πάρεδροι, Γραμματέας ο Μ. Καλαντζής.

Γ ι α ν ά δ ι κ ά σ ε ι τ η ν α π ό 30 Ν ο ε μ β ρ ί ο υ 1995 α ί τ η σ η :

τ η ς Α ι κ α τ ε ρ ί η ς Ν ι κ. Κ α τ ο υ ρ ο ύ, κ α τ ο ί κ ο υ Α γ ί α ς Π α ρ α σ κ ε υ ή ς Α τ τ ι κ ή ς (ο δ ό ς Α χ ι λ λ έ ω ς α ρ ι θ. 9), η ο π ο ί α π α ρ έ σ τ η μ ε τ ο υ ς δ ι κ η γ ό ρ ο υ ς : 1. Ν ι κ ό λ α ο Κ α λ λ έ (Α.Μ. 2953) κ α ι 2. Ε π α μ. Σ π η λ ι ω τ ό π ο υ λ ο (Α.Μ.643), π ο υ τ ο υ ς δ ι ό ρ ι σ ε μ ε π λ η ρ ε ζ ο ύ σ ι α,

κ α τ ά τ ο υ Δ ι α π α ν ε π ι σ τ η μ α κ ο ύ Κ έ ν τ ρ ο υ Α ν α γ ν ω ρ ί σ ε ω ς Τ ί τ λ ω ν Σ π ο υ δ ά ν Α λ λ ο δ α π ή ς (Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), τ ο ο π ο ί ο π α ρ έ σ τ η μ ε τ ο ν δ ι κ η γ ό ρ ο Θ ε ο δ ω ρ ο Τ σ ά λ λ α (Α.Μ. 2600), π ο υ τ ο ν δ ι ό ρ ι σ ε μ ε π λ η ρ ε ζ ο ύ σ ι ο

κ α ι κ α τ ά τ ο υ π α ρ ε μ β α ί ν ο ν τ ο ς Υ π ο υ ρ γ ο ύ Ε θ ν ι κ ή ς Π α ι δ ε ί α ς κ α ι Θ ρ η σ κ ε υ μ ά τ ω ν, ο ο π ο ί ο ς, π α ρ έ σ τ η μ ε τ ο ν Χ ρ. Θ ω μ ό π ο υ λ ο, Ν ο μ ι κ ό Σ ύ μ β ο υ λ ο τ ο υ Κ ρ ά τ ο υ ς.

Η π ι ο π ά ν ω α ί τ η σ η σ υ ζ η τ ε ί τ α ι σ τ η ν Ο λ ο μ έ λ ε ι α τ ο υ Δ ι κ α σ τ η ρ ί ο υ, κ α τ ό π ι ν τ η ς υ π α ρ ι θ. 2809/1997 π α ρ α π ε μ π τ ι κ ή ς α π ο φ ά σ ε ω ς τ ο υ Σ Τ Τ μ ή μ α τ ο ς τ ο υ Σ υ μ β ο υ λ ί ο υ τ η ς Ε π ι κ ρ α τ ε ί α ς, π ρ ο κ ε μ έ ν ο υ ν α ε π ι λ ύ σ ε ι η Ο λ ο μ έ λ ε ι α τ α ζ η τ ή μ α τ α π ο υ α ν α φ έ ρ ο ν τ α ι σ τ η ν α π ό φ α σ η.

Μ ε τ η ν α ί τ η σ η α υ τ ή η α ι τ ο ύ σ α ε π ι δ ι ω κ ε ι ν' α κ ύ ρ ω θ ο ύ ν : 1) η α π ό φ α σ η τ ο υ Δ ι ο ι κ η τ ι κ ο ύ Σ υ μ β ο υ λ ί ο υ τ ο υ Δ ι α π α ν ε π ι σ τ η μ α κ ο ύ Κ έ ν τ ρ ο υ Α ν α γ ν ω ρ ί σ ε ω ς Τ ί τ λ ω ν Σ π ο υ δ ά ν Α λ λ ο δ α π ή ς (Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), κ α ι 2) η σ ε ε κ τ έ λ ε σ η τ η ς ε κ δ ο θ ε ί σ η ς υ π' α ρ ι θ. 17/130/6-10-1995 π ρ ά ξ η τ ο υ Π ρ ο ε δ ρ ο υ τ ο υ Δ ι ο ι κ η τ ι κ ο ύ Σ υ μ β ο υ λ ί ο υ τ ο υ Δ Ι Κ Α Τ Σ Α :

Ο Ε ι σ η γ η γ ή ς, Σ ύ μ β ο υ λ ο ς, Ν. Σ α κ ε λ λ α ρ ί ο υ ά ρ χ ι σ ε τ η σ υ ζ ή τ η σ η τ η ς υ π ο θ έ σ ε ω ς μ ε τ η ν α ν ά γ ν ω σ η τ η ς π α ρ α π ε μ π τ ι κ ή ς α π ο φ ά σ ε ω ς, η ο π ο ί α α π ο τ ε λ ε ί κ α ι τ η ν ε ι σ ή γ η σ η τ ο υ Τ μ ή μ α τ ο ς. Α κ ο λ ο ύ θ ω ς, τ ο δ ι κ α σ τ ή ρ ι ο ά κ ο υ σ ε τ ο υ ς π λ η ρ ε ζ ο υ σ ί ο υ ς τ η ς α ι τ ο ύ σ η ς, ο ι ο π ο ί ο ι α ν έ π τ υ ξ α ν κ α ι π ρ ο φ ο ρ ι κ ά τ ο υ ς π ρ ο β α λ λ ό μ ε ν ο υ ς λ ό γ ο υ ς α κ υ ρ ώ σ ε ω ς κ α ι ζ ή τ η σ α ν ν α γ ί ν ε ι δ ε κ τ ή η α ί τ η σ η. Τ έ λ ο ς, ά κ ο υ σ ε τ ο ν π λ η ρ ε ζ ο ύ σ ι ο τ ο υ Δ Ι Κ Α Τ Σ Α κ α ι τ ο ν α ν τ ι π ρ ό σ ω π ο τ ο υ Υ π ο υ ρ γ ο ύ, π ο υ ζ ή τ η σ α ν τ η ν α π ό ρ ρ ι π η τ η ς α ί τ η σ η ς.

Μ ε τ ά τ η δ η μ ό σ ι α σ υ ν ε δ ρ ί α σ η τ ο δ ι κ α σ τ ή ρ ι ο σ υ ν ή λ θ ε σ ε δ ί α σ κ ε π η σ ε α ί θ ο υ σ α τ ο υ δ ι κ α σ τ η ρ ί ο υ κ α ι,

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Ε π ε ι δ ή, γ ι α τ η ν ά σ κ η σ η τ η ς υ π ό κ ρ ί σ η α ί τ η σ ε ω ς έ χ ο ν κ α τ α β λ η θ ε ί τ α, κ α τ ά ν ό μ ο, τ έ λ η κ α ι τ ο π α ρ ά β ο λ ο (Δ ι π λ ό τ υ π ο ε ι σ π ρ ά ξ ε ω ς τ ο υ Τ α μ ε ί ο υ Δ ι κ α σ τ ι κ ά ν Ε ι σ π ρ ά ξ ε ω ν Α θ η ν ώ ν 2923902 κ α ι 2923903, έ τ ο υ ς 1995 κ α ι ε ι δ ι κ ά έ ν τ υ π α π α ρ α β ό λ ο υ τ ο υ Δ η μ ο σ ί ο υ 2426327 κ α ι 6565527).

2. Ε π ε ι δ ή, μ ε τ η ν υ π ό κ ρ ί σ η α ί τ η σ η, η ο π ο ί α π α ρ α π έ μ φ θ η κ ε τ η ν υ π α ρ. 2809/1997 α π ό φ α σ η τ ο υ Σ Τ Τ μ ή μ α τ ο ς τ ο υ Σ υ μ β ο υ λ ί ο υ τ η ς Ε π ι κ ρ α τ ε ί α ς, σ τ η ν Ο λ ο μ έ λ ε ι α τ ο υ Δ ι κ α σ τ η ρ ί ο υ, λ ό γ ω μ ε ί ζ ο ν ο ς σ π ο υ δ α ι ό τ η τ α ς, τ ω ν α ν α φ ο ρ ο μ έ ν ω ν, σ' α υ τ ή, ζ η τ η μ ά τ ω ν, ζ η τ ε ί τ α ι, μ ε π ρ ο φ α ν έ ς έ ν ν ο μ ο σ υ μ φ έ ρ ο ν κ α ι π α ρ α δ ε κ τ ώ ς ε ν γ έ ν ε ι, α π ό τ η ν ή δ η α ι τ ο ύ σ α, η α κ ύ ρ ω σ η : 1) τ η ς υ π α ρ. π ρ. 328 α π ό 29-9-1995 α π ο φ ά σ ε ω ς τ ο υ Δ ι ο ι κ η τ ι κ ο ύ Σ υ μ β ο υ λ ί ο υ (Δ.Σ.) τ ο υ Δ ι α π α ν ε π ι σ τ η μ α κ ο ύ Κ έ ν τ ρ ο υ Α ν α γ ν ω ρ ί σ ε ι ς Τ ί τ λ ω ν Σ π ο υ δ ά ν τ η ς Α λ λ ο δ α π ή ς (Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), η ο π ο ί α ε κ δ ό θ η κ ε μ ε τ ά τ ο α π ό 29-9-1995 π ρ α κ τ ι κ ό τ η ς ο κ ε ί α ς τ ρ ι μ ε λ ο ύ ς Ε π ι τ ρ ο π ή ς τ ο υ Δ Ι Κ Α Τ Σ Α κ α ι μ ε τ η ν ο π ο ί α α π ο ρ ρ ί π θ η κ ε η α ί τ η σ η τ η ς ή δ η α ι τ ο ύ σ η ς, π ε ρ ί α ν α γ ν ω ρ ί σ ε ω ς τ η ς ι σ ο τ ι μ ί α ς κ α ι α ν τ ι σ τ ο ι χ ί α ς, τ ο υ τί τ λ ο υ σ π ο υ δ ά ν τ η ς: "DIPLOME DE MAITRISE DE DROIT PRIVE", τ ο ν ο π ο ί ο ε ί χ ε α π ο κ τ ή σ ε ι α π ό τ ο Γ α λ λ ι κ ό, δ η μ ό σ ι ο, ο μ ο τ α γ έ ς, π ρ ο ς τ α Ε λ λ η ν ι κ ά Α ν ά τ α τ α Ε κ π α ι δ ε υ τ ι κ ά Ι δ ρ ύ μ α τ α (Α.Ε.Ι.), Π α ν ε π ι σ τ ή μ ι ο "UNIVERSITE DE LILLE II, DROIT ET SANTE". Α ι τ ι ο λ ο γ ί α τ η ς α π ο ρ ρ ι π τ ι κ ή ς α π ο φ ά σ ε ω ς τ ο υ Δ Ι Κ Α Τ Σ Α ε ί ν α ι ό τ ι ο τί τ λ ο ς σ π ο υ δ ά ν τ η ς α ι τ ο ύ σ η ς δ ε ν ε ί ν α ι ι σ ό τ ι μ ο ς π ρ ο ς τ ο υ ς α π ο ν ε μ ό μ ε ν ο υ ς α π ό τ α Ε λ λ η ν ι κ ά Α ν ά τ α τ α Ε κ π α ι δ ε υ τ ι κ ά Ι δ ρ ύ μ α τ α (Α.Ε.Ι) κ α ι ό τ ι π α ρ έ χ ε ι σ τ η ν α ι τ ο ύ σ α δ υ ν α τ ό τ η τ α κ α τ α τ ά ξ ε ω ς τ η ς σ τ ο Π έ μ π τ ο ε ξ ά μ η ν ο σ π ο υ δ ά ν Τ μ ή μ α τ ο ς

Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι. Ζητείται επίσης η ακύρωση και της υπ' αρ. πρ. 17/130 από 6-10-1995 πράξεως του Προέδρου του Δ.Σ. του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία εκδόθηκε μετά από τις μνημονευμένες πράξεις, των ως άνω οργάνων του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με την οποία κρίθηκε ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης παρέχει σ αυτήν μόνο δικαίωμα κατατάξεώς της στο πιο πάνω εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι.

3. Επειδή, ο Υπουργός Παιδείας, στην εποπτεία του οποίου υπάγεται, κατά νόμον, το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το οποίο είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (βλ. άρθρο 1 του ν. 741/1977, ΦΕΚ Α 314), νομίμως, παρεμβαίνει, το πρώτον, ενόπιον της Ολομελείας του Δικαστηρίου, χωρίς κατάθεση δικογράφου, υπέρ του κύρους, των προσβαλλομένων πράξεων.

4. Επειδή, στην μεν διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος, ορίζεται ότι : "5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς(τους . . ." στην δε διάταξη της παρ. 8 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι Η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται (παρ. 8 εδάφιο β).

5. Επειδή από τη διατύπωση αλλά και το πνεύμα των πιο πάνω διατάξεων του άρθρου 16 του Συντάγματος, με τις οποίες προβλέπεται ότι η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στην Ελλάδα αποκλειστικά και μόνο από Ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλήρως αυτοδιοικούμενα, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους, οι οποίοι διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους, απαγορευομένης της συστάσεως ανωτάτων σχολών από ιδιώτες, συνάγεται ότι, δεν είναι επιτρεπτή, από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. - το οποίο έχει, κατά νόμον, την αρμοδιότητα, όπως αναλυτικότερα εκτίθεται στις επόμενες σκέψεις, να προβαίνει στην αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλων σπουδών Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής - η αναγνώριση ως χρόνου διανυθέντος εις ομοταγές προς ημεδαπό Α.Ε.Ι. του χρόνου εκείνου σπουδών του διανυθέντος σε Τμήμα ή Παράρτημα αλλοδαπού Α.Ε.Ι., το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα, με την μορφή ιδιωτικού φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών. Συνεπώς, νομίμως, το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., αρνείται την αναγνώριση της ισοτιμίας του προαναφερθέντος τίτλου σπουδών, προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. τίτλους σπουδών και λαμβάνοντας υπόψη του μόνο τα έτη σπουδών, τα οποία έχει πραγματοποιήσει στην αλλοδαπή ο κάτοχός του, σε ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, κατατάσσει αυτόν σε ορισμένο εξάμηνο σπουδών συγκεκριμένου Τμήματος ή Σχολής Ελληνικού Α.Ε.Ι. Πράγματι, η τυχόν αναγνώριση της ισοτιμίας τίτλου σπουδών, ο οποίος αποκτήθηκε υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες από ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής - ως εν προκειμένω - θα οδηγούσε στην αναγνώριση, εκ του αποτελέσματος, ως σπουδών ανωτάτης εκπαίδευσσεως, των σπουδών εκείνων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, σε Τμήμα ή Παράρτημα ομοταγούς αλλοδαπού Α.Ε.Ι. που λειτουργεί, στην Χώρα, υπό μορφήν ιδιωτικού φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών, γεγονός, όμως, το οποίο θα συνιστούσε καταστρατήγηση του Συντάγματος, το οποίο, απαγορεύει την λειτουργία στην Ελλάδα Α.Ε.Ι. από ιδιώτες (Σ.τ.Ε. ΟΛΟΜ. 2274/1990). Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Α. Τσαμπάση, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Ν. Σακελλαρίου, Α. Ράντος και Β. Σαρπ, οι οποίοι υποστήριξαν τη γνώμη ότι οι μνημονευμένες διατάξεις του Συντάγματος, ρυθμίζουν τα της παροχής στην Ελλάδα ανωτάτης εκπαίδευσσεως και καθορίζουν τη νομική μορφή και το καθεστώς λειτουργίας των Ελληνικών Ιδρυμάτων, τα οποία την παρέχουν και ότι συνεπώς το

μόνο το οποίο αποκλείεται, ρητώς, από το Σύνταγμα, είναι η σύσταση στην Ελλάδα από ιδιώτες ανωτάτων Σχολών, όχι όμως και η λειτουργία στην Ελλάδα Τμημάτων ή Παραρτημάτων ομοταγών Ανωτάτων Σχολών που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή και ειδικότερα σε άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Περαιτέρω, κατά τη γνώμη της πιο πάνω μειοψηφίας, επ' όσον η αναγνώριση της ισοτιμίας τίτλου σπουδών ομοταγούς Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής εξαρτάται, κατά νόμον, μόνον εκ του κατά πόσον ο υποβληθείς προς αναγνώριση τίτλος, εν όψει του περιεχομένου του ή και εξ όσων προκύπτει από άλλα στοιχεία αποκτήθηκε μετά από επιτυχή φοίτηση ή επιστημονική έρευνα και δοκιμασία και γενικώς κατά διαδικασία υπό ουσιαστικές προϋποθέσεις (διάρκεια φοιτήσεως, είδος και έκταση σπουδών, σημασία και τρόπος εξετάσεων ή άλλης δοκιμασίας κλπ.) τις ίδιες ή ανάλογες προς τις ισχύουσες στην Ελλάδα εκ των οποίων αποδεικνύεται ότι ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών είναι πράγματι της αυτής επιστημονικής

ειδικότητας ή κατευθύνσεως και της αυτής αξίας προς συγκεκριμένο τίτλο χρησιμοποιούμενο από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, ουδεμία δύναται να ασκήσει επιρροή επί του ζητήματος της αναγνώρισεως της ισοτιμίας του τίτλου το γεγονός ότι τμήμα των απαιτούμενων για την απόκτησή του σπουδών διανύθηκε σε λειτουργούν στην Ελλάδα Τμήμα ομοταγούς, αλλοδαπού Πανεπιστημίου, το οποίο έχει την έδρα του στην αλλοδαπή και ο σχετικός τίτλος πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν, προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσον αυτός εκπληρώνει τις προεκτεθείσες ουσιαστικές προϋποθέσεις, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι ο σχετικός τίτλος σπουδών δεν έχει απονεμηθεί από το Τμήμα του αλλοδαπού Πανεπιστημίου το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα αλλά από αυτό τούτο το αλλοδαπό Α.Ε.Ι. Εξ άλλου κατά την γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. επλαμβανόμενο αιτήματος περί αναγνώρισεως τίτλου σπουδών χορηγηθέντος από Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής οφείλει σε κάθε περίπτωση να ερευνά κατά πρώτον μεν εάν το Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής είναι ομοταγές προς τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. και εν συνεχεία κατά πόσον ο τίτλος ο οποίος χορηγήθηκε από το ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής είναι ισότιμος και αντίστοιχος προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. και συνεπώς το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. δεν έχει εις του νόμου αρμοδιότητα, προκειμένου να προβεί στην αναγνώριση, υπό την προεκτεθείσα έννοια, τίτλου σπουδών της αλλοδαπής να ερευνηθεί κατά πόσον ο κάτοχος του διήνοσε ή μη τμήμα των σπουδών του σε Τμήμα ή Παράρτημα Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής λειτουργούν στην Ελλάδα, δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό ανάγεται στις τυπικές προϋποθέσεις εισόδου ορισμένων υποψηφίων σε αλλοδαπό Α.Ε.Ι. για την απόκτηση από αυτό τίτλου σπουδών, οι οποίες καθορίζονται κυριαρχικώς από την εσωτερική νομοθεσία της αλλοδαπής Πολιτείας, στην οποία είναι εγκατεστημένο το αλλοδαπό Α.Ε.Ι. το οποίο απονέμει τον τίτλο ή από τον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του αλλοδαπού Ιδρύματος και δεν δύναται ως εκ τούτου να αποτελέσει αντικείμενο κρίσεως από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.

6. Επειδή, στις διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 4 του ν. 741/1977 (ΦΕΚ Α 314), όπως αυτές ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με την παράγραφο 1 του άρθρου 78 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ Α 167) και την διάταξη του άρθρου 7 παρ. 13 του νόμου 2158/1993 (ΦΕΚ Α 109 28-6-93) ορίζεται ότι : "Σε

αμφισβητούμενες περιπτώσεις για το ομοταγές των ξένων πανεπιστημίων και την αντιστοιχία, καθώς και την ισοτιμία του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής, αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. μετά γνώμη της οικείας τριμελούς επιτροπής. Το Δ.Σ. αποφασίζει ακόμη για κάθε θέμα που παραπέμπεται σε αυτό από τον πρόεδρο ή εισάγεται για ύστερα από αίτηση του 1/3 των μελών του". " 8. Με πράξη του προέδρου, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του μέλους του Δ.Σ. που αντιπροσωπεύει την οικεία ή τη συγγενέστερη ειδικότητα και με εισήγηση ενός μέλους της οικείας τριμελούς επιτροπής, παραπέμπονται για συμπληρωματική εξέταση σε συγκεκριμένα μαθήματα στην οικεία ανώτατη σχολή ή τμήμα, εκείνοι, από τους πτυχιούχους Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, που το πτυχίο τους δεν αντιπροσωπεύει το ίδιο περιεχόμενο γνώσεων προς το πτυχίο που χορηγεί στην Ελλάδα η αντίστοιχη ή συγγενέστερη σχολή ή τμήμα. Αν διαφανήσουν ο πρόεδρος και το μέλος του Δ.Σ. ζητείται η γνώμη της οικείας επιτροπής και αποφασίζει το Δ.Σ. Ύστερα από επιτυχή εξέταση των ενδιαφερομένων αναγνωρίζεται ο τίτλος σπουδών με πράξη του προέδρου του Δ.Σ. Αν δεν είναι δυνατή η αναγνώριση της ισοτιμίας πτυχίου, ο ενδιαφερόμενος κατατάσσεται στην οικεία σχολή ή τμήμα, που προσδιορίζεται επακριβώς από τον πρόεδρο του Δ.Σ."

7. Επειδή, για την αναγνώριση της ισοτιμίας τίτλου σπουδών, ο οποίος, χορηγήθηκε από σχολή της αλλοδαπής προς αντίστοιχο τίτλο σπουδών Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής το αρμόδιο όργανο του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. πρέπει να κρίνει αιτιολογημένα, κατά πρώτον μεν εάν η σχολή της αλλοδαπής, η οποία χορηγεί τον τίτλο σπουδών είναι ομοταγής, δηλαδή εάν ανήκει, από την άποψη του είδους και του επιπέδου των παρεχομένων σ' αυτή γνώσεων, όπως, και από την άποψη των προσόντων των διδασκόντων σ αυτή και των προϋποθέσεων εισαγωγής των διδασκόμενων, στην ανώτατη βαθμίδα εκπαίδευσής του ίδιου ή ομοειδούς κύκλου επιστημών. Εφ' όσον συντρέχει ο όρος αυτός πρέπει, εν συνεχεία, να κρίνεται το ισότιμο του συγκεκριμένου τίτλου σπουδών, δηλαδή εάν ο τίτλος, του οποίου

ζητείται η αναγνώριση, ανεξαρτήτως της ειδικότερας, ονομασίας του, αποκτήθηκε μετά από επιτυχή φοίτηση ή επιστημονική έρευνα και δοκιμασία και γενικά υπό προϋποθέσεις (διάρκεια φοιτήσεως, είδος και έκταση σπουδών, σημασία και τρόπος εξετάσεων, κλπ.) ίδιες ή ανάλογες προς αυτές οι οποίες ισχύουν στην Ελλάδα και οι οποίες αποδεικνύουν ότι ο τίτλος είναι της ίδιας επιστημονικής ειδικότητας ή κατεύθυνσης και αξίας προς ορισμένο αντίστοιχο τίτλο, ο οποίος χορηγείται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, προς τον οποίο γίνεται η σύγκριση.

8. Επειδή, εξ άλλου, έν όψει της διατάξεως του άρθρου 4 παρ. 8 του ν. 741/1977 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 78 παρ. 1 του ν. 1566/1985 στην περίπτωση κατά την οποία το πτυχίο, το οποίο προσκομίζεται προς αναγνώριση, είναι και αρχήν, της αυτής αξίας προς τα χορηγούμενα στην Ελλάδα, δεν αντιπροσωπεύει όμως σε έκταση το αυτό περιεχόμενο γνώσεων, είναι δυνατή η αναγνώριση της ισοτιμίας του, μετά από επιτυχή συμπληρωματική εξέταση στα μη διδαχθέντα στην αλλοδαπή μαθήματα του αυτού κύκλου σπουδών, η επιτυχής παρακολούθηση των οποίων στην Ελλάδα είναι αναγκαία για την χορήγηση του αντίστοιχου πτυχίου.

9. Επειδή, η αρμοδιότητα του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. για την αναγνώριση του ομοταγούς των αλλοδαπών Α.Ε.Ι. και την αντιστοιχία, όπως και για την αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εθίγη από τις διατάξεις του Π.Δ/τος 52/1993, περί αναγνώρισεως ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΦΕΚ Α 20), το οποίο εκδόθηκε ενόψει της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου (βλ. Ε.Ε. L 19/16/24-1-1989), δοθέντων ότι οι διατάξεις του Διατάγματος αυτού αφορούν αποκλειστικώς και μόνο, στην αναγνώριση της "ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων", περί της οποίας δεν πρόκειται εις την υπό κρίση περίπτωση.

10. Επειδή, περαιτέρω, όπως συνάγεται, από τις προαναφερθείσες διατάξεις, το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., προκειμένου να κρίνει την ισοτιμία τίτλου σπουδών, που χορηγήθηκε από ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, προς τίτλους σπουδών απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι., εξετάζει, κατά τα ήδη εκτεθέντα, εκτός των συνθηκών υπό τις οποίες αποκτήθηκε ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών, την έκταση αλλά και την ποιότητα των γνώσεων, τις οποίες αντιπροσωπεύει και τούτο ανεξαρτήτως του κατά πόσον ο συγκεκριμένος τίτλος σπουδών, ενόψει των ειδικών γνώσεων, τις οποίες πιστοποιεί, συνιστά, κατά νόμο, το αναγκαίο τυπικό προσόν, για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος. Δηλαδή, το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., έχει αρμοδιότητα να κρίνει μόνο για την ακαδημαϊκή και όχι για την επαγγελματική ισοτιμία του υποβαλλομένου προς αναγνώριση τίτλου σπουδών της αλλοδαπής. Μειοψήφησε η Σύμβουλος, Α. Τσαμπάση, τη γνώμη της οποίας υποστήριξε και ο Πάρεδρος Κ. Κουσουλής, που υπεστήριξε, ότι η έννοια της ισοτιμίας είναι ενιαία και ότι καλύπτει όχι μόνο την κατά τα ανωτέρω από ακαδημαϊκής, και μόνον απόψεως ισοτιμία του υποβαλλόμενου προς αναγνώριση στο Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. τίτλου σπουδών της αλλοδαπής, αλλά και την από επαγγελματικής απόψεως αναγνώριση της ισοτιμίας του, υπό την έννοια ότι διά της αναγνώρισεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας του συγκεκριμένου τίτλου σπουδών, ο οποίος συνιστά τυπικό προσόν

για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, πιστοποιείται συγχρόνως και η ύπαρξη, στο πρόσωπο του κατόχου του, των ειδικών εκείνων γνώσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος.

11. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 48 της Συνθήκης Ε.Κ. ορίζεται ότι : "Άρθρον 48.1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας εξασφαλίζεται το αργότερο κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. 2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των Κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους, άλλους όρους εργασίας. 3. Με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας, ασφαλείας και δημοσίας υγείας, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων περιλαμβάνει το δικαίωμά τους, : α) να αποδέχονται κάθε, πραγματική προσφορά εργασίας' β] να διακινούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτόν εντός της επικρατείας των κρατών μελών' γ] να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους' δ] να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που θα αποτελέσουν αντικείμενο κανονισμών εφαρμογής που θα εκδώσει η Επιτροπή. 4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση".

12. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 52 της ίδιας ως άνω Συνθήκης, ορίζεται ότι : "Άρθρον 52. Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεων των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους καταργούνται προοδευτικώς κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Η προοδευτική αυτή κατάργηση εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους. Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 58, παράγραφος 2, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων".

13. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 126 της Συνθήκης Ε.Κ. ορίζεται ότι : " Άρθρο 126. 1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους ποικιλία. 2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:- να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών, - να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών, να

προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών, - να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως. 3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης. 4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο :

-αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών, - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις. Περαιτέρω, στο άρθρο 127 παρ. 1 της ίδιας Συνθήκης ορίζεται ότι " Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης" 2. (. . .) 3. (. . .) 4. (. . .). Τέλος, στο άρθρο 128 της Συνθήκης ορίζεται ότι " 1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά. 2 (. . .) 3. (. . .) 4. Η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές πτυχές όταν αναλαμβάνει δράση δυνάμει άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης. 5. (. . .).

14. Επειδή, η οδηγία 89/48/ΕΟΚ/21-12-1998" σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ :L 19/6, 24-1-1989), η οποία αποβλέπει, όπως αναφέρεται στο προοίμιό της, στην ενίσχυση του δικαιώματος του Ευρωπαίου πολίτη, να χρησιμοποιεί τις επαγγελματικές του

γνώσεις σε οποιοδήποτε Κράτος Μέλος, ολοκληρώνει και συγχρόνως ενισχύει το δικαίωμά του να αποικιά τις γνώσεις αυτές, όπου επιθυμεί, ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: " Για του σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται : α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων - που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους, - από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και, ενδεχομένως ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια, και- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην

Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχός του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο. Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισότιμου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος β) ως κράτος μέλος υποδοχής, το κράτος μέλος στο οποίο ο υπήκοος κράτους μέλους ζητεί να ασκήσει ένα επάγγελμα το οποίο είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο ενώ δεν έχει αποκτήσει στο εν λόγω κράτος μέλος το δίπλωμα το οποίο διαθέτει ή δεν έχει ασκήσει στο εν λόγω κράτος μέλος για πρώτη φορά το περι ου λόγος επάγγελμα γ) ως νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, η δραστηριότητα ή το σύνολο νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το επάγγελμα αυτό σε ένα κράτος μέλος δ) ως νομοθετικά κατοχυρωμένη επαγγελματική δραστηριότητα, η επαγγελματική δραστηριότητα για την πρόσβαση στην οποία, την εξάσκηση της ή για ένα τρόπο εξασκήσεώς της, σε ένα κράτος μέλος απαιτείται, αμέσως ή εμμέσως, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, η κατοχή διπλώματος. Τόπους εξασκήσεως μιας νομοθετικά κατοχυρωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας συνιστούν ιδίως :.. ε) ως επαγγελματική πείρα, η πραγματική και νομική άσκηση του σχετικού επαγγέλματος ανά κράτος μέλος στ) της πρακτική άσκηση προσαρμογής, η άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος που πραγματοποιείται στο κράτος μέλος υποδοχής υπό την ευθύνη αναγνωρισμένου επαγγελματία και που συνοδεύεται, ενδεχομένως, από συμπληρωματική εκπαίδευση. Η πρακτική άσκηση υπόκειται σε αξιολόγηση. Οι λεπτομερείς κανόνες της πρακτικής άσκησης και της αξιολόγησής της καθώς και το νομικό καθεστώς του ασκούμενου μετανάστη καθορίζονται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής ζ) ο)ς δοκιμασία επάρκειας, έλεγχος που αφορά αποκλειστικά τις επαγγελματικές γνώσεις του αιτούντος, ασκείται δε από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής με σκοπό να εκτιμηθεί η ικανότητα του αιτούντος να εξασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα στο εν λόγω κράτος μέλος. Για τη διενέργεια του ελέγχου αυτού, οι αρμόδιες αρχές, με βάση τη σύγκριση της εκπαίδευσης που απαιτεί το κράτος μέλος υποδοχής με την εκπαίδευση του αιτούντος, καταρτίζουν κατάλογο των τομέων γνώσεων οι οποίοι δεν καλύπτονται από το δίπλωμα, ή τον (τους) τίτλο (ους) που επικαλείται ο αιτών (βλ. άρθρον 1). Άρθρον 2. " Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί, νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος υποδοχής. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα επαγγέλματα τα οποία διέπει ειδική οδηγία που καθιερώνει αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων μεταξύ των κρατών μελών" (βλ. άρθρον 2). Άρθρο 3. "Όταν, στο κράτος μέλος υποδοχής η πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων : α) αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος, ή β) αν ο αιτών έχει εξασκήσει το επάγγελμα αυτό με πλήρη απασχόληση επί δύο έτη . . . και έχει αποκτήσει έναν ή περισσότερους τίτλους εκπαίδευσης. . . Εξομοιώνεται προς τον τίτλο εκπαίδευσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, οποιοσδήποτε τίτλος, ή σύνολο τίτλων έχει χορηγηθεί

από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει αποκτηθεί εντός της Κοινότητας και αναγνωρίζεται από αυτό το κράτος μέλος ως ισοδύναμου επιπέδου, υπό τον όρο ότι η αναγνώριση αυτή έχει κοινοποιηθεί στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή" (βλ. άρθρον 3).

15. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως, η ήδη αιτούσα, με την από 27-9-1995 (υπ' αριθμ. Παρ. 11722 αίτησή της προς το Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών της αλλοδαπής (Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α) Εζήτησε την αναγνώριση της Ισοτιμίας και αντιστοιχίας του Τίτλου Σπουδών της "DIPLOME DE MAITRISE DE DROIT PRIVE" του Γαλλικού, ομοταγούς, προς τα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) Πανεπιστημίου, υπό την επωνυμία : "UNIVERSITE DE LILLE II - DROIT ET SANTE-".

Μαζί με την αιτήσή της αυτή η αιτούσα υπέβαλε υπεύθυνη δήλωση στην οποία εδήλωσε ότι επραγματοποίησε το πρώτο και δεύτερο έτος σπουδών της στο Τμήμα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου αυτού στην Αθήνα και τα υπόλοιπα έτη σπουδών της στην Γαλλία και ειδικότερα στην πόλιν LILLE όπου ευρίσκεται η έδρα του ως, άνω Πανεπιστημίου. Περαιτέρω, στο διαβιβασθέν στο Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. την 5-10-1995 (υπ' αρ. πρ. 12187) από 4-10-1995 πιστοποιητικό του Προέδρου του εν λόγω αλλοδαπού Πανεπιστημίου αναφέρεται ότι : 1. η ήδη αιτούσα ενεγράφη στο ως άνω γαλλικό Πανεπιστήμιο και ότι παρακολούθησε σε ό,τι αφορά τον πρώτο κύκλο σπουδών της, για την απόκτηση του Διπλώματος Γενικών Πανεπιστημιακών Σπουδών (DIPLOME D' ETUDES UNIVERSITAIRES GENERALES-DEUG"), κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1991-1992 και 1992-1993, τα μαθήματα στο Τμήμα του ως άνω Πανεπιστημίου ("ANTENNE PEDAGOGIQUE DE L' UNIVERSITE DE LILLE II") υπό την επωνυμία "Γαλλόφωνο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο", στο οποίο, η διδασκαλία, γίνεται στην γαλλική γλώσσα από καθηγητές και επιμελητές της Σχολής Νομικών Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου LILLE II, στους οποίους είχε ανατεθεί επίσημη εντολή διδασκαλίας στην Αθήνα 2. ότι τα προγράμματα σπουδών, το καθεστώς ελέγχου των γνώσεων και οι εξετάσεις, στο προαναφερθέν Τμήμα του εν λόγω αλλοδαπού Πανεπιστημίου, είναι σύμφωνα με την γαλλική νομοθεσία, η οποία εφαρμόζεται στο γαλλικό Πανεπιστήμιο αυτό 3. ότι η ήδη αιτούσα υπέστη επιτυχώς τις εξετάσεις, κατά τα δύο πρώτα έτη σπουδών ενώπιον Επιτροπών, οι οποίες αποτελούντο από καθηγητές και επιμελητές, οι οποίοι είχαν διορισθεί από τον Πρόεδρο του Πανεπιστημίου και απέκτησε το Δίπλωμα Γενικών Πανεπιστημιακών Σπουδών και 4. ότι η ήδη αιτούσα ενεγράφη επί τη βάσει αυτού στο δεύτερο κύκλο σπουδών του προαναφερθέντος γαλλικού Πανεπιστημίου, παρακολούθησε τα μαθήματα, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1993-1994 και 1994-1995 στην έδρα του Πανεπιστημίου αυτού και ειδικότερα στις εγκαταστάσεις της Σχολής Νομικών Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών αυτού και κατόπιν επιτυχώς συμμετοχής στις σχετικές εξετάσεις, ενώπιον των Επιτροπών εξετάσεων του αλλοδαπού αυτού Πανεπιστημίου έλαβε, από αυτό, το δίπλωμα LICENCE και εν συνεχεία το δίπλωμα MAITRISE. Ακολούθως, επελήφθη της αιτήσεως της ήδη αιτούσας, η οικεία τριμελής Επιτροπή του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία εγνωμοδότησε, με το από 29-9-1995 πρακτικό της υπέρ της μη αναγνώρισεως της ισοτιμίας του ως άνω τίτλου σπουδών της (MAIRISE DE DROIT PRIVE) και της κατατάξεως αυτής στο πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής, με την αιτιολογία ότι τα δύο πρώτα έτη σπουδών διανύθηκαν στην Ελλάδα, σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών και ότι συνεπώς η

φοίτησή της είναι βραχύτερη κατά τέσσερα εξάμηνα σπουδών, και τούτο υπό την προϋπόθεση ότι θα

περιέλθει στο Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. επίσημη βεβαίωση του γαλλικού αυτού Πανεπιστημίου περί "πραγματοποίησης των υπολοίπων σπουδών LICENCE και MAITRISE στην Γαλλία". Επακολούθησε, το υπ' αρ. πρ. 328 από 29-9-1995 πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το οποίο έκρινε, ενόψει της ως άνω γνωμοδοτήσεως της οικείας τριμελούς Επιτροπής, ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης δεν πρέπει να αναγνωρισθεί ως ισότιμος προς τους απονεμόμενους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. με την αιτιολογία ότι μέρος της απαιτούμενης φοίτησης για την λήψη του (δύο πρώτα έτη) πραγματοποιήθηκε σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών στην Αθήνα και επομένως, παρέχει τη δυνατότητα κατατάξεως στο 50 (πέμπτο) εξάμηνο σπουδών του Τμήματος Νομικής, των Ελληνικών Α.Ε.Ι. και τούτο υπό την προϋπόθεση ότι θα προσκομισθεί στο Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. η προαναφερθείσα επίσημη βεβαίωση του Πανεπιστημίου. Τέλος, εκδόθηκε η υπ αρ. πρ. 17/130- από 6-10-1995 πράξη του Προέδρου του Δ.Σ. του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία αυτός αποφάνθηκε ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης, ο οποίος απονεμήθηκε σ αυτή από το γαλλικό Πανεπιστήμιο δεν είναι ισότιμος και ότι παρέχει σ αυτήν μόνο δικαίωμα κατατάξεως στο πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής Ελληνικού Α.Ε.Ι. Αιτιολογία της πράξεως αυτής είναι ότι τμήμα της απαιτούμενης φοίτησεως για τη λήψη του διπλώματος είναι ότι πραγματοποιήθηκε σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών στην Αθήνα.

10. Επειδή, στο άρθρο 120 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο έχει παρατεθεί στην 13η σκέψη της παρούσης απόφασης, ρητώς αναφέρεται ότι η Κοινότητα σέβεται ταυτόχρονα, πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία και ότι το Συμβούλιο απλώς θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, "χωρίς", όμως, "να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, των κρατών μελών", και διατυπώνει συστάσεις. Στην ίδια δε τη Συνθήκη γίνεται σαφής διαχωρισμός της παιδείας και της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος (άρθρο 120) αφενός, από την επαγγελματική εκπαίδευση (άρθρο 127) αφετέρου. Οι διατάξεις του άρθρου 126, κατά το σαφές γράμμα τους, αφήνουν στα κράτη μέλη την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, συνεπώς και των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, εν επιγνώσει ότι το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή το περιεχόμενο της διδασκαλίας και η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος εξαιρείται της αποφασιστικής αρμοδιότητας της Κοινότητας, και παραμένει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, μπορεί να επιφέρει δυσχέρειες στην εφαρμογή των ελευθεριών κίνησης προσώπων, κεφαλαίων και υπηρεσιών που θεσπίζουν, με τους όρους που τις θεσπίζουν, άλλες διατάξεις, της Συνθήκης' τούτο δε, γιατί η διατήρηση της "πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας των κρατών μελών, στην οποία ρητά αναφέρεται το ίδιο άρθρο 126 (παρ. 1) θεωρήθηκε από τη Συνθήκη αγαθό ύψιστης σημασίας. Η ένταση δε της μέριμνας της διατήρησης της, πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας προκύπτει και από τις διατάξεις του άρθρου 128, που έχει επίσης μνημονευθεί στην ίδια 13η σκέψη, όπου αναφέρεται ως πολιτιστικός, στόχος η ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και ο σεβασμός "της

εθνικής, και περιφερειακής πολυμορφίας τους". Η συμμετοχή της Παιδείας είναι αναγκαία, όπως είναι γνωστό, για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας, και της γλωσσικής, και εν γένει πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε λαού. Στο σκοπό αυτό εξαιρετικά σημαντική είναι η προσφορά της, Ανώτατης, Εκπαίδευσης, στα πλαίσια της οποίας δημιουργούνται, ιδίως, και ωριμάζουν, από την συνύπαρξη του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών στον ίδιο πανεπιστημιακό χώρο, οι αναγκαίες συνθήκες για την προαγωγή των πιο πάνω θεμάτων (εθνικής ταυτότητας, γλωσσικής και εν γένει πολιτιστικής κληρονομιάς). Επομένως, είναι σαφές ότι το ζήτημα του περιεχομένου της διδασκαλίας και της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, ειδικότερα δε στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, στο έδαφος, κάθε Κράτους Μέλους καθώς και το συναφές ζήτημα της αναγνώρισης των σχετικών διπλωμάτων και πτυχίων ως ισοτίμων προς, τα εθνικά και της αποφυγής καταστρατηγήσεων αφορά τον εθνικό νομόθετη και ρυθμίζεται, στην Ελλάδα, όπως ήδη αναφέρθηκε, από το άρθρο 16 του Συντάγματος και τη συνάδουσα προς αυτό νομοθεσία. Στη νομοθεσία δε αυτή περιλαμβάνεται και εκείνη που αφορά τις αρμοδιότητες του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία έχει μνημονευθεί. Υπό το φως, των πιο πάνω σκέψεων που συνάγονται, χωρίς καμμία εύλογη αμφιβολία, από τις διατάξεις της Συνθήκης και ειδικώς από το άρθρο 126 αυτής, πρέπει να ερμηνεύονται οι ήσσονος τυπικής, ισχύος διατάξεις του Παραγώγου Κοινοτικού Δικαίου. Άλλωστε, από καμμία διάταξη της Οδηγίας 89/48/ΕΟΚ/21-12-1988, που έχει μνημονευθεί στην 14η σκέψη και η οποία, οδηγία, επικαλείται στο προσέμιο της τα άρθρα 49, 57 παρ. 1 (έκδοση οδηγιών για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων για να διευκολυνθεί η ανάληψη και άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων) και 66 της Συνθήκης δεν πρόκύπτει ότι η Οδηγία αυτή αναφέρεται σε θέματα του άρθρου 126 της Συνθήκης, και ειδικότερα σε θέματα οργάνωσης της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ενόψει δε τούτων είναι σαφές ότι δεν συντρέχει περίπτωση αποστολής, σχετικού προδικαστικού ερωτήματος, κατ' άρθρο 177 της Συνθήκης στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Α. Οικονόμου, Α. Τσαμπάση, (Φ. Αρναούτογλου, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Ν. Σακελλαρίου, Α. Γκέτσης, Α. Ράντος, Δ. Μπριόλας, Ε. Σαρπ, Χ. Ράμμος, και Ν. Μαρκουλάκης, την γνώμη των οποίων υποστήριξε και ο Πάρεδρος Κ. Κουσουλάης. Η γνώμη της μειοψηφίας είναι η εξής : Από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν γίνει δεκτά - εν όψει των διατάξεων των άρθρων 4Κ, 52, 126 της Συνθήκης ΕΟΚ (όπως η τελευταία αυτή διάταξη ίσχυε πριν από την αντικατάστασή της με το άρθρο Ζ στ. 36 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση), αλλά και αυτών της οδηγίας Κ9/4Ν/ΕΟΚ της 21-12-1989 - τα ακόλουθα : 1. Η ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και το δικαίωμα εγκαταστάσεως αυτών κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 4Κ και 52 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και συνιστούν θεμελιώδεις ελευθερίες στο Κοινοτικό Σύστημα, οι οποίες δεν θα ήτο δυνατόν να επιτευχθούν πλήρως εάν παρείχετο στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) η δυνατότητα να αρνούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου, σ' εκείνους από τους υπηκόους των, οι οποίοι έχοντας κάνει χρήση των ευχερειών, οι οποίες παρέχονται, σ' αυτούς, από τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου, απέκτησαν επαγγελματικές ικανότητες σε ένα ΚΜ άλλο από εκείνο, του οποίου έχουν την υπηκοότητα. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις αυτές έρχονται

σε αντίθεση με κάθε εθνικό μέτρο σχετικά με τους όρους χρησιμοποίησεως ενός, συμπληρωματικού πανεπιστημιακού τίτλου, ο οποίος έχει αποκτηθεί σε ένα άλλο ΚΜ, το οποίο (μέτρο) έστω και αν εφαρμόζεται άνευ διακρίσεως ως προς την υπηκοότητα του προσώπου, είναι δυνατόν να παρεμποδίσει ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση από κοινοτικούς υπηκόους - περιλαμβανομένων και των υπηκόων του ΚΜ το οποίο έχει λάβει το μέτρο αυτό την απόλαυση των θεμελιωδών αυτών ελευθεριών. 2. Το εθνικό μέτρο, το οποίο ενδέχεται να παρακαλώ ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εξασφαλίζει η Συνθήκη πρέπει να πληροί τέσσερες προϋποθέσεις : α. να εφαρμόζεται κατά τρόπον μη δημιουργούντα διακρίσεις, β. να δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, γ. να είναι κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δ. να μην είναι δεσμευτικό πέραν του βαθμού, ο οποίος, είναι αναγκαίος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου, με αυτό, σκοπού. -. Ναι μεν η εκπαίδευση και η περί Παιδείας πολιτική δεν ανήκει άνευ ετέρου στους τομείς τους. οποιούς η Συνθήκη αναθέτει στην αρμοδιότητα των κοινοτικών οργάνων, πλην, η πρόσβαση και η συμμετοχή σε κύκλους εκπαιδεύσεως και μαθητείας ιδίως όταν πρόκειται περί επαγγελματικής εκπαιδεύσεως δεν είναι ξένες προς το Κοινοτικό Δίκαιο. 4. Η πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση είναι ικανή να προωθήσει την ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων σε ολόκληρη την Κοινότητα και να επιτρέψει σ' αυτά να αποκτήσουν τυπικά προσόντα εις το ΚΜ όπου προτίθενται να ασκήσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα, δίδοντας σ' αυτά την ευκαιρία να ολοκληρώσουν την μόρφωσή τους και να αναπτύξουν τις ιδιαίτερες ικανότητες τους στο ΚΜ εκείνο στο οποίο η επαγγελματική εκπαίδευση περιλαμβάνει κατάλληλη ειδικότητα. Συνεπώς, οι όροι προσβάσεως στην επαγγελματική εκπαίδευση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. 5. Κάθε μορφή επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, η οποία προετοιμάζει για την απόκτηση τυπικού προσόντος για συγκεκριμένο επάγγελμα ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερη ικανότητα για την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος ή απασχολήσεως περιλαμβάνεται στην έννοια της επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, ανεξαρτήτως της ηλικίας και του επιπέδου κατάρτισεως των μαθητών ή σπουδαστών ακόμη και αν το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τμήμα γενικής εκπαιδεύσεως. Οι πανεπιστημιακές σπουδές συγκεντρώνουν, εν γένει, τις προϋποθέσεις αυτές ώστε να χαρακτηρίζονται ως επαγγελματική εκπαίδευση. 7. Δεν αποκλείεται να έχουν χαρακτήρα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, οι σπουδές οι οποίες αν και δεν οδηγούν άμεσα, στην απονομή τυπικού προσόντος για την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος παρέχουν την ιδιαίτερη προς τούτο ικανότητα ή οι σπουδές οι οποίες περιλαμβάνουν διαφορετικούς κύκλους σπουδών, οι οποίοι πρέπει να θεωρούνται ως μία ενότητα χωρίς να είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ κύκλων σπουδών οι οποίοι εμπίπτουν στην επαγγελματική εκπαίδευση και άλλων οι οποίοι δεν καλύπτονται από την έννοια αυτή. 8. Συνιστά επαγγελματική εκπαίδευση, κατά την έννοια της Συνθήκης ΕΟΚ, ένα έτος σπουδών, το οποίο ανήκει σε κύκλο σπουδών, ο οποίος αποτελεί εκπαιδευτική ενότητα και προετοιμάζει για την απόκτηση τυπικού προσόντος για συγκεκριμένο επάγγελμα ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερη ικανότητα, η οποία απαιτείται για την άσκηση του σχετικού

επαγγέλματος ή απασχολήσεως. 9. Ελλείπει εναρμονίσεως των όρων ασκήσεως επαγγέλματος τα ΚΜ δικαιούνται να καθορίζουν τις γνώσεις και τα προσόντα, τα οποία είναι αναγκαία για την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος και να απαιτούν την προσκόμιση διπλώματος, από το οποίο να πιστοποιείται η ύπαρξη αυτών των γνώσεων και των προσόντων. 10. Η θεματή, σε διάφορα ΚΜ απαίτηση όσον αφορά την κατοχή διπλώματος για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος συνιστά εμπόδιο στην αποτελεσματική άσκηση της, διασφαλιζομένης από την Συνθήκη ελευθερίας, η εξάλειψη του οποίου πρέπει να διευκολύνεται μέσω οδηγιών που να αποσκοπούν στην αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων, το γεγονός δε ότι τέτοιου είδους οδηγίες δεν έχουν ακόμη εκδοθεί δεν παρέχει σε ένα ΚΜ το δικαίωμα να αρνηθεί να αναγνωρίσει τα ευεργετικά αποτελέσματα της ελευθερίας αυτής σε πρόσωπο, το οποίο υπάγεται στο Κοινοτικό Δίκαιο, όταν η ελευθερία αυτή μπορεί να διασφαλίζεται στο εν λόγω ΚΜ ιδίως λόγω του ότι οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις επιτρέπουν την αναγνώριση της ισοτιμίας αλλοδαπού διπλώματος. 11. Η απαίτηση της συνδρομής των απαραίτητων για την άσκηση ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος προσόντων πρέπει να συμβιβάζεται με τις επιταγές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, η δε διαδικασία αναγνώρισεως της ισοτιμίας διπλώματος πρέπει να επιτρέπει στις εθνικές αρχές να ελέγχουν βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ότι με το αλλοδαπό δίπλωμα πιστοποιούνται σε ό,τι αφορά τον κάτοχό του γνώσεις και προσόντα αν όχι όμοια τουλάχιστον ισοδύναμα προς τα πιστοποιούμενα από το εθνικό δίπλωμα. 12. Η εκτίμηση, αυτή, της ισοδυναμίας του αλλοδαπού διπλώματος πρέπει να γίνεται έχοντας αποκλειστικώς υπ όψη τον βαθμό γνώσεων και προσόντων τα οποία πιστοποιεί το δίπλωμα αυτό, εν όψει της φύσεως και της διάρκειας των σπουδών και των πρακτικών ασκήσεων την πραγματοποίηση των οποίων αυτό πιστοποιεί και εν όψει των οποίων καθιστά δυνατή την κατά τεκμήριο ύπαρξη αυτών εις το πρόσωπον του κατόχου του. 13. Εφόσον η ελεύθερη πρόσβαση στην απασχόληση αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα παρεχόμενο από την Συνθήκη ατομικώς σε κάθε εργαζόμενο της Κοινότητας η ύπαρξη δυνατότητας ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά οιασδήποτε αποφάσεως εθνικής αρχής, με την οποία δεν αναγνωρίζονται τα ευεργετικά αποτελέσματα του δικαιώματος αυτού, αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την διασφάλιση στους ιδιώτες της αποτελεσματικής προστασίας του δικαιώματός των. Η απαίτηση αυτή αποτελεί γενική αρχή του Κοινοτικού Δικαίου που απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των ΚΜ και έχει καθιερωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών Ελευθεριών και 14. Η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου ο οποίος πρέπει να αφορά την νομιμότητα της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως συνεπάγεται γενικά ότι το αποφαινόμενο ως προς το κύρος της εν λόγω αποφάσεως Δικαστήριο μπορεί να απαιτεί από την αρμόδια αρχή να του γνωστοποιεί την αιτιολογία αυτή, όταν, όμως, πρόκειται για την διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας θεμελιώδους δικαιώματος της Συνθήκης στους εργαζομένους της Κοινότητας, πρέπει οι τελευταίοι να μπορούν να υπερασπίζονται το δικαίωμα αυτό υπό τις καλλίτερες συνθήκες και να παρέχεται σ αυτούς ευχέρεια να αποφασίζουν έχοντας πλήρη γνώση

όλων των σχετικών στοιχείων, εάν είναι συμφέρουσα γι' αυτούς η άσκηση ενδίκου προσφυγής. Από αυτά προκύπτει ότι η αρμόδια εθνική αρχή υποχρεούται είτε με την ίδια την απόφασή της είτε κατόπιν αιτήσεως αυτών, να γνωστοποιεί, με μεταγενέστερη κοινοποίησή της, τους λόγους της αρνήσεώς της. (βλ. ΔΕΚ KRAUS/LAND WURTTEMBERG, c-19/92, 31.3.1993, GRAVIER/VILLE DE LIEGE 293/83, 13.12.1985, UNION NATIONALE DES ENTRAINEURS ET CARDES TECHNIQUES PROFESSIONNELS DU FOOTBALL (UNECTEF), SYNDICAT PROFESSIONNEL/G. HEYLENS ETC., 222/1936, 15.10.1987, BLAIZOT/UNIVERSITE DE LIEGE ETC., 24/86, 2.2.19188, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 242/87, 30.5.1989, VLASSOPOULOU/MINISTERIUM FUR JUSTIZ, BUNDES UND EUROPAANGELEGENHEITEN C-340/89, 7.5.1991, GEBHARD/CONSIGLIO DELL'ORDINE DEGLI AVVOCATI ET PROCURATORE DI MILANO, C-5594, 30.11.1995, HAIM/KASSENZAHNARTZLICHE VEREINIGUNG NORDRHEIN, C-319/92, COMMISSION DES COMMUNAUTES EUROPEENNES / REPUBLIQUE HELLENIQUE, 147/86, 15.3.1988, KNOORS/SECRETARE D'ETAT AUX AFFAIRES ECONOMIQUES, 115/78, 3.10.1990 BOUCHOUCHA, C-61/89, βλ. επίσης Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων : Παναγιωτοπούλου / PARLEMENT EUROPEEN, T-16/90, 11.2.1992. Έχει, επίσης, κριθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), ότι η ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και το δικαίωμα εγκαταστάσεως αυτών κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 4N και 52 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και συνιστούν θεμελιώδεις ελευθερίες στο Κοινοτικό Σύστημα, οι οποίες δεν θα ήτο δυνατόν να επιτευχθούν πλήρως, εάν παρείχετο εις τα Κράτη Μέλη η δυνατότητα να αρνούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου σ' εκείνους από τους υπηκόους των οι οποίοι, έχοντας κάνει χρήση των ευχερειών οι οποίες παρέχονται σ' αυτούς από τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου, απέκτησαν επαγγελματικές ικανότητες σε ένα ΚΜ άλλο από εκείνο, του οποίου έχουν την υπηκοότητα και ότι η θέση ενός κοινοτικού υπηκόου κατόχου πανεπιστημιακού διπλώματος τρίτου κύκλου το οποίο ελήφθη σε ένα άλλο ΚΜ-διευκολύνει την πρόσβαση στην άσκηση ενός επαγγέλματος ή τουλάχιστον μιας οικονομικής δραστηριότητας, διέπεται από το Κοινοτικό Δίκαιο, ακόμη και σε ό,τι αφορά τις σχέσεις αυτού του κοινοτικού υπηκόου έναντι του ΚΜ, του οποίου έχει την υπηκοότητα (βλ. αποφ. ΔΕΚ KRAUS της 31.3.1993 κα., παράβ. επίσης ΔΕΚ V.STEEN/DEUTSCHE BUNDESPOST, C-132/93, 16.1.1994, LA CEINE/V.A. Saunders, 175/78, 28.3.1979 κ.α.). Από την προαναφερθείσα νομολογία του ΔΕΚ συνάγεται ότι ο επίδικος τίτλος σπουδών ο οποίος, αποκτήθηκε υπό τις προεκτεθείσες συνθήκες διέπεται, κατ' αρχήν, ως προς την αναγνώριση της, ισοτιμίας του από τις πιο πάνω διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας. Συνεπώς υφίσταται, εν προκειμένω, υποχρέωση του Δικαστηρίου, κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, να απευθύνει προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΚ, προκειμένου αυτό να κρίνει κατά πόσον η αναγνώριση της ισοτιμίας του επίδικου τίτλου σπουδών εμπίπτει, πράγματι, στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου και σε καταφατική περίπτωση κατά πόσον συμβιβάζεται με αυτό η μη αναγνώριση από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. της ισοτιμίας του υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες αποκτηθέντος από την ήδη αιτούσα τίτλου σπουδών εκ μόνου του λόγου ότι τμήμα των σπουδών για την απόκτησή του διανύθηκε σε

εγκατεστημένο στην Ελλάδα Τμήμα ομοταγούς Α.Ε.Ι. που εδρεύει στην αλλοδαπή, στην οποία (Ελλάδα) απαγορεύεται, εν όψει της ανωτέρω δοθείσης από το Δικαστήριο στο άρθρο 16 του Συντάγματος ερμηνείας η λειτουργία Πανεπιστημίων από ιδιώτες και η αναγνώριση ως σπουδών ανατάτης εκπαιδευτικής σπουδών που έχουν λάβει χώρα στην Ελλάδα σε Τμήματα ή Παραρτήματα Α.Ε.Ι., τα οποία έχουν την έδρα τους σε άλλο Κράτος μέλος και τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα υπό μορφή ιδιωτικών φροντιστηρίων ή Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών. Κατά την γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, ανεξαρτήτως των συνεπειών, τις οποίες συνεπάγεται για τα Κράτη Μέλη (βλ. άρθρα 169 και 171 της Συνθήκης για την ΕΕ) η μη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, εφ' όσον, η αποκλειστική αρμοδιότης για την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, σε όλα, ανεξαιρέτως, τα Κράτη Μέλη, ανήκει, στο ΔΕΚ, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται προς τις Συνθήκες η, διά της χρησιμοποίησης διαφόρων ερμηνευτικών μεθόδων, μη αποστολή, εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων, στο ΔΕΚ προδικαστικών ερωτημάτων σε περιπτώσεις - όπως, η επίδικη - στις οποίες εν όψει υφισταμένης ήδη νομολογίας του ΔΕΚ, ορισμένη έννομη σχέση εμφανίζεται ως ρυθμιζόμενη από το κοινοτικό δίκαιο. Τέλος, κατά την γνώμη του Συμβούλου Α. Ράντου, η παραπομπή στο ΔΕΚ ήταν εν προκειμένω επιβεβλημένη, κατά την έννοια του άρθρου 177 της Συνθ. ΕΚ, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΔΕΚ με την απόφαση CILFIT (1982), και εκ μόνου του λόγου ότι η ύπαρξη αριθμητικώς σημαντικής, μειοψηφούσης γνώμης ως προς το ζήτημα της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος καταδεικνύει ότι το τίθεμένο ζήτημα ερμηνείας κοινοτικού δικαίου δεν ήταν απολύτως σαφές και ανεπίδεκτο αμφιβολιών, οπότε και μόνον, κατά την νομολογία αυτή, θα συνεχωρείτο η μη παραπομπή.

17. Επειδή, προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι η μη αναγνώριση του πτυχίου της αιτούσης ως ισοτίμου των πτυχίων των ελληνικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για το λόγο που έχει εκτεθεί στην 15η σκέψη, για το λόγο δηλαδή ότι τα δύο πρώτα έτη σπουδών πραγματοποιήθηκαν σε Κέντρο Ελευθέρων Σπουδών στην Αθήνα, αντίκειται στα άρθρα 48 και επ. και 57 και επ. της Συνθήκης Ε.Κ. για την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση καθώς και στο άρθρο 126 της Συνθήκης το οποίο αναφέρει ότι η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο . . . να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών. Προβάλλεται, επίσης, ότι η αιτιολογία αυτή αντίκειται στην Οδηγία 89/48/ΕΟΚ/19ΝΜ. Οι λόγοι αυτοί ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, δοθέντος ότι, όπως έχει ήδη εκτεθεί στην 16η σκέψη, το ζήτημα για το οποίο πρόκειται ρυθμίζεται από το άρθρο 126 της Συνθήκης, το οποίο αφήνει τη ρύθμισή του στην αρμοδιότητα της Εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών.

18. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με την ερμηνεία, η οποία εδόθη, ανωτέρω, από το Δικαστήριο, στην διάταξη του άρθρου 16 του Συντάγματος, εφ' όσον τμήμα των σπουδών, για την απόκτηση, από το πιο πάνω αλλοδαπό ομοταγές Α.Ε.Ι., του τίτλου σπουδών της ήδη αιτούσης, διανύθηκε στην Ελλάδα όχι σε ημεδαπό Α.Ε.Ι. αλλά στο προναφερθέν Τμήμα του πιο πάνω αλλοδαπού Πανεπιστημίου, νομίμως, αρνήθηκαν, τα αρμόδια όργανα του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. να αναγνωρίσουν την ισοτιμία και αντιστοιχία του τίτλου σπουδών της ήδη αιτούσης και αποφάσισαν, ενόψει των

σπουδών τις οποίες είχε αυτή πραγματοποιήσει στην έδρα του ως άνω αλλοδαπού Α.Ε.Ι., στην Γαλλία, την κατάταξή της στο προαναφερθέν εξάμηνο σπουδών. Συνεπώς, οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένες και είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι όλοι οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως.

19. Επειδή, τέλος, προβάλλεται ότι Αντίκεινται όμως οι ως άνω πράξεις (οι προσβαλλόμενες) και στα άρθρα 4 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, έχοντας το πιο πάνω περιεχόμενο, πρέπει ν' απορριφθεί, προεχόντως, ως αόριστος.

20. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

Διὰ τὰ ὅττα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο αιτιολογικό.

Δέχεται την παρέμβαση του Υπουργού Παιδείας, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο αιτιολογικό.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου και

Επιβάλλει εις βάρος της αιτούσης την δικαστική δαπάνη του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία ανέρχεται στο ποσόν των είκοσι οκτώ χιλιάδων (28.000 = 14.000 + 14.000) δραχμών και την δικαστική δαπάνη του παρεμβαίνοντος Δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσόν των δέκα τεσσάρων χιλιάδων (14.000) δραχμών.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 29 Μαΐου 1998 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου του ιδίου έτους.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Β. Μποτόπουλος

Μ. Καλαντζής

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δυνάμεως να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με τη σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.
Αθήνα,

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Χρ. Σπυρίδων 62α Τ.Ε.Ι.

Αριθμός 1958/2000
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 26 Νοεμβρίου 1999 με την εξής σύνθεση: Χρήστος Γεραρής, Πρόεδρος, Πέτρος Χριστόφορος, Θεόφιλος Χατζηπαύλου, Νικόλαος Ντούβας, Σπυρίδων Καραλής, Δημήτριος Κωστόπουλος, Κων/νος Μενουδάκος, Γεώργιος Ανεμογιάννης, Σωτήριος Ρίζος, Φιλοποίμην Αρνιούτογλου, Γεώργιος Παπαμεντζελόπουλος, Παναγιώτης Πικραμμένος, Νικόλαος Σκλιάς, Θωμάς Παπαευαγγέλου, Εμμανουήλ Δαρζέντας, Δημοσθένης Πετρούλιας, Νικόλαος Ρόζος, Αναστάσιος Γκότσης, Αθανάσιος Ράντος, Δημήτριος Μπριόλας, Ελένη Δανδουλάκη, Χρήστος Ράμμος, Νικόλαος Μαρκουλάκης, Διονύσιος Μαρτινάκης, Σταύρος Χαραλάμπους, Παύλος Κοτσάνης, Γεώργιος Παπαγεωργίου, Σύμβουλοι, Νικόλαος Στάθης, Βαρβάρα Καμπίτη, Πάρεδροι: Γραμματέας ο Μιχάλης Καλαντζής.

Γ ι α να δικάσει την από 1η Αυγούστου 1995 αίτηση:

τ ο υ Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), που εδρεύει στην Αθήνα (Καραγεώργη Σερβίας 4), το οποίο παρέστη με τους δικηγόρους 1) Νικ. Αλιβιζάτο (Α.Μ. 6976) και 2) Χρ. Αργυρόπουλο (Α.Μ. 2198), που τους διόρισε με απόσπασμα Πρακτικού η Διοικούσα Επιτροπή του Επιμελητηρίου,

κ α τ ά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τον Χρ. Θωμόπουλο, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους

κ α ι κ α τ ά των παρεμβαίνόντων: 1) νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία "Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.) Αθήνας", που εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής, οδός Αγ. Σπυρίδωνα, το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Γ. Βουλγαράκη (Α.Μ. 5297), που τον διόρισε με Πράξη του ο Πρόεδρος του ΤΕΙ, 2) νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), με την επωνυμία "Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.) Λάρισας", που εδρεύει στη Λάρισσα, περιφερειακή οδός Τρικάλων-Αθηνών, το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Α. Τέσσα (Α.Μ. 117 Δ.Σ. Θεσ/νίκης), που τον διόρισε στο ακροατήριο ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Άγγελος Τζαχάνης, 3) νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), με την επωνυμία "Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.) Κοζάνης", που εδρεύει στην Κοζάνη, το οποίο παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Γ. Βουλγαράκη, που τον διόρισε με πρακτικό του το Δ.Σ. του ΤΕΙ, 4) σωματείου με την επωνυμία "ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ" (ΕΕΤΕΜ), που εδρεύει στην Αθήνα (Μάρνη 44), το οποίο παρέστη με την δικηγόρο Αθηνά Σταματίου-Μανίκα (Α.Μ. 8499), που την διόρισε με απόσπασμα πρακτικού της συνεδρίασης το κεντρικό Δ.Σ. του Σωματείου, 5) ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΣΧΟΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ, που εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής, στις εγκαταστάσεις του Τ.Ε.Ι. Αθήνας, οδός Αγ. Σπυρίδωνα, ο οποίος παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Γ. Βουλγαράκη, που τον διόρισε με έγγραφη εντολή το Δ.Σ. του Συλλόγου, 6) επαγγελματικού σωματείου με την επωνυμία "ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Τ.Ε.Ι. (Ο.Σ.Ε.Π.-Τ.Ε.Ι.)", που εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής, οδός Αγ. Σπυρίδωνα & Πάλληκαριδη, το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Κ. Διάκο (Α.Μ. 5419), που τον διόρισε στο ακροατήριο ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Σωτ. Μπρέστας και 7) νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία "Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.) Θεσσαλονίκης", που εδρεύει στην Σίνδο Θεσσαλονίκης, το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Σπυρ. Κωνσταντόπουλο (Α.Μ. 2809 Δ.Σ. Θεσ/νίκης), που τον διόρισε με Πράξη του ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι.

Η πιο πάνω αίτηση παρατέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθ. 739/1997 παραπεμπτικής αποφάσεως του Ε' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να επιλύσει η Ολομέλεια το ζήτημα που αναφέρεται στην απόφαση.

Με την αίτηση αυτή το αιτούν Επιμελητήριο επιδιώκει να ακυρωθεί το υπ' αριθμ. 227/14.6.1995 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 130/Α/20.6.1995).

Ο Εισηγητής, Σύμβουλος, Σωτήριος Ρίζος, άρχισε τη συζήτηση της υποθέσεως με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία αποτελεί και την εισήγηση του Τμήματος.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους του αιτούντος Επιμελητηρίου, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξούσιους των παρεμβαίνόντων και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, που ζήτησαν την απόρριψή της.

Αριθμός 1958/2000

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ
α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως κατεβλήθησαν τα νόμιμα τέλη και το παράβολο (αριθμοί γραμματίων 8518212,-3/1995 και 2374571, 5278226/1995).
2. Επειδή, με την ως άνω αίτηση ζητείται η ακύρωση του υπ' αριθμ. 227/1995 Π. Δ/τος (ΦΕΚ Α' 130/20.6.1995), κατά το μέρος που ορίζει, μεταξύ των άλλων, ότι η διάρκεια σπουδών στα Τμήματα Ενεργειακής Τεχνικής, Ορυχείων και Πληροφορικής της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. της χώρας θα ανέρχεται σε οκτώ (8) εν συνόλω εξάμηνα.
3. Επειδή, η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια με την υπ' αριθμ. 739/1997 απόφαση του Ε' Τμήματος λόγω της μείζονος σπουδαιότητας των γενωμένων συνταγματικών ζητημάτων.
4. Επειδή, το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και έχει, ως μέλη, τους διπλωματούχους του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, των Πολυτεχνικών Σχολών της χώρας καθώς και των ισοτίμων σχολών του εξωτερικού μετά την λήψη της αδειας άσκησης του επαγγέλματος (άρθρο 1 του ν. 1486/84 και άρθρο 2 Π.Δ. 512/1991, φ. 190). Σκοπός του Τ.Ε.Ε. είναι η προαγωγή της επιστήμης στους τομείς που σχετίζονται με την ειδικότητα των μελών του και εν γένει της τεχνικής και της τεχνολογίας. Στο πλαίσιο του σκοπού αυτού το Τ.Ε.Ε. είναι ο τεχνικός σύμβουλος της Κυβερνήσεως και έχει, μεταξύ των άλλων, την ευθύνη για την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας καθώς και για την αξιοποίηση, ανάπτυξη, προγραμματισμό και διάρθρωση του τεχνικού δυναμικού σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της Χώρας (άρθρο 4 παρ. 2 ν. 1486/1984). Περαιτέρω, το Τ.Ε.Ε. μεριμνά για την απασχόληση και την προαγωγή και προστασία του κύρους των μελών του (άρθρο 4 παρ. 3 του ίδιου νόμου). Εν όψει της αποστολής που του αναθέτει η οικεία νομοθεσία και ειδικότερα της ευθύνης για την παρακολούθηση και εποπτεία της εξέλιξης του τεχνικού δυναμικού της χώρας και της συναφούς και στενώς συνδεδεμένης με αυτήν τεχνικής εκπαίδευσως, το Τ.Ε.Ε. έχει έννομο συμφέρον σε άσκηση της κρινομένης αιτήσεως κατά του μνημονευθέντος προεδρικού διατάγματος. Διότι, όπως ισχυρίζεται, με το διάταγμα αυτό επιχειρείται επιμήκυνση του χρόνου σπουδών σε τμήματα τεχνικής κατευθύνσεως των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.), κατά παράβαση της διατάξεως της παρ. 7 άρθρου 16 του Συντάγματος και της διασφαλιζόμενης με την διάταξη αυτή δομής της ανωτέρας επαγγελματικής εκπαίδευσως και της διακρίσεως αυτής από την ανωτάτη εκπαίδευση (βλ. Σ.τ.Ε. 17/1962, 2356/1966 πρβλ. Σ.τ.Ε. 2640/1986, 4487/1995). Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι, Σπ. Καραλής, Γεώργιος Ανεμογιάννης, Φιλ. Αρναούτογλου, Δημ. Πετρούλιας και Σταύρος Χαραλάμπους, οι οποίοι έχουν τη γνώμη ότι το Τ.Ε.Ε. δεν έχει έννομο συμφέρον στην άσκηση της κρινομένης αιτήσεως, διότι δεν προβάλλει και δεν αποδεικνύει συγκεκριμένη άμεση βλάβη από την γινόμενη με το προσβαλλόμενο διάταγμα ρύθμιση. Ειδικότερα, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η αναγνωριζόμενη από την κειμένη νομοθεσία ευθύνη του Τ.Ε.Ε. στην τεχνική ανάπτυξη της Χώρας δεν δικαιολογεί και άμεσο έννομο συμφέρον για την ακύρωση οιασδήποτε διοικητικής πράξεως αναγομένης στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, αλλά απαιτείται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση η συνδρομή εννόμου συμφέροντος, κατά την έννοια του άρθρου 47 παρ. 1 του Π.Δ/τος 18/1989. Στην προκειμένη περίπτωση το προσβαλλόμενο διάταγμα δεν αφορά το Τ.Ε.Ε. δεδομένου ότι δεν ρυθμίζει νομική κατάσταση του αιτούντος νομικού προσώπου ή των μελών του ή, εν πάση περιπτώσει, την οργάνωση σπουδών στις πανεπιστημιακές σχολές από τις οποίες αποφοιτούν τα μέλη του. Ούτε, εξ άλλου, μπορεί να θεωρηθεί ότι η επίμαχη ρύθμιση προσβάλλει τα επαγγελματικά συμφέροντα των μελών του, αφού αυτή προβαίνει μόνο στον καθορισμό της διάρκειας σπουδών σε ορισμένα Τμήματα των Τ.Ε.Ι., με βάση την εξουσιοδοτική διάταξη της παραγρ. 1 του άρθρου 25 του Ν. 1404/1983 και δεν αναγνωρίζει επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων Τ.Ε.Ι., για τον καθορισμό των οποίων παρέχεται ειδική εξουσιοδότηση με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.
5. Επειδή, με προφανές έννομο συμφέρον παρεμβαίνουν με χωριστά δικόγραφα υπέρ του κύρους του προσβαλλομένου διατάγματος τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Αθηνών, Λαρίσης και Κοζάνης, η Ένωση Ελλήνων Τεχνολόγων Μηχανικών, σωματείο που έχει ως μέλη "τους πτυχιούχους των Σχολών Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι." και ο Σύλλογος Σπουδαστών της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του Τ.Ε.Ι. Αθηνών.
6. Επειδή, η άσκηθείσα από την Ομοσπονδία Συλλόγων Εκπαιδευτικού Προσωπικού Τ.Ε.Ι.

παρέμβαση πρέπει να απορριφθή ως απαράδεκτη, δεδομένου ότι το οικείο δικόγραφο κατετέθη στην γραμματεία του Δικαστηρίου την προτεραία της επ' ακροατηρίου πρώτης συζήτησεως ενώπιον του Ε' Τμήματος (ήτοι, την 21/5/1996), δηλαδή κατά παράβαση της διατάξεως της παρ. 2 του άρθρου 49 του Π.Δ. 18/1989 (φ. 8), που ορίζει ότι το δικόγραφο της παρεμβάσεως πρέπει να κατατίθεται τουλάχιστον έξι πλήρεις ημέρες πριν από την συζήτηση.

7. Επειδή, στο άρθρο 16 του Συντάγματος, ορίζονται τα εξής: "1 ... 2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους ... 5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση ... 6. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό τους επιτελεί επίσης δημόσιο λειτουργήμα ... Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν μπορούν να παυθούν προτού λήξει σύμφωνα με το νόμο ο χρόνος υπηρεσίας τους παρά μόνο με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 88 παράγραφος 4 και ύστερα από απόφαση συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, όπως νόμος ορίζει ... 7. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές".

8. Επειδή, από το συνδυασμό των παρατεθεισών διατάξεων του Συντάγματος, προκύπτει ότι τόσο η ανωτάτη εκπαίδευση όσο και η ανωτέρα επαγγελματική εκπαίδευση ανήκουν στην ίδια τρίτη βαθμίδα, πλην διακρίνονται σαφώς μεταξύ τους ως προς την αποστολή και την οργάνωση. Βασική αποστολή των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι η καλλιέργεια της επιστήμης που αναλύεται σε έρευνα και διδασκαλία. Αντιθέτως, η επαγγελματική εκπαίδευση αποσκοπεί στη μετάδοση ειδικών γνώσεων και εμπειριών κατάλληλων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος και αντιστοίχως στη δημιουργία στελεχών απαραίτητων για τη λειτουργία της σύγχρονης οικονομίας. Διαφορετική είναι και η οργανωτική διάρθρωση, αφού η ανωτάτη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικώς σε ιδρύματα, υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, με πλήρη αυτοδιοίκηση, από καθηγητές που απολαύουν προσωπικής ανεξαρτησίας ανάλογης με εκείνη των δικαστικών λειτουργών, ενώ η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχεται από "σχολές ανώτερης βαθμίδας" χωρίς συνταγματική κατοχύρωση της κρατικής νομικής μορφής των σχολών και του υπηρεσιακού καθεστώτος του διδακτικού προσωπικού. Παράλληλως ο συντακτικός νομοθέτης έκρινε σκόπιμο να ενισχύσει τη διαφοροποίηση των δυο οργανωτικών σχημάτων με τον περιορισμό της διάρκειας των σπουδών της ανωτέρας επαγγελματικής εκπαίδευσης στα τρία έτη (βλ. Πρακτικά Αναθεωρητικής Βουλής σελ. 494, 496, 501, 504 και Σ.τ.Ε. 576/1981 Ολ., 1175/1988). Ο διαχωρισμός αυτός των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από τις σχολές ανώτερης βαθμίδας, που παρέχουν επαγγελματική ή άλλη ειδική εκπαίδευση δεν δύναται ούτε να ματαιωθεί αμέσως από τον κοινό νομοθέτη με την εξίσωση αυτών ούτε και να καταστρατηγηθεί εμμέσως με την παράταση του χρόνου σπουδών πέραν της συνταγματικώς οριζόμενης τριετίας και την ταυτόχρονη αλλοίωση του προγράμματος σπουδών, ώστε να μη παρέχεται σε αυτές η επιτασσίμενη από το Σύνταγμα επαγγελματική ή άλλη ειδική εκπαίδευση αλλά εκπαίδευση προσομοιάζουσα προς την παρεχόμενη από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (πρβλ. Σ.τ.Ε. 1260/1995 Ολ.).

9. Επειδή, ο κοινός νομοθέτης εξειδικεύοντας τους ορισμούς της παρ. 7 του άρθρου 16 του Συντάγματος πρόβλεψε, αρχικά με τον ν. 576/1977 "περί οργάνωσης και διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως" (ΦΕΚ Α' 102), την ίδρυση των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.), τα οποία συγκροτούσαν περισσότερες Ανώτερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (άρθρο 27). Τα Κ.Α.Τ.Ε.Ε. καταργήθηκαν με το άρθρο 35 παρ. 1 του νόμου 1404/1983 (ΦΕΚ Α' 173), ο οποίος ίδρυσε τα Κατηγορικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), τα οποία ανήκουν στην τρίτη βαθμίδα της εκπαιδεύσεως (άρθρο 1 παρ. 1). Ο νομοθέτης, κινούμενος στο πλαίσιο των ανωτέρω ερμηνευθεισών συνταγματικών διατάξεων, όρισε ειδικότερα ότι η αποστολή των Τ.Ε.Ι. συνίσταται στην παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων για την εφαρμογή τους σε ορισμένο επάγγελμα και στην δημιουργία "στελεχών εφαρμογής" για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας (άρθρο 1 παρ. 2) και ότι, ως εκ της ανωτέρω αποστολής τους, "τα Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σαφώς ως προς τον ρόλο και την κατεύθυνση των ιδίων και των αποφοίτων τους και ως προς το περιεχόμενο και τους τίτλους σπουδών από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα" (άρθρο 1 παρ. 2 εδ. α). Στο άρθρο

24 ορίζεται ότι το διδακτικό έργο κατανέμεται σε εξαμηνιαία μαθήματα και περιλαμβάνει α. θεωρητική διδασκαλία μαθημάτων β. πρακτικές, φροντιστηριακές ή εργαστηριακές ασκήσεις κλπ. γ. σεμινάρια κλπ. δ. πτυχιακές εργασίες και ε. άσκηση στο επάγγελμα. Στο άρθρο 25 παρ. 1 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας, στα οποία καθορίζεται το περιεχόμενο σπουδών κάθε τμήματος καθώς και η διάρκεια φοιτήσεως, ασκήσεως στο επάγγελμα και εκπονήσεως πτυχιακής εργασίας. Στην παρ. 2 εδ. α του ιδίου άρθρου ορίζεται ότι οι σπουδές σε κάθε τμήμα καταλήγουν στην απόκτηση πτυχίου, ενώ στην παρ. 5 του άρθρου 27 ότι "σπουδαστής ενός τμήματος γίνεται πτυχιούχος όταν: ι) έχει παρακολουθήσει με επιτυχία όλα τα υποχρεωτικά κλπ. μαθήματα ιι) έχει εγκριθεί η πτυχιακή του εργασία και ιιι) έχει περατώσει την πρακτική άσκηση στο επάγγελμα". Στις μεταβατικές διατάξεις του νόμου ερρυθμίσθησαν αφ' ενός θέματα αφορώντα στους σπουδαστές των ΚΑΤΕΕ, και ειδικότερα τα της εγγραφής και εντάξεώς τους στις αντίστοιχες σχολές των ΤΕΙ (άρθρο 37) και αφ' ετέρου θέματα που αφορούσαν την ένταξη του προσωπικού των ΚΑΤΕΕ σε θέσεις προσωπικού των ΤΕΙ (άρθρο 38).

10. Επειδή, από τις παρατεθείσες διατάξεις προκύπτει ότι ο νομοθέτης οργάνωσε τα ΤΕΙ ως σχηματισμούς της προβλεπομένης στην παρ. 7 άρθρου 16 του Συντάγματος ανώτερας επαγγελματικής εκπαίδευσως (όπως προηγουμένως είχε πράξει με τα ΚΑΤΕΕ) και τα διέκρινε σαφώς από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (πρβλ. Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο 59/1995 και Σ.τ.Ε. 1175/1980, 4749/1986, 1260/1995 Ολ.). Από τις διατάξεις αυτές, επίσης, συνάγεται ότι στο διδακτικό έργο περιλαμβάνεται και η πρακτική άσκηση των σπουδαστών, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση του πτυχίου. Εν όψει αυτών, η διάταξη της παρ. 1 άρθρου 25, με την οποία κατά τα ανωτέρω παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό, μεταξύ των άλλων, και του χρόνου σπουδών, ερμηνευόμενη σύμφωνα με την οικεία συνταγματική διάταξη, έχει την έννοια ότι τα εκδιδόμενα προεδρικά διατάγματα ουδέποτε δύναται να ορίζουν χρόνο σπουδών, για τα διάφορα τμήματα των σχολών των ΤΕΙ, μείζονα της τριετίας. Μειωσήφησε ο Σύμβουλος Ν. Σκλίας, ο οποίος έχει τη γνώμη ότι το άρθρο 16 παρ. 7 του Συντάγματος δεν αποκλείει ως εκ της χρήσεως της λέξεως "και", την παροχή της επαγγελματικής και κάθε άλλης ειδικής εκπαίδευσως από το κράτος είτε και από ΑΕΙ είτε και από ιδρύματα ενδιάμεσης βαθμίδας μεταξύ ανωτάτων και ανωτέρων. Στις περιπτώσεις αυτές, ο κοινός νομοθέτης δεν έχει συνταγματικό κώλυμα να καθορίζει ελεύθερα τη χρονική διάρκεια των σπουδών αφού ο συνταγματικός χρονικός περιορισμός (3 έτη καιτ' ανώτατο όριο) αφορά επαγγελματικές ή κάθε είδους ειδικές σπουδές που παρέχονται μόνο σε σχολές που ανήκουν, κατά τον ιδρυτικό τους νόμο, στην ανώτερη βαθμίδα εκπαίδευσως. Ο ιδρυτικός όμως νόμος των ΤΕΙ, αντίθετα από τον ιδρυτικό νόμο των ΚΑΤΕΕ, δεν ορίζει ρητά ότι οι οικείες σχολές των ΤΕΙ αποτελούν ανώτερες επαγγελματικές ή τεχνικές σχολές, αλλ' απλώς ότι τα ΤΕΙ ανήκουν στην τρίτη βαθμίδα εκπαίδευσως. Από το όλο δε περιεχόμενο των οργανωτικών διατάξεων προκύπτει ότι ο νομοθέτης ναι μεν διέκρινε σαφώς τα ΤΕΙ από τα ΑΕΙ, όμως τα οργάνωσε ως σχηματισμούς εκπαίδευσως που δεν ανήκουν ούτε στην ανώτερη ούτε στην ανώτατη βαθμίδα, αλλά σε ενδιάμεση βαθμίδα μεταξύ αυτών. Υπό τα δεδομένα αυτά, η διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 του ν. 1404/1983, με την οποία παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό, μεταξύ άλλων, και του χρόνου σπουδών κάθε τμήματος των σχολών των ΤΕΙ, θεμιτός από απόψεως Συντάγματος παρέχει στον κανονιστικό νομοθέτη την εξουσία να καθορίζει χρονική διάρκεια σπουδών στις οικείες σχολές ή τμήματα σχολών των ΤΕΙ μεγαλύτερη από τρία έτη.

11. Επειδή, εν προκειμένω με το προσβαλλόμενο διάταγμα καθορίσθηκε διάρκεια σπουδών για τα αναφερόμενα σε αυτό τμήματα διαφόρων Σχολών των ΤΕΙ συνολικώς οκτώ (8) εξαμήνων, περιλαμβανομένου στον χρόνο αυτό και του ενός εξαμήνου της πρακτικής ασκήσεως. Το διάταγμα αυτό, κατά το μέρος που ορίζει χρόνο σπουδών μεγαλύτερο της τριετίας, δεν είναι σύμφωνο με την εξουσιοδότηση του άρθρου 25 παρ. 1 του ν. 1404/1983, όπως αυτή ερμηνεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως.

12. Επειδή, τα παρεμβαίνοντα νομικά πρόσωπα προβάλλουν ότι από την Οδηγία 89/48/21 Δεκ. 1988 της ΕΟΚ (Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 19/16 της 24.1.1989) και από ορισμένες αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνάγεται απαγόρευση για τα κράτη μέλη να διακρίνουν μεταξύ ανωτάτης εκπαίδευσως και ανώτερας επαγγελματικής εκπαίδευσως, διότι κατά το κοινοτικό δίκαιο τα δύο αυτά είδη συνιστούν την ενιαία επαγγελματική εκπαίδευση. Συνεπώς, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς αυτούς δεν δύναται να ισχύσει η συνταγματική απαγόρευση επιμηκύνσεως του χρόνου σπουδών στις ανώτερες επαγγελματικές

σχολές πέραν της τριετίας. Οι ισχυρισμοί αυτοί είναι αβάσιμοι. Η ως άνω Οδηγία καθιστά ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών και εκτέθησαν από κοινοτικούς υπηκόους σε Κράτος μέλος. Η Οδηγία αποσκοπεί να παράσχει στους κατόχους τέτοιων τίτλων την δυνατότητα να ασκήσουν νομοθετικώς ρυθμιζόμενο επάγγελμα σε άλλο Κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης διάφορο εκείνου στο οποίο απέκτησαν τον τίτλο. Οι ερμηνευθείσες σε προηγούμενη σκέψη διατάξεις του Συντάγματος περί της διακρίσεως ανωτάτης και ανωτέρας επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς και το προσβαλλόμενο διάταγμα περί της διάρκειας σπουδών σε τεχνολογικά ιδρύματα της ανωτέρας επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν έχουν κανένα συνδετικό στοιχείο με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και ειδικότερα της ως άνω Οδηγίας, διότι αφορούν αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις (βλ. ΔΕΚ 2.7.1998, Καπασακάλη κλπ., υπ. C-225, 226, 227/95, Συλλ. I-4243).

13. Επειδή, κατά ταύτα, πρέπει να γίνη δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να απορριφθούν οι παρεμβάσεις.

Διὰ ταύτα

Δέχεται την κρινόμενη αίτηση.

Ακυρώνει το υπ' αριθμ. 227/1995 Π. Δ/γμα (ΦΕΚ Α' 130), κατά το μέρος που ορίζεται η διάρκεια σπουδών για τα Τμήματα Ενεργειακής Τεχνικής, Ορυχείων και Πληροφορικής της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Επιβάλλει την δικαστική δαπάνη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος εκ δραχμών σαράντα δύο χιλιάδων (42.000) στο Δημόσιο και στα παρεμβαίνοντα νομικά πρόσωπα εξ ημισείας.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 15 Φεβρουαρίου 2000

Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας

Χρ. Γεραρής Μ. Καλαντζής

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 2 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας

Χρ. Γεραρής Β. Μανωλόπουλος

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας

1

-2-

Αριθμός 1958/2000

./.

Α.Θ.

./.

Ακυρωτική Τ.Ε.Ι.

Αριθμός 1290/2003
 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΚΡΑΤΕΙΑΣ
 ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Ιουνίου 2002, με την εξής σύνθεση : Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Π.Ν. Φλώρος, Ν. Σακελλαρίου, Ν. Μαρκουλάκης, Ν. Στάθης, Σύμβουλοι, Π. Καρλή, Μ. Πικραμένος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 28 Σεπτεμβρίου 2001 αίτηση :

του Γεωργίου Σοφιανού του Σπυρίδωνος, κατοίκου Βύρωνα Αττικής, οδός Ηρούς Κωνσταντοπούλου αρ. 93, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Γ. Φαρμάκη (Α.Μ. 17440) που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τους : 1) Χρ. Θωμόπουλο, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και 2) Μ. Ανδροβιτσάνεα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Φ.18/Ε5/1618/28.6.2001 απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 145/5.7.2001) και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Ν. Μαρκουλάκη. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους αντιπροσώπους του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ειδικά γραμμάτια παραβόλου Α' 2033125-2033129/2001).
2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία, λόγω σπουδαιότητας, εισήχθη προς συζήτηση στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος με πράξη του Προέδρου του, ζητείται η ακύρωση της Φ. 18/Ε5/1618/28.6.2001 αποφάσεως του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 145/5.7.2001, τ. Ν.Π.Δ.Δ.), κατά το μέρος που με αυτήν διαπιστώνεται η αυτοδίκαιη μετατροπή της κατεχόμενης από τον αιτούντα θέσεως εκπαιδευτικού προσωπικού, της βαθμίδας του καθηγητή του Γενικού Τμήματος Μαθηματικών του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Πειραιά, σε προσωποπαγή θέση αναπληρωτή καθηγητή του ν. 2916/2001, στην οποία εντάσσεται ο αιτών.
3. Επειδή, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να κρατήσει και να δικάσει, κατά το άρθρο 34 παρ. 1 και 2 του ν. 1968/1991 (Α' 150), την κρινόμενη αίτηση, η οποία αφορά θέμα υπηρεσιακής καταστάσεως καθηγητή Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματός του ν. 1404/1983, δηλαδή μη ανωτάτου υπαλλήλου (βλ. Σ.τ.Ε. 1349/1999 κ.α.), εντασσομένου στην προβλεπόμενη από το ν. 2916/2001 ιδιαίτερη κατηγορία μελών εκπαιδευτικού προσωπικού που κατέχουν προσωποπαγή, μη τακτική δηλαδή, θέση.
4. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία διαπιστώνεται η μετατροπή της θέσεως του αιτούντος σε προσωποπαγή θέση της βαθμίδας του αναπληρωτή καθηγητή του ν. 2916/2001 και η ένταξη του σ' αυτήν έχει εκτελεστό χαρακτήρα και προσβάλλεται παραδεκτώς με την κρινόμενη αίτηση, αφού η έκδοση της προβλέπεται ρητά από την διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2916/2001 και είναι αναγκαία για τον καθορισμό των προσωποπαγών θέσεων και των συγκεκριμένων προσώπων που εντάσσονται σ' αυτές, καθώς και για την περαιτέρω εφαρμογή άλλων διατάξεων του νόμου (εκλογή ή συμμετοχή σε όργανα διοικήσεως, εκλεκτορικά σώματα κλπ) επί των προσώπων αυτών (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 2790/1984).
5. Επειδή, στο άρθρο 16 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής : "1 Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες ? η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους 2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους ... 5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους

οργανισμούς τους. Συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει 6. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό τους επιτελεί επίσης δημόσιο λειτουργήμα με τις προϋποθέσεις που νόμος ορίζει Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν μπορούν να παυθούν προτού λήξει σύμφωνα με το νόμο ο χρόνος υπηρεσίας τους παρά μόνο με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 88 παράγραφος 4 και ύστερα από απόφαση συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει το όριο της ηλικίας των καθηγητών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ? εφόσον εκδοθεί ο νόμος αυτός οι καθηγητές που υπηρετούν αποχωρούν αυτοδικαίως μόλις λήξει το ακαδημαϊκό έτος μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους. 7. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές".

6. Επειδή, με τις προεκτεθείσες συνταγματικές διατάξεις καθορίζονται οι βασικές αρχές που διέπουν την παροχή της ανώτατης εκπαίδευσης, για την οποία θεσπίζονται συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά πλαίσια που οριοθετούν τη δράση του κοινού νομοθέτη κατά τη ρύθμιση από αυτόν των σχετικών θεμάτων. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η ανώτατη εκπαίδευση, η οποία έχει ως αποστολή την προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και την διδασκαλία, παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, χωρίς να διαθέτουν αυτονομία, αποφασίζουν για τις υποθέσεις τους με δικά τους αποκλειστικά όργανα. Η κρατική εποπτεία περιορίζεται στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των οργάνων των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Το διδακτικό και ερευνητικό έργο πραγματοποιείται από δύο διακεκριμένες κατηγορίες προσωπικού, δηλαδή από το κύριο διδακτικό προσωπικό και από το λοιπό διδακτικό προσωπικό. Το κύριο διδακτικό προσωπικό, ως εκ της φύσεως του επιτελούμενου από αυτό έργου, πρέπει να απαρτίζεται από καταξιωμένους επιστήμονες, με αυξημένα προσόντα και κύρος, οι οποίοι έχουν την ευθύνη αναδείξεως των νέων επιστημόνων, για την εκπλήρωση της αποστολής του ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος στο οποίο υπηρετούν, και οι οποίοι, ανεξάρτητα από την ειδικότερη ονομασία ή την επί μέρους διαβάθμισή τους, έχουν ευθέως από το Σύνταγμα την ιδιότητα του δημοσίου λειτουργού και απολαύουν ειδικής προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Το λοιπό διδακτικό προσωπικό απαρτίζεται από επιστήμονες οι οποίοι δεν έχουν τα ίδια τυπικά και ουσιαστικά προσόντα με το κύριο διδακτικό προσωπικό, συμβάλλουν όμως στην πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αποστολής των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. (ΣτΕ Ολομ. 2801/1984, Α.Ε.Δ. 30/1985 κ. ά.).

7. Επειδή, με τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις καθιερώνεται η διάκριση της ανώτατης από την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση, ως προς την αποστολή και την οργάνωση. Αντιθέτως προς τα προεκτεθέντα για την ανώτατη εκπαίδευση, η ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση αποσκοπεί στην μετάδοση ειδικών γνώσεων και εμπειριών καταλλήλων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος και παρέχεται από «σχολές ανώτερης βαθμίδας» με χρόνο φοιτήσεως όχι μεγαλύτερο των τριών ετών, χωρίς συνταγματική κατοχύρωση της κρατικής νομικής μορφής των σχολών και του υπηρεσιακού καθεστώτος του διδακτικού προσωπικού. Ο διαχωρισμός αυτός των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από τις σχολές ανώτερης βαθμίδας που παρέχουν επαγγελματική ή άλλη ειδική εκπαίδευση δεσμεύει τον κοινό νομοθέτη, ο οποίος, κατά την θέσπιση των κανόνων που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία των σχολών ανώτερης βαθμίδας, δεν δύναται να τον ματαιώνει αμέσως ούτε να τον καταστρατηγεί εμμέσως με την παράταση του χρόνου σπουδών πέραν της συνταγματικώς οριζόμενης τριετίας και την αλλοίωση του προγράμματος σπουδών, ώστε να μη παρέχεται σ' αυτές η επιτασόμενη από το Σύνταγμα επαγγελματική ή άλλη ειδική εκπαίδευση, αλλά εκπαίδευση προσομοιάζουσα προς την παρεχόμενη από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (Σ.τ.Ε. Ολομ. 1958/2000).

8. Επειδή, εξ άλλου, ο συνταγματικός νομοθέτης δεν επέβαλε συγκεκριμένο πρότυπο οργάνωσης των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά διαφύλαξε στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια, εφόσον κινείται μέσα στα συνταγματικά πλαίσια που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, αφενός μεν να καθορίζει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας ανάλογα με το είδος και τις επιστημονικές κατευθύνσεις κάθε ανωτάτου εκπαιδευτικού

ιδρύματος, καθώς και με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, αφετέρου δε να οργανώνει τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα κατά τις απαιτήσεις της εξελισσόμενης επιστήμης και τεχνολογίας και εν όψει των εκάστοτε κρατουσών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών (Σ.τ.Ε. Ολομ. 2801/1984 κ.ά.). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο νομοθέτης έχει και την ευχέρεια να ιδρύει νέα Α.Ε.Ι., εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 16 του Συντάγματος για την ανώτατη εκπαίδευση. Ομοίως, σχολές της ανώτερης επαγγελματικής ή άλλης ειδικής εκπαίδευσης μπορούν να μετατρέπονται σε Α.Ε.Ι., εφόσον οργανώνονται από τον νόμο όπως προβλέπει το Σύνταγμα, δηλαδή ως νόμικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα, με κύριο εκπαιδευτικό προσωπικό αυξημένων προσόντων που απολαμβάνει των εγγυήσεων του Συντάγματος, και εφόσον έχουν ως αποστολή την παροχή ανώτατης εκπαίδευσης και όχι εκπαίδευσης που προσομοιάζει προς την παρεχόμενη από τα Α.Ε.Ι. Αν και κατά τη γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, όπως έχει ήδη γίνει δεκτό (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1958/2000), δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι είναι συνταγματικώς ανεκτή, εν όψει της διατυπώσεως και του πνεύματος των διατάξεων του άρθρου 16 του ισχύοντος Συντάγματος, η αναβάθμιση, από τον κοινό νομοθέτη, της παρεχόμενης από τις «σχολές ανώτερης βαθμίδας» επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατά τρόπο προσομοιάζοντα με την παρεχόμενη από τα Α.Ε.Ι. εκπαίδευση, δηλαδή η «ανωτατοποίηση» των «σχολών ανώτερης βαθμίδας» είτε δια της αλλοιώσεως της ρητώς καθοριζόμενης από τον συντακτικό νομοθέτη αποστολής των, όπως με την αναμόρφωση του παρεχομένου από αυτές προγράμματος σπουδών και την επιμήκυνση της διάρκειας της παρεχόμενης από αυτές εκπαίδευσης πέραν των τριών ετών, κατά τρόπο προσιδιάζοντα στις σπουδές της ανωτάτης εκπαίδευσης είτε δια της ευθείας εντάξεως της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ανωτάτη εκπαίδευση ως ειδικότερου τομέα της τελευταίας και της «αναβαπτίσεως» των ως άνω «σχολών ανώτερης βαθμίδας» σε Α.Ε.Ι.

9. Επειδή, ο κοινός νομοθέτης εξειδικεύοντας τους ορισμούς του Συντάγματος για την επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση προέβλεψε, με τον ν. 576/1977 (ΦΕΚ Α' 102), την ίδρυση των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.), τα οποία συγκροτούσαν περισσότερες Ανώτερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (άρθρο 27). Τα Κ.Α.Τ.Ε.Ε. καταργήθηκαν με το άρθρο 35 παρ. 1 του νόμου 1404/1983 (ΦΕΚ Α' 173), ο οποίος ίδρυσε τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και τα οργάνωσε ως σχηματισμούς της προβλεπόμενης από το άρθρο 16 παρ. 7 του Συντάγματος ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (βλ. Σ.τ.Ε. Ολομ. 1958/2000). Ειδικότερα, ο νομοθέτης (άρθρο 1 παρ. 1 ν. 1404/1983) όρισε ότι τα Τ.Ε.Ι. είναι ν.π.δ.δ αυτοδιοικούμενα στα πλαίσια του ν. 1404/1983, η δε κρατική εποπτεία επ' αυτών ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου. Περαιτέρω, στον ίδιο νόμο, ορίστηκε ότι τα Τ.Ε.Ι. είχαν ως αποστολή, μεταξύ άλλων, να παρέχουν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση για την εφαρμογή επιστημονικών, τεχνολογικών καλλιτεχνικών ή άλλων γνώσεων και δεξιοτήτων στο επάγγελμα και ότι, ως εκ της ανωτέρω αποστολής τους, "τα Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σαφώς ως προς τον ρόλο και την κατεύθυνση των ιδίων και των αποφοίτων τους και ως προς το περιεχόμενο και τους τίτλους σπουδών από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα" (άρθρο 1 παρ. 2). Στο άρθρο 15 ορίστηκε ότι το κύριο διδακτικό έργο ασκείται από το εκπαιδευτικό προσωπικό (Β.Ι.), το οποίο ανήκει σε μία από τις βαθμίδες: καθηγητών, επικούρων καθηγητών ή καθηγητών εφαρμογών και προβλέφθηκαν τα προσόντα για την εκλογή στις ανωτέρω βαθμίδες. Η κατοχή διδακτορικού διπλώματος απαιτείτο ως τυπικό προσόν μόνο για την εκλογή στην βαθμίδα του καθηγητή, μπορούσε δε να αντικατασταθεί με ισότιμο επαγγελματικό ή καλλιτεχνικό έργο ή με ισότιμο επιστημονικό έργο εφόσον επρόκειτο για θεωρητικά μαθήματα. Στο άρθρο 25 παρ. 2 εδ. α' ορίζεται ότι οι σπουδές σε κάθε τμήμα καταλήγουν στην απόκτηση πτυχίου, ενώ στην παρ. 5 του άρθρου 27 ότι "σπουδαστής ενός τμήματος γίνεται πτυχιούχος όταν: ι) έχει παρακολουθήσει με επιτυχία όλα τα υποχρεωτικά κλπ. μαθήματα ιι) έχει εγκριθεί η πτυχιακή του εργασία και ιιι) έχει περατώσει την πρακτική άσκηση στο επάγγελμα". Με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 38 του νόμου ρυθμίσθηκαν θέματα που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την ένταξη του προσωπικού των ΚΑΤΕΕ σε θέσεις προσωπικού των ΤΕΙ. Στη συνέχεια, με τις διατάξεις των άρθρων 57 του ν. 2413/1996 (Α' 124), 7 του ν. 2530/1997 (Α' 218), 1 του ν. 2621/1998 (Α' 136) και 16 του ν. 2817/2000 (Α' 78) τροποποιήθηκαν ρυθμίσεις του ν. 1404/1983 για τα Τ.Ε.Ι., τα οποία εξακολούθησαν να ανήκουν στην ανώτερη εκπαίδευση και όχι στην ανώτατη εκπαίδευση. Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτές αναβαθμίσθηκαν τα προσόντα που απαιτούντο για την εκλογή στις βαθμίδες των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού καθώς και το έργο που επιτελούσαν τα μέλη του. Ο νομοθέτης προέβλεψε ως αναγκαίο τυπικό προσόν για την εκλογή και στη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή

την κατοχή διδακτορικού διπλώματος, ενώ το διδακτορικό δίπλωμα ως προσόν μπορούσε να αντικατασταθεί μόνο με υψηλού επιπέδου καλλιτεχνικό έργο εφόσον για το προκηρυχθέν γνωστικό αντικείμενο δεν ήταν δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Το έργο του Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. ήδη περιελάμβανε άσκηση διδακτικών, ερευνητικών – επιστημονικών και διοικητικών καθηκόντων (συμμετοχή στα όργανα Διοίκησης των Τ.Ε.Ι., σε συμβούλια και επιτροπές, σε εκλεκτορικά σώματα και εισηγητικές επιτροπές, κατοχή θέσης Προέδρου, Αντιπροέδρου, Διευθυντή σχολής, Προϊσταμένου Τμήματος κλπ), ορίστηκε δε ότι τα μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. είναι δημόσιοι λειτουργοί και απολαμβάνουν λειτουργικής ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των διδακτικών και ερευνητικών καθηκόντων τους. Με τις διατάξεις του άρθρου 57 του ν. 2413/1996 προβλέφθηκε αναθεώρηση των περιεχομένου και των προγραμμάτων σπουδών κάθε τρία σπουδαστικά έτη, σύμφωνα με τις εξελίξεις του αντίστοιχου επιστημονικού και επαγγελματικού τομέα.

10. Επειδή, ακολούθως, δημοσιεύθηκε ο ν. 2916/2001 «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής» (Α' 114/11-6-2001), στο άρθρο 1 του οποίου ορίζονται τα εξής : «1. α) Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς : αα) τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και ββ) τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. β) Τα Ιδρύματα των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν συμπληρωματικά, με διακριτές φυσιογνωμίες και με ρόλους, σκοπό και αποστολή που διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τον πανεπιστημιακό τομέα και για τον τεχνολογικό τομέα. γ) Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος "Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα" νοούνται τα ιδρύματα που ήδη λειτουργούν, τα οποία ανήκουν στον πανεπιστημιακό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και θα αποκαλούνται εφεξής "Πανεπιστήμια". 2. Στο πλαίσιο της αποστολής των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης, όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 1268/1982 (ΦΕΚ 87 Α) και αντιστοίχως στο άρθρο 1 του Ν. 1404/1983 (ΦΕΚ 173 Α), ισχύουν και τα ακόλουθα : α) Τα Ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα δίνουν έμφαση στην προαγωγή και ανάπτυξη της επιστήμης, της τεχνολογίας και της τέχνης, στην παραγωγή νέας γνώσης με τη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα και στην υψηλή και ολοκληρωμένη, θεωρητική και εφαρμοσμένη, κατάρτιση του επιστημονικού, τεχνολογικού και καλλιτεχνικού δυναμικού της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, τα Ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα έχουν, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 28 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, την ευθύνη του σχεδιασμού και της οργάνωσης των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και την αρμοδιότητα για τη χορήγηση των μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων. β) Τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση στελεχών εφαρμογών υψηλής ποιοτικής στάθμης, τα οποία, με τη θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική κατάρτισή τους : αα) Αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ γνώσης και εφαρμογής, αναπτύσσοντας την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών και των τεχνών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία. ββ) Μεταφέρουν, χρησιμοποιούν και προάγουν σύγχρονη τεχνολογία, καθώς επίσης και μεθόδους, πρακτικές και τεχνικές στο χώρο των εφαρμογών. Στο πλαίσιο αυτό, τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα συνδυάζουν την ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υπόβαθρου σπουδών με υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση, ενώ παράλληλα διεξάγουν κυρίως τεχνολογική έρευνα, όπως εκάστοτε ορίζεται αυτή και αναπτύσσουν τεχνογνωσία και καινοτομίες στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία». Περαιτέρω, με τον ανωτέρω ν. 2916/2001 αντικαθίστανται διατάξεις του ν. 1404/1983 και μεταξύ άλλων προβλέπονται τα εξής : Στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου 1 του ν. 2916/2001 ορίζεται ότι τα Τ.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος. Στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι το κύριο διδακτικό και ερευνητικό έργο ασκείται από το εκπαιδευτικό προσωπικό (Ε.Π.), το οποίο ανήκει σε μία από τις βαθμίδες Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Αναπληρωτή Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Επίκουρου Καθηγητή Τ.Ε.Ι. και Καθηγητή Εφαρμογών Τ.Ε.Ι. Τα μέλη του Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. είναι δημόσιοι λειτουργοί και απολαμβάνουν τις εγγυήσεις του άρθρου 16 παρ. 6 του Συντάγματος. Καθορίζονται νέα, αυξημένα, τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για την εκλογή σε κάθε βαθμίδα προσωπικού. Για την εκλογή στις βαθμίδες Καθηγητή, Αναπληρωτή και Επίκουρου Καθηγητή Τ.Ε.Ι. απαιτούνται ως τυπικά προσόντα κατοχή διδακτορικού διπλώματος, αυτοδύναμη διδασκαλία, δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, αναγνώριση του συνολικού ερευνητικού και εφηρμοσμένου έργου του υποψήφιου αναπληρωτή καθηγητή και

διεθνής αναγνώριση του έργου του υποψήφιου καθηγητή. Η κατοχή διδακτορικού διπλώματος και δημοσιεύσεων δεν ισχύουν προκειμένου μόνο για γνωστικά αντικείμενα εξαιρετικής και διακριτικής ιδιαιτερότητας, για τα οποία δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή δεν είναι συνήθεις οι δημοσιεύσεις. Στο άρθρο 3 του ίδιου νόμου ρυθμίζονται επί νέας βάσεως τα θέματα εκλογής του ανωτέρω προσωπικού. Ειδικότερα, τα μέλη του Ε.Π. διορίζονται με πράξη του Προέδρου του Τ.Ε.Ι., που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της πράξης και των πρακτικών εκλογής των οικείων εκλεκτορικών σωμάτων ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών από την περιέλευση στο Υπουργείο. Αν η πράξη του Προέδρου κριθεί νόμιμη ή αν παρήλθε άπρακτη η πιο πάνω προθεσμία, η πράξη διορισμού δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Αν διαπιστωθεί έλλειψη νομιμότητας η πράξη αναπέμπεται στο Τ.Ε.Ι. Στο άρθρο 4 του νόμου αυτού ως προς τα θέματα υπηρεσιακής καταστάσεως γενικά του Ε.Π. προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι οι καθηγητές και Αναπληρωτές Καθηγητές διορίζονται ως μόνιμοι ενώ οι επίκουροι Καθηγητές των Τ.Ε.Ι. διορίζονται με θητεία τριών ετών. Ως προς την αποχώρηση από την υπηρεσία των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι. προβλέπεται ότι αποχωρούν αυτοδικαίως από την θέση τους όταν λήξει το ακαδημαϊκό έτος μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους και περαιτέρω ότι μπορούν να παύσουν για τους λόγους και με την διαδικασία που προβλέπεται για τα μέλη Δ.Ε.Π. των Πανεπιστημίων. Στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου, ως προς τα θέματα σπουδών των Τ.Ε.Ι. προβλέπεται ότι η διάρκεια σπουδών στα τμήματα των Τ.Ε.Ι. είναι κατά κανόνα οκτώ εξάμηνα και περιλαμβάνει τον αριθμό των εξαμηνιαίων προγραμμάτων διδασκαλίας και το εξάμηνο εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας, κατά την διάρκεια του οποίου μπορεί να πραγματοποιηθεί και η καθοδηγούμενη και αξιολογούμενη άσκηση στο επάγγελμα, ότι το πτυχίο που χορηγείται είναι βασικός τίτλος σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης, ο οποίος δίνει την δυνατότητα πρόσβασης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε ελληνικά ή ξένα Πανεπιστήμια και τέλος προβλέπεται ότι Τμήματα Τ.Ε.Ι. μπορούν να συμπράττουν στη λειτουργία ή να συνδιοργανώνουν με πανεπιστήμια προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και ότι οι σχετικοί τίτλοι σπουδών χορηγούνται από τα πανεπιστήμια. Στο ίδιο άρθρο 5 ορίζεται ότι η εποπτεία του κράτους στα Τ.Ε.Ι. ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των οργάνων τους. Τέλος, στο άρθρο 6 του ίδιου νόμου με τίτλο «Μεταβατικές ρυθμίσεις» ορίζονται τα εξής : « 1. α) Οι θέσεις Καθηγητών, Επίκουρων Καθηγητών ή Καθηγητών Εφαρμογών Τ.Ε.Ι., που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ή που πρόκειται να διορισθούν ύστερα από ειδικές διαδικασίες, μετατρέπονται αυτοδικαίως σε προσωποπαγείς θέσεις Αναπληρωτών Καθηγητών, Επίκουρων Καθηγητών ή Καθηγητών Εφαρμογών αντίστοιχα. Οι ενιαίες θέσεις Καθηγητών - Επίκουρων Καθηγητών που είναι κενές και δεν έχει προκηρυχθεί η πλήρωσή τους, μετατρέπονται αυτοδικαίως σε τακτικές θέσεις κατά το ήμισυ Αναπληρωτών Καθηγητών και κατά το άλλο ήμισυ Επίκουρων Καθηγητών, ενώ οι αντίστοιχες θέσεις Καθηγητών Εφαρμογών Τ.Ε.Ι. μετατρέπονται κατά τον ίδιο τρόπο σε τακτικές θέσεις Καθηγητών Εφαρμογών Τ.Ε.Ι. Αν υπάρχει κλάσμα στην προηγούμενη μετατροπή, στρογγυλοποιείται υπέρ της θέσης Αναπληρωτή Καθηγητή. Για τη μετατροπή των θέσεων των παραπάνω περιπτώσεων συντάσσεται διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που μνημονεύει τη θέση και το όνομα αυτού που τυχόν την κατέχει. Η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. β) Όσοι κατέχουν προσωποπαγείς θέσεις σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του στοιχείου α', μπορεί, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κατωτέρω στοιχείου στ', να ζητήσουν μέχρι δύο φορές να κριθούν : αα) για τη μετατροπή της προσωποπαγούς θέσης τους σε μόνιμη τακτική θέση της ίδιας βαθμίδας ή ββ) για τη μετατροπή της προσωποπαγούς θέσης τους σε μόνιμη τακτική θέση της επόμενης βαθμίδας, εφόσον έχουν τριετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στην προσωποπαγή θέση τους. Στην τριετή προϋπηρεσία συνυπολογίζεται η προϋπηρεσία στην αντίστοιχη βαθμίδα που ανήκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Οι αιτήσεις υποβάλλονται μέχρι 31 Αυγούστου 2008. Οι κρίσεις αυτές βασίζονται στα προσόντα που προβλέπονται στις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 15 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο γ) δ) ... ε) ... στ) ζ) ... η) Με την αποχώρηση για οποιονδήποτε λόγο μέλους εκπαιδευτικού προσωπικού που κατέχει προσωποπαγή θέση, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου, η θέση του μετατρέπεται αυτοδικαίως σε τακτική θέση της ίδιας βαθμίδας του αντίστοιχου Τμήματος Για τη μετατροπή

συντάσσεται διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. θ) 2. α) Τα υφιστάμενα ατομικά και συλλογικά όργανα διοίκησης συνεχίζουν και ασκούν τις αρμοδιότητές τους μέχρι τη λήξη της θητείας τους και διενεργούν τις εκλογές για την ανάδειξη των νέων οργάνων διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιείται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Ως Πρόεδροι, Αντιπρόεδροι, Διευθυντές Σχολών, Προϊστάμενοι Τμημάτων και Υπεύθυνοι Τομέα εκλέγονται μέλη Ε.Π. που κατέχουν τακτική θέση στις βαθμίδες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 12 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιείται με το άρθρο 5 του παρόντος νόμου. β) 3. Μέχρι 31 Αυγούστου 2008 εφαρμόζονται κατ' εξαίρεση τα ακόλουθα : α) Με απόφαση του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι., μετά από γνώμη του εκλεκτορικού σώματος ανάδειξης οργάνων διοίκησης του οικείου Τμήματος ή Τομέα και πράξη του Προέδρου, ορίζονται σε θέσεις Προϊσταμένου Τμήματος ή Υπεύθυνου Τομέα μέλη Ε.Π. κατάλληλης βαθμίδας, που κατέχουν είτε τακτική είτε προσωποπαγή θέση. β) Στις Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων και των Τομέων μετέχουν όλα τα μέλη Ε.Π. είτε κατέχουν τακτικές είτε κατέχουν προσωποπαγείς θέσεις. γ) 4. Στα εκλεκτορικά σώματα του άρθρου 16 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, μετέχουν μόνο μέλη Ε.Π. που κατέχουν τακτική θέση στην κατάλληλη, κατά περίπτωση, βαθμίδα. Στα εκλεκτορικά σώματα για την ανάδειξη οργάνων διοίκησης μετέχουν όλα τα μέλη Ε.Π., ανεξάρτητα από τη θέση που κατέχουν. 5. α)..... β) 6. α) Η αναμόρφωση των προγραμματίων σπουδών των Τμημάτων Τ.Ε.Ι. συνεχίζεται και ολοκληρώνεται μέχρι 31 Αυγούστου 2002, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συγκροτείται, σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της αναμόρφωσης προγράμματος σε κάποιο Τμήμα, πενταμελής επιτροπή κατά ειδικότητα με μέλη Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Τ.Ε.Ι., η οποία ολοκληρώνει την αναμόρφωση του προγράμματος του Τμήματος αυτού και το υποβάλλει στο Συμβούλιο της οικείας Σχολής. β)γ).....7..... 8. Τμήματα Πανεπιστημίων τα οποία διεξάγουν προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών χρηματοδοτούνται επιπρόσθετα από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αν συμπεριλάβουν στα προγράμματα, πέραν του προβλεπόμενου αριθμού μεταπτυχιακών σπουδαστών, μέλη του Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. που κατέχουν προσωποπαγή θέση. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη των οικείων Πανεπιστημιακών Τμημάτων, καθορίζονται το ύψος, της επιπλέον επαχρόνησης, που συναρτάται προς τον αριθμό των μελών Ε.Π. και το κόστος του προγράμματος ανά σπουδαστή, η σχετική διαδικασία και κάθε σχετικό θέμα. 9 10. 11. Στις θέσεις του Ε.Π. του Ν. 1404/1983, όπως αυτές διαμορφώνονται μετά τη μετατροπή τους σε προσωποπαγείς, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, προστίθενται πενήντα θέσεις Καθηγητών Τ.Ε.Ι....12....»

11. Επειδή, από τις παρατεθείσες διατάξεις του ν. 2916/2001 και ιδίως από τις διατάξεις του άρθρου 1 αυτού, την ισχύ των οποίων προϋποθέτει η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. α' του ίδιου νόμου, με βάση την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, σε συνδυασμό με την εισηγητική έκθεση και τις προπαρασκευαστικές εργασίες ψηφίσεως του νόμου, συνάγεται ότι ο νομοθέτης, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώραν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες αναπτύσσεται ήδη ενιαίος χώρος ανώτατης (πανεπιστημιακής και τεχνολογικής) εκπαίδευσης και τις ανάγκες της σύγχρονης οικονομίας και παραγωγής για επιστημονικός καταρτισμένα στελέχη και διαπιστώνοντας ότι τα Τ.Ε.Ι., με τις συνεχείς αναβαθμίσεις των πρόσοντων των εκπαιδευτικών τους και τον συνεχή εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών τους, είχαν αποκτήσει στην πράξη τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά της ανώτατης εκπαίδευσης, προέβη στην αναδιοργάνωση του χώρου της ανώτατης εκπαίδευσης. Με τον ν. 2916/2001 τα Τ.Ε.Ι. ως «σχολές ανώτερης βαθμίδας» καταργούνται, ταυτόχρονα δε ιδρύονται, με την ίδια ονομασία, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ήδη, κατά το άρθρο 1 του ν. 2916/2001 η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από τον πανεπιστημιακό τομέα και τον τεχνολογικό τομέα που περιλαμβάνει τα ιδρύματα με τον εν λόγω νόμο Τ.Ε.Ι. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2916/2001 τα Τ.Ε.Ι. αποβλέπουν στην παροχή εκπαίδευσης, η οποία δεν έχει τα χαρακτηριστικά της ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή απλής μετάδοσης εξειδικευμένων γνώσεων, εμπειριών και δυνατοτήτων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, και τούτο διότι δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική κατάρτιση των αποφοίτων τους και την διεξαγωγή τεχνολογικής έρευνας για την ανάπτυξη και μεταφορά σύγχρονης τεχνολογίας

και τεχνογνωσίας, προβλέπεται δυνατότητα συμμετοχής ή σύμπραξης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, παράλληλα δε, με την διάταξη του άρθρου 6 παρ. 6 εδ. α' ορίζεται μεταβατική περίοδος για την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών όλων των Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. Εξ άλλου, τα νέα Τ.Ε.Ι. οργανώνονται ως ν.π.δ.δ. με πλήρη αυτοδιοίκηση, κατά το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος, με εκπαιδευτικό προσωπικό αυξημένων προσόντων που ασκεί το κύριο διδακτικό και ερευνητικό έργο και απολαμβάνει των εγγυήσεων του άρθρου 16 παρ.6 του Συντάγματος. Για την στελέχωση των Τ.Ε.Ι. με τις απαραίτητες για την λειτουργία τους θέσεις κύριου διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού ο νομοθέτης προέβλεψε την σύσταση τακτικών θέσεων καθηγητών και την μετατροπή των κενών οργανικών θέσεων καθηγητών και επικούρων καθηγητών των προ του ν. 2916/2001 Τ.Ε.Ι. σε τακτικές θέσεις αναπληρωτών και επικούρων καθηγητών, για την ομαλή δε μετάβαση από το παλαιό στο νέο οργανωτικό καθεστώς λειτουργίας των Τ.Ε.Ι. προέβλεψε, παράλληλα, μεταβατική περίοδο μέχρι 31-8-2008 για την μετατροπή σε τακτικές θέσεις των προσωποπαγών θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού, παρέχοντας την δυνατότητα στο προ του ν. 2916/2001 εκπαιδευτικό προσωπικό των Τ.Ε.Ι., το οποίο εντάσσεται στις θέσεις αυτές και ασκεί διδακτικό – ερευνητικό έργο, να κριθεί από εκλεκτορικά σώματα βάσει των νέων αυξημένων προσόντων για να καταλάβει τακτικές θέσεις της ίδιας ή της επόμενης βαθμίδας. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, με την, δύναμη της διατάξεως του άρθρου 1 του ν. 2916/2001, μετατροπή, δηλαδή την κατάργηση ανώτερων επαγγελματικών σχολών και την ταυτόχρονη ίδρυση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ο νομοθέτης κινείται εντός του πλαισίου των διατάξεων του άρθρου 16 του Συντάγματος για την ανώτατη εκπαίδευση, ενώ εξ άλλου, η σχετική ρύθμιση δεν αντίκειται στην κατά το Σύνταγμα διάκριση της ανώτατης από την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση. Αν και κατά τη γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, οι προαναφερθείσες διατάξεις, με τις οποίες επιχειρείται η «ανωτατοποίηση» των Τ.Ε.Ι., προσκρούουν, ευθέως, σύμφωνα με όσα αναπτύσσονται από την μειοψηφία στην όγδοη σκέψη της παρούσας απόφασης, στις διατάξεις του άρθρου 16 του Συντάγματος και είναι ανίσχυρες, δεδομένου ότι δεν είναι συνταγματικώς ανεκτή η μετατροπή και αναβάπτιση των Τ.Ε.Ι. από «σχολές ανώτερης βαθμίδας» σε Α.Ε.Ι. και η αναγωγή της παρεχομένης από αυτά επαγγελματικής εκπαίδευσης, σε τομέα ανώτατης εκπαίδευσης. Περαιτέρω, κατά την αυτήν γνώμη, και αν ακόμη ήθελε θεωρηθεί συνταγματικώς ανεκτή η «ανωτατοποίηση» των Τ.Ε.Ι., εξ ουδενός στοιχείου του φακέλου είναι δυνατόν να συναχθεί πέραν των απλών εξαγγελιών του νομοθέτου, ότι τα Τ.Ε.Ι., τα οποία «μετατρέπονται» από τον νομοθέτη σε Α.Ε.Ι., πληρούν τις προϋποθέσεις τις οποίες τάσσει το Σύνταγμα, ώστε να είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι αποτελούν «κατ' ουσίαν» Α.Ε.Ι..

12. Επειδή, στην παρ. 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής : «Οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι εφόσον αυτές οι θέσεις υπάρχουν. Αυτοί εξελίσσονται μισθολογικά και εκτός από τις περιπτώσεις που αποχωρούν λόγω ορίου ηλικίας ή παύονται με δικαστική απόφαση, δεν μπορούν να μετατεθούν χωρίς γνωμοδότηση ούτε να υποβιβαστούν ή να παυθούν χωρίς απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, που αποτελείται τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα από μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους. Κατά των αποφάσεων των συμβουλίων αυτών επιτρέπεται προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, όπως νόμος ορίζει». Περαιτέρω στην παρ. 6 του ίδιου άρθρου 103 ορίζεται ότι: « Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή ... και στους υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου». Με τις διατάξεις αυτές καθιερώνεται και προστατεύεται η μονιμότητα των δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων, ως και των υπαλλήλων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, συνέπεια δε της προστασίας αυτής είναι ότι, σε περίπτωση κατάργησης της κατεχομένης από τον υπάλληλο θέσεως, είτε μεμονωμένως είτε δια της καταργήσεως ολόκληρης της δημοσίας υπηρεσίας, στην οποία αυτή ανήκει, δύναται μεν ο υπάλληλος αυτός να απολυθεί ή να τοποθετηθεί σε άλλη υπηρεσία, σε περίπτωση όμως που η εν λόγω θέση ή άλλη, όμοια κατ' ουσίαν προς αυτήν από άποψη αντικειμένου και καθηκόντων, συσταθεί εκ νέου εντός ευλόγου χρόνου από την κατάργηση της παλαιάς, αναβιώνει το επί της θέσεως αυτής δικαίωμα του υπαλλήλου και η Διοίκηση υποχρεούται να διορίσει ή καθ' οιονδήποτε τρόπο να τοποθετήσει στη θέση αυτή τον προαναφερθέντα υπάλληλο (ΣτΕ 5022/1995,2650/1987 κ.ά).

13. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2916/2001, κατά τα προεκτεθέντα, καταργούνται τα προ του νόμου αυτού Τ.Ε.Ι. (ανώτερες επαγγελματικές σχολές), ιδρύονται, δε, και

οργανώνονται Τ.Ε.Ι. ως ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ειδικότερα, τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού των ιδρυομένων με τον εν λόγω νόμο Τ.Ε.Ι. διακρίνονται από τον νόμο σε κατόχους τακτικών θέσεων και σε κατόχους προσωποπαγών θέσεων, προβλέπονται δε τέσσερις βαθμίδες προσωπικού (καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή, επικούρου καθηγητή και καθηγητή εφαρμογών) αντί των τριών που προέβλεπαν οι προϊσχύουσες διατάξεις. Στην πρώτη κατηγορία, δηλαδή σε εκείνη των κατόχων τακτικών θέσεων, ανήκουν τα μέλη που αναδεικνύονται κατά την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του νέου αυτού νόμου διαδικασία από εκλεκτορικά σώματα των ίδιων των Τ.Ε.Ι. με ακαδημαϊκά κριτήρια βάσει των νέων, αυξημένων, σε σχέση με τις προϊσχύουσες διατάξεις, προσόντων. Τα μέλη της κατηγορίας αυτής ασκούν το διδακτικό - ερευνητικό έργο, μετέχουν στα εκλεκτορικά σώματα προς ανάδειξη των νέων τακτικών μελών και έχουν δικαίωμα να εκλέγονται στις θέσεις Προέδρου, Αντιπροέδρου, Διευθυντή Σχολής, Προϊσταμένου Τμήματος και Υπευθύνου Τομέα. Στην δεύτερη κατηγορία, δηλαδή σε εκείνη των μελών που κατέχουν προσωποπαγή θέση, ανήκουν τα προ του ν. 2916/2001 μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι, τα οποία δεν έχουν αναδειχθεί από όργανα απαρτιζόμενα από μέλη ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, αλλά εντάσσονται στις θέσεις αυτές δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 6 παρ.1 εδ. α' του ν. 2916/2001. Τα μέλη αυτά ασκούν επίσης διδακτικό - ερευνητικό έργο, μετέχουν μέχρι 31-8-2008 στις γενικές συνελεύσεις των τμημάτων, μετέχουν στα εκλεκτορικά σώματα για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης (άρθρο 6 παρ. 3), δεν έχουν, όμως, δικαίωμα συμμετοχής στα εκλεκτορικά σώματα για την ανάδειξη των νέων τακτικών μελών εκπαιδευτικού προσωπικού (άρθρο 6 παρ. 4) και δεν έχουν δικαίωμα να εκλέγονται στα όργανα διοίκησης των Τ.Ε.Ι. (άρθρο 6 παρ. 2 εδ. α'). Στα ανήκοντα στην ιδιαίτερη αυτή κατηγορία μέλη εκπαιδευτικού προσωπικού ο νομοθέτης παρέσχε την δυνατότητα, μέχρι 31-8-2008, να καταλάβουν τακτικές θέσεις δια της μετατροπής των προσωποπαγών θέσεων σε τακτικές της ίδιας ή ανώτερης βαθμίδας, μετά από κρίση βάσει των νέων αυξημένων προσόντων εφόσον διαθέτουν ήδη ή αποκτήσουν στο μέλλον τα εν λόγω προσόντα (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. β'). Από τα ανωτέρω και ειδικότερα από την με το άρθρο 1 του ν. 2916/2001 οργάνωση των Τ.Ε.Ι. ως ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ενόψει και της κατά το Σύνταγμα οργανωτικής και λειτουργικής διάκρισης μεταξύ ανώτατης και ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, συνάγεται ότι οι οργανικές θέσεις του προ του ν. 2916/2001 εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι. δεν είναι όμοιες προς τις τακτικές θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού που συνιστώνται με τον νόμο αυτό. Επομένως, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη, από τις διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 4 και 6 του Συντάγματος δεν απορρέει δικαίωμα του εκπαιδευτικού προσωπικού των προ του ν. 2916/2001 Τ.Ε.Ι. να καταλάβει υποχρεωτικά τακτική θέση στα Τ.Ε.Ι. που ιδρύονται, κατά τα προεκτεθέντα, με βάση τον εν λόγω νόμο. Για τον λόγο αυτό δεν συνιστά υποβιβασμό η ρύθμιση της διατάξεως του άρθρου 6 παρ. 1 εδ.α' του ν. 2916/2001 για την ένταξη των προ του ν. 2916/2001 κατόχων μόνιμης θέσεως της βαθμίδας του καθηγητή σε προσωποπαγή θέση της προβλεπόμενης από τον νέο νόμο βαθμίδας του αναπληρωτή καθηγητή ούτε η κατά το ανωτέρω άρθρο 6 παρ. 1 εδ. β' υποχρέωση τους να υποβληθούν σε κρίση εφόσον επιθυμούν να καταλάβουν μόνιμη τακτική θέση αναπληρωτή καθηγητή ή καθηγητή. Εξ άλλου, εφόσον οι θέσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού των προ του ν. 2916/2001 Τ.Ε.Ι. δεν είναι όμοιες προς τις συνιστώμενες με το νόμο αυτό θέσεις, δεν συνιστούν υποβιβασμό ούτε η ρύθμιση της διατάξεως του άρθρου 6 παρ. 4 του ν. 2916/2001, κατά την οποία οι κάτοχοι προσωποπαγών θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού στερούνται του δικαιώματος να μετέχουν στα εκλεκτορικά σώματα που εκλέγουν το εκπαιδευτικό προσωπικό, η οποία εναρμονίζεται με την κατά το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος αρχή της αυτοδιοίκησης των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, από την οποία απορρέει η αξίωση για την στελέχωση τους με μέλη εκπαιδευτικού προσωπικού αυξημένων προσόντων, τα οποία μπορούν να εξασφαλίσουν την ανάδειξη νέων ικανών μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού, ούτε η ρύθμιση της διατάξεως της παρ. 2 εδ.α' του ίδιου άρθρου, με την οποία αποκλείονται από την εκλογή σε θέσεις Προέδρου, Αντιπροέδρου, Διευθυντή Σχολής κ.λ.π., η οποία δικαιολογείται ενόψει της εντάξεώς τους από το νόμο στην, κατά τα ανωτέρω, ιδιαίτερη κατηγορία μελών εκπαιδευτικού προσωπικού.

14 Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ο αιτών που κατείχε μόνιμη θέση της βαθμίδας του καθηγητή στο Τ.Ε.Ι. Πειραιά προβάλλει ότι υποβιβάζεται, κατά παράβαση του άρθρου 103 παρ. 4 και 6 του Συντάγματος, με την, δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2916/2001, ένταξη του, με την προσβαλλόμενη πράξη, σε προσωποπαγή θέση της βαθμίδας του αναπληρωτή καθηγητή

και όχι σε τακτική θέση καθηγητή. Επίσης προβάλλει ότι ο υποβιβασμός του συνάγεται και από τον αποκλεισμό του από τα εκλεκτορικά σώματα στα οποία ανήκει η εκλογή του εκπαιδευτικού προσωπικού (άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 2916/2001), καθώς και από το ότι για να καταλάβει μόνιμη τακτική θέση αναπληρωτή καθηγητή ή καθηγητή υποχρεούται να υποβληθεί σε κρίση (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. β' του ίδιου νόμου). Σύμφωνα όμως με τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη, οι λόγοι αυτοί είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, καθώς απορριπτέα είναι και η υπό κρίση αίτηση στο σύνολό της.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου και

Επιβάλλει στον αιτούντα την δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται σε τριακόσια ογδόντα (380) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 25 Ιουνίου 2002, 28 Ιουνίου 2002 και 29 Οκτωβρίου 2002 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 2003.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Μουζάκη

B.K.

-1-
Αριθμός 186/2008

Διπλός αιαιημαρτων
και κρητων
επαγατηνιζα ρυθιων

Αριθμός 186/2008
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 23 Νοεμβρίου 2006, με την εξής σύνθεση: Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ' Τμήματος, Ν. Σακελλαρίου, Α. Γκότσης, Ν. Μαρκουλάκης, Γ. Ποταμιάς, Σύμβουλοι, Μ. Πικραμένος, Σ. Κωνσταντίνου, Πάρεδροι, Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 15 Νοεμβρίου 2003 έφεση :

των : 1) Σταυρούλας Φραγκιαδάκη, κατοίκου Χαϊδαρίου, Αττικής, οδός Αγησιλάου αρ. 3 και 2) Ευαγγελίας Βλάχου, κατοίκου Πειραιά, οδός Φλέσσα αρ. 19, οι οποίες δεν παρέστησαν, αλλά ο δικηγόρος που υπογράφει την έφεση νομιμοποιήθηκε με συμβολαιογραφικά πληρεξούσια, κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με την Ελ. Πασαμυγάλη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κατά της υπ' αριθμ. 2105/2003 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Α. Γκότση. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψη της υπό κρίση έφεσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

Α φ ο υ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α
Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης έφεσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ειδικά έντυπα 1171729 και 1288376, σειράς Α', έτους 2003).
2. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως 2105/2003 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την απόφαση αυτή, αφού κατ' αρχάς απορρίφθηκε ισχυρισμός του Δημοσίου περί ελλείψεως εννόμου συμφέροντος ορισμένων εκ των εκκαλούντων για την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως απορρίφθηκε περαιτέρω ως αβάσιμη αίτηση ακυρώσεως μεταξύ άλλων και των εκκαλούντων κατά : α) της υπ' αριθμ. 87098/Δ2/29.8.2002 αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κυρωθέντος με την απόφαση αυτή από 29.8.2002 πίνακα διοριστέων (Γ' 193/29.8.2002), βάσει των οποίων διορίστηκαν εκπαιδευτικοί, μεταξύ άλλων και των κλάδων ΠΕ 01 Θεολόγων, ΠΕ 02 Φιλολόγων, ΠΕ 03 Μαθηματικών, ΠΕ 04 Φυσικών, ΠΕ 11 Φυσικής Αγωγής ΠΕ 09 Οικονομολόγων και ΠΕ 60 Νηπιαγωγών, σε οργανικές θέσεις στα δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τον πίνακα επιτυχόντων του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. του έτους 2000 και β) της υπ' αριθμ. 87100/Δ2/29.8.2002 αποφάσεως του ιδίου Υπουργού και του κυρωθέντος με την απόφαση αυτή από 29.8.2002 πίνακα διοριστέων (Γ' 193/29.8.2002), βάσει του οποίου διορίστηκαν εκπαιδευτικοί των προαναφερόμενων κλάδων σε οργανικές θέσεις στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τους εγγεγραμμένους στους αντίστοιχους κατά κλάδο πίνακες διοριστέων του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999, κατά το μέρος που δεν περιλήφθηκαν στους κυρωθέντες με τις πιο πάνω υπουργικές αποφάσεις πίνακες διοριστέων οι εκκαλούντες, οι οποίοι είχαν λάβει μέρος και είχαν επιτύχει (έλαβαν τη βαθμολογική βάση) στο διαγωνισμό του Ανάτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού του έτους 2000 για την πρόσληψη εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων των ως άνω κλάδων, στα σχολεία της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, με την εκκαλούμενη απόφαση κρίθηκε, κατ' απόρριψη περί του αντιθέτου λόγων

ακυρώσεως των εκκαλούντων, ότι δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα οι διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β εδ. αα και ββ του Ν. 3027/2002, βάσει των οποίων εκδόθηκαν οι ως άνω προσβαλλόμενες πράξεις, με τις οποίες καθορίστηκε ποσοστό διορισμένων εκπαιδευτικών για το έτος 2002 στις απομένουσες κενές οργανικές θέσεις των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από τους επιτυχόντες στο διαγωνισμό του έτους 2000, 25%, έναντι ποσοστού 90% που προβλεπόταν μέχρι τότε για τους επιτυχάνοντες στο σχετικό διαγωνισμό με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 του Ν. 2525/1997.

3. Επειδή, στο άρθρο 15 του Ν. 1566/1985 (Α' 167) οριζόταν, μεταξύ άλλων, ότι οι διορισμοί των εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από ετήσιους πίνακες διοριστέων («επετηρίδα») που συντάσσονται στο τέλος κάθε έτους, ότι στους πίνακες αυτούς περιλαμβάνονται όσοι υπέβαλαν αιτήσεις διορισμού μέσα στο ίδιο έτος και με σειρά που καθορίζεται, κατ' αρχήν, για μεν τους δασκάλους και νηπιαγωγούς από το βαθμό του πτυχίου τους, για δε τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Περαιτέρω, με το άρθρο 17 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι: «1. Αν για οποιαδήποτε αιτία απουσιάζουν από τα σχολεία εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και αν υπάρχουν άλλες έκτακτες ανάγκες λειτουργίας των σχολείων, οι οποίες δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, προσλαμβάνονται, με αίτησή τους, προσωρινοί αναπληρωτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου από αυτούς που υπέβαλαν αίτηση διορισμού σε θέσεις μόνιμων εκπαιδευτικών. 2 . . . 3. Η πρόσληψη των προσωρινών αναπληρωτών γίνεται με πράξη των αρμόδιων προϊσταμένων των διευθύνσεων πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση των οικείων περιφερειακών υπηρεσιακών συμβουλίων. Αν υποβληθούν περισσότερες αιτήσεις για τις ίδιες θέσεις, τηρείται η σειρά υποβολής των αιτήσεων για το διορισμό σε θέσεις μόνιμων εκπαιδευτικών . . . Η απόλυση των προσωρινών αναπληρωτών γίνεται αυτοδικαίως με τη λήξη του διδακτικού έτους και χωρίς καμμία αποζημίωση . . .». Με τα άρθρα 1 και 2 του Ν. 2190/1994 (Α' 28) συνεστήθη ως ανεξάρτητη Αρχή το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), στο οποίο ανετέθη η αρμοδιότητα του ελέγχου της ορθής εφαρμογής των διατάξεων που διέπουν τους διορισμούς και τις προσλήψεις στο δημόσιο τομέα. Σκοπός του νόμου αυτού ήταν, σύμφωνα με την εισηγητική του έκθεση, με την ίδρυση του Α.Σ.Ε.Π. «η απεξάρτηση των προσλήψεων και διορισμών στο δημόσιο τομέα από οποιαδήποτε κυβερνητική ή άλλη παρέμβαση και η αποκατάσταση της αξιοπιστίας της κοινής γνώμης στον ευαίσθητο αυτό τομέα» και η καθιέρωση συστήματος προσλήψεων «με κύρια χαρακτηριστικά τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα και την αξιοκρατία, υπό την εγγύηση του Α.Σ.Ε.Π.», ενώ, όπως αναφέρεται, περαιτέρω, στην εισηγητική έκθεση, «βασικές μέθοδοι (ή διαδικασίες) του συστήματος προσλήψεων είναι, αφενός ο διαγωνισμός για τις θέσεις των διοικητικών, υπό στενή έννοια, καθηκόντων . . . και αφ' ετέρου η σειρά (πίνακες) προτεραιότητας, βάσει σαφώς καθορισμένων αξιοκρατικών κριτηρίων για τις λοιπές θέσεις . . .» (βλ. σχετ. άρθρα 15-19 του νόμου). Εξάλλου, με το άρθρο 14 παρ. 2 του εν λόγω ορίστηκαν κατηγορίες δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων που εξαιρούνται από το εισαγόμενο με το νόμο αυτό σύστημα προσλήψεων, είτε γιατί διέπονται από ειδικό συνταγματικό ή νομοθετικό καθεστώς με ειδικές διαδικασίες πρόσληψης είτε γιατί η φύση των καθηκόντων τους δεν συμβιβάζεται με το σύστημα του νόμου. Στις απαριθμούμενες εξαιρέσεις της παραγράφου αυτής περιλήφθηκε εξ αρχής και η πρόσληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (περ. γ), για το οποίο ίσχυε, κατά τα προεκτεθέντα, το σύστημα προσλήψεων με βάση ετήσιους πίνακες διοριστέων («επετηρίδα»).

4. Επειδή, κατά το άρθρο 6 του νεότερου Ν. 2525/1997 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις» (Α' 188) ορίστηκαν τα εξής: 1. Την 31η Δεκεμβρίου 1997 κλείνουν οι πίνακες των διοριστέων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι υποψήφιοι, που έχουν υποβάλει ή θα υποβάλλουν μέχρι την ημερομηνία αυτή αιτήσεις διορισμού, εγγράφονται στους πίνακες διοριστέων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α') . 2. Κατά τα έτη 1998 μέχρι και 2002 οι διορισμοί εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση γίνονται κατά ένα ποσοστό των πληρουμένων οργανικών θέσεων από τους εγγεγραμμένους στους πίνακες διοριστέων και κατά σειρά εγγραφής τους σε αυτούς και κατά το υπόλοιπο από τους μετέχοντες επιτυχώς σε διαγωνισμό, που διεξάγεται κατά τις επόμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου και κατά την αξιολογική κατάταξη αυτών στους πίνακες

επιτυχίας. Τα ποσοστά διορισμού από κάθε κατηγορία ορίζονται, για το έτος 1998 σε 80% και 20% για το έτος 1999 σε 60% και 40%, για το έτος 2000 σε 40% και 60%, για το έτος 2001 σε 20% και 80% για το έτος 2002 σε 10% και 90%, αντίστοιχα, και από το έτος 2003 οι διορισμοί εκπαιδευτικών γίνονται αποκλειστικά από πίνακες που καταρτίζονται ύστερα από διαγωνισμό. 3. Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού προκηρύσσει και διενεργεί, ανά διετία, με αφετηρία το έτος 1998, διαγωνισμό για την κατάρτιση πίνακα διοριστέων εκπαιδευτικών στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κατά κλάδους και ειδικότητες που ισχύει για μία διετία. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται τα γνωστικά αντικείμενα που εξετάζονται κατά το διαγωνισμό, καθώς και η ύλη αυτών κατά ειδικότητες. 4. Δεκτοί στο διαγωνισμό είναι οι έχοντες τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, κατά τις διατάξεις των άρθρων 12, 13 και 14 του ν. 1566/1985, καθώς και Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας. . . 5. Οι επιτυχόντες στο διαγωνισμό κατατάσσονται κατά τη σειρά βαθμολογίας τους σε πίνακες επιτυχίας, οι οποίοι δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από τους πίνακες αυτούς γίνονται οι διορισμοί στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατά την απόλυτη σειρά των υποψηφίων και με βάση τις δηλούμενες προτιμήσεις τους. Επιτυχόντες θεωρούνται εκείνοι των οποίων ο βαθμός σε κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε ποσοστό τουλάχιστον 70% της προβλεπόμενης ανώτατης βαθμολογίας. Στους διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν κατά τη διάρκεια της πενταετίας 1998-2002, η συνολική βαθμολογία των επιτυχόντων στο διαγωνισμό που υπηρέτησαν ως προσωρινοί αναπληρωτές και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί στα δημόσια σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν συμπληρώσει προϋπηρεσία δύο (2) τουλάχιστον διδακτικών ετών με πλήρες διδακτικό ωράριο, προσανξάνεται με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%), για κάθε διδακτικό έτος. Στις περιπτώσεις διδακτικής προϋπηρεσίας με μειωμένο ωράριο γίνεται αναγωγή στο υποχρεωτικό εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας. Η διαμορφούμενη συνολική βαθμολογία προσδιορίζει τη σειρά εγγραφής των υποψηφίων στους πίνακες επιτυχίας. 6 . . . 7. Από το σχολικό έτος 1998-1999, προσωρινοί αναπληρωτές και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί προσλαμβάνονται, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του ν. 1566/1985 και από τους εγγεγραμμένους στους πίνακες των επιτυχόντων στο διαγωνισμό και μη διοριζόμενους σε οργανικές θέσεις. Από το έτος 2003, οι προσλήψεις προσωρινών αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών γίνονται αποκλειστικά από τους πίνακες των επιτυχόντων στο διαγωνισμό υποψηφίων εκπαιδευτικών. 8 . . . ». Όπως συνάγεται από τις πιο πάνω διατάξεις του Ν. 2525/1997, βούληση του νομοθέτη υπήρξε η κατάρτιση του συστήματος κατάρτισης πινάκων διοριστέων μονίμων εκπαιδευτικών βάσει της σειράς εγγραφής στην οικεία «επετηρίδα» και η αντικατάστασή του με το σύστημα κατάρτισης πινάκων διοριστέων εκπαιδευτικών βάσει της επιτυχίας τους σε διαγωνισμό κατά κλάδο και ειδικότητα. Τη νομοθετική αυτή επιλογή επέβαλε, μεταξύ άλλων, όπως σημειώνεται στην εισηγητική έκθεση του νόμου, το γεγονός ότι η μακρά αδιοριστία έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα του διδακτικού προσωπικού, με το οποίο στελεχώνονται τα σχολεία, γιατί αυτό αποκόπτεται από τις αρχικές του σπουδές, χάνει το ζήλο και τον ενθουσιασμό που οφείλουν να διακρίνουν τον παιδαγωγό και κοινωνικοποιείται επαγγελματικά σε χώρους που δεν σχετίζονται με το σχολείο, αφού οι περισσότεροι αδιόριστοι εκπαιδευτικοί ασκούν άλλα επαγγέλματα πριν διοριστούν. Στα παραπάνω προστίθεται η διαπίστωση ότι οι διορισμοί με βάση την επετηρίδα δεν επιτρέπουν τον έλεγχο των ουσιαστικών προσόντων όσων γίνονται δημόσιοι εκπαιδευτικοί, με αποτέλεσμα, όπως ρητά, περαιτέρω, σημειώνεται στην Εισηγητική Έκθεση, να διορίζονται σε μερικές περιπτώσεις πρόσωπα ακατάλληλα να ασκήσουν το λειτουργήμα του εκπαιδευτικού. Για τους λόγους αυτούς ο νομοθέτης θεώρησε ότι έπρεπε οι διορισμοί των εκπαιδευτικών να στηρίζονται, στο εξής, σε περισσότερο αξιοκρατικό σύστημα επιλογής, μέσω διαγωνισμού, όπως τούτο, καταργήν, συμβαίνει με τους λουτούς δημοσίους υπαλλήλους. Ανέθεσε δε τη διενέργεια του διαγωνισμού αυτού στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού που αποτελεί, όπως προεκτέθηκε, σύμφωνα με τον περί αυτού νόμο, ανεξάρτητη αρχή μη υποκείμενη σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλη διοικητική αρχή (άρθρ. 2 Ν. 2190/1994). Σκοπός του νομοθέτη, που κινήθηκε στα πλαίσια των ορισμών των άρθρων 4, 5, 16 και 103 παρ. 1 του Συντάγματος, ήταν να διορίζονται δημόσια εκπαίδευση οι περισσότεροι καταρτισμένοι και ικανοί εκπαιδευτικοί, μετά από διάγνωση των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων. Για την ομαλή, μάλιστα, μετάβαση στο νέο σύστημα διορισμού, βάσει διαγωνισμού, προβλέφθηκε μεταβατική περίοδος πέντε ετών παράλληλης λειτουργίας των δύο συστημάτων με,

διαδοχικά, μειούμενο το ποσοστό των διοριζομένων με βάση την εισηγήτρια (ΣτΕ 7/1999 επιταμ., 12/1999 κ.α.). Εξάλλου, ο Ν. 2525/1997 περιέλαβε, σύμφωνα με την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 6 παρ. 5 αυτού, κατά την μεταβατική περίοδο της πενταετίας 1998-2002, κατά την οποία θα λειτουργούν παράλληλα τα δύο συστήματα διορισμού των μονίμων εκπαιδευτικών, ειδική ρύθμιση για τους εκπαιδευτικούς που υπηρέτησαν ως προσωρινοί αναπληρωτές στα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, όρισε ότι όσοι εκπαιδευτικοί είχαν συμπληρώσει, με αυτή την ιδιότητα προϋπηρεσία δύο (2) τουλάχιστον διδακτικών ετών με πλήρες διδακτικό ωράριο, αν λάβουν μέρος επιτυχώς στους διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν κατά τη διάρκεια αυτής πενταετίας, θα δικαιούνται προσαύξησης της βαθμολογίας τους κατά ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) για κάθε διδακτικό έτος, χωρίς περιορισμό ως προς το ανώτατο συνολικό ποσοστό της προσαύξησης. Με τα δεδομένα αυτά, ο νομοθέτης δεν εξομοίωσε τους προσωρινούς αναπληρωτές με τους λοιπούς αδιόριστους εκπαιδευτικούς, αλλά διαφοροποίησε τους εκπαιδευτικούς αυτής της κατηγορίας από τους άλλους, με την ενίσχυση της βαθμολογίας τους καθόλη την πιο πάνω μεταβατική περίοδο, διευκολύνοντας, έτσι, τον ταχύτερο διορισμό τους στη δημόσια εκπαίδευση, όπως δε προκύπτει από τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή, σκοπός του νομοθέτη του Ν. 2525/1997 ήταν ο διορισμός του συνόλου σχεδόν των εκπαιδευτικών που διετέλεσαν αναπληρωτές, κατά τη διάρκεια της πενταετίας 1998-2002. Ακολούθησε ο Ν. 2725/1999, με το άρθρο 138 του οποίου ορίστηκαν τα εξής : «1. α) Οι εγγεγραμμένοι στους πίνακες διοριστέων εκπαιδευτικών του ν. 1566/1985 μέχρι την 31.12.1997 που έχουν υπηρετήσει ως προσωρινοί αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι στα δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του προαναφερθέντος νόμου, καθώς και όσοι έχουν υπηρετήσει με την ίδια ιδιότητα σε τάξεις αθλητικής διευκόλυνσης (Τ.Α.Δ.) εφόσον έχουν συμπληρώσει προϋπηρεσία τουλάχιστον δεκαέξι (16) μηνών μέχρι την 30.6.1998 με πλήρες εβδομαδιαίο υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας ή με μειωμένο ωράριο με αναγωγή στο υποχρεωτικό εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας, εντάσσονται σε ενιαίο πίνακα διοριστέων με σειρά που εξαρτάται από την προαναφερθείσα συνολική προϋπηρεσία αυτών την 30.6.1998. Σε περίπτωση ισόχρονης προϋπηρεσίας εντάσσονται με βάση τη σειρά εγγραφής τους στους οικείους πίνακες διοριστέων του ν. 1566/1985. Ο πίνακας αυτός συντάσσεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσής του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως από τις αρμόδιες διευθύνσεις προσωπικού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κυρώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. β) Οι περιλαμβανόμενοι στον ανωτέρω πίνακα προσλαμβάνονται κατά προτεραιότητα ως προσωρινοί αναπληρωτές από το διδακτικό έτος 1999-2000 με δυνατότητα ανανέωσης της σύμβασής τους για καθένα από τα επόμενα διδακτικά έτη μέχρι το 2002-2003 μέχρι την εξάντληση του οικείου πίνακα και εφόσον στο μεταξύ δεν διορισθούν σε θέσεις μόνιμων εκπαιδευτικών κατά τη σειρά εγγραφής τους στους οικείους πίνακες διοριστέων του ν. 1566/1985. γ) . . . δ) Κατά τους διορισμούς του έτους 2003 και εφεξής οι περιλαμβανόμενοι στον πίνακα της περίπτωσης α', εφόσον στο μεταξύ δεν έχουν διορισθεί σε μόνιμες θέσεις εκπαιδευτικών . . . διορίζονται με τη σειρά εγγραφής τους στον οικείο πίνακα σε κενές οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών και σε ποσοστά που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βάση το σύνολο των κενών οργανικών θέσεων κατά κλάδο». Όπως προκύπτει από τις ως άνω διατάξεις του τελευταίου αυτού νόμου, υπέρ των προσωρινών αναπληρωτών των εγγεγραμμένων στους πίνακες διοριστέων εκπαιδευτικών του Ν. 1566/1985 («επιτηρίδα») μέχρι την 31.12.1997 θεσπίστηκαν δύο βασικές ευνοϊκές ρυθμίσεις : α) η κατά προτεραιότητα πρόσληψή τους ως προσωρινών αναπληρωτών από το διδακτικό έτος 1999-2000 με δυνατότητα ανανέωσης της σύμβασης για καθένα από τα επόμενα διδακτικά έτη μέχρι το 2002-2003 και μέχρι την εξάντληση του οικείου πίνακα και εφόσον δεν διορισθούν σε θέσεις μόνιμων εκπαιδευτικών κατά τη σειρά εγγραφής τους στους οικείους πίνακες διοριστέων του Ν. 1566/1985 και β) ο διορισμός τους κατά τη σειρά εγγραφής τους στον οικείο πίνακα σε κενές οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών και σε ποσοστά που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βάση το σύνολο των κενών θέσεων κατά κλάδο από το έτος 2003 και εφεξής. Τη νομοθετική αυτή επιλογή επέβαλε, όπως προκύπτει από τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή, το γεγονός ότι, ενόψει των μαζικών προσλήψεων που προωθούσε η Κυβέρνηση στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης με τη δημιουργία και λειτουργικών θέσεων και με δεδομένη την ευνοϊκή ρύθμιση που υπήρχε για την κατηγορία αυτή των εκπαιδευτικών με διδακτική εμπειρία στο Ν. 2525/1997

(προσαύξηση βαθμολογίας), οι ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος σε διδακτικό προσωπικό αυξήθηκαν. Προς τούτο, θεωρήθηκε επιβεβλημένη η συγκρότηση του ενιαίου και προσωποπαγούς αυτού πίνακα, διακριτού από την κανονική επιτηρίδα του Ν. 1566/1985, προκειμένου να γίνει μία τελική ρύθμιση για ένα μικρό υπόλοιπο των αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, οι οποίοι θα απέμειναν αδιόριστοι μετά το 1998. Μετά ταύτα, με τον επακολουθήσαντα νόμο 2834/2000 (Α' 160) επιχειρήθηκε η μεταρρύθμιση του Ν. 2525/1997 με κύριο στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π., προκειμένου να επιτυγχάνεται η πρόσληψη του καλύτερου δυναμικού των εκπαιδευτικών. Προς το σκοπό αυτό προβλέφθηκαν, κυρίως, τα εξής : α) η κατάργηση του συστήματος του ανοικτού διαγωνισμού και η εισαγωγή του κλειστού αριθμού των θέσεων, κατά κλάδο και ειδικότητα, οι οποίες ορίζονται, πλέον, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 1 παρ. 3), ρύθμιση η οποία κατέλαβε και τον ήδη κατά τον χρόνο δημοσίευσης του νόμου (7.7.2000) προκηρυχθέντα διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. του 2000 (βλ. άρθρο 1 παρ. 4), β) η, συνεπεία της τελευταίας αυτής ρύθμισης, μεταφορά των θέσεων που μένουν ακάλυπτες στις θέσεις που καλύπτονται από τον επόμενο διαγωνισμό (άρθρο 1 παρ. 5), γ) η ανάθεση στο Α.Σ.Ε.Π. της ευθύνης της σύνταξης και του ελέγχου των πινάκων αξιολόγησης των διοριστέων εκπαιδευτικών (βλ. άρθρο 1 παρ. 7, με το οποίο αντικαταστάθηκε η παρ. 5 του άρθρου 6 του Ν. 2525/1997, όπως αυτή είχε συμπληρωθεί με την παρ. 3 του άρθρου 6 του Ν. 2740/1999) και δ) η τροποποίηση των κριτηρίων κατάταξης των υποψηφίων στους πίνακες διοριστέων, με την συνεκτίμηση των μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών και της προηγούμενης εκπαιδευτικής εμπειρίας (άρθρο 1 παρ. 7).

5. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 103 του Συντάγματος «οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το λαό . . . Τα προσόντα και ο τρόπος του διορισμού τους ορίζονται από το νόμο». Περαιτέρω, με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου, η οποία προστέθηκε με το Ψήφισμα της 6.4.2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, ορίστηκαν τα εξής : «Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει. Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής». Εξάλλου, στην παρ. 6 του άρθρου 118 του Συντάγματος, η οποία επίσης προστέθηκε με το πιο πάνω Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, ορίζεται ότι : «Προβλεπόμενες ή διατηρούμενες στο νόμο 2190/1994, όπως αυτός ισχύει, εξαιρέσεις από την αρμοδιότητα του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού εξακολουθούν να ισχύουν».

6. Επειδή, με τις πιο πάνω διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 103 του αναθεωρημένου Συντάγματος, με τις οποίες ορίζεται ότι η πρόσληψη των υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή βάσει προκαθορισμένων και αντικειμενικών κριτηρίων και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής (Α.Σ.Ε.Π.), κατοχυρώνονται συνταγματικά οι αρχές της αξιοκρατίας και της διαφάνειας κατά το διορισμό, μεταξύ άλλων, των δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίες, άλλωστε, συνάγονται, κατ' αρχήν και από τις προαναφερθείσες γενικότερες διατάξεις της παρ. 1 του ίδιου άρθρου και αποτελούν ειδικότερη έκφραση, στο προκείμενο ζήτημα, της συνταγματικής αρχής της ισότητας και του δικαιώματος για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας (άρθρα 4 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος). Ενόψει και των ανωτέρω, η προεκτεθείσα, μεταβατικού χαρακτήρα και εξαιρετική, διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 118 του Συντάγματος πρέπει να ερμηνευθεί στενά ως έχουσα την έννοια ότι εξακολουθούν να ισχύουν και μετά τη συνταγματική αναθεώρηση οι προβλεπόμενες στο Ν. 2190/1994 εξαιρέσεις από την αρμοδιότητα του Α.Σ.Ε.Π., εφόσον όμως αυτές δεν είχαν καταργηθεί ή τροποποιηθεί όχι μόνον άμεσα, με ευθεία αναφορά στις διατάξεις του νόμου αυτού, αλλά και έμμεσα με μεταγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις μέχρι την ψήφιση στις 6.4.2001 του αναθεωρημένου Συντάγματος. Επομένως, για να κριθεί η συμβατότητα με τις ως άνω διατάξεις του Συντάγματος μεταγενέστερων της συνταγματικής αναθεώρησης νομοθετικών ρυθμίσεων, με τις οποίες μεταβάλλεται ο τρόπος και οι προϋποθέσεις διορισμού των μόνιμων εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, θα ληφθούν υπόψη όχι μόνο η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του Ν. 2190/1994 που εξαιρούσε τους διορισμούς αυτούς από την αρμοδιότητα του

Α.Σ.Ε.Π., αλλά και η όλη εξέλιξη του νομοθετικού καθεστώτος επί του ζητήματος αυτού και, συγκεκριμένα, οι μεταγενέστερες του νόμου αυτού και προγενέστερες της συνταγματικής αναθεώρησης νομοθετικές διατάξεις με τις οποίες έμμεσα τροποποιήθηκε ή και καταργήθηκε η τελευταία ως άνω διάταξη. Ειδικότερα, δε, θα ληφθούν προς το σκοπό αυτό υπόψη οι προαναφερθείσες διατάξεις του Ν. 2525/1997, με τις οποίες καταργήθηκε σταδιακά η επετηρίδα και καθιερώθηκε ο διαγωνισμός υπό την ευθύνη και τον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., ως τρόπος διορισμού των εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και οι εκτεθείσες στην τέταρτη σκέψη μεταγενέστερες του νόμου αυτού και προγενέστερες της συνταγματικής αναθεώρησης σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις.

7. Επειδή, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του έτους 2001 ψηφίστηκε ο Ν. 3027/2002 (Α' 152), με το άρθρο 7 του οποίου ορίσθηκαν τα εξής : «1. α) Από το έτος 2003 και εφεξής οι διορισμοί εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις κενές οργανικές θέσεις πραγματοποιούνται ως εξής : αα) σε ποσοστό 75% από όσους επιτυγχάνουν στο διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. και κατά τη σειρά της βαθμολογίας και ββ) σε ποσοστό 25% από όσους είναι εγγεγραμμένοι στον πίνακα αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999 και κατά τη σειρά εγγραφής τους. Αν δεν υπάρχουν υποψήφιοι για διορισμό στην κατηγορία αα', οι κενές θέσεις πληρούνται, μέχρι να εξαντληθούν, με διορισμό υποψηφίων της κατηγορίας ββ', β) . . . 3.α) Για το έτος 2002, στις κενές οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτές είχαν προσδιορισθεί κατά την προκήρυξη του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. του έτους 2000, διορίζονται όσοι είναι εγγεγραμμένοι στον πίνακα διοριστέων του Α.Σ.Ε.Π., καθώς και όσοι είναι εγγεγραμμένοι στον πίνακα υποψηφίων διοριστέων του Ν. 1566/1985, σύμφωνα με τα ποσοστά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν. 2525/1997 (ΦΕΚ 188 Α'). β) Για την πλήρωση κενών οργανικών θέσεων των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πέραν αυτών που έχουν προσδιορισθεί σύμφωνα με τα παραπάνω, διορίζονται σε ποσοστό επί του αριθμού των θέσεων που θα πληρωθούν : αα) Όσοι έλαβαν τη βαθμολογική βάση στο διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. του έτους 2000, σε ποσοστό 25% και σύμφωνα με τη σειρά κατάταξής τους στον οικείο πίνακα. ββ) Όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους πίνακες προσωρινών αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999, σε ποσοστό 75% και σύμφωνα με τη σειρά εγγραφής τους. Αν παραμένουν κενές θέσεις από την κατηγορία αυτή, διορίζονται σε αυτές υποψήφιοι από πίνακα που συντάσσεται με βάση την προϋπηρεσία τους ως προσωρινού αναπληρωτή ή και ωρομίσθιο εκπαιδευτικού σε δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και σύμφωνα με τη σειρά εγγραφής τους που εξαρτάται από το σύνολο της προϋπηρεσίας τους, γγ) . . .». Όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση του νόμου επί του ως άνω άρθρου, με αυτό ρυθμίζονται, κατ' αρχάς, σε πάγια βάση τα θέματα διορισμού εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από υποψηφίους που επιτυγχάνουν στο διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. και σε ποσοστό 75% των κενών θέσεων και από τους έχοντες μακρά προϋπηρεσία αναπληρωτών σε ποσοστό 25%, ενώ ειδικά για τους διορισμούς του έτους 2002 προβλέπεται ότι οι απομένουσες κενές θέσεις, μετά το διορισμό των επιτυχόντων στο διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. και των υποψηφίων της επετηρίδας του Ν. 1566/1985 (ποσοστά 90% και 10%, αντιστοίχως, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 του Ν. 2525/1997), θα καλυφθούν από υποψηφίους του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. που έλαβαν τη βαθμολογική βάση (ποσοστό 25%) και από υποψηφίους που έχουν μακρά υπηρεσία αναπληρωτή εκπαιδευτικού (πίνακες προσωρινών αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999).

8. Επειδή, κατά τη γνώμη του Προέδρου του Τμήματος, Αντιπροέδρου Γ. Σταυρόπουλου και του Συμβούλου Γ. Ποταμιά οι αναφερόμενες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β' εδ. αα και ββ του Ν. 3027/2002, στις οποίες στηρίζονται οι προσβληθείσες με την αίτηση ακυρώσεως των ήδη εκκαλούντων πράξεις και με τις οποίες προβλέπεται ότι οι διορισμοί των μονίμων εκπαιδευτικών, στις απομένουσες κενές θέσεις, το έτος 2002, θα γίνουν σε ποσοστά 25% από τους επιτυχόντες του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. και 75% από την ειδική επετηρίδα προσωρινών αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999 είναι αντίθετες με τις διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 7 του (αναθεωρημένου) Συντάγματος και τις συνταγματικές αρχές της αξιοκρατίας και της ισότητας. Ειδικότερα μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος του έτους 2001 και την θέση σε ισχύ της παραγρ. 7 πρώτο εδάφιο του άρθρου 103 με το Ψήφισμα της 6.4.2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, η πλήρωση κενών οργανικών θέσεων

μονίμων υπαλλήλων ή η πρόσληψη προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου από φορείς του δημόσιου τομέα που είχαν υπαχθεί στην αρμοδιότητα του Α.Σ.Ε.Π. με βάση το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2190/1994 ή με μεταγενέστερες τροποποιήσεις της ίδιας διατάξεως (βλ. άρθρο 1 Ν. 2527/1997, φ. Α' 206) ή με διατάξεις άλλων νόμων και δεν είχαν εξαιρεθεί από τον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. κατά την έναρξη ισχύος (7.4.2001) της προαναφερόμενης συνταγματικής διατάξεως, σύμφωνα με το άρθρο 118 παρ. 6 του Συντάγματος, επιβάλλεται να γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπό τον έλεγχο Ανεξάρτητης Αρχής. Περαιτέρω, με το άρθρο 6 παρ. 1 και 3 του Ν. 2525/1997 (Α' 188) ορίστηκε ότι το Α.Σ.Ε.Π. προκηρύσσει και διενεργεί, ανά διετία, με αφητηρία το έτος 1998, διαγωνισμό για την κατάρτιση πίνακα διοριστέων εκπαιδευτικών στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κατά κλάδους και ειδικότητες που ισχύει για μία διετία, η αρμοδιότητα δε αυτή του Α.Σ.Ε.Π. διατηρήθηκε κατά την έναρξη ισχύος της παραγρ. 7 του άρθρου 103 του Συντάγματος (7.4.2001). Επομένως, το σύστημα πληρώσεως κενών οργανικών θέσεων μόνιμου ή με σύμβαση προσωπικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης διέπεται από την τελευταία συνταγματική διάταξη (βλ. ΠΠΕ 241/2006 Ολομ.). Ενόψει αυτών οι διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β εδάφ. αα και ββ του Ν. 3027/2002, καθ' ο μέρος προβλέπουν την πλήρωση κενών οργανικών θέσεων μονίμων εκπαιδευτικών κατά 75% από την ειδική επιτηρίδα προσωρινών αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999 και 25% από τους επιτυχόντες στο διαγωνισμό που διεξήχθη από το Α.Σ.Ε.Π., είναι ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες εν προκειμένω, διότι οι πίνακες διοριστέων καταρτίστηκαν χωρίς να τηρηθούν οι συνταγματικές εγγυήσεις της προσλήψεως προσωπικού κατόπιν διαγωνισμού ή επιλογής υπό τον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. Αλλά και κατά τη γνώμη του Συμβούλου Ν. Μαρκουλάκη και των Παρέδρων Μ. Πικραμένου και Σ. Κωνσταντίνου οι διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β' εδ. αα' και ββ' του Ν. 3027/2002 αντίκεινται στα άρθρα 103 παρ. 7 και 118 παρ. 6 του Συντάγματος, όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 6.4.2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, και ως εκ τούτου είναι ανίσχυρες, για το λόγο όμως ότι προβλέπουν ότι τα ποσοστά των διοριζομένων μονίμων εκπαιδευτικών για το έτος 2002 ανέρχονται σε 75% από την ειδική επιτηρίδα προσωρινών αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999 και 25% από τους επιτυχόντες στο διαγωνισμό που διεξήχθη από το ΑΣΕΠ. Ειδικότερα, κατά τη γνώμη αυτή, ο αναθεωρητικός συνταγματικός νομοθέτης με την μεταβατικού χαρακτήρα και εξαιρετική διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 118 του Συντάγματος, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην έκτη σκέψη, θέλησε να διατηρηθούν σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999, οι οποίες είχαν εισαγάγει εξαίρεση από την αρμοδιότητα του ΑΣΕΠ πριν από την αναθεώρηση του 2001 προβλέποντας ως τρόπο διορισμού των μονίμων εκπαιδευτικών ειδική επιτηρίδα που συντάσσεται επί τη βάσει της προϋπηρεσίας τους ως ωρομίσθιων ή αναπληρωτών εκπαιδευτικών στα δημόσια σχολεία. Η συνταγματική ρύθμιση αυτή απέβλεψε στη διασφάλιση μεταβατικού καθεστώτος που καταλαμβάνει αποκλειστικά συγκεκριμένο αριθμό εκπαιδευτικών οι οποίοι είχαν ήδη ενταχθεί από τον κοινό νομοθέτη πριν από το 2001 σ' ένα σύστημα εισόδου στην εκπαίδευση το οποίο δεν υπάγεται στον κανόνα του άρθρου 103 παρ. 7 του Συντάγματος που επιβάλλει διαγωνισμό ή επιλογή από ανεξάρτητη διοικητική αρχή. Με τα δεδομένα αυτά είναι συνταγματικώς ανεκτές οι ως άνω διατάξεις του Ν. 3027/2002 κατά το μέρος που προβλέπουν ότι μπορεί να διορίζονται σε κενές θέσεις εκπαιδευτικών και αυτοί που είναι εγγεγραμμένοι στην ειδική επιτηρίδα του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999, σε καμία περίπτωση όμως το ποσοστό αυτής της κατηγορίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό των διοριζομένων μέσω της διαδικασίας του ΑΣΕΠ ενόψει της ανωτέρω συνταγματικής διάταξης της παρ. 7 του άρθρου 103 που θέτει ως κανόνα, για την πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, το διαγωνισμό ή την επιλογή που διενεργείται από ανεξάρτητη διοικητική αρχή. Πιο συγκεκριμένα, δε, το ποσοστό της κατηγορίας των εκπαιδευτικών που διορίζονται επί τη βάσει της ανωτέρω ειδικής επιτηρίδας δεν μπορεί να υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το άρθρο 6 του Ν. 2525/1997, για το έτος 2002, ποσοστό 10%, έναντι 90% για τους επιτυχόντες μέσω ΑΣΕΠ, το οποίο είχε θεσπιστεί στο πλαίσιο των μεταβατικών διατάξεων του εν λόγω νόμου για την ομαλή μετάβαση από το σύστημα της επιτηρίδας στο σύστημα της επιλογής μέσω ΑΣΕΠ και έβαινε συνεχώς μειούμενο από το έτος 1998 ως το έτος 2002. Τέλος, κατά τη γνώμη των Συμβούλων Ν. Σακελλαρίου και Α. Γκότση, οι διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β' εδ. αα' και ββ' του Ν. 3027/2002, με τις οποίες προβλέπεται για το επίμαχο έτος 2002 ο διορισμός εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις απομένουσες κενές

οργανικές θέσεις, δηλαδή σε οργανικές θέσεις πέραν αυτών που είχαν προσδιορισθεί κατά την προκήρυξη του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. του έτους 2000, σε ποσοστό 75% από τους πίνακες προσωρινών αναπληρωτών του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999 και 25% από όσους έλαβαν τη βαθμολογική βάση στον πιο πάνω διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. δεν αντίκεινται στις διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 7, όπως αυτές ερμηνεύονται σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 118 παρ. 6, του Συντάγματος και, γενικότερα, στις συνταγματικές αρχές της αξιοκρατίας κατά το διορισμό σε θέσεις δημοσίων υπαλλήλων και της ισότητας. Και τούτο γιατί, κατ' αρχάς, κατά το έτος 2002 ίσχυε ακόμη για το διορισμό των μόνιμων εκπαιδευτικών, έστω και σε ποσοστό 10%, η επετηρίδα του Ν. 1566/1985, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 του Ν. 2525/1997, η οποία, μάλιστα, ήταν λιγότερο «αξιοκρατική» σε σχέση με την ειδική επετηρίδα (πίνακες προσωρινών αναπληρωτών) του άρθρου 138 του Ν. 2725/1999, αφού αυτή περιλαμβάνει υποψηφίους που είχαν μακρά προϋπηρεσία αναπληρωτών καθηγητών και, ως εκ τούτου, είχαν προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στη δημόσια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, της οποίας, ενόψει αυτού, το συμφέρον και, επομένως, το δημόσιο συμφέρον εξυπηρετείται με το διορισμό τους. Εξάλλου, ο ίδιος ο νομοθέτης διαφοροποίησε, κατά τα προεκτεθέντα, την κατηγορία αυτή των εκπαιδευτικών σε σχέση με τους λοιπούς υποψηφίους εκπαιδευτικούς που είχαν απλώς εγγραφεί στους πίνακες διοριστέων (επετηρίδα) του Ν. 1566/1985. Ειδικότερα, εκτός της προμοδοτήσεως της βαθμολογίας τους στους διαγωνισμούς του Α.Σ.Ε.Π. ανάλογα με την προϋπηρεσία τους, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5 του Ν. 2525/1997, προέβλεψε με το άρθρο 138 παρ. 1 περ. ζ του - προηγούμενου της συνταγματικής αναθεωρήσεως - Ν. 2725/1999 το διορισμό τους, με τη σειρά εγγραφής τους στους πίνακες προσωρινών αναπληρωτών του τελευταίου αυτού άρθρου, σε κενές οργανικές θέσεις μόνιμων εκπαιδευτικών και μάλιστα από το έτος (2003), επόμενο της λήξεως ισχύος της επετηρίδας του Ν. 1566/1985 κατά την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 6 του Ν. 2525/1997. Επομένως, κατά τη γνώμη αυτή, ορθώς - και ανεξαρτήτως αιτιολογίας - κρίθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση ότι οι πιο πάνω διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 3027/2002, βάσει των οποίων έγιναν οι προσβαλλόμενοι διορισμοί εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα, οι δε λόγοι εφέσεως με τους οποίους υποστηρίζεται το αντίθετο θα έπρεπε να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

9. Επειδή, εφόσον το Τμήμα άγεται, κατά τα προεκτεθέντα, κατά πλειοψηφία, σε αντισυνταγματικότητα των διατάξεων του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β' εδ. αα' και ββ' του Ν. 3027/2002, πρέπει, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 100 του Συντάγματος, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το Ψήφισμα της 6.4.2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, το ζήτημα της συνταγματικότητας, των διατάξεων αυτών να παραπεμφθεί προς επίλυση στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, να ορισθεί δε εισηγητής ενώπιον της Ολομελείας ο Σύμβουλος Α. Γκότσης.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Παραπέμπει το ζήτημα της συνταγματικότητας των διατάξεων του άρθρου 7 παρ. 3 περ. β' εδ. αα' και ββ' του Ν. 3027/2002 στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Ορίζει εισηγητή ενώπιον της Ολομελείας το Σύμβουλο Α. Γκότση.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 23 Ιανουαρίου 2007 και 28 Ιουνίου 2007

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Μουζάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 17ης Ιανουαρίου 2008.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Σωτ. Ρίζος Δ. Μουζάκη

./.

./.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (intracom IT services)**Ν 1566/1985: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ-ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο :2

Πληροφορίες Νομολογίας & Αρθρογραφίας :10

Κατ'Εξουσιοδότηση εκδοθείσα Νομοθεσία : 27

Άρθρο 2.**Διάρθρωση και βαθμίδες της εκπαίδευσης - Παροχές.**

1. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται, στα νηπιαγωγεία και στα δημοτικά σχολεία. Τα νηπιαγωγεία μπορούν να εντάσσονται και σε κέντρα, στα οποία λειτουργούν μαζί με κρατικούς παιδικούς σταθμούς (παιδικά κέντρα).

2. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται σε δυο κύκλους. Ο πρώτος κύκλος καλύπτεται από τα γυμνάσια και ο δεύτερος από τα γενικά, κλασικά, εκκλησιαστικά, τεχνικά - επαγγελματικά, ενιαία πολυκλαδικά λύκεια και από τις τεχνικές - επαγγελματικές σχολές. Ειδικός νόμος ρυθμίζει τη λειτουργία των εκκλησιαστικών λυκείων.

3. Η φοίτηση είναι υποχρεωτική στο δημοτικό σχολείο και στο γυμνάσιο, εφόσον ο μαθητής δεν έχει υπερβεί το 16ο έτος της ηλικίας του. Οποιος έχει την επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου και παραλείπει την εγγραφή ή την εποπτεία του ως προς τη φοίτηση τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το ΠΔ 161/2000, ΦΕΚ Α 145/23.6.2003, ορίζεται ότι: "Μεταβιβάζονται στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις οι ακόλουθες αρμοδιότητες, τοπικού ενδιαφέροντος, που αφορούν στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση:
13. Κυρώσεις στους γονείς και κηδεμόνες που δεν εγγράφουν τα παιδιά τους στο σχολείο και αμελούν για την τακτική φοίτησή τους (άρθρο 2 παρ. 3 Ν. 1566/85 ΦΕΚ 167 Α)".

4. Μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, φοιτούν σε ειδικά σχολεία ή σε ειδικές τάξεις ή εντάσσονται σε κανονικές τάξεις, για να πάρουν την κατάλληλη, σε κάθε περίπτωση, ειδική αγωγή και μάθηση.

5. Στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης φοιτούν μαζί αγόρια και κορίτσια (μικτά σχολεία).

6. Η πρωτοβάθμια και η δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από το κράτος δωρεάν.

7. Τα διδακτικά βιβλία και βιβλία των εκπαιδευτικών χορηγούνται δωρεάν στους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς αντίστοιχα. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να καθιερωθεί η υποχρέωση των μαθητών να διατηρούν τα βιβλία σε καλή κατάσταση και να τα επιστρέφουν στο σχολείο στο τέλος του διδακτικού έτους, καθώς επίσης και οι κυρώσεις για τους μαθητές που παραβιάζουν αυτή την υποχρέωση και για όσους ασκούν την επιμέλεια του προσώπου τους.

8. Οι δαπάνες λειτουργίας των σχολείων αντιμετωπίζονται με κρατικές επιχορηγήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία έχει την ευθύνη της διάθεσης και διαχείρισης των σχετικών πιστώσεων. Τα τυχόν αδιάθετα

υπόλοιπα από τις επιχορηγήσεις αυτές επιστρέφονται στον κρατικό προϋπολογισμό στο τέλος κάθε οικονομικού έτους.

9. Μαθητές, που κατοικούν μακριά από την έδρα του σχολείου, μπορεί να μεταφέρονται δωρεάν ή να διαμένουν και να σπίζονται δωρεάν στον τόπο που λειτουργεί το σχολείο. Αν η μεταφορά είναι αντικειμενικά αδύνατη ή δεν υπάρχουν προϋποθέσεις δωρεάν διαμονής και σίτισης, μπορεί να καταβάλλεται μηνιαίο επίδομα.

"β) Μαθητές, που φοιτούν σε αθλητικό ή μουσικό γυμνάσιο ή λύκειο, μπορούν να μεταφέρονται από την κατοικία τους στην έδρα του σχολείου δωρεάν, να σπίζονται δωρεάν ή και να διαμένουν δωρεάν στην πόλη που λειτουργεί το σχολείο. Αν η μεταφορά είναι αντικειμενικά αδύνατη ή δεν υπάρχουν προϋποθέσεις δωρεάν σίτισης και διαμονής, μπορεί να καταβάλλεται μηνιαίο επίδομα".

***Το εντός " " δευτερο εδάφιο προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 14 του Ν. 1771/1988 (ΦΕΚ Α 71)

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η παρ.25 του άρθρου 6 του Ν.2240/1994 (Α 153) ορίζει ότι: "Η κατά το άρθρο 2 παρ. 9 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α`) μεταφορά των μαθητών στον τόπο που λειτουργεί το σχολείο πραγματοποιείται από τους οικείους Ο.Τ.Α. είτε με τη χρησιμοποίηση ιδιόκτητων μέσων είτε με τη χρήση των συνήθων αστικών και υπεραστικών μέσων είτε με μίσθωση ιδιωτικών μέσων μεταφοράς είτε με άλλο πρόσφορο τρόπο. Για θέματα που προκύπτουν όταν η μεταφορά αναφέρεται σε μαθητές διαφορετικών Ο.Τ.Α. αποφασίζει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση."

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το ΠΔ 161/2000, ΦΕΚ Α 145/23.6.2003, ορίζεται ότι: "Μεταβιβάζονται στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις οι ακόλουθες αρμοδιότητες, τοπικού ενδιαφέροντος, που αφορούν στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση:
"11. Μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης (άρθρο 2. παρ.24 Ν.2621/1998 - ΦΕΚ 136/98 τ`Α` και άρθρο 2 παρ. 9 του Ν. 1566/1985)".

10. Στους μαθητές των λυκείων και των τεχνικών - επαγγελματικών σχολείων μπορεί να χορηγούνται κρατικές υποτροφίες.

11. Το Δημόσιο καλύπτει τις δαπάνες της ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των μαθητών που έπαθαν ατύχημα κατά την άσκηση στα εργαστήρια των τεχνικών - επαγγελματικών λυκείων, των ενιαίων πολυκλαδικών λυκείων και των τεχνικών - επαγγελματικών σχολών, κατά το μέρος που οι δαπάνες αυτές δεν καλύπτονται από άμεση ή έμμεση ασφάλιση.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6, 7, 9, 10 και 11 του άρθρου 2 του Ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167) εφαρμόζονται και για το σχολείο της παρ. 2 της Υ.Α. Φ. 152.25/Β3/25/11/89 (Β` 409) (ΠΑΙΔ) η οποία κυρώθηκε διά του άρθρου 1 περ. δ` του Ν. 1865/1989 (Α 210).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.10 άρθρ.2 Ν.2640/1998 ορίζεται ότι:
"10. Η διάταξη της παρ. 11 του άρθρου 2 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α`) εφαρμόζεται και στα Τ.Ε.Ε."

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, καθώς και του Υπουργού Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης στις περιπτώσεις των παρ. 8 και 9 ή του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις περιπτώσεις της παρ. 11, ρυθμίζεται ο τρόπος κάλυψης των δαπανών, οι προϋποθέσεις και όλες οι σχετικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτού του άρθρου. Οι αναγκαίες πιστώσεις εγγράφονται στους προϋπολογισμούς εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και των νομαρχιών.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (intracom IT services)**Ν 1566/1985: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ-ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο :3
Κατ'Εξουσιοδότηση εκδοθείσα Νομοθεσία : 24
Προισχύσασες μορφές άρθρου :2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ****Άρθρο 3.****Προσχολική αγωγή.**

1. Σκοπός του νηπιαγωγείου είναι να βοηθήσει τα νήπια να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο ευρύτερος σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ειδικότερα το νηπιαγωγείο βοηθεί τα νήπια:

α) να καλλιεργούν τις αισθήσεις τους και να οργανώνουν τις πράξεις τους, κινητικές και νοητικές.

β) να εμπλουτίζουν και να οργανώνουν τις εμπειρίες τους από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και να αποκτούν την ικανότητα να διακρίνουν τις σχέσεις και αλληλεπιδράσεις που υπάρχουν μέσα σε αυτό,

γ) να αναπτύσσουν την ικανότητα κατανόησης και έκφρασης με σύμβολα γενικά και ιδιαίτερα στους τομείς της γλώσσας, των μαθηματικών και της αισθητικής,

δ) να προχωρούν στη δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων, που θα τα βοηθούν στη βαθμιαία και αρμονική ένταξη τους στην κοινωνική ζωή και

ε) να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες ελεύθερα και αβίαστα και, μέσα στο πλαίσιο του οργανωμένου περιβάλλοντος, να εθίζονται στην αμφίδρομη σχέση ατόμου και ομάδας.

2. Η προσχολική αγωγή παρέχεται σε νηπιαγωγεία που λειτουργούν είτε ως ανεξάρτητα είτε μέσα σε παιδικά κέντρα. Η διεύθυνση των παιδικών κέντρων, η στελέχωσή τους με το απαραίτητο προσωπικό και κάθε σχετικό θέμα με τη λειτουργία τους ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η τοποθέτηση νηπιαγωγών στα νηπιαγωγεία που λειτουργούν μέσα στα παιδικά κέντρα, η υπηρεσιακή κατάσταση, η εξέλιξη των νηπιαγωγών και η εκπαιδευτική λειτουργία των νηπιαγωγείων αυτών ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

3 *Η φοίτηση στα νηπιαγωγεία είναι διετής και εγγράφονται σε αυτά νήπια που συμπληρώνουν την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ηλικία τεσσάρων (4) ετών. Η φοίτηση όσων την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής συμπληρώνουν ηλικία πέντε (5) ετών είναι υποχρεωτική και στην περίπτωση αυτή έχει εφαρμογή το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 1566/1985.

*** Η παρ.3, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 10 παρ.1 εδ.α΄

2327/1995 (ΦΕΚ 156 Α), αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρ.73 Ν.3518/2006,ΦΕΚ Α 272/21.12.2006.

4. Η φοίτηση στα νηπιαγωγεία γίνεται υποχρεωτική σταδιακά και κατά περιοχές της χώρας που ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομικών.

5. Τα νηπιαγωγεία είναι μονοθέσια και διθέσια. Μονοθέσια είναι εκείνα στα οποία φοιτούν απο επτά (7) έως τριάντα (30) νήπια και διθέσια εκείνα στα οποία φοιτούν από τριάντα ένα (31) έως εξήντα (60) νήπια. Ο αριθμός των νηπίων κατά νηπιαγωγείο μπορεί να μειώνεται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών. Κατεξάιρεση τα νηπιαγωγεία τα οποία λειτουργούν μέσα στα παιδικά κέντρα μπορεί να είναι μονοθέσια ή πολυθέσια, ανάλογα με τον αριθμό των νηπίων που φοιτούν και με βάση την αντιστοιχία μιάς θέσης νηπιαγωγού προς τριάντα (30) νήπια.

6. Η ίδρυση και η προαγωγή νηπιαγωγείων και η ανάλογη αύξηση των οργανικών θέσεων νηπιαγωγών γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

"Σε περιοχές που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις ίδρυσης νηπιαγωγείου μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από εισήγηση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου, να λειτουργήσει παράρτημα του πλησιέστερου προς αυτό νηπιαγωγείου."

*** Το άνω εντός " " εδάφιο προστέθηκε με την παρ.1 άρθρ.73 Ν.3518/2006,ΦΕΚ Α 272/21.12.2006.

7. Η ίδρυση νηπιαγωγείων σε παιδικά κέντρα και η προσθήκη νέων τμημάτων σε αυτά, ανάλογα με τον αριθμό των νηπίων, καθώς και η ανάλογη αύξηση των οργανικών θέσεων νηπιαγωγών γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομικών.

8. Η κατάργηση, ο υποβιβασμός και η συγχώνευση νηπιαγωγείων και η ανάλογη μείωση των οργανικών θέσεων νηπιαγωγών γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η αντίστοιχη κατάργηση, μείωση τμημάτων ή συγχώνευση νηπιαγωγείων που λειτουργούν σε παιδικά κέντρα και η ανάλογη μείωση των οργανικών θέσεων νηπιαγωγών γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

9. α) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

(αα) την οργάνωση και λειτουργία των νηπιαγωγείων,

(ββ) την εισαγωγή νηπίων.

(γγ) την έναρξη, τη λήξη και τη διακοπή των μαθημάτων κατά τους χειμερινούς ή τη συνέχισή τους κατά τους θερινούς μήνες σε ορισμένες περιοχές της χώρας.

(δδ) την παρεχόμενη στα νήπια προσχολική αγωγή και τα διδασκόμενα μαθήματα.

(εε) το εβδομαδιαίο ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας και αγωγής των νηπίων,

στστ) την οργάνωση της ζωής των νηπίων και κάθε είδους εκδηλώσεις και

ζζ) κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη λειτουργία των νηπιαγωγείων.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στην ίδρυση, οργάνωση, στελέχωση, διεύθυνση και λειτουργία παιδικών κέντρων.

10. Για τα θέματα των παραγράφων 6,7 και 8 γνωμοδοτεί το νομαρχιακό συμβούλιο, ύστερα από εισήγηση της νομαρχιακής επιτροπής παιδείας.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 1, παρ.8 της ΥΑ Δ4/162 (Εσωτερικών, Οικονομικών, Εθν.Παιδείας και Χωροταξίας) της 28.3.1989 (ΦΕΚ 238): "Σχολικές μονάδες είναι τα δημόσια νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου, ειδικά σχολεία και ειδικές σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, οι τεχνικές - επαγγελματικές σχολές και τα σχολικά εργαστηριακά κέντρα των άρθρων 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του Ν. 1566/1985."

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. άρθρ.35 και επ. Ν.2413/1996 σχετ. με σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης"

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (intracom IT services)**Ν 1566/1985: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ-ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο :4

Πληροφορίες Νομολογίας & Αρθρογραφίας :4

Κατ'Εξουσιοδότηση εκδοθείσα Νομοθεσία : 107

Προισχόμενες μορφές άρθρων :1

Άρθρο 4.

Δημοτική εκπαίδευση.

1. Σκοπός του δημοτικού σχολείου είναι η πολύπλευρη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο ευρύτερος σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, το δημοτικό σχολείο βοηθεί τους μαθητές:

α) να διευρύνουν και αναδιατάσσουν τις σχέσεις της δημιουργικής τους δραστηριότητας με τα πράγματα, τις καταστάσεις και τα φαινόμενα που μελετούν.

β) να οικοδομούν τους μηχανισμούς που συμβάλλουν στην αφομοίωση της γνώσης, να αναπτύσσονται σωματικά, να βελτιώνουν τη σωματική και ψυχική τους υγεία και να καλλιεργούν τις κινητικές τους ικανότητες.

γ) να κατακτούν το περιεχόμενο των βασικότερων εννοιών και να αποκτούν, βαθμιαία, την ικανότητα να ανάγονται από τα δεδομένα των αισθήσεων στην περιοχή της αφηρημένης σκέψης.

δ) να αποκτούν την ικανότητα ορθής χρήσης του προφορικού και γραπτού λόγου.

ε) να εξοικειώνονται βαθμιαία με τις ηθικές, θρησκευτικές, εθνικές, ανθρωπιστικές και άλλες αξίες και να τις οργανώνουν σε σύστημα αξιών και

στ) να καλλιεργούν το αισθητικό τους κριτήριο, ώστε να μπορούν να εκτιμούν τα έργα της τέχνης και να εκφράζονται ανάλογα, μέσα από τα δικά τους καλλιτεχνικά δημιουργήματα.

2. Η φοίτηση στο δημοτικό σχολείο είναι εξαστής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α', Β', Γ', Δ', Ε' και ΣΤ. "Στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου εγγράφονται μαθητές που συμπληρώνουν την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ηλικία έξι (6) ετών." Η ηλικία αποδεικνύεται από ληξαρχική πράξη γέννησης.

***Το εντός " " δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω διά του άρθρου 10 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 2327/1995 (Α' 156).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Σύμφωνα δε με το εδ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2327/1995 (Α' 156) ορίζονται τα ακόλουθα:

"Ειδικά τα σχολικά έτη 1995-1996 και 1996-1997 στην Α' τάξη μπορούν να εγγραφούν και μαθητές, οι οποίοι την 1η Οκτωβρίου του έτους εγγραφής συμπληρώνουν ηλικία πέντε (5) ετών και έξι (6) μηνών, εφόσον οι γονείς

τους το επιθυμούν*.

3. Στους μαθητές που αποφοιτούν από το δημοτικό σχολείο χορηγείται τίτλος που χρησιμεύει για την εγγραφή στο γυμνάσιο, ο τύπος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Τα δημοτικά σχολεία, ανάλογα με τον αριθμό των οργανικών θέσεων των δασκάλων, είναι μονοθέσια έως εξαθέσια ή δωδεκαθέσια.

5. Κατεξάιρηση, είναι δυνατή η λειτουργία επαθέσεων έως και ενδεκαθέσεων δημοτικών σχολείων, όταν το επιβάλλουν ο αριθμός των μαθητών, οι διατιθέμενοι χώροι διδασκαλίας και αποστάσεις μεταξύ των σχολείων.

6. Η οργανικότητα των δημοτικών σχολείων προσδιορίζεται από την αναλογία είκοσι πέντε (25) μαθητών προς ένα (1) δάσκαλο για τα μονοθέσια και διθέσια και για τα λοιπά τριάντα (30) μαθητών προς ένα (1) δάσκαλο, ως εξής:

Μαθητές Δάσκαλοι Οργανικότητα

10 έως 25	1	Μονοθέσιο
26 έως 50	2	Διθέσιο
51 έως 90	3	Τριθέσιο
91 έως 120	4	Τετραθέσιο
121 έως 150	5	Πενταθέσιο
151 έως 180	6	Εξαθέσιο
181 έως 210	7	Επταθέσιο
211 έως 240	8	Οκταθέσιο
241 έως 270	9	Εννεαθέσιο
271 έως 300	10	Δεκαθέσιο
301 έως 330	11	Ενδεκαθέσιο
331 έως 360	12	Δωδεκαθέσιο

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών μπορεί να μειώνεται ο αριθμός των μαθητών που αναλογεί σε κάθε οργανική θέση δασκάλου.

8. Η ίδρυση και προαγωγή των δημοτικών σχολείων και η ανάλογη αύξηση των οργανικών θέσεων των δασκάλων γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 47 παρ.2 Ν.2413/1996 ορίζεται ότι:

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών μπορεί να συνιστώνται οργανικές θέσεις των κλάδων δασκάλων και νηπιαγωγών για την πληρέστερη λειτουργία των σχολείων, πέρα από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 παράγραφος 8 του ν 1566/1985.

9. Στις περιπτώσεις που ειδικές τοπικές συνθήκες το επιβάλλουν είναι δυνατή η ίδρυση μονοθέσιων δημοτικών σχολείων, ανεξαρτητως του αριθμού μαθητών που πρόκειται να φοιτήσουν.

10. Η κατάργηση, ο υποβιβασμός και, με την επιφύλαξη της παρ. 13, η συγχώνευση δημοτικών σχολείων και η ανάλογη μείωση των οργανικών θέσεων δασκάλων, καθώς και η διαίρεση δημοτικών σχολείων και η μεταφορά της

έδρας τους, γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

11. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

α) την οργάνωση και λειτουργία των δημοτικών σχολείων,

β) την εγγραφή, μετεγγραφή και κατάταξη των μαθητών.

γ) την έναρξη και λήξη του σχολικού και διδακτικού έτους,

δ) τη διαδικασία, τους λόγους και τα όργανα που αποφασίζουν τη διακοπή των μαθημάτων, τη συμπλήρωση τους και με παράταση του διδακτικού έτους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

ε) τα διδασκόμενα μαθήματα και τα εβδομαδιαία ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα,

στ) την αξιολόγηση των μαθητών, την οργάνωση της μαθητικής ζωής και το γενικό πλαίσιο των σχολικών εκδηλώσεων και

ζ) κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη λειτουργία των δημοτικών σχολείων.

12. Η διδασκαλία στα δημοτικά σχολεία μαθημάτων φυσικής αγωγής, μουσικής, ξένων γλωσσών και καλλιτεχνικών μαθημάτων μπορεί να ανατίθεται, εκτός από τους δασκάλους, και σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με απόφαση του νομάρχη είτε με ολική απόσπαση είτε με υπερωριακή απασχόληση είτε για συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου, καθώς και σε άλλους ειδικούς εκπαιδευτικούς που έχουν τα αντίστοιχα επιστημονικά προσόντα. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών, καθορίζονται τα προσόντα των ειδικών εκπαιδευτικών, η σύσταση των αναγκαίων οργανικών θέσεων που κατανέμονται σε νέους κλάδους ή προσουξάνουν τις θέσεις των αντίστοιχων κλάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η διάθεση των εκπαιδευτικών αυτών στα δημοτικά σχολεία για ανάληψη πλήρους προγράμματος διδασκαλίας ή και για συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου, η ανάθεση υπερωριακής διδασκαλίας για τα μαθήματα αυτά σε δημόσιους εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας ή και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και η πρόσληψη με ωριαία αντιμισθία ιδιωτών που έχουν τα αντίστοιχα προσόντα. Η αποζημίωση για την υπερωριακή διδασκαλία και η ωριαία αντιμισθία καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 111 παρ. 11 του Ν. 1892/1990 (Α' 101):
 "Οι πληρωμές αποζημιώσεων σε εκπαιδευτικούς που ασκούν τα καθήκοντα, τα οποία προβλέπονται από τη πρώτη περίοδο της παρ. 12 του άρθρου 4 του ν. 1566/1985, νομίμως έγιναν και γίνονται και πριν από την έκδοση του π.δ/τος της δεύτερης περιόδου της ίδιας παραγράφου".

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.4 άρθρ.22 Ν.2413/1996 (Α' 124) ορίζεται ότι:
 "Για την εκπαίδευση στις εκπαιδευτικές μονάδες της παραγράφου 1 του άρθρου 8 (***) δηλ.του εξωτερικού) εφαρμόζονται αναλόγως και οι διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 12 του ν. 1566/1985".

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών μπορεί να συγχωνεύονται μονοθέσια, διθέσια και τριθέσια δημοτικά σχολεία σε τετραθέσια και πάνω. Οι τάξεις των πολυθέσιων αυτών σχολείων μπορεί να λειτουργούν στις έδρες των συγχωνευόμενων σχολείων, όπως θα ορίζεται ειδικότερα με την παραπάνω απόφαση. Με όμοια απόφαση μπορεί να συγχωνεύονται, κατά περιοχή, μονοθέσια δημοτικά σχολεία, στα οποία ο αριθμός των μαθητών που φοιτούν είναι κάτω από δεκαπέντε (15), σε ένα κεντρικό δημοτικό σχολείο.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 1966/1991 (ΦΕΚ Α 147) ορίζει

ότι: "Η κατάργηση και συγχώνευση των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο υποβιβασμός νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων, με την επιφύλαξη της παρ. 13 του άρθρου 4 του ν. 1566/1985, η συγχώνευση τομέων ή τμημάτων σε τεχνικά επαγγελματικά λύκεια και κύκλων ή κλάδων σε ενιαία πολυκλαδικά λύκεια, καθώς επίσης η διαίρεση και η μεταφορά της έδρας των δημοτικών σχολείων γίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως."

14. Οι μαθητές μεταφέρονται δωρεάν από τις έδρες των συγχωνευόμενων σχολείων στις οριζόμενες έδρες λειτουργίας των τάξεων ή στις έδρες των κεντρικών δημοτικών σχολείων. Η μεταφορά των μαθητών γίνεται, ύστερα από απόφαση του νομάρχη, με τα συνήθη συγκοινωνιακά μέσα ή και με μίσθωση ιδιωτικών μεταφορικών μέσων. Επίσης μπορεί να γίνεται με ιδιωτικά λεωφορεία με τη φροντίδα και ευθύνη του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

15. Οι δαπάνες μεταφοράς των μαθητών εγγράφονται στους προϋπολογισμούς εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και των νομαρχιών και μπορούν να μεταφέρονται στους Ο.Τ.Α. ή στο Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας κατά περίπτωση.

16. Για τα θέματα των παραγράφων 8, 9, 10 και 13 γνωμοδοτεί το νομαρχιακό συμβούλιο, ύστερα από εισήγηση της νομαρχιακής επιτροπής παιδείας.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 1, παρ.8 της ΥΑ Δ4/162 (Εσωτερικών, Οικονομικών, Εθν.Παιδείας και Χωροταξίας) της 28.3.1989 (ΦΕΚ 238): "Σχολικές μονάδες είναι τα δημόσια νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου, ειδικά σχολεία και ειδικές σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, οι τεχνικές - επαγγελματικές σχολές και τα σχολικά εργαστηριακά κέντρα των άρθρων 3, 4, 5, 6,

7,
9 και 10 του Ν. 1566/1985."

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. άρθρ.35 και επ. Ν.2413/1996 σχετ. με σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης"

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (intracom IT services)**Ν 1566/1985: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ-ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο :6

Πληροφορίες Νομολογίας & Αρθρογραφίας :8

Κατ'Εξουσιοδότηση εκδοθείσα Νομοθεσία : 20

Άρθρο 6.

Λύκεια.

1. Τα λύκεια λειτουργούν ως γενικά, κλασικά, τεχνικά - επαγγελματικά και ενιαία πολυκλαδικά. Με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 8 μπορεί να ιδρύνονται αθλητικά και μουσικά λύκεια σε ορισμένες πόλεις της χώρας.

2. Το λύκειο επιδιώκει την ολοκλήρωση των σκοπών της εκπαίδευσης.

Ιδιαίτερα βοηθεί τους μαθητές:

α) Να κατανοούν βαθύτερα την κοινωνική πραγματικότητα, να κάνουν σωστές επιλογές για τις παραπέρα σπουδές και την επαγγελματική τους αποκατάσταση και να διαμορφώνουν το χαρακτήρα και την προσωπικότητά τους έτσι, ώστε να εντάσσονται αρμονικά στο κοινωνικό σύνολο και να συμβάλλουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της πατρίδας.

β) Να συνειδητοποιούν τη βαθύτερη σημασία του ορθόδοξου χριστιανικού ήθους και της σταθερής προσήλωσης στις πανανθρώπινες αξίες και να κατανοούν τη σπουδαιότητα του δημοκρατικού διαλόγου και της συμμετοχής σε συλλογικές δραστηριότητες.

γ) να αποκτούν βαθύτερη και ουσιαστικότερη γνώση και αυτογνωσία, ώστε να αντιμετωπίζουν με κριτικό και δημιουργικό πνεύμα τη ζωή, την επιστήμη, την τέχνη και τον ελληνικό και παγκόσμιο πολιτισμό.

δ) να αναπτύσσουν τον προβληματισμό τους με τη μελέτη και τη βαθύτερη γνώση των ιστορικών γεγονότων (ελληνικών και παγκόσμιων) και της ιστορίας της τέχνης και της επιστήμης.

ε) να εμπλουτίζουν το γνωστικό και γλωσσικό τους εξοπλισμό και να αναπτύσσουν το αισθητικό τους κρήριο και την ποιότητα της καλλιτεχνικής τους έκφρασης.

στ) να εμπεδώσουν τις κινητικές ικανότητες και κλίσεις μέσα από συγκεκριμένες αθλητικές δραστηριότητες και να αποκτούν αθλητικές συνήθειες που αναβαθμίζουν την ποιότητα της ζωής τους.

3. α) Το τεχνικό - επαγγελματικό λύκειο επιδιώκει επιπλέον να μεταδώσει στους μαθητές τις απαιτούμενες τεχνικές ή άλλες επαγγελματικές γνώσεις και να αναπτύξει τις δεξιότητές τους, ώστε μετά την αποφοίτησή τους να μπορούν να απασχοληθούν με επιτυχία σε ορισμένο τεχνικό ή επαγγελματικό κλάδο.

β) Οι μαθητές των τεχνικών - επαγγελματικών λυκείων ασκούνται στο επάγγελμα. Η διάρκεια της άσκησης ο τρόπος και ο χρόνος πραγματοποίησής της και κάθε σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής

Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού.

4. Τα λύκεια διακρίνονται σε ημερήσια και εσπερινά. Στα εσπερινά φοιτούν οι εργαζόμενοι μαθητές.

5. Η φοίτηση στα ημερήσια λύκεια είναι τριετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α', Β' και Γ' και στα εσπερινά τετραετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α', Β', Γ' και Δ'. Στην τάξη Α' εγγράφονται απόφοιτοι του γυμνασίου χωρίς εξετάσεις.

6. Στους μαθητές που αποφοιτούν χορηγείται απολυτήριο τίτλος, ο τύπος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 1, παρ.8 της ΥΑ Δ4/162 (Εσωτερικών, Οικονομικών, Εθν. Παιδείας και Χωροταξίας) της 28.3.1989 (ΦΕΚ 238):
"Σχολικές μονάδες είναι τα δημόσια νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου, ειδικά σχολεία και ειδικές σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, οι τεχνικές - επαγγελματικές σχολές και τα σχολικά εργαστηριακά κέντρα των άρθρων 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του Ν. 1566/1985."

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. άρθρ.35 και επ. Ν.2413/1996 σχετ. με σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης"

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (intracom IT services)**Ν 1566/1985: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ-ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο :7

Πληροφορίες Νομολογίας & Αρθρογραφίας :2

Κατ'Εξουσιοδότηση εκδοθείσα Νομοθεσία : 36

ύΑρθρο 7.

Ενιαία πολυκλαδικά λύκεια.

1. Το ενιαίο πολυκλαδικό λύκειο εξασφαλίζει την οργανική σύνδεση της γενικής και της τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης και παρέχει ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές για τη σύμμετρη ανάπτυξη των ικανοτήτων και στην καλλιέργεια των ενδιαφερόντων και δεξιοτήτων τους, για τη συμμετοχή τους στην παραγωγή και την ανάπτυξη της χώρας.

2. Τα ενιαία πολυκλαδικά λύκεια ιδρύονται σταδιακά σε όλη τη χώρα, ανάλογα με τις γεωγραφικές, εκπαιδευτικές και οικονομικές συνθήκες και ανάγκες.

3. Τα μαθήματα στην Α` τάξη του ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου είναι κοινά για όλους τους μαθητές και εξασφαλίζεται παράλληλα η δυνατότητα να παρακολουθούν μαθήματα επιλογής καθώς και προαιρετικά μαθήματα στις ελεύθερες ώρες τους. Η Β` τάξη του ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου χωρίζεται σε κύκλους και η Γ` τάξη σε κλάδους σπουδών. Στις τάξεις Β` και Γ` διδάσκονται μαθήματα κοινά για όλους τους μαθητές και μαθήματα κύκλων ή κλάδων αντίστοιχα.

4. Οι κύκλοι δίνουν τις βάσεις και αποτελούν αφετηρία για μια ομάδα παρεμφερών επαγγελμάτων και για προπαρασκευή των μαθητών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι κλάδοι προετοιμάζουν τους μαθητές α) για συνέχιση των σπουδών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και περιλαμβάνουν στο προγράμμά τους τη διδασκαλία των αντίστοιχων προπαρασκευαστικών μαθημάτων, β) για άσκηση ενός επαγγέλματος και γ) για την απόκτηση ειδικότητας μετά από φοίτηση σε τμήμα ειδίκευσης που λειτουργεί για τους αποφοίτους.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

α) την οργάνωση και λειτουργία των ενιαίων πολυκλαδικών λυκείων,

β) τους κύκλους και κλάδους σπουδών και τα τμήματα ειδίκευσης,

γ) τα διδασκόμενα μαθήματα,

δ) τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα.

ε) την έναρξη και λήξη του διδακτικού και σχολικού έτους, τις διδακτικές περιόδους, τις αργίες και τις διακοπές,

στ) τη διαδικασία, τους λόγους και τα όργανα που αποφασίζουν για τη διακοπή των μαθημάτων ή τη συμπλήρωσή τους και με παράταση του διδακτικού έτους,

ζ) τις εγγραφές, τις μετεγγραφές, τη φοίτηση, τις ποινές, την αξιολόγηση των μαθητών, τη μετεγγραφή ή κατάταξη των μαθητών σε άλλο

κύκλο ή κλάδο σπουδών, τις εξετάσεις και τους τίτλους σπουδών,

η) τον τρόπο εισαγωγής, τη διάρκεια της φοίτησης, την αξιολόγηση, την πρακτική άσκηση και τις εξετάσεις κάθε είδους στα τμήματα ειδίκευσης,

θ) την οργάνωση της μαθητικής ζωής και το γενικό πλαίσιο των σχολικών εκδηλώσεων και

ι) κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη λειτουργία των ενιαίων πολυκλαδικών λυκείων.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 στοιχ. β', 5 και 6 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στα ενιαία πολυκλαδικά λύκεια.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 1, παρ.8 της ΥΑ Δ4/162 (Εσωτερικών, Οικονομικών, Εθν.Παιδείας και Χωροταξίας) της 28.3.1989 (ΦΕΚ 238):
"Σχολικές μονάδες είναι τα δημόσια νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου, ειδικά σχολεία και ειδικές σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, οι τεχνικές - επαγγελματικές σχολές και τα σχολικά εργαστηριακά κέντρα των άρθρων 3, 4, 5, 6,

7, 9 και 10 του Ν. 1566/1985."

Μ.Δ.

-1-

Αριθμός 1664/2008

Αριθμός 1664/2008

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Ιουνίου 2005, με την εξής σύνθεση: Π.Ζ. Φλώρος, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος που είχε κώλυμα, Α. Γκότσης, Ν. Μαρκουλάκης, Α. Καραμχαλέλης, Γ. Τσιμέκας, Σύμβουλοι, Π. Καρλή, Κ. Πισπρίγκος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 30 Σεπτεμβρίου 2004 αίτηση:

των : 1) Αρχοντή Δαουτάκη του Δημητρίου, κατοίκου Ξάνθης, οδός Πρωταγόρα αρ. 20, ο οποίος παρέστη με τη δικηγόρο Ελένη Κουτσιμπού (Α.Μ. 7067) που τη διόρισε με πληρεξούσιο, 2) Δημητρίου Βήλιου του Ιωάννη, κατοίκου Γρεβενών, οδός Κ. Παλαιολόγου αρ. 42, ο οποίος παρέστη με την ίδια ως άνω δικηγόρο Ελένη Κουτσιμπού (Α.Μ. 7067) στην οποία δόθηκε προθεσμία μέχρι τις 14/6/2005, για τη νομιμοποίησή της, 3) Κωνσταντίνου Μοσχίδη του Χρυσόπουλου, κατοίκου Ξάνθης, οδός Ομήρου αρ. 2, ο οποίος παρέστη με την ίδια ως άνω δικηγόρο Ελένη Κουτσιμπού (Α.Μ. 7067) που τη διόρισε με πληρεξούσιο και 4) Νικολάου Χρυσή του Κυριάκου, κατοίκου Κερατσινίου Πειραιώς, οδός Φωκίανος αρ. 32, ο οποίος παραιτήθηκε με έγγραφη δήλωσή του,

κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με την Μ.

Ανδροβιτσανέα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ.

Φ.353.1/13/74783/Δ1/9.8.2004 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Γ. Τσιμέκα.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την πληρεξούσια των αιτούντων, που παρέστησαν, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

1

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθη κεκατά το Νόμο

1. Επειδή, για την κρινόμενη αίτηση έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. Α. 747846, 882614/2004 ειδικά γραμμάτια παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία εισήχθη λόγω σπουδαιότητας στην επταμελή σύνθεση του Γ' Τμήματος με πράξη του Προέδρου του, όπως συμπληρώθηκε με το από 29.12.2004 δικόγραφο προσθέτων λόγων, ζητείται από τους αιτούντες, πρώην Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η ακύρωση της υπ' αριθμ.

Φ.353.1/13/74783α/Δ1/9.8.2004 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η απόφαση αυτή, με την οποία προσκλήθηκαν να υποβάλουν αιτήσεις συμμετοχής οι ενδιαφερόμενοι για την πλήρωση θέσεων Προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, εκδόθηκε σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3260/2004, με την οποία έληξε αυτοδικαίως η θητεία των αιτούντων στις πιο πάνω θέσεις και ορίστηκε ότι, ως τον ορισμό νέων Διευθυντών και Προϊσταμένων, στις θέσεις αυτές τοποθετούνται προσωρινοί Διευθυντές και Προϊστάμενοι.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που προσκόμισε η Διοίκηση, μετά την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως, ολοκληρώθηκε η σύνθετη διοικητική ενέργεια πληρώσεως των θέσεων που αφορά η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση, δεδομένου ότι, με την υπ' αριθμ

Φ.353.1/17/87750/Δ1/31.8.2004 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εκδόθηκαν οι Πίνακες ορισμού και Τοποθέτησης Προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊστάμενων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η τελευταία αυτή υπουργική απόφαση είναι η μόνη εκτελεστή και παραδεκτώσ συμπεροβαλλόμενη πράξη, δεδομένου ότι σε αυτήν ενσωματώθηκε η ανωτέρω ρητώς προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. Φ.353.1/13/74783α/Δ1/9.8.2004 υπουργική απόφαση, η οποία απέβαλε, λόγω της ενσωματώσεως, την εκτελεστότητά της και δεν προσβάλλεται πλέον αυτοτελώς (πρβλ. ΣτΕ 3305/2004 κ.α).

4. Επειδή, αρμόδιο για την εκδίκαση της υπό κρίση αιτήσεως ακυρώσεως είναι το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, δεδομένου ότι η μόνη παραδεκτώσ κατά τα ανωτέρω προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. Φ.353.1/17/87750 /Δ1/31.8.2004 υπουργική απόφαση, η οποία δεν έχει κανονιστικό χαρακτήρα, αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση υπαλλήλων που δεν χαρακτηρίζονται ανώτατοι από διάταξη νόμου (άρθρα 1 παρ. 1 περ. α', 1 παρ. 2 περ. α' και 3 παρ. 1 του ν. 702/1977 - Α' 268, όπως το άρθρο 1 αντικαταστάθηκε τελικώς με το άρθρο 1 του ν. 2944/2001 - Α' 222). Το Συμβούλιο της Επικρατείας, όμως, κρίνει ότι πρέπει να κρατήσει και να εκδικάσει την υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 1 του Ν. 1968/1991 (Α' 150).

5. Επειδή, ο 4ος των αιτούντων (Νικόλαος Χρύσης) παραιτήθηκε με έγγραφη δήλωσή του από το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως (Π. 2912/3.6.2005) και, συνεπώς, ως προς αυτόν η δίκη πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ. 1 του πρ. δ/τος 18/1989 (Α' 8). Η αίτηση πρέπει εξάλλου να απορριφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ως άνω πρ. δ/τος 18/1989, ως προς τον 2ο αιτούντα (Δημήτριο Βήλιο), για τον οποίο δεν προσκομίσθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, εντός της προθεσμίας που παρασχέθηκε για το σκοπό αυτό από τον Πρόεδρο της συνθέσεως, συμβολαιογραφικό έγγραφο το οποίο θα παρείχε στη δικηγόρο η οποία παρέστη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως την ειδική εντολή και πληρεξουσιότητα να παραστεί στη δίκη για τον εν λόγω αιτούντα. Επομένως, η κρινόμενη αίτηση εξετάζεται ως προς τους λοιπούς αιτούντες, οι οποίοι παραδεκτώσ ομοδικούν, προβάλλοντας κοινούς λόγους ακυρώσεως που στηρίζονται στην ίδια νομική και πραγματική αιτία.

6. Επειδή, στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ 1 του ν. 2986/2002 «Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης...» (Α' 24) ορίζεται ότι οι περιφερειακές υπηρεσίες, που αποτελούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, είναι: α) οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, που προβλέπονται από το άρθρο 14 παρ. 29 του ν. 2817/2000 (Α' 78) οι οποίες υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και στις οποίες προϊστάται μετακλητός δημόσιος υπάλληλος (άρθρο 3 παρ.1 του ν. 2986/2002), β) οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των νομών και νομαρχιών που προβλέπονται από το άρθρο 56 του ν. 1566/1985 (Α' 167) και του άρθρου 6 του ν. 2043/1992 (Α' 79), οι οποίες υπάγονται στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, γ) τα Γραφεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που προβλέπονται από το άρθρο 56 του ν. 1566/1985, που υπάγονται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης των νομών και νομαρχιών, δ) τα Γραφεία Φυσικής Αγωγής, που προβλέπονται από το άρθρο 9 του ν. 1304/1982 (Α' 144) και τα Γραφεία Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, που προβλέπονται από το άρθρο 6 του ν. 2043/1992 (Α' 79), τα οποία υπάγονται στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των οικείων νομών ή νομαρχιών. Περαιτέρω, προβλέπονται και άλλες οργανικές μονάδες εκπαίδευσης, υπαγόμενες στην οικεία περιφερειακή διεύθυνση εκπαίδευσης ή την οικεία διεύθυνση εκπαίδευσης του νομού ή της νομαρχίας, στην οποία, μεταξύ άλλων, υπάγονται (υπό στοιχ. ι) και οι σχολικές μονάδες. Εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 56 παρ.1 του ν. 1566/1985 (Α' 167) στην έδρα κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος ιδρύθηκαν οι διευθύνσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα γραφεία με έδρα και περιοχή αρμοδιότητας που καθορίζεται με απόφαση του υπουργού Εθνικής παιδείας και Θρησκευμάτων. Στις Διευθύνσεις και τα Γραφεία ορίζεται προϊστάμενος εκπαιδευτικός του κλάδου δασκάλων ή νηπιαγωγών με βαθμό Α' και εξαστη ή πενταετή, αντιστοίχως υπηρεσία στο βαθμό του. Στη συνέχεια, με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 2188/1994 «Ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης κλπ» (Α' 18) καταργήθηκε η μονιμότητα των προϊσταμένων διευθύνσεων και γραφείων εκπαίδευσης των νομών και νομαρχιών, την οποία είχε εισαγάγει ο ν. 2043/1992 (Α' 79), και προβλέφθηκε η αυτοδίκαιη λήξη της θητείας των υπηρετούντων στις εν λόγω θέσεις προϊσταμένων και η τοποθέτηση νέων προσωρινών προϊσταμένων, που επιλέγονται από το οικείο περιφερειακό υπηρεσιακό συμβούλιο, μέχρι να

εκλεγούν νέοι προϊστάμενοι και πάντως όχι αργότερα από τις 31-8-1994, ενώ με το π.δ/γμα 25/2002 (Α' 20) αναπροσδιορίστηκαν τα προσόντα και κριτήρια επιλογής των στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τροποποιήθηκε η διαδικασία επιλογής τους με παράλληλη κατάργηση του προηγούμενου π.δ. 398/1995 (Α' 223). Ειδικότερα, με τις διατάξεις του ως άνω π.δ/τος προβλέφθηκε ότι οι Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊστάμενοι Γραφείων Εκπαίδευσης τοποθετούνται σε αντίστοιχες κενές θέσεις με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από πρόταση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου όπου και υπηρετούν για μία τετραετία (άρθρο 6). Οι υπηρετούντες στις θέσεις αυτές απαλλάσσονται από την άσκηση των καθηκόντων τους ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου για τους εξής λόγους: α) σοβαρούς, προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους ή λόγους υγείας, ύστερα από αίτησή τους και β) πλημμελή άσκηση των καθηκόντων τους (άρθρο 8), μετά δε την λήξη της θητείας τους επανέρχονται σε θέσεις εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας, στην οποία ανήκαν οργανικά πριν την επιλογή τους, εάν δε οι θέσεις αυτές δεν είναι κενές, τοποθετούνται σε θέσεις εκπαιδευτικών σχολικών μονάδων της επιλογής τους (άρθρο 7 παρ. 6 και 7). Τα γενικά κριτήρια επιλογής των στελεχών της εκπαίδευσης διακρίνονται σε κριτήρια που μοριοδοτούνται, σε κριτήρια που συνάγονται από τις αξιολογικές εκθέσεις των υποψηφίων και σε κριτήρια που συνεκτιμώνται από το οικείο συμβούλιο επιλογής από τα στοιχεία του φακέλου των υποψηφίων που δεν μοριοδοτούνται, το βιογραφικό σημείωμα και τα συνυποβαλλόμενα κατά περίπτωση αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και από την συνέντευξη των υποψηφίων ενώπιον του συμβουλίου επιλογής (άρθρο 4). Τέλος, τα απαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων ορίζονται στο άρθρο 9 του ανωτέρω π.δ/τος, ενώ στο άρθρο 10 του ίδιου π.δ/τος ορίζονται οι μονάδες με τις οποίες αξιολογείται κάθε ένα από τα κριτήρια επιλογής. Ακολούθησε η δημοσίευση του ν. 3260/2004 (Α' 151/6-8-2004) με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 12 του οποίου καταργούνται από την δημοσίευσή του η κατά την παρ. 29 του άρθρου 14 του ν. 2817/2000, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2986/2002, διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των περιφερειακών διευθυντών εκπαίδευσης και ο συνταχθείς πίνακας επιλογής. Περαιτέρω, στις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου 12 του ν. 3260/2004 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «2. α) Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου λήγει αυτοδικαίως η θητεία των Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και των Γραφείων Φυσικής Αγωγής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Όσοι υπηρετούν στις θέσεις αυτές, συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και να λαμβάνουν τα επιδόματα θέσης και ειδικής απασχόλησης, τα οποία προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, ως την επιλογή και τοποθέτηση των προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων που επιλέγονται κατά τις διατάξεις των επόμενων εδαφίων της παραγράφου αυτής. β) Ως τον ορισμό νέων Διευθυντών Εκπαίδευσης, Προϊσταμένων Γραφείων, Γραφείων Φυσικής Αγωγής, Γραφείων Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και σε κάθε περίπτωση ως την 31.8.2005 τοποθετούνται προσωρινοί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από πρόταση των οικείων Συμβουλίων Επιλογής Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαίδευσης, της παραγράφου 31 του άρθρου 14 του ν. 2817/2000 (ΦΕΚ 78 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 παράγραφος 3 του ν. 2986/2002, τα οποία για την επιλογή των προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων του παρόντος άρθρου αποτελούνται από: i. Τρία μέλη Δ.Ε.Π. των Πανεπιστημίων, ... ii. Έναν Σύμβουλο ή μόνιμο Πάρεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ... iii. Τους δύο αιρετούς εκπροσώπους των κλάδων των εκπαιδευτικών των Κεντρικών Υπηρεσιακών Συμβουλίων της αντίστοιχης βαθμίδας, ... iv. Έναν Διευθυντή Εκπαίδευσης της οικείας βαθμίδας, ... γ) Για την επιλογή των προσωρινών Διευθυντών και Προϊσταμένων εκδίδεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων σχετική πρόσκληση, η οποία δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο και κοινοποιείται σε όλες τις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Εκπαίδευσης, με την οποία καθορίζονται οι θέσεις που θα πληρωθούν, τα δικαιολογητικά που θα περιλαμβάνει ο φάκελος υποψηφιότητας, η προθεσμία και η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, η διαδικασία επιλογής και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με το θέμα αυτό. Δικαίωμα υποβολής αίτησης έχουν όλοι οι εκπαιδευτικοί της αντίστοιχης βαθμίδας που έχουν 15ετή τουλάχιστον συνολική εκπαιδευτική υπηρεσία και βαθμό Α' ... δ) Για την αξιολόγηση των υποψηφίων προσωρινών Διευθυντών και Προϊσταμένων Γραφείων συνεκτιμώνται ιδίως η υπηρεσιακή κατάσταση, η επιστημονική και παιδαγωγική συγκρότηση, η ικανότητα ανάληψης διοικητικών ευθυνών, η ικανότητα συνεργασίας με τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας και η εν γένει συγκρότηση και προσωπικότητα των υποψηφίων, όπως αυτή συνάγεται

από το φάκελο υποψηφιότητας εκάστου υποψηφίου. ε) Οι προσωρινοί Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊστάμενοι Γραφείων λαμβάνουν για όσο διάστημα ασκούν τα καθήκοντά τους το επίδομα θέσης και ειδικής απασχόλησης που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για τους Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Γραφείων. Όπου στις κείμενες διατάξεις αναφέρεται Διευθυντής Εκπαίδευσης, Προϊστάμενος Γραφείου Εκπαίδευσης, Προϊστάμενος Γραφείων Φυσικής Αγωγής και Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, νοούνται οι προσωρινοί Διευθυντές και Προϊστάμενοι».

7. Επειδή, με τις ρυθμίσεις που περιέχονται στις παρατεθείσες ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3260/2004, οι οποίες επιβλήθηκαν στο πλαίσιο της θέσπισης νέων διαδικασιών επιλογής των Διευθυντών και Προϊσταμένων Γραφείων Εκπαίδευσης, αφενός μεν έληξε αυτοδικαίως, από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, η θητεία των υπηρετούντων στις θέσεις αυτές εκπαιδευτικών και καταργήθηκε η προβλεπόμενη από το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής τους, αφετέρου δε προβλέφθηκε, προκειμένου να μην μείνουν κενές οι θέσεις αυτές και μέχρις ότου καθορισθούν οι νέες διαδικασίες επιλογής, η επιλογή και τοποθέτηση προσωρινών Διευθυντών και Προϊσταμένων. Στη διαδικασία της επιλογής αυτής παρασχέθηκε η δυνατότητα να συμμετάσχουν όλοι οι εκπαιδευτικοί που έχουν τα οριζόμενα στο νόμο προσόντα, μεταξύ των οποίων και οι υπηρετήσαντες στις θέσεις αυτές των οποίων έληξε η θητεία, οι οποίοι, εφόσον επανεπιλεγούν, βάσει των οριζόμενων επίσης στο νόμο κριτηρίων αξιολόγησης, καταλαμβάνουν θέσεις προσωρινών Διευθυντών ή Προϊσταμένων.

8. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με βάση την προπαρατεθείσα διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3260/2004 έληξε αυτοδικαίως, από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού (6.8.2004), η θητεία των αιτούντων, οι οποίοι είχαν επιλεγεί το έτος 2002, σύμφωνα με τις εκτεθείσες ανωτέρω διατάξεις του πρ. δ/τος 25/2002 και υπηρετούσαν ως Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊστάμενοι Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τετραετή θητεία. Στη συνέχεια εκδόθηκε η ρητώς προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. Φ.353.1/13/74783α/Δ1/9.8.2004 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με την οποία προσκλήθηκαν να υποβάλουν αιτήσεις συμμετοχής οι ενδιαφερόμενοι για την πλήρωση θέσεων Προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η οποία δημοσιεύθηκε στις 10 και 11-8-2004 στον ημερήσιο τύπο και κοινοποιήθηκε στις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Κράτους και στα Γραφεία Συντονιστών Εκπαίδευσης του Εξωτερικού, με την οποία ορίστηκαν οι προς πλήρωση θέσεις Προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν από τους υποψηφίους, η προθεσμία και η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, καθώς και η διαδικασία επιλογής και εκλήθησαν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλουν αιτήσεις συμμετοχής, ενώ με το υπ' αριθμ. Φ. 353.1/14/75589/Δ2-Δ1/10.8.2004 έγγραφο του ίδιου Υπουργού γνωστοποιήθηκε στους Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης η λήξη της θητείας των εκπαιδευτικών που κατείχαν τις θέσεις αυτές σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 12 του ν. 3260/2004. Οι αιτούντες υπέβαλαν υποψηφιότητα για τις ανωτέρω θέσεις, πλην δεν συμπεριελήφθησαν στους πίνακες ορισμού και τοποθέτησης Προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι εκδόθηκαν, ύστερα από τα υπ' αριθμ. 1, 2, 3 και 4/2004 πρακτικά του ουκείου συμβουλίου επιλογής, με την υπ' αριθμ. Φ.353.1/17/87750/Δ1/31.8.2004 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

9. Επειδή, η κατά τις διατάξεις του πρ. δ/τος 25/2002 επιλογή Διευθυντών Διευθύνσεων και Προϊσταμένων Γραφείων Εκπαίδευσης, αποτελεί χρονικώς περιορισμένη (με τετραετή θητεία) και ανακλητή ανάθεση καθηκόντων και όχι βαθμολογική μεταβολή της καταστάσεώς των (προαγωγή), εφόσον οι τοποθετούμενοι στις ανωτέρω θέσεις μετά την λήξη της θητείας τους επιστρέφουν σε θέσεις εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας στην οποία ανήκαν οργανικά πριν την επιλογή τους και, εφόσον δεν υπάρχουν κενές θέσεις, τοποθετούνται σε θέσεις εκπαιδευτικών σχολικών μονάδων της επιλογής τους (άρθρο 7 παρ. 6 και 7 του πρ.δ/τος 25/2002). Η ρύθμιση αυτή δεν αντίκειται στο άρθρο 103 του Συντάγματος εφόσον με αυτήν δεν παραβιάζεται ο κανόνας της οργανώσεως και στελεχώσεως της Διοικήσεως με μονίμους υπαλλήλους. Εξάλλου, η μετά την λήξη της θητείας του επλεγέντος ως Διευθυντή Διευθύνσεως ή Προϊσταμένου Γραφείου επαναφορά αυτού σε θέση εκπαιδευτικού σχολικής μονάδας δεν συνιστά υποβιβασμό κατά την έννοια του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος, διότι κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ν. 2188/1994 και του πρ.δ/τος 25/2002 η επιλογή εκπαιδευτικού ως Διευθυντή Διευθύνσεως ή Προϊσταμένου Γραφείου δεν

αποτελεί, κατά τα ήδη εκτεθέντα, προαγωγική εξέλιξη αυτού, αλλά απλή ανακλητή ανάθεση καθηκόντων. Για τους ίδιους λόγους, η δύναμη του άρθρου 12 παρ. 2 του ν. 3260/2004 πρόωγη λήξη της θητείας των υπηρετούντων σε θέση Διευθυντή Διευθύνσεως ή Προϊσταμένου Γραφείου και η επαναφορά αυτών στις θέσεις που κατείχαν πριν την επιλογή τους στις θέσεις αυτές, εφόσον δεν επανεπιλεγούν από τα οικεία συμβούλια για να ασκήσουν καθήκοντα προσωρινών προϊσταμένων δεν αποτελεί υποβιβασμό και, συνεπώς, δεν παραβιάζει το άρθρο 103 του Συντάγματος που προστατεύει τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, όπως αβασίμως προβάλλεται (πρβλ. ΣτΕ 147/1998, 3649-50/1992, 2934/1993, 1439/1994).

10. Επειδή, ανεξαρτήτως του ότι η διάταξη του άρθρου 77 παρ.2 του Συντάγματος η οποία ορίζει ότι: «Νόμος που δεν είναι πράγματι ερμηνευτικός ισχύει μόνο από την δημοσίευσή του» αναφέρεται στην κατά χρόνο ισχύ των ερμηνευτικών νόμων, από την διάταξη δε αυτή δεν δύναται να συναχθεί συνταγματική απαγόρευση θεσπίσεως αναδρομικών νόμων, η διάταξη του άρθρου 12 παρ. 2 του ν. 3260/2004, με την οποία από την δημοσίευση του λήγει αυτοδικαίως η θητεία των Διευθυντών Διευθύνσεων και Προϊσταμένων Γραφείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δεν είναι, πάντως, αναδρομική αλλά επεμβαίνει σε υφιστάμενη σχέση την οποία ρυθμίζει για τον εφεξής χρόνο (ex nunc), το γεγονός δε αυτό από μόνο του δεν μπορεί να καταστήσει την εν λόγω νομοθετική επέμβαση αντισυνταγματική. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η διάταξη του άρθρου 12 παρ. 2 του 3260/2004, στην οποία στηρίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση, παραβιάζει την διάταξη του άρθρου 77 παρ. 2 του Συντάγματος διότι τροποποιεί με γνήσια αναδρομική δύναμη την προηγούμενη νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 6 του πρ. δ/τος 25/2002) η οποία όριζε σε τέσσερα έτη το χρόνο της θητείας τους, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Εξάλλου, η ανωτέρω διάταξη του ν. 3260/2004 δεν δύναται να θεωρηθεί ότι είναι αντίθετη προς τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος ή την αρχή της προστατευομένης εμπιστοσύνης, διότι ο κοινός νομοθέτης δεν κωλύεται από την ανωτέρω συνταγματική διάταξη και αρχή να εισάγει ρυθμίσεις διαφορετικές από αυτές που ίσχυαν στο παρελθόν και προς τις οποίες έχουν προσαρμοσθεί και αποβλέψει οι διοικούμενοι, έστω και αν θίγονται υφιστάμενα, δικαιώματα ή συμφέροντα αυτών αρκεί η επιχειρούμενη ρύθμιση να χωρεί, όπως εν προκειμένω, κατά τρόπο γενικό, απρόσωπο και αντικειμενικό (πρβλ. 2824/2002 Ολ., 1291/2003, 7/1999 κ.ά.) Επομένως, ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται ότι με την αυτοδικαίως λήξη της θητείας των αιτούντων ανατρέπονται προϋπάρχοντα δικαιώματά τους και νομικές καταστάσεις στις οποίες είχαν στηρίξει τις επιλογές τους και προσβάλλεται η ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

11. Επειδή, οι αιτούντες προβάλλουν ότι η προσβαλλόμενη πράξη πρέπει να ακυρωθεί, κατά το μέρος που ορίζει ότι για την αξιολόγηση των υποψηφίων προσωρινών Διευθυντών και Προϊσταμένων Γραφείων για τις προκηρυχθείσες θέσεις θα εφαρμοσθούν τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3260/2004, σύμφωνα με την οποία για την αξιολόγηση των ως άνω υποψηφίων «συνεκτιμώνται ιδίως η υπηρεσιακή κατάσταση, η επιστημονική και παιδαγωγική συγκρότηση, η ικανότητα ανάληψης διοικητικών ευθυνών, η ικανότητα συνεργασίας με τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας και η εν γένει συγκρότηση και προσωπικότητα των υποψηφίων, όπως αυτή συνάγεται από το φάκελο υποψηφιότητας εκάστου υποψηφίου». Και τούτο διότι η θέσπιση με την εν λόγω διάταξη των ως άνω κριτηρίων προσκρούει στην αρχή της αξιοκρατίας, αφού αντικαθιστά το προισχύσαν σύστημα επιλογής του π.δ. 25/2002, σύμφωνα με το οποίο τα κριτήρια επιλογής διακρίνονταν σε κριτήρια που μοριοδοτούνται και σε κριτήρια που συνάγονται ή συνεκτιμώνται από τα στοιχεία του φακέλου των υποψηφίων που δεν μοριοδοτούνται (άρθρο 4), με ένα σύστημα επιλογής στο οποίο ελλείπουν τα αντικειμενικά κριτήρια που μοριοδοτούνται. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος διότι τα κριτήρια επιλογής των προσωρινών Διευθυντών και Προϊσταμένων Γραφείων του ν. 3260/2004 είναι γενικά και αντικειμενικά, η περαιτέρω δε αξιολόγηση της ουσιαστικής ορθότητας του νόμου όσον αφορά την επιλογή των κριτηρίων αξιολόγησης εκφεύγει των ορίων του δικαστικού ελέγχου (πρβλ. ΣτΕ 1253/2003).

12. Επειδή, με την προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. Φ.353.1/13/74783α/Δ1/9.8.2004 υπουργική απόφαση, η οποία δημοσιεύθηκε σε δύο εφημερίδες («Βραδυνή» και «Απογευματινή») στις 10 και 11 Αυγούστου 2004 και κοινοποιήθηκε στις κατά τόπο διευθύνσεις και τα γραφεία εκπαίδευσης, κλήθηκαν οι ενδιαφερόμενοι για την κατάληψη θέσεων Προσωρινών Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης να υποβάλουν αιτήσεις συμμετοχής με τα

σχετικά δικαιολογητικά από 12.8 έως 19.8.2004. Με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι η θέσπιση μιας τόσο σύντομης προθεσμίας, η οποία μάλιστα συμπίπτει με χρόνο θερινής αδείας όλων των εκπαιδευτικών, παραβιάζει την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Ο λόγος προβάλλεται με έννομο συμφέρον, δεδομένου ότι, όπως βεβαιώνεται από τη Διοίκηση με το έγγραφο απόψεών της προς το Δικαστήριο, οι αιτούντες δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής είναι όμως απορριπτός ως αβάσιμος, καθόσον ενόψει του μεγάλου αριθμού όσων υπέβαλαν αιτήσεις συμμετοχής και, επομένως, έλαβαν εγκαίρως γνώση της προσκλήσεως (αιτήσεις υπέβαλαν, κατά τα αναφερόμενα στο ως άνω έγγραφο απόψεων, 715 εκπαιδευτικοί για 58 θέσεις Διευθυντών Εκπαίδευσης και 152 θέσεις Προϊστάμενων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης), καθώς και του ευλόγου ενδιαφέροντος των αιτούντων για την πορεία της υπηρεσιακής τους κατάστασης μετά την αυτοδίκαιη λήξη της θητείας τους με το ν. 3260/2004, το Δικαστήριο κρίνει ότι η θέσπιση της ως άνω προθεσμίας επιτρέπει την έγκαιρη υποβολή αιτήσεως συμμετοχής από τον ενδιαφερόμενο σχετικά επιμέλεια διοικούμενο και, κατά συνέπεια, δεν παραβιάζει την αρχή της χρηστής διοικήσεως.

13. Επειδή, με το δικόγραφο προσθέτων λόγων προβάλλεται ότι παρεβιάσθη εν προκειμένω ουσιώδης τύπος της διαδικασίας, με συνέπεια να πάσχει η όλη σύνθετη διοικητική ενέργεια πληρώσεως των επίδικων θέσεων, καθόσον με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση προκηρύχθηκαν θέσεις οι οποίες δεν ήταν κενές. Τούτο δε, διότι κατά το χρόνο που εκδόθηκε η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. Φ.353.1/13/74783α/Δ1/9.8.2004 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, με την οποία προσκλήθηκαν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής για να επιλεγούν στις θέσεις αυτές, δεν είχε ακόμη εκδοθεί η διαπιστωτική, κατά τους αιτούντες, υπ' αριθμ. Φ. 353.1/14/75589/Δ2-Δ1/10.8.2004 πράξη του ίδιου Υπουργού, με την οποία έληξε η θητεία τους στις θέσεις αυτές - η οποία εκδόθηκε μια ημέρα μετά - με συνέπεια να προκηρυχθούν θέσεις οι οποίες δεν είχαν ακόμη κενωθεί. Ο λόγος είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι ο νόμος δεν προβλέπει την έκδοση ιδιαίτερης διαπιστωτικής πράξης ως αναγκαία για την επέλευση της λήξης της θητείας των αιτούντων, όπως δε προκύπτει από το περιεχόμενό της, με την ως άνω υπ' αριθμ. Φ. 353.1/14/75589/Δ2-Δ1/10.8.2004 πράξη του Υπουργού Παιδείας δεν διαπιστώνεται η λήξη της θητείας των αιτούντων, η οποία επήλθε ευθέως εκ του νόμου, αλλά γνωστοποιούνται απλώς προς τους οικείους Διευθυντές Διευθύνσεων και Προϊσταμένων Γραφείων Εκπαίδευσης οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3260/2004.

14. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω και εφόσον δεν προβάλλεται άλλος λόγος ακυρώσεως, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Διά ταύτα

Κηρύσσει τη δίκη καταργημένη ως προς τον 4ο αιτούντα Νικόλαο Χρύση, ο οποίος παραιτήθηκε από το δικόγραφο της αιτήσεως.

Απορρίπτει την αίτηση ως προς τους λοιπούς αιτούντες.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου, και

Επιβάλλει, συμμετρως, στους αιτούντες ως προς τους οποίους απορρίφθηκε η υπό κρίση αίτηση, τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται το ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ. Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 14 Ιουνίου 2005.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Π.Ζ. Φλώρος Δ. Μουζάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 29ης Μαΐου 2008.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Παπαμεντζελόπουλος Α. Τριάδη

./.

./.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

A.B.

-1-
Αριθμός 3450/2006

Αριθμός 3450/2006
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Απριλίου 2006, με την εξής σύνθεση: Π.Ζ. Φλώρος, Αντιπρόεδρος, Προεδρείων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος που είχε κώλυμα, Α. Γκότσης, Α. Καραμιχαλέλης, Σύμβουλοι, Π. Τσούκας, Μ. Σταματοπούλου, Πάρεδροι, Γραμματέας η Δ. Τετράδη - Χαριλάουτη.

Για να δικάσει την από 6 Νοεμβρίου 2002 έφεση:

των : 1) Πρωθυπουργού και 2) Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, οι οποίοι παρέστησαν με την Β. Παπαθεοδώρου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατά του Παναγιώτη Ρεκλείτη, κατοίκου Νέας Φιλαδέλφειας Αττικής (οδός Μυκηνηών αρ. 12), ο οποίος δεν παρέστη,

και κατά της 118/2002 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Α. Γκότση. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την αντιπρόσβαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους εφέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η έφεση. Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

1
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση, η οποία ασκήθηκε κατά το νόμο χωρίς την καταβολή παραβόλου, ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως 118/2002 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτή αίτηση ακυρώσεως του εφεσίβλητου και ακυρώθηκε η υπ' αριθμ. 6/4-2-2002 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, (Γ' 33/17-2-2000), κατά το μέρος που με αυτή διορίστηκε σε θέση μόνιμου Παρέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ειδικότητας Οικονομολόγου ο Γεώργιος Παπιάς κατά παράλειψη του εφεσίβλητου.

2. Επειδή, νομίμως χωρεί η συζήτηση της υποθέσεως, χωρίς να παραστεί ο εφεσίβλητος, εφόσον, όπως προκύπτει από το ευρισκόμενο στο φάκελο από 6-11-2003 αποδεδεικτικό επιδόσεως της επιμελήτριας του Δικαστηρίου Ελ. Κώη, επιδόθηκαν στον εφεσίβλητο τα νομότυπα και εμπρόθεσμα αντίγραφα της κρινόμενης εφέσεως και της πράξεως του Προέδρου του Τμήματος περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου.

3. Επειδή, με το άρθρο 23 παρ. 1 του Ν. 1566/1985 (α' 167) επανιδρύθηκε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του ν.δ. 4379/1964, ενώ με την παρ. 1 του άρθρου 24 ορίστηκε ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.), αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια Υπηρεσία και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, έργο του δε είναι, μεταξύ άλλων, η επιστημονική έρευνα και η μελέτη των θεμάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (εδ. α'). Περαιτέρω, στο άρθρο 25 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «1. Το κύριο προσωπικό του Π.Ι. αποτελούν οι σύμβουλοι που είναι μόνιμοι και οι πάρεδροι που είναι μόνιμοι ή με θητεία...2. Οι θέσεις των συμβούλων είναι τριάντα (30) και κατανέμονται σε ειδικότητες ως εξής: θεολόγου μία (1) οικονομολόγου μία (1) τριάντα (30) και κατανέμονται σε ειδικότητες ως εξής: α) των μόνιμων παρέδρων δέκα πέντε (15) και κατανέμονται σε ειδικότητες ως εξής: ... οικονομολόγου μία (1) ... 4. Τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού σε θέσεις συμβούλων είναι: α) Διδακτορικό δίπλωμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής αντίστοιχης ειδικότητας ή σε θέματα εκπαίδευσης». (Το τελευταίο εδάφιο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12, παρ. 1 του Ν. 1894/1990 - Α' 110), β) Δημοσιευμένες αξιόλογες επιστημονικές εργασίες

σχετικές με θέματα της εκπαίδευσης ή της ειδικότητας του υποψηφίου, καθώς και: αα)...ββ)...γγ)...δδ)... εε) Για τις θέσεις του οικονομολόγου και νομικού ή πολιτικού επιστήμονα: ι) πτυχίο τμήματος αντίστοιχης ειδικότητας Α.Ε.Ι., της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής ή πτυχίο Α.Ε.Ι. άλλης ειδικότητας που, σε συνδυασμό με την εξειδίκευση που αποκτήθηκε με το διδακτορικό δίπλωμα, καλύπτει το γνωστικό πεδίο της προκηρυσσόμενης θέσης συμβούλου/μόνιμου παρέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (όπως αντικαταστάθηκε με το αρ. 13 Ν. 2517/1997, Α')» υ) δεκαετής τουλάχιστον πραγματική υπηρεσία στην εκπαίδευση (στοι)... 5. Με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, τα ειδικά τυπικά προσόντα των μόνιμων παρέδρων είναι τα ίδια με αυτά των συμβούλων της αντίστοιχης ειδικότητας... 8. Όπου απαιτούνται μεταπτυχιακές σπουδές νοούνται σπουδές στην αντίστοιχη ειδικότητα. Κατά την επιλογή των υποψηφίων συνεκτιμώνται οι σπουδές τους στις επιστήμες της αγωγής. 9. Η πλήρωση των κενών θέσεων συμβούλων και παρέδρων, μόνιμων και με θητεία, γίνεται με διορισμό ύστερα από σχετική προκήρυξη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων... Με την προκήρυξη καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλουν αίτηση και αποδεικτικά στοιχεία των προσόντων τους... 10. Η επιλογή και ο διορισμός των συμβούλων και παρέδρων του Π.Ι. γίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση συλλογικού οργάνου που αποτελείται από τα μέλη του συντονιστικού συμβουλίου του Π.Ι. και τα μέλη του τμήματος για το οποίο είναι υποψήφιοι οι ενδιαφερόμενοι. Στο συλλογικό αυτό όργανο προεδρεύει ο πρόεδρος του Π.Ι. 11...». Περαιτέρω, στην παρ. 3 του άρθρου 90 του ως άνω νόμου ορίζεται ότι: «Η πρώτη πλήρωση όλων των κενών θέσεων κύριου προσωπικού του Π.Ι. γίνεται με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Τέλος, στην παρ. 25 του άρθρου 2 του Ν. 2621/1998 (Α' 136) προβλέπεται ότι: «Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να συγκροτούνται ομάδες εργασίας, στις οποίες μετέχουν υποχρεωτικά μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. ή Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. ή δημόσιοι εκπαιδευτικοί και ιδιώτες που μπορούν, λόγω των επιστημονικών γνώσεων ή της επιστημονικής κατάρτισης και πείρας, να συμβάλλουν στην αποδοτικότερη διεξαγωγή του έργου του Υπουργείου με την κατάρτιση εισηγήσεων, μελετών, νομοθετικών ή διοικητικών κειμένων ή τη διενέργεια ερευνών...».

4. Επειδή, από την αδιάσπαστη διατύπωση της προαναφερθείσας διατάξεως της παρ. 3 του άρθρου 90 του Ν. 1566/1985, κατά την οποία η πρώτη κλήρωση όλων των κενών θέσεων του κύριου προσωπικού του Π.Ι. γίνεται με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου (και όχι του Υπουργού Εθνικής Παιδείας σύμφωνα με την πάγια διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 25), συνάγεται ότι και η πρώτη πλήρωση των δέκα πέντε προβλεπόμενων στο άρθρο 25 παρ. 2 του ίδιου νόμου θέσεων μόνιμων Παρέδρων, οι οποίοι, κατά τη ρητή διάταξη της παρ. 1 του τελευταίου άρθρου, υπάγονται στο κύριο προσωπικό του Π.Ι., γίνεται, μέχρι τη συμπλήρωση όλων των θέσεων αυτών και ανεξάρτητα από το χρόνο της (πρώτης) πληρώσεώς τους, με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Ενόψει αυτών, νόμιμα στην προκειμένη περίπτωση η πλήρωση των προκηρυσσόμενων με την υπ' αριθμ. 6140/8.10.1999 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων τεσσάρων (4) θέσεων μόνιμων Παρέδρων, μεταξύ των οποίων και της επίδικης μίας θέσεως μόνιμου Παρέδρου Οικονομολόγου, έγινε, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 90 παρ. 3 του Ν. 1566/1985, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου από 11.1.2000 εισήγηση προς τον τελευταίο της του ως άνω Υπουργού (της οποίας προηγήθηκε η από 4.2.2000 εισήγηση προς τον τελευταίο της οικείας ομάδας εργασίας), εφόσον, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, επρόκειτο για την πρώτη, από την επανίδρυση του Π.Ι. με το Ν. 1566/1985, πλήρωση θέσεων από τις προβλεπόμενες στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 25 του νόμου αυτού δέκα πέντε (15) θέσεις μόνιμων Παρέδρων. Επομένως, εσφαλμένα κρίθηκε με την εσκαλούμενη απόφαση ότι ήταν μη νόμιμη και ακυρωτέα, ως αναρμοδίως εκδοθείσα, η προσβληθείσα με την αίτηση ακυρώσεως του εφεσίβλητου υπ' αριθμ. 6/4.2.2000 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου περί διορισμού του Γεωργίου Παππά στην επίδικη θέση (ΣτΒ 229/2006, 2696-7/2005 κ.ά). Για το λόγο αυτό, βάσιμα προβαλλόμενο με την κρινόμενη έφεση, πρέπει αυτή να γίνει δεκτή και να εξαφανισθεί η εσκαλούμενη απόφαση.

5. Επειδή, μετά την εξαφάνιση της εσκαλούμενης αποφάσεως το Δικαστήριο προχωρεί, σύμφωνα με το άρθρο 64 του Π.Δ. 18/1989, στην εκδίκαση της αιτήσεως ακυρώσεως.

6. Επειδή, μετά την κατάθεση της πιο πάνω έφεσεως ο εφεσίβλητος Π. Ρεκλείτης, ο οποίος άσκησε την κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως, υπέβαλε την από 11-1-2006 δήλωση παραιτήσεως από την αίτησή του αυτή. Η παραίτησή του όμως αυτή δεν επάγει κατάργηση της παρούσας δίκης, διότι,

Αριθμός 3450/2006

κατά την έννοια του άρθρου 30 του Π.Δ. 18/1989, η παραίτηση από το δικόγραφο ασκηθέντος ενδίκου μέσου επιτρέπεται μέχρι τη συζήτηση της υποθέσεως και, συνεπώς, το δικαίωμα της παραιτήσεως από το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως ακυρώσεως αποκόπηκε με τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής στο Διοικητικό Εφετείο και δεν αναβίωσε με την άσκηση της εφέσεως κατά της εκδοθείσας επί της αιτήσεως ακυρώσεως αποφάσεως (βλ. Σ.τ.Ε. 495/1993, 1024/1991, 2471/1991).

7. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση απαραδέκτως στρέφεται και κατά του υπ' αριθμ. 21/11-1-2000 πρακτικού της συγκροτηθείσας με την υπ' αριθμ. 7581/4.11.1999 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 25 του Ν. 2621/1999, ομάδας εργασίας καθώς και της από 4.2.2000 εισηγήσεως του εν λόγω Υπουργού προς το Υπουργικό Συμβούλιο. Τούτο δε, γιατί οι πράξεις αυτές έχουν το χαρακτήρα απλής γνώμης, η μεν πρώτη προς το κατά το νόμο εισηγούμενο όργανο η δε δεύτερη προς το αποφασίζον (άρθρο 90 παρ. 3 Ν. 1566/1985) και, συνεπώς, στερούνται εκτελεστού χαρακτήρα (βλ. σχετ. ΣτΕ 1544/2005, 2916/2002, 2598, 617/2004). Κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση ασκείται παραδεκτως μόνο κατά της υπ' αριθμ. 6/4.2.2000 πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου, κατά το μέρος που με αυτή διορίσθηκε στην επίδικη θέση ο Γεώργιος Παπάς κατά παράληψη του εφεσίβλητου - αιτούντος.

8. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται, κατ' αρχάς, ότι η συγκρότηση της πιο πάνω ομάδας εργασίας δεν ήταν νόμιμη, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 10 του Ν. 1566/1985, θα έπρεπε να απαρτίζεται από μέλη του συντονιστικού συμβουλίου του Π.Ι. και μέλη του Τμήματος για το οποίο κρίνονται οι υποψήφιοι, ενώ εν προκειμένω εκ των μελών Άντα Κατσίκη - Γκίβαλου δεν είναι μέλος του συντονιστικού συμβουλίου του Π.Ι. ούτε οι υπόλοιποι είναι μέλη του τμήματος στο οποίο ανήκει η θέση. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, γιατί, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην τέταρτη σκέψη, στην προκειμένη περίπτωση δεν επρόκειτο για επιλογή σε θέση μονίμου Παρέδρου του Π.Ι. βάσει των παγίων διατάξεων της παρ. 10 του Ν. 1566/1985, αλλά για πρώτη πλήρωση κενής θέσης μονίμου Παρέδρου ειδικότητας Οικονομολόγου, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 90 παρ. 3 του νόμου αυτού σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 25 του Ν. 2621/1998.

9. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την υπ' αριθμ. 7581/4.11.1999 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, συγκροτήθηκε η προβλεπόμενη από την παρ. 25 του άρθρου 2 του Ν. 2621/1998 ομάδα εργασίας. Στην απόφαση αυτή αναφέρεται ότι έργο της ομάδας αυτής είναι ο έλεγχος των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων για την κατάληψη, μεταξύ άλλων, της προκηρυχθείσας θέσης μονίμου Παρέδρου ειδικότητας Οικονομολόγου του Π.Ι., βάσει των κατατεθέντων από αυτούς δικαιολογητικών και η υποβολή σχετικής εισηγήσεως προς τον Υπουργό. Ακολούθως, στο υπ' αριθμ. 20/11.1.2000 Πρακτικό της ομάδας εργασίας αναφέρεται, κατ' αρχάς, ότι οι φάκελοι όλων των υποψηφίων είναι στη διάθεση της ομάδας αυτής και ότι τα μέλη της, μετά από συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων αποφάσισαν ομόφωνα ότι μεταξύ των υποψηφίων που πληρούν τα τυπικά προσόντα για την κατάληψη των προκηρυχθεισών θέσεων πρέπει, κατά τον έλεγχο των ουσιαστικών τους προσόντων, να δοθεί έμφαση στις υποψηφιότητες με υψηλό επιστημονικό κύρος, εμπειρία σε θέματα εκπαίδευσης καθώς και σε θέματα διδασκαλίας και έρευνας. Περαιτέρω, δε, όπως αναφέρεται στο ίδιο πρακτικό, πρέπει να ληφθεί υπόψη το συγγραφικό, επιστημονικό και ερευνητικό τους έργο και, γενικά, όλα τα στοιχεία περί των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων, όπως αυτά προκύπτουν από τους φακέλους τους, προκειμένου εν συνεχεία να γίνει η αξιολόγηση των εχόντων τα τυπικά προσόντα, η μεταξύ τους σύγκριση και η κατάταξή τους με απόλυτη αξιολογική σειρά. Ακολούθως, στο πρακτικό της ομάδας εργασίας παρατίθεται σύντομο βιογραφικό και γίνεται παρουσίαση των προσόντων των δέκα τριών (13) υποψηφίων για την κατάληψη της προκηρυχθείσας θέσης. Ειδικότερα, για τον Γ. Παπά αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι είναι 58 ετών, έχει 28 χρόνια πραγματική υπηρεσία στην εκπαίδευση, έχει πτυχίο Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Diploma in Education στα Οικονομικά και Στατιστικά της Εκπαίδευσης από το University of London, διδακτορικό δίπλωμα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, έχει διάφορες επιμορφώσεις και γνωρίζει αγγλικά και γαλλικά. Ως προς το συγγραφικό του έργο αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι έχουν δημοσιευθεί 18 άρθρα του σε περιοδικά εσωτερικού και τέσσερα σε ξένα περιοδικά, έχουν εκδοθεί δύο βιβλία του, έχουν δημοσιευθεί επτά εισηγήσεις-ανακοινώσεις του σε πρακτικά συνεδρίων και ημερίδες, ενώ, τέλος, αναφέρονται διάφορες επιστημονικές του δραστηριότητες. Για τον αιτούντα στο ίδιο πρακτικό αναφέρεται ότι είναι 44 ετών, έχει 20 χρόνια πραγματικής υπηρεσίας στην εκπαίδευση, έχει πτυχίο από την Ανώτατη Βιομηχανική Σχολή Πειραιώς (Διοίκηση

Επιχειρήσεων), πτυχία μηχανολόγου μηχανικού ΑΣΕΤΕΜ/ΣΕΛΕΤΕ, ΠΑΤΕΣ/ΣΕΛΕΤΕ και Στατιστικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πειραιά, έχει διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, έχει λάβει μέρος σε επιμορφωτικά σεμινάρια και γνωρίζει, κατά δήλωσή του, αγγλικά, γαλλικά και ρωσικά. Ως προς το συγγραφικό του αναφέρεται ότι έχει συγγράψει τέσσερα βιβλία, έχει έξι δημοσιευμένες εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά του εξωτερικού και τρεις εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων και δύο εργασίες υπό δημοσίευση, ενώ, τέλος, αναφέρονται εκτενώς άλλες δραστηριότητές του. Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος της ομάδας εργασίας αναφέρει ότι από τους 13 υποψηφίους για την κατάληψη της επίδικης θέσης πρέπει να αποκλεισθούν για τυπικούς λόγους επτά (7) και να αξιολογηθούν οι υπόλοιποι έξι (6) υποψήφιοι. Στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των υποψηφίων αυτών αναφέρει για τον Γ. Παπά, μεταξύ άλλων, ότι έχει ένα κανονιστικό επιστημονικό έργο δημοσιευμένο σε επιστημονικά περιοδικά, πλούσια εμπειρία από τη διδασκαλία του σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και από τη συμμετοχή του σε επιμορφωτικά προγράμματα, ημερίδες, σεμινάρια και συνέδρια. Εξάλλου, για τον αιτούντα αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι έχει 20 χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση, εκθέτει δε συνοπτικά το συγγραφικό του έργο. Στη συνέχεια κρίνει ότι ο Γ. Παπάς υπερέχει όλων των συνυποψηφίων του και θεωρεί ότι είναι ο καταλληλότερος για να καταλάβει την προκηρυσσόμενη θέση. Κατόπιν των ανωτέρω, ο Πρόεδρος της ομάδας εργασίας ζήτησε από τα μέλη της ομάδας να εξετάσουν το συγγραφικό, επιστημονικό και ερευνητικό έργο και τα εν γένει προσόντα των υποψηφίων και την όλη προσφορά τους στην εκπαίδευση, με βάση τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί από αυτούς και έχουν λεπτομερώς εξετασθεί από όλα τα μέλη της ομάδας εργασίας, σε συνδυασμό με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του Π.Σ., ώστε να προταθεί στον Υπουργό Παιδείας ο καταλληλότερος για την κατάληψη της επίδικης θέσης. Τέλος, όπως αναφέρεται στο ίδιο πρακτικό, ακολούθησε συζήτηση, ανάλυση των έργων των υποψηφίων και συγκριτική αξιολόγηση των υποψηφίων, κατόπιν αυτών δε τα μέλη της ομάδας εργασίας, μετά από ψηφοφορία, αποφάσισαν ομόφωνα να προτείνουν το διορισμό του Γ. Παπά στην προκηρυσσόμενη θέση μόνιμου Παρέδρου ειδικότητας Οικονομολόγου. Ακολούθως, ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με την από 4.2.2000 εισήγησή του προς το Υπουργικό Συμβούλιο-, παραπέμποντας στο πιο πάνω πρακτικό της ομάδας εργασίας, πρότεινε το διορισμό στην προκηρυσσόμενη θέση μόνιμου Παρέδρου του Π.Ι. τον Γ. Παπά, αναφέροντας σχετικά ότι «έχει κάνει πολύ καλές βασικές και μεταπτυχιακές σπουδές, έχει πλούσιο συγγραφικό έργο, έχει πολλά δημοσιευμένα άρθρα, είναι μέλος πολλών επιστημονικών ενώσεων και υπερτερεί έναντι όλων των υποψηφίων». Κατόπιν αυτού, το Υπουργικό Συμβούλιο με την προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 6/4.2.2000 πράξη του προέβη στο διορισμό του Γ. Παπά στην πιο πάνω θέση.

10. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση είναι ακυρωτέα, γιατί το ως άνω συλλογικό όργανο προέβη αυθαίρετως και παρανόμως στον καθορισμό πέραν των απαιτούμενων από το νόμο τυπικών προσόντων και επί πλέον κριτηρίων για την επιλογή των υποψηφίων, με τον τρόπο δε αυτό περιόρισε τη διακριτική ευχέρεια που του παρέχει ο νόμος, προκειμένου να εισηγηθεί για την επιλογή των υποψηφίων στις προκηρυσσόμενες θέσεις, θεσπίζοντας κριτήρια κανονιστικού χαρακτήρα κατά παράβαση του άρθρου 25 του Ν. 1566/1985. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, γιατί, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του προαναφερθέντος πρακτικού, το πιο πάνω συλλογικό όργανο δεν προέβη στη θέσπιση κριτηρίων κανονιστικού χαρακτήρα, πέραν των προβλεπόμενων στο νόμο, για την επιλογή των υποψηφίων, τα αναφερόμενα δε στο πρακτικό της επίμαχης συνεδριάσεως κριτήρια συνιστούν στοιχεία (ουσιαστικής) αξιολογήσεως των εχόντων τα τυπικά προσόντα υποψηφίων, τα οποία συμπληρώνουν την αιτιολογία της εισηγήσεως του οργάνου αυτού ως προς την επιλογή των καταλληλότερων για την κατάληψη των πιο πάνω θέσεων (βλ. ΣτΕ 617/2004).

11. Επειδή, η ως άνω κρίση περί επιλογής και διορισμού στην επίδικη θέση του παρεμβαίνοντος κατά παράλειψη του εφεσβλήτου – αιτούντος είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη. Και τούτο γιατί δεν προκύπτει από το πρακτικό της ομάδας εργασίας ούτε από την εισήγηση του Υπουργού Παιδείας προς το Υπουργικό Συμβούλιο σε ποια, συγκεκριμένα, προσόντα κρίθηκε ότι υπερτερεί ο παρεμβαίνων έναντι του εφεσβλήτου αιτούντος, ο οποίος, σύμφωνα με το σχετικό πρακτικό της ομάδας εργασίας, εμφανίζεται να συγκεντρώνει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για την κατάληψη της επίδικης θέσεως. Επομένως, για το λόγο αυτό, βάσιμα προβαλλόμενο με την κρινόμενη αίτηση, πρέπει αυτή να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 6/4.2.2000 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, κατά το μέρος που με αυτή διορίσθηκε σε θέση

μονίμου Παρέδρου, ειδικότητας Οικονομολόγου, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ο Γ. Παπάς κατά παράλειψη του εφεσιβλήτου-αιτούντος.

12. Επειδή, μετά την ακύρωση, για τον προαναφερθέντα λόγο, της προσβαλλόμενης πράξεως παρέλκει η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως, η δε υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στη Διοίκηση για νέα νόμιμα αιτιολογημένη κρίση, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την έφεση.

Εξαφανίζει την απόφαση 118/2002 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Δικάζει την αίτηση ακυρώσεως και τη δέχεται, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Ακυρώνει εν μέρει την υπ' αριθμ. 6/4.2.2000 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (Γ' 33/17.2.2000) και αναπέμπει την υπόθεση στη Διοίκηση, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου της αιτήσεως ακυρώσεως και

Συμψηφίζει τη δικαστική δαπάνη των δύο βαθμών μεταξύ του Δημοσίου και του εφεσιβλήτου-αιτούντος.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 2 Μαΐου 2006

Ο Πρόεδρος των Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας

Π. Ζ. Φλώρος Δ. Τετράδη-Χαρλαύτη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Μουζάκη

1

-1-

Αριθμός 3450/2006

./.

./.

./.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 11ης Ιανουαρίου 2007 (*)

"Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων - Άρθρο 39 ΕΚ - Εμπόδια -Επαγγελματική κατάρτιση - Εκπαιδευτικοί - Απόρριψη υποψηφιότητας συμμετοχής σε πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικού απασχολούμενου σε σχολείο άλλου κράτους μέλους"

Στην υπόθεση C-40/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Overklagandenamnden for Hogskolan (Σουηδία) με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Φεβρουαρίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

Kaj Lyyski

κατά

Umea universitet,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Rosas, πρόεδρο τμήματος, Α. Borg Barthet και J. Malenovsky (εισηγητή), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl

γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης

Απριλίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Wistrand,

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Nowakowski,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη L. Strom van Lier και τον G. Rozet,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 12 ΕΚ και 39 ΕΚ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του K. Lyyski, Σουηδού υπηκόου που απασχολείται ως εκπαιδευτικός σε σχολείο της Φινλανδίας, και του Umea universitet (Σουηδία) με αντικείμενο την απόρριψη της υποψηφιότητας που είχε υποβάλει για την παρακολούθηση προγράμματος κατάρτισης στο πανεπιστήμιο αυτό.

Το νομικό πλαίσιο

Το κοινοτικό δίκαιο

3 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, ΕΚ ορίζει τα εξής:

"Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη:

[...]

π) συμβολή σε μία παιδεία και κατάρτιση υψηλού επιπέδου, καθώς και στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών·

[...]"

4 Το άρθρο 12, πρώτο εδάφιο, ΕΚ ορίζει τα εξής:

"Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας."

5 Το άρθρο 39, παράγραφοι 1 και 2, ΕΚ ορίζει τα εξής:

"1. Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας.

2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας."

6 Το άρθρο 149, παράγραφοι 1 και 2, ΕΚ έχει ως εξής:

"1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο

της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

[...]
- να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών [...]

[...]"
7 Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 150, παράγραφοι 1 και 2, ΕΚ:

"1. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

[...]
- να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,

[...]"

Το εθνικό δίκαιο

Οι διατάξεις που αφορούν τις προϋποθέσεις προσλήψεως εκπαιδευτικών με καθεστώς αορίστου χρόνου στη Σουηδία

8 Το κεφάλαιο 2, άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, σημεία 1 και 2, και δεύτερο εδάφιο, του νόμου 1985:1100 περί της σχολικής εκπαίδευσης [skollagen (1985:1100)], στο εξής: νόμος περί σχολικής εκπαίδευσης] ορίζει ότι έχει τα προσόντα για να προσληφθεί με σύμβαση αορίστου χρόνου ως εκπαιδευτικός, νηπιαγωγός ή παιδαγωγός ελεύθερου χρόνου, στο δημόσιο σχολικό σύστημα, όποιος:

"1. έχει σουηδικό πτυχίο εκπαιδευτικού ή πτυχίο παιδαγωγού παιδιών ή νέων, σύμφωνα με τις κανονιστικές διατάξεις που θέσπισε η κυβέρνηση βάσει του κεφαλαίου 1, άρθρο 11, του νόμου 1434:1992, περί της ανωτέρας εκπαίδευσης [hogskolelagen (1992:1434)], ή ισοδύναμη εκπαίδευση βάσει προηγούμενου καθεστώτος, με βασική κατεύθυνση εκπαίδευσης ανάλογη με αυτή που απαιτεί η θέση ή

2. έχει λάβει από τη Högskoleverket (υπηρεσία ανωτάτης εκπαίδευσης) πιστοποιητικό ικανότητας σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 4a και 4b.

Όποιος δεν έχει τα προσόντα αυτά μπορεί πάντως να προσληφθεί με σύμβαση αορίστου χρόνου αν ο αριθμός των εχόντων τα προσόντα υποψηφίων είναι ανεπαρκής, αν η πρόσληψη δικαιολογείται από ιδιαίτερους λόγους, αν το πρόσωπο αυτό έχει ισοδύναμα επαγγελματικά προσόντα στα διδακτικά αντικείμενα που συνδέονται με τη θέση που πρόκειται να καταλάβει και αν μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλος για διδασκαλία. [...]"

9 Το κεφάλαιο 2, άρθρο 4 bis, του νόμου περί σχολικής εκπαίδευσης ορίζει τα εξής:

"Όποιος έχει ακολουθήσει σπουδές εκπαιδευτικού στο εξωτερικό λαμβάνει βεβαίωση που πιστοποιεί τα προσόντα του αν οι σπουδές αυτές, μόνες ή σε συνδυασμό με επαγγελματική πείρα, ισοδυναμούν με την εκπαίδευση των παιδαγωγών που προβλέπει το άρθρο 4, εδάφιο πρώτο, σημείο 1. [...]"

1. Οι διατάξεις που αφορούν το επίδικο στην κύρια δίκη πρόγραμμα κατάρτισης

10 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, σύμφωνα με το νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό του 2002, εφαρμόζεται εδώ και μερικά χρόνια ένα ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικών ("sarskild lararutbildning", στο εξής: πρόγραμμα SAL ή προγράμματα κατάρτισης SAL), προκειμένου να εκπαιδευτεί μεγαλύτερος αριθμός εκπαιδευτικών, λαμβανομένων υπόψη, αφενός, της μεγάλης αύξησης του αριθμού των μαθητών και, αφετέρου, του μεγάλου αριθμού των συνταξιοδοτούμενων εκπαιδευτικών.

11 Ο κανονισμός 2001:740 για τα ειδικά προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών (förfordning om sarskilda Lararutbildningar (2001:740), στο εξής: κανονισμός SAL) προβλέπει τις διατάξεις που σχετίζονται με τα προγράμματα κατάρτισης SAL. Αναθέτει σε έξι πανεπιστήμια και κέντρα ανώτερης εκπαίδευσης το έργο της κατάρτισης των εκπαιδευτικών που δεν έχουν τα απαιτούμενα προσόντα για να προσληφθούν με σύμβαση αορίστου χρόνου από σουηδικά σχολεία ή που επιθυμούν να αποκτήσουν επιπλέον προσόντα. Με την πρωτοβουλία αυτή προβλέπεται ότι θα εκπαιδευθούν και θα αποκτήσουν τα σχετικά προσόντα 4 000 περίπου εκπαιδευτικοί. Ο κανονισμός SAL άρχισε να ισχύει την 1η Νοεμβρίου 2001 και εφαρμόζεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

"Ο παρών κανονισμός περιέχει διατάξεις που αφορούν τα προγράμματα ανώτερης κατάρτισης που οργανώνονται με ειδικά μέσα με σκοπό να παράσχουν στους σπουδαστές τη δυνατότητα να παρουσιαστούν στις εξετάσεις των εκπαιδευτικών."

13 Το άρθρο 2 του κανονισμού SAL, με τίτλο "Τόπος των προγραμμάτων κατάρτισης", ορίζει τα εξής:

"Τα προγράμματα κατάρτισης διεξάγονται στα πανεπιστήμια και στα κέντρα ανώτερης εκπαίδευσης που ορίζονται από το κράτος. Υπό τον όρο "κέντρο ανώτερης εκπαίδευσης" νοούνται στο εξής τόσο τα πανεπιστήμια όσο και τα κέντρα ανώτερης εκπαίδευσης."

14 Το άρθρο 3 του κανονισμού SAL, με τίτλο "Σκοπός των προγραμμάτων κατάρτισης", ορίζει τα εξής:

"Τα προγράμματα κατάρτισης διεξάγονται προκειμένου να ανταποκριθούν ταχέως στις ανάγκες σε καταρτισμένους εκπαιδευτικούς και καλύπτονται τα αντικείμενα ή τις κατευθύνσεις που επιλέγονται από τα κέντρα ανώτερης εκπαίδευσης κατόπιν συνεννόησης με τις ενδιαφερόμενες τοπικές κοινότητες."

15 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις συμμετοχής, το άρθρο 6 του κανονισμού SAL ορίζει τα εξής:

"Όποιος δεν πληροί τις προϋποθέσεις προσλήψεως με σύμβαση αορίστου χρόνου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 2, άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, σημεία 1 και 2, του [νόμου περί σχολικής εκπαίδευσης], μπορεί να γίνει δεκτός σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης εφόσον:

1. βάσει προηγούμενης ανωτάτης εκπαίδευσης ή επαγγελματικής εμπειρίας πληροί τις προϋποθέσεις για να λάβει πτυχίο εκπαιδευτικού για διδασκαλία στο μάθημα ή στην κατεύθυνση τις οποίες αφορά η εκπαίδευση και
2. έχει προσληφθεί ως εκπαιδευτικός από εκπρόσωπο εκπαιδευτικού ιδρύματος στο οποίο μπορεί να διεξαχθεί το πρακτικό μέρος της κατάρτισης.

Ο υποψήφιος που πληροί τις προϋποθέσεις προσλήψεως με σύμβαση αορίστου χρόνου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 2, άρθρο 4, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2, του [νόμου περί σχολικής εκπαίδευσης], πληροί επίσης τις προϋποθέσεις για την κατάρτιση αν αυτή οδηγεί στην απόκτηση των προσόντων για διδασκαλία σε επιπλέον ένα ή περισσότερα μαθήματα ή κατευθύνσεις."

16 Το άρθρο 7 του κανονισμού SAL ορίζει τα εξής:

"Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6, ο υποψήφιος πρέπει να έχει τύχει ανώτερης εκπαίδευσης τέτοιας ώστε να μπορεί να λάβει πτυχίο εκπαιδευτικού σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, ή να αποκτήσει τα προσόντα για τη διδασκαλία άλλου αντικειμένου, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2. Με πανεπιστημιακή εκπαίδευση ισοδυναμούν οι αντίστοιχες γνώσεις που ο υποψήφιος απέκτησε στη Σουηδία ή στο εξωτερικό."

17 Το άρθρο 10 του κανονισμού SAL προβλέπει ότι τα προγράμματα κατάρτισης SAL διεξάγονται με μειωμένο κατά το ήμισυ τουλάχιστον ωράριο και πρέπει να ολοκληρωθούν το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2006. Η συνολική διάρκεια του προγράμματος κατάρτισης για ένα σπουδαστή ολοκληρώνεται υποχρεωτικά με τη συγκέντρωση 60 μονάδων. Τα εν λόγω προγράμματα κατάρτισης πρέπει να σχεδιάζονται με βάση την προηγούμενη εκπαίδευση και επαγγελματική πείρα κάθε σπουδαστή.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Ο K. Lyyski, Σουηδός υπήκοος, υπέβαλε αίτηση για να παρακολουθήσει, στο πλαίσιο του προγράμματος SAL, πρόγραμμα κατάρτισης στο Umea universitet από το φθινόπωρο του 2004.

19 Στον φάκελο της υποψηφιότητάς του ανέφερε ότι, κατά τη διάρκεια του προγράμματος αυτού, θα απασχολούνταν ως εκπαιδευτικός σε σουηδόφωνο λύκειο στο Abo (Φινλανδία).

20 Το Umea universitet απέρριψε την αίτησή του. Έκρινε ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό SAL, όπως ερμηνεύεται τόσο από το ίδιο όσο και από το σουηδικό Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, ο K. Lyyski δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις για να τύχει της κατάρτισης που παρέχεται στο πλαίσιο του προγράμματος SAL, καθόσον δεν απασχολούνταν σε σουηδικό σχολείο και θα έπρεπε, κατά συνέπεια, να παρακολουθήσει το πρακτικό μέρος του προγράμματος στη Φινλανδία.

21 Ο K. Lyyski άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά της αποφάσεως με την οποία το Umea universitet απέρριψε την υποψηφιότητά του. Υποστήριξε ότι έπρεπε να αναγνωρισθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να γίνει δεκτός στο εν λόγω πρόγραμμα και ότι, ως Σουηδός υπήκοος που κατοικεί στη Φινλανδία και απασχολείται σε σουηδόφωνο λύκειο του κράτους μέλους αυτού, διέθετε επαρκή επαγγελματική πείρα για να ακολουθήσει τη σταδιοδρομία του εκπαιδευτικού.

22 Το Umea universitet υποστήριξε ότι η απασχόληση σε σχολείο στη Σουηδία, ως προϋπόθεση προσβάσεως στα προγράμματα κατάρτισης SAL, δικαιολογείται από λόγους αντικειμενικούς και ανάλογους του σκοπού των προγραμμάτων αυτών.

23 Το αιτούν δικαστήριο κάνει μνεία των άρθρων 12 ΕΚ και 149, παράγραφος 1, ΕΚ, καθώς και των αποφάσεων του Δικαστηρίου, της 7ης Φεβρουαρίου 1979, 115/78, Kloosters (Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 169), της 13ης Φεβρουαρίου 1985, 293/83, Gravier (Συλλογή 1985, σ. 593), της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 24/86, Blaizot (Συλλογή 1988, σ. 379), και της 11ης Ιουλίου 2002, C/224/98, D'Hoop (Συλλογή 2002, σ. I-6191), και εκτιμά ότι η επίδικη περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου και ότι, ως εκ τούτου, τίθεται το ζήτημα αν η προϋπόθεση της απασχολήσεως σε σουηδικό σχολείο, προκειμένου να γίνει κάποιος δεκτός στα προγράμματα κατάρτισης SAL, είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο.

24 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Overklagandenamnden för Hogskolan αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

"1. Εμποδίζει το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα δε το άρθρο 12 ΕΚ, το να τίθεται, κατά την εξέταση του αν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για συμμετοχή σε πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικών, η οποία σκοπό έχει να καλύψει σε σύντομο χρόνο τις ανάγκες σε ειδικευμένους εκπαιδευτικούς στη Σουηδία, η υποχρέωση να απασχολείται ο αιτών σε σουηδικό σχολείο; Μπορεί η απαίτηση αυτή να θεωρηθεί δικαιολογημένη και αναλογική;

2. Επιρεάζεται η απάντηση στο πρώτο ερώτημα αναλόγως του αν ο αιτών τη συμμετοχή στο ως άνω πρόγραμμα κατάρτισης, ο οποίος απασχολείται σε σχολείο άλλου κράτους μέλους πλην του Βασιλείου της Σουηδίας, είναι Σουηδός υπήκοος ή υπήκοος κάποιου άλλου κράτους μέλους;

3. Επιρεάζεται η απάντηση στο πρώτο ερώτημα αναλόγως του αν το ως άνω πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικών παρέχεται μόνο για περιορισμένο χρόνο ή αν πρόκειται για ένα πιο μόνιμο πρόγραμμα κατάρτισης;"

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

25 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο εθνική διάταξη που οργανώνει πρόγραμμα κατάρτισης προσωρινού χαρακτήρα προοριζόμενο να καλύψει σε σύντομο χρόνο τη ζήτηση καταρτισμένων εκπαιδευτικών σε ένα κράτος μέλος, η οποία εφαρμόζεται κατά τρόπον ώστε να συμμετέχουν στο εν λόγω πρόγραμμα κατάρτισης μόνον υποψήφιοι που απασχολούνται σε σχολεία του εν λόγω κράτους μέλους και αν, προκειμένου να εκτιμηθεί κάτι τέτοιο, έχει σημασία το αν το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα έχει μόνιμο ή μη μόνιμο χαρακτήρα και το ότι οι υποψήφιοι είναι ή όχι υπήκοοι του κράτους μέλους αυτού.

26 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα αυτά, πρέπει προηγουμένως να εξεταστεί αν μία περίπτωση όπως η επίδικη στην κύρια δίκη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.

27 Στην κρινομένη υπόθεση, το πρόγραμμα κατάρτισης για το οποίο υπέβαλε αίτηση συμμετοχής ο προσφεύγων της κύριας δίκης στο πλαίσιο του προγράμματος SAL έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό την παροχή κατάρτισης στους εκπαιδευτικούς οι οποίοι δεν διαθέτουν τα προσόντα που είναι αναγκαία για την πρόσληψή τους με σύμβαση αορίστου χρόνου από σουηδικό σχολείο κατά την κανονική διαδικασία που προβλέπει ο νόμος περί σχολικής εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα αυτό, το οποίο εφαρμόζεται για ορισμένο χρονικό διάστημα με συγκεκριμένους πόρους που προβλέπονται από τον προϋπολογισμό του κράτους, έχει ως στόχο την παροχή ειδικών προσόντων με σκοπό την άσκηση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού με καθυστέρησιν αορίστου χρόνου. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι ο κανονισμός SAL έχει ως σκοπό την επαγγελματική κατάρτιση. Επιπλέον, η κατάρτιση αυτή παρέχεται από ορισμένα μόνον πανεπιστήμια και κέντρα ανώτερης εκπαίδευσης.

28 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 25 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Gravier, οι όροι προσβάσεως στην επαγγελματική εκπαίδευση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ (βλ. επίσης αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 2004, C/765/03, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 2004, σ. I/6427, σκέψη 25, και της 7ης Ιουλίου 2005, C/147/03, Επιτροπή κατά Αυστρίας, Συλλογή 2005, σ. I/5969, σκέψη 32).

29 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι τόσο η ανώτερη όσο και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελούν επαγγελματική εκπαίδευση (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Blaizot, σκέψεις 15 έως 20, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 42/87, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1988, σ. 5445, σκέψεις 7 και 8, και προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 33). Το αν η

εκπαίδευση έχει ή όχι μόνιμο χαρακτήρα δεν ασκεί επιρροή κατά την εκτίμηση αυτή.

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, απόφαση που λαμβάνεται στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως αυτή που απέρριψε την αίτηση του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, μπορεί να εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.

31 Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων κατά την έννοια του άρθρου 39, παράγραφος 1, ΕΚ, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι κάθε κοινοτικός υπήκοος, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του και της ιθαγένειάς του, ο οποίος έκανε χρήση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω άρθρου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1999, C718/95, Techoene, Συλλογή 1999, σ. I7345, σκέψη 27).

32 Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, ο οποίος ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό του οποίου είναι υπήκοος και, ως εκ τούτου, η περίπτωση του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν μία εθνική νομοθετική ρύθμιση όπως ο κανονισμός SAL έρχεται σε αντίθεση με τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου.

33 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, η παρατήρηση ότι το άρθρο 12 ΕΚ, του οποίου γίνεται ρητή μείνα από το αιτούν δικαστήριο και το οποίο καθιερώνει τη γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας, μπορεί να εφαρμοστεί αυτοτελώς μόνο σε καταστάσεις διεπόμενες από το κοινοτικό δίκαιο για τις οποίες η Συνθήκη δεν προβλέπει ειδική απαγόρευση των διακρίσεων (βλ. αποφάσεις της 26ης Νοεμβρίου 2002, C7100/01, Oteiza Olazabal, Συλλογή 2002, σ. I710981, σκέψη 25, της 11ης Δεκεμβρίου 2003, C7289/02, AMOK, Συλλογή 2003, σ. I715059, σκέψη 25, και της 29ης Απριλίου 2004, C7387/01, Weigel, Συλλογή 2004, σ. I74981, σκέψη 57).

34 Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, η αρχή αυτή τέθηκε σε εφαρμογή και συγκεκριμενοποιήθηκε με το άρθρο 39 ΕΚ, παράγραφος 2, ΕΚ. Παρέλκει, επομένως, η κρίση επί της εφαρμογής του άρθρου 12 ΕΚ (προπαρατεθείσα απόφαση Weigel, σκέψεις 58 και 59).

35 Στη συνέχεια, πρέπει να τονιστεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη ότι όλες οι διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ασκήσεως, εκ μέρους των κοινοτικών υπηκόων, επαγγελματικών δραστηριοτήτων οποιασδήποτε φύσεως στο σύνολο του εδάφους της Κοινότητας και αποκλείουν μέτρα που θα μπορούσαν να αποβούν δυσμενή για τους εν λόγω υπηκόους όταν αυτοί επιθυμούν να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 1988, 154/87 και 155/87, Wolf κ.λπ., Συλλογή 1988, σ. 3897, σκέψη 13, της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 94, προπαρατεθείσα απόφαση Techoene, σκέψη 37, αποφάσεις της 27ης Ιανουαρίου 2000, C-190/98, Graf, Συλλογή 2000, σ. I-493, σκέψη 21, και της 17ης Μαρτίου 2005, C7109/04, Kranemann, Συλλογή 2005, σ. I72421, σκέψη 25).

36 Δεν αμφισβητείται ότι η πρόσληψη των εκπαιδευτικών με σύμβαση ορισμένου χρόνου είναι ανοιχτή σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών που διαθέτουν τα αναγκαία για τη διδασκαλία προσόντα. Συναφώς, η Σουηδική Κυβέρνηση υποστηρίζει, χωρίς να αμφισβητείται ως προς το σημείο αυτό, ότι τα προγράμματα κατάρτισης SAL απευθύνονται ακριβώς στους υπηκόους άλλων κρατών μελών που έχουν προσληφθεί ως εκπαιδευτικοί στη Σουηδία με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και οι οποίοι είναι πιθανότερο απ' ό,τι οι Σουηδοί υπήκοοι να μη διαθέτουν όλα τα προσόντα για να αποκτήσουν πρόσβαση στις μόνιμες θέσεις εκπαιδευτικών με τη συνήθη διαδικασία.

37 Εντούτοις, στον βαθμό που μία εθνική νομοθετική ρύθμιση όπως ο κανονισμός SAL εφαρμόζεται κατά τρόπον ώστε να απαιτείται από τους υποψηφίους σπουδαστές ενός προγράμματος κατάρτισης να απασχολούνται σε σχολείο του οικείου κράτους μέλους, ο συνακόλουθος αποκλεισμός των υποψηφιοτήτων εκπαιδευτικών που απασχολούνται σε σχολείο άλλου κράτους μέλους είναι δυνατό να αποτελέσει δυσμενή μεταχείριση των υπηκόων που εργάζονται σε άλλα κράτη μέλη, και ιδίως εκείνων οι οποίοι, όπως ο προσφεύγων της κύριας δίκης, έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους στην ελεύθερη κυκλοφορία. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή μιας τέτοιας νομοθετικής ρυθμίσεως φαίνεται ότι μπορεί να παρεμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, πράγμα που απαγορεύεται κατ' αρχήν από το άρθρο 39 ΕΚ.

38 Τέλος, καίτοι η απαίτηση περί απασχολήσεως των υποψηφίων για τα προγράμματα κατάρτισης SAL σε σουηδικά σχολεία αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, θα μπορούσε, εντούτοις, να μην εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 39 ΕΚ, αν επιδίωκε νόμιμο

σκοπό σύμφωνο με τη Συνθήκη και αν δικαιολογούνταν από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος. Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, όμως, θα έπρεπε η εφαρμογή του μέτρου αυτού να μπορεί να εγγραφεί την υλοποίηση του στόχου αυτού και να μην υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του μέτρου (βλ. μεταξύ άλλων απόφαση της 31ης Μαρτίου 1993, C719/92, Kraus, Συλλογή 1993, σ. I71663, σκέψη 32, απόφαση Bosman, προπαρατεθείσα, σκέψη 104, απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-224/01, Kobler, Συλλογή 2003, σ. I-1023, σκέψη 77, και απόφαση Kranemann, προπαρατεθείσα, σκέψη 33).

39 Από τα άρθρα 149 ΕΚ και 150 ΕΚ προκύπτει ότι η οργάνωση τόσο του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και της επαγγελματικής εκπαίδευσης αποτελεί ευθύνη των κρατών μελών. Η ευθύνη αυτή προϋποθέτει μεταξύ άλλων τη συντήρηση ή τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος, που πρέπει κατά συνέπεια να αποτελούν νόμιμους σκοπούς υπό το πρίσμα των διατάξεων της Συνθήκης. Δεν αμφισβητείται ότι ο SAL εντάσσεται ακριβώς στο πλαίσιο αυτό.

40 Όσον αφορά την εκτίμηση των επιτακτικών λόγων γενικού συμφέροντος, δεν αμφισβητείται ότι η θέσπιση του κανονισμού SAL εντάσσεται στο πλαίσιο της ελλείψεως στη Σουηδία καταρτισμένων εκπαιδευτικών προσληφθέντων με σύμβαση αορίστου χρόνου κατά την κανονική διαδικασία που προβλέπει ο νόμος περί σχολικής εκπαίδευσης. Από τον φάκελο προκύπτει ότι η έλλειψη αυτή αποτελεί συνέπεια στο κράτος μέλος αυτό, πρώτον, του σημαντικού αριθμού συνταξιοδοτήσεων τέτοιων εκπαιδευτικών, δεύτερον, του ανεπαρκούς αριθμού διπλωματούχων που πληρούν τις προϋποθέσεις προσβάσεως στη σχετική κανονική διαδικασία και, τέλος, της αύξησής του αριθμού των μαθητών των σχολείων. Δεδομένου ότι δεν αμφισβητείται πλέον ότι η πρόσληψη με σύμβαση αορίστου χρόνου διπλωματούχων εκπαιδευτικών, καιτοι είναι ανοιχτή σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών που διαθέτουν τους αναγκαίους τίτλους σπουδών, δεν κατέστη δυνατό να ικανοποιηθεί τις ανάγκες αυτού του κράτους μέλους σε εκπαιδευτικούς, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι εθνικές αρχές είχαν το δικαίωμα να καταφύγουν στις υπηρεσίες εκπαιδευτικών που έχουν προσληφθεί με σύμβαση ορισμένου χρόνου.

41 Επομένως, τίθεται το ερώτημα αν η εφαρμογή του κανονισμού SAL ανταποκρίνεται στην επιταγή περί αναλογικότητας έναντι του επιδιωκόμενου σκοπού.

42 Κατ' αρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι τα προγράμματα κατάρτισης SAL παρέχονται από έξι μόνον πανεπιστήμια και κέντρα ανώτερης εκπαίδευσης, με ειδικούς πόρους προβλεπόμενους από τον κρατικό προϋπολογισμό και με στόχο την κατάρτιση 4 000 εκπαιδευτικών. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, το εν λόγω πρόγραμμα κατάρτισης είχε μάλλον μεμονωμένο χαρακτήρα.

43 Εξάλλου, απαιτείται από τους υποψηφίους για την ειδική εκπαίδευση να απασχολούνται σε σουηδικό σχολείο. Φαίνεται ότι η απαίτηση αυτή, η οποία θα μπορούσε να παρακαλώει την πρόσβαση, στο εν λόγω πρόγραμμα κατάρτισης, εκπαιδευτικών που ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος, συνδέεται με την εφαρμογή του πρακτικού μέρους της ειδικής εκπαίδευσης. Η πρακτική αυτή πραγματοποιείται καταρχήν στον τόπο όπου ο εκπαιδευτικός ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα. Αν η εν λόγω πρακτική πραγματοποιούνταν σε περιβάλλον ξένο προς το σουηδικό σχολικό σύστημα, η παρακολούθηση και η αξιολόγησή της θα ήταν προφανώς δυσχερέστερες.

44 Επίσης, προκειμένου να εκτιμηθεί αν η εφαρμογή του εν λόγω μέτρου υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, επβάλλεται να εξεταστούν οι προϋποθέσεις που αφορούν την πρακτική του εν λόγω εκπαιδευτικού προγράμματος. Από τα στοιχεία που παρέσχε η Σουηδική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι ορισμένα εκπαιδευτικά κέντρα ή πανεπιστήμια θα μπορούσαν να παρέχουν στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να πραγματοποιούν σε αυτά την εν λόγω πρακτική. Επιπλέον, η ως άνω κυβέρνηση δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο η πρακτική να πραγματοποιείται σε σχολείο διαφορετικό από εκείνο στο οποίο απασχολείται ως εκπαιδευτικός ο υποψήφιος. Υπ' αυτές τις συνθήκες, τα πληροφοριακά στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν αρκούν για να προσδιοριστεί με ακρίβεια αν η πρακτική συνιστά ουσιώδες και υποχρεωτικό στοιχείο του εν λόγω προγράμματος κατάρτισης.

45 Επιπλέον, η διδασκαλική δραστηριότητα που ασκεί ο προσφεύγων της κύριας δίκης εγγυάται εκ των προτέρων ότι ο εν λόγω εκπαιδευτικός διαθέτει την απαιτούμενη ικανότητα για να παρακολουθήσει το πρόγραμμα κατάρτισης που παρέχεται στο πλαίσιο του προγράμματος SAL και για να διδάξει, μετά το πέρας του προγράμματος αυτού, στη Σουηδία. Το γεγονός ότι δεν είναι βέβαιον αν ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος έχει εκδηλώσει την πρόθεση να καταλάβει πράγματι θέση

με καθεστώς αόριστου χρόνου στη Σουηδία, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, ουδόλως αναιρεί το συγκρίσιμο της καταστάσεώς του με αυτή των εκπαιδευτικών που απασχολούνται με καθεστώς ορισμένου χρόνου στα σουηδικά σχολεία και που, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο, δεν υπέχουν καμιά υποχρέωση να καταλάβουν θέση εκπαιδευτικού με καθεστώς αόριστου χρόνου στη Σουηδία μετά την ολοκλήρωση του εν λόγω προγράμματος κατάρτισης.

46 Στην περίπτωση αυτή, ο κατ' αρχήν αποκλεισμός της υποψηφιότητας αυτής εκ μόνου του λόγου ότι υποβλήθηκε από πρόσωπο που δεν απασχολείται σε σουηδικό σχολείο θα μπορούσε τελικώς να αποδειχθεί αντίθετη και δυσανάλογη προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς, ιδίως εάν, καθόσον έγιναν δεκτές όλες οι αντίστοιχες αιτήσεις που υποβλήθηκαν από εκπαιδευτικούς απασχολούμενους σε σουηδικά σχολεία, τα εμπόδια στην πραγματοποίηση της πρακτικής του προγράμματος κατάρτισης μπορούσαν να αρθούν χωρίς δυσκολία.

47 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ο συγκεκριμένος τρόπος εφαρμογής του κανονισμού SAL να υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ο οποίος συνίσταται στη συντήρηση και τη βελτίωση του σουηδικού εκπαιδευτικού συστήματος.

48 Παρά τις παρατηρήσεις αυτές, οι οποίες βασίστηκαν στα πληροφοριακά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στο εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκφεμεί η διαφορά της κύριας δίκης και το οποίο πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής αποφάσεως, απόκειται να διαπιστώσει αν, υπό το πρίσμα των σκέψεων 42 ως 45 της παρούσας αποφάσεως, η εφαρμογή του κανονισμού SAL είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

49 Κατόπιν των ανωτέρω, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο εθνική νομοθετική ρύθμιση για την οργάνωση προγράμματος κατάρτισης προσωρινού χαρακτήρα, προοριζόμενου να καλύψει σε σύντομο χρόνο τη ζήτηση καταρτισμένων εκπαιδευτικών σε ένα κράτος μέλος, η οποία θέτει ως προϋπόθεση οι υποψήφιοι του προγράμματος αυτού να απασχολούνται σε σχολείο του εν λόγω κράτους μέλους, υπό τον όρο, όμως, ότι η εφαρμογή της νομοθετικής αυτής ρυθμίσεως δεν καταλήγει εκ των προτέρων σε αποκλεισμό κάθε υποψηφιότητας εκπαιδευτικού που δεν απασχολείται σε τέτοιο σχολείο, χωρίς προηγουμένη και εξατομικευμένη εκτίμηση των προσόντων της υποψηφιότητας αυτής, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις ικανότητες του ενδιαφερομένου και τη δυνατότητα επιβλέψεως του πρακτικού μέρους του προγράμματος κατάρτισης στο οποίο συμμετέχει ή, ενδεχομένως, απαλλαγής του από αυτό.

Επί των δικαστικών εξόδων

50 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεπιπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Δεν είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο εθνική νομοθετική ρύθμιση για την οργάνωση προγράμματος κατάρτισης προσωρινού χαρακτήρα, προοριζόμενου να καλύψει σε σύντομο χρόνο τη ζήτηση καταρτισμένων εκπαιδευτικών σε ένα κράτος μέλος, η οποία θέτει ως προϋπόθεση οι υποψήφιοι του προγράμματος αυτού να απασχολούνται σε σχολείο του εν λόγω κράτους μέλους, υπό τον όρο, όμως, ότι η εφαρμογή της νομοθετικής αυτής ρυθμίσεως δεν καταλήγει εκ των προτέρων σε αποκλεισμό κάθε υποψηφιότητας εκπαιδευτικού που δεν απασχολείται σε τέτοιο σχολείο, χωρίς προηγουμένη και εξατομικευμένη εκτίμηση των προσόντων της υποψηφιότητας αυτής, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις ικανότητες του ενδιαφερομένου και τη δυνατότητα επιβλέψεως του πρακτικού μέρους του προγράμματος κατάρτισης στο οποίο συμμετέχει ή, ενδεχομένως, απαλλαγής του από αυτό.

(υπογραφές)

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 13ης Νοεμβρίου 2003 (1)

"Ελευθερία εγκαταστάσεως - Αναγνώριση των διπλωμάτων - Δίπλωμα που χορηγείται από πανεπιστήμιο εγκατεστημένο σε κράτος μέλος - Προπαρασκευαστική εκπαίδευση για το δίπλωμα η οποία παρέχεται σε άλλο κράτος μέλος και από άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα"

Στην υπόθεση C-153/02,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Giudice di pace di Genova (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Valentina Neri

και

European School of Economics (ESE Insight World Education System Ltd),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 39 ΕΚ, 43 ΕΚ και 49 ΕΚ, της αποφάσεως 63/266/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1963, περί θεσπίσεως των γενικών αρχών για την εφαρμογή κοινής πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 12), και της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ 1989, L 19, σ. 16),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, προεδρεύοντα τμήματος, A. La Pergola και S. von Bahr (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η V. Neri, εκπροσωπούμενη από τον A. Rocca, avvocato,
- η European School of Economics, εκπροσωπούμενη από τους G. Conte και E. Minozzi, avvocati,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τον M. Massella Ducci Teri, avvocato dello Stato,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον E. Traversa και τη M. Πατακιά,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της European School of Economics, εκπροσωπούμενης από τους G. Conte, G. Giacomini και C. G. Izzo, avvocati, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον A. Cingolo, avvocato dello Stato, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον E. Traversa, κατά τη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2003, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Απριλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση·

1.

Με διάταξη της 18ης Απριλίου 2002, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Απριλίου 2002, ο Giudice di pace di Genova υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 39 ΕΚ, 43 ΕΚ και 49 ΕΚ, της αποφάσεως 63/266/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1963, περί θεσπίσεως των γενικών αρχών για την εφαρμογή κοινής πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 12), και της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ 1989, L 19, σ. 16).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

2.

Το άρθρο 43 ΕΚ προβλέπει τα εξής:

"Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων,

υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιριών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους.

Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιριών κατά την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων."

3.

Η οδηγία 89/48 αποσκοπεί στο να διευκολύνει την εκ μέρους των Ευρωπαίων πολιτών άσκηση όλων των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται, σε ένα κράτος μέλος υποδοχής, εκπαίδευση πέραν της δευτεροβάθμιας, εφόσον διαθέτουν τέτοια διπλώματα τα οποία τους προετοιμάζουν για τις δραστηριότητες αυτές, πιστοποιούν τη συμπλήρωση κύκλου σπουδών τουλάχιστον τριών ετών και τα οποία έχουν χορηγηθεί σε άλλο κράτος μέλος.

4.

Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 προβλέπει τα εξής:

"Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται:

α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων:

- που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους,
- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και, ενδεχομένως, ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια, και
- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος,

εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχος του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο.

Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισοτίμου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος."

5.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48, η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν, ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί, νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος υποδοχής.

6.

Κατά τη δεύτερη αρχή, στοιχείο ε', της αποφάσεως 63/266, η κοινή πολιτική επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να αποσκοπεί στην αποφυγή κάθε επιζήμιας διακοπής τόσο μεταξύ της γενικής εκπαίδευσης και της ενάρξεως της επαγγελματικής κατάρτισης όσο και κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η ιταλική ρύθμιση

7.

Στη διάταξη περί παραπομπής, ο Giudice di pace di Genova παρουσίασε την ιταλική ρύθμιση κατά τον ακόλουθο τρόπο.

8.

Σύμφωνα με το άρθρο 170 του Regio Decreto αριθ. 1592 περί approvazione del testo unico delle leggi sull'istruzione superiore (βασιλικού διατάγματος περί εγκρίσεως του κωδικοποιημένου κειμένου των νόμων περί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), της 31ης Αυγούστου 1933 (τακτικό

συμπλήρωμα της GURI αριθ. 283, της 7ης Δεκεμβρίου 1933, στο εξής: βασιλικό διάταγμα 1592/33):

"Οι ακαδημαϊκοί τίτλοι που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή δεν έχουν νομική ισχύ [στην Ιταλία], με την επιφύλαξη ειδικού νόμου.

Ωστόσο, εκείνοι που απέκτησαν, από αλλοδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, έναν από τους τίτλους που μνημονεύονται σε πίνακα που εγκρίθηκε και, ενδεχομένως, τροποποιήθηκε με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας δύναται να αποκτήσουν, από ένα από τα πανεπιστήμια ή τα ιδρύματα [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης] που μνημονεύονται στους πίνακες Α και Β, τον τίτλο που αντιστοιχεί σε εκείνον που απέκτησαν στην αλλοδαπή.

Στην περίπτωση που πρόκειται για ακαδημαϊκούς τίτλους οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα που αναφέρθηκε στο προηγούμενο εδάφιο, ο Υπουργός, αφού ακούσει τη γνώμη των αρμοδίων ακαδημαϊκών αρχών και της εκτελεστικής επιτροπής του πρώτου τμήματος του ανωτάτου συμβουλίου εθνικής παιδείας, δύναται να αποφανθεί ότι το δίπλωμα που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή είναι της αυτής ισχύος με το αντίστοιχο δίπλωμα που χορηγείται από τα [ιταλικά] πανεπιστήμια ή ιδρύματα [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης], ή να επιτρέψει στον ενδιαφερόμενο να συμμετάσχει στις εξετάσεις για το πανεπιστημιακό πτυχίο ή δίπλωμα, τυγχάνων πλήρους ή μερικής απαλλαγής από τις εξετάσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό σπουδών του πανεπιστημίου ή του ιδρύματος [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης] για το αντίστοιχο πρόγραμμα σπουδών."

9.

Το άρθρο 332 του βασιλικού διατάγματος 1592/33 προβλέπει τα εξής:

"Μέχρι την έκδοση της υπουργικής απόφασης περί εγκρίσεως του πίνακα που αναφέρεται στο άρθρο 147, οι Ιταλοί πολίτες που ευρίσκονται στην αλλοδαπή, οι Ιταλοί οι οποίοι δεν είναι υπήκοοι του Βασιλείου και οι αλλοδαποί δύναται να εισάγονται στα πανεπιστήμια και στα ιδρύματα [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης] στο έτος του προγράμματος σπουδών για το οποίο οι αρμόδιες ακαδημαϊκές αρχές έκριναν επαρκείς τους τίτλους οι οποίοι πιστοποιούν δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι οποίοι αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή.

Μέχρι την έκδοση της υπουργικής απόφασης περί εγκρίσεως του πίνακα που αναφέρεται στο άρθρο 170, οι αρμόδιες ακαδημαϊκές αρχές, από τις οποίες ζητείται η αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, δύναται, κατά περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι πρόκειται για διπλώματα που έχουν χορηγηθεί από αλλοδαπά πανεπιστήμια ή ιδρύματα [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης] τα οποία έχουν εξαιρετική φήμη, και λαμβανομένων υπόψη των σπουδών που πραγματοποιήθηκαν και των ειδικών και γενικών εξετάσεων που περατώθηκαν επιτυχώς στην αλλοδαπή, να αποφανθούν ότι ο αλλοδαπός τίτλος είναι της αυτής ισχύος, από πάσης απόψεως, με τον αντίστοιχο τίτλο που χορηγείται από τα ιταλικά πανεπιστήμια και ιδρύματα [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης], ή να επιτρέψουν στον ενδιαφερόμενο να συμμετάσχει στις εξετάσεις για το πανεπιστημιακό πτυχίο ή δίπλωμα, τυγχάνων πλήρους ή μερικής απαλλαγής από τις εξετάσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό σπουδών του πανεπιστημίου ή του ιδρύματος [τριτοβάθμιας εκπαίδευσης] για το αντίστοιχο πρόγραμμα σπουδών."

10.

Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του legge no 341 di riforma degli ordinamenti didattici universitari (νόμου περί τροποποιήσεως των πανεπιστημιακών κανονισμών σπουδών), της 19ης Νοεμβρίου 1990 (GURI αριθ. 274, της 23ης Νοεμβρίου 1990, σ. 6, στο εξής: νόμος 341/90), προβλέπει τα εξής:

"Τα πανεπιστήμια μπορούν να συνεργάζονται, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται σε τοπικό επίπεδο, με νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, με σκοπό την οργάνωση των προβλεπόμενων στο άρθρο 6 του παρόντος νόμου προγραμμάτων σπουδών καθώς και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και επαγγελματικής κατάρτισης. Τα πανεπιστήμια μπορούν να συγκροτούν ομίλους, ιδίως ιδιωτικού δικαίου, και να συνάπτουν συμβάσεις προς τούτο."

11.

Η εγκύκλιος αριθ. 228 του Υπουργείου Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης και Επιστημονικής και Τεχνολογικής Ρευνας, της 3ης Οκτωβρίου 2000, διευκρινίζει ότι η αναγνώριση στην Ιταλία ενός διπλώματος που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή εξακολουθεί να διέπεται από το άρθρο 332 του βασιλικού διατάγματος 1592/33, ενώ το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 115, της 27ης Ιανουαρίου 1992, βασιλικού διατάγματος 1592/33, ενώ το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 115, της 27ης Ιανουαρίου 1992, περί μεταφοράς της οδηγίας 89/48 στο εσωτερικό δίκαιο (GURI αριθ. 40, της 18ης Φεβρουαρίου 1992, σ. 6), επιτρέπει μόνον την άσκηση επαγγέλματος το οποίο ήδη ασκείται στη χώρα καταγωγής.

12.

Μια ενημερωτική ανακοίνωση του Υπουργείου Εξωτερικών προβλέπει, σύμφωνα με την ανακοίνωση αριθ. 442 του ίδιου υπουργείου, της 30ής Απριλίου 1997, σχετικά με τα προγράμματα σπουδών που συμπληρώνονται μερικώς στην Ιταλία, ότι ένα αλλοδαπό πανεπιστημιακό δίπλωμα μπορεί να γίνει δεκτό στο πλαίσιο διαδικασίας αναγνώρισεως μόνον εάν συνοδεύεται από "βεβαίωση της ιταλικής προξενικής αντιπροσωπείας στη χώρα όπου χορηγήθηκε ο τίτλος, που να αποδεικνύει την πραγματική διαμονή του ενδιαφερομένου στην εν λόγω χώρα καθ' όλη τη διάρκεια των πανεπιστημιακών σπουδών".

13.

Η ανακοίνωση του Υπουργείου Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης και Επιστημονικής και Τεχνολογικής Ρευνας της 8ης Ιανουαρίου 2001 διευκρινίζει ότι "οι τίτλοι που χορηγούνται από αναγνωρισμένα πανεπιστήμια στη Μεγάλη Βρετανία μπορούν να αναγνωρισθούν στην Ιταλία μόνον εάν αποκτήθηκαν κατόπιν τακτικής φοιτήσεως σε όλα τα μαθήματα στα εν λόγω πανεπιστήμια ή σε έτερο αλλοδαπό ίδρυμα του ίδιου εκπαιδευτικού επιπέδου, αποκλεισμένων, ως εκ τούτου, των τίτλων που χορηγούνται στους Ιταλούς πολίτες βάσει εκπαιδευτικών περιόδων που συμπληρώθηκαν σε παραρτήματα ή σε ιδιωτικά ινστιτούτα τα οποία λειτουργούν στην Ιταλία και με τα οποία τα ως άνω πανεπιστήμια έχουν συνάψει συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου".

Η διαφορά της κύριας δίκης

14.

Η V. Neri έχει εγγραφεί στο Nottingham Trent University (στο εξής: NTU) με σκοπό την απόκτηση, έπειτα από πανεπιστημιακές σπουδές τετραετούς διάρκειας, πτυχίου πολιτικής επιστήμης και διεθνών σπουδών (Bachelor of Arts with honours in International Political Studies).

15.

Το NTU είναι πανεπιστήμιο το οποίο διέπεται από τη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και περιλαμβάνεται στον πίνακα των οργανισμών που έχουν την εξουσία να χορηγούν, μετά την περάτωση πανεπιστημιακών σπουδών τετραετούς διάρκειας, ακαδημαϊκούς τίτλους (Bachelor of Arts with honours) που έχουν νομική ισχύ.

16.

Το NTU διοργανώνει μαθήματα στην έδρα του, στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου εκδίδονται τα τελικά διπλώματα.

17.

Ωστόσο, το άρθρο 216 του Education Reform Act 1988 προβλέπει ένα άλλο σύστημα μέσω του οποίου τα πανεπιστήμια μπορούν να χορηγούν διπλώματα.

18.

Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη, ο Υπουργός Παιδείας εγκρίνει τον κατάλογο των οργανισμών που μπορούν να διοργανώνουν προπαρασκευαστικά μαθήματα για την απόκτηση διπλώματος εκδιδόμενου από αναγνωρισμένο οργανισμό και εγκεκριμένου από ή για λογαριασμό του εν λόγω οργανισμού. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει τη European School of Economics (ESE Insight World Education System Ltd, στο εξής: ESE).

19.

Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι ο ως άνω οργανισμός είναι ένα Higher Education College (ίδρυμα τρίτοβάθμιας εκπαίδευσεως) που δικαιούται, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό σύστημα του Ηνωμένου Βασιλείου, να διοργανώνει και να παρέχει τα πανεπιστημιακά μαθήματα που εγκρίνει το NTU.

20.

Η ESE, η οποία λειτουργεί υπό μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, είναι επιχείρηση με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και έχει πολυάριθμες εγκαταστάσεις σε άλλα κράτη μέλη. Η ESE έχει καταχωρισθεί στο εμπορικό επιμελητήριο της Ρώμης υπό τη νομική μορφή εταιρίας συσταθείσας βάσει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους και έχει δώδεκα υποκαταστήματα στην Ιταλία.

21.

Η ESE δεν χορηγεί δικούς της τίτλους σπουδών, αλλά διοργανώνει, αντί αμοιβής, μαθήματα για τους φοιτητές οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο NTU, σύμφωνα με τα προγράμματα σπουδών που εγκρίνονται από το τελευταίο, το οποίο χορηγεί μεταγενεστέρως το τελικό πανεπιστημιακό πτυχίο (Bachelor of Arts with honours). Η ποιότητα των μαθημάτων που παρέχει η ESE υπόκειται επίσης στον έλεγχο ενός δημοσίου οργανισμού, του "The quality Assurance Agency for Higher Education".

22.

Η V. Neri, προκειμένου να αποφύγει τα υψηλά έξοδα που θα προέκυπταν από την παραμονή της στο Ηνωμένο Βασίλειο καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών της, αποφάσισε να παρακολουθήσει τα πανεπιστημιακά μαθήματα στην ESE στην Ιταλία. Πειτα από την εγγραφή της στο πρώτο έτος σπουδών που διοργανώνει η ESE στη Γένοβα (Ιταλία) και αφού κατέβαλε ως προκαταβολή στην ESE το ποσό των 4 000 000 ιταλικών λιρών (ITL) (2 065,83 ευρώ), η V. Neri πληροφορήθηκε, από έγκυρες ιταλικές πηγές, ότι η ESE δεν είχε την εξουσία να διοργανώνει πανεπιστημιακά μαθήματα και ότι οι τίτλοι τους οποίους χορηγούσε το πανεπιστήμιο, μολονότι αναγνωρίζονται νομίμως στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν μπορούσαν να αναγνωριστούν στην Ιταλία εάν είχαν αποκτηθεί με βάση τις περιόδους σπουδών που συμπληρώθηκαν στην ιταλική επικράτεια.

23.

Η V. Neri, θεωρώντας ότι κατέβαλε αχρεωστήτως το ως άνω ποσό στην ESE και εφόσον δεν μπόρεσε να επιτύχει την επιστροφή του εν λόγω ποσού με φιλικό διακανονισμό, ενήγαγε ενώπιον του Giudice di pace di Genova την ESE με αίτημα να υποχρεωθεί να αποδώσει στη V. Neri το εν λόγω ποσό.

24.

Προς στήριξη της αγωγής της, η V. Neri προσκόμισε ορισμένες εγκυκλίους του Υπουργείου Πανεπιστημιακής Εκπαιδευσεως και Επιστημονικής και Τεχνολογικής .ρευνας οι οποίες δύνανται, κατά τη V. Neri, να θεμελιώσουν το αίτημά της.

25.

Ο Giudice di pace di Genova εκθέτει ότι η ESE είναι ιδιωτική επιχείρηση που ασκεί, με κερδοσκοπικό σκοπό, τη δραστηριότητά της στο κοινοτικό πλαίσιο της αγοράς των εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Οι φοιτητές του NTU οι οποίοι προτίθενται να παρακολουθήσουν τα μαθήματα που παρέχονται από την ESE συνάπτουν σύμβαση με την ESE, η οποία προβλέπει την καταβολή ενός ποσού ως αμοιβής για τις υπηρεσίες που παρέσχε η ESE.

26.

Η ESE παρέχει, στην ιταλική επικράτεια, μέσω του ιταλικού παραρτήματός της, τις ίδιες υπηρεσίες με εκείνες που έχει την εξουσία να παρέχει στο κράτος καταγωγής, τηρώντας πλήρως τη νομοθεσία του κράτους υποδοχής.

27.

Ο Giudice di pace di Genova εκθέτει ότι το Υπουργείο Πανεπιστημιακής Εκπαιδευσεως και Επιστημονικής και Τεχνολογικής .ρευνας, καθώς και το Υπουργείο Εξωτερικών, εξέδωσαν εγκυκλίους και ανακοινώσεις που προβλέπουν ότι οι τίτλοι οι οποίοι χορηγούνται από τα πανεπιστήμια στα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωριστούν στην Ιταλία μόνον εάν οι φοιτητές παρακολούθησαν τα μαθήματα στα κράτη στα οποία χορηγήθηκαν οι τίτλοι. Αντιθέτως, δεν αναγνωρίζονται οι τίτλοι που χορηγούνται σε Ιταλούς υπηκόους βάσει των περιόδων σπουδών που συμπληρώθηκαν σε παραρτήματα τα οποία λειτουργούν στην Ιταλία και με τα οποία είχαν συνάψει συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου τα εν λόγω πανεπιστήμια. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οι ως άνω ανακοινώσεις και εγκύκλιοι μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να αποτρέπουν τους φοιτητές από το να παρακολουθούν τα εν λόγω πανεπιστημιακά μαθήματα και ότι, πέραν αυτού, ενδέχεται να εμποδίζουν τη χρήση, στην εθνική επικράτεια, των πανεπιστημιακών τίτλων που χορηγούνται από αλλοδαπά πανεπιστήμια.

28.

Για τον λόγο αυτό, ο Giudice di pace di Genova εκτιμά ότι η εν λόγω διοικητική πρακτική, η οποία έχει χαρακτήρα κανονιστικού μέτρου, στον βαθμό που εφαρμόζεται από όλα τα όργανα της δημοσίας διοικήσεως, μπορεί να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα για την εγγραφή των φοιτητών στα ως άνω πανεπιστημιακά μαθήματα και/ή, όπως διαπιστώνεται εν προκειμένω, να οδηγήσει τους φοιτητές να ακυρώσουν την εγγραφή τους στα μαθήματα αυτά.

29.

Κατά τον Giudice di pace di Genova, η ως άνω διοικητική πρακτική μπορεί, επομένως, να αποτελέσει εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, στην ελευθερία εγκαταστάσεως και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

30.

Επιπλέον, ο Giudice di pace di Genova εκτιμά ότι ενδέχεται η οδηγία 89/48 να αντιτίθεται στη διοικητική πρακτική των ιταλικών αρχών, στην περίπτωση που οι υπήκοοι των κρατών μελών

μπορούν να επικαλούνται τα δικαιώματα που απορρέουν από την ως άνω οδηγία πριν από τη λήψη του προβλεπόμενου στο άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας διπλώματος.

31.

Εξάλλου, ο Giudice di pace di Genova παρατηρεί ότι η απόφαση 63/266, η οποία ορίζει ότι η κοινή πολιτική επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να αποβλέπει στην αποφυγή κάθε επιζήμιος διακοπής τόσο μεταξύ της γενικής εκπαίδευσης και της ενάρξεως της επαγγελματικής κατάρτισης όσο και κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής κατάρτισης, μπορεί να αντιτίθεται στη διοικητική πρακτική των ιταλικών αρχών.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

32.

Με διάταξη της 18ης Απριλίου 2002, ο Giudice di pace di Genova αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα τρία προδικαστικά ερωτήματα:

"1) Συμβιβάζονται προς τις αρχές της Συνθήκης ΕΚ περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων (άρθρα 39 ΕΚ επ.), του δικαιώματος εγκαταστάσεως (άρθρα 43 ΕΚ επ.), της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (άρθρα 49 ΕΚ επ.), όπως αυτές ερμηνεύθηκαν από τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις του εθνικού δικαίου ή οι εθνικές διοικητικές πρακτικές που περιγράφονται στα σημεία III και IV της παρούσας διατάξεως, ειδικότερα δε οι διατάξεις του εθνικού δικαίου και/ή οι εθνικές διοικητικές πρακτικές οι οποίες:

- εμποδίζουν το ιταλικό παράρτημα μιας κεφαλαιουχικής εταιρίας, της οποίας το κέντρο των κυριότερων δραστηριοτήτων βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, να ασκεί στο κράτος υποδοχής δραστηριότητα που συνίσταται στη διοργάνωση και τη διαχείριση προπαρασκευαστικών μαθημάτων για τις πανεπιστημιακές εξετάσεις, δραστηριότητα για την άσκηση της οποίας η εταιρία εξουσιοδοτήθηκε νομίμως και αναγνωρίστηκε εκ μέρους των βρετανικών δημοσίων αρχών·
- συνεπάγονται δυσμενείς διακρίσεις έναντι των ημεδαπών που ασκούν ανάλογες δραστηριότητες·
- απαγορεύουν και/ή εμποδίζουν σοβαρά την απόκτηση, εκ μέρους του ιταλικού παραρτήματος της ίδιας εταιρίας, σε άλλο κράτος μέλος και επ' αμοιβή, των υπηρεσιών που καθιστούν δυνατή την άσκηση της προαναφερθείσας δραστηριότητας·
- αποτρέπουν τους φοιτητές από το να εγγράφονται στα μαθήματα αυτά·
- εμποδίζουν την επαγγελματική κατάρτιση των εγγεγραμμένων φοιτητών, καθώς και την απόκτηση τίτλου που μπορεί να εξασφαλίσει στον κάτοχό του τόσο τα προσόντα για την πρόσβαση σε επαγγελματική δραστηριότητα όσο και τα προσόντα προς επωφελέστερη άσκηση της δραστηριότητας αυτής και σε άλλο κράτος μέλος;

2) Παρέχει η οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, κατά την ερμηνεία του άρθρου 2 αυτής, η οποία ζητείται εν προκειμένω από το Δικαστήριο, δικαιώματα των οποίων μπορεί να γίνει επίκληση ακόμη και πριν από την απόκτηση του προβλεπόμενου στο άρθρο 1 της ίδιας οδηγίας διπλώματος; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, η ίδια οδηγία, υπό το πρίσμα των κριθέντων από το Δικαστήριο με την απόφαση της 7ης Μαρτίου 2000, C-145/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2002, σ. I-2235), επιτρέπει διατάξεις του εθνικού δικαίου ή εθνικές διοικητικές πρακτικές οι οποίες:

- εξαρτών την αναγνώριση των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών από τη διακριτική ευχέρεια της δημοσίας διοικήσεως·
- δέχονται την αναγνώριση των τίτλων που χορηγούνται από αναγνωρισμένα πανεπιστήμια στη Μεγάλη Βρετανία μόνον αν οι εν λόγω τίτλοι αποκτήθηκαν κατόπιν τακτικής φοιτήσεως, καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος σπουδών, σε αλλοδαπό έδαφος, αποκλεισμένων επομένως των τίτλων που χορηγούνται βάσει των περιόδων σπουδών που συμπληρώθηκαν σε αλλοδαπά ιδρύματα τα οποία ασκούν δραστηριότητα στην Ιταλία, μολονότι έχουν εγκριθεί και αναγνωρισθεί από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής·
- επιβάλλουν την προσκόμιση βεβαιώσεως της ιταλικής προξενικής αντιπροσωπείας στη χώρα στην οποία χορηγήθηκε ο τίτλος σπουδών, με την οποία να πιστοποιείται η πραγματική διαμονή του ενδιαφερομένου στη χώρα αυτή καθ' όλη τη διάρκεια των πανεπιστημιακών σπουδών·
- περιορίζουν την αναγνώριση των διπλωμάτων αποκλειστικά στην άσκηση επαγγέλματος που ο ενδιαφερόμενος ασκούσε ήδη στη χώρα καταγωγής, αποκλείοντας έτσι οποιαδήποτε αναγνώριση για σκοπούς προσβάσεως σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, ακόμη και αν το επάγγελμα αυτό δεν ασκείτο προηγουμένως;

3) Ποια είναι η σημασία και το ακριβές περιεχόμενο της εκφράσεως επίσημα διακοπή της επαγγελματικής κατάρτισεως κατά την ερμηνεία της αποφάσεως 63/266 του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1963, και καλύπτει η ως άνω σημασία τη δημιουργία, σε εθνικό επίπεδο, εκ μέρους της δημοσίας διοικήσεως, ενός μονίμου συστήματος πληροφόρησης όπου τονίζεται ότι οι τίτλοι σπουδών που χορηγεί ένα πανεπιστήμιο, έστω και αν το πανεπιστήμιο αυτό είναι νομίμως αναγνωρισμένο στη Μεγάλη Βρετανία, δεν μπορούν να αναγνωρισθούν από το εθνικό δίκαιο εάν αποκτήθηκαν βάσει περιόδων σπουδών οι οποίες συμπληρώθηκαν στο εθνικό έδαφος;"

Προκαταρκτική παρατήρηση

33.

Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ιταλική Κυβέρνηση προέβαλε ότι η παρουσίαση του εθνικού δικαίου στη διάταξη περί παραπομπής είναι εσφαλμένη σε ορισμένα σημεία και ότι η εν λόγω διάταξη δεν λαμβάνει υπόψη όλες τις κρίσιμες διατάξεις του εθνικού δικαίου. Επίσης, η Ιταλική Κυβέρνηση επικαλέσθηκε τις μεταγενέστερες της διατάξεως περί παραπομπής τροποποιήσεις της ιταλικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και μεταβολές που επήλθαν στις σχέσεις μεταξύ της ESE και του NTU.

34.

Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι δεν απόκειται στο Δικαστήριο να αποφαινεται επί της ερμηνείας και της εφαρμογής εθνικών διατάξεων ή να διαπιστώνει τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

35.

Συγκεκριμένα, απόκειται στο Δικαστήριο να λαμβάνει υπόψη, στο πλαίσιο της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των κοινοτικών και των εθνικών δικαστηρίων, το πραγματικό και νομοθετικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται το προδικαστικό ερώτημα, όπως το εξειδικεύει η απόφαση περί παραπομπής (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2001, C-475/99, *Ambulanz Glockner*, Συλλογή 2001, σ. I-8089, σκέψη 10).

36.

Επομένως, τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξετασθούν εντός του πραγματικού και νομοθετικού πλαισίου, όπως το εξειδικεύει ο *Giudice di pace di Genova* στη διάταξη περί παραπομπής.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

37.

Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 39 ΕΚ, 43 ΕΚ και 49 ΕΚ απαγορεύουν μια διοικητική πρακτική, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σύμφωνα με την οποία τα πανεπιστημιακά διπλώματα δευτέρου κύκλου σπουδών τα οποία χορηγούνται από πανεπιστήμιο κράτους μέλους δεν αναγνωρίζονται σε άλλο κράτος μέλος όταν τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για τα ως άνω διπλώματα έχουν παρασχεθεί στο τελευταίο κράτος μέλος από άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα βάσει συμφωνίας η οποία συνήφθη μεταξύ των δύο αυτών ιδρυμάτων.

38.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η V. Neri επικαλείται την ως άνω διοικητική πρακτική ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προκειμένου να ζητήσει την απόδοση των τελών εγγραφής που κατέβαλε στην ESE, ενώ η ESE αντιτίθεται στην εν λόγω διοικητική πρακτική βάσει του κοινοτικού δικαίου. Επομένως, προκειμένου να δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα λυσιτελής απάντηση για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει να ερμηνευθεί το κοινοτικό δίκαιο σε σχέση με τη δραστηριότητα της ESE.

39.

Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η επ' αμοιβή διοργάνωση μαθημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσής είναι μια οικονομική δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στο κεφάλαιο της Συνθήκης που αφορά το δικαίωμα εγκαταστάσεως, οσάκις η εν λόγω δραστηριότητα ασκείται από υπήκοο ενός κράτους μέλους εντός άλλου κράτους μέλους κατά τρόπο σταθερό και συνεχή, μέσω κύριας ή δευτερεύουσας εγκαταστάσεως εντός του τελευταίου αυτού κράτους μέλους (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-439/99, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 2002, σ. I-305, σκέψη 21).

40.

Δεδομένου ότι η ESE, της οποίας η κύρια εγκατάσταση βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, διοργανώνει μαθήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσής μέσω δευτερευόντων παραρτημάτων της στην

Ιταλία, και, εν προκειμένω, μέσω του παραρτήματός της στη Γένοβα, τα προδικαστικά ερωτήματα, κατά το μέτρο που αφορούν τις θεμελιώδεις ελευθερίες που προστατεύονται από τη Συνθήκη, πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα της ελευθερίας εγκαταστάσεως της ΕΣΕ.

41.

Το άρθρο 43 ΕΚ επιβάλλει την κατάργηση των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Ως τέτοιος περιορισμός πρέπει να θεωρείται κάθε μέτρο το οποίο απαγορεύει, παρακωλύει ή καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ως άνω ελευθερίας (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση της 7ης Μαρτίου 2002, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 22).

42.

Προκειμένου περί ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος, όπως είναι η ΕΣΕ, που διοργανώνει μαθήματα τα οποία αποσκοπούν στο να παράσχουν στους φοιτητές τη δυνατότητα να αποκτήσουν διπλώματα ικανά να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, η αναγνώριση των ως άνω διπλωμάτων εκ μέρους των αρχών ενός κράτους μέλους αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

43.

Είναι πρόδηλο ότι μια διοικητική πρακτική, όπως είναι η επίμαχη στην κύρια δίκη, σύμφωνα με την οποία ορισμένα διπλώματα που χορηγούνται μετά την περάτωση των παρεχόμενων από την ΕΣΕ μαθημάτων πανεπιστημιακής εκπαίδευσως δεν αναγνωρίζονται στην Ιταλία, είναι ικανή να αποτρέπει τους φοιτητές από το να παρακολουθούν τα μαθήματα αυτά και να παρακωλύει, κατ' αυτόν τον τρόπο, σοβαρά την άσκηση, εκ μέρους της ΕΣΕ, της οικονομικής δραστηριότητάς της στο εν λόγω κράτος μέλος.

44.

Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια διοικητική πρακτική όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης συνιστά περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως της ΕΣΕ κατά την έννοια του άρθρου 43 ΕΚ.

45.

Η Ιταλική Κυβέρνηση φαίνεται να θέλει να δικαιολογήσει τον ως άνω περιορισμό λόγω της ανάγκης να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο πανεπιστημιακής εκπαίδευσως. Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ιταλική έννομη τάξη δεν αναγνωρίζει συμφωνίες, όπως είναι η επίμαχη στην κύρια δίκη, στον τομέα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσως, κατά το μέτρο που εμμένει στην αντίληψη ότι η εν λόγω εκπαίδευση είναι "δημόσιο αγαθό" μέσω του οποίου εκφράζονται οι πολιτιστικές και ιστορικές αξίες ενός κράτους. Κατά την ως άνω κυβέρνηση, μια τέτοια συμφωνία στον τομέα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσως εμποδίζει τον άμεσο ποιοτικό έλεγχο των ιδιωτικών φορέων από τις αρμόδιες αρχές τόσο στο κράτος καταγωγής όσο και στο κράτος υποδοχής.

46.

Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, καίτοι ο σκοπός της διασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσως είναι θεμιτός προκειμένου να δικαιολογηθούν περιορισμοί στις θεμελιώδεις ελευθερίες, οι εν λόγω περιορισμοί πρέπει να είναι κατάλληλοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2002, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 23).

47.

Δεδομένου ότι η ιταλική έννομη τάξη αναγνωρίζει, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του νόμου 341/90, συμφωνίες μεταξύ των ιταλικών πανεπιστημίων και άλλων ιταλικών ιδρυμάτων ανωτέρων ή ανωτάτων σπουδών, οι οποίες συμφωνίες είναι ανάλογες με τη σύμβαση που συνήφθη μεταξύ του ΝΙΤΥ και της ΕΣΕ και δεδομένου ότι από την προαναφερθείσα στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως ανακοίνωση προκύπτει ότι η μη αναγνώριση των διπλωμάτων, τα οποία χορηγούνται υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, αφορά μόνον τους τίτλους σπουδών που χορηγούνται σε Ιταλούς υπηκόους, η εκτεθείσα στη διάταξη περί παραπομπής διοικητική πρακτική δεν είναι κατάλληλη για την επίτευξη του σκοπού της διασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσως τον οποίο επικαλέστηκε η Ιταλική Κυβέρνηση.

48.

Εν πάση περιπτώσει, η επίμαχη διοικητική πρακτική δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της αναλογικότητας σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

49.

Πράγματι, όπως υπογραμμίζει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 49 των προτάσεών του, η εκτεθείσα στη διάταξη περί παραπομπής διοικητική πρακτική αποκλείει κάθε έλεγχο εκ μέρους των εθνικών αρχών και, επομένως, κάθε δυνατότητα αναγνώρισεως των διπλωμάτων που χορηγούνται υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη.

50.

Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια τέτοια διοικητική πρακτική υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

51.

Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 43 ΕΚ απαγορεύει μια διοικητική πρακτική, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σύμφωνα με την οποία τα πανεπιστημιακά διπλώματα δευτέρου κύκλου σπουδών τα οποία χορηγούνται από πανεπιστήμιο κράτους μέλους δεν μπορούν να αναγνωρισθούν σε άλλο κράτος μέλος όταν τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για τα ως άνω διπλώματα έχουν παρασχεθεί στο τελευταίο κράτος μέλος από άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα βάσει συμφωνίας η οποία συνήφθη μεταξύ των δύο αυτών ιδρυμάτων.

52.

Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

53.

Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 18ης Απριλίου 2002 ο Giudice di pace di Genova, αποφαινεται:

Το άρθρο 43 ΕΚ απαγορεύει μια διοικητική πρακτική, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σύμφωνα με την οποία τα πανεπιστημιακά διπλώματα δευτέρου κύκλου σπουδών τα οποία χορηγούνται από πανεπιστήμιο κράτους μέλους δεν μπορούν να αναγνωρισθούν σε άλλο κράτος μέλος όταν τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για τα ως άνω διπλώματα έχουν παρασχεθεί στο τελευταίο κράτος μέλος από άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα βάσει συμφωνίας η οποία συνήφθη μεταξύ των δύο αυτών ιδρυμάτων.

Edward

La Pergola

von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Νοεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

B. Σκουρή

να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,

[...]

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

[...]"

5 Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 150 ΕΚ:

"1. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

[...]

- να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων [...]"

Η εθνική ρύθμιση

6 Το άρθρο 36 του νόμου περί της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (Universitäts-Studiengesetz, στο εξής: UniStG), που τιτλοφορείται "ειδικό δίπλωμα παρέχον πρόσβαση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση" (Besondere Universitätsreife), ορίζει:

"(1) Δεν πρέπει να προσκομίζεται μόνο το δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και να αποδεικνύεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις προσβάσεως στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση όσον αφορά συγκεκριμένο κύκλο σπουδών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος άμεσης προσβάσεως στην εκπαίδευση, όπως αυτή υφίσταται στο κράτος που εκδίδει το πιστοποιητικό με το οποίο αποδεικνύεται το δικαίωμα γενικής προσβάσεως στην εκπαίδευση.

(2) Όσον αφορά τα διπλώματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εκδίδονται στην Αυστρία, πρόκειται για εξετάσεις που προστίθενται στις εξετάσεις του διπλώματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίες προβλέπονται στην Universitätsberechtigungsvorordnung (κανονιστική πράξη περί προσβάσεως στα πανεπιστήμια) και στις οποίες η επιτυχία αποτελεί προϋπόθεση για την εισδοχή στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

(3) Αν ο κύκλος σπουδών των οποίων η πραγματοποίηση επιδιώκεται στην Αυστρία δεν υφίσταται εντός του κράτους το οποίο εκδίδει το πιστοποιητικό, οι προϋποθέσεις προσβάσεως στον κύκλο αυτόν πρέπει να πληρούνται σε σχέση με ένα κύκλο ο οποίος υφίσταται εντός του κράτους που εκδίδει το πιστοποιητικό και ο οποίος, από την άποψη του περιεχομένου, είναι ο κατά το δυνατόν εγγύτερος στον κύκλο σπουδών των οποίων η πραγματοποίηση επιδιώκεται στην Αυστρία.

(4) Ο ή η ομοσπονδιακός(-ή) υπουργός έχει το δικαίωμα να καθορίζει με κανονιστική πράξη τις ομάδες προσώπων των οποίων το δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θεωρείται, όσον αφορά τον καθορισμό της υπάρξεως του ειδικού διπλώματος προσβάσεως στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ως χρηρηγηθέν στην Αυστρία λόγω του στενού προσωπικού συνδέσμου των προσώπων αυτών με την Αυστρία ή λόγω δραστηριότητας ασκηθείσας για λογαριασμό της Δημοκρατίας της Αυστρίας.

(5) Επί τη βάση του πιστοποιητικού που προσκομίζεται για να αποδειχθεί η ύπαρξη του διπλώματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο πρύτανης πρέπει να εξετάζει την ύπαρξη του ειδικού διπλώματος προσβάσεως στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση όσον αφορά τον επαλεγέντα κύκλο σπουδών."

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

7 Η Επιτροπή διαβίβασε στη Δημοκρατία της Αυστρίας, στις 9 Νοεμβρίου 1999, έγγραφο οχλήσεως στο οποίο ανέφερε εν κατακλείδι ότι το άρθρο 36 του UniStG είναι αντίθετο προς τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ. Κάλεσε τη Δημοκρατία της Αυστρίας να της υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δύο μηνών.

8 Με έγγραφο της 3ης Ιανουαρίου 2000, η Δημοκρατία της Αυστρίας απάντησε στο ως άνω έγγραφο οχλήσεως.

9 Στις 29 Ιανουαρίου 2001, η Επιτροπή κοινοποίησε συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως στις αυστριακές αρχές, στο οποίο οι αρχές αυτές απάντησαν με έγγραφο της 3ης Απριλίου 2001.

10 Η Επιτροπή, δεδομένου ότι δεν ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις που της παρέσχε η Δημοκρατία της Αυστρίας, απέστειλε στην τελευταία αυτή, στις 17 Ιανουαρίου 2002, αιτιολογημένη γνώμη καλώντας την να λάβει, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησεως

- της γνώμης αυτής, τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός των λουπών κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην αυστριακή ανώτερη και πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία.

11 Δεδομένου ότι η απάντηση της Αυστριακής Κυβερνήσεως, της 22ας Μαρτίου 2002, δεν κρίθηκε ικανοποιητική από την Επιτροπή, η τελευταία αυτή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

12 Με διάταξη του προέδρου του Δικαστηρίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, επετράπη στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να παρέμβει στην παρούσα υπόθεση προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

Επί της αιτήσεως επανάληψης της προφορικής διαδικασίας

13 Με δικόγραφο της 8ης Φεβρουαρίου 2005, που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 15 Φεβρουαρίου 2005, η Δημοκρατία της Αυστρίας ζήτησε την επανάλληψη της προφορικής διαδικασίας. Στηρίζει το αίτημά της σε πληροφοριακά στοιχεία που προέρχονται από τα μέσα ενημέρωσης και είναι μεταγενέστερα της επί ακροατηρίου συζητήσεως. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, πέντε γερμανικά ομόσπονδα κράτη σχεδιάζουν να εισαγάγουν, ήδη από τον χειμώνα 2005-2006, τέλη εγγραφής ύψους 500 ευρώ. Η θέσπιση αυτών των τελών εγγραφής θα έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίσει το ρυθμιστικό αποτέλεσμα της προσβάσεως στην αυστριακή ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση.

14 Περαιτέρω, η επανάλληψη της προφορικής διαδικασίας θα παρείχε τη δυνατότητα στη Δημοκρατία της Αυστρίας να συζητήσει την πρόταση του γενικού εισαγγελέα.

15 Συναφώς, αρκεί να υπενθυμιστεί ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου και ο Κανονισμός του Διαδικασίας δεν προβλέπουν τη δυνατότητα των διαδίκων να καταθέτουν παρατηρήσεις σε απάντηση στην πρόταση που διατύπωσε ο γενικός εισαγγελέας (βλ., ειδικότερα, διάταξη της 4ης Φεβρουαρίου 2000, C-717/98, Emesa Sugar, Συλλογή 2000, σ. I-665, σκέψη 2).

16 Όσον αφορά τον έτερο λόγο τον οποίο προέβαλε η Δημοκρατία της Αυστρίας για την επανάλληψη της προφορικής διαδικασίας, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο μπορεί, αντεπαγγέλτως ή κατόπιν προτάσεως του γενικού εισαγγελέα ή, ακόμη, κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων, να διατάξει την επανάλληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κανονισμού Διαδικασίας, εφόσον θεωρεί ότι δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία ή ότι η υπόθεση πρέπει να κριθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2003, C-209/01, Schilling και Fleck-Schilling, Συλλογή 2003, σ. I-713389, σκέψη 19, και της 17ης Ιουνίου 2004, C-30/02, Recheio - Cash & Carry, Συλλογή 2004, σ. I-6051, σκέψη 12).

17 Δεδομένου ότι η υπό κρίση υπόθεση δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις δύο αυτές περιπτώσεις, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν πρέπει να διατάξει την επανάλληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

18 Η Δημοκρατία της Αυστρίας ζητεί να κριθεί απαράδεκτη η προσφυγή για τον λόγο ότι η Επιτροπή άλλαξε το αντικείμενο της διαδικασίας μεταξύ της προ της ασκήσεως της προσφυγής φάσεως και της υπό κρίση προσφυγής. Έτσι, η Επιτροπή υποστήριξε, με την προσφυγή της, ότι η διαδικασία δεν αφορά την ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως την πραγματοποιούν οι αυστριακές αρχές, ενώ, στην αιτιολογημένη γνώμη όρισε ως αντικείμενο της διαδικασίας "το ζήτημα του συμβατού προς το κοινοτικό δίκαιο της αυστριακής ρυθμίσεως που διέπει την ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων που λαμβάνονται εντός άλλων κρατών μελών και την πρόσβαση των κατόχων τους στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση".

19 Επικουρικώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας ζητεί να κριθεί απαράδεκτος ο ισχυρισμός που αφορά την κανονιστική εξουσία των αυστριακών αρχών η οποία απορρέει από το άρθρο 36, παράγραφος 4, του UniStG, για τον λόγο ότι η Επιτροπή αναπτύσσει για πρώτη φορά με την προσφυγή της σχετική επιχειρηματολογία.

20 Απαντώντας στα ανωτέρω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το αντικείμενο της διαδικασίας που κινήθηκε κατά της Δημοκρατίας της Αυστρίας παρέμεινε το αυτό μεταξύ της προ της ασκήσεως της προσφυγής φάσεως και της υπό κρίση προσφυγής. Ειδικότερα, τονίζει ότι, με το συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως που απέστειλε στη Δημοκρατία της Αυστρίας, ανέφερε ότι το αντικείμενο της

- διαδικασίας αφορούσε μόνο το συμβατό της αυστριακής νομοθεσίας προς τη Συνθήκη ΕΚ, όσον αφορά την πρόσβαση στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση των κατόχων τίτλων περατώσεως σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός των λοιπών κρατών μελών, εξαρπυμένης της ακαδημαϊκής αναγνώρισεως των διπλωμάτων.

21 Όσον αφορά το άρθρο 36, παράγραφος 4, του UniStG, η Επιτροπή τονίζει ότι δεν θέλησε να προβάλει νέο ισχυρισμό. Απλώς θέλησε να επισύρει την προσοχή του Δικαστηρίου στο γεγονός ότι η διάταξη αυτή, η οποία ενείχε έμμεση διάκριση κατά των υπηκόων των λοιπών κρατών μελών, αντικατέστησε μια παρόμοια διάταξη η οποία δημιουργούσε άμεση δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγενείας. Πράττοντας τούτο, η Επιτροπή δεν προέβαλε μια νέα αιτίαση, αλλ' απλώς υποστήριξε το ότι, να μεν δέχεται το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Αυστρίας ότι το άρθρο 36 του UniStG δεν δημιουργεί άμεση δυσμενή διάκριση, πλην όμως συνιστά συγκαλυμμένη δυσμενή διάκριση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

22 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι ο σκοπός της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας έγκειται στο να παρασχεθεί στο οικείο κράτος μέλος η δυνατότητα, αφενός, να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και, αφετέρου, να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2001, C7152/98, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 2001, σ. I73463, σκέψη 23· της 15ης Ιανουαρίου 2002, C7439/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2002, σ. I7305, σκέψη 10, και της 27ης Νοεμβρίου 2003, C7185/00, Επιτροπή κατά Φινλανδίας, Συλλογή 2003, σ. I714189, σκέψη 79).

23 Επομένως, το έγγραφο οχλήσεως που απευθύνει η Επιτροπή στο οικείο κράτος μέλος και, στη συνέχεια, η αιτιολογημένη γνώμη που διατυπώνει η Επιτροπή οριοθετούν το αντικείμενο της διαφοράς το οποίο, συνεπώς, δεν μπορεί πλέον να διευρυνθεί. Κατά συνέπεια, η αιτιολογημένη γνώμη και η προσφυγή πρέπει να στηρίζονται σε πανομοιότυπες αιτιάσεις (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C7191/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1998, σ. I75449, σκέψη 55· της 11ης Ιουλίου 2002, C7139/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2002, σ. I76407, σκέψη 18, και προπαρατεθείσα Επιτροπή κατά Φινλανδίας, σκέψη 80).

24 Ωστόσο, η προϋπόθεση αυτή δεν μπορεί να σημαίνει ότι επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση να υπάρχει σύμπτωση μεταξύ της διατυπώσεως των αιτιάσεων στο έγγραφο οχλήσεως, του διατακτικού της αιτιολογημένης γνώμης και των αιτημάτων της προσφυγής, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς, όπως ορίστηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, δεν διευρύνθηκε ούτε μεταβλήθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 56· Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 19 και Επιτροπή κατά Φινλανδίας, σκέψη 81).

25 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν μετέβαλε το αντικείμενο της διαφοράς μεταξύ της προδικαστικής και της ένδικης φάσεως. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διατύπωσε στο δικόγραφο της προσφυγής αιτιάσεις και ισχυρισμούς πανομοιότυπους με εκείνους που ανέφερε στα δύο έγγραφα οχλήσεως και στην αιτιολογημένη γνώμη. Έτσι, η Δημοκρατία της Αυστρίας ήταν δεόντως ενημερωμένη όσον αφορά τη φύση της παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου που προβάλλει η Επιτροπή και, ειδικότερα, το γεγονός ότι ενείχε έμμεσες δυσμενείς διακρίσεις η επίμαχη εθνική διάταξη, η οποία αφορούσε τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην αυστριακή ανώτερη και πανεπιστημιακή εκπαίδευση όσον αφορά τους φοιτητές που είναι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης άλλων κρατών μελών.

26 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με το άρθρο 36, παράγραφος 4, του UniStG, η Επιτροπή ανέφερε σαφώς ότι είχε κάνει σχετική μνεία μόνο για να καταστήσει εναργές το γεγονός ότι η παράγραφος αυτή είχε αντικαταστήσει μια παρόμοια διάταξη η οποία ενείχε εμμέσως δυσμενείς διακρίσεις. Δεν πρόκειται συνεπώς για νέα αιτίαση.

27 Επομένως, η Επιτροπή δεν μετέβαλε ούτε διέυρνε το αντικείμενο της διαφοράς με το δικόγραφο της προσφυγής της και συνεπώς η προσφυγή είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

Επί του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

28 Η Επιτροπή φρονεί ότι η δυσμενής διάκριση που ενέχει το άρθρο 36 του UniStG αφορά αποκλειστικά τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην αυστριακή ανώτερη και πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ζήτημα το οποίο εμπίπτει, κατ' αυτήν, στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης.

29 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φρονεί επίσης, όπως και η Επιτροπή, ότι η προσφυγή αφορά

μόνο τις προϋποθέσεις εισδοχής, στην αυστριακή ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους και ότι ουδόλως θίγει το ζήτημα της ακαδημαϊκής αναγνώρισης των διπλωμάτων.

30 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι το άρθρο 36 του UniStG διέπει την αναγνώριση των διπλωμάτων περατώσεως των σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσον αφορά την πρόσβαση στα αυστριακά πανεπιστήμια. Ισχυρίζεται όμως ότι η ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων για την έναρξη ή για τη συνέχιση ανώτερων ή ανώτατων σπουδών ή άλλης εκπαίδευσης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

31 Σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, ΕΚ, εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.

32 Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο στη σκέψη 25 της απόφασης της 13ης Φεβρουαρίου 1985, 293/83, Gravier (Συλλογή 1985, σ. 593), οι όροι προσβάσεως στην επαγγελματική εκπαίδευση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης (βλ., επίσης, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2004, C765/03, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 2004, σ. I-6427, σκέψη 25).

33 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι τόσο η ανώτερη όσο και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελούν επαγγελματική εκπαίδευση (βλ., αποφάσεις της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 24/86, Blaizot, Συλλογή 1988, σ. 379, σκέψεις 15 έως 20, και της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 42/87, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1988, σ. 5445, σκέψεις 7 και 8).

34 Εν προκειμένω, το άρθρο 36 του UniStG καθορίζει τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην ανώτερη ή στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Αυστρία. Συναφώς, προβλέπει ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων περατώσεως σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός άλλων κρατών μελών πρέπει, όχι μόνο να πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις προσβάσεως στις ανώτερες ή πανεπιστημιακές σπουδές, αλλά και να αποδεικνύουν ότι πληρούν τις ειδικές προϋποθέσεις προσβάσεως στον επιλεγέντα κλάδο τις οποίες καθορίζει το κράτος που εκδίδει τα διπλώματα αυτά και οι οποίες παρέχουν το δικαίωμα άμεσης εισδοχής στις σπουδές αυτές.

35 Υπό τις συνθήκες αυτές, η επίδικη διάταξη πρέπει να εξεταστεί με γνώμονα τη Συνθήκη και, ειδικότερα, με γνώμονα τη αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας που περιέχεται στο άρθρο 12 ΕΚ.

Επί του ισχυρισμού που αντλείται από παραβίαση του κοινοτικού δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

36 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το δικαίωμα για ίση μεταχείριση που προβλέπει το άρθρο 12 ΕΚ περιλαμβάνει κατ' ανάγκην, καθόσον άλλως θα εστερείτο οποιασδήποτε πρακτικής αποτελεσματικότητας, το δικαίωμα των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους, αφ' ης στιγμής το δίπλωμά τους κρίνεται ισότιμο, να μην υπόκεινται σε προϋποθέσεις οι οποίες δεν επιβάλλονται στους μαθητές που απέκτησαν το δίπλωμά τους στην Αυστρία προκειμένου να έχουν πρόσβαση στον ίδιο κλάδο της αυστριακής ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

37 Σύμφωνα με το άρθρο 36 του UniStG, η πρόσβαση των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους σε ορισμένους κλάδους της αυστριακής ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης εξαρτάται από προϋπόθεση στην οποία δεν υπόκεινται οι κάτοχοι διπλωμάτων περατώσεως σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία.

38 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προϋπόθεση αυτή συνιστά έμμεση δυσμενή διάκριση καθόσον, μολονότι οι Αυστριακοί υπήκοοι που έχουν αποκτήσει δίπλωμα εντός άλλου κράτους μέλους υπόκεινται επίσης στην ίδια αυτή προϋπόθεση, επηρεάζει περισσότερο τους υπηκόους των λοιπών κρατών μελών απ' ό,τι τους Αυστριακούς υπηκόους.

39 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φρονεί, όπως και η Επιτροπή, ότι η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 36 του UniStG και η οποία δεν αφορά τους κατόχους αυστριακών διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς το άρθρο 12 ΕΚ.

40 Η Δημοκρατία της Αυστρίας αμφισβητεί την ανάλυση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία η πρόσβαση στις ανώτερες ή ανώτατες σπουδές υπόκειται, στην Αυστρία, σε μια διαδικασία δύο φάσεων με, κατ' αρχάς, την αναγνώριση, σε βάση ισοτιμίας, των διπλωμάτων που χορηγούνται με την περάτωση των δευτεροβάθμιων σπουδών και, στη συνέχεια, τον έλεγχο άλλων προϋποθέσεων.

- Η εισδοχή στα αυστριακά πανεπιστήμια εξαρτάται, στην πραγματικότητα, από την απόδειξη της γενικής και ειδικής ικανότητας για τις πανεπιστημιακές σπουδές και δεν απαιτείται καμία άλλη προϋπόθεση πέραν της ακαδημαϊκής αναγνώρισης των τίτλων που επιτρέπουν την πρόσβαση στις πανεπιστημιακές σπουδές.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

41 Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης απαγορεύει όχι μόνο τις εμφανείς διακρίσεις λόγω ιθαγενείας, αλλά και κάθε μορφή συγκαλυμμένης διακρίσεως, η οποία, μέσω της εφαρμογής άλλων διακριτικών κριτηρίων, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Φεβρουαρίου 1974, 152/73, Sotgiu, Συλλογή τόμος 1974, σ. 87, σκέψη 11· της 1ης Ιουλίου Επιτροπή κατά Βελγίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 28, και της 15ης Μαρτίου 2005, C7209/03, Bidar, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 51).

42 Εν προκειμένω, η επίμαχη εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι φοιτητές που απέκτησαν το δίπλωμά τους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όχι στη Δημοκρατία της Αυστρίας αλλά σε άλλο κράτος μέλος και οι οποίοι επιθυμούν να πραγματοποιήσουν ανώτερες ή πανεπιστημιακές σπουδές σε συγκεκριμένο κλάδο της αυστριακής εκπαίδευσης πρέπει όχι μόνο να προσκομίζουν το εν λόγω δίπλωμα, αλλά και να αποδεικνύουν ότι πληρούν τις προϋποθέσεις προσβάσεως στις ανώτερες ή πανεπιστημιακές σπουδές εντός του κράτους κτήσεως του διπλώματός τους, όπως είναι ιδίως η επιτυχία σε εισαγωγικές εξετάσεις ή η λήψη επαρκούς βαθμολογίας για να μπορούν να συμπεριληφθούν στον προκαθορισμένο αριθμό εισακτέων φοιτητών.

43 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 36 του UpiStG εισάγει διαφορετική μεταχείριση όχι μόνο εις βάρος των φοιτητών που έλαβαν το δίπλωμά τους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εντός κράτους μέλους άλλου πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, αλλά και μεταξύ των ίδιων αυτών φοιτητών ανάλογα με το κράτος μέλος εντός του οποίου απέκτησαν το δίπλωμά τους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

44 Οι δυσκολύνσεις όμως που παρέχει η Συνθήκη στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους αν ένα πρόσωπο περιέρχεται σε δυσμενή θέση εκ του γεγονότος και μόνο της ασκήσεως των διευκολύνσεων αυτών. Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στον τομέα της παιδείας, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο π', ΕΚ και το άρθρο 149, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, ΕΚ, ήτοι της προαγωγής της κινητικότητας φοιτητών και εκπαιδευτικών (βλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 2002, C7224/98, D'Hoop, Συλλογή 2002, σ. I76191, σκέψεις 30 έως 32).

45 Από τη νομολογία προκύπτει εξάλλου ότι η ιδιότητα του πολίτη της Ενώσεως τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών, η οποία εξασφαλίζει την ίδια νομική μεταχείριση σε όσους εξ αυτών τελούν στην ίδια κατάσταση, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους και υπό την επιφύλαξη των ρητά προβλεπομένων συναφώς εξαιρέσεων (αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-184/99, Grzelczyk, Συλλογή 2001, σ. I-6193, σκέψη 31, και D'Hoop, προπαρατεθείσα, σκέψη 28).

46 Επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι η επίμαχη νομοθεσία μεταχειρίζεται δυσμενώς τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός κράτους μέλους άλλου πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, εφόσον δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στην αυστριακή ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους του ισότιμου αυστριακού διπλώματος.

47 Έτσι, το άρθρο 36 του UpiStG, μολονότι εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλους τους φοιτητές, μπορεί να επηρεάσει περισσότερο τους υπηκόους άλλων κρατών μελών απ' ό,τι τους Αυστριακούς υπηκόους, οπότε η διαφορετική μεταχείριση που εισάγει η διάταξη αυτή συνεπάγεται έμμεση δυσμενή διάκριση.

48 Κατά συνέπεια, η επίμαχη διαφορετική μεταχείριση θα μπορούσε να δικαιολογηθεί μόνον αν στηρίζταν σε αντικειμενικά στοιχεία, ανεξάρτητα της ιθαγενείας των ενδιαφερομένων και ανάλογα με τον σκοπό που επιδιώκει θεμιτώς το εθνικό δίκαιο (αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 1998, C-274/96, Bickel και Franz, Συλλογή 1998, σ. I-7637, σκέψη 27, και D'Hoop, προπαρατεθείσα, σκέψη 36).

Επί της δικαιολογήσεως μιας δυσμενούς διακρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την προστασία της ομοιογένειας του αυστριακού συστήματος ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

49 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι η δικαιολόγηση μιας άνισης μεταχειρίσεως εμπόρουσας στον τομέα εφαρμογής του άρθρου 12 ΕΚ δεν περιορίζεται στους λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας και ότι η δυνατότητα δικαιολόγησε των δυσμενών διακρίσεων λόγω ιθαγενείας παρέχεται, κατά πάγια νομολογία, στις περιπτώσεις έμμεσης δυσμενούς διακρίσεως.

50 Η Δημοκρατία της Αυστρίας προβάλλει, συναφώς, την προστασία της ομοιογένειας του αυστριακού εκπαιδευτικού συστήματος. Στηριζόμενη, κατ' αναλογία, στη νομολογία του Δικαστηρίου, ισχυρίζεται ότι, αν δεν ελάμβανε υπόψη τα δικαιώματα που παρέχονται στη χώρα καταγωγής, θα ήταν ενδεχόμενο ότι πολλοί κάτοχοι διπλωμάτων κτηθέντων εντός των κρατών μελών θα προσπαθούσαν να πραγματοποιήσουν πανεπιστημιακές ή ανώτερες σπουδές στην Αυστρία και ότι η κατάσταση αυτή θα δημιουργούσε προβλήματα διαρθρωτικής, προσωπικής και οικονομικής φύσεως (βλ. αποφάσεις της 28ης Απριλίου 1998, C7158/96, Kohll, Συλλογή 1998, σ. I7 1931, σκέψη 41, και της 12ης Ιουλίου 2001, C7368/98, Vanbraekel κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I75363, σκέψη 47).

51 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως από τις αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 1969, 15/69, Ugliola (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 127), και της 14ης Νοεμβρίου 1995, C-484/93, Svensson και Gustavsson (Συλλογή 1995, σ. I73955), προκύπτει ότι ένα μέτρο που ενέχει διακρίσεις μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο για τους εξαιρετικούς λόγους που αναφέρει ρητώς η Συνθήκη, ήτοι τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια υγεία. Κανένας όμως λόγος του είδους αυτού δεν προβάλλεται από τη Δημοκρατία της Αυστρίας.

52 Επιπλέον, αν γινόταν δεκτό ότι η αυστριακή νομοθεσία θα μπορούσε να δικαιολογηθεί με την επίκληση και άλλων λόγων πέραν αυτών που προβλέπονται ρητώς στη Συνθήκη, τούτο θα κατέληγε, κατά την Επιτροπή, στο να καταστεί άνευ νοήματος η έννοια της έμμεσης δυσμενούς διακρίσεως, όπως προκύπτει από την προπαρατεθείσα απόφαση Solgju, ήτοι της δυσμενούς διακρίσεως η οποία στηρίζεται σε ένα φαινομενικώς ουδέτερο κριτήριο, αλλά καταλήγει στην πραγματικότητα στο ίδιο αποτέλεσμα με μια δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγενείας.

53 Περαιτέρω, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 36 του UniStG συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

- Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την πρόληψη μιας καταχρήσεως του κοινοτικού δικαίου

54 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 7ης Φεβρουαρίου 1979, 115/78, Knoors (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 169), και της 3ης Οκτωβρίου 1990, C-61/89, Bouchoucha (Συλλογή 1990, σ. I-3551), τόνισε το έννομο συμφέρον που ένα κράτος μέλος μπορεί να έχει για να εμποδίζει το ενδεχόμενο ορισμένοι από τους υπηκόους του, εκμεταλλευόμενοι τις διευκολύνσεις που δημιουργούνται δυνάμει της Συνθήκης, να αποφεύγουν καταχρηστικώς την υπαγωγή τους στην εθνική τους νομοθεσία περί επαγγελματικής εκπαίδευσης και ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν επιτρέπει την καταστρατήγηση της εθνικής νομοθεσίας περί επαγγελματικής εκπαίδευσης.

55 Απαντώντας στα ανωτέρω, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2002, C-436/00, X και Y (Συλλογή 2002, σ. I710829), θεώρησε ότι η ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς πρέπει να εξετάζεται ατομικώς, κατά περίπτωση, και πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία και ότι το γεγονός και μόνο της ασκήσεως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά κατάχρηση (απόφαση της 9ης Μαρτίου 1999, C7212/97, Centros, Συλλογή 1999, σ. I71459).

- Επί της δικαιολογίας που αντλείται από τις διεθνείς συμβάσεις

56 Η Δημοκρατία της Αυστρίας ισχυρίζεται ότι το άρθρο 36 του UniStG είναι συμβατό προς τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, εν προκειμένω τη σύμβαση της 11ης Δεκεμβρίου 1953, περί της ισοτιμίας των διπλωμάτων που παρέχουν πρόσβαση στα πανεπιστημιακά ιδρύματα (Serie des traites europeens n° 15, στο εξής: σύμβαση του 1953), και τη σύμβαση της 11ης Απριλίου 1997, περί της αναγνωρίσεως των τίτλων σχετικά με την ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση στον ευρωπαϊκό χώρο (Serie des traites europeens n° 165, στο εξής: σύμβαση του 1997).

57 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 307 ΕΚ, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν, μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και ενός ή περισσότερων τρίτων κρατών, πριν από την προσχώρηση ενός κράτους μέλους,

δεν θίγονται από τις διατάξεις της Συνθήκης. Ωστόσο, κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τη Συνθήκη, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα, για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα.

58 Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία, ναί μεν το άρθρο 307 ΕΚ επιτρέπει στα κράτη μέλη να τηρούν έναντι των τρίτων κρατών τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις προγενέστερες της Συνθήκης, πλην όμως δεν τους επιτρέπει να επικαλούνται δικαιώματα απορρέοντα από τις συμβάσεις αυτές στις ενδοκοινοτικές σχέσεις (απόφαση της 2ας Ιουλίου 1996, C/473/93, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, Συλλογή 1996, σ. I73207, σκέψη 40).

59 Κατά συνέπεια, κατά την Επιτροπή, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν μπορεί να επικαλείται τη σύμβαση του 1953. Όσον αφορά τη σύμβαση του 1997, ομοίως δεν μπορεί να γίνεται επίκληση της σύμβασης αυτής, στον βαθμό που συνήφθη μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την προστασία της ομοιογένειας του αυστριακού συστήματος ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

60 Πρέπει να υπομνηστεί, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, ότι το άρθρο 36 του UniStG δημιουργεί μια έμμεση δυσμενή διάκριση, στον βαθμό που μπορεί να επηρεάσει περισσότερο τους φοιτητές άλλων κρατών μελών απ' ό,τι τους Αυστριακούς φοιτητές. Επιπλέον, από την ενώπιον του Δικαστηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η αυστριακή νομοθεσία αποσκοπεί στον περιορισμό της προσβάσεως στα εθνικά πανεπιστήμια των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλων κρατών μελών.

61 Όπως τονίζει όμως ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 52 των προτάσεών του, μια υπερβολική ζήτηση για πρόσβαση σε ορισμένα είδη σπουδών μπορεί να αντιμετωπισθεί με τη θέσπιση ειδικών και μη συνεπαγομένων διακρίσεων μέτρων, όπως είναι η οργάνωση εισαγωγικών εξετάσεων ή η απαίτηση ενός κατωτάτου επιπέδου, οπότε κατ' αυτόν τον τρόπο τηρείται το άρθρο 12 ΕΚ.

62 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι κίνδυνοι τους οποίους προβάλλει η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν προσδιάζουν μόνο στο δικό της σύστημα ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, αλλά ενυπάρχουν και ενυπάρχουν στα συστήματα και άλλων κρατών μελών. Μεταξύ αυτών των κρατών μελών συγκαταλέγεται το Βασίλειο του Βελγίου το οποίο είχε θεσπίσει παρόμοιους περιορισμούς, οι οποίοι κρίθηκαν ασύμβατοι προς τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου (βλ., προπαρατεθείσα απόφαση της 1ης Ιουλίου 2004, Επιτροπή κατά Βελγίου).

63 Πρέπει να προστεθεί ότι εναπόκειται στις εθνικές αρχές που επικαλούνται παρέκκλιση από τη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων να αποδεικνύουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι οι ρυθμίσεις τους είναι αναγκαίες και αναλογικές σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Οι δικαιολογητικοί λόγοι που μπορούν να προβληθούν από ένα κράτος μέλος πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση της καταλληλότητας και της αναλογικότητας του περιοριστικού μέτρου που λαμβάνει το κράτος αυτό, καθώς και των συγκεκριμένων στοιχείων που μπορούν να στηρίξουν την επιχειρηματολογία του (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2003, C-42/02, Lindman, Συλλογή 2003, σ. I713519, σκέψη 25, και της 18ης Μαρτίου 2004, C78/02, Leichtle, Συλλογή 2004, σ. I-2641, σκέψη 45).

64 Εν προκειμένω, η Δημοκρατία της Αυστρίας περιορίστηκε στο να υποστηρίξει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, στον ιατρικό κλάδο, ο αριθμός των εγγραφών μπορούσε να είναι μέχρι και πενταπλάσιος από τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων, πράγμα το οποίο απειλεί την οικονομική ισορροπία του αυστριακού συστήματος ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης και, κατά συνέπεια, την ίδια την ύπαρξή του.

65 Πρέπει να τονιστεί ότι καμία εκτίμηση που να αφορά άλλους κλάδους σπουδών δεν υποβλήθηκε στο Δικαστήριο και ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας αναγνώρισε ότι δεν είχε συναφώς άλλα αριθμητικά στοιχεία. Περαιτέρω, οι αυστριακές αρχές δέχθηκαν ότι η επίμαχη εθνική διάταξη έχει κατ' ουσίαν προληπτικό χαρακτήρα.

66 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν απέδειξε ότι, αν δεν υφίστατο το άρθρο 36 του UniStG, θα επίθετο σε κίνδυνο η ύπαρξη του αυστριακού εκπαιδευτικού συστήματος γενικώς και η προστασία της ομοιογένειας της ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης ειδικότερα. Κατά συνέπεια, η επίμαχη νομοθεσία δεν συνάδει με τους σκοπούς της Συνθήκης.

- Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την πρόληψη καταχρήσεως

67 Η Αυστριακή Κυβέρνηση πρόεβαλε, δεύτερον, μια δικαιολογία που αντλείται από το ότι είναι

αναγκαίο τα κράτη μέλη να προλαμβάνουν τις καταχρήσεις του κοινοτικού δικαίου, τονίζοντας το έννομο συμφέρον που ένα κράτος μέλος μπορεί να έχει να εμποδίσει το ενδεχόμενο ορισμένοι από τους υπηκόους του, εκμεταλλευόμενοι τις διευκολύνσεις που δημιουργούνται δυνάμει της Συνθήκης, να αποφεύγουν καταχρηστικώς την υπαγωγή τους στην εθνική τους νομοθεσία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

68 Κατά τη νομολογία, η ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς πρέπει να προκύπτει από ατομική εξέταση, κατά περίπτωση, και πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Centros, σκέψεις 24 και 25, και X και Y, σκέψεις 42 και 43).

69 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι το άρθρο 149, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, ΕΚ προβλέπει ρητώς ότι η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών. Επιπλέον, το άρθρο 150, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, ΕΚ ορίζει ότι η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευόμενων και ιδίως των νέων.

70 Εν προκειμένω, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η δυνατότητα ενός φοιτητή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που απέκτησε το δίπλωμά του δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εντός κράτους μέλους άλλου πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, να έχει πρόσβαση στην αυστριακή ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές που ισχύουν για τους κατόχους των διπλωμάτων που αποκτήθηκαν στην Αυστρία συνιστά την ίδια την ουσία της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των φοιτητών, την οποία εγγυάται η Συνθήκη, και δεν μπορεί συνεπώς να αποτελεί, αυτή καθ' εαυτή, καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος αυτού.

- Επί της δικαιολογίας που αντλείται από τις διεθνείς συμβάσεις

71 Η Δημοκρατία της Αυστρίας ισχυρίζεται, τρίτον, ότι το άρθρο 36 του UniStG είναι σύμφωνο προς τις συμβάσεις του 1953 και του 1997.

72 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 307 ΕΚ, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν, για τα κράτη που προσχωρούν, προ της ημερομηνίας της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών, αφενός, και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις διατάξεις της Συνθήκης. Ωστόσο, κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τη Συνθήκη, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα.

73 Κατά πάγια νομολογία, να μεν το άρθρο 307 ΕΚ επιτρέπει στα κράτη μέλη να τηρούν έναντι των τρίτων κρατών τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις προγενέστερες της Συνθήκης, πλην όμως δεν τους επιτρέπει να επικαλούνται δικαιώματα απορρέοντα από τις συμβάσεις αυτές στις ενδοκοινοτικές σχέσεις (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 40 και απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2005, C7203/03, Επιτροπή κατά Αυστρίας, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψεις 57 έως 59).

74 Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν μπορεί να επικαλείται ως δικαιολογία ούτε τη σύμβαση του 1953 ούτε, κατά μείζονα λόγο, αυτή του 1997, που είναι μεταγενέστερη της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Αυστρίας στην Ένωση.

75 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας, μη λαμβάνοντας τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός των λοιπών κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση που αυτή οργανώνει υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.

Επί των δικαστικών εξόδων

76 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Δημοκρατίας της Αυστρίας και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Η Δημοκρατία της Αυστρίας, μη λαμβάνοντας τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός

- των λοιπών κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση που αυτή οργανώνει υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.
- 2) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Αυστρίας στα δικαστικά έξοδα.
(υπογραφές)

ΔΙΚΑΤΣΑ
Αναδομητική αναγνώριση τίτλων

Αριθμός 2381/2005

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Δεκεμβρίου 2004, με την εξής σύνθεση : Ν. Σακελλαρίου, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος και του αρχαιότερου του Συμβούλου που είχαν κώλυμα, Α. Γκότσης, Α. Καραμιχαέλης, Σύμβουλοι, Μ. Παπαδοπούλου, Μ. Πικραμένος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Τετράδη-Χαρλαύτη. Για να δικάσει την από 18 Μαρτίου 2003 αίτηση :

της Κωνσταντίνας Πλέτσα, κατοίκου Χαλανδρίου Αττικής, οδός Πέλλης αρ. 15, η οποία παρέστη με το δικηγόρο Π. Αναστασόπουλο (Α.Μ. 12126) που τον διόρισε στο ακροατήριο, κατά του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), το οποίο δεν παρέστη.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει να ακυρωθούν οι υπ' αριθμ. 434/5.4.2002 και 445/15.11.2002 πράξεις του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Μ. Πικραμένου. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α

ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (302479,430426/2003 ειδικά έντυπα παραβόλου του Δημοσίου).
2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, όπως συμπληρώθηκε με δικόγραφο προσθέτων λόγων, ζητείται η ακύρωση : α) της 434/5.4.2002 πράξης του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), με την οποία αναγνωρίστηκε μεν ως ισότιμος, προς τους απονεμόμενους από τα ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσας «BACHELOR OF ARTS in COMPINED STUDIES», που απονεμήθηκε σ' αυτή από το «AGLIA POLYTECHNIC UNIVERSITY (COLCHESTER INSTITUTE) (UK)» πλην εκρίθη ότι προκειμένου να αναγνωρισθεί και η αντιστοιχία του προς πτυχίο Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας των ελληνικών Α.Ε.Ι. η αιτούσα θα έπρεπε να εξετασθεί συμπληρωματικά σε δέκα (10) μαθήματα, και να αναπεμφθεί ο σχετικός φάκελος στην οικεία επιτροπή προκειμένου αυτή να συνεκτιμήσει και τον τίτλο σπουδών της «POSTGRADUATE DIPLOMA» του UNIVERSITY OF ESSEX, β) της 445/15.11.2002 πράξης του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία εκρίθη μετά από συνεκτίμησή του τίτλου σπουδών της αιτούσας «POSTGRADUATE DIPLOMA in TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE» ότι η αιτούσα έπρεπε να εξετασθεί συμπληρωματικά σε οκτώ (8) μαθήματα προκειμένου να αναγνωρισθεί η αντιστοιχία των πιο πάνω τίτλων σπουδών της, προς πτυχίο Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας των Φιλοσοφικών Σχολών των ελληνικών Α.Ε.Ι.
3. Επειδή, νομίμως συζητείται η κρινόμενη αίτηση, και μη παρισταμένου του καθ' ου η αίτηση ακυρώσεως ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., διότι, προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως (βλ. αποδεικτικό επιδόσεως) νομότυπος και εμπρόθεσμος κοινοποίηση προς αυτό αντιγράφων της πράξης του Προέδρου του Γ' Τμήματος περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή καθώς και της υπό κρίση αίτησης.
4. Επειδή, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να θεωρηθεί ως στρεφομένη παραδεκτός μόνον κατά της 445/15.11.2002 απόφασης του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με την οποία προσδιορίστηκαν μετά από συνεκτίμηση του τίτλου σπουδών POSTGRADUATE DIPLOMA της ήδη αιτούσας τα μαθήματα στα οποία έπρεπε αυτή να εξεταστεί για να αναγνωρισθεί η αντιστοιχία των τίτλων σπουδών της προς το πτυχίο Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας των ελληνικών Α.Ε.Ι. Ως συμπροσβαλλόμενη πρέπει επίσης να θεωρηθεί και η 24 3-72/26.11.2002 πράξη του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία κρίθηκε, κατόπιν της προαναφερθείσας αποφάσεως του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., ότι οι πιο πάνω τίτλοι σπουδών της συνεκτιμώμενοι πρέπει να αναγνωρισθούν ως πτυχίο ισότιμο προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά Α.Ε.Ι., και ότι προκειμένου να αναγνωρισθούν και ως αντίστοιχοι προς τα χορηγούμενα από τα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας και

Φιλολογίας των ημεδαπών Α.Ε.Ι., η ήδη αιτούσα έπρεπε να εξετασθεί συμπληρωματικά σε οκτώ (8) μαθήματα (ΣτΕ 1612/2000).

5. Επειδή, με το άρθρο 1 του ν. 741/1977 (Α 314), συνεστήθη ίδιο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία "Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής", στο οποίο, κατά το άρθρο 2 του ίδιου νόμου, ανήκει η αρμοδιότητα : α) της αναγνώρισεως ανωτάτων σχολών της αλλοδαπής ως ομοταγών προς ανώτατες σχολές της ημεδαπής και των τίτλων που χορηγούνται από τις πρώτες, ως ισοτίμων και αντιστοιχών προς τίτλους σπουδών που απονέμονται από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής, και β) της αναγνώρισεως τίτλων σπουδών, χορηγηθέντων από ομοταγείς ανώτατες σχολές της αλλοδαπής, ως ισοτίμων προς τίτλους σπουδών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει στην Ελλάδα αντίστοιχη ειδικότητα. Περαιτέρω, στο άρθρο 4 παρ. 7 του ίδιου νόμου, όπως τροποποιήθηκε αρχικά με το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 1566/1985 (Α 167) και στη συνέχεια με το άρθρο 7 παρ. 13 του ν. 2158/1993 (Α 109), ορίζεται ότι σε αμφισβητούμενες περιπτώσεις για το ομοταγές των ξένων πανεπιστημίων και την αντιστοιχία καθώς και την ισοτιμία του τίτλου σπουδών της αλλοδαπής αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΙΚΑΤΣΑ μετά γνώμη της οικείας τριμελούς επιτροπής. Τέλος, κατά την παρ. 8 του ίδιου άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 1566/1985, "Με πράξη του προέδρου, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του μέλους του Δ.Σ. που αντιπροσωπεύει την οικεία ή τη συγγενέστερη ειδικότητα και με εισήγηση ενός μέλους της οικείας τριμελούς επιτροπής, παραπέμπονται για συμπληρωματική εξέταση σε συγκεκριμένα μαθήματα στην οικεία ανώτατη σχολή ή τμήμα, εκείνοι, από τους πτυχιούχους Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, που το πτυχίο τους δεν αντιπροσωπεύει το ίδιο περιεχόμενο γνώσεων προς το πτυχίο που χορηγεί στην Ελλάδα η αντίστοιχη ή συγγενέστερη σχολή ή τμήμα. Αν διαφωνήσουν ο πρόεδρος και το μέλος του Δ.Σ., ζητείται η γνώμη της οικείας επιτροπής και αποφασίζει το Δ.Σ. Ύστερα από επιτυχή εξέταση των ενδιαφερομένων αναγνωρίζεται ο τίτλος σπουδών με πράξη του προέδρου του Δ.Σ. Αν δεν είναι δυνατή η αναγνώριση της ισοτιμίας πτυχίου, ο ενδιαφερόμενος κατατάσσεται στην οικεία σχολή ή τμήμα, που προσδιορίζεται επακριβώς από τον πρόεδρο του Δ.Σ."

6. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί εν όψει των διατάξεων αυτών, εφόσον αναγνωρισθεί το ομοταγές του εκπαιδευτικού ιδρύματος της αλλοδαπής που χορήγησε τον τίτλο, στη συνέχεια κρίνεται το ισότιμο αυτού, δηλ. εάν ο τίτλος αποκτήθηκε μετά από επιτυχή φοίτηση ή επιστημονική έρευνα και δοκιμασία και γενικώς κατά διαδικασία και υπό ουσιαστικές προϋποθέσεις (διάρκεια φοίτησης, είδος και έκταση σπουδών, σημασία και τρόπος εξέτασης ή άλλης δοκιμασίας κ.λ.π.) ανάλογες με αυτές που ισχύουν στην Ελλάδα και αποδεικνύουν ότι ο τίτλος είναι πράγματι της αυτής επιστημονικής αξίας και του αυτού επιπέδου με τους τίτλους σπουδών των Α.Ε.Ι. της Ελλάδας. Στο στάδιο αυτό, εάν κριθεί ότι ο τίτλος δεν είναι ισότιμος, αλλά πάντως επιτρέπει την παρακολούθηση μαθημάτων ανωτάτης εκπαίδευσης, χωρεί παραπομπή προς κατάταξη σε ορισμένο εξάμηνο σπουδών στο οικείο Τμήμα. Εάν κριθεί ότι είναι ισότιμος και εφ' όσον χορηγείται στην Ελλάδα τίτλος αντίστοιχης ειδικότητας, επακολουθεί το τρίτο στάδιο, κατά το οποίο κρίνεται η αντιστοιχία του προσαγόμενου τίτλου, δηλαδή εάν αντιπροσωπεύει το αυτό περιεχόμενο γνώσεων με συγκεκριμένο αντίστοιχο πτυχίο χορηγούμενο από Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Ελλάδας, ως προς το οποίο γίνεται η σύγκριση. Εάν υπάρξει αρνητική κρίση επί του ζητήματος αυτού, η αναγνώριση της αντιστοιχίας είναι δυνατή μόνο μετά από επιτυχή συμπληρωματική εξέταση στα μη διδαχθέντα στην αλλοδαπή μαθήματα του αυτού κύκλου σπουδών, η επιτυχής παρακολούθηση των οποίων στην Ελλάδα είναι αναγκαία λόγω της σοβαρότητάς τους για την χορήγηση του αντίστοιχου πτυχίου (Σ.τ.Ε. 476/2003, 3026/2000 κ.α.).

7. Επειδή, περαιτέρω, όπως έχει ήδη επίσης κριθεί οι πράξεις των αρμοδίων οργάνων του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με τις οποίες αυτό αποφαινεται για την ισοτιμία και την αντιστοιχία ή μη ορισμένου τίτλου σπουδών εκπαιδευτικού ιδρύματος της αλλοδαπής με τους απονεμομένους από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής πρέπει, λόγω της φύσεώς τους, να αιτιολογούνται, υπό την έννοια ότι στην οικεία πράξη ή σε στοιχεία αναφερόμενα σ' αυτήν πρέπει να εκτίθενται τα κριτήρια και τα στοιχεία από τα οποία έχει συναχθεί η κρίση για την ισοτιμία ή μη των αλλοδαπών τίτλων με τίτλους Α.Ε.Ι. της ημεδαπής καθώς και για την ύπαρξη ή μη αντιστοιχίας τους, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της νομιμότητας της πράξης αυτής (βλ. Σ.τ.Ε. 3406/2003, 1348/2002, 4266/2000 κ.α.).

8. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αιτούσα με την 8863/24.4.2001 αίτησή της προς το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ζήτησε να αναγνωρισθούν οι τίτλοι σπουδών

που είχαν απονεμηθεί σ' αυτήν από εκπαιδευτικά ιδρύματα της Μεγάλης Βρετανίας :

α) «BACHELOR OF ARTS in COMPINED STUDIES IN ENGLISH AND SOCIOLOGY» του AGLIA POLYTECHNIC UNIVERSITY (COLCHESTER INSTITUTE), β) «POSTGRADUATE DIPLOMA IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE» του UNIVERSITY OF ESSEX, και γ) «MASTER OF EDUCATION» του UNIVERSTITY OF BRISTOL. Η οικεία επιτροπή γνωμοδότησε (βλ. το από 31.1.2002, πρακτικό της) υπέρ της αναγνώρισης του πρώτου από τους ως άνω τίτλους σπουδών της ως ισότιμο προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά α.ε.ι. πτυχία και ότι για την αναγνώριση της αντιστοιχίας του εν λόγω τίτλου η ήδη αιτούσα έπρεπε να παραπεμφθεί σε συμπληρωματική εξέταση σε δέκα (10) μαθήματα. Εν συνεχεία το Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την 434/5.4.2002 απόφαση υιοθέτησε την γνωμοδότηση της οικείας επιτροπής ως προς την ισοτιμία του τίτλου BACHELOR OF ARTS και επιφυλάχθηκε να αποφασίσει οριστικά για τον αριθμό των μαθημάτων στα οποία έπρεπε να εξετασθεί η αιτούσα για την αναγνώριση της αντιστοιχίας του ως άνω τίτλου εν όψει και της σχετικής από 14.2.2002 αιτήσεώς της, με την οποία ζήτησε να συνεκτιμηθεί και ο δεύτερος από τους πιο πάνω τίτλους σπουδών της. Η οικεία επιτροπή αφού συνεκτίμησε και τον προαναφερθέντα τίτλο σπουδών της πρότεινε να απαλλαγεί η αιτούσα από δύο μαθήματα εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Μετά ταύτα το Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με την 445/15.11.2002 νεότερη απόφασή του, έκρινε ότι οι ανωτέρω αλλοδαποί τίτλοι σπουδών της αιτούσας, συνεκτιμώμενοι, αναγνωρίζονται μεν ως πτυχίο ισότιμο προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά Α.Ε.Ι. αλλά προκειμένου να αναγνωρισθεί και η αντιστοιχία τους προς τα χορηγούμενα από τα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας των ημεδαπών Α.Ε.Ι. έπρεπε να εξετασθεί σε οκτώ (8) μαθήματα. Τέλος, εξεδόθη η 24 3-72/26.11. 2002 απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία αναγνωρίστηκαν, κατά συνεκτίμηση, οι τίτλοι σπουδών της ήδη αιτούσας ως πτυχίο ισότιμο προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά α.ε.ι. και προσδιορίστηκαν οκτώ (8) μαθήματα στα οποία έπρεπε να εξετασθεί συμπληρωματικά για να αναγνωρισθούν οι τίτλοι αυτοί ως πτυχίο αντίστοιχο προς τα χορηγούμενα από τα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας των ελληνικών Α.Ε.Ι.

9. Επειδή, προβάλλεται ότι το Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. δεν έκρινε το ομοταγές των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων που χορήγησαν τους τίτλους «BACHELOR OF ARTS» και «POSTGRADUATE DIPLOMA» και περαιτέρω δεν εξέτασε την ισοτιμία των ως άνω τίτλων προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά Α.Ε.Ι. πτυχία. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, κατά το μέρος που αφορά τον πρώτο από τους ανωτέρω τίτλους, είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως, διότι με την προσβαλλόμενη απόφασή του το Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. απεδέχθη το ομοταγές του πανεπιστημιακού ιδρύματος που τον χορήγησε καθώς και την ισοτιμία του με τα πτυχία που απονέμουν τα ελληνικά Α.Ε.Ι. Ο ίδιος λόγος ακυρώσεως, κατά το μέρος που αφορά το δεύτερο από τους άνω τίτλους, είναι απορριπτέος ως προβαλλόμενος άνευ εννόμου συμφέροντος διότι το Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. δεν εξέτασε αυτοτελώς τον τίτλο αυτό εν όψει της προαναφερθείσης συμπληρωματικής αιτήσεως της ήδη αιτούσας με την οποία είχε ζητήσει τη συνεκτίμηση και του τίτλου αυτού για να αναγνωρισθούν οι δύο αλλοδαποί τίτλοι που κατέχει ως πτυχίο αντίστοιχο προς τα απονεμόμενα από τα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας των ελληνικών Α.Ε.Ι.

10. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι είναι μη νόμιμη η σύνθεση του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία ελήφθη η προσβαλλόμενη 445/15.11.2002 απόφαση, είναι, όπως διατυπώνεται, απορριπτέος ως αόριστος και ανεπίδεκτος δικαστικής εκτίμησης.

11. Επειδή, τέλος, προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένες διότι δεν αναφέρονται σ' αυτές τα συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα που η αιτούσα δεν έχει διδαχθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών της στη Μεγάλη Βρετανία και για τα οποία επεβλήθη σ' αυτή από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., συμπληρωματική εξέταση, προκειμένου να αναγνωρισθεί η αντιστοιχία των πιο πάνω τίτλων σπουδών της. Ο λόγος αυτός είναι βάσιμος δεδομένου ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., δεν παρατίθενται συγκεκριμένα στοιχεία, σχετικά με τα προγράμματα σπουδών τόσο των ως άνω πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της Μεγάλης Βρετανίας στα οποία φοίτησε η αιτούσα όσο και εκείνων των Τμημάτων Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας στην Ελλάδα, από τη σύγκριση των οποίων να προκύπτουν οι ειδικοί εκείνοι λόγοι για τους οποίους έπρεπε η ήδη αιτούσα να υποβληθεί σε συμπληρωματική εξέταση στα συγκεκριμένα μαθήματα. Για τον λόγο αυτό πρέπει να ακυρωθούν τόσο η απόφαση του ΔΣ του ΔΙΚΑΤΣΑ όσο και η πράξη του Προέδρου του ΔΣ του ΔΙΚΑΤΣΑ που στηρίζεται σ'

αυτή και η υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση (το ΔΙΚΑΤΣΑ) για νέα νόμιμη κρίση του αιτήματος της ήδη αιτούσας.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση ακυρώσεως.

Ακυρώνει την 445/15.11.2002 απόφαση του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. και την 24 3-72/26.11.2002 απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., καθ' ο μέρος οι πράξεις αυτές αφορούν την ήδη αιτούσα, κατά το αιτιολογικό.

Αναπέμπει την υπόθεση στη Διοίκηση για νέα, νόμιμη κρίση, κατά το αιτιολογικό.

Διατάζει την απόδοση του παραβόλου. Και

Επιβάλλει στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. τη δικαστική δαπάνη της αιτούσας που ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 25 Ιανουαρίου 2005

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος Η Γραμματέας

Ν. Σακελλαρίου Δ. Τετράδη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 14ης Ιουλίου 2005.

Ο Πρόεδρος του Α' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος
Διακοπών

Π.Ζ. Φλώρος Δ. Μουζάκη

Αριθμός 2133/2006
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'

Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
Αναδομητική αναγνώριση τίτλων

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 23 Μαρτίου 2006, με την εξής σύνθεση : Π.Ζ. Φλώρος, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος που είχε κώλυμα, Α. Γκότσης, Α. Καραμιχαλέλης, Σύμβουλοι, Μ. Πικραμένος, Σ. Κωνσταντίνου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Τετράδη-Χαρλαύτη.

Για να δικάσει την από 15 Απριλίου 2004 αίτηση:

του Δημητρίου Κούβελα του Βασιλείου, κατοίκου Κηφισιάς Αττικής, οδός Ελευθέρων αρ. 18, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Γ. Θωμάκο (Α.Μ. 18916) που τον διόρισε με πληρεξούσιο, κατά του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), ο οποίος παρέστη με τη δικηγόρο Α. Νταραντάνη (Α.Μ. 10249) που τη διόρισε με πρακτικό του το Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν : 1) η υπ' αριθμ. 467/12.12.2003 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., και 2) ο από 5.4.2004 πίνακας μη συμμετεχόντων στις εξετάσεις της περιόδου Απριλίου 2004 για την αναγνώριση πτυχίων ιατρικής.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Μ. Πικραμένου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την πληρεξουσία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (808639, 657934/2004 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση α) της 467/12-12-2003 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με την οποία απορρίφθηκε η από 5.4.2001 αίτηση επανεξέτασης του αιτούντος για αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του πτυχίου ιατρικής που έχει λάβει από το πανεπιστήμιο CAROL DAVILA του Βουκουρεστίου της Ρουμανίας μετά από σπουδές που πραγματοποίησε εξ ολοκλήρου στο πανεπιστήμιο ORADEA της Ρουμανίας, β) του από 5.4.2004 πίνακα μη συμμετεχόντων στις εξετάσεις της περιόδου Απριλίου 2004 για την αναγνώριση πτυχίων ιατρικής που χορηγούνται από ομοταγή πανεπιστήμια του εξωτερικού κατά το μέρος που περιλαμβάνεται σ' αυτόν ο αιτών.

3. Επειδή, με το άρθρο 1 του ν. 3328/2005 (ΕτΚ Α', φ. 80) ιδρύθηκε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υπό την επωνυμία «Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης» (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), με το άρθρο 19 παρ. 1 του ίδιου νόμου το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. καταργήθηκε και οι αρμοδιότητές του περιήλθαν στον ως άνω Οργανισμό, ενώ με την παρ. 4 του ως άνω άρθρου 19 οι εκκρεμείς δίκες του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. συνεχίζονται χωρίς διακοπή από τον εν λόγω Οργανισμό. Επομένως, νομίμως ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. συνεχίζει την παρούσα δίκη.

4. Επειδή, η 467/12.12.2003 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. απέρριψε αίτηση επανεξέτασης του αιτούντος κατά της 412/12.1.2001 απόφασης του ίδιου οργάνου μετά από νέα κατ' ουσίαν έρευνα της υπόθεσης και επομένως, ως εκτελεστή πράξη, προσβάλλεται παραδεκτός. Εξάλλου, έχει λήξει η ισχύς του από 5.4.2004 πίνακα μη συμμετεχόντων στις εξετάσεις της περιόδου Απριλίου 2004, ο οποίος προσβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση, και ως εκ τούτου η δίκη πρέπει να κηρυχθεί κατά το μέρος αυτό καταργημένη σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ.2 του π.δ. 18/1989 (ΕτΚ Α', φ. 8).

5. Επειδή, με το άρθρο 1 του ν. 741/1977 (ΕτΚ Α', φ. 314) συνεστήθη νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Διαπανεπιστημιακόν Κέντρον Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής», στο οποίο κατά το άρθρο 2 του ίδιου νόμου ανήκει η αρμοδιότητα: α) της αναγνωρίσεως Ανωτάτων Σχολών της αλλοδαπής ως ομοταγών προς Ανώτατες Σχολές της ημεδαπής και των τίτλων που χορηγούνται από τις πρώτες των ισοτίμων και αντιστοιχών προς τίτλους σπουδών που απονέμονται από Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της ημεδαπής, και β) της αναγνωρίσεως τίτλων σπουδών χορηγουμένων από ομοταγείς Ανώτατες Σχολές της αλλοδαπής ως

ισοτιμών προς τίτλους σπουδών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει στην Ελλάδα αντίστοιχη ειδικότητα. Περαιτέρω, στην παράγραφο 7 του άρθρου 4 του ίδιου ν. 741/1977, όπως αυτή ίσχυε μετά την αντικατάστασή της με την παράγραφο 1 του άρθρου 78 του ν. 1566/85 (ΕτΚ Α', φ. 167), ορίζεται ότι: "7. Όταν πρόκειται για πανεπιστήμια, σχολές ή τμήματα των οποίων έχει κριθεί το ομοταγές ή το ισότιμο του τίτλου σπουδών από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με πράξη του Προέδρου του Δ.Σ. που εκδίδεται με εισήγηση ενός μέλους της οικείας τριμελούς επιτροπής, αναγνωρίζεται το ομοταγές της σχολής ή ο τίτλος σπουδών. Σε αμφισβητούμενες περιπτώσεις για το ομοταγές των ξένων πανεπιστημίων και την αντιστοιχία, καθώς και την ισοτιμία του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής, αποφασίζει ομοφώνως η οικεία τριμελής επιτροπή. Αν δεν υπάρχει ομοφωνία, αποφασίζει σχετικά το Δ.Σ. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μπορούν να καλούνται και να μετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, και μη μέλη του που μπορούν να δώσουν πληροφορίες για το εξεταζόμενο θέμα. Το Δ.Σ. αποφασίζει ακόμη για κάθε θέμα που παραπέμπεται σε αυτό από τον πρόεδρο ή εισάγεται για συζήτηση ύστερα από αίτηση του 1/3 των μελών του". Η ανωτέρω διάταξη τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 7 παρ. 13 του ν. 2158/1993, (ΕτΚ Α', φ. 109), το οποίο ορίζει ότι: "Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 4 του ν. 741/1977 (ΕτΚ Α', φ. 314) όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 1 του άρθρου 78 του Ν. 1566/1985, αντικαθίστανται ως εξής: "Σε αμφισβητούμενες περιπτώσεις για το ομοταγές των ξένων πανεπιστημίων και την αντιστοιχία, καθώς και την ισοτιμία του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής, αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. μετά γνώμη της οικείας τριμελούς επιτροπής". Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το πρώτο στάδιο της αναγνώρισης τίτλου σπουδών αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος περιλαμβάνει την κρίση περί του ομοταγούς του ιδρύματος αυτού, δηλαδή την κρίση εάν το ίδρυμα αυτό ανήκει, από την άποψη του είδους και του επιπέδου των παρεχομένων σ' αυτό επιστημονικών γνώσεων καθώς και από την άποψη των προσόντων των διδασκόντων και των προϋποθέσεων εισαγωγής των διδασκομένων, στην ανωτάτη βαθμίδα εκπαίδευσης και μάλιστα στον ίδιο ή ομοειδή κύκλο επιστημών. Εξ άλλου, οι πράξεις των αρμοδίων οργάνων του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με τις οποίες αυτό αποφαινεται περί του ομοταγούς του αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος, πρέπει, λόγω της φύσεώς τους, να αιτιολογούνται, υπό την έννοια ότι στην οικεία πράξη ή σε στοιχεία αναφερόμενα σε αυτήν πρέπει να εκτίθενται τα κριτήρια από τα οποία έχει συναχθεί η κρίση για το ομοταγές ή μη του αλλοδαπού ιδρύματος, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της νομιμότητας της πράξεως αυτής (ΣτΕ 2602/2004, 1250-3/2004, 2245/2003, 1303/2001 κ.α.).

6. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση ο αιτών με την από 14-2-2000 αίτησή του προς το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ζήτησε την αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών DIPLOMA DE LICENTA IN MEDICINA GENERALA της Ιατρικής Σχολής CAROL DAVILA του Βουκουρεστίου της Ρουμανίας το οποίο έλαβε αφού πραγματοποίησε εξ ολοκλήρου τις σπουδές του στην Ιατρική Σχολή ORADEA της Ρουμανίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., μετά από την από 15.12.2000 γνωμοδότηση της οικείας τριμελούς επιτροπής και σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου μέλους του που μελέτησαν τα προγράμματα σπουδών, αποφάνθηκε με την 412/12-1-2001 απόφαση ότι ο προαναφερθείς τίτλος σπουδών του ήδη αιτούντος δεν έπρεπε να αναγνωρισθεί με την αιτιολογία ότι το ως άνω αλλοδαπό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα (α.ε.ι.), στο οποίο πραγματοποίησε τις σπουδές του, δεν ήταν ομοταγές προς τα ελληνικά α.ε.ι. Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση της τριμελούς Επιτροπής, στην οποία παραπέμπει η απόφαση του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το ως άνω Ίδρυμα δεν μπορεί να αναγνωρισθεί ως ομοταγές με τα ελληνικά Α.Ε.Ι., δεδομένου ότι, σύμφωνα με πρόσφατο κατάλογο με τα αναγνωρισμένα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ρουμανίας, τα περισσότερα προγράμματα του ιδρύματος αυτού δεν αναγνωρίζονται επίσημα από το Υπουργείο Παιδείας της Ρουμανίας, μεταξύ δε των προγραμμάτων συγκαταλέγεται και εκείνο της Ιατρικής Σχολής. Ο αιτών κατέθεσε την από 5.4.2001 αίτηση επανεξέτασης, ενώπιον του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., συνυποβάλλοντας απόσπασμα, καθώς και επικυρωμένη μετάφραση, της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως της Ρουμανίας από όπου προκύπτει ότι το Ρουμανικό κράτος προχώρησε στην αναγνώριση της Ιατρικής Σχολής του πανεπιστημίου της ORADEA. Στις 21.2.2002 ο αιτών ενημερώθηκε με επιστολή του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ότι η αίτηση επανεξέτασης βρίσκεται σε εκκρεμότητα λόγω της επικείμενης επαναξιολόγησης των ιατρικών σχολών όλων των χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακολούθησε η 450/7.2.2003 απόφαση του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία έγινε αξιολόγηση των ιατρικών σχολών. Ειδικότερα δε εξετάστηκαν οι προϋποθέσεις αναγνώρισης της

Ιατρικής Σχολής ORADEA της Ρουμανίας ως ομοταγούς προς τα ελληνικά α.ε.ι.. Η αρμόδια επιτροπή ιατρικής του ΔΙ.Κ.ΑΤ.Σ.Α. εισηγήθηκε στο Δ.Σ., με βάση τα στοιχεία που απέστειλε η ως άνω Ιατρική Σχολή, ότι η Σχολή αυτή δεν πρέπει να αναγνωρισθεί ως ομοταγής δεδομένου ότι : «αν και οι προϋποθέσεις εγγραφής στη σχολή κρίνονται ικανοποιητικές καθώς σύμφωνα με την απάντηση απαιτούνται εξετάσεις που περιλαμβάνουν και τη ρουμανική γλώσσα δεν δίδονται πληροφορίες για το ποσοστό επιτυχίας των εισαγομένων...ως προς τον αριθμό και τη σύνθεση φοιτητών (ημεδαποί-αλλοδαποί) που έχουν εγγραφεί στη σχολή τα τρία τελευταία χρόνια το ποσοστό των ξένων φοιτητών (52) έναντι των ρουμάνων (135) για το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 κρίνεται υπερβολικό ... ως προς τη διαδικασία απόκτησης άδειας άσκησης επαγγέλματος στη χώρα απονομής του τίτλου δεν απαντούν στο θεθέν ερώτημα αν το πτυχίο είναι η μόνη προϋπόθεση για την άδεια άσκησης επαγγέλματος ... ενώ ζητήθηκε το λεπτομερές πρόγραμμα σπουδών δεν εστάλη το περιεχόμενο των μαθημάτων ... στο ερώτημα για τον κατάλογο των ιατρικών εκδόσεων στις οποίες έχει συνδρομή η ιατρική βιβλιοθήκη της σχολής προκύπτει ότι υπάρχουν ελάχιστα επιστημονικά περιοδικά διεθνούς κύρους ... το ερώτημα ως προς τον κατάλογο των μελών ΔΕΠ της εν λόγω σχολής με τους ακαδημαϊκούς τίτλους που κατέχει ο καθένας από τα ιδρύματα που τους απένειμαν δεν απαντήθηκε ... για τον κατάλογο εκδόσεων-δημοσιεύσεων του παραπάνω διδακτικού προσωπικού σε περιοδικά του index medicus δεν έδωσαν καμιά πληροφορία». Το μέλος της αρμόδιας επιτροπής Δ. Λουκόπουλος συμπλήρωσε ότι η συγκεκριμένη Σχολή Ιατρικής δεν καταγράφεται σε σχετικό κατάλογο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας με τις αναγνωρισμένες ιατρικές σχολές και περαιτέρω δεν πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναγνώριση της ως ομοταγούς προς τα ελληνικά α.ε.ι. και ιδίως τις προϋποθέσεις εγγραφής των υποψηφίων, το επιστημονικό έργο των διδασκόντων και κυρίως τη διεθνή αξιολόγηση του έργου τους, την κατοχύρωση της άριστης γνώσης της γλώσσας διδασκαλίας του προγράμματος ιατρικής ενώ το χορηγούμενο πτυχίο δεν κατοχυρώνει στη Ρουμανία και την άδεια άσκησης επαγγέλματος ιατρού. Με τα δεδομένα αυτά το Δ.Σ. αποφάσισε την μη αναγνώριση της Ιατρικής Σχολής του ORADEA της Ρουμανίας ως ομοταγούς προς τα ελληνικά α.ε.ι. Κατόπιν τούτου η αρμόδια τριμελής επιτροπή εισηγήθηκε να απορριφθεί η αίτηση του αιτούντος, παραπέμποντας στην ως άνω απόφαση 450/7.2.2003 του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., και ακολούθησε η ήδη προσβαλλόμενη απόφαση του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. η οποία απέρριψε την αίτηση του αιτούντος με παραπομπή στην αιτιολογία που περιέχεται στην ως άνω απόφαση του ίδιου οργάνου.

7. Επειδή, με το από 21.9.2005 δικόγραφο προσθέτων λόγων προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.ΑΤ.Σ.Α. είναι πλημμελώς αιτιολογημένη γιατί δεν έλαβε υπόψη ότι ο αιτών ολοκλήρωσε τα πρώτα τέσσερα έτη σπουδών στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστήμιο Cluj-Napoca της Ρουμανίας και συνέχισε τις σπουδές του στην Ιατρική Σχολή ORADEA όπου διήνυσε τα τελευταία δύο έτη. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος διότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών θέτει το πρώτον ενώπιον του ακυρωτικού δικαστή στοιχεία περί της φοίτησής του στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Cluj-Napoca της Ρουμανίας τα οποία δεν είχε θέσει υπόψη του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ούτε με την αρχική, από 14.2.2000, αίτησή του ούτε με την από 5.4.2001 αίτηση επανεξέτασης.

8. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα του ήδη αιτούντος για αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών του αιτιολογείται με παραπομπή στο 450/7.2.2003 πρακτικό του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το οποίο ενώ κρίνει τις προϋποθέσεις εγγραφής ικανοποιητικές, στη συνέχεια αποφαινεται περί του μη ομοταγούς της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου ORADEA, στηριζόμενο κυρίως στο ότι δεν εστάλη το περιεχόμενο των διδασκομένων μαθημάτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών καθώς και ότι δεν απαντήθηκε το ερώτημα ως προς τον κατάλογο των μελών ΔΕΠ με τους ακαδημαϊκούς τίτλους που διαθέτουν και τις δημοσιεύσεις στις οποίες έχουν προβεί. Όμως, με βάση τα ανωτέρω, η προσβαλλόμενη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου δεν είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη καθόσον το Διοικητικό Συμβούλιο όφειλε να ερευνήσει περαιτέρω για την εξεύρεση των ανωτέρω στοιχείων, έτσι ώστε να παραθέσει συγκεκριμένα δεδομένα ως προς τα απαιτούμενα κατά νόμο κριτήρια για την αναγνώριση ή μη του ομοταγούς της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της ORADEA, δηλαδή στοιχεία ως προς το είδος και το επίπεδο των επιστημονικών γνώσεων που παρέχονται στην εν λόγω Σχολή καθώς και ως προς τα προσόντα των διδασκόντων, λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τα προσαχθέντα από τον αιτούντα στοιχεία, το ρουμανικό κράτος έχει προχωρήσει στην αναγνώριση της εν λόγω

Σχολής. Για το λόγο αυτό, βασίμως προβαλλόμενο με την κρινόμενη αίτηση, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και η υπόθεση να αναπεμφθεί στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. για νέα νόμιμη κρίση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Καταργεί εν μέρει τη δίκη.

Δέχεται κατά τα λοιπά.

Ακυρώνει την 467/12.12.2003 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙΚΑΤΣΑ, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Αναπέμπει την υπόθεση στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. για νέα νόμιμη κρίση.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου. Και

Επιβάλλει στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. τη δικαστική δαπάνη του αιτούντος που ανέρχεται σε εννιακόσια είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 27 Μαρτίου 2006

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας

Π.Ζ. Φλώρος Δ. Τετράδη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 8ης Αυγούστου 2006.

Ο Πρόεδρος του Β' Τμήματος Η Γραμματέας

Διακοπών

Π. Πικραμμένος Δ. Τετράδη

εξετάζει αν το «εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο πραγματοποιήσε την επαγγελματική του εκπαίδευση ο ατών, ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» και κατά πόσον «ο ατών διαθέτει την απαραίτητη επαγγελματική πείρα, στην περίπτωση που η διάρκεια της εκπαίδευσής υπολείπεται κατά ένα τουλάχιστον έτος αυτής που απαιτείται στην Ελλάδα για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος» και

– μη επιτρέποντας, στον δημόσιο τομέα, τη μετάταξη σε θέσεις κλάδου ανώτερης κατηγορίας ατόμων που διορίστηκαν με βαθμό χαμηλότερο από αυτόν με τον οποίο θα μπορούσαν να έχουν διορισθεί αν τα διαλωμάτια

τους είχαν αναγνωρισθεί σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/19,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1, 3, 4, 8 και 10 της οδηγίας 89/48, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/19.

2) Απορρίπτεται κατά τα λοιπά την προσφυγή.

3) Η Ελληνική Δημοκρατία φέρει τα έξοδά της, καθώς και τα δύο τρίτα των εξόδων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει το ένα τρίτο των εξόδων της.

Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 23ης Οκτωβρίου 2008 «Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 89/48/ΕΟΚ – Εργαζόμενοι – Αναγνώριση των διαλωμάτων – Μηχανικός»

Στην υπόθεση C-286/06,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 29 Ιουνίου 2006,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κηροσωσμένη από τους H. Stenilbaek και J. Vidal Puig, με τόπο επόδσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεγγουσα, κατά

Βασίλειου της Ισπανίας, εκπροσωπούμενου από τον M. Muñoz Pérez, με τόπο επόδσεων στο Λουξεμβούργο, καθού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΔΤΑ Ν° 40/2008

Απόφαση

1. Με την προσφυγή της η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Βασίλειο της Ισπανίας:

– μη αναγνωρίζοντας τα αποκτηθέντα στην Ιταλία επαγγελματικά προσόντα μηχανικού και

– θέτοντας την ακαδημαϊκή αναγνώριση των προσόντων αυτών ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή των μηχανικών που διαθέτουν επαγγελματικούς τίτλους αποκτηθέντες εντός άλλου κράτους μέλους σε εσωτερικό διαγωνισμό για προσωγές στη δημόσια διοίκηση,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διαλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ 1989, L 19, σ. 16), όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001 (ΕΕ L 206, σ. 1, στο εξής: οδηγία 89/48), και, ειδικότερα, από το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής.

2. Το κύριο νομικό ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι παρεμφερές με το κρινόμενο στην υπόθεση C-274/05, *Επιτροπή κατά Ελλάδας*, η απόφαση επί της οποίας εκδόθηκε σήμερα (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή). Αιμότερες οι υποθέσεις αφορούν το κατά πόσον χωρίς επίκληση των διατάξεων της οδηγίας 89/48 προκειμένου να υπο-

χρεωθεί ένα κράτος μέλος να αναγνωρίσει διαλωμάτια τα οποία, κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στο έδαφός του, χορηγούνται από τις αρχές άλλου κράτους μέλους.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομολογία

3. Από την τρίτη και την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/48 προκύπτει ότι σκοπός της οδηγίας αυτής είναι η θέσπιση ενός γενικού συστήματος αναγνώρισης διαλωμάτων, προς διευκόλυνση των Ευρωπαίων πολιτών κατά την άσκηση όλων των επαγγελματιών δραστηριοτήτων για τις οποίες το κράτος μέλος υποδοχής απαιτεί μεταδιδεταροβήματα εκπαίδευση, εφόσον διαθέτουν διαλωμάτια που τους προετοιμάζουν για τις δραστηριότητες αυτές, πιστοποιούν τη συμπλήρωση κύκλου σπουδών διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών και έχουν χορηγηθεί εντός άλλου κράτους μέλους.

4. Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/48 έχει ως εξής:

«[...] όσον αφορά τα επαγγέλματα, για την άσκηση των οποίων η Κοινότητα δεν έχει ορίσει το ελάχιστο επίπεδο των αναγκαίων προσόντων, τα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια να ορίζουν το επίπεδο αυτό, ούτως ώστε να εγγυώνται την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στο έδαφός τους [...] ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν μπορούν, χωρίς να παραγνωρίζουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο [10 ΕΚ], να επιβάλλουν σε μηκικο κράτους μέλους να απο-

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΔΤΑ Ν° 40/2008

κτά προσόντα τα οποία τα εν λόγω κράτη μέλη απλώς περιορίζονται να ορίζουν με αναφορά στα διπλώματα που χορηγούν στα πλαίσια του εθνικού εκπαιδευτικού τους συστήματος, ενώ ο ενδιαφερόμενος έχει ήδη αποκτήσει το σύνολο ή μέρος των προσόντων αυτών σε άλλο κράτος μέλος [...] κατά συνέπεια, κάθε κράτος μέλος υποδοχής στο οποίο είναι κατοχυρωμένο νομοθετικά ένα επάγγελμα είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει υπόψη του τα προσόντα που αποκτώνται σε άλλο κράτος μέλος και να εκτιμά αν αυτά αντιστοιχούν στα προσόντα που απαιτεί».

5. Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 ορίζει:

«Τα τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας οείται:

α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε άλλο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητών ή άλλων τίτλων:

– που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή ιοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους,

– από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του έχει περατώσει με επιτυχία κύκλο μεταεπιμορφωθίμων σπουδών διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή μερική παρακολούθηση οδύναμης διάρκειας σε πανεπιστήμιο ή άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα ιδίτη που επιπέδου και, ενδεχομένως, ότι έχει περατώσει με επιτυχία την επαγγελματική σπαίδευση που απαιτείται επιπέδου του κύλου μεταεπιμορφωθίμων σπουδών και

– από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος,

εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχος του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο.

Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισοτίμου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος».

6. Το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48 ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί, νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος υποδοχής».

7. Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48 ορίζει ότι κράτος μέλος το οποίο εξαρ-

τά την πρόσβαση σε επάγγελμα από την κατοχή διπλώματος δεν δύναται να αρνείται σε κοινοτικό υπήκοο την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό, λόγω ελλείψεως προσόντων, εφόσον ο αυτόν αποδεικνύει ότι έχει τα οριζόμενα από τη διάταξη αυτή προσόντα. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, οσάκις ο αυτόν κατέχει δίπλωμα το οποίο απαιτείται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την άσκηση του στο έδαφος του και το οποίο έχει αποκτηθεί εντός κράτους μέλους.

8. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής επιτρέπει στο κράτος μέλος υποδοχής, υπό τις προϋποθέσεις που το εν λόγω άρθρο ορίζει, να υποχρεώσει τον αιτούντα να αποδείξει ότι έχει συγκεκριμένης διάρκειας επαγγελματική πείρα, να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση προσαρμογής επί τρία έτη κατ' ανώτατο όριο ή να υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας (στο εξής: αντισταθμιστικά μέτρα). Το άρθρο 4 θέτει επίσης ορισμένους κανόνες και όρους εφαρμογής των μέτρων αυτών, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αναπλήρωση των ελλείψεων στην εκπαίδευση του αιτούντος.

9. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48, το κράτος μέλος υποδοχής δέχεται, ως απόδειξη του ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 3 και 4, τις βεβαιώσεις και τα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τα οποία πρέπει να υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος, προς υποστήριξη της αίτησώς του για άσκηση του σχετικού επαγγέλματος.

11. Εθνική νομοθεσία

10. Η σχετική με τα πανεπιστημιακά διπλώματα ρύθμιση της ισπανικής νομοθεσίας διακρίνεται μεταξύ δύο κατηγοριών διπλωμάτων, ήτοι μεταξύ «επίσημων διπλωμάτων», το κύρος των οποίων αναγνωρίζεται σε όλη την Ισπανία και με τα οποία καθίσταται δυνατή η πρόσβαση στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επάγματα, και «μη επίσημων διπλωμάτων», τα οποία χορηγούνται από τα πανεπιστήμια, αλλά, μεταξύ άλλων, δεν παρέχουν πρόσβαση στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επάγματα. Το ζήτημα ρυθμίζεται με τον οργανικό νόμο 6/2001, περί πανεπιστημίων, της 21ης Δεκεμβρίου 2001 (BOE αριθ. 307, της 24ης Δεκεμβρίου 2001, σ. 49400).

11. Το άρθρο 34 του οργανικού νόμου 6/2001 ορίζει:

«Καθορισμός των πανεπιστημιακών διπλωμάτων και των γενικών κατευθύνσεων των αντιστοιχών προγραμμάτων σπουδών.

1. Για επίσημα πανεπιστημιακά διπλώματα που ισχύουν σε όλη την επικράτεια, καθώς και οι γενικές κατευθύνσεις των προγραμμάτων σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση τους ορίζονται από την κυβέρνηση είτε κατόπιν δικής της πρωτοβουλίας, μετά από διαβούλευση με το συμβούλιο πανεπιστημιακού συντονισμού, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας του συμβουλίου.

2. Τα διπλώματα της προηγούμενης παραγράφου, τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο των επικριμένων από την κυβέρνηση επίσημων πανεπιστημιακών διπλωμάτων, χορηγούνται στο όνομα του Βασιλιά α-

πό τον πρότανη του πανεπιστημίου που τα απένειμε.

3. Τα πανεπιστήμια δύνανται να παρέχουν εκπαίδευση για την απόκτηση μη επίσημων διπλωμάτων και τίτλων σπουδών, καθώς και διά βίου εκπαίδευση. Τα εν λόγω διπλώματα και τίτλοι δεν έχουν τα αποτελέσματα που ορίζει ο νόμος για τα διπλώματα της παραγράφου 1^η.

Η διαδικασία της αναγνώρισης

12. Στην Ισπανία, η οδηγία 89/48 μεταφέρθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το βασιλικό διάταγμα 1665/1991, της 25ης Οκτωβρίου 1991, περί ρυθμίσεως του γενικού συστήματος αναγνώρισης διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν χορηγηθεί εντός κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απαιτούν σπουδές διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών (ΒΟΕ αριθ. 280, της 22ας Νοεμβρίου 1991, σ. 37916, στο εξής: βασιλικό διάταγμα περί αναγνώρισεως).

13. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του βασιλικού διατάγματος περί αναγνώρισεως, με το οποίο μεταφέρεται στο ισπανικό δίκαιο το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48, ορίζει τα εξής:

«Οι κανόνες του παρόντος εφαρμόζονται στους υπηκόους κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίοι, όντας κάτοχοι πτυχίου χορηγηθέντος εντός κράτους μέλους της Ένωσης, επιθυμούν να ασκήσουν στην Ισπανία, ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή ως μισθοί, νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, η άσκηση του οποίου προϋποθέτει τριτοβάθμιες σπουδές διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών».

14. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του εν λόγω βασιλικού διατάγματος:

«Για την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, τα διπλώματα που έχουν αποκτηθεί εντός κράτους μέλους και παρέχουν τη δυνατότητα ασκήσεως του ίδιου επαγγέλματος εντός του κράτους αυτού αναγνωρίζονται στην Ισπανία και έχουν τα αποτελέσματα του αντίστοιχου ισπανικού διπλώματος».

15. Το άρθρο 1, στοιχείο α', του βασιλικού διατάγματος περί αναγνώρισεως, με το οποίο μεταφέρεται στο ισπανικό δίκαιο το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48, ορίζει τον όρο «δίπλωμα» ως εξής:

«Οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους και από το οποίο προκύπτει, αφενός, ότι ο κάτοχος του έχει περατώσει με επιτυχία κύκλο μεταδευτεροβάθμιων σπουδών διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών, ή ισοδύναμης διάρκειας σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο παρακολούθησης, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα ισότιμου επιπέδου και, ενδεχομένως, ότι έχει περατώσει με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου μεταδευτεροβάθμιων σπουδών και, αφετέρου, ότι ο κάτοχος του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αποκτήσει πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα στο εν λόγω κράτος μέλος, εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή

άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρους εντός της Κοινότητας ή εφόσον ο κάτοχος του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιώνεται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει το δίπλωμα αυτό. [...]

16. Το άρθρο 1, στοιχείο β', του εν λόγω βασιλικού διατάγματος ορίζει το «νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα» ως εξής:

«[Δραστηριότητα] ή [σύνολο] επαγγελματικών δραστηριοτήτων στις οποίες η πρόσβαση και των οποίων η άσκηση ή ο τρόπος ασκήσεως προϋποθέτουν, ευθέως ή έμμεσα, την κατοχή διπλώματος και οι οποίες συνιστούν επάγγελμα εντός κράτους μέλους».

17. Το άρθρο 3 του βασιλικού διατάγματος περί αναγνώρισεως προβλέπει ότι «νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα», κατά την έννοια του διατάγματος αυτού, αποτελούν τα απαριθμούμενα στο παράρτημα 1, στα οποία καταλέγονται τα επαγγέλματα του «μηχανικού έργων οδοποιίας» (ingeniero de Caminos, Canales y Puertos) και του «πολιτικού μηχανικού έργων» (ingeniero técnico de obras públicas). Αντιθέτως, το επάγγελμα του «πολιτικού μηχανικού» δεν περιλαμβάνεται στο παράρτημα αυτό.

Η διαδικασία αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας

18. Η προβλεπόμενη στο βασιλικό διάταγμα περί αναγνώρισεως διαδικασία αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων πρέπει να διακρίνεται από τη λεγόμενη διαδικασία «αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας» των πανεπιστημιακών διπλωμά-

των. Σκοπός της πρώτης είναι να ελέγχεται αν ο ενδιαφερόμενος έχει τα απαιτούμενα προσόντα για την άσκηση συγκεκριμένου νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος. Αντιθέτως, σκοπός της διαδικασίας αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας είναι να ελέγχεται το ακαδημαϊκό περιεχόμενο, από πλευρής γνώσεων, των σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση ενός διπλώματος.

19. Η διαδικασία αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας διέπεται από το βασιλικό διάταγμα 235/2004, της 20ής Φεβρουαρίου 2004, περί ρυθμίσεως των προϋποθέσεων αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας και επικυρωσεως των αλλοδαπών διπλωμάτων και τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΒΟΕ αριθ. 55 της 4ης Μαρτίου 2004, σ. 8996, στο εξής: βασιλικό διάταγμα περί αναγνώρισεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας).

20. Η έννοια της αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας ορίζεται στο άρθρο 3, στοιχεία α και δ, του οικείου βασιλικού διατάγματος ως εξής:

«Διεπίτευση του παρόντος βασιλικού διατάγματος:

a) ως αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας προς δίπλωμα που περιλαμβάνεται στον κατάλογο των επίσημων πανεπιστημιακών διπλωμάτων νοείται: η επίσημη αναγνώριση των σπουδών κατόπιν των οποίων χορηγήθηκε το αλλοδαπό δίπλωμα ως ισότιμο με αυτές που απαιτούνται για την απόκτηση διπλώματος που περιλαμβάνεται στον προαναφερθέντα κατάλογο·

b) ως αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας προς ακαδημαϊκό τίτλο πανεπιστη-

όν σπουδών στην Ισπανία νοείται: η εναντίωση των σπουδών κατόπιν οποιων χορηγήθηκε το αλλοδαπό δί-α ως ισότιμων με τις σπουδές που α-ίνονται για την απόκτηση ακαδημαϊκού υ που αντιστοιχεί σε κάποιο από τα ε-α της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης Ισπανία, αλλά όχι σε συγκεκριμένο δι-ια».

1. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του βασι-υ διατάγματος περί αναγνωρίσεως της δημαϊκής ισοτιμίας ορίζει τα αποτελέ-τα της εν λόγω αναγνώρισης ως εξής: «Από το χρονικό σημείο της αναγνώρισης ακαδημαϊκής ισοτιμίας και της χορηγή-ς της σχετικής βεβαίωσης, το αλλοδαπό ωμα έχει, σε όλη την επικράτεια, τα ίδια τελέσματα που έχει το αντίστοιχο ισπα-δίπλωμα ή ο ισπανικός ακαδημαϊκός ς, προς τα οποία το αλλοδαπό δίπλωμα νωρίστηκε ως ακαδημαϊκώς ισότιμο, ρωνα με την ισχύουσα νομοθεσία».

2. Το άρθρο 22 του βασιλικού διατάγμα-πεί αναγνωρίσεως της ακαδημαϊκής ι-μίας, υπό τον τίτλο «Επαγγελματική α-ώριση των αποκτηθέντων εντός της Ευ-αϊκής Ένωσης διπλωμάτων», ορίζει: Η επαγγελματική αναγνώριση των δι-άτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έ-χορηγηθεί από τα κράτη μέλη της Ευ-αϊκής Ένωσης γίνεται με τις διαδικασίες προβλεπόμενες από τις κοινοτικές οδηγίες από τις διατάξεις περί μεταφορών των ο-ών αυτών στο ισπανικό δικαίωμα».

3. Επιπλέον, η πρώτη προσθετική διάταξη βασιλικού διατάγματος περί αναγνωρί-

σεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας, με τίτλο «Κοινοτική νομοθεσία», παραπέμπει στην κοινοτική νομοθεσία ως εξής:

«Οι διατάξεις του παρόντος βασιλικού διατάγματος εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων της Συνθήκης Προ-σχωρήσεως της Ισπανίας στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊ-κή Ένωση και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου».

Η ρύθμιση του επαγγέλματος του μηχανι-κού στην Ισπανία και στην Ιταλία

24. Το επαγγελματικό καταγεγραμμένο επάγγελμα τόσο στην Ισπανία όσο και στην Ιταλία.

– Τα συστήματα εκπαίδευσης

25. Το ιταλικό και το ισπανικό εκπαιδευ-τικό σύστημα είναι παραπλήσια όσον αφορά τα προσόντα των μηχανικών. Σε αμφότερα τα κράτη μέλη τα προσόντα αυτά αποκτώ-νται με την ολοκλήρωση τριετούς ή πεντα-τούς κύκλου μεταδευτεροβάθμιων σπουδών.

26. Στην Ισπανία γίνεται διάκριση μεταξύ πανεπιστημιακού διπλώματος υπομηχανικού (ingeniero técnico), το οποίο χορηγείται μετά από σπουδές τριών ετών, και πανεπιστημια-κού διπλώματος μηχανικού (ingeniero), το οποίο χορηγείται μετά από σπουδές πέντε ε-τών. Οι κάτοχοι διπλώματος υπομηχανικού μπορούν να λάβουν το δίπλωμα του μηχανι-κού εφόσον ολοκληρώσουν με επιτυχία τα δύο τελευταία έτη του κύκλου σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση αυτού του διπλώμα-τος.

27. Στην Ιταλία γίνεται διάκριση μεταξύ πανεπιστημιακού διπλώματος χορηγούμενου

μετά από σπουδές τριετούς διάρκειας (laurea triennale), το οποίο βεβαιώνει εκπαίδευση υπομηχανικού (ingegnere junior), και δι-πλώματος μηχανικού, το οποίο χορηγείται μετά από δύο επιπλέον έτη σπουδών μηχανι-κού (ingegnere). Το δίπλωμα αυτό ονομαζό-ταν παλαιότερα «δίπλωμα ειδικότητας» (lau-rea specialistica) και, μετά τη μεταρρύθμιση του 2004, ονομάζεται «laurea magistrale».

– Οι προϋποθέσεις προσβάσεως στο ε-πάγγελμα του μηχανικού και οι προϋποθέ-σεις ασκήσεώς του στην Ισπανία και στην Ι-ταλία.

28. Στην Ισπανία, η πρόσβαση στα επαγ-γέλματα του υπομηχανικού και του μηχανι-κού προϋποθέτει, καταρχήν, αντίστοιχο επί-σημο πανεπιστημιακό δίπλωμα, κατά την έν-νοια του οργανικού νόμου 6/2001.

29. Στην Ιταλία, η πρόσβαση στα επαγ-γέλματα του υπομηχανικού και του μηχανι-κού προϋποθέτει πανεπιστημιακό δίπλωμα, καθώς και επιτυχία στις αντίστοιχες κρατικές εξετάσεις για την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό (esame di Stato) [άρθρο 4 του βασιλι-κού διατάγματος 2537, της 23ης Οκτωβρίου 1925 (Gazzetta ufficiale αριθ. 37, της 15ης Φεβρουαρίου 1926)]. Η εν λόγω κρατική ε-ξέταση περιλαμβάνει, σύμφωνα με τα άρθρα 47 και 48 του προεδρικού διατάγματος 328, της 5ης du 5 Ιουνίου 2001 (τακτικό συμπλη-ρωμα στην GURI αριθ. 190, της 17ης Αυ-γούστου 2001), τουλάχιστον δύο γραπτές δοκιμασίες, καθώς και μία προφορική και μία πρακτική δοκιμασία. Στους επιτυχόντες των εξετάσεων αυτών χορηγείται άδεια α-σκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού

(abilitazione all' esercizio della professione di ingegnere).

30. Τόσο στην Ισπανία όσο και στην Ιτα-λία, η άσκηση του επαγγέλματος του μηχανι-κού προϋποθέτει ειδικής εγγραφή στο μη-τρώ επαγγελματικού συλλόγου. Στην Ισπα-νία, ανάλογα με την ειδικότητα και την πε-ριοχή, αρμόδιοι είναι διάφοροι επαγγελματι-κοί σύλλογοι μηχανικών (colegios de inge-nieros). Στην Ιταλία, μητρώο μηχανικών τη-ρείται από το συμβούλιο του Συλλόγου Μη-χανικών (Consiglio dell' Ordine degli Ingeg-neri) σε κάθε περιοχή. Το μητρώο διαφέρει σε δύο τμήματα, στο Α για τους μηχανικούς και στο Β για τους υπομηχανικούς. Σε αμφό-τερα τα κράτη μέλη η εγγραφή στο μητρώο συλλόγου μηχανικών έχει διαδικαστικό χα-ρακτήρα και δεν ισχύει μαζί με βεβαίωση των επαγγελματικών προσόντων των ενδια-φερομένων, αλλά σκοπεύει μόνο στη διασφα-λίση της ασκήσεως του επαγγέλματος σύμ-φωνα με ορισμένους κανόνες δεοντολογίας.

– Το επάγγελμα του μηχανικού έργων ο-δοποιίας και του υπομηχανικού δημοσίων έργων στην Ισπανία

31. Όπως προκύπτει από το άρθρο 4 του νόμου της 20ής Ιουλίου 1957, για τη ρύθμι-ση της τεχνικής εκπαίδευσης (BOE αριθ. 187, της 22ας Ιουλίου 1957, σ. 607), τα πρό-σωπα που επιθυμούν να ασκήσουν το επάγ-γελμα του μηχανικού έργων οδοποιίας πρέ-πει να είναι κάτοχοι του επίσημου, κατά την έννοια του οργανικού νόμου 6/2001, πανεπι-στημιακού διπλώματος του μηχανικού έργων οδοποιίας, το οποίο χορηγείται από τις ισπα-νικές σχολές μηχανικών έργων οδοποιίας.

Το δίπλωμα αυτό του μηχανικού αποκτάται μετά από σπουδές πενταετούς διάρκειας.

32. Πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό έχουν επίσης οι κάτοχοι διπλώματος που χορηγήθηκε εντός άλλου κράτους μέλους και έχει αναγνωριστεί, από επαγγελματικής απόψεως, σύμφωνα με το βασικό διάταγμα περί αναγνώρισεως, καθώς και οι κάτοχοι αλλοδαπού πανεπιστημιακού διπλώματος, το οποίο έχει αναγνωριστεί ως ακαδημαϊκώς ισοστόμιο με το ισπανικό δίπλωμα του μηχανικού έργων οδοποιίας, σύμφωνα με το βασικό διάταγμα αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ισοτιμίας.

33. Επιπλέον, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, οι ενδιαφερόμενοι, για να ασκήσουν το εν λόγω επάγγελμα, πρέπει να εγγραφούν στο μητρώο του επαγγελματικού συλλόγου μηχανικών έργων οδοποιίας (Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos). Η εγγραφή αυτή δεν προϋποθέτει επιτυχία σε εξετάσεις. Οποιοσδήποτε κατέχει το αντίστοιχο δίπλωμα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του νόμου μπορεί να εγγραφεί στο εν λόγω μητρώο.

34. Το δίπλωμα του πολιτικού υπομηχανικού (ingeniero técnico en construcciones civiles) αποτελεί επίσημο δίπλωμα, κατά την έννοια του οργανικού νόμου 6/2001, με το οποίο πιστοποιείται εκπαίδευση τριετούς διάρκειας. Το δίπλωμα αυτό καθιστά δυνατή την πρόσβαση, στην Ισπανία, στο νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα υπομηχανικού δημοσίων έργων. Οι κάτοχοι του διπλώματος αυτού μπορούν να λάβουν δίπλωμα μηχανικού έργων οδοποιίας, αφού παρακολουθή-

σουν επιτυχώς το τέταρτο και το πέμπτο έτος σπουδών στις ισπανικές σχολές μηχανικών έργων οδοποιίας.

– Το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού στην Ιταλία

35. Τα πρόσφατα που επιθυμούν να ασκήσουν στην Ιταλία το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού πρέπει να είναι κάτοχοι, αφενός, πανεπιστημιακού διπλώματος πολιτικού μηχανικού (laurea in Ingegneria Civile), ήτοι ενός laurea magistrale, το οποίο πιστοποιεί εκπαίδευση πενταετούς διάρκειας, και, αφετέρου, άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού, η οποία χορηγείται κατόπιν επιτυχίας στις κρατικές εξετάσεις. Επιπλέον, τα εν λόγω πρόσφατα πρέπει να εγγραφούν στο μητρώο μηχανικών μιας επαρχίας, και συγκεκριμένα στο τμήμα Α του μητρώου.

Η αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας των επαγγελματικών τίτλων που έχουν αποκτήσει εντός άλλου κράτους μέλους ως πρόβλεψη της συμμετοχής σε εσωτερικό διαγωνισμό για παραγωγή στη δημόσια διοίκηση.

36. Με την απόφαση MAM/1266/2003 του Υπουργού Περιβάλλοντος της 9ης Μαρτίου 2003 (BOE αριθ. 123, της 23ης Μαρτίου 2003, σ. 19820), προκηρύχθηκε εσωτερικός διαγωνισμός για την παραγωγή στον βαθμό του ανώτερου τεχνικού στελέχους των αυτοτελών οργανισμών του Υπουργείου Περιβάλλοντος (técnicos facultativos superiores de organismos autónomos del Ministerio de Medio ambiente).

37. Το άρθρο 2 της υπουργικής αποφάσεως MAM/1266/2003, με τίτλο «Πρόβλεψεις ως προς τους υποψηφίους», όριζε:

«2.1 Για να μετάρχουν στις εξετάσεις, οι υποψήφιοι πρέπει να πληρούν, κατά το διάστημα από την τελευταία ημέρα της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων έως την ανάληψη των καθηκόντων τους ως μονίμων δημοσίων υπαλλήλων, τις εξής προϋποθέσεις:

[...]

2.1.4 Διπλώματα: να κατέχουν ή να είναι σε θέση να αποκτήσουν διδακτορικό τίτλο μηχανικού ή αρχιτέκτονα. Προκειμένου περί τίτλων αποκτηθέντων στην αλλοδαπή, πρέπει να κατέχουν πιστοποιητικό ακαδημαϊκής ισοτιμίας.

[...]

38. Η προϋπόθεση αυτή ίσχυε για όλες τις διαδικασίες επιλογής προσωπικού στη δημόσια διοίκηση.

39. Η πρακτική αυτή κωδικοποιήθηκε εν συνεχεία με την απόφαση ΑΡΥ/423/2005 του Υπουργού Δημόσιας Διοίκησης, της 22ας Φεβρουαρίου 2005, περί κοινής βάσεως των διαδικασιών επιλογής προσωπικού στη δημόσια διοίκηση (BOE αριθ. 48, της 25ης Φεβρουαρίου 2005, σ. 6993).

40. Η παράγραφος 7 της υπουργικής αποφάσεως ΑΡΥ/423/2005, με τίτλο «Πρόβλεψεις ως προς τους υποψηφίους», όριζε:

«1. Για να μετάρχουν στις εξετάσεις επιλογής, οι υποψήφιοι πρέπει να πληρούν, κατά το διάστημα από την τελευταία ημέρα της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων έως την ανάληψη των καθηκόντων τους ως μονίμων δημοσίων υπαλλήλων, τις ακόλουθες προϋποθέσεις, καθώς και τις προβλεπόμενες από τις αντίστοιχες ειδικές διατάξεις προϋποθέσεις:

[...]

1.3 Διπλώματα: να κατέχουν ή να είναι σε θέση να αποκτήσουν το δίπλωμα που απαιτείται για την πρόσβαση σε συγκεκριμένη θέση ή βιβλίο, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην κάθε προκήρυξη. Προκειμένου περί τίτλων κτηθέντων στην αλλοδαπή, πρέπει να κατέχουν πιστοποιητικό ακαδημαϊκής ισοτιμίας.

[...]

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

(7) καταγγελίας που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή

41. Στην Επιτροπή υποβλήθηκαν πολλές καταγγελίες λόγω της ορθότητας των αρμοδίων ισπανικών αρχών, εν προκειμένω του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ministerio de Fomento), να δεχθούν τις υποβληθείσες δυνάμει του βιταλικού διατάγματος περί αναγνώρισεως αιτήσεις με αντικείμενο την αναγνώριση των αποκτηθέντων στην Ιταλία επαγγελματικών προσόντων του μηχανικού, ενόψει της ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού έργων οδοποιίας στην Ισπανία.

42. Οι καταγγελλόντες είναι κάτοχοι επίσημου, κατά την έννοια του οργανικού νόμου 6/2001, διπλώματος πολιτικού υπομηχανικού του Πανεπιστημίου του Alicante, καθώς και διπλώματος πολιτικού μηχανικού του ίδιου πανεπιστημίου, το οποίο δεν αποτελεί επίσημο δίπλωμα, κατά την έννοια του οργανικού νόμου 6/2001, και χορηγήθηκε από το ίδιο πανεπιστήμιο.

43. Δυνάμει της συμβάσεως-πλακίσου με αντικείμενο τη συνεργασία μεταξύ του Πολιτιστικού του Alicante και του Πολιτιστικού του Marche (Itaλία), οι σπουδές «πολιτικού μηχανικού» στο ισπανικό πανεπιστήμιο τελούν υπό τον συντονισμό και την εποπτεία του ιταλικού.

44. Κατ' εφαρμογήν της συμβάσεως-πλακίσου, το Πολυτεχνείο του Marche αναγνώρισε τα δύο προαναφερθέντα ισπανικά πανεπιστημιακά διπλώματα ισπανικά πανεπιστημιακά διπλώματα ως ισότιμα με το ιταλικό πανεπιστημιακό διπλώμα του πολιτικού μηχανικού (laurea in ingegneria civile) και, συνεπώς, χορήγησε στους κατόχους τούτων διπλώματα πολιτικού μηχανικού. Αφού απέκτησαν το διπλώμα αυτό, οι καταγγελλόμενες πέτυχαν στις κρατικές εξετάσεις στην Ιταλία και έλαβαν, ως εκ τούτου, άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού, με την οποία δύνανται να ασκούν το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού στο εν λόγω κράτος μέλος.

45. Εν συνεχεία, οι καταγγελλόμενες υπέβαλαν στο Υπουργείο Ανάπτυξης αίτηση αναγνώρισης των αποκτηθέντων στην Ιταλία επαγγελματικών προσόντων, ούτως ώστε να αποκτήσουν τη δυνατότητα ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού έργων οδοποιίας στην Ισπανία. Το Υπουργείο απέρριψε τις αιτήσεις τους, με το αιτιολογικό ότι οι καταγγελλόμενες είχαν πραγματοποιήσει το σύνολο των πανεπιστημιακών σπουδών τους στην Ισπανία και ότι, ως εκ τούτου, δεν έχουν εφαρμογή το βασικό διάταγμα περί αναγνώσεως και η οδηγία 89/48.

46. Επιπλέον, σε έναν από τους καταγ-

γελλόμενες αυτούς δεν επιδόθηκε η συμμετοχή σε εσωτερικό διαγωνισμό για προαγωγές του Υπουργείου Περιβάλλοντος (Ministerio de Medio ambiente), με το αιτιολογικό ότι, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση ΜΑΜ/1266/2003, τα αποκτηθέντα στην αλλοδαπή διπλώματα πρέπει προηγουμένως να αναγνωριστούν ως ακαδημαϊκώς ισότιμα σύμφωνα με το βασικό διάταγμα περί αναγνώσεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας.

Η προειδοποιητική επιστολή και η αιτιολογημένη γνώμη

47. Εκτιμώντας ότι η ισχύουσα στην Ισπανία κανονιστική ρύθμιση είναι αντίθετη στην οδηγία 89/48, η Επιτροπή απέστειλε, στις 22 Δεκεμβρίου 2004, στο Βασίλειο της Ισπανίας έγγραφο οχλήσεως, στο οποίο οι Ισπανικές αρχές απάντησαν στις 22 Φεβρουαρίου 2005.

48. Κρίνοντας ανεπαρκείς τις εξηγήσεις των ισπανικών αρχών, η Επιτροπή απήθυνε, στις 5 Ιουλίου 2005, στο Βασίλειο της Ισπανίας αιτιολογημένη γνώμη στην οποία το εν λόγω κράτος μέλος απάντησε με επιστολή της 20ής Σεπτεμβρίου 2005.

49. Δεδομένου ότι έκρινε ανεπαρκείς και αυτές τις εξηγήσεις, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί της πρώτης αιτιάσεως, σχετικά με τη μη αναγνώριση των προσόντων που αποκτήθηκαν στην Ιταλία μετά από σπουδές στην Ισπανία

50. Με την πρώτη αιτίασή της, η Επιτροπή προβάλλει ότι στο πρόσωπο των καταγ-

γελλόμενων συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις εφαρμογής της οδηγίας 89/48 και ότι, κατά συνέπεια, οι ισπανικές αρχές ήταν υποχρεωμένες να επιτρέψουν την πρόσβαση των καταγγελλόμενων στο επάγγελμα του μηχανικού έργων οδοποιίας στην Ισπανία. Το Βασίλειο της Ισπανίας, μη επιτρέποντας την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας.

51. Κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι οι καταγγελλόμενες σπούδασαν αποκλειστικά στην Ισπανία δεν αναφέρει τη διαπίστωση αυτή. Η οδηγία 89/48 δεν επιβάλλει να έχουν πραγματοποιηθεί οι σπουδές εντός άλλου κράτους μέλους, εκτός του κράτους μέλους υποδοχής. Η Επιτροπή εκτιμά ότι, από το συνδυασμό των άρθρων 1, στοιχείο α' και β', καθώς και των άρθρων 2 και 3 της οδηγίας 89/48 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή εφαρμόζεται εφόσον το κράτος μέλος εντός του οποίου ο αιτών επιθυμεί να ασκήσει συγκεκριμένο επάγγελμα είναι διαφορετικό από αυτό εντός του οποίου χορηγήθηκε το διπλώμα του, ανεξαρτήτως του τόπου πραγματοποίησης των αναγκαίων για τη χορήγηση του διπλώματος αυτού σπουδών.

52. Το Βασίλειο της Ισπανίας αμφισβητεί το βάσιμο της αιτιάσεως αυτής, θεωρώντας ότι δεν υφίσταται υποχρέωση αναγνώρισης των επίμαχων διπλωμάτων των καταγγελλόμενων, διότι συντρέχουν δύο θεμελιώδεις λόγοι, ήτοι τα πρόσωπα που ζητούν την αναγνώριση των τίτλων τους έχουν εκπαιδευτεί εξ ολοκλήρου στην Ισπανία και επιδιώκουν την αναγνώριση αυτή προκειμένου να ασκή-

σουν το συγκεκριμένο επάγγελμα και στην Ισπανία. Πρώτον, το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι, εν προκειμένω, οι διατάξεις της οδηγίας 89/48 δεν έχουν εφαρμογή, καθώς όλα τα κριτήρια πραγματικά περιστατικά συνέρχουν εντός ενός μόνον κράτους μέλους. Δεύτερον, επικαλείται τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι οι πολίτες δεν μπορούν να επικαλούνται δολίως ή καταχρηστικούς τους κοινοτικούς κανόνες.

53. Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της αιτιάσεως αυτής, επισημαίνεται ότι η οριζόντια στο άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 έννοια του «διπλώματος» αποτελεί τον κρονονομικό λίθο του προβλεπόμενου από την οδηγία αυτή γενικού συστήματος αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

54. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 της οδηγίας 89/48, το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', αυτής ορίζει ότι ο κάτοχος «διπλώματος», κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να ασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα εντός κράτους μέλους, δύναται να ασκήσει το ίδιο επάγγελμα εντός οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους.

55. Όσον αφορά την εκτίμηση των προσόντων που επικαλούνται οι καταγγελλόμενες, υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι το «δίπλωμα», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48, μπορεί να συνίσταται από ένα σύνολο τίτλων.

56. Εν συνεχεία, όσον αφορά την προϋπόθεση του άρθρου 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 89/48, οι καταγγε-

τες πληρούν προδήλως την προϋπόθεση επιτυχούς περατώσεως, από τον κάτοχο διπλώματος, κύκλου μεταδευτεροβάθμιας σπουδών διάρκειας τουλάχιστον τριών σε πανεπιστήμιο. Συγκεκριμένα, από τις τίτλους σπουδών που χορήγησε στους αιτητές του Πανεπιστημίου του Αλιάντε προκύπτει ότι αυτοί περάτωσαν με επιτυχία κύκλο μεταδευτεροβάθμιων σπουδών τακτούς διάρκειας.

57. Όσον αφορά, εξάλλου, την προϋπόθεση του άρθρου 1, στοιχείο α', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 89/48, από τα συνημιθέματα δικόγραφο της προσφυγής έγγραφα εκάπτε ότι στους καταγγέλλοντες χορήγησε δίπλωμα πολιτικού μηχανικού (*Ingeniería civil*) από το Πολυτεχνείο Marche, κατόπιν αναγνώρισης των ιπθών τους στο Πανεπιστήμιο του Αλιάντε ως ισότιμων προς τις σπουδές που οφείνται στην απόκτηση του διπλώματος αυτών. Από την απόκτηση του διπλώματος αυτών, καθώς και από την επιτυχία των καταγώντων στις κρατικές εξετάσεις στην Ιταλία, κατόπιν των οποίων έλαβαν άδεια άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού, άγεται ότι οι εν λόγω καταγγέλλοντες έχουν τα επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση νομοθετικά καθορισμένου επαγγέλματος στην Ιταλία.

58. Τέλος, δεν χωρεί αμφιβολία ότι οι εθνικοί τίτλοι χορηγήθηκαν από αρμόδια η, η οποία έχει οριστικά σύμφωνα με τις οθδικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις της Ισπανίας και της Ιταλίας, αντίχως, και ότι, ως εκ τούτου, πληροίται η

προϋπόθεση του άρθρου 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 89/48.

59. Διαπιστώνεται, συνεπώς, ότι οι καταγγέλλοντες είναι κάτοχοι «διπλώματος», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 89/48, και ό-τι, ως εκ τούτου, έχουν το δικαίωμα, δύναμει του άρθρου 3 της οδηγίας αυτής, με την επιφύλαξη τυχόν αντισταθμιστικών μέτρων, να ασκήσουν στην Ισπανία το επάγγελμα που δύνανται, βάσει των διπλωμάτων αυτών, να ασκήσουν στην Ιταλία.

60. Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει το Βασίλειο της Ισπανίας, η οδηγία 89/48 ουδό-λωλς θέτει ως προϋπόθεση να έχουν πραγματοποιήσει οι ενδιαφερόμενοι εξ ολοκλήρου ή εν μέρει τις σπουδές τους σε άλλο κράτος μέ-λος, εκτός του Βασιλείου της Ισπανίας.

61. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48 υποχρεώνει το κράτος μέλος υποδοχής να δέ-χεται, σε κάθε περίπτωση, ως αποδεικτικό της συνδρομής των προϋποθέσεων αναγώ-ρισης διπλώματος, τις βεβαιώσεις και τα έγ-γραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να ε-ξετάζει επί ποιας βάσεως χορηγήθηκαν τα έγγραφα αυτά, αλλά έχει τη δυνατότητα να ελέγχει τη συνδρομή των προϋποθέσεων ε-κείνων του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγί-ας 89/48 οι οποίες, με βάση το περιεχόμενο των εγγράφων αυτών, ενδεχομένως να μην πληρούνται.

62. Εξάλλου, μολονότι ο ορισμός της έν-νοιας του «διπλώματος» του άρθρου 1, στοι-

χείο α', της οδηγίας 89/48 θέτει ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας στην περίπτωση προσόντων απο-κτηθέντων σε τρίτο κράτος, εντούτοις ούτε το άρθρο 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη της θέτει περιορισμούς όσον αφορά το κράτος μέλος εντός του οποίου ο αιτών πρέπει να έχει αποκτήσει τα επαγγελματικά προσόντα του.

63. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 1, στοι-χείο α', πρώτο εδάφιο, προκύπτει σαφώς ότι η εκπαίδευση αρκεί να έχει πραγματοποιηθεί «κατά το μεγαλύτερο της μέρους στην Κοινό-τητα». Έχει κριθεί ότι η φράση αυτή καλύ-πτει τόσο την εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου στο κράτος μέλος που χορήγησε το συγκεκριμένο τίτλο σπου-δών, όσο και αυτή που πραγματοποιήθηκε εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε άλλο κράτος μέλος (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-102/02, *Benettonmüller*, Συλλογή 2004, σ. I-5405, σκέψη 41).

64. Εξάλλου, δεν υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί τέτοιον περιορισμό, καθώς το κύριο ζήτημα, σχετικά με το αν έχει εφαρμο-γή η οδηγία 89/48, είναι το αν ο αιτών διαθέ-τει ή όχι άδεια άσκησης νομοθετικά κατο-χυρωμένου επαγγέλματος σε κράτος μέλος. Σύμφωνα με το σύστημα της οδηγίας, ένα διπλώμα δεν αναγνωρίζεται ως εκ της εγγε-νοῦς αξίας της εκπαίδευσής του οποία αυτό πιστοποιεί, αλλά διότι παρέχει, εντός του κράτους μέλους όπου αυτό έχει χορηγηθεί ή αναγνωρισθεί, πρόσβαση σε νομοθετικά κα-τοχυρωμένο επάγγελμα (προσπαράθεσα α-πόφαση *Beuttenmüller*, σκέψη 52, και από-

φαση της 19ης Ιανουαρίου 2006, C-330/03, *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, Συλλογή 2006, σ. I-801, σκέψη 19). 65. Το θεσπιζόμενο με την οδηγία 89/48 γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμά-των τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στηρίζεται, συγκεκριμένα, στη υποχρέωση εμπιστοσύνη μεταξύ των κριτών μελών όσον αφορά τα ε-παγγελματικά προσόντα. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, ισχύει, ουσιαστικά, ο τεκμήριο ότι ο αιτών που έχει λάβει άδεια ά-σκησης νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγ-γέλματος σε κράτος μέλος έχει επαρκή προ-σόντα για την άσκηση του ίδιου επαγγέλμα-τος στα άλλα κράτη μέλη.

66. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι καταγγέλλοντες έχουν λάβει νομίμως ά-δεια άσκησης του νομοθετικά κατοχυρω-μένου επαγγέλματος του μηχανικού στην Ι-ταλία.

67. Εφόσον οι εν λόγω καταγγέλλοντες έ-λαβαν άδεια άσκησης του επίμαχου νομο-θετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό εντός του οποίου επιζητούν να ασκήσουν το επάγ-γελμα, είναι προφανές ότι η περίπτωση τους δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καθαρά εσωτερι-κού χαρακτήρα και, κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η επιχειρηματολογία που α-ντλεί το Βασίλειο της Ισπανίας από την α-πόφαση της 2ας Ιουλίου 1998, C-225/95 έως C-227/95, *Καπασακέλλης*, κ.λπ. (Συλλογή σ. I-4239, σκέψεις 18 και 19). Όπως επισήμανε η Επιτροπή, με την απόφαση εκείνη, το Δικα-στήριο έκρινε ότι η οδηγία 89/48 δεν έχει ε-φαρμογή, διότι οι ενέχοντες της κύριας δίκης

ν έχουν εργασθεί, σπουδάσει ή αποκτήσει πλωμα εντός άλλου κράτους μέλους.

68. Το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλει, κόμη, ότι η εφαρμογή της οδηγίας 89/48 πρέπει δυνατότητα καταστρατηγήσεως της ακρίσεως που εισάγει ο οργανικός νόμος 2001 μεταξύ επίσημων και μη επίσημων πλωμάτων, διά της συνάψεως μιας απλής ημβάσεως ιδιωτικού δικαίου μεταξύ δύο ανεπιστημίμων, δυνάμει της οποίας πανεπιστήμιον άλλου κράτους αναγνωρίζει λωμάτως τα μη επίσημα διπλώματα ενός πανικού πανεπιστημίου. Υπενθυμίζει ότι πλωμα του «πολιτικού μηχανικού» που κολούνται οι καταγγέλλοντες δεν είναι εσημο, αλλά μη επίσημο διπλώμα του Πιστημίου του Alicante, το οποίο, σύμφωνα με τον οργανικό νόμο του 6/2001, δεν έα τα έννομα αποτελέσματα των επίσημων πλωμάτων και, συνεπώς, δεν ισχύει για αδημαϊκούς ή επαγγελματικούς σκοπούς την Ισπανία. Επομένως, οι καταγγέλλοντες εν θα μπορούσαν να ασκήσουν στην Ισπανία το επάγγελμα του μηχανικού έργων οδοοίας με βάση τους τίτλους που απέκτησαν τός του κράτους μέλους αυτού. Η επικλήη των διατάξεων της οδηγίας 89/48 από ως καταγγέλλοντες που πραγματοποιήσαν σπουδές τους εξ ολοκλήρου στην Ισπανία, οκεμένου να επιτύχουν, παρά ταύτα, πρόσση στο επάγγελμα αυτό, πρέπει, συνεπώς, χαρακτηριστεί ως δόλια η καταχρηστική.

69. Βεβαίως, οι υπήκοοι κράτους μέλους ν πρέπει να προσπαθούν να αποφεύγουν ταχρηστικά την υπαγωγή τους στην εθνική νομοθεσία στηριζόμενοι στις ευχέρειες

που παρέχει το κοινοτικό δίκαιο. Δεν μπορούν να επικαλούνται καταχρηστικώς ή δολίως τους κοινοτικούς κανόνες (αποφάσεις της 7ης Φεβρουαρίου 1979, 115/78, *Krauss*, Συλλογή τόμος 1979/1, σ. 169, σκέψη 25, της 3ης Οκτωβρίου 1990, C-61/89, *Boitcheuica*, Συλλογή 1990, σ. I-3551, σκέψη 14, της 9ης Μαρτίου 1999, C-212/97, *Cenitros*, Συλλογή 1999, σ. I-1459, σκέψη 24, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, C-196/04, *Cadbury Schweppes* και *Cadbury Schweppes Overseas*, Συλλογή 2006, σ. I-7995, σκέψη 35).

70. Τα εθνικά δικαστήρια, πάντως, μπορούν να λαμβάνουν υπόψη κατά περίπτωση, βασιζόμενα σε αντικειμενικά στοιχεία, την καταχρηστική ή δόλια συμπεριφορά των ενδιαφερομένων και να μην εφαρμόζουν, ενδεχομένως, υπέρ αυτών τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου τις οποίες αυτοί επικαλούνται, αλλά οφείλουν επίσης, κατά την εκτίμηση μιας τέτοιας συμπεριφοράς, να λαμβάνουν υπόψη τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκουν οι οικείες διατάξεις (προπαρατεθείσα απόφαση *Cenitros*, σκέψη 25).

71. Σκοπός του γενικού συστήματος αναγνώρισης της οδηγίας 89/48 είναι να μπορούν οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους που διαθέτουν άδεια ασκήσεως νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος εντός κράτους μέλους να έχουν πρόσβαση στο ίδιο επάγγελμα εντός άλλων κρατών μελών.

72. Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι ο υπήκοος κράτους μέλους που επιθυμεί να ασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα επιλέγει να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτό στο κράτος μέλος της προτίμησής του

δεν συνιστά αυτό καθαυτό κατάχρηση του γενικού συστήματος αναγνώρισης που θεσπίζει η οδηγία 89/48. Συγκεκριμένα, σε μια ενιαία αγορά, το δικαίωμα των υπηκόων κράτους μέλους να επλέρουν το κράτος μέλος εντός του οποίου επιθυμούν να αποκτήσουν τα επαγγελματικά προσόντα τους είναι συμφυές με τις θεμελιώδεις ελευθερίες που διασφαλίζει η Συνθήκη.

73. Από τις εκτιμήσεις αυτές προκύπτει ότι το Βασίλειο της Ισπανίας υποχρεούται, από το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48, με την επιφύλαξη τυχόν αντισταθμιστικών μέτρων, να αναγνωρίζει τα ιταλικά διπλώματα μηχανικών όχι μόνο σε περίπτωση που οι σπουδές κατόπιν των οποίων αυτά χορηγήθηκαν έχουν πραγματοποιηθεί εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στην Ιταλία, αλλά και σε περίπτωση που τα διπλώματα έχουν χορηγηθεί από τις αρμόδιες ιταλικές αρχές κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου στην Ισπανία.

74. Εν πάση περιπτώσει, όπως επισημαίνει το Βασίλειο της Ισπανίας με το υπόμνημά του αντικρούσεως, αντίθετως προς ό,τι αφήνεται να εννοηθεί με τα αιτήματα της κρινόμενης προσφυγής λόγω παραβάσεως, η πρώτη αίτηση της Επιτροπής δεν αφορά γερμανική άρνηση των αρμοδίων ισπανικών αρχών να αναγνωρίσουν οποιοδήποτε επαγγελματικό προσόν μηχανικού έχει αποκτήθει στην Ιταλία, αλλά μόνον την άρνηση αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων μηχανικού που αποκτήθηκαν στην Ιταλία, κατόπιν πανεπιστημιακών σπουδών που πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου στην Ισπανία.

Επομένως, το διατακτικό της παρούσας αποφάσεως πρέπει να περιοριστεί αναλόγως.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως, που αφορά την επιβολή της αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ιστιμίας τίτλων που έχουν αποκτήθει εντός άλλου κράτους μέλους ως προϋποθέσεως για τη συμμετοχή του κλάδου τους σε διαγωνισμό για εσωτερικώς προσαρτές στην ισπανική δημόσια διοίκηση

75. Με τη δεύτερη αιτιάσή της, η Επιτροπή επικρίνει την επιβαλλόμενη από τις υπουργικές αποφάσεις ΜΑΜ/1266/2003 και ΑΡΥ/423/2005 υποχρέωση αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ιστιμίας όλων των χορηγηθέντων στην αλλοδαπή διπλωμάτων, στο πλαίσιο των προαγών εντός της δημόσιας διοικήσεως. Η υποχρέωση αυτή είναι αντίθετη στο άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, το οποίο έχει εφαρμογή τόσο για την άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος όσο και για την πρόσβαση σε αυτό.

76. Κατά συνέπεια, για τον υπήκοο κράτους μέλους που ασκεί το επάγγελμα του μηχανικού εργαζόμενος στη δημόσια διοίκηση, στις περιπτώσεις ασκήσεως του εν λόγω επαγγέλματος πιθανολογούνται οι δυνατότητες προαγωγής και, επομένως, τα κριτήρια συμμετοχής σε εσωτερικώς διαγωνισμούς. Η υποχρέωση αναγνώρισης της ακαδημαϊκής ιστιμίας του διπλωμματος καθιστά την προαγωγή και, εν τέλει, την άσκηση του επαγγέλματος αυτού δυσχερέστερη για τους υπηκόους κράτους μέλους που κατέχουν επαγγελματικό τίτλο χορηγηθέντα εντός άλλου κράτους μέλους σε σχέση με τους κατόχους του απαιτούμενου στην Ισπανία διπλώματος.

77. Το Βασίλειο της Ισπανίας επισημαίνει ότι, δεδομένου ότι στη δημόσια διοίκηση ο υπάλληλος μπορεί να τοποθετηθεί σε διάφορες θέσεις, οι θέσεις δίδονται με κριτήριο όχι τα συγκεκριμένα επαγγελματικά προσόντα, αλλά τους ακαδημαϊκούς τίτλους, δηλαδή τον διδακτορικό τίτλο, τον μεταπτυχιακό τίτλο ή το δίπλωμα του μηχανικού ή του αρχιτέκτονα. Η απόφαση περί αναγνωρίσεως επιτρέπει την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, χωρίς να περιέχει ένδειξη σχετικά με το επίπεδο του απαιτούμενου ακαδημαϊκού τίτλου. Υπό τις συνθήκες αυτές, η αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας είναι απαραίτητη, προκειμένου να διαπιστωθεί ποιος ακαδημαϊκός τίτλος κατέχει ο υποψήφιος που απέκτησε τα προσόντα του εντός άλλου κράτους μέλους.

78. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όταν έχει εφαρμογή η οδηγία 89/48, ένας δημόσιος οργανισμός κράτους μέλους, που υποχρεούται να τηρεί τους κανόνες της συγκεκριμένης οδηγίας, δεν μπορεί πλέον να απαιτεί την αναγνώριση της ακαδημαϊκής ισοτιμίας των τίτλων του ενδιαφερομένου από τις αρμόδιες εθνικές αρχές (βλ., σχετικά, αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1999, C-234/97, *Fernández de Bobadilla*, Συλλογή 1999, σ. I-4773, σκέψη 27, και της 14ης Ιουλίου 2005, C-141/04, *Πέρος*, Συλλογή 2005, σ. I-7163, σκέψη 35).

79. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48 επιβάλλει ο κάτοχος διπλώματος χορηγηθέντος εντός ενός κράτους μέλους να έχει τη δυνατότητα όχι μόνον προσβάσεως σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα εντός άλλου κράτους μέλους, αλλά και ασκήσεως του επαγγέλματος αυτού υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων της ημεδαπής.

80. Κατά συνέπεια, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι επαγγελματικών προσόντων αποκτηθέντων εντός άλλου κράτους μέλους έχουν τις ίδιες δυνατότητες προαγωγής όπως οι κάτοχοι αντίστοιχων επαγγελματικών προσόντων αποκτηθέντων στην ημεδαπή. Επομένως, εν προκειμένω, εφόσον, στην Ισπανία, το επάγγελμα του μηχανικού έργων οδοποιίας το ασκούν οι κάτοχοι ισπανικού διπλώματος που έχει αποκτηθεί μετά από σπουδές πενταετούς διάρκειας, ο κάτοχος διπλώματος χορηγηθέντος εντός άλλου κράτους μέλους και παρέχοντος στον ενδιαφερομένο τη δυνατότητα να ασκήσει, ενδεχομένως κατόπιν μέτρων αναγνωρίσεως, το ίδιο επάγγελμα στην Ισπανία πρέπει έχει τις ίδιες δυνατότητες προαγωγής όπως οι κάτοχοι του προαναφερθέντος ισπανικού διπλώματος. Τούτο ισχύει ανεξαρτήτως της διάρκειας των σπουδών που απαιτούνται για την απόκτηση του εν λόγω διπλώματος.

81. Συγκεκριμένα, ένα δίπλωμα που χορηγήθηκε εντός άλλου κράτους μέλους, εφόσον αναγνωριστεί κατ'εφαρμογήν της οδηγίας 89/48, ενδεχομένως κατόπιν αντίστοιχων μέτρων, εκτιμάται ότι παρέχει τα ίδια επαγγελματικά προσόντα με το ισπανικό δίπλωμα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το να μη διαθέτει ο κάτοχος του χορηγηθέντος εντός άλλου κράτους μέλους διπλώματος τις ίδιες δυνατότητες προαγωγής με τους κατόχους του αντίστοιχου ισπανικού διπλώματος εντός άλλου κράτους μέλους, αποτελεί παράβαση της οδηγίας 89/48.

ματος, μόνον και μόνον επειδή το δίπλωμα αυτό αποκτήθηκε μετά από σπουδές μικρότερης διάρκειας, θέτει τους κατόχους διπλώματος άλλου κράτους μέλους σε δυσμενέστερη θέση, απλώς και μόνον διότι απέκτησαν ταχύτερα αντίστοιχα προσόντα.

82. Κατά συνέπεια, η απαίτηση περί αναγνωρίσεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας δεν είναι συμβατή με το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, τουλάχιστον κατά το μέτρο που η εν λόγω απαίτηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή σε εσωτερικό διαγωνισμό για προσώγες ακόμη και για υποψηφίους που επικαλούνται μόνο δίπλωμα χορηγηθέν εντός άλλου κράτους μέλους και αναγνωρισθέν κατ'εφαρμογήν της οδηγίας 89/48.

83. Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, μη αναγνωρίζοντας τα επαγγελματικά προσόντα μηχανικού που αποκτήθηκαν στην Ιταλία, κατόπιν πανεπιστημιακών σπουδών που πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου στην Ισπανία και

— θέτοντας την ακαδημαϊκή αναγνώριση των προσόντων αυτών ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή των μηχανικών που διαθέτουν επαγγελματικούς τίτλους αποκτηθέντες εντός άλλου κράτους μέλους σε εσωτερικό διαγωνισμό για προσώγες στη δημόσια διοίκηση, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001 και, ειδικότερα, από το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων
84. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του

Κανονισμού Λισαβώνας, ο πτηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπέχει σχετικό αίτημα του νικητή της διαρκείας, θέτει τους κατόχους διπλώματος άλλου κράτους μέλους σε δυσμενέστερη θέση, απλώς και μόνον διότι απέκτησαν ταχύτερα αντίστοιχα προσόντα.

82. Κατά συνέπεια, η απαίτηση περί αναγνωρίσεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας δεν είναι συμβατή με το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, τουλάχιστον κατά το μέτρο που η εν λόγω απαίτηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή σε εσωτερικό διαγωνισμό για προσώγες ακόμη και για υποψηφίους που επικαλούνται μόνο δίπλωμα χορηγηθέν εντός άλλου κράτους μέλους και αναγνωρισθέν κατ'εφαρμογήν της οδηγίας 89/48.

83. Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, μη αναγνωρίζοντας τα επαγγελματικά προσόντα μηχανικού που αποκτήθηκαν στην Ιταλία, κατόπιν πανεπιστημιακών σπουδών που πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου στην Ισπανία και

— θέτοντας την ακαδημαϊκή αναγνώριση των προσόντων αυτών ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή των μηχανικών που διαθέτουν επαγγελματικούς τίτλους αποκτηθέντες εντός άλλου κράτους μέλους σε εσωτερικό διαγωνισμό για προσώγες στη δημόσια διοίκηση, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001 και, ειδικότερα, από το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων
84. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του

Η απόφαση του ΔΕΚ C-274/05 Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας

Αναγνώριση πτυχίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

ΕΛΕΝΗ ΤΡΟΒΑ

Διάγραμμα

- I. Εισαγωγή.
- II. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και η αναγνώριση διπλωμάτων και επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με τις κοινοτικές Οδηγίες.
- III. Η ελευθερία εγκατάστασης και η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το νομολογιακό προηγούμενο.
- IV. Η υπόθεση Επιτροπή κατά Ελλάδος C-274/05.
- V. Η υπόθεση Επιτροπή κατά Ισπανίας C-286/06.
- VI. Και η παραπροσχηματική απόφαση στο ΔΕΚ από το ΣτΕ 778.2/07.
- VII. Η σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία των Συντάγματος και οι συμφωνίες δι-καύχρησης.

I. Εισαγωγή.

ΣΤΙΣ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2008 εκδόθηκε η ανωμνήσιμη απόφαση του ΔΕΚ C-274/05 *Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας*, που αφορούσε στην προ-σφυγή της Επιτροπής κατά της Ελλάδας σχετικά με το ζήτημα της αναγνώρισης πτυχίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όπως επισημειώνει και η ίδια η απόφαση, την ίδια μέρα εκδόθηκε από το ΔΕΚ και άλλη μια απόφαση που κρίνει παρεμφερές

σελ. 1257-1285

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΛΥΣΕΙΣ
ΔΤΑ Ν° 40/2008

11

ό ζήτημα, η C-286/06, *Επιτροπή κατά Ισπανίας*. Και οι δύο υποθέσεις αφορούν στο κατά πόσον χωρεί επίκληση των διατάξεων της οδηγίας 89/48 προκειμένου να υποχρεωθεί ένα κράτος μέλος να αναγνωρίσει διπλώματα τα οποία, εφόσον οι σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στο έδαφός του, χρησιμοποιούνται από τις αρχές άλλου κράτους μέλους.

Στην καρδιά του προβλήματος η οδηγία 89/48/ΕΟΚ και η σχέση της με τις άλλες νομοθεσίες. Για την Ελλάδα ιδιαίτερα τίθεται, αν και με πρόπο ιδιαίτερα σημαντικό, το ζήτημα της σχέσης διατάξεων οδηγίας με αυτές του Συντάγματος έως του άρθρου 16 αυτού¹. Το ζήτημα αυτής της σχέσης, η χώρα μας φαίνεται να μην είναι ιδιαίτερα να θέτει ενώπιον του ΔΕΚ, καθώς εντός των επόμενων μηνών εκκρεμεί η έκδοση αποφάσεων και για τη σχέση του άρθρου 14.9 Σ με διατάξεις οδηγιών². Θα μπορούσε τάχα να υποθέσει κανείς ότι η θέση στο Σύνταγμα

1. Ν. ΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, *Πέρα από το 16, τα πριν και τα μετά*, Μετάχρησι 2007, 10. ΚΑΜΠΙΛΙΟΥ, Η εκπαίδευση και το πρόβλημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων, σε Ε. Κονιτιάδη (επ.), *Πέντε μετά τη Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001*, τ. 1, Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ. 367 επ., Δ. ΚΑΛΑΚΟΠΙΔΑΗ / Γ. ΠΑΝΟΥΣΗ, (επ.), *Η μεταρρύθμιση του Ελληνικού Πανεπιστημίου*, Παράρτημα ΚΟΝΤΙΠΛΑΗ / Γ. ΠΑΝΟΥΣΗ, (επ.), *Η μεταρρύθμιση του Ελληνικού Πανεπιστημίου*, Παράρτημα ΔΤΑ Ν° 31/2006, σελ. 899-919, Ε. ΚΟΥΤΟΥΠΛΑ-ΡΕΓΚΑΚΟΥ / Β. ΣΚΟΥΡΗ, *Δίκαιο της Παιδείας*, Σάκκουλας 2007, Π. ΜΑΝΤΖΟΥΡΑ, *Αναθεώρηση του Συντάγματος και μη κρατικά ΑΕΙ*, 2006, σελ. 1091 επ., Χ. ΠΑΜΠΟΥΚΗ, *Για την ανώτατη εκπαίδευση του Μέλλοντος*, Εκδόσεις 2007, Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, *Το Σύνταγμα και η Τύρση μη Κρατικών Πανεπιστημίων*, Το στήσιμο στην Ελλάδα σήμερα, Ίδρυμα Καράγωργα, Αθήνα, 1991, Π. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ, Η νομική της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, *ΑΕΙ. ΤΕΙ*, 1982-2006, β' έκδοση, Σάκκουλας, 2006, Δ. ΧΥ, *Το άρθρο 16 και η σύζηση που δε γίνεται*, Αθήνα, 1991, Π. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ, Μ. ΣΤΑΥΡΟΥ, *Ιδιωτικά ΑΕΙ, πρόσδος, ατομικό δικαίωμα, ιδιοτέλεια ή ιδεολογία*, σε Εφαρμογές, Ειδικό τεύχος Αφιέρωμα 2006: Ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα από το 1821 έως σήμερα, *Ιδιωτικών ρυθμίσεων για θέματα ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα* από το 1821 έως σήμερα, κδ. Σάκκουλα, 1993, Β. ΤΖΕΜΟΥ, *Γιατί να (μην) αλλάξει το άρθρο 16*, Ελευθεροτυπία, 2007, Ε. ΤΡΟΒΑ, *Η οργάνωση της ανώτατης εκπαίδευσης στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ και τα ι-πανεπιστήμια*, ΤοΣ 1990, σελ. 419 επ., Ε. ΤΡΟΒΑ, *Γνώση και Αμφισβήτηση. Η Ευρώπη των και των ιδιωτικών πανεπιστημίων*, Σάκκουλας 2008.

2. Αντί πολλών για το ζήτημα, βλ. Ε. ΚΟΝΤΙΠΛΑΗ, *Πεδία έντασης του Συντάγματος με το ευ-νομικό σύστημα. Δικαιοπολιτική προσέγγιση ενόψει της εν εξελίξει συνταγματικής αναθεώ-ρίως 4/2006*, 1071 επ. και την εκεί βιβλιογραφία. Για τη διαπλοκή, και το άρθρο 14.9 Σ με-

μα μέτρων που αντίκεινται στο κοινοτικό δίκαιο είναι ελλειμματική εφεύρεση. Τουλάχιστον για το άρθρο 16 Σ. όχι, καθώς όταν θεσμοθετήθηκε δεν ετίθετο ζήτημα κοινοτικού δικαίου. Πάντως, με δεδομένες τις αναθεωρήσεις του Συντάγματος που μεσολάβησαν εν πλήρη επηρώσει του ζητήματος, θα μπορούσε να πει κανείς ότι, αν όχι η πρόθεση πάντως η παράλειψη αναθεώρησης του άρθρου 16 Σ. ενέχει μια βούληση να τίθεται το Σύνταγμα σαν προκατάληψη για την αντιμετώπιση στικότητας της χώρας απέναντι στο κοινοτικό δίκαιο. Η θέση αυτή άλλωστε αναδείχθηκε από την επιχειρηματολογία της Ελληνικής Κυβέρνησης³ στο ΔΕΚ, όπως θα δούμε για τη σχολιασμένη απόφαση. Ήδη μια σειρά παρατηρηματικών

τά την συνταγματική αναθεώρηση βλ., εκτός από τις δημοσιευμένες υπόψεις του εισηγητή της πλειοψηφίας, τα εξής βασικά δημοσιεύματα, Α. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΥ, *Η προβληματική του βασικού μετόχου*, Αντ. Ν. Σάκκουλα 2007 και εκεί βιβλιογραφία, δημοσιευμένες γνωμοδοτήσεις των καθηγητών Γ. ΚΑΣΙΜΑΤΗ και Α. ΜΑΝΤΑΚΗ, στο περιοδικό ΤοΣ 2/2003, σελ. 295 επ., Γ. ΚΑΣΙΜΑΤΗ, *Το συμβιβαστό των ιδιοτήτων του εταίρου, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στέλεχους επιχειρήσεων Μέσων Ενημέρωσης, σε σχέση με τις αντίστοιχες προτάσεις που αναλαμβάνουν την εκτέλεση έργων ή προμηθειών και την παροχή υπηρεσιών του δημοσίου και νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα*, Γνωμοδότηση, 102, 29(2003), 2^η τεύχος, σελ. 295 επ., Α. ΜΑΝΤΑΚΗ, *Η συνταγματικότητα της νομοθετικής απαλλαγής από το «συμβιβαστό» του άρθρου 14 παρ. 9 εδ. στ' του Συντάγματος των «ανύχτων» και των «σημειώνων»*, 2^η όσον αποδείξουν την οικονομική τους αυτοτέλεια, Γνωμοδότηση, ΤοΣ 29(2003), σελ. 311 επ., Φ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, *Ειδικές εκφάνσεις της οικονομικής ελευθερίας*, ΤοΣ 26(2000), σελ. 1147 επ., Ν. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ, *Ασπιβαστο μεταξύ ΜΜΕ και επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν δημόσιες συμβάσεις και ζήτημα συμβατότητας με κοινοτικό δίκαιο*, σε Δημόσιες Συμβάσεις και Κρατικές Ενισχύσεις 1/2004, ΚΔΕΟΔ, σελ. 15 επ. όπου και βιβλιογραφία, Δ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΗ, *Σκέψεις σχετικά με τα ζητήματα της διαφάνειας, τις «ασπιβαστες ιδιότητες» και τον «Βασικό Μέτοχο»*, ΔΙΜΕΕ 1/2004, σελ. 31 επ., Β. ΤΖΕΜΟΥ, *Ο «Βασικός Μέτοχος»*, Αντ. Ν. Σάκκουλας 2006 και εκεί βιβλιογραφία, Ε. ΤΡΟΒΑ, *Εξουσίες και Διαφάνεια, από τον έλεγχο της συνταγματικότητας στον έλεγχο της αιτιολογίας των κινήσεων*, Αντ. Ν. Σάκκουλας 2005.

3. Βλ. ειδικά την παρ. 23, ως το πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Δημοκρατία επιστημαίνει ότι, κατά το άρθρο 16 του Ελληνικού Συντάγματος, η πανεπιστημιακή και τριτοβάθμια εν γένει εκπαίδευση παρέχεται στην Ελλάδα αποκλειστικά και μόνον από δημόσια ιδρύματα. ενώ η ίδρυση σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από ιδιώτες απαγορεύεται ρητά. Κατά συνέπεια, αποκλείεται κάθε δυνατότητα αναγνωρίσεως, ως πανεπιστημιακού διπλώματος ή διπλώματος τριτοβάθμιας εν γένει εκπαίδευσης, ενός τίτλου σπουδών που έχει χορηγηθεί από υποιδιώτη. ιδιωτική σχολή εγκατεστημένη στην Ελλάδα.

ιωτημάτων του ΣτΕ και εκκρεμιών υποθέσεων ενώπιον του ΔΕΚ αναδεικνύουν ζήτημα της σχέσης του Συντάγματος και του κοινοτικού δικαίου. Η σχέση τη παύει σαφώς να αποτελεί άσκηση για έμμερους λύτες. Η νομολογία του ΣΚ έχει ήδη δώσει δείγματα γραφής στο ζήτημα⁴.

Είναι βέβαιο ότι την έκδοση της απόφασης αυτής θα ακολουθήσουν έντονα σχολιασμοί, αποχές, απεργίες και μεγάλη κοινωνική οργή από τη μια μεριά, ακούφιση και δικαίωση από την άλλη των χιλιάδων πτυχιούχων που βρίσκονται σε αδιέξοδο. Το κοινωνικό ζήτημα στο οποίο απαντά η απόφαση του ΔΕΚ και σημαντικό και συναρτάται με το κρίσιμο θέμα της αποκατάστασης των νεολώνων παράλληλα με αυτό της επαγγελματικής κατοχύρωσης. Συνεπώς, η ρήγηση πτυχίων αποτελεί ευρύτατο ζητούμενο για μια μεγάλη κοινωνική τάξη που επιθυμεί την υπέρβαση από την αγροτική καταγωγή της στην τάξη των παραδοσιακά κατέχουν οι πτυχιούχοι, δηλαδή των δημοσίων υπαλλήλων, των ανώτερων στελεχών, των αστικών επαγγελματιών.

Η έκδοση πτυχίων αποκλειστικά από κρατικά ΑΕΙ επέτρεπε τη διατήρηση του προσόντος απονομής του τίτλου κοινωνικής κινητικότητας στο κράτος. Με την απόφαση του ΔΕΚ, θα δικαιούται κάθε δικαιούχος «σύμβασης δικαιο-

4. Βλ. ειδικά τις συνεδिकाϊόμενες C-465/00, C-138/01 και C-139/01, της 20ής Μαΐου 2003, *Rechnungshof* με ειδική αναφορά στον αυστριακό συνταγματικό νόμο, C-105/03 της 16ης Ιουνίου 2005, *Maria Purrino* με Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέα *Juliane Kokott* της 11ης Νοβρίου 2004, σύμφωνα με την οποία (23.): Η αρχή της σύμφωνης ερμηνείας στηρίζεται, κατά πάρομολογια, συνοπτικά στα εξής: το άρθρο 249, παράγραφος 3, και το άρθρο 10 ΕΕ, καθώς και η οδηγία, επιβάλλουν στα κράτη μέλη, δηλαδή σε όλους τους φορείς δημόσιας εξουσίας, άρα στα δικαστήρια, την υποχρέωση να επιτύχουν το επιδιωκόμενο από την οδηγία αποτέλεσμα βιώντας όλα τα ενδεδειγμένα για την εκτέλιρωση της υποχρέωσης αυτής γενικά ή ειδικά μέτρα. Από αυτό συνάγεται ότι το εθνικό δικαστήριο που κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου - ζήτημα υπό το αν πρόκειται για προγενέστερες ή για μεταγενέστερες της οδηγίας διατάξεις - είναι να ερμηνεύσει το δικαιο αυτό, οφείλει να βασισει την ερμηνεία του, κατά το μέτρο του απού, στο γράμμα και στον σκοπό της οδηγίας, ώστε να επιτύχει το αποτέλεσμα που αυτή επιτα και να συμμορφωθεί έτσι προς την οδηγία αυτή, κλπ., βλ. J.-V. Louis / Th. RONSE, *L'ordre légal de l'Union européenne*, Paris, LGDJ, 2005.

5. Ε. ΤΡΟΒΑ, *Γνώση και Αμφισβήτηση*, ανώτερο, Ε. ΤΡΟΒΑ, *Τίτλοι σπουδών και τίτλοι ενλογής*, Εφαρμογές Δημόσιας, Ειδικό τεύχος: Αφιέρωμα στην Ανώτατη εκπαίδευση, 2006, σελ. 79 επ.

χρησης» να προσφέρει απλόχερα ελπίδα στη χώρα χωρίς τον αποχωρισμό των παιδιών από τις οικογενειακές εστίες. Για το κοινωνικό αυτό πρόβλημα δεν ευθύνεται το ΔΕΚ ούτε το κοινοτικό δίκαιο, οι οποίοι με μια φρονή δηλώνουν αρκατά πικρά ότι δεν έχουν καμία επιθυμία να αμφισβητήσουν το προνόμιο του Ελληνικού κράτους στην παιδεία και τις κατευθύνσεις της⁶. Το κοινοτικό δίκαιο εγγυάται αποκλειστικά την ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και αντι-στρατεύεται κάθε πρόσχημα που την εμποδίζει.

Άλλωστε, όποιος επιθυμεί να ελέγξει κάποιους θεσμικούς «ασφαλατάνους», έχει καλύτερο τρόπο από την αμφισβήτηση του κύρους των κοινοτικών πτυχίων από το κάθε ΔΙΚΑΤΣΑ ή Συμβούλιο Αναγνώρισεως Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΑΕΙΠΤΕ). Αλλά από το λεπτό σημείο θα αφήσουμε για τον επόλογο, καθώς το ΔΕΚ δεν πρόσφερε νομική συμβουλή προς την κυβέρνηση στην σχολιαζόμενη απόφαση.

II. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και η ανυγώριση διαλωμάτων και επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με τις κοινοτικές Οδηγίες.

Η απόφαση C-274/05 *Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας* αναφέρεται στη σχέση με το εθνικό δίκαιο της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ και των νεότερων τροποποιητικών της. Το αυτό και η συναφής απόφαση της ίδιας μέρας C-286/06, *Επιτροπή κατά Ισπανίας*. Αξίζει να δει κανείς πώς ακριβώς διαμορφώνεται το τοπίο σύμφωνα με την εξέλιξη της οδηγίας αυτής και τις νεότερες που έχουν εκδοθεί στο μεταξύ.

Η δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης με τη σόνοδο της Πράγας του 20017, αποτελεί πορεία που αξιόνει ιδιαίτερη περίσκεψη και μελέτη⁸.

6. Βλ. ειδικά παρ. 36 «Πρέπει να επισημανθεί ότι η ερμηνεία αυτή δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την αρμοδιότητα της Ελληνικής Δημοκρατίας όσον αφορά το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος».

7. Βλ. ακόμη Μ. ΚΟΥΣΚΟΥΝΑ, *Διαδικασία Μεταλώνα και στρατηγική Ισοσβόνιας: Η εφαρμογή της ανωκτής μεθόδου συντονισμού στην παιδεία*, σε Εφαρμογές - Ειδικό τεύχος 2006: Αφιέρωμα στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Αντ. Ν. Σάκουλας 2007, σελ. 45 υπ.

8. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ, *Η παιδεία στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο*, ΤοΣ 15 (1989), σελ.

Η Διακήρυξη της Μπολόνια⁹ υπήρξε προϊόν πολυετών διαδικασιών και ψιμάνσης. Στόχος της, η δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου τριτο-θμιας εκπαίδευσης διεθνώς ανταγωνιστικού.

Η ΕΕ υπήρξε πρωτοπόρος στη δημιουργία δομών για την πρόσκτηση της ινωνας της Γνώσης¹⁰, με αποτέλεσμα σήμερα να γίνεται λόγος για την Ευ-πι της Γνώσης. Ιδιαίτερη μάχιστα της ευρωπαϊκής σύλληψης υπήρξε και ύνδεση της γνώσης με το πανεπιστήμιο και τους τίτλους σπουδών. Το σύ-γνο πανεπιστήμιο αναμφίβολα μεταλλάσσεται μέσα στη διαδικαασία ανάδειξης ς γνώσης σε παραγωγική δύναμη¹¹. Οι νεώτερες πολιτικές θέσεις της Επιτρο-ς και του Συμβουλίου για το ζήτημα της εκπαίδευσης και της γνώσης αναπύ-ηκαν στη συνέχεια σταδιακά¹² και συνεχίζουν να εξελίσσονται συνεχώς. Πριν

⁹ επ., Π. ΦΟΥΝΤΕΛΑΚΗ, *Τα ελληνικά πανεπιστήμια στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευ-ης. Η πορεία Μπολόνια-Μπέρκεν*, ΔτΑ 2005, σελ. 921-947, με αναλυτική βιβλιογραφία, Ε. ΥΑΜΕΛΕΤΖΗ, *Η επίδραση του Κοινοτικού Δικαίου στη δημόσια και στην ιδιωτική εκπαίδευση ν Ελλάδα*, Σάκκουλας Θεσσαλονίκη 1996, Σ. ΤΑΛΙΔΑΟΥΡΟΥ / Θ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ, *Παδεία και ελεύ-η εγκατάσταση*, ΤοΣ 1988, σελ. 217 επ.

¹⁰ Χ. ΚΑΤΣΙΚΑ / Κ. ΘΕΡΙΑΝΟΥ, *Τα πανεπιστήμια φλέγονται*, Α.Α. Λιβάνης 2007, σελ. 55 επ, ΙΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, *Οι διακηρύξεις Σορβόννης και Μπολόνιας: Ο ρόλος της εκπαίδευσης σε σύνδεση ς την παραγωγή στο πλαίσιο της Ε.Ε. - Η περίπτωση των Τ.Ε.Ι. - Ομογενές ίδρυμα, Ιστορία τίτ- και αγορά εργασίας στην Ελλάδα. Προγράμματα αξιολόγησης της ποιότητας των σπουδών στα και ο ρόλος του ΙΤΕ*, Γ. Ηλιόπουλος - Αθήνα: ΙΤΕ, 2000, - 86, σελ. 24 επ. -(Ειδικά Θέματα 4), *Isses, Der Bologna Prozess*, WissR 2003, σελ. 272 κ. επ, REICH / VANSTENDAELE, *Bologna und Euro-Jurist*, ZRP 2002, σελ. 268 κ. επ., C. EBEL-GABRIEL, *Über zukünftige Perspektiven des h dem Bologna-Modell*, FuL 2004, σελ. 66 κ. επ.

¹¹ Αντί πολλών, βλ. J.-P. CORNIΟΥ, *La société de la connaissance: nouvel enjeu pour les misations*, Hermès Science publications, Paris, 2002, RODRIGUEZ DE MARIA-ΙΟΛΑ / MARIO ο (Préface), *Vers une société européenne de la connaissance: La stratégie de Lisbonne (2000-0)*, Institut d'études européennes, Université de Bruxelles (1 janvier 2004). http://europa.eu/abc/12_lessons/index8_fr.htm

http://europa.eu.int/information_society/activities/gothenburg_conference/index_en.htm

¹² Α. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ, *Κοινωνία της Γνώσης και Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Ελληνικά Γράμματα 2006.

¹³ Βλ. το ειδικό ένθετο της Εφημερίδας "το Βήμα", σε συνεργασία με το Περιοδικό News-κ, 24.12.2006.

¹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 5ης Φεβρουαρίου 2003 - Ο ρόλος των πανεπιστημίων

ακόμη διευκρινισθεί με σαφήνεια η έννοια καθαυτή της "Ευρώπης της Γνώσης", είχε ενταχθεί στο διάλογο για τους εκπαιδευτικούς θεσμούς και την πνευματική κυριαρχία μέσω των τίτλων σπουδών. Η αρχική σκέψη της προώθησης και ανά-πτωξης της "Ευρώπης της Γνώσης" οδήγησε στην ενιαία υφάδα του πανεπι-στημιακού συστήματος και συνακόλουθα σε ένα ενιαίο καθοριστικό αναγνωριστικό τίτλων σπουδών¹³. Τούτο έγινε, όπως είναι προφανές, για να επιτευχθεί η δι-μουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού συστήματος. Κρίσιμος πα-ράγον όμως για την πανεπιστημιακή οντότητα, όπως διαπιστώθηκε ήδη, είναι η προέλευση της απονομής των τίτλων σπουδών, η προέλευση της εξουσίας του πανεπιστημίου να μεταμορφώνει τον πληθείο σε ευγενή δια της πνευματικής αναγνώρισης. Αντί για την παπική βούλα, τη μαγεία της αναγνώρισης των τί-λων σπουδών ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έτσι η "Ευρώπη της Γνώσης" κατέστη Ευρώπη των Πανεπιστημίων και με τη σειρά της Ευρώπη των τίτλων σπουδών. Τα τρία αυτά πρόσωπα του συγκε-κρμένου πρωταγωνιστή είχαν, όπως είδαμε, ως ουσιαστική στόχευση την προώ-σπιση της δημιουργίας της ευρωπαϊκής ιθαγένειας.

Η παιδεία¹⁴ αποτελεί ζήτημα το οποίο θίγει σήμερα η Συνηθική ευθέως και στην Ευρώπη της γνώσης [COM(2003) 58 τελικό - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερί-δα], Rapport du Conseil «Education» au Conseil européen sur «Les objectifs concrets futurs des sy-stèmes d'éducation et de formation, du 14 février 2001 [5980/01 EDUC 18 - Non publié au Journal officiel]. Σχετικά βλ. και T. OFFERMANN, *Europarecht*, C.H. Beck 2005, σελ. 584.

¹³ J. HESS, *Der Bologna Prozess*, WissR 2003, σελ. 272 κ. επ., REICH/VANSTENDAELE, *Bo-logna und der Euro-Jurist*, ZRP 2002, σελ. 268 κ. επ., C. EBEL-GABRIEL, *Über zukünftige Perspe-ktiven des Bologna-Prozesses*, FuL 2004, σελ. 69 κ. επ., H.A. GLASER, *Die europäische Hochschulre-form nach dem Bologna-Modell*, FuL 2004, σελ. 66 κ. επ. Βλ. ακόμη M. ΚΟΥΣΚΟΥΝΑ, *Διαδικασία Μπολόνια και στρατηγική Λισσαβόνας: Η εφαρμογή της ανακτικής μελέτου στην παιδεία, σε Εφαρμογές - Ειδικό τεύχος 2006: Αφιέρωμα στην Ανώτατη Εκπαίδευση*, Αντ. Ν. Σάκκουλας 2007, σελ. 45 επ., Χ. ΚΑΤΣΙΚΑ / Κ. ΘΕΡΙΑΝΟΥ, *Τα πανεπιστήμια φλέγονται*, Α.Α. Λιβάνης 2007, σελ. 55 επ., Π.Μ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ, *Η μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των ΑΕΙ*, ΤοΣ 2001 επ., σελ. 1211 επ., με αναλυτική βιβλιογραφία.

¹⁴ Αθ. ΑΛΑΜΑΝΗ, *Ιδιωτική εκπαίδευση και κοινοτικό δίκαιο*, Νο1, 1993, σελ. 602, Αθ. ΑΛΑΜΑΝΗ, *Η ιδιωτικοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα*, Σάκκουλας, 1989, Β. ΣΚΟΥ-ΡΗ, *Η ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης, σε Εθνική δικαιοσύνη και κοινοτικό δίκαιο*, Αντ. Ν. Σάκκουλας Αθήνα 1993, σελ. 119 επ., Α. ΚΑΛΟΤΕΡΟΠΟΥΛΟΥ, *Η παιδεία και το Ευρωπαϊκό κοινοτι-*

φώς¹⁵. Άμεσα συνδεδεμένη με την άσκηση επαγγέλματος και την ελευθερία κατάστασης¹⁶, η παιδεία εξελίχθηκε σταδιακά σε μέγρον ζητούμενο της ενιαίας πρόπης, της Ευρώπης που επιλέγει να ανήκει στην Κοινωνία της Γνώσης. Η νθήκη για την ίδρυση της ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με την Συνθήκη του Μάπριχ, έχει συγκεκριμένες διατάξεις για την παιδεία (άρθρο 126) και για την αγγεματική εκπαίδευση (άρθρο 127)¹⁷. Τα άρθρα αυτά έχουν πλέον άλλο α-
*δικαιο. ΤοΣ 1989, σελ. 579, Π.Δ. ΔΑΓΓΟΛΟΥ, Η υπαγωγή της παιδείας στην εξάρηση του άρ-
 55 Συνθ.ΕΟΚ. ΝοΒ 1986, σελ. 1548, Σ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΥ / Θ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Παιδεία και ελεύθερη
 1988, σελ. 217, Κ. LENAERTS, Education in European Community Law after
 1994), σελ. 7 κ. επ.*

15. Όπως έκανε το Δικαστήριο στη σκέψη 25 της αποφάσεως *Gravier* (Συλλογή 1985, σελ. 1), της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 24/86, οι όροι προσβάσεως στην επαγγεματική εκπαίδευση ίπτον στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ (βλ. επίσης αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 2004, C-03, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 2004, σελ. 1-6427, σκέψη 25, και της 7ης Ιουλίου 2005, 47/03, *Επιτροπή κατά Αυστρίας*, Συλλογή 2005, σελ. 1-5969, σκέψη 32). Από τη νομολογία του Κ προκύπτει, επίσης, ότι τόσο η ανώτερη όσο και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελούν γγεματική εκπαίδευση (βλ. απόφαση *Blaizoi* (Συλλογή 1988, σελ. 379), και της 1ης Ιουλίου 1988, 2224/98, σκέψεις 15 έως 20, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 42/87, *Επιτροπή κατά γίου*, Συλλογή 1988, σελ. 5445, σκέψεις 7 και 8, και προπαρατεθείσα απόφαση *Επιτροπή κατά πρίας*, σκέψη 33). Το αν η εκπαίδευση έχει ή όχι μόνιμο χαρακτήρα, δεν ασκεί επιρροή κατά εκτίμηση αυτή. Βλ. σχετικά και Α. THIELE, *Die Rechtsprechung des Gerichtshofes der Euro-schen Gemeinschaften zum Recht auf Gleichbehandlung von EG-Ausländern beim Zugang von lingsrichtungen und auf Studienfinanzierung*, ZHRVgl. 1994, σελ. 185 κ. επ., Μ. SIMM σε: J. IWARZE, *EU-Kommentar*, σελ. 1534 κ. επ.

16. R. KAMPF, *Aufenthaltsrecht für Studenten auf der Grundlage von Art. 7 EWGV. Zum llin-Urteil des EuGH vom 26.2.1992*, EurJ 1992, σελ. 179 κ. επ., C. OHLER, *Die Anerkennung ländischer Hochschulen in Deutschland als Problem des Gemeinschaftsrechts*, WissR 1998, 170 κ. επ.

17. Βλ. σχετικά και Α. DITTMANN / C. FEHRENBACHER, *Die bildungsrechtlichen Harmonisie-sverbote (Art. 126 Abs. 4, 127 Abs. 4 EGV) und ihre Bedeutung für die nationale "Bildungs-eit"*, RdJB 1992, σελ. 478 κ. επ., R. DOHMS, *Die Kompetenzen der EG im Bereich der allge-ven Bildung nach Art. 126 EGV*, RdJB 1992, σελ. 451 κ. επ., J. FEUCHTHOFEN / H.J. BRACK-EN, *Berufliche Bildung im Maastrichter Unionsvertrag*, RdJB 1992, σελ. 468 κ. επ., F. FECHNER, L. LASSAHN / B. OFFENBACH (επ.): *Bildung in Europa*, 1994, σελ. 17, Κ. LENAERTS, *Education Community Law after Maastricht*, CMLRev 1994, σελ. 7 κ. επ., D. STAUDENMAYER, *Europäi-: Bildungspolitik-vor und nach Maastricht*, BayVBl. 1995, σελ. 321 κ. επ.

ριθμό (149-150). Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας¹⁸, οι διατάξεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων αποκτούν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Σήμερα ένα εκτενές πλέγμα διατάξεων ρυθμίζει το καθεστώς της παιδείας σύμ-φωνα με τη Συνθήκη, οι οποίες τυγχάνουν σταθερά επικύρωσης από το ΔΕΚ¹⁹.

Με τις οδηγίες 89/48/ΕΟΚ και 92/51 ρυθμίσθηκε αρχικά ένα γενικό σύ-στημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δόθηκαν οι γενικές κατευθύνσεις που διέπουν την ευρωπαϊκή πολιτική στο ζήτημα αυτό²⁰.

Από την τρίτη και την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/48 προ-κύπτει ότι σκοπός της είναι η εφαρμογή ενός γενικού συστήματος αναγνώρισεως των διπλωμάτων το οποίο θα διευκολύνει, για τους Ευρωπαίους πολίτες, την άσκηση όλων των επαγγεματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται, εντός του κράτους μέλους υποδοχής, η κατοχή διπλωματος μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδεσεως, εφόσον κατέχουν διπλώματα τα οποία τους προετοιμάζουν για τις δραστηριότητες αυτές, πιστοποιούν την ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν χορηγηθεί εντός άλλου κράτους μέλους.

Η οδηγία 92/51, εξάλλου, θεσπίζει ένα συμπληρωματικό γενικό σύστημα αναγνώρισεως επαγγεματικών σπουδών το οποίο καλύπτει τις σπουδές που δεν εμπίπτουν στο αρχικό γενικό σύστημα που θεσπίστηκε με την οδηγία 89/48 και αφορά μόνον την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Κατά τα άρθρα 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48 και 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/51, οι δύο αυτές οδηγίες έχουν εφαρμογή σε κάθε υπήκοο κρά-

18. <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EL:HTML>.

19. I. HOCHBAUM, *Die Hochschulpolitik der EG*, WissR 1986, σελ. 206 κ. επ.

20. Αντί πολλών, βλ. Β. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ, *Αναγνώριση της επαγγεματικής ισοτιμίας των πτυ-χιόχων εξωτερικού: διάλογοι μεταξύ ΣτΕ και ΔΕΚ σχετικά με την άμεση εφαρμογή των γενικών συ-στημάτων αναγνώρισης*, ΝοΒ 2005, σελ. 237 επ., όπου και βιβλιογραφία και νομολογία. Γ. ΤΣΙΜΕ-ΚΑ, *Αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής*, ΤοΣ 4/94, σελ. 845 επ. Ε. ΜΟΥΑΜΕΛΕΤΖΗ, *Η ανα-γνώριση των διπλωμάτων εξωτερικού: Η νέα διάσταση του εκπαιδευτικού «franchising»*, ΝοΒ 47, σελ. 1056, Χ. ΣΥΝΘΑΔΙΝΟΥ, *Αιτιολογία αναγνώριση πτυχίων προερχόμενων από άλλα κράτη μέλη και απορροφή της ΟΛΣΤΕ να έλθει σε άμεσο διάλογο με το ΔΕΚ*, ΝοΒ 47, σελ. 1033 επ. κ. επ., Τ. ΟΡΡΕ-ΜΑΝΝ, *Europarecht*, C.H.Beck 2005, σελ. 547 επ., Μ. SIMMI, σε: J. SCHWARZE (επ.): *EU-Kommen-tar*, σελ. 1535 επ.

μέλους που επιθυμεί να ασκήσει «νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα» στο κράτος μέλος.

Οι οδηγίες αυτές καταργήθηκαν ήδη με την οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005 σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων²¹. Η οδηγία αποσκοπεί στην ιση δεκαπέντε οδηγίων που εγκρίθηκαν κατά τα σαράντα τελευταία έτη, οι οποίοι θέσπισαν διαφορετικά συστήματα αναγνώρισης. Διατηρώντας πάντα τις αρχές σε κάθε υφιστάμενο σύστημα αναγνώρισης εγγυήσεις, η οδηγία κοπεί στη δημιουργία ενός ενιαίου και συνεπούς νομικού πλαισίου, βασισμένου σε ελαστικότερες προϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών, έναν μεγαλύτερο ρατισμό στην αναγνώριση των προσώπων και μια μεγαλύτερη ευελιξία των καριέρων ενήμερωσης της οδηγίας.

Η οδηγία ισχύει για κάθε υπήκοο κράτους μέλους που επιθυμεί να ασκήσει ομογενικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος διαφορετικό από το όπου απέκτησε τα επαγγελματικά του προσόντα είτε ως ανεξάρτητος είτε σπρωτός. Σε νομοθετικό επίπεδο, η οδηγία αυτή εντάσσεται στη διαδικασία ομογενικής παγίωσης που προορίζεται να συγκεντρώσει σε ένα κείμενο τις οδηγίες σχετικά με το γενικό σύστημα (οδηγίες του Συμβουλίου 89/48/ και 92/51/ΕΟΚ, καθώς επίσης και την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου-

21. Βλ. και προοίμιο της οδηγίας αυτής ως προς το θέμα παρ. (9) Ενώ διατηρούνται, ως προς ελευθερία εγκατάστασης, οι αρχές και οι εγγυήσεις στις οποίες βασίζονται τα διάφορα ισχύοντα συστήματα αναγνώρισης, κρίνεται απαραίτητη, βάσει της υφιστάμενης εμπειρίας, η βελτίωση ανόνων που τα δέχονται. Επιπροσθέτως, οι σχετικές οδηγίες έχουν επανειλημμένα τροποποιηθεί θεωρείται επιβεβλημένη η αναδιάρθρωση, καθώς και ο εξορθολογισμός των διατάξεών με την ενοποίηση των ισχυρών αρχών. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να αντικατασταθούν οι οδηγίες του Συμβουλίου 89/48/ΕΟΚ [5] και 92/51/ΕΟΚ [6], καθώς και η οδηγία 1999/42/ ου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [7], για το γενικό σύστημα αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, και οι οδηγίες του Συμβουλίου 77/452/ΕΟΚ [8], 77/453/ΕΟΚ 78/686/ΕΟΚ [10], 78/687/ΕΟΚ [11], 78/1026/ΕΟΚ [12], 78/1027/ΕΟΚ [13], 80/154/ΕΟΚ 80/155/ΕΟΚ [15], 85/384/ΕΟΚ [16], 85/432/ΕΟΚ [17], 85/433/ΕΟΚ [18] και 93/16/ΕΟΚ σχετικά με τα επαγγέλματα του νοσοκόμου υπεύθυνου για γενική περίθαλψη, οδοντίατρο, ιατρού, μαιεύσ/μαιευτή, αρχιτέκτονα και φαρμακοποιού και ιατρού, συνδύζοντάς τις σε ένα ίο κείμενο.

λίου και του Συμβουλίου 1999/42/ΕΚ) και δώδεκα τομιακές οδηγίες (ήτοι τις οδηγίες του Συμβουλίου 93/16/ΕΟΚ, 77/452/ΕΟΚ, 77/453/ΕΟΚ, 78/686/ΕΟΚ, 78/687/ΕΟΚ, 78/1026/ΕΟΚ, 78/1027/ΕΟΚ, 80/154/ΕΟΚ, 80/155/ΕΟΚ, 85/432/ΕΟΚ, 85/433/ΕΟΚ και 85/384/ΕΟΚ), που καλύπτουν τα επτά επαγγέλματα του ιατρού, νοσηλεύτη, οδοντίατρο, κτηνίατρο, μαιώς, φαρμακοποιού και αρχιτέκτονα. Η παγίωση αυτών των δεκαπέντε οδηγιών θα οδηγήσει στην κατάργησή τους με την λήξη της προθεσμίας της μεταφοράς της νέας οδηγίας, ήτοι στις 20 Οκτωβρίου 2007.

Οι ειδικές οδηγίες σχετικά με την παροχή υπηρεσιών και την εγκατάσταση των δικηγόρων (ήτοι οι οδηγίες 77/249/ΕΟΚ και 98/5/ΕΚ) δεν λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, καθώς δεν αποσκοπούν στην αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, αλλά στην αναγνώριση άδειας άσκησης επαγγέλματος.

Η αναγνώριση των πτυχίων των δικηγόρων καλύπτεται ως εκ τούτου από την νέα οδηγία 2005/36/ΕΚ.

Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων επιτρέπει στο δικαιούχο να έχει πρόσβαση, στο κράτος μέλος υποδοχής, στο επάγγελμα για το οποίο διαθέτει τα επαγγελματικά προσόντα και να το ασκήσει με τις ίδιες συνθήκες όπως οι ντόπιοι πολίτες αυτού του κράτους μέλους, όταν αυτό έχει ρυθμιστεί νομοθετικά.

Κάθε κοινοτικός υπήκοος εγκατεστημένος σε ένα κράτος μέλος μπορεί να παρέχει υπηρεσίες κατά τρόπο προσωρινό και περιστασιακό σε άλλο κράτος μέλος, με βάση τον αρχικό του επαγγελματικό τίτλο, χωρίς να χρειάζεται να ζητήσει αναγνώριση των εν λόγω επαγγελματικών του προσόντων. Εντούτοις, στην περίπτωση μετακίνησης με σκοπό την παροχή υπηρεσιών του παρόχου υπηρεσίες εκτός του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος, ο πάροχος θα πρέπει εξάλλου να αποδείξει ότι διαθέτει δύο έτη επαγγελματικής εμπειρίας, όταν το υπόψη επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμισμένο στο εν λόγω κράτος.

Αντίθετα, η «ελευθερία εγκατάστασης» ισχύει ως πλιτίσιο όταν ένας επαγγελματίας επωφελεείται της ελευθερίας εγκατάστασης σε ένα άλλο κράτος μέλος για να ασκήσει εκεί μια επαγγελματική δραστηριότητα κατά τρόπο διαρκή. Στο πλαίσιο της εγκατάστασης, η οδηγία περιλαμβάνει τα τρία υφιστάμενα καθεστώτα αναγνώρισης:

νικό καθεστώς της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων (κεφάλαιο III της οδηγίας).

αθεστώσ αυτόματης αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων που κινούνται με την επαγγελματική τείρα (κεφάλαιο II της οδηγίας).

αθεστώσ αυτόματης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων για συγκεκριμένα επαγγέλματα (κεφάλαιο III της οδηγίας).

Με την οδηγία αυτή, ο μηχανισμός αναγνώρισης που καθιερώθηκε με τις ες 89/48/ΕΟΚ και 92/51/ΕΟΚ παραμένει αμετάβλητος. Κατά συνέπεια, ο ρος διπλώματος που πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση μεταδευτεροβάθ- κύλου εκπαίδευσης, διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους, πρέπει να δικαιού- ν πρόσβαση σε νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος ποίο η πρόσβαση εξαρτάται από την κατοχή διπλώματος που πιστοποιεί επιτυχή ολοκλήρωση ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης διάρκειας ήρων ετών, ανεξάρτητα από το επίπεδο στο οποίο ανήκει το δίπλωμα που ζείται στο κράτος μέλος υποδοχής. Αντιστρόφως, όπου η πρόσβαση σε νο- ικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα εξαρτάται από την επιτυχή ολοκλήρωση ήρης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης διάρκειας μεγαλύτερης των τεσσά- τών, ή εν λόγω πρόσβαση πρέπει να επιτρέπεται μόνο σε κατόχους διπλώ- που πιστοποιεί επιτυχή ολοκλήρωση ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαί- ς διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών.

Ισχύοντα με τις οδηγίες αυτές αναπτύχθηκε νομολογιακά ένα πλέγμα ής προστασίας που στηρίζεται στις διατάξεις της Συνθήκης για την ελεύθε- ατάσταση²².

ή την απόφαση C-274/05 δόθηκε η ευκαιρία στο ΔΕΚ να καταστήσει σαφή ήγη ασφαλείας δικαίου όσον αφορά την οδηγία 89/48/ΕΟΚ και να διευ- ει όσο πληρέστερα ήταν δυνατό το ακριβές της νόημα. Η απόφαση 5 ολοκληρώνει την οπτική του κοινοτικού δικαίου σε σχέση με το μείζον α της σχέσης των τίτλων σπουδών ως τίτλων άσκησης επαγγέλματος.

2. Β. ΣΚΟΥΡΗ / Ε. ΚΟΥΤΟΥΠΛΑ-ΡΕΓΚΑΚΟΥ, *Δίκαιο της Παιδείας*, ανωτέρω, σελ. 322, όπου λυτική παρουσίαση της σχετικής νομολογίας και βιβλιογραφίας.

III. Η ελευθερία εγκατάστασης και η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το νομολο- γιακό προηγούμενο.

Η νομολογία του ΔΕΚ έχει καταπιαθεί συχνά με το ζήτημα της αναγνώρι- σης των πτυχίων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της ελληνικής ιδιαιτερότη- τας. Το ΔΕΚ έκρινε ευθέως το θέμα πλέον ως προς την ελευθερία εγκατάστασης οργανισμών που παρέχουν ακαδημαϊκούς τίτλους ιδιωτικών και δημόσιων, θέ- τοντας ως μόνο περιορισμό την δυνατότητα ελέγχου της δράσης τους ως προς το επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών με βάση την αρχή της ανυποχώρητας²³.

Η απόφαση C-153/02, *Valentini Neri και European School of Economics* (ESE Insight World Education System Ltd), της 13ης Νοεμβρίου 2003, έταμε οριστικά το ζήτημα της δυνατότητας παροχής υπηρεσιών ανώτατης εκπαίδευσης και έκδοσης πανεπιστημιακών διπλωμάτων σε σχέση με την ελευθερία εγκατά- στασης, ορίζοντας ότι:

«Το άρθρο 43 ΕΚ απαγορεύει μια διοικητική πρακτική, όπως η επίμαχη στην κώρα δίκη, σύμφωνα με την οποία τα πανεπιστημιακά διπλώματα τα οποία χορη- γούνται από πανεπιστήμιο κράτους μέλους δεν μπορούν να αναγνωρισθούν σε άλ- λο κράτος μέλος, όταν τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για τα ως άνω διπλώμα- τα έχουν παρασχεθεί στο τελευταίο κράτος μέλος από άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα βάσει συμφωνίας η οποία συνήφθη μεταξύ των δύο αυτών ιδρυμάτων».

Το ΔΕΚ έκρινε με αφορμή τη συγκεκριμένη υπόθεση ότι η επ' αμοιβή διοργάνωση μαθημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσεως είναι μια οικονομική δρα- στηριότητα, η οποία εμπίπτει στο κεφάλαιο της Συνθήκης που αφορά το δικαίω- μα εγκαταστάσεως, οσάκις η εν λόγω δραστηριότητα ασκείται από υπήκοο ενός κράτους μέλους εντός άλλου κράτους μέλους κατά τρόπο σταθερό και συνεχή, μέσω κύριως ή δευτερευούσας εγκαταστάσεως εντός του τελευταίου αυτού κρά- τους μέλους.

23. Βλ. σχετικά και Ρ.Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, *Σκέψεις με αφορμή τη απόφαση του ΔΕΚ Valen- tina Neri της 13 Νοεμβρίου 2003*, Εφημερίδες 1, 2004, σελ. 31. Β. ΧΑΥΤΖΗ-ΜΟΥΛΟΥ, *Αναγνώριση της επαγγελματικής ισοτιμίας των πτυχίων εξωτερικού: διάλογοι μεταξύ των Δ.Ε. και του ΔΕΚ σχετι- κά με την άμεση εφαρμογή των γενικών συστημάτων αναγνώρισης*, ΝΑΒ 2005, σελ. 237 επ., Χ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, *Τα μη κρατικά πανεπιστήμια και η δημόσια φύση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης*, Εφημερίδα ΔΔ 4/2006, σελ. 423, Ε. ΤΡΟΒΑ, *Γνώση και Αμφισβήτηση*, ανωτέρω.

Εξάλλου, θεώρησε ότι το άρθρο 43 ΕΚ επιβάλλει την κατάργηση των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Ως τέτοιος περιορισμός πρέπει να ληφθεί κάθε μέτρο το οποίο απαγορεύει, παρακαλύπει ή καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ως άνω ελευθερίας. Τόνισε μάλιστα ότι το ζήτημα γίνεται ιδιαίτερα σημαντικό προκειμένου περί ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος, όπως συγκεκριμένο της υψόθεσις, που διοργανώνει μαθήματα τα οποία αποσκοπουν στο να παράσχουν στους φοιτητές τη δυνατότητα να αποκτήσουν διπλώματα ικανά να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

Η συγκεκριμένη ελευθερία περιορίζεται μόνον στη βάση της αρχής της αλογικότητας. Το ΔΕΚ επισήμανε ότι επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, καίτοι ο οπός της διασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσής και θεμιτός προκειμένου να δικαιολογηθούν περιορισμοί στις θεμελιώδεις ευθερίες, οι εν λόγω περιορισμοί πρέπει να είναι κατάλληλοι για την επίτευξη ή επιδιωκόμενου σκοπού και δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο που είναι ακαίριο για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Το ΔΕΚ έκρινε ως αντίθετη με την αρχή της αναλογικότητας, την καταλληλότητα των περιορισμών που έθεσε η γαλλική Κυβέρνηση.

Η απόφαση εκδόθηκε στη βάση των διατάξεων της Συνθήκης, ιδίως δε του άρθρου 43 ΕΚ²⁴, σε συνδυασμό με το άρθρο 47.1²⁵ και 49²⁶ ΕΚ, την απόφαση /266 του Συμβουλίου²⁷ και την οδηγία του Συμβουλίου 89/48²⁸.

24. Το άρθρο 43 ΕΚ απαγορεύει τους περιορισμούς της ελευθερίας εγκαταστάσεως των μελών ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους. Ειδικότερα: «η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, λός και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιριών [...] σύμφωνα με τις υποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους [...]». Σύμφωνα με το άρθρο 48 ΕΚ, οι εταιρίες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους και οι οποίες έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διεύθυνση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της Κοινότητας, εξομοιώνονται προς τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι των κρατών μελών.

Κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 43 ΕΚ αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις διατάξεις της Κοινότητας. Η εν λόγω διάταξη αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει, όσον αφορά την εγκατάσταση, το κίνημα της εθνικής μεταχειρίσεως σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους ο οποίος εγκαθίσταται ή άλλο κράτος μέλος προκειμένου να ασκήσει στο κράτος αυτό μη μισθωτή δραστηριότητα. Το

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΔΤΑ Ν° 40/2008

Η ανώτατη εκπαίδευση παρότι, ως δράση, ανήγεται στη σφαίρα των κρατών μελών, συνδέεται άμεσα με την ελεύθερη εγκατάσταση²⁹ και η ρύθμισή της

άρθρο 43 ΕΚ επιβάλλει την κατάργηση των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως και ως τέτοιος περιορισμός πρέπει να θεωρείται κάθε μέτρο το οποίο υπαγορεύει, παρακαλύπει ή καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ως άνω ελευθερίας. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 43 ΕΚ απαγορεύει όχι μόνον τις εμφανείς διακρίσεις που βασίζονται στην ύψωση ή στην έδρα, όσον αφορά τις εταιρίες, αλλά και κάθε μορφή συγκεκριμένης διακρίσεως ή οποιουδήποτε, με την εφαρμογή άλλων κριτηρίων διακρίσεων, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα.

25. Για τη διευκόνωση της αναλήψεως και της ασκήσεως μη μισθωτών δραστηριοτήτων, το άρθρο 47, παράγραφος 1, ΕΚ, προβλέπει την έκδοση από το Συμβούλιο οδηγιών για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση μεταξύ των κρατών μελών. Το άρθρο 49 ΕΚ απαγορεύει τους περιορισμούς της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών, όταν ο παρέχων υπηρεσίες είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι διαφορετική μεταχείριση, επιβληθείσα στον τόπο εκτελέσεως της παροχής των υπηρεσιών, απαγορεύεται από το άρθρο 49 ΕΚ, η δε νομολογία αυτή μπορεί εύκολα να μεταφερθεί σε μια περίπτωση κατά την οποία οι υπηρεσίες παρέχονται μέσω σταθερής εγκαταστάσεως.

27. Η απόφαση 63/266 του Συμβουλίου, η οποία εκδόθηκε βάσει του νυν άρθρου 151 ΕΚ και η οποία αφορά την προαγωγή του πολιτισμού εντός της Κοινότητας, θεσπίζει δέκα γενικές αρχές για την εφαρμογή κοινοτικής πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης, που αποσκοπούν στο να παράσχουν στους πολίτες της Κοινότητας τη δυνατότητα να λάβουν επαρκή επαγγελματική εκπαίδευση και στο να συμβάλουν στην πραγματοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων. Τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά όργανα είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των ως άνω αρχών εντός του πλαισίου της Συνθήκης. Ένας από τους θεμελιώδεις στόχους που τίθεται η δεύτερη αρχή είναι η αποφυγή κάθε επίσημης διακοπής [...] μεταξύ της γενικής εκπαίδευσής και της ενάρξεως της επαγγελματικής κατάρτισης³⁰.

28. Η οδηγία του Συμβουλίου 89/48, η οποία εκδόθηκε βάσει των νυν άρθρων 40 ΕΚ και 47, παράγραφος 1, ΕΚ, θεσπίζει ένα γενικό κοινοτικό σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισεως των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσής που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, προκειμένου να παροραστεί η δυνατότητα στους κοινωνικούς υπηκόους που είναι κάτω των διπλώματος, το οποίο χορηγήθηκε εντός κράτους μέλους, να ασκήσουν ένα νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα εντός άλλου κράτους μέλους. Η εν λόγω οδηγία ορίζει τους τύπους των διπλωμάτων που καλύπτονται από την ως άνω διάταξη και θεσπίζει μηχανισμούς για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων αυτών.

29. Βλ. ανωτέρω Ε. ΚΟΥΤΟΥΠΑ-ΡΕΪΚΑΚΟΥ / Β. ΣΚΛΗΡΗ, *Μία από τις Παιδείας*, σελ. 322, Β. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ, *Αναγνώριση της επαγγελματικής ισοτιμίας των πτυχίων εξωτερικού: διάλογο*

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΔΤΑ Ν° 40/2008

ίνεται να προσκρούει στις αντίστοιχες ρυθμίσεις. Η παιδεία και η ανώτατη δέυση ως δραστηριότητα δεν απαγορεύεται να έχει σκοπό κερδοσκοπικό. Η άνο είναι σε απόλυτη αρμονία με τις κατευθύνσεις της Ένωσης και τη ρφωση των κανόνων του κοινοτικού δικαίου της παιδείας και της γνώσης ελευταίων ετών για τα οποία έγινε λόγος πιο πάνω.

Από την απόφαση αυτή είχε γίνει φανερή η κατεύθυνση που θα ακολου- ε η νομολογία του ΔΕΚ στη συνέχεια. Μια κατεύθυνση η οποία ήταν εντε- σύμφωνη με τις γενικότερες θέσεις της κοινοτικής έννομης τάξης και της δοκίας δημιουργίας της Ευρώπης της Γνώσης.

Ι υπόθεση Επιτροπή κατά Ελλάδος C-274/05.

Στην Ελλάδα λειτουργούν εν τοις πράγμασι πολλά ιδιωτικά ιδρύματα που ζονται πανεπιστήμια και παρέχουν τίτλους σπουδών³⁰. Η απονομή τους ημιουργήσει σημαντικά ζητήματα μέχρι σήμερα καθώς οι απόφοιτοι έρχο- ντιμέτωποι, μετά το πέρας των σπουδών τους, με την αδυναμία αναγνώρι- ων πτυχίων τους. Σε σχέση με το άρθρο 16 Σ. επισημαίνεται ότι μέχρι πρό- ώρισης από την Ελλάδα των τίτλων που χορηγούνται δυνάμει δικαιωμά- ικαιόχρησης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσέφυγε κατά της Ελλάδας³¹ με αφορμή την πα- ψη αναγνώρισης πτυχίων και, παράλληλα με το ζήτημα του βασικού μετό-

³⁰ ΣτΕ και ΔΕΚ σχετικά με την άμεση εφαρμογή των γενικών συστημάτων αναγνώρισης. ΝοΒ σελ. 237 επ., όπου και βιβλιογραφία και νομολογία, Γ. ΤΣΙΜΕΚΑ, *Αναγνώριση τίτλων σπου- ς αλλοδαπής*. ΤοΣ 4/94, σελ. 845 επ., Ε. ΜΟΥΑΜΕΛΕΤΖΗ, *Η αναγνώριση των διπλωμάτων*. Η νέα διάταξη του εκπαιδευτικού «franchising», ΝοΒ 47, σελ. 1056, Χ. ΣΥΝΟΛΙΝΟΥ, *ία αναγνώριση πτυχίων προσεχόμενων από άλλα κράτη μέλη και αποφυγή της ΟΛΣτΕ να έλ- ήμεσο διάλογο με το ΔΕΚ*. ΝοΒ 47, σελ. 1033 επ. κλπ.

³¹ Εντελώς ενδεικτικά, βλ. σε <http://www.sophistes.de/> με αναφορές σε έκαστο εξ αυτών κριση ανάμεσα σε αυτά που αναγνωρίζονται στο εξωτερικό κλπ.

³² *Επιτροπή κατά Ελλάδος*, C-274/05 (2005/C 229/13) C 299/6 Ft και αναλυτικά για το θέ- <http://antivol.blogspot.com/> Δευτέρα, 22 Ιανουάριος 2007 στο ποστ, Aux armes citoyens! ommission attaque»

χου για τον οποίο εκφραστεί ήδη προδικαστικό ερώτημα και προσφυγή της Επι- τροπής κατά της Ελλάδας εξ αφορμής συνταγματικής ριθμισής που φαίνεται αντίθετη με το κοινοτικό δίκαιο, και άλλες συνταγματικές διατάξεις ετέθησαν υπό το φως του κοινοτικού δικαίου και δη κοινοτικών οδηγιών³², όπως ήδη ανα- φέρθηκε.

Το άρθρο 16 Σ., με αυτή την αφορμή, θα αποτελέσει αντικείμενο συζήτη- σης για κοινό³³, ανεξάρτητα από την τύχη της αναθεώρησης του Συντάγματος και του άρθρ. 16, η οποία δεν προχώρησε.

Με την προσφυγή, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μετά από κα- ταγγελία 37 ιδιωτών, ζήτησε από το ΔΕΚ να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δη- μοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1, 3, 4, 7, 8 και 10 της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών.

Η Επιτροπή προβάλει επτά αιτιάσεις, οι οποίες ανάλυνται αντιστοίχως:

από τη μη αναγνώριση των διπλωμάτων που χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους βάσει συμφωνιών δικαιοχρησίας,

από το ασύμβατο των αντισταθμιστικών μέτρων που προβλέπει το ΠΔ 165/2000 προς αυτά που προβλέπει η οδηγία 89/48,

από τη διατήρηση στην Ελλάδα της αρμοδιότητας του Συμβουλίου Ανα- γνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης να κρίνει αν το εκπαιδευτικό ίδρυμα άλλου κράτους μέλους ανήκει στην τριτοβάθ- μια εκπαίδευση και αν ο αιτών διαθέτει την απαιτούμενη επαγγελματική πείρα στην περίπτωση που η διάρκεια της εκπαίδευσης υπολείπεται κατά ένα έτος αυτής που απαιτείται στην Ελλάδα για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος,

από τη μη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων όσον αφορά την απασχόληση σε επιστημονικές θέσεις εργασίας του δημόσιου τομέα,

από τη διοικητική πρακτική των διαφόρων υπηρεσιών του δημόσιου τομέα ως προς τους όρους απασχόλησης ατόμων που έχουν προσληφθεί, τα οποία εί-

³² Αντί πολλών, βλ. Γ. ΚΑΠΡΟΥΓΚΑΛΟΥ, *Η σχέση του Συντάγματος και του Κοινοτικού Δι- καίου*, ΝοΒ(48) 2000, σελ. 1089 επ., Ε. ΤΡΟΒΑ, *Εξουσίες και Ιεράρχεια*, ανωτέρω, σελ. 147 επ.

³³ Σε http://www.tanea.gr/print_article.php?e=A&f=18706&n=1119&ag=1.

ίτοχοι διπλώματος υπό την έννοια της οδηγίας 89/48 και αντιμετώπιζον νήματα σχετικά με τις προϋποθέσεις κατατάξεώς τους σε ανώτερο ιεραρχικό μπάκι,

πό την επιβολή στους κατόχους διπλώματος, κατά την έννοια της οδηγίας , της υποχρέωσης να προσκομίζουν βεβαίωση ακαδημαϊκής ισοτιμίας, η χορηγείται από το Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισεως Τίτλων ών της Αλλοδαπής, και να έχουν μετάσχει επιτυχώς σε εξετάσεις, προκει να εγγραφούν στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, και

πό την απαίτηση να προσκομίζουν οι κάτοχοι διπλωμάτων άλλων κρατών / πιστοποιητικά επαγγελματικής εκπαίδευσως θεωρημένα από προξενική

Η Επιτροπή εν τέλει παραιτήθηκε από την τέταρτη και την έβδομη αιτίαση. ώς παραμένουν πέντε αιτιάσεις της Επιτροπής.

δικότερα, με την προσφυγή της η Επιτροπή προσάπτει στην Ελληνική φρατί ότι δεν αναγνωρίζει τα διπλώματα που χορηγούνται κατόπιν σπου οι οποίες πραγματοποιούνται βάσει συμφωνιών δικαιοχρήσεως μεταξύ πα ημίον ενός κράτους μέλους και ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος εγκα μένον στο ελληνικό έδαφος.

Η Ελληνική Δημοκρατία θεωρεί ότι δεν υποχρεούται να αναγνωρίσει δι και που έχει χορηγηθεί από αρχή άλλου κράτους μέλους, όταν με το διπλωμα πιστοποιούνται σπουδές που έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, ώτος μέλος υποδοχής και οι οποίες, κατ' αυτό το κράτος μέλος, δεν ανα ζονται ως σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσως και υποστήριξε στο ΔΕΚ τον αφορά την ιδιότητα του ιδρύματος ως πανεπιστημίου ή ιδρύματος τρι μιας εκπαίδευσως ή ιδρύματος του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου, το άρ , στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 παραπέμπει στις εθνικές διατάξεις του υς μέλους στο έδαφος του οποίου πραγματοποιούνται οι σπουδές. Επομέ ι φύση των επίμαχων ιδρυμάτων και, κατά συνέπεια, η αξία των διπλωμά χ πρέπει να εκτιμώνται αποκλειστικά βάσει του ελληνικού δικαίου. Επισή μάλιστα, ότι κατά το άρθρο 16 του ελληνικού Συντάγματος η τριτοβάθμια ύση παρέχεται αποκλειστικά από δημόσια ιδρύματα. Συνεπώς, η τυχόν έωση αναγνώρισεως του διπλώματος που χορηγείται κατόπιν εκπαίδευσ-

ως εντός της εθνικής επικρατείας ως διπλώματος πανεπιστημιακής ή τριτοβάθ μίας εν γένει εκπαίδευσως, παρά την περί του αντιθέτου διάταξη του εθνικού δικαίου, θα αντεβείβαινε στα άρθρα 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.

Αντιθέτως, η Επιτροπή εκτιμά στις θέσεις της ενόπιον του ΔΕΚ ότι τα δι πλώματα που χορηγούνται κατόπιν σπουδών οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί βάσει συμφωνιών δικαιοχρήσεως εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου είναι εγκατεστημένο το πανεπιστήμιο που χορηγεί τα διπλώματα αυτά. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48, στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους χορη γήσεως του διπλώματος αναπέκται να αξιολογούν το περιεχόμενο και την ορ γάνωση των σπουδών που παρέχονται σε άλλο κράτος μέλος.

Σε σχέση με την προσφυγή αυτή στην υπόθεση C-274/05 δημοσιεύθηκαν οι προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα του ΔΕΚ, οι οποίες δημιουργούν έντονους προβληματισμούς και αμφισβητήσεις στην ελληνική νομική επιστήμη. Ας ση μειωθεί ότι ήδη συζητείται έντονα η ενσωμάτωση της νέας οδηγίας που αντικα θιστά την προηγουμένη 89/48 και τούτο δημιουργεί σημαντικές κινητοποιήσεις στη χώρα.

Ο Γενικός Εισαγγελέας στο θέμα υπήρξε σαφής και έκανε δεκτή την αιτία ση της Επιτροπής με το ακόλουθο σκεπτικό:

«29. Το ζήτημα είναι αν το διπλωμα που χορηγείται μετά το πέρας σπουδών οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως αποτελεί «δι πλωμα» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α' της οδηγίας 89/48, οπότε το κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να το αναγνωρίσει βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας αυτής.

30. Η ιδιαιτερότητα ενός τέτοιου διπλώματος συνίσταται στο γεγονός ότι οι σπουδές δεν έχουν πραγματοποιηθεί στο έδαφος του κράτους μέλους χορηγήσεως του διπλώματος αυτού, αλλά σε ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

31. Αμφιβανόμενης υπόψη της ιδιαιτερότητας αυτής, πρέπει μήπως να γίνει δεκτό ότι αναπέκται στο κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου έχουν πραγματο ποιηθεί οι σπουδές, να κρίνει το επίπεδο του διπλώματος αυτού;

32. Δεν το νομίζω.

33. Θα ήθελα, καταρχάς, να επισημάνω ότι το άρθρο 1, στοιχείο α', πρώτο

εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 89/48 ορίζει ότι, ως «δίπλωμα» νοείται οποιοδήποτε δίπλωμα «έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους». Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επίπεδο του διπλώματος κρίνεται κατά το δικαίωμα του κράτους μέλους χορηγήσεως.

34. Εν συνεχεία, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι το άρθρο 1, στοιχείο α', πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας αυτής δεν επιβάλλει κανένα κριτήριο εδαφικότητας όσον αφορά τον τόπο πραγματοποίησης των σπουδών. Συνεπώς, φρονώ ότι ο καθορισμός του περιεχομένου και της οργανώσεως των σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση του διπλώματος αυτού και, επομένως, ο καθορισμός του τόπου όπου θα πραγματοποιηθούν οι σπουδές αυτές εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους μέλους χορηγήσεως.

35. Προσθέτω, επίσης, ότι το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής διευκρινίζει απλώς ότι η πιστοποιούμενη με το δίπλωμα εκπαίδευση πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρους στην Κοινότητα. Κατά τη διάταξη αυτή, σημασία έχει η εκπαίδευση αυτή να πραγματοποιείται μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να είναι διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών και να παρέχεται από ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του ίδιου εκπαιδευτικού επιπέδου.

36. Η ορθότητα της αναλύσεως αυτής επιβεβαιώνεται από τον ίδιο τον σκοπό της οδηγίας 89/48 και από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

37. Συγκεκριμένα, η οδηγία αυτή αποσκοπεί στην αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών. Αντίθετα από τις τομεακές οδηγίες, το σύστημα που καθιερώνεται με την οδηγία 89/48 δεν στηρίζεται στην εναρμόνιση των όρων προσβάσεως στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα και των όρων ασκήσεώς τους.

38. Για τον λόγο αυτό το Δικαστήριο έκρινε, με την πρόσφατη απόφασή του στην υπόθεση *Price*, ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια για τον καθορισμό αυτών των όρων προσβάσεως, δηλαδή για τον καθορισμό του περιεχομένου, του επιπέδου ή ακόμη και της δομής της εκπαίδευσως που απαιτείται για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των τομεακών οδηγιών.

39. Το γεγονός ότι οι σπουδές έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, σε

ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής, δεν απαλλάσσει το κράτος αυτό από την υποχρέωση να αναγνωρίζει το δίπλωμα που χορηγείται μετά την ολοκλήρωση των σπουδών αυτών. Αν αναγνωρίζεται η ύπαρξη τέτοιας ενγέρειας του κράτους μέλους, θα ετίθετο εν αμφιβάλλοι η ίδια η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως.

40. Προσθέτω ότι η μη αναγνώριση διπλώματος για τον λόγο ότι χορηγήθηκε κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως, θα είχε ως συνέπεια όχι μόνον να αποβαρύνει τους φειτητές να εγγράφονται στα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν τα πανεπιστήμια των άλλων κρατών μελών, αλλά και να εμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων οι οποίοι είναι κάτοχοι των σχετικών διπλωμάτων, κάτι που (α) ανέβαινε στον σκοπό της οδηγίας 89/48.

41. Η πρώτη και η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής αναφέρονται σχετικά ότι η οδηγία έχει ως σκοπό να διευκολύνει την άσκηση επαγγέλματος σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό στο οποίο ο κοινοτικός υπήκοος απέκτησε τα επαγγελματικά προσόντα του και ότι αυτός έχει δικαίωμα «να αποκτή [επαγγελματικές] γνώσεις όπου επιθυμεί».

42. Οι συμφωνίες δικαιοχρήσεως καθιστούν δυνατή την κινητικότητα αυτού του είδους και διαπνέονται, εξάλλου, από το πνεύμα ακριβώς του κοινοτικού προγράμματος ανταλλαγών *Erasmus*, το οποίο ενθαρρύνει τις δράσεις συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσως των κρατών μελών.

43. Υπενθυμίζεται τέλος ότι, στην περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος υποδοχής εκτιμά ότι η εκπαίδευση του κατόχου του διπλώματος αφορά τομείς γνώσεων ουσιαστικώς διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από το δίπλωμα που απαιτείται στο κράτος αυτό, το εν λόγω κράτος έχει τη δυνατότητα, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48, να απαιτήσει από τον αιτούντα να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση προσαρμογής ή να υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας.

44. Βάσει των ανωτέρω, εκτιμώ συνεπώς ότι η πρώτη αιτίαση είναι βάσιμη». Η απόφαση του ΔΕΚ ακολούθησε τις προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα παραβλέποντας τη βασική επιχειρηματολογία της ελληνικής κυβέρνησης για το άρθρο 149 και 150 Σ, καθώς και αυτήν που βασίσθηκε στο άρθρο 16 Σ, και έκρινε ότι Η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα

8 και 10 της οδηγίας 89/48, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/19, η αναγνωρίζοντας τα διπλώματα που χορηγήθηκαν από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των οποίων, βάσει της οποίας σπουδές που πραγματοποιούνται σε ιδιωτικό στην Ελλάδα επικυρώνονται από τις εν λόγω αρχές, επιβάλλοντας αντισταθμιστικά μέτρα σε περισσότερες περιπτώσεις από αυτές που προβλέπει η οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001, αναθέτοντας στο Συμβούλιο Αναγνωρίσεως Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης την αρμοδιότητα να εξετάζει αν το «κράτος μέλος, στο οποίο πραγματοποιήσε την επαγγελματική του εκπαίδευση, ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» και κατά πόσον «ο αιτών διαθέτει επαρκή επαγγελματική πείρα, στην περίπτωση που η διάρκεια της εκπαίδευσης υπολείπεται κατά ένα τουλάχιστον έτος αυτής που απαιτείται για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος» και μη επιτρέποντας, στον δημόσιο τομέα, τη μετάταξη σε θέσεις κλάδου της κατηγορίας ατόμων που διορίστηκαν με βαθμό χαμηλότερο από αυτόν ο οποίος θα μπορούσαν να έχουν διορισθεί αν τα διπλώματά τους είχαν αναγνωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/19.

Η απόφαση απέφυγε να θέσει ευθέως και να απαντήσει στο ζήτημα του άρθρου 4 παράγραφος 1, έμμεσα αλλά σαφώς η απάντηση ήταν σαφής και παραβλέποντας τον ρυθμιστικό χαρακτήρα της απόφασης, το κοινοτικό δίκαιο υπερέχει.

Πρόθεση Επιτροπή κατά Ισπανίας C-286/06.

Πιστοποιήθηκε από την εισαγωγή ότι την ίδια μέρα εκδόθηκε από το ΔΕΚ η απόφαση για θέμα παρεμφερές, όπως αναφέρει το ίδιο. Οι διατάξεις αυτές αποφάσεις πρέπει να αναγνωστούν μαζί καθώς η μία συνδέεται με την άλλη σκεπαινά. Η απόφαση αυτή έκρινε ότι

η Ισπανία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνωρίσεως των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούνται επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001, και, ειδικότερα, από το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής:

- μη αναγνωρίζοντας τα επαγγελματικά προσόντα μηχανικού που αποκτήθηκαν στην Ιταλία, κατόπιν πανεπιστημιακών σπουδών που πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου στην Ισπανία και
- θέτοντας την ακαδημαϊκή αναγνώριση των προσόντων αυτών ως πρόποση για τη συμμετοχή των μηχανικών που διαθέτουν επαγγελματικούς τίτλους, αποκτηθέντες εντός άλλου κράτους μέλους, σε εσωτερικό διαγωνισμό για προαγωγές στη δημόσια διοίκηση.

Τα πραγματικά περιστατικά στην συγκεκριμένη δίκη ήταν διαφορετικά καθώς οι σπουδές για την απόκτηση του ιταλικού πτυχίου διεξήχονταν εξ ολοκλήρου στην Ισπανία δυνάμει συμφωνίας πλαίσιο μεταξύ δύο πανεπιστημίων, καθώς το ισπανικό πανεπιστήμιο δεν είχε τη δυνατότητα να χορηγεί τίτλους σπουδών που οδηγούν σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα. Επικαλέστηκε μάλιστα η Ισπανία καταχρηστική και δόλια συμπεριφορά σε σχέση με την υπαγωγή υπηκόων στην εθνική νομοθεσία, στηριζόμενη στις ευχέρεις που παρέχει το κοινοτικό δίκαιο. Η απάντηση του ΔΕΚ δόθηκε στη βάση του σκοπού του κοινοτικού δικαίου, αναφέροντας ότι σκοπός του γενικού συστήματος αναγνώρισης της οδηγίας 89/48 είναι να μπορούν οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους που διαθέτουν άδεια ασκήσεως νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος εντός κράτους μέλους να έχουν πρόσβαση στο ίδιο επάγγελμα εντός άλλων κρατών μελών. Υπό τις συνθήκες αυτές, συνέχισε το Δικαστήριο, το γεγονός ότι ο υπήκοος κράτους μέλους που επιθυμεί να ασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα επιλέγει να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτό στο κράτος μέλος της προτιμήσεως του, δεν συνιστά αυτό καθαυτό κατάχρηση του γενικού συστήματος αναγνώρισης που θεσπίζει η οδηγία 89/48. Συγκεκριμένα, σε μια ενιαία αγορά, το δικαίωμα των υπηκόων κράτους μέλους να επλέξουν το κράτος μέλος εντός του οποίου επιθυμούν να αποκτήσουν τα επαγγελματικά προσόντα τους, είναι συμφυές με τις θεμελιώδεις ελευθερίες που διασφαλίζει η Συνθήκη.

Και η παραπεμπτική απόφαση στο ΔΕΚ από το ΣτΕ 778/2007.

Μετά από μακρά σειρά δικαστικών αποφάσεων που έχει εκδώσει το ΣτΕ με την αμφισβήτηση του κύρους τίτλων σπουδών³⁴, το Συμβούλιο της Επικρατείας έστειλε πρόσφατα προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΚ για το ανάλογο ζήτημα.

Με την υπ' αριθμ. 778/2007 παραπεμπτική απόφασή του, δέχεται ότι μπορούν να αναγνωρισθούν επαγγελματικά δικαιώματα σε όλους όσοι έχουν αποκτήσει πτυχίο ανώτερης σχολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έστω και αν ένα τμήμα των σπουδών τους διανύθηκε σε εργαστήρια ελευθέρων σπουδών στην Ελλάδα, ωστόσο θέτει μια σειρά ερωτημάτων προς το ΔΕΚ, προκειμένου να υπάρξει ρευστή απάντηση.

Ειδικότερα, το ΔΕΚ καλείται να αποφανθεί για το αν αποτελούν ή όχι εκσυμβατικά ιδρύματα τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών που χορηγούν τίτλους διδασκαλίας και πιστοποιούν εκπαίδευση που έχει παρασχεθεί, αλλά και για το αν εκφραζόμενες πράξεις ή παραλείψεις του ιδιοκτήτη, με τις οποίες επιδιώκεται φανερώνουν τα εν λόγω εργαστήρια ελευθέρων σπουδών ως εκπαιδευτικά ιδρύματα που παρέχουν αναγνωριζόμενη εκπαίδευση, επισύρουν διοικητικές και άλλες κυρώσεις.

Εξάλλου, ερωτάται αν ο τίτλος σπουδών που παρέχουν τα εν λόγω εργαστήρια αποτελεί δίπλωμα ή όχι, καθώς και αν υπάρχει η δυνατότητα των αρχών πορνίσθων αίτημα πρόσβασης, σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, στον κράτους μέλους, εκ μόνου του λόγου ότι ο επίμαχος τίτλος έχει χορηγηθεί από αρχή ενός κράτους μέλους, αλλά το μεγαλύτερο τμήμα των σπουδών πραγματοποιήθηκε στο κράτος μέλος και σε φορέα, ο οποίος λειτουργεί μεν έξω στο κράτος αυτό, δεν αναγνωρίζεται, όμως, ως εκπαιδευτικό ίδρυμα; Η απόφαση του ΣτΕ εκδόθηκε με αφορμή προσφυγή σπουδαστή, στον οποίο απαγορεύτηκε να ασκήσει στην Ελλάδα το επάγγελμα του οπτικού, αφού αναγνωριζόταν ο επαγγελματικός τίτλος που απέκτησε στην Ιταλία. Το ΣτΕ

34. Βλ., αντί άλλων, ΣτΕ Ολ. 3457/1998, 3982/2004 και αναλυτική παράθεση της νομολογίας του υπόψη θέμα, σε Εφαρμογές - Ειδικό τεύχος 2006: Αφιέρωμα στην ανώτατη εκπαίδευση, Ι. Σακκουλάς 2007, σελ. 128 επ.

έκρινε (ΣτΕ 778/07), κατά πλειοψηφία, ότι με βάση την κοινοτική οδηγία 92/51, τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και υπηρεσιών στην ΕΕ (που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) και την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης τίτλων που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση μεταξύ των κοινοτικών χωρών, υπάρχει υποχρέωση του κράτους να επιτρέψει την εργασία σε όσους ολοκλήρωσαν την επαγγελματική εκπαίδευση υπό τις συνθήκες αυτές.

Τούτο καταδεικνύει, αν μη τι άλλο, ότι ο δρόμος από την ΣτΕ Ολ. 3457/1988 μέχρι το 2007 υπήρξε μακρύς. Από το 1988, οπότε διατυπώθηκαν κάποιες μειοψηφίες στην κατεύθυνση αυτή, μόλις το 2007 παρατηρήθηκε το θέμα.

VII. Η σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία του Συντάγματος και οι συμφωνίες δικαιόχρητης.

Η παρουσίαση αυτή δεν φιλοδοξεί παρά να θέσει σε συστηματική βάση τα ζητήματα που προέκυψαν με αφορμή τη σύγκρουση της ελληνικής αντίληψης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και αυτής του Ενωμένου Ευρωπαϊκού Χώρου Παιδείας και Γνώσης.

Η αναγκαία αυτογνωσία, τόσο σε πολιτικό όσο και σε νομικό επίπεδο, δεν μπορεί παρά να οριμάσει σταδιακά και μέσα από σειρά καταδικών της χώρας. Στην περιπέτεια που ανοίγεται μπροστά μας με αφορμή αυτή τη νομολογία, εκτός από τη σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία του Συντάγματος³⁵, που

35. Η ερμηνευτική αυτή προσέγγιση προσμοιάζει μεθοδολογικά με τη σύμφωνη με το Συντάγμα ερμηνεία των νόμων. Ειδικά για το θέμα, βλ. σε Ε. ΤΡΟΒΑ, Γνώση και Αμφισβήτηση, ανωτέρω. Για τη σύμφωνη με το Συντάγμα ερμηνεία των νόμων βλ., από την ελληνική βιβλιογραφία, Κ. ΣΤΑΜΑΤΗ, Ερμηνεία των διατάξεων της νομοθεσίας σύμφωνα με το Συντάγμα. Με αφορμή την ΣτΕ 4207/1997, Νόμος και Φύση 1998, σ. 87 επ., ιδίως σ. 88 επ., 93 επ., 95 επ., ο οποίος διακρίνει μεταξύ ερμηνευτικής αναγωγής στο Συντάγμα και ερμηνείας του νόμου σύμφωνα προς το Συντάγμα. Για την ποικιλία εξάλλου των τρόπων ερμηνευτικής αναγωγής στο Συντάγμα, βλ. Φ. ΔΑΡΗ, Ερμηνεία των νόμων με αναγωγή σε συνταγματικές διατάξεις στη νομολογία των πολιτικών δικαστηρίων, Ελλ.Δηλ. 1991, σ. 31 επ., Γ. ΠΙΝΑΚΙΔΗ, Η σύμφωνη με το Συντάγμα ερμηνεία. Τεχνική του δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων ή μεθόδους ερμηνείας του νόμου δια του Συντάγματος; ΤοΣ 3/2001, Κ. ΧΡΥΣΟΠΟΝΟΥ, Η σύμφωνη με το Συντάγμα ερμηνεία των νόμων στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ΤοΣ 1994, σ. 223 επ. (230) και τις επ. ή παραπομπές.

πρέπει σταδιακά να μελετήσουμε και εμβαθύνουμε, αξίζει να εμβαθύνει και στη μέθοδο εξ'αφορμής της οποίας προέκυψαν τα περισσότερα από τα θέματα από το ΔΕΚ και στις δύο αποφάσεις που εκδόθηκαν την ίδια ρα, δηλαδή τις συμφωνίες δικαιώχρητης.

Την σύμφωνη με το κοινοτικό δικαιο ερμηνεία του Συντάγματος δεν υιοθερή, εξ'όσον είμαστε σε θέση να διαπιστώσουμε, κάποια δικαστική απόφαση στη χώρα μας προς το παρόν. Πρόσφατα, με αφορμή το άρθρο 14.9 Σ., αντιστάθηκε σε επίπεδο εισήχης στο ακροατήριο του ΣτΕ το ενδεχόμενο της μφωνής με το κοινοτικό δικαιο ερμηνείας του άρθρου 14. Σ. για να απορριεί όμως από τον εισηγητή, δεδομένου ότι θα οδηγούσε σε ερμηνεία αντίθετη το γράμμα του Συντάγματος. Υπήρξαν όμως περιπτώσεις όπου η σύμφωνη με κοινοτικό δικαιο ερμηνεία του Συντάγματος έγινε δεκτή σιωπηρά και εφαρσθηκε με μεγάλη αποτελεσματικότητα. Οι περιπτώσεις αυτές συνάδουν με /προσθήκη της ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθ. 28 Σ. Ειδικότερα, ενόψει της ρωπαϊκής Ολοκλήρωσης προσετέθη ερμηνευτική δήλωση στο άρθρο 28 Σ. με /αναθεώρηση του 2001, σύμφωνα με την οποία: «Το άρθρο 28 αποτελεί θε- /λιο για τη συμμετοχή της Χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρω- /». Το άρθρο αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για σύμφωνη με το /νοτικό δικαιο ερμηνεία, με τρόπο που ο εθνικός δικαστής να μην θεωρεί ότι /βγαίνοντας σε τέτοιου είδους ερμηνεία παραβαίνει το Σύνταγμα της Χώρας /). Αντίθετα, η διάταξη αυτή δίδει την αναγκαία ευελιξία που απαιτείται ώστε /ομολογία να κρίνει κατά περίπτωση αν και σε ποιες περιπτώσεις απαιτείται /προβεί σε τέτοιου είδους ερμηνευτική προσέγγιση. Επιστημίνεται πάντως /η ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 28 Σ. περιόρισθηκε με αναφορά στο άρ- /ο 28 ως θεμέλιο για την συμμετοχή της Χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊ- /; ολοκλήρωσης και δεν αναφέρεται σε παραδοχές ανάλογες με του συντάγμα- /; της Ισπανίας (10.2) ή της Πορτογαλίας (16.2) που επέβαλαν τη σύμφωνη με /διεθνές δικαιο ερμηνεία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η διαφορά είναι σα- /; και για το σκοπό αυτό στην ερμηνεία εναπόκειται να προσδώσει το απαι- /μενο εύρος στην ερμηνευτική δήλωση ως προς τα θεμελιώδη δικαιώματα, /πλαίσιο της Συνθήκης και της ερμηνείας του ΔΕΚ³⁶.

36. Αντί άλλων, βλ. Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, *Η σχέση της ελληνικής με την κοινοτική έννομη τάξη και*

Εξάλλου, οι αποφάσεις αυτές ανέδειξαν το θέμα της δικαιώχρητης ως κεντρικό για την εξέλιξη του ζητήματος. Μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι είτε με συμφωνίες δικαιώχρητης³⁷ είτε με συμβάσεις πλυσίω³⁸, διφυρετικοί εκαταίδου-

το διεθνές δικαιο ως αντικείμενο της αναθεώρησης του Συντάγματος. Το 2000, σ. 493 επ., όπου και αναλυτική βιβλιογραφία και παραπομπές, Ν. ΣΚΑΝΔΑΜΗ, *Το κράτος στην Ευρωπαϊκή Κοινή- /τα*, Ι. Αντ. Ν. Σάκουλα 1986, με αναλυτική βιβλιογραφία. Η ΠΑΡΑΡ. 7 ο κεκτημένο του ευρω- /παϊκού συνταγματικού πολιτισμού, ΔΤΑ Ν° 10/2001, σελ. 543 επ., εδω σελ. 546 επ., 17. Η- /ΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΣΤΡΑΤΤΑ, *Ελληνικό Συνταγματικό δικαιο και Ευρωπαϊκή Ενωποίηση*, Αντ. Σάκου- /λας, 1996, με αναλυτική βιβλιογραφία, και, γενικότερα, βλ. Α. ΜΑΝΙΣΣΗ *Το Σύνταγμα στο κατώφλι /του 21ου αιώνα*, Ανάπτυχο της Ακαδημίας Αθηνών, Αθήνα 1993, σ. 467 επ., Α. ΤΣΑΤΣΟΥ, *Επίμαχες /έννοιες της ευρωπαϊκής ενωσιακής τάξης*, Αντ. Ν. Σάκουλας, 1997, αλλά και J.H.H. WEILER, *The /Constitution of Europe*, Cambridge University Press, 1999. J.H.H. WEILER, *Federalism and Con- /stitutionalism: Europe's Sonderweg* σε <http://www.jeanmonnetprogram.org/papers/00/001001.html>, J.H.H. WEILER / Α. BALLMANN / U. HALTERN / H. HORMANN / F. MAYER / S. SCHREINER-LINFORD, *Certain Rectangular Problems of European Integration* (<http://www.jue.it/AEL/EP/index.html>) (1996), ιδίως βλ. Μ. ΚΡΕΜΟΝΑ, *Flexible Models: External Policy and the European Economic /Constitution*, σε SCOTT DE WILLE (ed.), *Constitutional Change in the EU: From Uniformity to /Flexibility*, Hart Publishing 2000, σ. 59 επ., όπου και βιβλιογραφία. Η οποία σαφώς διαφορτάται κα- /τά πόσον η υιοθέτηση του κοινοτικού δικαίου συνεπάγεται και σε ποια έκταση αποδοχή του Οικο- /νομικού Συντάγματος της Ένωσης, Μ. ΤΡΟΠΕΡ, *En guise d'introduction. Le théorie constitution- /nelle et le droit constitutionnel positif*, Cahiers du Conseil Constitutionnel n° 9, Souveraineté de /l'État et hiérarchie des normes dans la jurisprudence constitutionnelle. Α. PELLEΤ, *Le Conseil /Constitutionnel, la Souveraineté et les Traités*, Cahiers du Conseil Constitutionnel, n° 4, G. VEDEL, *Schengen et Maasticht* (à propos de la décision n° 91-294 DC du Conseil constitutionnel du 25 /juillet 1991, RFD adm 8 (2) 1992, σ. 173 επ., Α. ΥΑΛΑ, *L'interprétation du juge dans la hiérarchie /des normes et des organes*, <http://www.conseil-constitutionnel.fr/cahiers/ccc01viala.htm>.

Για την αναθεώρηση του άρθρου 28 του ελληνικού Συντάγματος σε σχέση με την ευρωπαϊκή /ενοποίηση, βλ. Β. ΣΚΟΥΡΗ, *Συνολική αποτίμηση του αναθεωρητικού εγχειρήματος*, σε Το Νέο Σύν- /ταγμα, Πρακτικά Συνεδρίου, Δ. ΤΣΑΤΣΟΥ / Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ / Ε. ΚΟΝΤΙΛΑΗ (Επιμέλεια), Αντ. Σάκ- /κουλας 2001, σ. 457 επ.

37. Βλ. και στην ΔΕΚ 274/05, την παρ. 40 «Ομοίως, καθόσον χορηγούνται από τις αρμόδιες /αρχές άλλων κρατών μελών αποκλειστικά βάσει των κανόνων που διέπουν τα αντίστοιχα συστή- /ματά τους επαγγελματικές εκπαιδεύσεις, τα διπλώματα που πιστοποιούν σπουδές που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμφωνίας δικαιώχρητης δεν εντάσσονται, από απόψεως της οδηγίας 89/48, στο /ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της διασφάλισης του υψηλού επιπέδου /των ελληνικών πανεπιστημιακών σπουδών δεν τίθεται σε κίνδυνο από τις σπουδές αυτές, η δια-

ομοί συμφωνούν να χορηγούν πτυχία υπό τις προϋποθέσεις που αυτοί τυμβατικά. Περισσότερο, συνεπώς, από τις γενικές απαγορεύσεις θα αξιοληφθεί κανείς (αν τούτο είναι εφικτό) αυτές τις συμφωνίες με βάση τις ορηγούνται τίτλοι σπουδών³⁹. Τούτο, ιδίως, διότι το πανεπιστήμιο είναι σμα παράδοσης και ιστορίας και υπηρετεί σκοπούς πολύ ευρύτερους ούς που απεικονίζει ένα χαρτί - τίτλος σπουδών. Τούτο δεν είναι κάτι ζεί το κοινοτικό δίκαιο. Είναι μάλιστα ευρύτερα αποδεκτό ότι η Ευρώπη σης βασίζεται στην αριστεία και στην ποιότητα και με κανένα τρόπο δεν

ης ποιότητας των οποίων ενυπόκειται στις αρμόδιες αρχές των λοιπών κρατών μελών, οη γηγούν τα διπλώματα που πιστοποιούν τις εν λόγω σπουδές».

Στη C 286/06 ειδικά αναφέρεται ότι:

. Το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλει, ακόμη, ότι η εφαρμογή της οδηγίας 89/48 παρέχει α καταστατηγήσεως της διακρίσεως που εισάγει ο οργανικός νόμος 6/2001 μεταξύ επίι μη επίσημων διπλωμάτων, διά της συνάψεως μιας απλής συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου ο πανεπιστημίων, δυνάμει της οποίας πανεπιστήμιο άλλου κράτους μέλους αναγνωρίζει ς τα μη επίσημα διπλώματα ενός ισπανικού πανεπιστημίου. Υπενθυμίζει ότι το διπλωμα τικού μηχανικών που επικαλούνται οι καταγγέλλοντες δεν είναι επίσημο, αλλά μη επίλωμα του Πανεπιστημίου του Alicante, το οποίο, σύμφωνα με τον οργανικό νόμο του ν έχει τα έννομα αποτελέσματα των επίσημων διπλωμάτων και, συνεπώς, δεν ισχύει για ούς ή επαγγελματικούς σκοπούς στην Ισπανία. Επομένως, οι καταγγέλλοντες δεν θα ν να ασκήσουν στην Ισπανία το επάγγελμα του μηχανικού έργων οδοποιίας με βάση ς που απέκτησαν εντός του κράτους μέλους αυτού. Η επίκληση των διατάξεων της οδηγί από τους καταγγέλλοντες που πραγματοποιήσαν τις σπουδές τους εξ ολοκλήρου στην ροκειμένου να επιτύχουν, παρά ταύτα, πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό, πρέπει, συνεπώς, ηριστεί ως δόλια ή καταχρηστική.

Βεβαίως, οι υπήκοοι κράτους μέλους δεν πρέπει να προσπαθούν να αποφεύγουν καταχρηηπαγωγή τους στην εθνική νομοθεσία στηριζόμενοι στις ευχέρειες που παρέχει το κοινοτικό ν μπορούν να επικαλούνται καταχρηστικός ή δολίος τους κοινοτικούς κανόνες (αποφάσεις βρουαρίου 1979, 115/78, *Klosters*, Συλλογή τόμος 1979/1, σ. 169, σκέψη 25, της 3ης Οκτω-0, C-61/89, *Boichon/Chica*, Συλλογή 1990, σ. 1-3551, σκέψη 14, της 9ης Μαρτίου 1999, C-entras, Συλλογή 1999, σ. 1-1459, σκέψη 24, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, C-196/04, *Schneppes* και *Cadbury Schweppes Overseas*, Συλλογή 2006, σ. 1-7995, σκέψη 35).»

Ε. ΜΟΥΜΕΛΕΤΖΗ, *Η αναγνώριση των διπλωμάτων εξωτερικού. Η νέα διάσταση του εκ-γύ «franchising»*, ΝοΒ 47, σελ. 1056.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΔΤΑ Ν° 40/2008

είναι δυνατό να συντελεσθεί τούτο από κάθε πιθανό επιχειρημιακή που «παλεύ» τίτλους σπουδών.

Όπως, λοιπόν, στην παράδοση του ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού φαινομέου ο Πάπας⁴⁰ χορηγούσε αρχικά τους τίτλους σπουδών με την αυθεντία του, έτσι και σήμερα η Ευρώπη θα πρέπει να αντιμετωπίσει την ισχύ των συμφωνιών δικαιόχρηστης ή των συμφωνιών - πλαισίων, με βάση τις οποίες μεταβάλλεται σε πανεπιστήμιο κάθε μοντέρνο κτίριο με αίθουσες διδασκαλίας.

Ελένη Τροβά

40. Το πρώτο πανεπιστήμιο της Μπολόνια απέκτησε προνόμια από τον αυτοκράτορα Φρει-δερίκο Μίχαρμπαρσα το 1154 αλλά μόλις το 1252 παρέλαβε την παπική βούλα. Και το πανεπι-στήμιο του Παρισίου είχε δεχθεί προνόμια από τον πάπα Σελεστίνο το έτος 1174 και από το βασι-λιά Φίλιππο Αύγουστο το έτος 1200. Αλλά το πανεπιστήμιο έλαβε την επίσημη επικύρωσή του από τον παπικό εκπρόσωπο Robert de Courson μόλις το 1231. Ήταν μια βούλα πολύ σημαντική αυτή του πάπα Γρηγορίου του 9ου, *Parens scientiarum universitas*, που δόθηκε στο πανεπιστήμιο του Παρισίου το 1231.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΔΤΑ Ν° 40/2008

Σημαντική ανακοίνωση νομικού περιεχομένου

BG ES CS DA DE ET EL EN FR GA IT LV LT HU MT NL PL PT RO SK SL FI SV

Ευρετήριο | LexAlert | FAQ | Βοήθεια | Επικοινωνία | Σύνδεσμοι

EUROPA > EUR-Lex > Απλή αναζήτηση > Αποτελέσματα αναζήτησης > Βιβλιογραφική σημείωση

62005J0274

Μόνιμος σύνδεσμος (για σελιδοδείκτη)	Συμπληρωματικά δεδομένα: ☐ Διαθέσιμες γλώσσες και μορφότυποι ☒ Κείμενου (Δίγλωσση απεικόνιση)	<input type="button" value="GO"/>
<p>< Βιβλιογραφική σημείωση 1 από 2 ></p>		
<p>Τίτλος και αναφορά</p> <p>Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 23ης Οκτωβρίου 2008.</p> <p>Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας.</p> <p>Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 89/48/ΕΟΚ - Εργαζόμενοι - Αναγνώριση διπλωμάτων.</p> <p>Υπόθεση C-274/05.</p> <p><i>Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2008 σελίδα 00000</i></p> <p>Κείμενου</p> <p>html</p> <p>Αυθεντικές γλώσσες</p> <p>▸ ελληνική</p> <p>Ημερομηνίες</p> <p>του εγγράφου: 23/10/2008 της υποβολής αίτησης 04/07/2005</p> <p>Ταξινομήσεις</p> <p>▸ Κωδικός ευρετηρίου νομολογίας: B-04.02.00 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα / Ευρωπαϊκή κοινότητα / Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών / Εργαζόμενοι / Γενικά θέματα B-04.03.01 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα / Ευρωπαϊκή κοινότητα / Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών / Ελευθερία εγκαταστάσεως / Οι διάφορες δραστηριότητες B-04.03.00 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα / Ευρωπαϊκή κοινότητα / Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών / Ελευθερία εγκαταστάσεως / Γενικά θέματα B-04.03.01 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα / Ευρωπαϊκή κοινότητα / Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών / Ελευθερία εγκαταστάσεως / Οι διάφορες δραστηριότητες B-19.01.00 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα / Ευρωπαϊκή κοινότητα / Δικαστικές διαφορές / Προσφυγή λόγω παραβάσεως / Γενικά θέματα</p> <p>▸ Θεματική κατηγορία: ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, ελευθερία εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών, δικαίωμα εγκατάστασης, ελεύθερη κυκλοφορία και παροχή υπηρεσιών</p> <p>Διάφορες πληροφορίες</p> <p>▸ Συντάχθηκε από: Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων</p>		

- ▶ **Μορφή:**
απόφαση

Διαδικασία

- ▶ **Διαδικασία:**
Προσφυγή λόγω παραβάσεως - ΒΑΣΙΜΗ, Προσφυγή λόγω παραβάσεως - ΑΒΑΣΙΜΗ
- ▶ **Προσφεύγον μέρος:**
Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, θεσμικά όργανα
- ▶ **Εναγόμενο μέρος:**
Ελλάς, κράτη μέλη
- ▶ **Ιθαγένεια των διαδίκων:**
Ελλάδα
- ▶ **Εισηγητής:**
Schiemann
- ▶ **Γενικός εισαγγελέας:**
Bot

Σχέσεις μεταξύ εγγράφων

- ▶ **Συνθήκη:**
Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- ▶ **Πράξεις που επηρεάζονται από την υπόθεση:**
Failure concerning **31989L0048** A01
Failure concerning **31989L0048** A03
Failure concerning **31989L0048** A04
Failure concerning **31989L0048** A07
Failure concerning **31989L0048** A08
Failure concerning **31989L0048** A10
- ▶ **Πράξεις που παρατίθενται στη νομολογία:**
31989L0048: N 28 - 30 34 37 - 40 57 71 75 76

31989L0048-A01: N 76

31989L0048-A01LA: N 27 28 31 35

31989L0048-A01LAL1: N 28 32

31989L0048-A01LAT2: N 34

31989L0048-A01LDL1: N 74

31989L0048-A01LDL2: N 73 74

31989L0048-A03: N 35 51 55 59 76

31989L0048-A03L1LA: N 26 71

31989L0048-A04: N 26 29 35 39 76

31989L0048-A04P1LBL3: N 43

31989L0048-A07P3: N 72 73

31989L0048-A08: N 76

31989L0048-A08P1: N 31 47

31989L0048-A10: N 43 76

61992J0080: N 58

61994J0151: N 58

62001J0415: N 58

62002J0102: N 28 29

62003J0330: N 29

62004J0141: N 71

62005J0149: N 38

► **Επιλογή όλων των εγγράφων που παραπέμπουν σε αυτό το έγγραφο**

Κειμένου

Δίγλωσση απεικόνιση: BG CS DA DE EL EN ES ET FI FR HU IT LT LV MT NL PL PT RO SK SL SV

**Διάδικοι
Σκεπτικό της απόφασης
Διατακτικό**

Διάδικοι

Στην υπόθεση C-274/05,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 4 Ιουλίου 2005,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Γ. Ζαββό και Η. Støvlbæk, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την Ε. Σκανδάλου, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot, K. Schieman (εισηγητή), J. Makarczyk και L. Bay Larsen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Υ. Bot

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Ιανουαρίου 2007,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Απριλίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Σκεπτικό της απόφασης

1. Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Ελληνική Δημοκρατία:

- μη αναγνωρίζοντας τα διπλώματα που χορηγήθηκαν από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους στο πλαίσιο σπουδών βάσει συμφωνιών δικαιοχρήσεως,
- επιβάλλοντας αντισταθμιστικά μέτρα σε περισσότερες περιπτώσεις από όσες επιτρέπει η οδηγία,
- αναθέτοντας στο Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (στο εξής: ΣΑΕΙΤΤΕ) την αρμοδιότητα να εξετάζει αν το «εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο πραγματοποιήσε την επαγγελματική του εκπαίδευση ο αιτών, ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» και κατά πόσον «ο αιτών διαθέτει την απαραίτητη επαγγελματική πείρα, στην περίπτωση που η διάρκεια της εκπαίδευσής υπολείπεται κατά ένα τουλάχιστον έτος αυτής που απαιτείται στην Ελλάδα για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος»,
- μη λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική αναγνώριση των προσόντων όσον αφορά την απασχόληση στον δημόσιο τομέα και όσον αφορά την εγγραφή στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος και
- απαιτώντας, για την εγγραφή στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, την προσκόμιση δικαιολογητικών θεωρημένων από ελληνική προξενική αρχή και μεταφρασμένων από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από δικηγόρο,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1, 3, 4, 7, 8 και 10 της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσής που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ 1989, L 19, σ. 16), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2001 (ΕΕ L 206, σ. 1, στο εξής: οδηγία 89/48).

2. Το κύριο νομικό ζήτημα της υπό κρίση υποθέσεως είναι παρεμφερές του τεθέντος στην υπόθεση C-286/06, Επιτροπή κατά Ισπανίας, επί της οποίας εκδόθηκε απόφαση με σημερινή ημερομηνία (η οποία δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή). Αμφότερες οι υποθέσεις αφορούν το κατά πόσον χωρεί επίκληση των διατάξεων της οδηγίας 89/48 προκειμένου να υποχρεωθεί ένα κράτος μέλος να αναγνωρίσει διπλώματα τα οποία, κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στο έδαφός του, χορηγούνται από τις αρχές άλλου κράτους μέλους.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3. Από την τρίτη και την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/48 προκύπτει ότι σκοπός της είναι η δημιουργία ενός γενικού συστήματος αναγνώρισεως των διπλωμάτων που να καθιστά ευχερέστερη στους Ευρωπαίους πολίτες την άσκηση όλων των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται, στο κράτος μέλος υποδοχής, η κατοχή διπλώματος μεταδευτερευοβάθμιας εκπαίδευσής, εφόσον διαθέτουν τέτοια διπλώματα τα οποία τους προετοιμάζουν για τις δραστηριότητες αυτές, πιστοποιούν την ολοκλήρωση τριετούς τουλάχιστον κύκλου σπουδών και έχουν χορηγηθεί από ιδρύματα άλλου κράτους μέλους.

Η έννοια του όρου «δίπλωμα»

4. Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται

α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων:

- που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους,

- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του έχει περατώσει με επιτυχία κύκλο μεταδευτερευοβάθμιας σπουδών διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή μερική παρακολούθηση ισοδύναμης διάρκειας σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα ισότιμου επιπέδου και, ενδεχομένως, ότι έχει περατώσει με

επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου μεταδευτεροβάθμιων σπουδών και

– από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχος του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος,

εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχος του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο.

Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή εντός κράτους μέλους, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ιστιμίου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος».

Η υποχρέωση αναγνώρισεως

5. Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48 ορίζει ότι ένα κράτος μέλος το οποίο εξαρτά την πρόσβαση σε ένα επάγγελμα από την κατοχή διπλώματος δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό, λόγω ελλείψεως προσόντων, εφόσον ο αιτών διαθέτει τα προσόντα τα οποία καθορίζονται με τη διάταξη αυτή. Αυτό ισχύει, μεταξύ άλλων, όταν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα το οποίο απαιτείται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή για την άσκηση του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε κράτος μέλος.

Τα αντισταθμιστικά μέτρα

6. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής επιτρέπει στο κράτος μέλος υποδοχής να απαιτήσει από τον αιτούντα, σε ορισμένες περιπτώσεις που καθορίζει το άρθρο αυτό, να αποδείξει ότι διαθέτει επαγγελματική πείρα ορισμένης χρονικής διάρκειας, να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση προσαρμογής επί τρία έτη κατ' ανώτατο όριο ή να υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας (στο εξής: αντισταθμιστικά μέτρα).

7. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 89/48, το κράτος μέλος υποδοχής που επιβάλλει αντισταθμιστικά μέτρα πρέπει καταρχήν να παρέχει στον αιτούντα τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ της πρακτικής ασκήσεως προσαρμογής και της δοκιμασίας επάρκειας. Κατά παρέκκλιση από την αρχή αυτή, το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να επιβάλει είτε την πρακτική άσκηση προσαρμογής είτε τη δοκιμασία επάρκειας, προκειμένου περί επαγγέλματος «η άσκηση του οποίου απαιτεί επακριβή γνώση του εθνικού δικαίου και ως προς το οποίο η παροχή συμβουλών ή/και συνδρομής σε θέματα εθνικού δικαίου αποτελεί ουσιώδες και σταθερό στοιχείο της ασκήσεως των σχετικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων». Η θέσπιση παρεκκλίσεων από τη δυνατότητα επιλογής του αιτούντος προκειμένου περί άλλων επαγγελμάτων προϋποθέτει την εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 10 της οδηγίας αυτής, που προβλέπει, μεταξύ άλλων, την κοινοποίηση του σχεδίου της σχετικής διατάξεως στην Επιτροπή, η οποία έχει τη δυνατότητα να αντιταχθεί στο μέτρο εντός τρίμηνης προθεσμίας από την κοινοποίηση του σχεδίου.

Οι διατάξεις περί επαγγελμάτων που κατοχυρώνονται νομοθετικά από αναγνωρισμένη από το κράτος ένωση ή οργάνωση

8. Το άρθρο 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 89/48 διακρίνει μεταξύ των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που κατοχυρώνονται νομοθετικά από το κράτος, αμέσως ή εμμέσως, και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που κατοχυρώνονται νομοθετικά από αναγνωρισμένες από το κράτος ενώσεις ή οργανώσεις. Κατά τη διάταξη αυτή:

«ως νομοθετικά κατοχυρωμένη επαγγελματική δραστηριότητα [νοείται] η επαγγελματική δραστηριότητα για την πρόσβαση στην οποία, την εξάσκησή της ή για ένα τρόπο εξασκήσεώς της, σε ένα κράτος μέλος απαιτείται, αμέσως ή εμμέσως, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, η κατοχή διπλώματος. Τρόπους

εξασκήσεως μιας νομοθετικά κατοχυρωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας συνιστούν ιδίως:

- η εξάσκηση δραστηριότητας υπό επαγγελματικό τίτλο, εφόσον η χρήση αυτού του τίτλου επιτρέπεται μόνον στους έχοντες δίπλωμα που καθορίζεται από νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις,
 - στον τομέα της υγείας, η εξάσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, εφόσον για την επ' αμοιβή εξάσκηση αυτής της δραστηριότητας, ή/και την επιστροφή των ιατρικών δαπανών, απαιτείται σύμφωνα με το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης η κατοχή διπλώματος.
- Εφόσον το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται, εξομοιώνεται προς νομοθετικά κατοχυρωμένη επαγγελματική δραστηριότητα η επαγγελματική δραστηριότητα των μελών ένωσης ή οργάνωσης, κύριος στόχος των οποίων είναι η προαγωγή και η διατήρηση της στάθμης του οικείου επαγγέλματος σε υψηλά επίπεδα και οι οποίες, για την επίτευξη αυτού του στόχου, τυγχάνουν αναγνώρισεως υπό ειδική μορφή σε κράτος μέλος και
- χορηγούν στα μέλη τους δίπλωμα,
 - υποβάλλουν τα μέλη τους σε επαγγελματικούς κανόνες τους οποίους θεσπίζουν οι ίδιες, και
 - παρ' έχουν σ' αυτά το δικαίωμα να κάνουν χρήση τίτλου ή συντομογραφίας ή ιδιότητας που αντιστοιχεί προς αυτό το δίπλωμα.

Στο παράρτημα περιλαμβάνεται ενδεικτικός κατάλογος των ενώσεων ή οργάνωσεων που πληρούν τους όρους του δευτέρου εδαφίου κατά την έκδοση της παρούσας οδηγίας. Όταν κράτος μέλος αναγνωρίζει μια ένωση ή οργάνωση, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή η οποία δημοσιεύει την πληροφορία αυτή στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ».

9. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/48, το οποίο περιλαμβάνει ειδική διάταξη για τα επαγγέλματα που κατοχυρώνονται νομοθετικά από ένωση ή οργάνωση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο δ', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, ορίζει τα εξής:

«Εφόσον ένα επάγγελμα κατοχυρώνεται νομοθετικά στο κράτος μέλος υποδοχής από ένωση ή οργάνωση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο δ', οι υπήκοοι των κρατών μελών δικαιούνται να φέρουν τον επαγγελματικό τίτλο ή τη σχετική σύντμηση που απονέμει η ένωση ή η οργάνωση αυτή, μόνον εφόσον αποδεικνύουν ότι είναι μέλη της.

Όταν η ένωση ή η οργάνωση εξαρτά την ιδιότητα του μέλους από την ύπαρξη ορισμένων προσόντων, μπορεί να εφαρμόσει την απαίτηση αυτή σε υπηκόους άλλων κρατών μελών κατόχους διπλώματος κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', ή τίτλου εκπαιδεύσεως κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο β', μόνον εφόσον πληρούνται οι όροι της παρούσας οδηγίας, και ιδίως των άρθρων 3 και 4.»

Τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία μπορεί να απαιτήσει το κράτος μέλος υποδοχής

10. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48, το κράτος μέλος υποδοχής δέχεται, ως απόδειξη του ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 3 και 4, τις βεβαιώσεις και τα έγγραφα τα οποία έχουν εκδώσει οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τα οποία πρέπει να υποβάλει ο ενδιαφερόμενος προς στήριξη της αιτήσεώς του για την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος.

Η εθνική νομοθεσία

11. Το προεδρικό διάταγμα 165/2000, της 28ης Ιουνίου 2000 (ΦΕΚ Α' 149), όπως τροποποιήθηκε με τα προεδρικά διατάγματα 373/2001, της 22ας Οκτωβρίου 2001 (ΦΕΚ Α' 251), και 385/2002, της 23ης Δεκεμβρίου 2002 (ΦΕΚ Α' 334) (στο εξής: ΠΔ 165/2000), σκοπεύει στη μεταφορά της οδηγίας 89/48 στην ελληνική έννομη τάξη.

12. Βάσει των άρθρων 10 και 11 του ΠΔ 165/2000, στο ΣΑΕΙΤΤΕ έχει ανατεθεί η αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται επί των αιτήσεων αναγνώρισεως των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσεως που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της

οδηγίας 89/48.

13. Η Επιτροπή βάλλει, με τις αιτιάσεις της, κατά συγκεκριμένων διατάξεων του εθνικού δικαίου, οι οποίες θα προσδιορισθούν κατά την εξέταση των αιτιάσεων αυτών.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

14. Κατόπιν καταγγελιών που υπέβαλαν 37 ιδιώτες, η Επιτροπή έκρινε ότι η ελληνική νομοθεσία δεν είναι σύμφωνη, σε πολλά σημεία, με την οδηγία 89/48. Απηύθυνε, επομένως, στις 27 Ιουλίου 2001, έγγραφο οχλήσεως στην Ελληνική Δημοκρατία και, ακολούθως, συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως στις 21 Δεκεμβρίου 2001. Η Ελληνική Κυβέρνηση απάντησε στα έγγραφα αυτά με επιστολές της 12ης Οκτωβρίου 2001 και της 13ης Μαρτίου 2002 αντιστοίχως.

15. Η Επιτροπή, κρίνοντας τις απαντήσεις αυτές ως μη ικανοποιητικές, απηύθυνε στην Ελληνική Δημοκρατία, την 1η Ιουλίου 2002, αιτιολογημένη γνώμη και, στις 9 Ιουλίου 2004, συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με τις γνώμες αυτές εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίησή τους. Η Ελληνική Δημοκρατία απάντησε εγγράφως σ' αυτές τις αιτιολογημένες γνώμες στις 3 Σεπτεμβρίου 2002, στις 26 Αυγούστου 2004 και στις 7 Απριλίου 2005.

16. Μολονότι τα στοιχεία που παρέσχε η Ελληνική Δημοκρατία απαντούσαν επί ορισμένων σημείων των αιτιάσεων της Επιτροπής, η δεύτερη εμμένει στη θέση της ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας 89/48 στο εσωτερικό της δικαιο. Αποφάσισε, επομένως, να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

17. Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή προβάλλει επτά αιτιάσεις προς στήριξη της προσφυγής της λόγω παραβάσεως. Λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που προέβαλε και των διευκρινίσεων που παρέσχε η Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή, με το υπόμνημά της απαντήσεως, παραιτήθηκε από την τέταρτη και την έβδομη αιτίαση, των οποίων, επομένως, η εξέταση παρέλκει.

Επί της πρώτης αιτιάσεως, η οποία αφορά τη μη αναγνώριση των σπουδών που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως

18. Η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής αφορά τη συστηματική άρνηση αναγνώρισεως των διπλωμάτων τα οποία έχουν απονεμηθεί κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο συμφωνίας βάσει της οποίας σπουδές που πραγματοποιούνται σε ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Ελλάδα επικυρώνονται από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, η οποία χορηγεί διπλώματα στους σπουδαστές που παρακολούθησαν αυτό το πρόγραμμα σπουδών (στο εξής: συμφωνία δικαιοχρήσεως).

19. Δεν αμφισβητείται συναφώς ότι στην Ελλάδα η πανεπιστημιακή και τριτοβάθμια εν γένει εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από τα δημόσια ιδρύματα. Ως εκ τούτου η Ελληνική Δημοκρατία δεν αναγνωρίζει τις σπουδές που πραγματοποιούνται βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως και τα διπλώματα που χορηγούν αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών μετά την ολοκλήρωση των σπουδών αυτών.

20. Κατά την Επιτροπή, η άρνηση αυτή συνιστά παράβαση των άρθρων 1, στοιχείο α', και 3 της οδηγίας 89/48. Η Επιτροπή εμμένει στην άποψη ότι το δίπλωμα που έχει χορηγηθεί μετά την ολοκλήρωση σπουδών που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως αποτελεί δίπλωμα, κατά τον ορισμό του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48, το οποίο έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους και το οποίο πρέπει, επομένως, να αναγνωρισθεί από την Ελληνική Δημοκρατία βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας αυτής.

21. Αντιθέτως, η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι ένα κράτος μέλος υποδοχής δεν υποχρεούται να αναγνωρίσει δίπλωμα που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, όταν με το δίπλωμα αυτό πιστοποιούνται σπουδές οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, στο κράτος μέλος υποδοχής και οι οποίες, κατά τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, δεν αναγνωρίζονται ως σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσσεως.

22. Αφενός, η Ελληνική Δημοκρατία επισημαίνει ότι, κατά τα άρθρα 149 ΕΚ και 150 ΕΚ, το περιεχόμενο της διδασκαλίας και η οργάνωση τόσο του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και της επαγγελματικής εκπαίδευσης εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Συνεπώς, οι σπουδές που πραγματοποιούνται στο έδαφος κράτους μέλους διέπονται από το εσωτερικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους, στο οποίο απόκειται να προσδιορίζει, ιδίως, τη νομική μορφή των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και το περιεχόμενο και το επίπεδο των σπουδών που παρέχονται από τα λειτουργούντα στην επικράτεια του δημόσια ή ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα ως σπουδών πανεπιστημιακής ή τριτοβάθμιας εν γένει εκπαίδευσης. Τυχόν υποχρέωση κράτους μέλους να αναγνωρίσει εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκε στο έδαφος του ως πανεπιστημιακή ή τριτοβάθμια εν γένει, παρά την αντίθετη διάταξη του εθνικού δικαίου, θα αντέβαινε στην κατανομή των αρμοδιοτήτων κατά τα άρθρα 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.

23. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Δημοκρατία επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 16 του Ελληνικού Συντάγματος, η πανεπιστημιακή και τριτοβάθμια εν γένει εκπαίδευση παρέχεται στην Ελλάδα αποκλειστικά και μόνον από δημόσια ιδρύματα, ενώ η ίδρυση σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από ιδιώτες απαγορεύεται ρητώς. Κατά συνέπεια, αποκλείεται κάθε δυνατότητα αναγνώρισης, ως πανεπιστημιακού διπλώματος ή διπλώματος τριτοβάθμιας εν γένει εκπαίδευσης, ενός τίτλου σπουδών που έχει χορηγηθεί από οποιαδήποτε ιδιωτική σχολή εγκατεστημένη στην Ελλάδα.

24. Αφετέρου, όσον αφορά τις ειδικές διατάξεις της οδηγίας 89/48, το ζήτημα αν ένα εγκατεστημένο σε κράτος μέλος εκπαιδευτικό ίδρυμα αποτελεί «πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα» ή «άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 89/48 κρίνεται αποκλειστικώς βάσει του δικαίου του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου πραγματοποιούνται οι σπουδές. Εν προκειμένω, ο χαρακτήρας των επίμαχων ιδρυμάτων θα πρέπει, επομένως, να εκτιμηθεί αποκλειστικώς βάσει του ελληνικού δικαίου. Καθόσον οι σπουδές βάσει συμφωνιών δικαιοχρήσεως πραγματοποιούνται σε ιδρύματα τα οποία είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές κατά το ελληνικό δίκαιο, τα διπλώματα που χορηγούνται μετά την ολοκλήρωσή τους δεν αποτελούν, συνεπώς, διπλώματα κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48. Ως εκ τούτου, από την οδηγία 89/48 δεν απορρέει καμία υποχρέωση αναγνώρισης των τίτλων αυτών.

25. Η Επιτροπή αντιτείνει συναφώς ότι η εκπαίδευση που παρέχεται βάσει συμφωνιών δικαιοχρήσεως και τα διπλώματα που χορηγούνται μετά το πέρας τέτοιων σπουδών εντάσσονται πλήρως στο εκπαιδευτικό σύστημα του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα που χορηγεί το δίπλωμα, ανεξαρτήτως του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιήθηκαν οι σπουδές. Κατά την Επιτροπή, τα άρθρα 149 ΕΚ και 150 ΕΚ παρέχουν στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα που χορηγεί το δίπλωμα την αρμοδιότητα να καθορίζει το περιεχόμενο και την οργάνωση των σπουδών, καθώς και την αρμοδιότητα να αξιολογεί το επίπεδο των παρεχομένων σπουδών. Επίσης, το άρθρο 16 του Ελληνικού Συντάγματος δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής προκειμένου περί σπουδών παρεχομένων βάσει συμφωνιών δικαιοχρήσεως, εφόσον αυτές δεν εντάσσονται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

26. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 της οδηγίας 89/48, το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής παρέχει σε κάθε αιτούντα που είναι κάτοχος «διπλώματος», κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, το οποίο του επιτρέπει να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος, το δικαίωμα να ασκεί το ίδιο επάγγελμα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος.

27. Ο κατ' άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 ορισμός της έννοιας «δίπλωμα» συνεπάγεται ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας αυτής στα προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε τρίτα κράτη.

28. Αντιθέτως, ούτε το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη της οδηγίας αυτής επιβάλλει περιορισμό όσον αφορά το κράτος μέλος στο οποίο ο αιτών πρέπει να έχει αποκτήσει τα επαγγελματικά προσόντα του. Συγκεκριμένα, από το εν λόγω άρθρο 1, στοιχείο α', πρώτο εδάφιο, ρητώς προκύπτει ότι αρκεί η εκπαίδευση να έχει πραγματοποιηθεί «κατά το μεγαλύτερό τής μέρος στην

Κοινότητα». Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η φράση αυτή καλύπτει τόσο την εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκε στο κράτος μέλος που χορήγησε τον οικείο τίτλο σπουδών όσο και αυτήν που πραγματοποιήθηκε εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε άλλο κράτος μέλος (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-102/02, Beuttenmüller, Συλλογή 2004, σ. I-5405, σκέψη 41).

29. Εξάλλου, ουδόλως δικαιολογείται ένας τέτοιος περιορισμός, δεδομένου ότι το ουσιαστικό ζήτημα, όσον αφορά το αν έχει εφαρμογή η οδηγία 89/48, έγκειται στο αν ο αιτών έχει δικαίωμα να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος. Σύμφωνα με το σύστημα της οδηγίας αυτής, ένα δίπλωμα αναγνωρίζεται όχι λόγω της ουσιαστικής αξίας της εκπαίδευσής που πιστοποιεί, αλλά διότι καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα εντός του κράτους μέλους στο οποίο αυτό αποκτήθηκε ή αναγνωρίστηκε. Ως εκ τούτου, τυχόν διαφορές ως προς τη διάρκεια ή το περιεχόμενο μεταξύ της εκπαίδευσής σε άλλο κράτος μέλος και της εκπαίδευσής στο κράτος υποδοχής δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν άρνηση της αναγνώρισης των οικείων επαγγελματικών προσόντων. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διαφορές αυτές είναι ουσιαστικές, μπορεί να δικαιολογηθεί, ως μέγιστη επιτρεπόμενη παρέκκλιση, η απαίτηση του κράτους μέλους υποδοχής να επιβάλει στον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, κάποιο από τα αντισταθμιστικά μέτρα που προβλέπει η διάταξη αυτή (βλ., σχετικώς, προπαρατεθείσα απόφαση Beuttenmüller, σκέψη 52, και απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2006, C-330/03, Colegio, Συλλογή 2006, σ. I-801, σκέψη 19).

30. Το γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσής που καθιερώθηκε με την οδηγία 89/48 στηρίζεται, συγκεκριμένα, στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα επαγγελματικά προσόντα που αναγνωρίζουν. Το σύστημα αυτό θέτει, κατ' ουσία, τεκμήριο περί του ότι τα προσόντα αιτούντος ο οποίος έχει δικαίωμα να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος είναι επαρκή για την άσκηση του ίδιου αυτού επαγγέλματος στα λοιπά κράτη μέλη.

31. Εγγενές στοιχείο του συστήματος αυτού, το οποίο δεν προβαίνει σε καμία εναρμόνιση των σπουδών που παρέχουν πρόσβαση στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, είναι ότι εναπόκειται αποκλειστικά στις αρμόδιες αρχές οι οποίες χορηγούν τα διπλώματα που παρέχουν πρόσβαση στα επαγγέλματα αυτά να ελέγχουν, βάσει των κανόνων που διέπουν το σύστημά τους επαγγελματικής εκπαίδευσής, αν πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη χορήγηση των διπλωμάτων αυτών. Επισημαίνεται συναφώς ότι, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48, το κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται ρητώς να δεχθεί, εν πάση περιπτώσει, ως απόδειξη του ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση διπλώματος, τις βεβαιώσεις και τα συναφή έγγραφα που έχουν χορηγήσει οι αρμόδιες αρχές των λοιπών κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να ελέγξει τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων χορηγήθηκαν τα έγγραφα αυτά, δύναται όμως να προβεί σε έλεγχο σχετικά με τις προϋποθέσεις εκείνες του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48 ως προς τις οποίες, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου των εγγράφων αυτών, υφίστανται αμφιβολίες για το αν πληρούνται.

32. Ως εκ τούτου, το ζήτημα αν το εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο πραγματοποίησε τις σπουδές του ο κάτοχος διπλώματος, είναι «πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 89/48, πρέπει να κρίνεται αποκλειστικώς βάσει των κανόνων που διέπουν το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσής του κράτους μέλους του οποίου αρμόδια αρχή χορήγησε το δίπλωμα.

33. Η άποψη της Ελληνικής Δημοκρατίας ως προς το ζήτημα αυτό, η οποία συνίσταται στην εφαρμογή των διατάξεων που έχει θεσπίσει το κράτος μέλος εντός του οποίου πραγματοποιήθηκαν οι σπουδές, θα υποχρέωνε, τελικά, τις αρμόδιες αρχές που χορηγούν διπλώματα να αντιμετωπίζουν τους ενδιαφερομένους που πραγματοποίησαν σπουδές ισότιμου επιπέδου κατά διαφορετικό τρόπο, αναλόγως του κράτους μέλους εντός του οποίου πραγματοποίησαν τις σπουδές τους.

34. Πρέπει να επισημανθεί εξάλλου ότι, κατά το γράμμα της οδηγίας 89/48, οι σπουδές δεν πρέπει οπωσδήποτε να έχουν πραγματοποιηθεί σε πανεπιστήμιο ή σε ανώτατο

εκπαιδευτικό ίδρυμα. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας αυτής αρκεί να πρόκειται για «ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου». Κατά συνέπεια, η προϋπόθεση που θέτει η διάταξη αυτή δεν σκοπεύει να διασφαλίσει ότι το εκπαιδευτικό ίδρυμα πληροί τυπικές προϋποθέσεις ως προς το νομικό καθεστώς του, αλλά αφορά κατ' ουσίαν το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσως. Η προϋπόθεση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα χαρακτηριστικά του χορηγούμενου διπλώματος. Ως εκ τούτου, η σχετική κρίση εμπίπτει στην αρμοδιότητα της αρμόδιας αρχής που χορηγεί το δίπλωμα, η οποία οφείλει να ελέγχει ότι το δίπλωμα απονέμεται μόνο σε άτομα που διαθέτουν επαρκή προσόντα για να ασκήσουν το νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, στο οποίο παρέχει πρόσβαση το δίπλωμα.

35. Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι τα άρθρα 1, στοιχείο α', και 3 της οδηγίας 89/48 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, με την επιφύλαξη εφαρμογής του άρθρου 4 της οδηγίας αυτής, ένα κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να αναγνωρίσει δίπλωμα που χορηγήθηκε από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, μολονότι με το δίπλωμα αυτό πιστοποιούνται σπουδές που έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, στο κράτος μέλος υποδοχής και οι οποίες, κατά τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, δεν αναγνωρίζονται ως σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσως.

36. Πρέπει να επισημανθεί ότι η ερμηνεία αυτή δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την αρμοδιότητα της Ελληνικής Δημοκρατίας όσον αφορά το περιεχόμενο της εκπαίδευσως και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος.

37. Καταρχάς, πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι η οδηγία 89/48 δεν αφορά την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων σπουδών, αλλά μόνον τα επαγγελματικά προσόντα τα οποία παρέχουν πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

38. Στη συνέχεια, αντιθέτως προς τις τομεακές οδηγίες που αφορούν επιμέρους επαγγέλματα, η οδηγία 89/48 δεν σκοπεύει να εναρμονίσει τους όρους προσβάσεως στα διάφορα επαγγέλματα στα οποία έχει εφαρμογή ή τους όρους ασκήσεως των επαγγελμάτων αυτών, τα δε κράτη μέλη εξακολουθούν, συνεπώς, να είναι αρμόδια για τον καθορισμό των όρων αυτών εντός των ορίων που επιβάλλει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, C-149/05, Price, Συλλογή 2006, σ. I-7691, σκέψη 54).

39. Τέλος, η μέθοδος αναγνώρισεως που καθιερώνει η οδηγία 89/48 δεν έχει ως αποτέλεσμα την αυτόματη και άνευ όρων αναγνώριση των διπλωμάτων και επαγγελματικών προσόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής επιτρέπει ρητώς την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων αν η εκπαίδευση του αιτούντος διαφέρει ως προς τη διάρκεια ή το περιεχόμενό της από την απαιτούμενη στην Ελλάδα εκπαίδευση.

40. Ομοίως, καθόσον χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών αποκλειστικά βάσει των κανόνων που διέπουν τα αντίστοιχα συστήματά τους επαγγελματικής εκπαίδευσως, τα διπλώματα που πιστοποιούν σπουδές που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως δεν εντάσσονται, από απόψεως της οδηγίας 89/48, στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της διασφάλισης του υψηλού επιπέδου των ελληνικών πανεπιστημιακών σπουδών δεν τίθεται σε κίνδυνο από τις σπουδές αυτές, η διασφάλιση της ποιότητας των οποίων εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές των λοιπών κρατών μελών, οι οποίες χορηγούν τα διπλώματα που πιστοποιούν τις εν λόγω σπουδές.

41. Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη.

Επί της δευτέρας αιτιάσεως, η οποία αφορά την έλλειψη δυνατότητας επιλογής μεταξύ των διαφόρων ειδών αντισταθμιστικών μέτρων

42. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος, του ΠΔ 165/2000 θέτει την αρχή ότι, οσάκις πρέπει να επιβληθούν αντισταθμιστικά μέτρα σε αιτούντα την αναγνώριση, η επιλογή μεταξύ πρακτικής ασκήσεως προσαρμογής και δοκιμασίας επάρκειας είναι δική του. Η ίδια διάταξη προβλέπει την εξής παρέκκλιση από την αρχή αυτή:

«Το δικαίωμα αυτό της επιλογής δεν ισχύει για επαγγέλματα η άσκηση των οποίων απαιτεί επακριβή γνώση του εσωτερικού δικαίου και ως προς τα οποία η παροχή συμβουλών ή και συνδρομής σε θέματα εσωτερικού δικαίου αποτελεί ουσιώδες και

σταθερό στοιχείο της ασκήσεως των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, καθώς και για όσα άλλα επαγγέλματα ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά.»

43. Κατά την Επιτροπή, η διάταξη αυτή αντιβαίνει στα άρθρα 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', τρίτο εδάφιο, και 10 της οδηγίας 89/48, καθόσον παρεκκλίνει από την αρχή ότι η επιλογή του είδους των αντισταθμιστικών μέτρων ανήκει στον αιτούντα, όχι μόνον όσον αφορά τα επαγγέλματα για την άσκηση των οποίων απαιτείται γνώση του εσωτερικού δικαίου, αλλά και «για όσα άλλα επαγγέλματα ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά.»

44. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δεύτερη αιτίαση είναι βάσιμη για τον λόγο που εξέθεσε η Επιτροπή.

45. Εξάλλου, η Ελληνική Δημοκρατία δέχεται το βάσιμο της αιτιάσεως αυτής και διευκρινίζει ότι η επίμαχη διάταξη οφείλεται σε «νομοτεχνικό σφάλμα». Η Ελληνική Δημοκρατία επισημαίνει ότι προωθείται η έκδοση προεδρικού διατάγματος με το οποίο καταργείται η επίμαχη φράση.

Επί της τρίτης αιτιάσεως, η οποία αφορά τις αρμοδιότητες του ΣΑΕΙΤΤΕ

46. Βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, περίπτωση β', υποπεριπτώσεις αα) και ββ), του ΠΔ 165/2000, στο ΣΑΕΙΤΤΕ ανατέθηκαν οι εξής, ιδίως, αρμοδιότητες:

«Η κρίση κάθε θέματος κρίσιμου για την αναγνώριση επαγγελματικής ισοτιμίας και ιδίως του ζητήματος εάν:

αα) το εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο πραγματοποίησε την επαγγελματική του εκπαίδευση ο αιτών, ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,

ββ) ο αιτών διαθέτει την απαραίτητη επαγγελματική πείρα, στην περίπτωση που η διάρκεια της εκπαίδευσης υπολείπεται κατά ένα τουλάχιστον έτος αυτής που απαιτείται στην Ελλάδα για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος.»

47. Κατά την Επιτροπή, η προπαρατεθείσα διάταξη αντιβαίνει στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/48, καθόσον αναθέτει σε αρχή του κράτους μέλους υποδοχής την αρμοδιότητα να προβαίνει σε εξακρίβωση πραγματικών περιστατικών, τα οποία αποδεικνύονται, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, από τις βεβαιώσεις και τα συναφή έγγραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προελεύσεως.

48. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η τρίτη αιτίαση είναι βάσιμη για τον λόγο που εξέθεσε η Επιτροπή.

49. Εξάλλου, η Ελληνική Δημοκρατία δέχεται το βάσιμο της αιτιάσεως αυτής και επισημαίνει ότι προωθείται η έκδοση προεδρικού διατάγματος με το οποίο καταργείται το άρθρο 10, παράγραφος 1, περίπτωση β', υποπεριπτώσεις αα) και ββ), του ΠΔ 165/2000.

Επί της πέμπτης αιτιάσεως, η οποία αφορά τη μη αναγνώριση των διπλωμάτων των ατόμων που έχουν προσληφθεί στον δημόσιο τομέα

50. Με το αίτημα που διατύπωσε με το δικόγραφο της προσφυγής της, τέταρτη περίπτωση, η Επιτροπή προέβαλε πέμπτη αιτίαση, η οποία αφορά τη μισθολογική εξέλιξη και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας των ατόμων που έχουν προσληφθεί στον δημόσιο τομέα.

51. Κατά την Επιτροπή, η διοικητική πρακτική του ΣΑΕΙΤΤΕ και των διαφόρων υπηρεσιών του ελληνικού Δημοσίου αντιβαίνει στο άρθρο 3 της οδηγίας 89/48, καθόσον στερεί από τους κατόχους διπλωμάτων, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, οι οποίοι εργάζονται στον δημόσιο τομέα, τη δυνατότητα αναγνώρισεως της επαγγελματικής ισοτιμίας των τίτλων τους προκειμένου να καταταγούν σε ανώτερο ιεραρχικό ή μισθολογικό κλιμάκιο και, συνεπώς, τη δυνατότητα να ασκούν το επάγγελμά τους υπό τους ίδιους όρους με τους κατόχους διπλωμάτων της ημεδαπής.

52. Η Ελληνική Δημοκρατία αντικρούει τους ισχυρισμούς αυτούς. Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, ισχυρίζεται ότι οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως έχει τροποποιηθεί με τον νόμο 2683/1999 (ΦΕΚ Α' 19), παρέχουν στα άτομα που έχουν προσληφθεί μετά τη θέση σε εφαρμογή του ΠΔ 165/2000 και θεωρούν ότι κακώς

έχουν καταταγεί σε ορισμένο υπαλληλικό κλάδο τη δυνατότητα να ζητήσουν μετάταξη σε θέσεις κλάδου ανώτερης κατηγορίας, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι ισχύουσες διατάξεις.

53. Απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου, η Ελληνική Δημοκρατία επισήμανε ότι τόσο τα άτομα που προσλήφθηκαν πριν τεθεί σε ισχύ το ΠΔ 165/2000 όσο και αυτά που προσλήφθηκαν μετά τη θέση του σε ισχύ έχουν δικαίωμα μετατάξεως σε θέσεις κλάδου ανώτερης κατηγορίας.

54. Το άρθρο 70, παράγραφοι 1 και 2, του Υπαλληλικού Κώδικα, το οποίο παρέθεσε συναφώς η Ελληνική Δημοκρατία, ορίζει τα εξής:

«Μετάταξη σε κλάδο ανώτερης κατηγορίας

1. Μετάταξη υπαλλήλου σε κενή θέση κλάδου ανώτερης κατηγορίας του ίδιου υπουργείου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αντίστοιχα, επιτρέπεται με αίτηση του υπαλλήλου. Ο μετατασσόμενος πρέπει να έχει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του κλάδου στον οποίο μετατάσσεται. Δεν επιτρέπεται μετάταξη δόκιμου υπαλλήλου.
2. Υπάλληλοι που είχαν το απαιτούμενο για διορισμό σε ανώτερη κατηγορία τυπικό προσόν κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης διορισμού τους, δεν επιτρέπεται να μεταταγούν σε θέση κλάδου ανώτερης κατηγορίας πριν από τη συμπλήρωση οκταετίας από το διορισμό τους.»

55. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ισχυρίσθηκε ότι η διάταξη αυτή δεν κατοχυρώνει την αναγκαία ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τους ενδιαφερομένους που είχαν προσληφθεί πριν τεθεί σε ισχύ το ΠΔ 165/2000 και οι οποίοι είχαν καταταγεί σε θέσεις κατώτερης κατηγορίας από αυτήν στην οποία θα είχαν δικαίωμα να καταταγούν αν τα διπλώματά τους είχαν αναγνωρισθεί σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48. Συναφώς, η Επιτροπή επισήμανε ειδικότερα ότι, βάσει του άρθρου 70, παράγραφος 2, του Υπαλληλικού Κώδικα, υπάλληλος ο οποίος κακώς έχει καταταγεί σε συγκεκριμένο βαθμό πρέπει να αναμείνει τη συμπλήρωση οκταετίας από του διορισμού του για να αποκτήσει δυνατότητα μετατάξεως σε θέση κλάδου ανώτερης κατηγορίας.

56. Εξάλλου, απαντώντας σε ερώτηση που έθεσε το Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ελληνική Δημοκρατία επιβεβαίωσε ότι, κατά το γράμμα του άρθρου 70, παράγραφος 1, του Υπαλληλικού Κώδικα, τα άτομα των οποίων δεν έγινε ορθή κατάταξη κατά τον διορισμό τους στο Δημόσιο μπορούν να ζητήσουν μετάταξη μόνον εφόσον ελευθερωθεί θέση ανώτερης κατηγορίας εντός του ίδιου υπουργείου ή του ίδιου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

57. Όσον αφορά τα ζητήματα αυτά, η Ελληνική Δημοκρατία δήλωσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι «δεσμεύ[εται] να εξετάσει όλες τις αιτήσεις μετατάξεως δίνοντας την καλύτερη δυνατή λύση» και ότι θα καταβάλλει διαρκείς προσπάθειες για τη μετάταξη των ατόμων που θα έπρεπε να έχουν μεταταγεί σε θέσεις ανώτερης κατηγορίας βάσει του κοινοτικού δικαίου. Όσον αφορά την κατ' άρθρο 70, παράγραφος 2, του Υπαλληλικού Κώδικα οκταετή περίοδο αναμονής, η διάταξη αυτή δεν αφορά τα άτομα τα οποία εξαιτίας σφάλματος της διοικήσεως δεν κατετάγησαν κατά τον διορισμό τους στον βαθμό στον οποίο μπορούσαν να καταταγούν. Επίσης, η Ελληνική Δημοκρατία επισήμανε ότι προτίθεται να τακτοποιήσει, με αναδρομική ισχύ, την κατάσταση των ατόμων που δεν διορίσθηκαν με τον βαθμό στον οποίο θα έπρεπε να έχουν διορισθεί λόγω της εκπρόθεσμης μεταφοράς της οδηγίας 89/48 στην εσωτερική έννομη τάξη.

58. Πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διατάξεις μιας οδηγίας πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή με αναμφισβήτητη δεσμευτική ισχύ, με την απαιτούμενη εξειδίκευση, ακρίβεια και σαφήνεια προκειμένου να πληρούνται η επιταγή της ασφάλειας δικαίου. Δεν αρκούν προς τούτο απλές δηλώσεις, όπως αυτές στις οποίες προέβη η Ελληνική Δημοκρατία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι οποίες συντηρούν κατάσταση αβεβαιότητας για τους ενδιφερομένους όσον αφορά την έκταση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους σε τομέα που διέπεται από το κοινοτικό δίκαιο (βλ., σχετικώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 1994, C-80/92, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1994, σ. I-1019, σκέψη 20, της 26ης Οκτωβρίου 1995, C-151/94, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, Συλλογή 1995, σ. I-3685, σκέψη 18, και της 27ης Φεβρουαρίου 2003, C-415/01, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 2003, σ. I-2081,

σκέψη 21).

59. Διαπιστώνεται, συνεπώς, ότι η πέμπτη αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη καθόσον αντλείται από το ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν επιτρέπει, στον δημόσιο τομέα, τη μετάταξη σε θέσεις κλάδου ανώτερης κατηγορίας ατόμων που διορίστηκαν με βαθμό χαμηλότερο από αυτόν με τον οποίο θα μπορούσαν να έχουν διορισθεί αν τα διπλώματά τους είχαν αναγνωρισθεί από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 89/48.

Επί της έκτης αιτιάσεως, η οποία αφορά τους όρους εγγραφής στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

60. Με το αίτημα που διατύπωσε με το δικόγραφο της προσφυγής της, τέταρτη περίπτωση, η Επιτροπή προέβαλε και έκτη αιτίαση, η οποία αφορά τους όρους εγγραφής στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (στο εξής: ΤΕΕ).

61. Στην Ελλάδα, το επάγγελμα του μηχανικού είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο και μπορεί να ασκείται μόνον από τα μέλη του ΤΕΕ. Το ΤΕΕ είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ευρισκόμενο υπό την εποπτεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, το οποίο ιδρύθηκε με το προεδρικό διάταγμα της 27ης Νοεμβρίου/14ης Δεκεμβρίου 1926, περί κωδικοποίησης των περί συστάσεως του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος κειμένων διατάξεων (ΦΕΚ Α' 430), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 1486/1984 (ΦΕΚ Α' 161) και το προεδρικό διάταγμα 512/1991, της 30ής Νοεμβρίου/12ης Δεκεμβρίου 1991 (ΦΕΚ Α' 190).

62. Το άρθρο 4, παράγραφος 3, του νόμου 1486/1984 προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι το ΤΕΕ διενεργεί τις εξετάσεις, χορηγεί τις άδειες ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τηρεί τα μητρώα των μηχανικών.

63. Με την κοινή υπουργική απόφαση ΕΔ 5/4/3399 της 14ης Σεπτεμβρίου 1984 (ΦΕΚ Β' 713) του Υπουργού Δημοσίων Έργων και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθορίσθηκε η διαδικασία χορηγήσεως, από το ΤΕΕ, της άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανικού. Το άρθρο μόνο, παράγραφοι 1 και 2, αυτής της κοινής υπουργικής αποφάσεως προβλέπει τα εξής:

«1. Η άδεια άσκησης επαγγέλματος στους διπλωματούχους μηχανικούς των ανωτάτων σχολών του εσωτερικού, καθώς και στους διπλωματούχους μηχανικούς ισοτίμων ανωτάτων σχολών του εξωτερικού, χορηγείται από το ΤΕΕ ύστερα από προφορικές εξετάσεις.

2. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλλουν στο ΤΕΕ τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

[...]

δ) Βεβαίωση ισοτιμίας προσκομιζομένου διπλώματος από το Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής [στο εξής: ΔΙΚΑΤΣΑ] (για τους διπλωματούχους του εξωτερικού).

[...]

Επιχειρήματα των διαδίκων

64. Κατά την Επιτροπή, το ΤΕΕ, για να εγγράψει στο μητρώο του τους μηχανικούς που έχουν αποκτήσει τα επαγγελματικά προσόντα τους σε άλλο κράτος μέλος και είναι κάτοχοι διπλώματος κατά την έννοια της οδηγίας 89/48, απαιτεί, αφενός, την επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις και, αφετέρου, την προσκόμιση βεβαιώσεως ακαδημαϊκής ισοτιμίας του διπλώματος αυτού, η οποία χορηγείται από το ΔΙΚΑΤΣΑ. Η Επιτροπή επικαλείται συναφώς το γράμμα της κοινής υπουργικής αποφάσεως ΕΔ 5/4/3399 και παραπέμπει στις καταγγελίες περί του ότι δεν έχει δοθεί συνέχεια σε δεκάδες αιτήσεις εγγραφής στο ΤΕΕ.

65. Κατά την Επιτροπή, οι απαιτήσεις αυτές αντιβαίνουν στο άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/48, δεδομένου ότι, κατά τη διάταξη αυτή, ενώσεις ή επαγγελματικές οργανώσεις μπορούν να εξαρτούν την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους από την ύπαρξη ορισμένων προσόντων μόνον υπό τους όρους που προβλέπει η οδηγία αυτή, ιδίως δε τα άρθρα της 3 και 4.

66. Η Ελληνική Δημοκρατία δέχεται ρητώς ότι το ΤΕΕ δεν μπορεί να εξαρτά την

εγγραφή στο μητρώο του των μηχανικών που είναι κάτοχοι διπλώματος κατά την έννοια της οδηγίας 89/48 από την επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις ή από την προσκόμιση βεβαιώσεως την οποία χορηγεί το ΔΙΚΑΤΣΑ. Εφόσον το ΣΑΕΙΤΤΕ, το οποίο είναι αποκλειστικά αρμόδιο προς τούτο, έχει αναγνωρίσει το οικείο δίπλωμα, το ΤΕΕ υποχρεούται να εγγράψει αυτεπαγγέλτως στο μητρώο του τον ενδιαφερόμενο.

67. Αντιθέτως, η Ελληνική Δημοκρατία αμφισβητεί ότι η αιτίαση της Επιτροπής ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η πρακτική του ΤΕΕ έχει μεταβληθεί κατόπιν της εκδόσεως του ΠΔ 165/2000 και για την εγγραφή των ενδιαφερομένων αρκεί πλέον η αναγνώριση του διπλώματος από το ΣΑΕΙΤΤΕ.

68. Όσον αφορά την κοινή υπουργική απόφαση ΕΔ 5/4/3399, αυτή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση των κατόχων διπλωμάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 89/48 και αναγνωρίζονται βάσει του ΠΔ 165/2000. Οι επίμαχες εξετάσεις αφορούν αποκλειστικά τις λοιπές κατηγορίες αιτούντων που επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του μηχανικού στην Ελλάδα. Τα διπλώματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 89/48 αναγνωρίζονται βάσει του ΠΔ 165/2000 και οι κάτοχοί τους δεν χρειάζεται, συνεπώς, να μετάσχουν σε εξετάσεις. Ως εκ τούτου, το γεγονός και μόνον ότι η προκήρυξη διενέργειας των εξετάσεων δεν αναφέρει ρητώς τους κατόχους των διπλωμάτων αυτών δεν μπορεί να αποτελεί παράβαση της οδηγίας 89/48. Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Ελληνική Δημοκρατία προσθέτει ότι το ΤΕΕ προτίθεται να τροποποιήσει τις προκηρύξεις διενέργειας των εξετάσεων προς άρση πάσης αμφιβολίας.

69. Όσον αφορά τις καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, η Ελληνική Δημοκρατία επισημαίνει ότι κάθε περίπτωση παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και αναφέρει, επίσης, έξι ατομικές περιπτώσεις αιτήσεων στις οποίες οι ενέργειες του ΤΕΕ υπήρξαν άμεσες όσον αφορά την εγγραφή των ενδιαφερομένων στο μητρώο του.

70. Η Επιτροπή αντιτείνει ότι το άρθρο μόνο της κοινής υπουργικής αποφάσεως ΕΔ 5/4/3399 αναφέρεται γενικά στους «διπλωματούχους μηχανικούς των ανωτάτων σχολών του εσωτερικού, καθώς και στους διπλωματούχους μηχανικούς ισότιμων ανωτάτων σχολών του εξωτερικού», χωρίς να διακρίνει αναλόγως του αν τα επίμαχα διπλώματα έχουν αναγνωρισθεί βάσει του ΠΔ 165/2000 ή όχι. Ακόμη και αν η πρακτική του ΤΕΕ έχει μεταβληθεί, η παρούσα κατάσταση δημιουργεί νομική αβεβαιότητα για τους διακινούμενους εργαζομένους.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

71. Όπως δέχεται η Ελληνική Δημοκρατία και όπως προκύπτει, επίσης, από τη νομολογία, το ΤΕΕ δεν μπορεί να εξαρτά την εγγραφή στο μητρώο του των μηχανικών που είναι κάτοχοι διπλώματος κατά την έννοια της οδηγίας 89/48 από την επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις ή από την προσκόμιση βεβαιώσεως την οποία χορηγεί το ΔΙΚΑΤΣΑ (βλ., σχετικώς, απόφαση της 14ης Ιουλίου 2005, C-141/04, Πέρος, Συλλογή 2005, σ. I-7163, σκέψεις 35 και 39). Οι απαιτήσεις αυτές αντιβαίνουν στο άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 89/48.

72. Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή στηρίζει αποκλειστικά τη σχετική αιτίασή της στο άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής.

73. Όμως, το προαναφερθέν άρθρο 7, παράγραφος 3, έχει εφαρμογή μόνο στα επαγγέλματα που κατοχυρώνονται νομοθετικά στο κράτος μέλος υποδοχής από ένωση ή οργάνωση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο δ', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 89/48.

74. Διαπιστώνεται, συναφώς, ότι οι επαγγελματικές δραστηριότητες που τελούν υπό την εποπτεία του ΤΕΕ δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 89/48, αλλά στο πεδίο εφαρμογής του πρώτου εδαφίου του άρθρου 1, στοιχείο δ'. Συγκεκριμένα, η πρόσβαση στο επάγγελμα του μηχανικού και η άσκησή του στην Ελλάδα εξαρτώνται, κατά νόμο, άμεσα από την κατοχή διπλώματος.

75. Υπό τις συνθήκες αυτές, η έκτη αιτίαση της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει δεκτή, καθόσον στηρίζεται αποκλειστικώς σε διάταξη της οδηγίας 89/48 που δεν είναι εφαρμοστέα εν προκειμένω. Συνεπώς, η έκτη αιτίαση της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί.

- 2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.
- 3) Η Ελληνική Δημοκρατία φέρει τα έξοδά της, καθώς και τα δύο τρίτα των εξόδων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 4) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει το ένα τρίτο των εξόδων της.

Επάνω

Υπεύθυνη για τη διαχείριση είναι η Υπηρεσία Εκδόσεων